శ్రీ

క్రొత్త

గీత విద్యా దర్పణము

అను నీ గ్రంథము

సంగీత విద్యార్థుల ఉపయోగార్థము

శ్రీ ఏకా సుబ్బారావుచే

సమకూర్పఁబడినది.

Phone : 63322

మహాలక్ష్మి బుక్ ఎంటర్ ప్రైజెస్
మ్యూజియం రోడ్ :: ఏలూరు రోడ్ కార్నర్
వర్నరుపేట :: విజయవాడ-2

ఈ నూతన ముద్రణము
తివారి ఓరియంట్ ముద్రణాలయమున
ముద్రింపఁబడినది

stered Copyright]

రూ 60/-

FOREWORD

THIS book **The New Sangeetha Vidyadarpanam** is compiled and edited by **Sri Aka Subba Rao.** Some important features of this new work may be mentioned here.

This book satisfies the needs of the teacher and the student alike. It is written in accordance with the latest syllabus for the Lower and the Higher Grade students.

The Raga Lakshana for each *Kriti* is given along with the text.

The questions at the end are helpful to examination-going students.

Above all, modernity is observed in notation and arrangement.

As an exhaustive work on Indian music, popular in South India, this book may be said to be the author's life-work and the selection of the compositions shows how the public mind is taken away by the best of fine arts.

In conclusion, I may say that the *New Sangeetha Vidyadarpanam* deserves every possible encouragement from the public as well as the students learning Classical music.

P. **Seshadri** Sastri, B. A., L. T.,
Assistant, Hindu College High School
GUNTUR.

పీఠిక

అఖిలజన హృదయానందకరం బగు సంగీతవిద్య ఇద్దేశంబున వేదప్రసిద్ధంబై భారద్వాజ, నారద, వసిష్ఠ, శార్ఙ్గదేవ, దత్తిల, గౌతమ, చ్యవన, శాండిల్య, కుమార, ఆంజనేయ, శుక్ర, కోహళాది మహామహులచే వృద్ధినొందింపబడి భగవన్నామ సంకీర్తనచేయునపుడును, రాజసన్నిధానంబుల యందును, వివాహ ప్రముఖమహోత్సవములయందును, ఉపయుక్తంబై ధర్మార్థకామమోక్షము లనెడి చతుర్విధ పురుషార్థ ప్రదాయకంబై యున్నది. అట్టి విద్యను మన దేశరాష్ట్రముల యూనివర్సిటీలవా రామోదించి, పాఠ్యప్రణాళిక లేర్పఱచి అందు విద్యార్థులను శిక్షింపజేసి ప్రత్యేక పరీక్షల నేర్పాటు చేయుట యెంతయు ప్రశంసనీయము.

లోయర్, హయ్యర్ సిలబస్సుల ననుసరించి సంగీతము నభ్యసించు విద్యార్థులకు మిగుల నుపయుక్తం బగునట్లు "క్రొత్త సంగీత విద్యా దర్పణము" అను నీ గ్రంథమును సమకూర్చితిని. ఈ గానవిద్యకు ప్రథమమున స్వరావళి ప్రాముఖ్యమని గాన విద్యా విశారదు లగు మహనీయు లందరు నొక్క వక్కాణించి యున్నారు. పూర్వులవలన నేర్పరచబడియున్న స్వరావళి వరుసలు మొదటినుండి అలంకారముల వఱకు ఒక్క రాగమునందే జంత్రగాత్రాదులయందు అభ్యసించుటవల్ల అట్టి ఒక్క రాగముయొక్క స్థానములే అలవాటు గలవారై పిదప ఇతర రాగములలోనుండు గీతములు, వర్ణములు మొదలగునవి నభ్యసించునపుడు ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను జంత్రగాత్రముల యందు సులభముగా పట్టుబడక సంగీతము నేర్చుకొనువారికి కష్టతరముగా దోచి రాదను తలంపుతో గీత ప్రారంభముతోనే విడిచిపెట్టుదురు. ఏ శాస్త్రములనైనను నభ్యసించు వారలకు పోను పోను మిక్కిలి అభిరుచి గలిగే మార్గములను బోధపరచవలెనేగాని అభ్యసించినకొలది కష్టతరముగ నుండెడి మార్గములలో విద్య బోధింపరాదు కావున, ఈ సంగీతవిద్య నభ్యసించు వారలకు నట్టి కొరత నివారింప బూని ఆరంభమున వాగ్గేయకారకుల చరిత్రలు చేర్చి, పిమ్మట స్వరావళి మొదలు అలంకారముల నభ్యసించువఱకు అన్ని రాగములయొక్క స్వరస్థానములను దెలియునటుల స్వరావళి మొదలగునవి కొన్ని రాగములలో వ్రాయు టయ్యెను. ఇట్లేర్పరచుట వలన ముం

రాగోప్త గీతములు, స్వరజతులు, వర్ణములు కృతులు మొదలగు పాటలకు గల రాగములయొక్క స్వరస్థానములను తెలిసి తమంతట తామే అభ్యసించుట కనుకూల మగుచున్నది. మఱియు ఫిడేలు మొదలగు యంత్రములయందు తమంతట తామే శ్రుతిచేసికొని శుద్ధవికృతి భేదములగు స్వరస్థానములను తమంతట తామే గురుతు పెట్టుకొని వాయించుకొనునటుల వాటి కొలతలను సహా తేటపరచి వ్రాయబడియున్నవి. అలంకారములు ఆ యా తాళములయందు సరిపడునట్లు పాడవలసిన విధంబును, మంద్ర మధ్యమస్థాన భేదంబులును. ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి లక్షణంబులును, రాగప్రస్తారంబును, ప్రకృతి వికృతి భేదములచే గలిగిన డెబ్బదిరెండు మేళకర్తలను, ఈ మేళకర్తలవలన బుట్టిన అనేక జన్యరాగంబులును. రాగరూప మేర్పడునట్టి న్యాసాసంగ్రహ లక్షణంబును. మిశ్రరాగముల యొక్క లక్షణంబును. ఆ యా రాగములకు గల మూర్ఛలును. తాళవ్యుత్పత్తియు. ధ్రువాది సప్తతాళముల లక్షణంబును. తాళజాతులును, జాతులచే గలిగిన ముప్పదియైదు తాళంబులును. దశ ప్రాణ లక్షణంబును. ఇంకను అనేక విషయములు జేర్చి ఇతర గ్రంథాపేక్ష లేకుండునట్లు స్పష్టముగా నిందు దెలుపబడి యున్నవి. మఱియు, నీ గ్రంథమునందుండు స్వరావళి మొదలు తానవర్ణములు, కృతులు మొదలగువానియొక్క స్వరములయందు రెండక్షరములు గల దీర్ఘాక్షరము తరచుగా కొన్నిచోట్ల రెంటికంటె నధికమగు యక్షరములు గలదగుచుండుటచే నట్టి యక్షర కాలము దెలిసికొనుటకు (.) ఈ గురుతు దీర్ఘాక్షరములకు ప్రక్క వ్రాయబడియుండును గాన, ( ) ఇవి ఎన్నియుండిన నన్ని యక్షరముల కాలమని యెఱుంగునది. మఱియు, లఘుద్రుతము లేర్పరచిన చోటులందు దీర్ఘాక్షరమునకు మధ్యఘాత వచ్చిన యెడల ఘాతకు యెడమవైపున హ్రస్వముగాను, ఘాత వలయుచోట (,) ఈ గురుతు వ్రాయబడియుండును. ఇదెట్లన (సా) యను దీర్ఘాక్షరమునకు మధ్య ఘాత వచ్చినప్పుడు దానిని స । , ఇటుల నిలుపుగీటుకు యెడమవైపున ఒక యక్షరమును, నిలుపుగీటుకు కుడివైపున పై నుదహరించిన గురుతు వ్రాసియుండును గాన, దానిని దీర్ఘాక్షరముగానే పాడుకొనవలయును. పిళ్లారిగీతములు ఘనరాగగీతములు, జతిస్వరము, స్వరజతులు, పదవర్ణము ఆదితాళ తాన వర్ణములు అటతాళ తానవర్ణములు. శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతులు, శ్రీ దీక్షితులువారి కృతులు. శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతులు, శ్రీ పొన్నయ్యపిళ్ళెగారి కృతి. శ్రీ మాతృభూతమయ్యరుగారి కృతి. శ్రీ భద్రాచల రామదాసుగారి కీర్తన శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి కృతులు. శ్రీ సుబ్బరాయ శాస్త్రులవారి కృతులు పురందరదాసువారికీర్తన రామ[illegible]పురము శ్రీనివాస అయ్యంగారి కృతి. శ్రీ మురుగుల సీతారామయ్యగారి కృతి. శ్రీ సా.

తిరునాళ్ వారి కృతి, శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యరుగారి కృతి, శ్రీ సీతారామశాస్త్రిగారి రాగమాలిక కీర్తన, శ్రీ నారాయణతీర్థయతీంద్ర విరచితమైన తరంగము (రాగమాలిక యున్నూ), శ్రీ బాలస్వామి దీక్షితులవారి దరువు, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు శ్రీ ఘనం సీనయ్య గార్ల పదములు, శ్రీ జయదేవకవి అష్టపది, శ్రీ ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువారి జావళీలు, జాతీయగీతములు, భైరవిరాగములో పల్లవి మొదలగునవి తాళమునకు సరిపడునట్లు లఘుధృతము లేర్పరుపబడి మంద్ర మధ్య స్థానములకును. కాల, పై కాల సంగతులకును, [illegible] మొదలగునవి చేయబడి సులభముగా తెలియునటుల ఈ పుస్తకము వ్రాయబడియున్నది. శ్రీ వేంకటమఖి యొక్క మేళకర్త రాగ పద్ధతియున్నూ, డెబ్బదిరెండు మేళకర్తరాగములకు పన్నెండు చక్రములకున్నూ శ్రీ వేంకటమఖి పెట్టిన నామములున్నూ, నూటపదకొండు సంగీత ప్రశ్నోత్తరములున్నూ నిందు గలవు. ఈ గ్రంథమున నుండు కృతులు మొదలగు వాటి రాగముల కన్నిటికినీ, రాగలక్షణములతో సహా వ్రాయబడినవి. కావున నీ గ్రంథము సంగీత విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తముగ నుండునని నొక్కి వక్కాణించుట కే మాత్రము సందియము లేదు. ఈ గ్రంథ నిర్మాణంబున పెక్కు శ్రమలు గలిగినను సర్వజనోపయోగ్యమే కర్తవ్యంబుగా నెంచి నే నీ కార్యంబు పూనుకొంటిని. సర్వాంశంబులెల్ల నొక్క దర్పణంబున గాన్పించినరీతి స్వర రాగ తాళముల లక్షణ లక్ష్యంబు లెంతయు దీనిం జూచు వారికి కరతలామలకంబుగా నుండునటుల మిగుల వ్యయప్రయాసల కోర్చి నీ గ్రంథంబు సమకూర్చితిని. గుణగ్రహణ పారీణ ధురీణులగు చతురు లెంతయు నీరంబు త్యజించి క్షీరంబుగొను మరాళంబుల మాడ్కి గుణగ్రహణంబుగావించినచో నా పడిన శ్రమ యెంతేని ధన్యత గాంచగలదు.

1—11—56
అరండల్‌పేట,
గుంటూరు.

ఇట్లు
ఏకా సుబ్బారావు
కూర్పరి

విషయసూచిక

—0—

విషయము	పుటసంఖ్య
సంగీతోత్పత్తి	1
సంగీత విభాగము	"
సంగీత శబ్దార్థము	2
సంగీత ఫలితార్థము	"
నాదోత్పత్తి	"
నాదలక్షణము	3
నాద శబ్దార్థము	4
నాదవిభజన	"
నాదవ్యవహారము	"
శృతిలక్షణము	5
స్వరోత్పత్తికి ప్రధాన శృతులు	"
ద్వావింశతి శృతులకు గల పేర్లు	"
శృతి జాతిభేదములు	7
ద్వావింశతిశృతిజాతివిమర్శపధకము	8
శృతులయొక్క స్వరస్థానములు	9
నియత శృతుల నిర్మాణము	"
శుద్ధవికృత స్వర లక్షణము	"
గ్రామమూర్ఛనలయొక్కలక్షణము	10
సప్తమూర్ఛనల పేర్లు	11
షడ్జగ్రామమండలం	12
మధ్యగ్రామ మండలం	"
షడ్జశబ్దార్థము	"
స్వరశబ్దార్థము	13
సప్తస్వరధ్వని దృష్టాంతములు	"
సప్తస్వరములు, నామములు	"
స్వరముల ప్రకృతివికృతిభేదములు	14
స్థాయి ప్రకరణము	"
మంద్ర,మధ్య,తార స్థానగురుతులు	16
దశవిధగమకములు	16
వాదిస్వరలక్షణము	"
సప్తతాళములు	17
సప్తతాళములు వ్రాయువిధానము	"
సప్తతాళముల అంగలక్షణము	18
సప్తతాళములకు ఘాతలు	19
తాళములకుగల షడంగములు	"
తాళములకుగల జాతులు	"
జాతిభేదముగ చెప్పు పాడేవిధము	20
ముప్పది ఐదుతాళముల విమర్శ పథకము	21
రాగస్థానముల విమర్శ	"
శృతిజేయు పద్ధతి	22
ఫిడేలు వాయిద్య ప్రకరణము	23
అనులోమ విలోమ క్రమము	"
వీణె, గోటు, ఫ్లూటు వాయిద్య ప్రకరణము	24
షట్కాల విమర్శ	"
స్వరావళి నభ్యసించు మార్గము	25
రాగస్వరావళి నడకలు	26
మోహనరాగ స్వరములు	28
తోడిరాగస్వరములు	29
ధీరశంకరాభరణ రాగస్వరములు	30
మధ్యమావతి రాగస్వరములు	32
జంటవరుసలు	33
ముప్పది ఐదు అలంకారములు	41
స్వరస్థానముల ప్రమాణములు	55
పిళ్లారి గీతములు	57

విషయము పుటసంఖ్య

ఘనరాగ గీతములు (40) 60
జతిస్వరము 75
స్వరజతులు (10) 76
పదవర్ణము (1) 91
అదితాళతానవర్ణములు (31) 92
ఝంపెతాళవర్ణము (31) 142
నవరాగమాలికావర్ణము (1) 144
అటతాళతానవర్ణములు (6) 146
వర్ణములను పై కాలమున పాడు
పద్ధతి (ఆది, అట) 167
కృతులు పాడెడి పద్ధతులు 176
కృతులు (మొత్తం 120)
శ్రీరఘుకుల, శ్రీగణపతిని 177-179
రఘునాయక, పాహి 187-185
చేసినదెల్ల, నినువినా సుఖము 187- 89
కోటినదులు, ఏమని
మాటాడితివో, 191-93
వెడలెను కోదండపాణి 195
ఎందుకు దయరాదు 198
కద్దనువారికి 200
కనకశైల విహారిణీ 202
శ్యామసుందరాంగ 204
సంగీత జ్ఞానము 205
రారామాయింటిదాకా 207
మేరుసమాన 209
మాయాతీతస్వరూపిణి 211
శంకరి శంకరు 212
పరాశక్తి 214
తెరతీయగరాద 216
ఎట్లు దొరికితివో 218
సీతమ్మ మాయమ్మ 220
శోభిల్లు సప్తస్వర 221
ఎటుల బ్రోతువో 222
మనసా ఎటులోర్తు 224
నాదతనుమని శంకరకరం 225
శ్రీరఘువర 229
యికనను బ్రోవకున్న 231
ఉపచారముజేసేవారున్నారని 233
నీ పాదములే గతియని 235
మరివేరెదిక్కెవరయ్యా, నీవది,
237-240
ఓ జగదంబ 242
మరుగేలరా 244
శ్రీరామపాదమా 246
జననీ నిన్నువినా -48
నగుమోము 250
సామజవరగమన 254
వరములొసగి 255
నడచి నడచి 259
రామ నీ సమాన 261
పక్కలనిలబడి, రామనీయెడ 265-266
రామభక్తి సామ్రాజ్య,
నిత్యరూప 269-272
జగదోద్ధారణ, వనజాసనవినుతా
273-276
ఎవరని నిర్ణయించేదిరా 278
ఎంతని నే వర్ణింతు, ఏమనినే
280-282
మారుబల్క, రామాభిరామ
రమణీయనామ 284-286

విషయము పుటసంఖ్య

యోచనా, మనసు నిల్ప శక్తి లేకపోతే 288-290
శ్రీరఘుకుల నిధిం 291
మోక్షముగలదా, వినాయకునివలె 294-296
కృపయాపాలయా 298
ఆడమోడిగలదా 300
మనవి యాలకింప 302
వినతాసుత, దినమణివంశ 304-305
ఎంతరానీ, ఉండేది రాముడొకడు 308-309
మా జానకిని చెట్టబట్టగ 311
ఎవరిమాట విన్నావో 313
శ్రీరఘువరా ప్రమేయ 316
కొనియాడిన నా పైని 317
సీతాపతే, నినుసేవించిన 321-323
పాహి రామచంద్ర 325
ఎంతో వేడుకొందు 327
సరససామదాన, రామనీవేగాని 329-331
మనసు విషయనట 333
శాంతములేక, గీతార్థము 335-337
రఘువంశ సుధాంబుధి 339
బ్రోవభారమా 341
రామా ఇకనన్ను, గిరిపై నెలకొన్న 343-345
నన్నుపాలింప, వెంకటేశ్వరా 349-351
సరగునపాలింప నీలకంఠం భజేహం 353-35
ఎదుటనిలిచితే, అక్షయలింగవిభో 357-360
ప్రాణనాథా, మనసు స్వాధీనమైన 363-365
సరోజదళనేత్రి, బాలాకల్లలాడుకొన్న 367-369
సాధించెనే ఓ మనసా 372
పరిదానమిచ్చితే, నాదోపాసన 376-379
ఇలలో ప్రణతార్తి, అనుపమగుణాంబుధి 380-382
పలుకవేమి, క్షీరసాగర 384-386
కరుణాసముద్ర, సమయమిదే 389-391
ఆనందనటన, కాలహరణమేలరా 393-396
అంబనీలాయతాక్షి, భజనసేయరా 398-413
జగదానందకారక 404
నిన్నే నెరనమ్మినానురా 400
రఘువరనన్ను మరవతగునా 409
అప్పరామభక్తి, ఎన్నగానురామ 411-412
నిన్నువినా, జ్ఞానమొసగరాదా 414-416
మరి వేరే దిక్కెవరయ్యా 417
నీదు చరణములే గతియని 419
సుందరీ నీ దివ్యరూపము 421
నినువినాగతిగానజగాన 424
నీదుచరణ పంకజములె 426
నిధి చాల సుఖమా, నిదాసవరాలిచ్చి 428-431

విషయము	పుటసంఖ్య
నివాత నేగాన, భజనపబలికేల	432-434
నిత్యకళ్యాణి (రాగమాలిక)	436
జయజయగోకులబాల (తరఙ్గము)	443
దరువు, పదములు	447-450
తిల్లానలు	455
అష్టపదీ, జావళులు	459-461
నీనామరూపములకు (మంగళము)	465
పల్లవి (భైరవి పాలయమాం)	467
జాతీయగీతములు	470
రాగప్రకరణము (రాగశబ్దార్థము)	477
మూర్ఛనాప్రస్తారము	478
రాగభేదములు	480
న్యాసాంశగ్రహస్వరలక్షణము	481
రాగరసములు	"
శుద్ధమధ్యమరాగములచక్రము	482
డెబ్బదిరెండు మేళకర్తల చక్రము	483
72 మేళకర్తల స్వరస్థానములను తెలిపెడి పట్టకము	487
శుద్ధమధ్యమజన్య రాగములు	488
ప్రతిమధ్యమజన్య రాగములు	504
రాగకాలనిర్ణయము	516
పల్లవిజ్ఞాన స్వర ప్రస్తారము	518
తాళప్రకరణము	531
తాళశబ్ద వ్యుత్పత్తి	534
తాళదశ ప్రాణములు	536
కాలప్రాణ లక్షణము	"
మార్గప్రాణ లక్షణము	537
క్రియాప్రాణ రక్షణము	538
నిశబ్ద క్రియల లక్షణములు	"
సశబ్ద క్రియల లక్షణము	539
దేశక్రియల లక్షణము	"
అంగ ప్రాణ లక్షణము	540
షడంగుల నిఘంటు	"
అంగములు వాడే విధము	541
అంగములకు హస్తక్రియలు వాడే విధము	542
షోడశాంగ తదంగ సంజ్ఞలు	"
గ్రహప్రాణ లక్షణము	543
జాతిప్రాణ లక్షణము	"
జాతుల వివరణము	544
కళాప్రాణ లక్షణము	545
లయప్రాణ లక్షణము	"
యతిప్రాణ లక్షణము	"
ప్రస్తార ప్రాణ లక్షణము	547
సప్తస్వరములయొక్క వివరములు	"
పదునారు గీతాధికములయొక్క వివరములు	548
వేంకటమఖియొక్క మేళకర్త పద్ధతి	550
గ్రామఫోన్, రేడియో	553
గాన సభా మందిర లక్షణములు	554
గాయక గుణములు, గాయక దోషములు	"
గాయకుడు గమనింపదగిన కొన్ని దోషములు	555
సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు(111)	"

—(o)—

లోయరు గ్రేడు పరీక్ష

12-8-54 తేదీగల ఆంధ్రగజెట్‌లో ప్రచురింపబడిన నూతన ప్రణాళిక

గవర్నమెంటు టెక్నికల్ పరీక్షలు

భారతదేశ సంగీతము

Theory (సిద్ధాంత భాగము)

1. పారిభాషిక ప్రయోగములు :— నాదము, స్వరము, స్వరస్థానము, శ్రుతి, ఆరోహణ, అవరోహణ, స్థాయి, ఆవర్తము, గ్రహ (ఎడుప్పు), అతీత, అనాగత, సమ, ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ, కాలములు; సంగతి, అక్షర కాల, అన్య స్వర, పూర్వాంగ ఉత్తరాంగములు; ధాతు, మాతు.

2. స్వర (పరిభాషా) ప్రకరణము

3. కర్ణాటక సంగీతమున వాడబడు సాంకేతికములు.

4. రాగము జనక, జన్యరాగములు, (1) వర్జరాగములు
జన్యరాగములోని విభాగములు :— ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణరకములు
(2) వక్రరాగములు, (3) ఉపాంగ భాషాంగ రాగములు.

5. ఈ క్రింది 15 రాగములయొక్క లక్షణములు ;

(1) తోడి (2) ధన్యాసి (3) మాయామాళవగౌళ
(4) భైరవి ( ) మధ్యమావతి (6) మోహన
(7) కాంభోజ (8) ఖమాసు (9) శంకరాభరణము
(10) హంసధ్వని (11) శుద్ధసావేరి (12) కేదారము
(13) బిలహరి (14) పంతువరాళి (15) కళ్యాణి

6. తాళము :— మూడు ప్రధాన అంగములు : అనుద్రుతము, ద్రుతము,
లఘువు :— ఏడు ప్రధానతాళములు వానిలోని అంగములు.
లఘువులోని 5 జాతులు,
35 తాళములయొక్క కల్పన (పథకము)

7. సంగీత స్వరూపము :—

సంగీతములోని ఈ క్రింది స్వరూపములయొక్క లక్షణములు.

1. సంచారిగీతము 2. లక్షణగీతము 3. స్వరజతి
4. జతిస్వరము 5. తానవర్ణము 6. కృతి 7. కీర్తన

8. ఈ క్రింది వాగ్గేయకారుల జీవితచరిత్రలు :—
1. పురందరదాసు 2. త్యాగరాజు 3. ముత్తుస్వామి దీక్షితులు
4. శ్యామశాస్త్రి 5. అరుణాచల కవిరాయర్ 6. గోపాలకృష్ణ భారతి

9. విద్యార్థులు తాము నేర్చుకొనిన పాటలను స్వరములలో తిరిగి పాడగల్గి యుండు సామర్థ్యమును కల్గి యుండవలెను.

అభ్యాస ప్రకరణము (Practical)

1. ఆరంభములో చెప్పబడు స్వర అభ్యాసములు; అలంకారములు; లక్షణ గీతముతోబాటు 6 గీతములు; 2 స్వరజతులు; ఒక జతిస్వరము; 2 ఆదితాళ వర్ణములు; 2 అటతాళవర్ణములు; దివ్యనామ కీర్తనలలో ఒకటియు, ఈ క్రింది కీర్తనలను :

తోడిరాగము : నినువినా సుఖము
ధన్యాసి ; శ్యామసుందరాంగ
మాయామాళవగౌళ : మేరుసమాన
భైరవి : ఉపచారము చేసేవారున్నారని
మధ్యమావతి : వినాయకునివలెను
మోహన : ననుపాలింప
కాంభోజి : శ్రీరఘువరప్రమేయ
ఖమాసు : సీతాపతే నా మనసున
శంకరాభరణము : మనసు స్వాధీనమైన
హంసధ్వని ; రఘునాయక
శుద్ధసావేరి : కాలహరణ
కేదార : ఆనందనటన ప్రకాశం
బిలహరి : పరిదానమిచ్చితే
పంతువరాళి : రఘువరనన్ను
కల్యాణి : బిరాన వరాలిచ్చి

గమనిక :— విద్యార్థులు ఈ పై కీర్తనలుగాని లేక అంత స్థాయిలోనుండు ఇతర సాంప్రదాయక కీర్తనలుగాని పాడవచ్చును. విద్యార్థులు తాన వర్ణములు రెండు కాలములలో పాడగల్గియుండవలెను.

2. ప్రత్యేక పరీక్షలు గాక సామాన్య ప్రశ్నపరీక్షలు (అనగా స్వరజ్ఞాన పరీక్ష, అచ్చుటచ్చుట విన్నభాగములయొక్క రాగములను పోల్చు పరీక్ష)

3. అభ్యాసపు పరీక్షలో విద్యార్థులు గాత్రపాటగాని లేక ఈ క్రింది వాద్యములలో గాని పరీక్ష నీయవచ్చును.

వీణ, గోటువాద్యము, ఫిడేలు, వాలకోకిల్, ఫ్లూటు, నాదస్వరము.

గాత్రపాట విద్యార్థులు తాంబుర శ్రుతితో పాడవలయును. గాత్రపాట విద్యార్థి తాంబుర తానే వేయవచ్చును. లేక యింకొకరిచేత (ఆ పరీక్షకు దరఖాస్తుదారు కానివానిచేత) వేయించవచ్చును.

పరీక్షలో ఈ క్రింది పత్రములుండును.

		మార్కులు
(1) సిద్ధాంతభాగముపై వ్రాయవలసిన పేపరు 2 గంటల కాలవ్యవధి గలది	....	50
(2) అభ్యాసపు పరీక్ష (Practical)	....	50

మార్కులు ఈ క్రింది విధముగా ఈయబడును

ఉత్తీర్ణులగుటకు కనీసపు మార్కులు

	మొత్తము	ప్రథమశ్రేణి	ద్వితీయశ్రేణి
సిద్ధాంతభాగము (Theory)	50	30	20
అభ్యాస " (Practical)	50	30	20
	100	60	40

నూటికి 75 మార్కులతో ఉత్తీర్ణులైనవారికి విశేష ఉత్తీర్ణతాపత్రము లిచ్చెదరు.

....0....

హయ్యరు గ్రేడు పరీక్ష

12-8-8 తేదీగల ఆంధ్రగజెట్‌లో ప్రచురింపబడిన నూతన ప్రణాళిక

గవర్నమెంటు టెక్నికల్ పరీక్షలు

భారతదేశ సంగీతము

Theory (సిద్ధాంత భాగము)

లోయరుగ్రేడు పరీక్షకున్న సిలబసుతోడ ఈక్రింద నీయబడిన సిలబసు ఉండును

1. ప్రాథమిక పారిభాషిక పదములు, వాని అర్థములు
2. కె. వి శ్రీనివాస అయ్యంగారు రచించిన సంగీత గ్రంథములు, శ్రీ వి. సాంబమూర్తి రచించిన "South Indian Music Series" అను పుస్తకములో నిర్వచించిన ప్రకారము 'స రి గ మ' సాంకేతికములయొక్క సూత్రములు.
3. కర్ణాటక సంగీతము నందలి రాగములయొక్క విభజన : 12 మేళకర్త రాగములయొక్క పథకము : 12 చక్రములయొక్క పేర్లు. 'కటపయాది' సూత్రము, దానియొక్క వినియోగము.
4. ఈ క్రింది 30 రాగములయొక్క లక్షణములు (వివరముగా)
    1) తోడి 2) సావేరి 3) చక్రవాకము 4) వసంత 5) భైరవి
    6) ఆనందభైరవి 7) కీరవాణి 8) ఖరహరప్రియ 9) శ్రీరంజని
    10) దర్బారు 11) రీతిగౌళ 12) ముఖారి 13) హరికాంభోజి
    14) నాటకురంజి 15) కేదారగౌళ 16) సురటి 17) శహాన
    18) కాంభోజి 19) యదుకుల కాంభోజి 20) శంకరాభరణము 21) ఆరభి
    22) బేగడ 23) అఠాణ 24) దేవగాంధారి 25) నీలాంబరి 26) నాట
    27) పూర్వకళ్యాణి 28) షణ్ముఖప్రియ 29) కళ్యాణి 30) సారంగ.
5. మనోధర్మ సంగీతము, దానియొక్క స్వరూపములు : రాగ ఆలపన, నెరవు, కల్పన, స్వరములను విస్తరింపచేయు పద్ధతి, పల్లవి; వివరణ, స్వరూపము.
6. షడంగము లేక షోడశాంగము : చాపుతాళము, దానిరకములు; దేశాది, మధ్యాది తాళములు.

    గతి, మాత్ర-తాళదశ ప్రాణములు-ప్రాణములు, క్రియలు, అంగ, గ్రహ, జాతి, లయము, యతి-వీని పరిచయము

7. సంగీతస్వరూపములు వానివర్గీకరణము.

ఈ క్రింది సంగీతభాగములను గుఱించి అధికముగా తెలిసికొనవలయును.

8. గేయ నాటకములలో పాడబడు సంగీతభాగములు.

9. 10 గమకములు :—

(1) పదవర్ణము (2) రాగమాలిక (3) పదము (4) జావళి (5) తిల్లాన (6) దరువు (7) అష్టపది (8) తరంగము (9) కృతులలోని అలంకార భాగములు.

10. జానపదగేయములు, వానిస్వభావములు.

11. సంగీతమునకుగల ఛందస్సు :— ప్రాస .. యతి – అంత్యప్రాస

12. సంగీత గుణగ్రహణము.

13. గాయక గుణములు, గాయక దోషములు

14. సంగీతరచనలలో అగపడు ముద్రలు.

15. కర్ణాటక సంగీతముయొక్క చరిత్ర – ఆ చరిత్రకు ఈ క్రింది వాగ్గేయకారకులకు గల ప్రత్యేక సంబంధము. వాగ్గేయకారకుల జీవితచరిత్రలు, వారు కర్ణాటక సంగీతమునకు చేసిన సేవ :—

(1) జయదేవుడు (2) పురందరదాసు (3) రామామాత్యుడు (4) సోమనాధుడు (5) నారాయణతీర్థులు (6) భద్రాచల రామదాసు (7) వేంకటమఖి (8) క్షేత్రజ్ఞ (9) పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రి (10) త్యాగరాజు (11) ముత్తుస్వామి దీక్షితులు (12) శ్యామశాస్త్రి (13) అరుణాచల కవిరాయరు (14) గోపాలకృష్ణ భారతి (15) స్వాతి తిరునాళ్ (16) సుబ్బరాయశాస్త్రి (17) వీణ కుప్పయ్య (18) మైసూరు సదాశివ రావు (19) పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు (20) పల్లవి శేషయ్యరు.

16. 18, 19 శతాబ్దములలో దక్షిణ దేశములోని సంగీత స్థావరములు.

17. సంగీత వాద్యములలోని రకములు:— తీగ వాద్యములు, వాయువాద్యములు, తాళ వాద్యములు.

వీణ, ఫిడేలు, తాంబురా, గోటువాద్యము, ఫ్లూటు, నాగస్వరము, మృదంగము వీని నిర్మాణమును గుఱించిన సామాన్య విజ్ఞానము.

ఇందు తీగవాద్యములను శ్రుతిచేయుట.

[illegible] సంబంధించినంతవరకు గాత్రముయొక్క, కచేరీలలో వా వాద్యములయొక్క [illegible] తెలియుట.

18. పాటకచేరి, నృత్యము, కథాకాలక్షేపములలో వాడు ప్రక్కవాద్యముల ప్రక్కవాద్యములయొక్క పనులు లేక విధులు.

19. సంగీతధ్వని, శబ్దము, స్థాయి, తీవ్రత, స్వరములోని భేదములు, అనుప [illegible], ప్రతిస్పందనీయత; ప్రతిధ్వనులు, సంగీత విరామముల వాది, సంవాది, అనువాది, వివాది.

గాత్ర [illegible]యొక్క నమూనా మార్పు.

20. గ్రామఫోను, రేడియో, పాటకచేరి హాలుకు కావలసిన ప్రధానమైన అవసరములు.

21. పాటకచేరి హాలునకు, బహిరంగ రంగస్థలమునకు సంబంధించిన శబ్దశాస్త్ర విషయములు.

అభ్యాస ప్రకరణము (Practical)

1. ఒక అటతాళ వర్ణము, 2. కాలములలోను, శ్యామశాస్త్రి రచించిన స్వరజతిని పాడుట, త్యాగరాజు రచించిన పంచరత్నములలో ఒక కీర్తన క్షేత్రజ్ఞుని రెండు పదములు, ఒక రాగమాలిక, 2 తిల్లానలు 3 జావళీలు 1 దరువు, 1 అష్టపది, 1 తరంగము, మరియు ఈ క్రింది కీర్తనలు.

తోడి	కద్దనువారికి
సావేరి	శంకరి శంకరు
చక్రవాకము	ఎటులబ్రోతువో తెలియ
వసంత	సీతమ్మ మాయమ్మ
భైరవి	నీ పాదములే గతియని
ఆనందభైరవి	ఓ జగదంబ
కీరవాణి	వరము లొసగి
ఖరహరప్రియ	ప్రక్కల నిలబడి
శ్రీరంజని	మారువల్క
దర్బారు	యోచనా కమలా
రీతిగౌళ	జననీ నిన్నువినా
ముఖారి	ఏమని నీ మహిమ
హరికాంభోజి	ఎంత రాని తన

నాటకురంజి	మనసు విషయనట
కేదారగౌళ	నీలకంఠం భజేహం
సురటి	గీతార్థము
శహన	గిరిపై నెలకొన్న
కాంభోజి	కొసియాడిన నాపై
యదుకులకాంభోజి	నిను సేవించిన
శంకరాభరణము	అక్షయలింగ విభో
ఆరభి	సాధించెనే
బేగడ	నాదోపాసన
అఠాణ	ఇలలో ప్రణతార్తిహరుడనుచు
దేవగాంధారి	కరుణాసముద్ర
నీలాంబరి	అంబా నీలాయతాక్షి
నాట	జగదానంద కారక
పూర్వకళ్యాణి	నిన్నువినా సుఖ
షణ్ముఖప్రియ	మరి వేరె దిక్కెవరయ్యా
కళ్యాణి	నినువినా గతిగాన
సారంగ	నీవాడనే గాన

గమనిక :— విద్యార్థులు ఈ కీర్తనలుగాని వీనితో సమానప్రమాణము గల ఇతర సాంప్రదాయ కీర్తనలుగాని పాడవచ్చును.

విద్యార్థులు వారు నేర్చుకొనిన వానిలో అధమము 6 కీర్తనల యొక్క స్వరూప అర్థమును తెలిసికొని యుండవలెను.

2. ఈ క్రింది 12 రాగముల ఆలాపన :—

(1) తోడి (2) సావేరి (3) భైరవి (4) ఆనందభైరవి (5) మోహన (6) కేదారగౌళ (7) శహన (8) కాంభోజి (9) యదుకులకాంభోజి (10) శంకరాభరణము (11) బేగడ (12) కళ్యాణి.

3. యోగ్యత :

(1) ఆది, రూపక, చాపు తాళములలో తోడి, సావేరి, భైరవి, ఆనందభైరవి, మోహన, కేదారగౌళ, కాంభోజి, శంకరాభరణము, బేగడ, కళ్యాణి రాగముల కీర్తనలకు స్వరకల్పన చేయకల్గియుండుటకు.

(2) నిర్ణయించిన 24 రాగములలో ఇచ్చిన సంగీత భాగమునకు 'స రి గ మ' లలో పాడగల్గియుండుటకు, వాయించగల్గి యుండుటకు.

(3) పాడిన, వాయించిన పాఠములకు స్వరములు చెప్పకల్గుటకు.

(4) వినిన, వాయించిన రాగ ఆలాపనలనుబట్టి రాగమును గుర్తింప గల్గియుండుటకు.

(5) వినిన లేక వాయించిన అపరిచితములైన పాటలయొక్క తాళములను గుర్తించుటకు

4. పైన చెప్పిన ప్రత్యేక పరీక్షలుగాక సామాన్య వినికిడి పరీక్షలు (Sight-singing) పరీక్షలును, సంగీత విరామముల పరీక్షలు, సంగీత వ్రాత పరీక్షలును ఉండును.

అభ్యాస పరీక్షలో గాత్రసంగీతముగాక ఈ క్రింది వాద్యములలోనైన పరీక్ష నియ్యవచ్చును.

వీణ, గోటువాద్యము, ఫిడేలు, జాలకోకిల్, ఫ్లూటుగాని, నాగస్వరముగాని, గాత్రపరీక్ష నిచ్చువారు తాంబురా శృతితో పాడవలయును.

గాత్రపాట పరీక్ష నిచ్చువారు, తాంబురా శృతి తాను వేయవచ్చును. లేదా పరీక్ష దరఖాస్తుదారుడు కాని ఏ ఇతర వ్యక్తిచేతనైన వేయించవచ్చును.

హయ్యరుగ్రేడ్ పరీక్ష ఈ క్రింది విధముగా నుండును :

	మార్కులు
(1) వ్రాయవలసిన పేపరు – సిద్ధాంతభాగము, సంగీతముయొక్క చరిత్రపై 3 గంటలకాలము	100
(2) అభ్యాస పరీక్ష (Practical)	100
	200

మార్కులు ఈ క్రింది విధముగా ఈయబడును.

	Max	మొదటిశ్రేణి	రెండవశ్రేణి
సిద్ధాంతము, సంగీతము యొక్క చరిత్ర	100	60	40
అభ్యాసము	100	60	40
....	200	120	80

నూటికి 75 మార్కులు సిద్ధాంతభాగములో గాని, అభ్యాస భాగములో గాని, లేక రెండింటిలో గాని వచ్చిన విద్యార్థులు, విశేష ప్రజ్ఞతో ఉత్తీర్ణులైనట్లు ప్రకటింపబడును.

* * *

శ్రీ వాగ్గేయకారకుల చరిత్రలు

1. **శ్రీ జయదేవులు** :— వీరు ఉత్తరదేశ బెంగాలు రాష్ట్రములో దిందుబిల్వం అనే గ్రామములో జన్మించిరి. 12 వ శతాబ్దమునాటివారు. బ్రాహ్మణోత్తములు. సంస్కృతభాషలో అసదృశమైన వాగ్విలాస వైభవము గల కవీంద్రులు. తండ్రి భోజదేవుడు. తల్లి రామాంబ. భార్య పద్మావతి, శ్రీకృష్ణభక్తురాలు. నేస్తులు పరాశరాదులు. దిందుబిల్వపు నివాసస్థుడు. ఉత్తరదేశస్థులైన శ్రీగోవర్ధనాచార్యుని శిష్యులలో నగ్రశ్రేష్ఠులు. తత్త్వచింతామణి, ప్రసన్నరాఘవనాటకము మొదలైన యనేకగ్రంథములు రచించిన నిపుణులు. శృంగారరసప్రధానమైన శ్రీరాధాకృష్ణ ప్రేమతత్త్వమును ద్వాదశసర్గసహిత మగునట్లు విలసిల్లెడి 'గీతగోవింద' (అష్టపది) మనుపేరిట గాంధర్వముగా విరచించిన యద్వితీయులు. ఈ జయదేవ కవీంద్రులు పందొమ్మిదవ యష్టపది వ్రాయునప్పుడు "స్మరగరళఖండనం, మమశిరసి మండనం, దేహిపదపల్లవ ముదారం" అని తలంపుకు వచ్చినప్పటికి వ్రాయక తాటాకును తనభార్య పద్మావతి చేతికిచ్చి యభ్యంగనస్నానార్థమై నది కేగుదెంచెను. వెంటనే శ్రీకృష్ణభగవానులు తలంటుకొన్న జయదేవస్వరూపముతో వచ్చి పద్మావతిని బిలిచి తాటాకును, లేఖినిని బుచ్చుకొని జయదేవునకు దోచినట్లుగా సాహిత్యమును రచించి పూర్తిచేసి అంతర్ధానమైరి. స్నానానంతరము జయదేవులు భార్యను తాటాకును, లేఖినిని దెమ్మని యడుగ నామె యాశ్చర్యముతో "ఇప్పుడే తాము వచ్చి వ్రాసియిచ్చిపోతి"రని చెప్పి తాటాకు నిచ్చెను. పూర్తిగా రచించిన దానిని జూచి యానందముతో "ఓ పద్మావతీ! నీవేమి సుకృతము చేసితివో కదా! భగవంతుడు నీకుదర్శనమిచ్చె"నని పొగడుచు నాయష్టపదియెనిమిదవ యడుగున 'జయతు పద్మావతీరమణ జయదేవకవి భారతీ భణిత మితిగీతం' అని 21 వ అష్టపదిలోను తన నామమునకు ముందును నామె పేరుబెట్టెనట. (వీరు శార్ఙ్గదేవుల కాలమునాటి వారుగా దెలియుచున్నది.) ఈ యష్టపదులు కీర్తనకు 8 పాదముల చొప్పున 24 కీర్తనలు, నాయికా, నాయకి, సఖులచే పాడబడుచుండును. సంగీతకీర్తనలకు అష్టపదులే ప్రప్రథమములుగా నున్నయవి యని తెలియుచున్నది. ఈ అష్టపదుల ననుసరించి "రామాష్టపది" రామకవియు, "శివాష్టపది" చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతి కవియు రచించిరి.

2. **శ్రీ పురందర విఠలదాసు (కర్ణాటక సంగీత పితామహ)**:— వీరు 16 వ శతాబ్దములోనివారు. కర్ణాటక బ్రాహ్మణోత్తములు. భార్య సరస్వతిబాయమ్మ. మధ్వమతస్థులు. తండ్రి వరదప్ప. ధనికులు. కన్నడభాషలో గొప్ప పండితులు. భక్తాగ్రేసరులు. వీరుమొదట పూనాపట్టణమున షాహుకారై కోటీశ్వరులుగనుండి శ్రీపాండురంగవిఠలునిమీది భక్త్యతిశయమువలన తన యాస్తినంతయు దానధర్మముల

చేసిరి. సంగీత సాహిత్యములలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవారై యొక్కొక్క సమయమందు వీరు రచించిన కీర్తనములచే శ్రీ పాండురంగ విఠలుని ప్రసన్నత గాంచినవారై యుండిరి. వేదోపనిషత్తులను జనులకు బోధించిరి. వీరి యద్భుత చరిత్రము లెవరికి వ్రాయనలవిగావు. సంగీతములో నిప్పటికిన్ని వాడుకలోగల మాయామాళవగౌళ రాగములో ప్రారంభకులకు స్వరములను బోధించుట వీరే ప్రారంభించిరి. సంగీతము నేర్చుకొనుటకు వీలుగా స్వరావళి, అలంకారములు, గీతములు, ఠాయములు, సూళాదులు, ప్రబంధములు రచించిరి. వీరి కీర్తన లన్నియు వేదాంత విషయముగాను లెక్కకు మిక్కుటముగాను నున్నవి. మఱియు వీరికి 'కర్ణాటక సంగీత పితామహ' యని బిరుదు కలదు.

3. శ్రీరామామాత్యుడు (అభినవ భరతాచార్య):— వీరు 16–వ శతాబ్దమునాటివారు. తెనుగు నియోగి బ్రాహ్మణోత్తములు. తిమ్మామాత్యుల కుమారులు. 1550 వ సం॥రంలో విజయనగరము నేలిన శ్రీరామదేవరాజు కోరికపై స్వరమేళకళానిధి యను నొక గ్రంథము వ్రాసియుండిరి. ఇందు స్వర, వీణ, మేళరాగములు చర్చింపబడి యుండినవి. జనక జన్యరాగ పద్ధతిగూడ వ్రాసియుండిరి. 20 మేళములు, కొన్ని జన్యరాగములు రచించి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ రాగవిభాగములను చేసియుండిరి. ముఖారిరాగము వీరికి శుద్ధప్రమాణము. శార్ఙ్గదేవుని 12 వికృతి స్వరముల పద్ధతికి వ్యతిరేకముగా వీరు 7 మాత్రమే పేర్కొనిరి. నవీనమైన నాల్గు తీగెల వీణ వీరికాలము నాటిదే. వీరు అభినవ భరతాచార్య అను బిరుదమును పొందియుండిరి. వీరు సంగీతములోను భాషావిషయములోను అనేక గ్రంథములు రచించిరి.

4. శ్రీ సోమనాథపండితుడు:— వీరు 15–16వ శతాబ్దమునాటి వారని తెలియుచున్నది. గోదావరిమండల నివాసులని వాడుక. వీరు ఆంధ్రులు. త్రైలింగ్య ద్విజులు. ముద్గలసూరి పుత్త్రులు. సంగీత సంస్కృతములయందు మహా ప్రజ్ఞగలవారు. శ్రీరామామాత్యుని రచన ననుసరించి గిర్వాణభాషయందు 1609 సం॥రము 'రాగవిబోధమ' యను లక్షణ గ్రంథమును రచించిరి. ఇందు శ్రీవారియొక్క కాలమునాటి 23 మేళకర్తలకు వీటినుండి పుట్టిన జన్యరాగములను వ్రాసియుండిరి. 15 వికృతి స్వరముల ఆధారమును బట్టి 60 మేళములను పేర్కొనిరి. వీరు సోమనాథీయ మను మీమాంస గ్రంథమునుగూడ రచించిరి.

5. శ్రీ తీర్థనారాయణస్వామి:— వీరు 16–వ శతాబ్దములోనివారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రములోని కృష్ణాజిల్లా వాస్తవ్యులు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. శ్రీకృష్ణలీలాతరంగిణిని 12 సర్గలలో వ్రాసియుండిన పండితోత్తములు. వీరితరంగములు పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు కలిగియున్నవి. వీరికి కడుపునొప్పి వ్యాధి యుండియున్నను వీరు సంచారార్థము తంజావూరు జిల్లా నాదుక్కావేరి అను

గ్రామమునకు వెళ్ళియుండి ఆ రోజు నిద్రించగా వైకుంఠేశ్వరుడు కనుపించి 'రేపు ప్రాతఃకాలమందు నీ యనుష్ఠానమైన తదుపరి కనబడు వరాహమువెంటఁ బోయి అది అంతర్ధాన మగుచోట నీ కృష్ణ లీలా తరంగిణిని గానము చేసిన పిమ్మట నీ కడుపునొప్పి వ్యాధి తగ్గునని చెప్పి అంతర్ధానమైరి. అదేరీతిగ ఆ వరాహము వెంట వెళ్ళగా నది భూపతిరాజ పట్టణములో వేంకటరమణస్వామి దేవళంబున నదృశ్య మయ్యెను. వెంటనే తన తరంగిణిని గానముచేసి శిష్యులకు నేర్పిరి. అందుచే నా గ్రామమునకు వరాహపురి యని పేరువచ్చెను. వీరి సమాధి ఆదేవళము దగ్గఱగానే యున్నది. శ్రీకృష్ణ జయంతి రోజున భక్తులందఱును శ్రీవారియొక్క తరంగములు పాడుచు, భజనలు చేయుచుందురు. ఇప్పటికిని వీరియొక్క ప్రతిమ అచ్చటనే యున్నది.

6. శ్రీ భద్రాచల రామదాసు :— వీరు 16 వ శతాబ్దములోనివారు. వీరు తెనుగు నియోగి బ్రాహ్మణోత్తములు. నివాసము నేలకొండపల్లె. కంచర్లకులోద్భవులు. లింగనమంత్రి కుమారులు. తల్లి కామాంబ. సంగీత సాహిత్యములందు గొప్ప ప్రవీణులు. వీరు భద్రాచల ప్రభావంబును విని శ్రీరాముల సేవించుతరి, నొక దినంబున భక్తులగు రఘునాధభట్టారాచార్యులు గారును, పిదప కబీరుదాసుగారు తన యింటికివచ్చి, వీరి భక్తికి సంతసించి, శ్రీరామతారక మంత్ర ముపదేశించి వెడలిపోయిరి. తదాది రామదాసుగారు (గోపన్న) ఈ తారకమంత్రమును జపించుచుండ నొకనాడు, శ్రీరామచంద్రులు ప్రత్యక్షమై "నీవు భద్రాచలము తాలూకా తహశ్శీలుదారు వౌదు వని" చెప్పి యంతర్ధానమైరి. తరువాత కొన్నాళ్ళకు భద్రాచల తహశ్శీలుదారుగా నుండి ఆ రోజులలో నైజాం సర్కారువారి ద్రవ్యమును శ్రీరామ కైంకర్యార్థము ఖర్చుపెట్టుటచే 12 సంవత్సరములు బందిఖానా విధించబడి యుండిరి. బందిఖానాయందు చాల కష్టబడుచు వీరు భక్తితో రచించి వ్రాసిన కీర్తనలు హృదయ రంజకములుగా యుండియున్నవి. వీరి కీర్తనలను అనేకము లిప్పుడు భజనకాలమందు భక్తులు పాడుచుందురు. వివరములు వీరు రచించిన చరిత్రయందు గానబడును.

7. శ్రీ వేంకటమఖి :—వీరికి వేంకటేశ్వర దీక్షితులను పేరు గలదు. వీరు 17–వ శతాబ్దములోనివారు. తండ్రి గోవింద దీక్షితారు. వీరు 2–వ కుమారులు అయియున్నారు. అన్నయగు యజ్ఞనారాయణ దీక్షితారు యొద్ద ఆరంభమున సంగీతము నభ్యసించి, అటు పిమ్మట ఉత్తర దేశపు పాటకుడగు శ్రీ తానప్పాచార్యుని యొద్ద సంగీత విద్య అభివృద్ధి చేసిరి. ఈ గురువును మనస్సున ధ్యానించి ఆరభి రాగమున "గంధర్వ జనతా ఖర్వదుర్వార గర్వభంజనురే" అను గీతమును రచించిరి. క్రీస్తుశకము 1660 సం॥లో చతుర్దండి ప్రకాశిక యను గ్రంథమును చోళమండలము నేలుచుండిన విజయరాఘవ భూపాలుని కోర్కెపై

రచించిరి. ఇందు వీణ, శృతి, స్వర, మేళ, రాగ, ఆలాప, తాన, గీత, ప్రబంధ తాళములను చర్చించి యుండిరి. రాగాంగ, ఉపాంగ, భాషాంగ, రాగముల లక్షణములను బట్టి శ్లోకములను వ్రాసి తన గీతములు నుదహరించిరి. జయదేవు రచన ననుసరించి త్యాగరాజస్వామిని స్తుతించుచు 24 అష్టపదులను వ్రాసి తరించియుండిరి. వీరిని గుఱించి కథ లెన్నియో గలిగియున్నవి.

8. **శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు** :—వీరు 17–వ శతాబ్దమునాటివారు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. చిత్తూరుజిల్లా చంద్రగిరి తాలూకా మువ్వపురి గ్రామకాపురస్థులు. కాని, కీ॥ శే॥ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు చరిత్రాత్మకముగా విమర్శించి కృష్ణాజిల్లా 'మొవ్వ' అనే గ్రామమని 1923 వ సంవత్సరమున ప్రకటించినారు. వీరు మధుర, తంజావూరు, గోల్కొండ, విజయనగర సంస్థానములందు బహుసత్కారములందిన మహాఘనులు. తెలుగుపదములను వ్రాసి తరించి గోపాలుని దర్శనమందిన మహాపుణ్యాత్ములు. సుమారు 4 వేల పదములు వ్రాసి మువ్వ గోపాల యని ముద్రతో రచించిరని తెలియుచున్నది. అప్పటి రాజుల కోర్కెపై తన పదములను వినిపించుచుండిరి. పదముల రచనలలో అద్వితీయులు. శ్రీ విజయరాఘవ నాయకుని కోర్కెపై శ్రీ విజయరాఘవ పంచరత్నములు రచించి శ్రీవారికి యంకితము నిచ్చెను. జయదేవుడే నారాయణ తీర్థులుగను, వీరు అపరనారాయణ తీర్థులుగా వా కాలమున యనుకొనబడు చుండిరి.

9. **శ్రీ పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రి (వేయిగీత)**:– వీరు తెలుగు ముఱికినాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. తిరునల్వేలిజిల్లా కయత్తారు గ్రామకాపురస్థులు. వీరు 18 వ శతాబ్దములోని వారని తెలియుచున్నది. చతుశ్శాస్త్ర పండితోత్తములు. సంగీతములో మహాసమర్థులు. అనేక గీత, ప్రబంధ, కీర్తనలను రచించి తరించిన మహాఘనులు. వీరు 1000 గీతములను రచించుటచే వేయిగీత అని గూడ బిరుదుగలదు. మద్రాసులో చిన్నతనమునందే మణలి చిన్నయా మొదలియారుచే బహుసన్మానమొందిన ఘనులు. వీరు అనేక గీతములనే గాక ప్రబంధములను, కృతులను రచించి తమ స్వనామమునకే అంకిత మిచ్చి యుండిరి.

10. **శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులు** :—వీరు 1775 – 1835 సం॥ల ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో రెండవవారు. తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు అనే గ్రామమందు జన్మించిరి. హంసధ్వని రాగమును సృష్టించిన రామస్వామి దీక్షితులు వీరి తండ్రి, తల్లి సుబ్బమ్మగారు. వీరు వేంకటమఖి సంతతివారు. వీరికి పదియారు సంవత్సరములలోగానే క్రమాంతము, కావ్యనాటకాలంకారము, వేదాధ్యయనము, వ్యాకరణము, మఱికొన్ని వ్యాఖ్యానములు, సంగీతమును నేర్చుకొని మాంత్రిక, జ్యోతిష, వైద్యశాస్త్రములలో నతి సమర్థులై ప్రఖ్యాతిగాంచిరి. వీరికి వివాహమైన పిమ్మట మణలి యను గ్రామములో చిన్నయా

మొదలియారుగారివద్ద నున్నప్పుడు, వీరి యదృష్టవశమున చిదంబరనాథయోగి యను నొక మహా సిద్ధుడు వీరున్న గ్రామమునకు వచ్చినప్పుడు, వీరి భక్తికి సంతోషించి, శ్రీవిద్యామహామంత్ర ముపదేశించి తనవెంటనే కాశీక్షేత్రమునకు తీసికొని వెళ్ళెను. వీరు గంగాతీరమున అయిదు సంవత్సరములుండి, కర్ణాటక, హిందూస్థానీ సంగీతములందు పాండిత్యము సంపాదించిరి. అటుపిమ్మట కొన్నాళ్ళకు వీరు చిదంబరనాథయోగి యనుమతి బొంది తిరిగి వచ్చుచు, తిరుత్తణిచేరగా నచ్చట సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర్లు ప్రత్యక్షమై నోటిలో పంచదారగడ్డ వేసి అదృశ్యమాయెను. అప్పటినుండి గురుగుహ ముద్రతో నవగ్రహకృతులు, నవావర్ణకృతులు, పంచలింగ స్థలకృతులను వ్రాసిరి. వీరు అపూర్వరాగములలో తానవర్ణములు, రాగమాలికలు, లక్షణ గీతములు వ్రాసిరి. తమ్ములు చిన్నస్వామి బాలస్వామి దీక్షితులు మధురకు వెళ్ళి అన్నగారు రచించిన కృతులు గానముచేసి మెప్పువడసిరి. పిమ్మట చిన్నస్వామి మరణించగా బాలస్వామి దుఃఖాక్రాంతుడై సేతుయాత్రకు వెళ్ళి తిరిగి ఎట్టయపురముచేరి ఆ రాజుచే ఆదరింపబడి వివాహమాడెను. ఈ వృత్తాంతము ముత్తుస్వామి విని, తమ్మునికొఱకుపోయి పెండ్లికుమారుడైయున్న సోదరుని చూచి సంతసించి వివాహమైన పిదప తిరిగి తిరువారూరు వెళ్ళిరి. 1835 సం॥లో రాజపుత్రుని వివాహమునకు ఎట్టయపురము వెళ్ళి కొంతకాలమునకు అనగా మన్మథనామ సంవత్సర తు॥కృష్ణ చతుర్దశినాడు శ్రీపురికేగిరి. వీరు కృతులన్నియు ఎక్కువగా సంస్కృతములో సుమారు 300 వ్రాసియుండిరి. అవి నారికేళ పాకముగా నుండును. వీరి శిష్యులు తిరుక్కడయూరు భారతి, తేవూరు సుబ్రహ్మణ్యయ్య, వడివేలు తిరువారూరు అయ్యాస్వామి మొదలగువారు.

11. శ్రీ త్యాగరాజయ్య:— వీరు 1759 – 1847 సం॥ ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో జ్యేష్ఠులున్నూ, కవిశేఖరులున్నూ, గాయక సార్వభౌములగు శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు అనే గ్రామమున జన్మించిరి. వీరి పూర్వీకులు ఆంధ్రదేశమునుండి దక్షిణ దేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పాటు చేసుకొనిరి. వీరు ములికినాటి తెల్గు వైదిక బ్రాహ్మణోత్తములు. ఈయన తల్లి మాతామహుడు గిరిరాజకవి. వీరి తాతగారి పేరు సుబ్రహ్మణ్యస్వామి. తండ్రిగారి పేరు రామబ్రహ్మస్వామి గారు. తల్లిగారి పేరు శాంతమ్మ. ఇంటిపేరు కాకర్లవారు. భారద్వాజస గోత్రీకులు. 35 వ యేట ప్రథమ భార్య మరణించెను. సంతతిలేదు. రెండవ భార్య పేరు పార్వతి. మహా యిల్లాలు. పతిభక్తురాలు. పతి జీవించియుండగనే ఈమెగూడ శ్రీపురి కేగెను. త్యాగరాజయ్యగారు తన అన్న కుమార్తెయగు సీతామహాలక్ష్మిని పెంచుకున్నట్లు వాడుక. ఆమెను సుబ్బరామయ్య యను సుజనునకిచ్చి పెండ్లిచేసెను. శ్రీ త్యాగరాజయ్య శొంఠి వేంకటరమణయ్యగారను గురువువద్ద సంగీతము నేర్చుకొనిరి. శ్రీ త్యాగయ్యగారు సంస్కృతాంధ్ర,

వేదశాస్త్ర, జ్యోతిష, సంగీత శాస్త్రములలో మిక్కిలి ఘనతవహించిన ఆంధ్రులు; వీరు మహాభక్తు లగుటయేగాక శ్రీరామోపాసకులై, తొంబదిఆరుకోట్ల శ్రీరామనామము జపించి శ్రీరామచంద్రులను ప్రత్యక్షముపొందిన మహనీయులు. వీరి తండ్రి గతించినపిమ్మట కొద్దియాస్తితోనే జీవితము గడుపుచుండిరి. శ్రీరామచంద్రుని యనుగ్రహమువలన గలిగిన జ్ఞానసంపత్తిచే శ్రీరామునిపై కీర్తనలు వ్రాయుచుండిరి. వీరు వీణ వాయించువారు. అతిమధురగాత్రము, ద్రాక్షాపాకమువంటి కవిత్వము. ఒక సమయమున నారదమహర్షి యొక సన్న్యాసిరూపమున వీరివద్దకు వచ్చి, స్వరార్ణవమను సంగీత గ్రంథమునిచ్చి అంతర్ధానమైరి. శ్రీ త్యాగయ్యగారు 2400 కృతులు రచించిరి. ఇవిగాక దివ్యనామ సంకీర్తనలు, ఉత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనలున్నూ మఱియు వీరు పుణ్యక్షేత్రములను సేవించునప్పుడు, ఆ యా దేవతలను గూర్చి మఱికొన్ని కీర్తనలుగూడ రచించిరి. ప్రహ్లాద, భక్తివిజయమును, రాగరత్నమాలిక నౌకాచరిత్రము అను గ్రంథములుగూడ రచించిరి. త్యాగయ్యగారు తమ మరణకాలము గుర్తించినవారై ముందుగా సన్న్యసించి, ది ౬–1–1847 సం॥రం, అనగా పరాభవనామ సంవత్సర పుష్య బహుళ పంచమినాడు తమ 88 వ సంవత్సరమున శ్రీపురికేగిరి. వీరి వార్షిక మహోత్సవము నతివైభవముతో గాయకులందఱు పలురాష్ట్రములందు గూడ సల్పుదురు. వాల్మీకి మహర్షి, మఱల రామాయణమును సంగీతమున గానము చేయుటకు శ్రీత్యాగయ్యగారి రూపమున యవతరించిరనియు, వాల్మీకిమహాఋషి 2400 శ్లోకములలో రామాయణమును రచించినటుల శ్రీ త్యాగయ్యగారు 2400 కీర్తనలలో రామాయణము రచించియుండిరనియు తెలియుచున్నది. సీతామహాలక్ష్మియను కుమార్తెకు ఒక పుత్రుడు మాత్రము జన్మించెను. ఆ పిల్లవానికి త్యాగరాజు అని పేరుబెట్టిరి. కాని అతడు 35 సంవత్సరములు పెరిగి పరలోకగతుడాయెను. వీరి సంతతివారు యిపుడు ఎవరు లేరని తెలియుచున్నది. శ్రీవారి అంతేవాసులు (శిష్యులు) వీణకుప్పయ్యర్, సుందరభాగవతార్, సభాపతిఅయ్యర్, సుబ్బయ్యర్ మొదలగువారు.

12. **శ్రీ శ్యామశాస్త్రులు:—** వీరు 1763 — 1827 సం॥ ఆ ప్రాంతములవారు. సంగీతత్రిమూర్తులలో మూడవవారు. వీరు తంజావూరుజిల్లాలో తిరువారూరు అనే గ్రామములో 1763 సం॥రం చిత్రభాను నామసంవత్సర మేష రవి కృత్తికా నక్షత్రమున జన్మించిరి. గౌతమ గోత్రీకులు, బోధాయన సూత్రము. తండ్రి విశ్వనాథ అయ్యర్. ఈ శ్యామశాస్త్రిగారు జన్మించుటకుముందు తల్లిదండ్రులు తిరువారూరి యందున్న శ్రీ కంచి కామాక్షీదేవి పూజోపచారకులు. వీరికి సంతతి లేకపోవుటచే శ్రీ కామాక్షీదేవి నత్యంతభక్తితో పూజించుచు ప్రతి నెలయొక్క కడపటి శనివారమందు శ్రీ వేంకటాచలపతి ప్రీతిగా బ్రాహ్మణ సంతర్పణము నొనర్చుచుండిరి. ఇట్లు ఒక సంతర్పణము జరుగుచుండ శ్రీ వేంకటాచలపతి భక్త

ముదుసలి బ్రాహ్మణునకు ఆవేశించి శ్యామశాస్త్రులవారి తల్లిదండ్రులకొక సంవత్సరములోగా నొక పుత్రుడు కలుగునని దీవించెను. ఆ ప్రకారమే వీరితల్లి గర్భవతియై నవమాసములు పూర్ణమైన పిమ్మట 10–వ మాసములో నిర్ణీతకాలమందు శ్యామశాస్త్రులవారిని గనెను. వీరికి మొదట వేంకట సుబ్రహ్మణ్యమని పేరు పెట్టిరి. కాని ముద్దునకు శ్యామకృష్ణ యని పిలుచుచుండిరి. వీరు బాల్యమునందే సంస్కృతాంధ్రభాషల యందు ప్రగల్భులై మేనమామయొద్ద కొలదిగ సంగీతవిద్య నభ్యసించి 18 వ యేట తల్లిదండ్రులతోగూడ తంజావూరు వచ్చిరి. ఒకనాడు కాశీనుండి యాత్రార్థియై వచ్చిన ఆంధ్ర బ్రహ్మణోత్తముడగు సంగీతస్వామి శ్యామశాస్త్రులుగారి యింటికివచ్చి భిక్షకై పిలువబడి వచ్చినప్పుడు శ్యామశాస్త్రులు గారియొక్క భవిష్యత్తును చెప్పుటయేగాక, అపూర్వరాగ తాళ ప్రస్తారక్రమములను దెలిపి గాంధర్వ గ్రంథముల నిచ్చి తాను వెడలిపోవునప్పుడు శ్యామశాస్త్రిగారిని పిలిచి ఓ శ్యామా! సంగీతశాస్త్రమందు గొప్ప పండితుడవైతివి. ఇంకను సంస్థాన గాయకుడగు పచ్చిమిరియం ఆది అప్పయ్యగారి సంగీతమును తరుచుగా వినుచుండుము, అని చెప్పి కాశీకి వెళ్ళెను. పిమ్మట శ్యామశాస్త్రులు గారు అటులనే చేసి ఆది అప్పయ్యగారి ప్రేమపొంది శ్రీకామాక్షియొక్క అనుగ్రహము నొందిన శ్యామశాస్త్రులు మహాపురుమ డగుటచే శ్యామకృష్ణ ముద్రతో అనేక కృతులు, తానవర్ణములు, స్వరజతులు, నవరత్న మాలికలు రచించి మహాగాయకుడని పేరుపొందిరి. వీరు మాంజి, కలగడ, చింతామణి మొదలగు అపూర్వ రాగములను గూడ కల్పించిరి. వీరు మానవస్తుతికి సంతోషించువారు కారు త్యాగరాజయ్యగారికి వీరు మిత్రులగుటచే వీరిరువురును తమ తమ రచనలను విమర్శించి సరిచూచుకొనెడివారు. వీరు సుమారు 300 కృతులు రచించిరి. అవి వారి ప్రీతిగల దేవిని స్తుతించునవియై యున్నవి. అవి కదళీపాకముగా నుండును. ఎక్కువ ప్రచారములో లేవని తెలియు చున్నది. ముందు వీరిభార్య శ్రీపురికేగెను. భార్య గతించిన వెంటనే అయిదు రోజులే నాకు ఆయువు గలదని శ్యామశాస్త్రులు గారు అందరితో జెప్పి ఆ నిర్ణీతకాలమగు ఐదవదినమున 1827 సం॥రం వ్యయ సంవత్సర మకరమాస శుక్లదశమి రోజున తమ 64 వ సంవత్సరమున శ్రీపురికేగిరి. వీరికి పంజుశాస్త్రి, సుబ్బరాయశాస్త్రి అను ఇద్దరు కుమారులు గలరు—శ్రీవారి అంతేవాసులు, (కుమార్డు) సుబ్బరాయశాస్త్రి, ఆలచూరుకృష్ణయ్యదాసరి మొదలగువారు.

13. శ్రీ అరుణాచల కవిరాయలు:— వీరు 1711 – 1778 సం॥ ప్రాంతములవారు. తంజావూరుజిల్లా తిళ్లైయాడి గ్రామకాపురస్తులు. సంగీత విద్యా సమర్థులు: తండ్రి నల్లతంబిపిళ్ళె. తల్లి వల్లియమ్మ. అరవభాషలో పంచలక్షణములు తెలిసిన మహావిచక్షణులు. కంబరామాయణమును అర్థప్రసంగము

చేయుటయందు వీరు మహా ప్రవీణులు. అరవభాషలో కీర్తనలు రచించిన వారిలో వీరు పదునెనిమిదవ వారు. వీరు చిన్న వయస్సులోనే మిక్కిలి విద్య నభ్యసించి వివాహము చేసికొన్న తరువాత గూడ ధర్మవరమందు విద్యనభ్యసించిరి. వీరుబంగారము, వెండివర్తకము చేయువారగుటచే వ్యాపారరీత్యా నొకప్పుడు ధర్మవరములో సంగీతముపాడుటచే నచ్చటి మఠాధిపతి వీరిక శెఖాజీయను పేరు పెట్టెను. వీరు శ్రీమద్రామాయణ కథాసందర్భము లనుసరించి ఆ యా రసములకు దగిన రాగములతో ఆరవ కాండము వరకు అరవ కీర్తనములు రచించి మణలి ముత్తుకృష్ణ మొదలియారి సభలో శ్రీ రామస్వామి దీక్షితులు మొదలైన విద్వాంసులయెదుట వినిపించి కనకాభిషేకము జెంది కీర్తిబొందిరి. తరువాత కొంతకాలమునకు వీరు శ్రీరంగము వెళ్ళి అచ్చటి దేవాలయ పూజారి కోరిక ననుసరించి 'ఏన్ పళ్ళి కొండీరయ్యా' అను కీర్తనమును యింక రామాయణ కీర్తనములు అనేకము పాడి వారిచే బహుమానములను బడసిరి. వీరికి ఇరువది మంది శిష్యులుండిరి.

14. శ్రీ గోపాలకృష్ణ భారతి:—వీరు 1811–1881 సం॥ల ప్రాంతములవారు. అరవ బ్రాహ్మణులు. తంజావూరుజిల్లా నాకిమనం గ్రామ కాపురస్తులు. తండ్రి రామస్వామి భారతి. శివభక్తులు. గొప్పవైణికులు. గోపాలకృష్ణ భారతి వేదములు పఠించి యోగవిద్య నభ్యసించిరి. సంగీతవిద్యయందును గూడ పండితులు. వీరు రక్తిరాగ, దేశీయరాగములయందే గాక, కొన్ని యపూర్వరాగములయందు గూడ గేయకల్పనా చమత్కారములు వెలయునట్లనేక కీర్తనములు గోపాలకృష్ణ ముద్రతో జెప్పియున్నారు. సంగీత కాలక్షేపములచే దొరకిన ధనమును, దాన ధర్మములకు వినియోగించుచుండెడివారు. నందనార్ చరిత్రమును నాటకముగా వ్రాసి ప్రదర్శింపించిరి. కందప్ప చెట్టియారు అను ధనవంతుడు ఈ నాటకమును చూచి బహుమతి యిచ్చెను. శెషె యను ఫ్రెంచియుద్యోగి యీనాటకము ముద్రింపించెను. ప్రస్తుతము ఒక్క ప్రతికూడ లేదని తెలియుచున్నది. జ్ఞానచిందు, జ్ఞానకుమ్మి యను గ్రంథములను, ఆయన్ పాగైనయనారు చరిత్రము, తిరునీలకాంతనయనారు చరిత్రము, కారైకాల్ అమ్మయారు చరిత్రము అను సంగీతనాటకములను వ్రాసిరి. మరియు నందిబిందు మొదలైన సంగీత లక్షణములను పునరుద్ధరించిరి. వీరు బ్రహ్మచర్య వ్రతములో డెబ్బది యేండ్లవరకు జీవించి, 1831 వ సంవత్సరము మహాశివరాత్రినాడు శ్రీపురి కేగిరి. వీరి కీర్తనములు దక్షిణాది సంగీత విద్వాంసులు ముఖ్యముగా పాడుచుండుట నేటికిని వినవచ్చును. అరవములో కీర్తనములు చేసినవారు: 1. సుందరమూర్తి స్వామి (తేవారములును చేసియున్నారు) 2. తిరుజ్ఞాన సంబంధస్వామి 3. మాణిక్యవాచకస్వామి మొదలగువారు.

15. శ్రీ స్వాతీతిరునాళ్ :— (కులశేఖర మహారాజు) వీరు 1829–1847 సంవత్సరములలో తిరువాన్కూరు మహారాజుగారు 16–4–1813 సంవత్సరములో జనన మొందిరి. సంస్కృతము, మలయాళము, అరవము, మరాటీ, హిందూస్థానీ, తెనుగు, మణిప్రవాళ భాషలయందు పండితులు అనేక పదములు, రాగమాలికలు, కీర్తనలు, వర్ణములు, తిల్లానాలు, వీటికి స్వరములు కల్పన చేసి, పద్మనాభ యను ముద్రతో నూరువందలకుపైగా రచించియుండిరని తెలియుచున్నది. విద్వాంసులను ఆదరించెడివారు. శ్రీ పరమేశ్వర బాగవతార్, శ్రీ గోవిందమారార్, శ్రీ వడివేల్ గార్లు వీరి యాస్థానమునందు పండితులుగా యుండెడివారు. శ్రీ స్వాతీతిరునాళ్ (కులశేఖర మహారాజు) గారు దక్షిణ హిందూదేశపు సంస్థానములకు చెందిన రాజకవులలో ఉన్నతపీఠ మలంకరించి యుండిరి.

16. శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రి :— వీరు 1803 సం॥ రములో అనగా దుందుభి నామ సం॥ ర సింహమాస కృత్తిక నక్షత్రమున జన్మించిరి. శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి యొక్క రెండవ కుమారులు. సంస్కృతము, తెనుగు, అరవము సంగీతముల యందు గొప్ప పాండిత్యము సంపాదించియుండిరి. వీరికి మొదటి గురువు వీరి తండ్రి గారే. తరువాత శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు. ఈయన కుమార అను ముద్రతో స్వర జతులు, స్వరసాహిత్యము, చిట్టస్వరములతో కృతులును రచించియుండిరి. వీరి యొక్క రచనలను శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు కొనియాడెడివారు. ఫిడేలు వాయిద్యములో ఘహాఘనులు. 1862 సం॥రం దుర్మతి సంవత్సర చాపమాస కృష్ణ దశమీ రోజు ప్రాతఃకాలమున సంధ్యావార్చి దత్తం అనుచు గంగ వదలి తా నిక రెండుగంటలలో శ్రీ పురి కేగెద నని దెల్పిరి. జనులందరు గూడిరి. ఉదయార్ పాళయంరాజుగారుగూడ వచ్చి మీకు ఏమైన కోర్కె గలదా యని ప్రశ్నింపగా (శ్రీసుబ్బరాయశాస్త్రి) అంబకు నాపై సంపూర్ణ కటాక్షము గలిగి యుండ నాకు ఏమి కావలయును. అని శ్రీవారు చెప్పిన నిర్ణీతకాలమునకే శ్రీపురి కేగిరి. వీరి కుటుంబమునకు ఆరాజుగారు చాల సహాయపడుచుండెడివారు. వీరియొక్క అంతేవాసులు (శిష్యులు) అన్న స్వామిశాస్త్రి, కంచి కాశిశాస్త్రి మొదలగువారు.

17. శ్రీ వీణకుప్పయ్యర్ :– వీరు 19–వ శతాబ్దమువారుగా తెలియుచున్నది. బ్రాహ్మణోత్తములు. వీరు సామవేద; భారద్వాజస గోత్రీకులు. శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి ప్రియశిష్యులు. తండ్రిపేరు సాంబమూర్తి శాస్త్రిగారు. వీరు నారాయణగౌళ రాగము పాడుటయందు మహా గొప్ప గాయకులు. అందువలన నారాయణగౌళ కుప్పయ్యర్ అను పేరుగూడ వీరికి గలదు. వీరు ఫిడేలు జంత్రము గూడ చాలా గొప్పగా వాయించువారు. సంగీత రత్నావళి, పల్లవి స్వరకల్పవల్లి అను రెండు గ్రంథములు రచించి యుండిరి. వీరికి గానచక్రవర్తి అను బిరుదు గూడ గలదు.

వీరు మహాభక్తులు. కులదైవము రాధా రుక్మిణీసమేత శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి. అందువలన గోపాలదాస అను ముద్రతో అనేక కృతులు రచించిరి. మఱియు తానవర్ణములు గూడా రచించియుండిరి. కొచ్చిను సంస్థాన సంగీత విద్వాంసులు. మద్రాసునందు సంగీతవ్యాప్తి చేసియుండిరి. వీరికి ముగ్గురు కుమారులు గలరు. కృష్ణస్వామి, రామస్వామి, త్యాగయ్యర్‌గార్లు. గురువుగారు యింటలేని సమయములో వారి వీణను కుప్పయ్యర్ వాయించినందున కోపమునకు పాత్రులై క్షమింపబడిరి. వీరియొక్క తండ్రిగారు గొప్ప వైణికులు. వీరికి, సాంబయ్య, (సాంబమూర్తి శాస్త్రి) వాయించవలె (శివుడు దైవము) వినవలెనని కీర్తిగూడ గలదు.

18. **శ్రీ మైసూరు సదాశివరావు** :— వీరు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణోత్తములు. మైసూరు సంస్థాన ఆస్థాన విద్వాంసులు. వాలాజాబాద్ వెంకటరమణ భాగవతారు గారి శిష్యులు. అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు, స్వంత ముద్రతో వ్రాసిరి. వీరి కృతులలో అనేకము స్వరసాహిత్యములను గలిగియుండుటచే మిక్కిలి రంజకములుగా యుండియున్నవి.

19. **శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్** :— వీరు 1845–1902 సం॥రముల ప్రాంతములవారు. అష్టసహస్రశాఖా బ్రాహ్మణోత్తములు. సామాన్య కవులలో గొప్పవారు. మొట్టమొదట వీరు మేళత్తూరు శ్రీ గణపతిశాస్త్రిగారియొద్ద సంగీతవిద్య నభ్యసించి పిమ్మట మానంబు చావడి శ్రీ వెంకటసుబ్బయ్యర్ గారి వద్ద అభివృద్ధి పొందిరి. మొదట వీరిగాత్రము మహాకఠినము. ఎక్కువ సాధనపై గాత్రము మెరుగుతు వచ్చినది. నూట ఎనిమిదితాళములలో, నూట ఇరువది యెనిమిది అక్షరకాలములుగల, సింహనందన తాళమున పల్లవినిగూర్చి పాడిన మహాఘనుడు. తాళజ్ఞానములో వీరికి సమకాలికులు ఆ రోజులలో లేరని తెలియుచున్నది. మొదట తిరువయ్యారులో నివసించియుండిరి. పిమ్మట కొంతకాలమునకు చెన్నపట్టణమున నివాస మేర్పాటు చేసికొని యుండిరి. అందువల్ల పట్నం శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ అను నామముతో పిలువబడిరి. వీరికి 32–వ సంవత్సరములో వివాహమైనది. కృతులు, తానవర్ణములు, జావళీలు, తిల్లానాలు, మొత్తం షుమారు నూరు రచియించి వ్రాసియుండిరని తెలియుచున్నది. బేగడరాగము వీరి స్వంతసొమ్ము. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి రచన ననుసరించి, వీరు కృతులను వ్రాసియుండిరి. రాగభాగము విశదీకరించుచు గానముచేయువారు. వీరు తమ రచనలు, వేంకటేశ్వర యను ముద్రతో తెనుగు, అరవము, సంస్కృతములందు రచించి యుండిరి. వీరియొక్క ముఖ్యమైన అంతేవాసులు (శిష్యులు) రామనాథ్ శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు మొదలగువారు.

20. **శ్రీ పల్లవి శేషయ్యర్** :— వీరుతెనుగు ముఱికినాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. సేలంజిల్లా, వెయ్‌క్కరపట్టి గ్రామకాపురస్థులు. లక్షణలక్ష్య విద్వాంసులు.

గొప్ప పల్లవిపాఠకులు. శ్రీరామభక్తులు. ఎవరును పాడలేనట్లుగా సావేరి రాగమును ఎనిమిది గంటల కాలము పాడి లోగడ సావేరి రాగము పాడినవారి నోడించిరి. వీరు శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి శిష్యుడగు సుబ్బయ్యర్ కుమారులు. అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు తమ స్వంత ముద్రతో రచించిన మేటి.

1. ఆంధ్రపదములు రచించిన కవులు, 2. అరవపదములు రచించిన కవులు. వివరములు :—

1. ఆంధ్రపదములు రచించినవారు :— కైలాసపతి ముద్రతో శ్రీ ఘటపల్లవి వారున్నూ, బొల్లవరము ముద్రతో శ్రీ బొల్లపురమువారున్నూ, జటపల్లి గోపాలముద్రతో శ్రీ జటపల్లి వారున్నూ, శోభనగిరి ముద్రతో శ్రీశోభనగిరివారున్నూ వినుకొండ విజయరామ ముద్రతో శ్రీ వినుకొండవారున్నూ, రామాపురముద్రతో శ్రీ శివరామపురమువారున్నూ, వేణంగి ముద్రతో శ్రీ వేణంగివారున్నూ, మల్లికార్జునముద్రతో శ్రీ మల్లికార్జునుడున్నూ, మువ్వగోపాల ముద్రతో శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు వీరందరు 17–వ శతాబ్దములోనివారు. మఱియు పై కవులందరు ఆంధ్రదేశమున త్రైలింగ్య బ్రాహ్మణోత్తములై యుండిరి.

2. అరవపదములు రచించినవారు :— శ్రీవైదీశ్వరన్‌కోవిల్ శ్రీ సుబ్బరామయ్యర్, శ్రీ ముత్తుతాండవరు, శ్రీ పాపవినాశ మొదలియార్, శ్రీ ఘనంకృష్ణయ్యర్, శ్రీ శంకరాభరణం నరసయ్య మొదలగువారు.

* * *

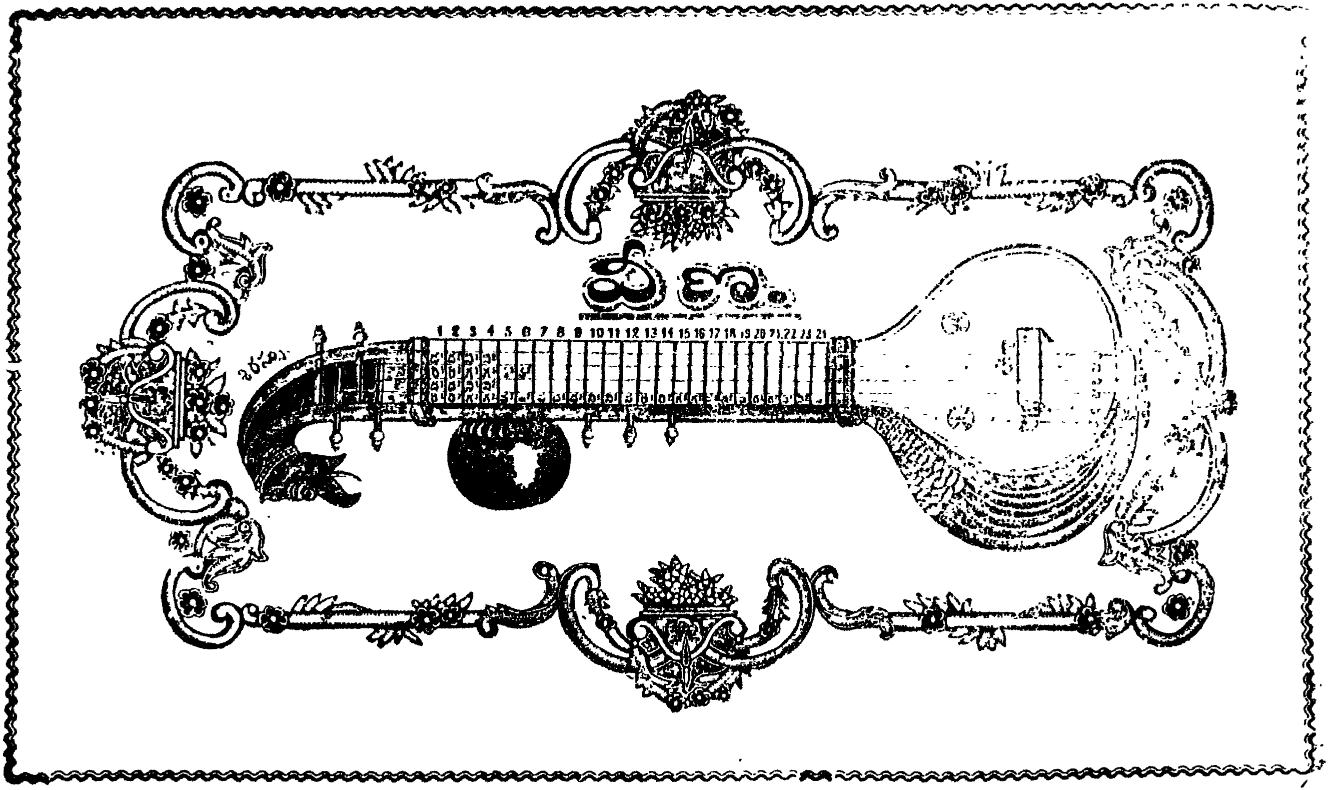
వీణ.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

ఓమ్

శ్రీరస్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యా దర్పణము

1. సంగీతోత్పత్తి

శ్లో॥ ఓంకారంచ పరబ్రహ్మ యావదోంకార సంభవః ।
అకారోకారమాకార ఏతే సంగీత సంభవాః ॥

శ్లో॥ అకారో విష్ణురూపంచ ఉకారో బ్రహ్మరూపకం ।
మకారో భర్గరూపంచ సర్వ మోంకారరూపకం ॥

తా॥ ఓంకారము పరబ్రహ్మ స్వరూపము. ఆ ఓంకారమునందే యావత్తుజగము పుట్టెను. అందులో అకార, ఉకార, మకారములచే మూడక్షరముల వలన సంగీతము పుట్టెనని భావము. అందు అకారము విష్ణుస్వరూపమనియు, ఉకారము బ్రహ్మస్వరూపమనియు, మకారము రుద్రస్వరూప మనియు, ఈ త్రిమూర్తుల స్వరూపమే ఓంకారమని యర్థము.

2. సంగీత విభాగము

శ్లో॥ మార్గదేశివిభాగేన సంగీతం ద్వివిధం మతమ్ ।
ద్రుహిణేన యదుద్దిష్టం యదుక్తం భరతేన చ ।

శ్లో॥ తత్ర దేశీయయా రీత్యా యత్స్యాల్లోకానురంజనమ్।
దేశే దేశే ను సంగీతం తద్దేశీత్యభిధీయతే॥

తా॥ సంగీతము మార్గమని, దేశి యని రెండు విధములు. అందు మార్గము అనగా ఈశ్వర ప్రణీతమై భరతాదులచే ప్రకటింపబడిన సంగీతము మార్గ మనంబడును. దేశి అనగా ఆ యా దేశసంబంధములగు రీతులై, ఆ యా దేశపు జనులను రంజించు సంగీతము దేశి అనంబడును.

3 సంగీత శబ్దార్థము

శ్లో॥ గీతవాదిత్ర నృత్యానాం త్రయం సంగీత ముచ్యతే॥

తా॥ గీత, వాద్య, నృత్యములు మూడును సంగీత మనంబడును

అన్యైశ్చ రాగస్వరైశ్చ తాళైశ్చ త్రిభిః సంగీత ముచ్యతే॥

తా॥ రాగము, స్వరము, తాళములనే మూటి చేరికయు సంగీత మనంబడును.

4. సంగీత ఫలితార్థం

శ్లో॥ త్రివర్గఫలదా స్సర్వే దాన యజ్ఞ జపాదయః।
ఏకం సంగీత విజ్ఞానం చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్॥

శ్లో॥ హారిశాదిస్తుతే ధర్మో ధనకామా నృపాదితః।
నిష్కామ స్తదనుష్ఠానా న్మోక్షమాప్నో త్యసంశయమ్॥

తా॥ దాన యజ్ఞ జపాదు లన్నియును, ధర్మార్థకామము లనే త్రివర్గఫలము నిచ్చును. ఒక్క సంగీతజ్ఞానమువలన ధర్మార్థకామమోక్షము లనే చతుర్వర్గఫలము నిచ్చును. హరిహరాదులను స్తోత్రము చేయుటవలన ధర్మమును, రాజులు మొదలగువారి వలన ధన కామములను గలుగును. ధన కామాపేక్షలేక కేవలము భగవంతుని గురించి సంగీతానుష్ఠానము చేసిన యెడల మోక్షమును నిస్సందేహముగా పొందుచున్నాడు.

5. నాదోత్పత్తి

శ్లో॥ ఆత్మా వివక్షమాణోయం మనః ప్రేరయతే మనః।
నాభిస్థవహ్నిమాహంతి స ప్రేరయతి మారుతమ్॥

శ్లో॥ బ్రహ్మగ్రంథిస్థితో నాదః క్రమా దూర్ధ్వపథే చరన్
నాభిహృత్కంఠమూర్ధాస్యే ష్వావిర్భవతి స ధ్వనిః
నాదేతిసూక్ష్మశ్చ పుష్టోపుష్టశ్చ కృత్రిమః
ఇతి పంచభిధాం ధత్తే పంచస్థానస్థితః క్రమాత్ ॥

తా॥ తనచేత విచారింపబడిన యీ యాత్మ మనస్సును ఉద్బోధించును. ఆ మనస్సు నాభియందున్న అగ్నిని కొట్టును. ఆ యగ్ని వాయువును ప్రేరేపించును. ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు ఈ నాలుగున్ను కారణములై నాదమును పుట్టించును. బ్రహ్మగ్రంథియందున్న ఆ నాదము ఊర్ధ్వముఖముగా సంచరించుచు క్రమముగా నాభి, హృదయము, కంఠము, మూర్ధము, ఆస్యము, వీటియందు పుట్టుచున్నది. ఈ నాదము నాభియందు అతి సూక్ష్మముగను, హృదయమందు సూక్ష్మముగను, కంఠమునందు పూర్ణముగను, శిరమునందు అపూర్ణముగను, ఆస్యమందు కృత్రిమముగను పుట్టుచున్నది.

6. నాదలక్షణము

శ్లో॥ న నాదేన వినా గీతం న నాదేన వినా స్వరః ।
న నాదేన వినా రాగ స్తస్మా న్నాదాత్మకం త్రయమ్॥

శ్లో॥ గీతం నాదాత్మకం వాద్యం నాదం వ్యక్తం ప్రశస్యతే ।
తద్ద్వయానుగతం నృత్యం నాదాధీన మత త్రయమ్॥

శ్లో॥ నాదేన వ్యజ్యతే వర్ణః పదం వర్ణా త్పదా ద్వచః ।
వచసో వ్యవహారోయం నాదాధీన మతో జగత్ ॥

శ్లో॥ నాదోపాసనయా దేవా బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాః ।
భవంత్యుపాసితా నూనం తస్మా దేతే తదాత్మకాః॥

తా॥ గీతము, స్వరము, రాగము ఈ మూడున్ను నాదమును విడిచియుండవు గాన ఇవి నాదాత్మకంబు. గీతము నాదాత్మకము, వాద్యము నాదముయొక్క వివరణచే ప్రకాశింపబడుచున్నది నృత్యము గీతవాద్యముల ననుసరించి యున్నదిగాన, నీ మూడును నాదాధీనము. నాదము వలన అక్షరమును, అక్షరముచే పదమును, పదముచే వాక్యమును, వాక్యముచే లోకవ్యవహారమును,

అగుటవలన వీరితోకూడిన యావజ్జగత్తు నాదాధీనము. అట్టి నాదము నుపాసించుటకే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురును, ఉపాసించబడినవా రగుచున్నారు గాన, ఈ త్రిమూర్తులున్నూ నాదాత్మకులు.

7. నాదశబ్దార్థము

శ్లో॥ నకారం ప్రాణనామానం దకార మనలం విదుః
జాతః ప్రాణాగ్నిసంయోగా త్తేన నాదోఽభిధీయతే॥

తా॥ నాదం మను రెండక్షరములలో 'న' అను యక్షరము ప్రాణమని ప్రసిద్ధమై యుండును. 'ద' అను నక్షరము అగ్నిరూపమని చెప్పఁబడినది. ఈ కారణముచేత ప్రాణాగ్నులయొక్క సంయోగమువలన 'నాద' మను శబ్దమయ్యెను.

8. నాదవిభజన

శ్లో॥ ఆహతోఽనాహతశ్చేతి ద్వేధా నాదో నిగద్యతే
తత్రచానాహతం నాద మేకాగ్రస్య సమానసః॥

శ్లో॥ గురూపదిష్టమార్గేణ మహాంతః పర్యుపాసతే
దశరక్తివిహీనత్వా న్న మనోరంజకో నృణాం॥

శ్లో॥ తస్మా దాహతనాదస్య శ్రుత్యాదిద్వారతోఽఖిలమ్
గేయం వితన్యతే లోకరంజనమ్ భవభంజనమ్॥

తా॥ నాదము 'ఆహతము' 'అనాహతము' అని రెండు విధములు. అందులో అనాహత నాదము నిశ్చలమనస్సు గలవానికే సాధ్యము. ఈ అనాహత నాదమును గురువులచే నుపదేశింపబడిన మార్గము చేత ఋషు లుపాసించుచున్నారు. అది యందు రక్తిలేకపోవుటచే జనులకు మనస్సంతోషము కలుగదు గాన ఆహత నాదమును శ్రుత్యాది ముఖముగా తెలిసికొనినయెడల జనులకు ఆనందమును, పాపనాశనమును సంపూర్ణముగా చేయుచున్నది.

9. నాద వ్యవహారము

శ్లో॥ వ్యవహారే త్వసౌ త్రేధా హృది మంద్రోఽభిధీయతే
కంఠే మధ్యో మూర్ధ్ని తారో ద్విగుణశ్చోత్తరమ్॥

తా॥ ఈ నాదము హృదయమునందున్నప్పుడు 'మంద్ర'మనియు కంఠమందున్నప్పుడు 'మధ్య'మనియు, మూర్ధమందున్నప్పుడు 'తార' మనియు చెప్పఁబడును హృదయ కంఠ మూర్ధము అను మూఁడుస్థానములందు నేయే ప్రమాణముగా నుండునో ఆనాదము ఒకదానికంటె నొకటి ఎక్కువగలదై యుండును. కనుక వీనికి మంద్ర మధ్య తారములని పేరు కలిగియున్నది.

10 శ్రుతిలక్షణము

శ్లో॥ ప్రథమశ్రవణాచ్ఛబ్ద శ్శ్రూయతే హ్రస్వమాత్రకః
సా శ్రుతి స్సంపరిజ్ఞేయా స్వరావయవలక్షణా॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యశ్చ స్వరా షడ్జ ఋషభ గాంధార మధ్యమాః
పంచమో ధైవత శ్చాథ నిషాద ఇతి సప్త తే॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్య స్స్యుః స్వరా స్స్వర్వే స్వరేభ్యో గ్రామసంభవః
గ్రామేభ్యో జాతయో జాతాః జాతిభ్యో రాగసంభవః॥

తా॥ శ్రుతియనగా శ్రవణమువల్ల ముందుగా నేశబ్దము వినబడుచున్నదో అది షడ్జమము మొదలగు స్వరావయవలక్షణముగల హ్రస్వమాత్రక శబ్దవిశేషము శ్రుతియనబడును. అట్టి శ్రుతులవలన షడ్జమము, రిషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము ధైవతము, నిషాదములను సప్తస్వరములు కలిగెను ఈ సప్తస్వరములవలన గ్రామములును, గ్రామములవలన జాతులును, జాతులవలన రాగములును [illegible] చున్నవి.

11. స్వరోత్పత్తికి ప్రధానశ్రుతులు

శ్లో॥ దీప్తాయతాచ కరుణా మృదు ర్మధ్యేతి జాతయః
శ్రుతీనాం పంచ తాసాంచ స్వరేష్వేవం వ్యవస్థితః॥

తా॥ దీప్త, ఆయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి ౫ జాతులు గలవి. ఆ జాతులు వీని భేదంబులై సప్తస్వరములయందు వ్యవస్థితి గలిగియుండును.

12. ద్వావింశతి శ్రుతులు

అనగా 22 శ్రుతులు

శ్లో॥ చతుశ్చతుశ్చతుశ్చైవ షడ్జమధ్యమపంచమాః
ద్వే ద్వే నిషాదగాంధారౌ త్రిస్త్రీ ఋషభధైవతౌ॥

తా॥ షడ్జమమునకు నాలుగు శ్రుతులును ఋషభమునకు మూడు శ్రుతులును, గాంధారమునకు రెండు శ్రుతులును మధ్యమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, పంచమమునకు నాలుగు శ్రుతులును దైవతమునకు మూడు శ్రుతులును, నిషాదమునకు రెండు శ్రుతులును ఇవ్విధంబున సర్వము లేడింటికి శ్రుతులు ఇరువదిరెండు కలిగియుండును.

13. ద్వావింశతి శ్రుతులకు గల పేర్లు

శ్లో॥ తీవ్రా కుముద్వతీ మందా ఛందోవత్యస్తు షడ్జగాః
దయావతీ రంజనీచ రతికా ఋషభే స్థితాః॥

శ్లో॥ రౌద్రీ క్రోధీచ గాంధారే వజ్రికాథ ప్రసారిణీ
ప్రీతిశ్చ మార్జనీత్యేతాః శ్రుతయో మధ్యమా స్థితాః॥

శ్లో॥ క్షితిరక్తాచ సందీపి న్యాలాపిన్యపి పంచమే
మదంతి రోహిణీ రమ్యేత్యేతా స్తిస్రస్తు దైవతే॥

శ్లో॥ ఉగ్రాచ క్షోభిణీతి ద్వే నిషాదేవసతశ్శ్రుతీ
ఇత్యేతాసత్యసుప్రోక్తో సర్వేషు శ్రుతయో బుధైః॥

తా॥ షడ్జమమునకు తీవ్ర, కుముద్వతి మంద, ఛందోవతి యను 4 శ్రుతులును ఋషభమునకు దయావతి, రంజని, రతిక యను 3 శ్రుతులును, గాంధారమునకు రౌద్రి, క్రోధ యను 2 శ్రుతులును, మధ్యమమునకు వజ్రిక, ప్రసారిణి, ప్రీతి, మార్జని యను 4 శ్రుతులును, పంచమమునకు క్షితి, రక్త, సందీపిని, ఆలాపిని యను 4 శ్రుతులును, దైవతమునకు మదంతి, రోహిణి, రమ్య యను 3 శ్రుతులును. నిషాదమునకు ఉగ్ర, క్షోభిణి యను 2 శ్రుతులును కలిగియుండును.

14 శ్రుతిజాతి భేదములు

శ్లో॥ దీప్తాయతా మృదుర్మధ్యా షడ్జేత్వ ఋషభే పునః
సంస్థితా కరుణా మధ్యా మృదు ర్గాంధారకే పునః॥

శ్లో॥ దీప్తాయతా మధ్యమేచ మృదు ర్మధ్యేచ సంస్థితే
మృదు ర్మధ్యాయతే ఖ్యాతా కరుణా పంచమే స్థితాః॥

శ్లో॥ కరుణాచాయతామధ్యా ధైవతే సప్తమే పునః
దీప్తా మధ్యేతి తాసాంచ శ్రుతీనాం బ్రూమహేఽభిధామ్॥

తా॥ షడ్జమమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్య జాతులయందును; ఋషభమునకు కరుణ, మధ్య, మృదు జాతులయందును; గాంధారమునకు దీప్త ఆయత జాతుల యందును; మధ్యమమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్యజాతులయందును; పంచమమునకు మృదు, మధ్య ఆయత, కరుణ జాతుల యందును; ధైవతమునకు కరుణ, ఆయత, మధ్య జాతులయందును; నిషాదమునకు దీప్త, మధ్య జాతుల యందును శ్రుతులు కలిగియుండును.

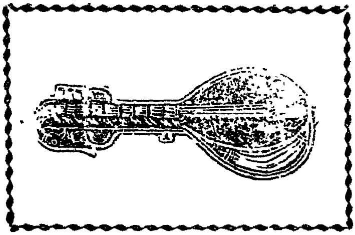

15. ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి విమర్శపథకము

సంఖ్య	సప్త స్వరములు	శ్రుతులు	జాతులు
1	,,	తీవ్ర	దీప్త
2	,,	కుముద్వతి	ఆయత
3	,,	మంద	మృదు
4	స	ఛందోవతి	మధ్య
5	,,	దయావతి	కరుణ
6	,,	రంజని	మధ్య
7	రి	రతిక	మృదు
8	,,	రౌద్రి	దీప్త
9	గ	క్రోధ	ఆయత
10	,,	వజ్రిక	దీప్త
11	,,	ప్రసారిణి	అయత
12	,,	ప్రీతి	మృదు
13	మ	మార్జని	మధ్య
14	,,	క్షితి	మృదు
15	,,	రక్త	మధ్య
16	,,	సందీపిని	అయత
17	ప	ఆలాపిని	కరుణ
18	,,	మదంతి	కరుణ
19	,,	రోహిణి	ఆయత
20	ధ	రమ్య	మధ్య
21	,,	ఉగ్ర	దీప్త
22	ని	క్షోభిణి	మధ్య

16. శ్రుతులయొక్క స్వరస్థానములు

శ్లో॥ ప్రథమాది చతుర్థాంతం షడ్జస్యస్థాన ముచ్యతే
పంచమో సప్తమాంతంచ ఋషభస్యపదం విదుః॥

శ్లో॥ అష్టమం నవమం చాథ గాంధారస్య నికేతనమ్
మధ్యమస్థాన మాఖ్యాతం దశమా దాత్రయోదశమ్॥

శ్లో॥ చతుర్దశా త్పంచమస్తు శ్రయే సప్తదశావధి
అష్టాదశాచ్చ వింశాంతం ధైవతస్థాన మీరితమ్
చరమే ద్వే నిషాదస్య స్థానే గాయకసమ్మతే॥

తా॥ ఈ పై నుదాహరించిన 22 శ్రుతులలో మొదటినుండి 4 వ శ్రుతి వరకు షడ్జమ స్థానము 8 మొదలు 9 వ శ్రుతి వరకు గాంధారస్థానము 10 మొదలు 18 వ శ్రుతి వరకు మధ్యమస్థానము 14 మొదలు 17 వ శ్రుతివరకు పంచమస్థానము. 18 మొదలు 20 వ శ్రుతివరకు ధైవతస్థానము. 21 మొదలు 22 వ శ్రుతివరకు నిషాదస్థానము.

17. నియతశ్రుతుల నిర్మాణము

శ్లో॥ చతుర్థీ నియతా షడ్జే ఋషభే సప్తమీ శ్రుతిః
నవమీ కిల గాంధారే మధ్యమేచ త్రయోదశీ॥

శ్లో॥ పంచమే స్యా త్సప్తదశీ వింశీ ధైవతగోచరా
ద్వావింశాచ నిషాదస్య శ్రుతిరో నియతః శ్రుతిః॥

తా॥ సదరు 22 శ్రుతులలో షడ్జమమునకు 4 వ శ్రుతియు, ఋషభమునకు 7 వ శ్రుతియు, గాంధారమునకు 9 వ శ్రుతియు, మధ్యమమునకు 18 వ శ్రుతియు, పంచమమునకు 17 వ శ్రుతియు, ధైవతమునకు 20 వ శ్రుతియును, నిషాదమునకు 22 వ శ్రుతియును ఇట్లేర్పడిన శ్రుతులు నియతశ్రుతు లనంబడును.

18. శుద్ధ వికృత స్వరలక్షణము

శ్లో॥ శుద్ధాశ్చ వికృతాశ్చేతి ప్రథమం ద్వివిధా స్స్వరా
నియత శ్రుతిసంపన్నాః స్వరా శ్శుద్ధా ఇతి స్మృతాః
శ్రుత్యుత్కృష్టాపకృష్టాస్తు వికృతాః ప్రతిపాదితాః॥

తా॥ స్వరములు శుద్ధములని, వికృతములని రెండు విధములు శుద్ధము అనగా నియతములయిన శ్రుతులలో కూడుకొన్న స్వరములు వికృతములనగా, నియతశ్రుతులకు హెచ్చుగాని, తక్కువగాని అయిన స్వరములు

19. గ్రామమూర్ఛనలయొక్క లక్షణము

శ్లో॥ గ్రామస్స్వరసమూహస్స్యా న్మూర్ఛనాదే స్సమాశ్రయః
షడ్జగ్రామ భవే దాద్యో మధ్యమగ్రామ ఏవచ
గాంధారగ్రామ ఇత్యేత ద్గ్రామత్రయ ముదాహృతమ్॥

శ్లో॥ షడ్జమధ్యమనామానౌ గ్రామౌ గాయంతి మానవాః
నతు గాంధారనామానం స లభ్యో దేవయోనిభిః॥

శ్లో॥ గాంధారగ్రామ మాచష్టే తథా తం నారదో మునిః
ప్రవర్తతే స్వర్గలోకే గ్రామోసౌ న మహీతలే॥

శ్లో॥ క్రమా త్స్వరాణాం సప్తానా మారోహ శ్చావరోహణమ్
మూర్ఛనే త్యుచ్యతే గ్రామద్వయో తా స్సప్తసప్తచ॥

శ్లో॥ క్రమా ద్గ్రామత్రయే దేవబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః
హేమంతగ్రీష్మవర్షాసు గాతవ్యా స్తే యథా క్రమమ్॥

తా॥ స్వర సమూహ మూర్ఛనలతో కలిసి యున్నది గ్రామ మని తెలియందగు. అది షడ్జగ్రామ మనియు, మధ్యమగ్రామ మనియు, గాంధారగ్రామ మనియు గ్రామములు మూడువిధములు. అందులో షడ్జమధ్యమను అను పేరుగలిగినటువంటి గ్రామములును జనుల వాడుకయందు ఉన్నవి గాంధార గ్రామమును నారదుడు అభ్యసించి దేవతలకు ఉపదేశించెను. అందువలన గాంధార గ్రామము స్వర్గలోకమునందేగాని భూతలమందు వాడుకలేదు. క్రమముగా సప్త స్వరములయొక్క ఆరోహణ అవరోహణ మూర్ఛనయనియు, అటువంటి మూర్ఛనలు ఏడుచేరి గ్రామమనియు, ఒక్కొక్క గ్రామమునకు ఏడేసి మూర్ఛనల చొప్పున షడ్జమధ్యమ గ్రామములకు 14 మూర్ఛనలు కలవు. క్రమముగా ఈ షడ్జ

మధ్యమ గాంధార గ్రామములకు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు అధిదేవతలు అవి హేమంత గ్రీష్మ వర్ష ఋతువులయందు పాడదగినవి.

20. సప్తమూర్ఛనల పేర్లు

శ్లో॥ షడ్జతూత్తరమంద్రా రజనీచోత్తరాయతా
శుద్ధషడ్జ మత్సరీకృ దశ్వక్రాంతాహిరుద్గతా॥

శ్లో॥ మధ్యమే స్యాత్తు సౌవీర హారిణాశ్వా తతః పరమ్
స్యాత్కలోపగతా శుద్ధ మధ్యా మార్గేచ కౌరవీ
హృష్యకే త్యథ తాసాంతు లక్షణం ప్రతిపాద్యతే॥

శ్లో॥ చతుర్థా పృథక్ శుద్ధాః కాకలీకలితా స్తథా
సాంతరాశ్చ ద్వయోపేతా షట్పంచాశ దితీరితాః॥

శ్లో॥ నందావిశాలసుముఖీ చిత్రాచిత్రవతీసుఖా
ఆలాపా చేతిగాంధార గ్రామే స్యుః సప్తమూర్ఛనాః॥

శ్లో॥ తాశ్చ స్వర్గే ప్రయోక్తవ్యా విశేషా స్తేన నోదితాః
తానస్యుమూర్ఛనాశుద్ధ షాడవౌడవదీరితాః॥

తా॥ షడ్జగ్రామమునకు ఉత్తరమంద్ర రజని ఉత్తరాయత, శుద్ధషడ్జ, మత్సరికృత్తు, అశ్వక్రాంత, హిరుగ్గత అని ఏడు మూర్ఛనలున్ను. మధ్యమగ్రామమునకు సౌవీర, హారిణాశ్వ, కలోపగత, శుద్ధమధ్య, మార్గజ, కౌరవి, హృష్యక అని ఏడు మూర్ఛనలున్ను. ఈ షడ్జమధ్యమ గ్రామములందలి 14 మూర్ఛనలున్ను ప్రత్యేకముగా శుద్ధము, కాకలి, సాంతారము ద్వయోపేతము అని నాలుగు భేదములు పొందుటవలన 56 మూర్ఛనలయ్యెను గాంధార గ్రామమునకు నంద, విశాల, సుముఖి, చిత్ర, చిత్రవతి, సుఖ, ఆలాప అని ఏడు మూర్ఛనలు కలవు అవి స్వర్గమందే ఉపయోగపడుటవలన వాటికి మాత్రము విశేషభేదంబు లిందు చెప్పబడలేదు.

21. ఇది షడ్జగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ఇది ఉత్తరమంద్ర అను మొదటి మూర్ఛన
రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	ఇది రజని అను రెండవ „
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి	ఇది ఉత్తరాయత అను మూడవ „
మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ	ఇది శుద్ధషడ్జ అను నాల్గవ „
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ఇది మత్సరికృత్తు అను ఐదవ „
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	ఇది అశ్వక్రాంత అను ఆఱవ „
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ఇది హిరుగ్గత అను ఏడవ „

22. ఇది మధ్యమగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ	ఇది సౌవీర అను మొదటి మూర్ఛన
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ఇది హారిణాశ్వ అను రెండవ „
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	ఇది కలోపగత అను మూడవ „
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ఇది శుద్ధమధ్య అను నాల్గవ „
స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ఇది మార్గ అను ఐదవ „
రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	ఇది పౌరవి అను ఆఱవ „
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి	ఇది హృష్యక అను ఏడవ „

ఈ ప్రకారముగా మూర్ఛనలు శార్ఙ్గదేవరత్నాకరమందు విశేషించి చెప్పబడియున్నవి.

23. షడ్జశబ్దార్థము

శ్లో॥ నానాకంఠ మురస్తాలు జిహ్వాదంతాంశ్చ సంస్పృశమ్
షడ్జ స్సంజాయతే యస్మా త్తస్మా త్షడ్జ ఇతి స్మృతః॥

అన్యచ్చ॥ ఏతే స్వరాస్తు జాయంతే షడ్జాత్తే ఋషభాదయః
తేన షడ్జ ఇతి ప్రోక్తః స్వరోయం స్వరవేదిభిః॥

తా॥ నాసిక, కంఠము, ఉరమ్ము, తాలువు, జిహ్వా, దంతములు అను నీయాఱు స్థానములయందు బుట్టునదిగాన షడ్జమనంబడును. * మఱియు, ఋషభము మొదలగు ఆరుస్వరములు షడ్జమువలన జనించుటచే షడ్జమనంబడును.

24. స్వరశబ్దార్థము

శ్లో॥ స్వతో రంజయతి శ్రోతృచిత్తం స స్వర ఉచ్యతే॥

తా॥ స్వ, స్వకీయముగ రం, రంజించునది గాన స్వరమని చెప్పంబడును.

25. సప్తస్వరధ్వని దృష్టాంతములు

శ్లో॥ షడ్జం మయూరో వదతి గావో ఋషభాషిణః
అజావికంతు గాంధారం క్రౌంచః క్వణతి మధ్యమమ్॥

శ్లో॥ పుష్పసాధారణేకాలే పికః కూజతి పంచమమ్
ధైవతం హేషతే వాజీ నిషాదం బృంహతే గజః॥

తా॥ షడ్జస్వరమువలె నెమలి కూయును.

ఋషభ స్వరమువలె వృషభంబు ధ్వనించును.
గాంధార స్వరమువలె మేక శబ్దించును.
మధ్యమ స్వరమువలె క్రౌంచపక్షి పలుకును.
పంచమ స్వరమును వసంతఋతువునందు కోకిల కూయును.
ధైవత స్వరమువలె గుఱ్ఱము ధ్వనించును.
నిషాద స్వరమువలె ఏనుగు ఘీంకరించును.

26. సప్తస్వరములు . నామములు

శ్లో॥ షడ్జఋషభ గాంధారం మధ్యమం పంచమ స్తథా
ధైవతంనిషాదశ్చైవ సప్తస్వర విధీయతే॥

తా॥ ఈ సప్తస్వరములకు షడ్జమము, ఋషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము, దైవతము, నిషాధము అని యౌగికనామములు. వీనికి ప్రతిగా నుచ్చారణ సౌకర్యార్థ సంజ్ఞలు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని అను నీ యేడువర్ణములు ఏడు స్వరములుగా వేర్పరచబడినవి. ఈ సప్తస్వరంబులకు, ప్రకృతియని, వికృతియని రెండు నామములు. వానిలో షడ్జస్వరమును, పంచమ స్వరమును

చెప్పుటకు ప్రకృతిగానే చెప్పబడినవి. తక్కిన రి, గ, మ, ధ, ని అని అయిదు స్వరములును, ప్రకృతి వికృతి భేదములు కలిగియుండుటచే పై చెప్పిన సప్తస్వరములును పదియాఱు భేదములు కలుగుచున్నవి వాని పేర్లు క్రింద వ్రాయబడియున్నవి

స్వరముల ప్రకృతి వికృతి భేదములు

ప్రకృతి		వికృతి	వికృతి
స	షడ్జమము	లేదు	లేదు
రి	శుద్ధఋషభము	చతుశ్శ్రుతిఋషభము	షట్శ్రుతి రిషభము
గ	శుద్ధగాంధారము	సాధారణగాంధారము	అంతర గాంధారము
మ	శుద్ధమధ్యమము	ప్రతిమధ్యమము	లేదు
ప	పంచమము	లేదు	లేదు
ధ	శుద్ధధైవతము	చతుశ్శ్రుతిధైవతము	షట్శ్రుతి ధైవతము
ని	శుద్ధనిషాదము	కైశికనిషాదము	కాకలినిషాదము

ఈ ప్రకృతి వికృతిచే కలిగిన పదియాఱు స్వరములును ఆరోహణావరోహణ గతిగా మూర్ఛనలై అనేక మూర్ఛనలచేత. అనంతా వై రాగాః యని అసంఖ్యేయములుగా అనేక రాగములను కల్పించుచున్నవి ఈస్వరములు ఒకదానికంటె నొకటి హెచ్చుచు పోయెనేని ఆరోహణమనియు తగ్గుచువచ్చెనేని అవరోహణమనియు చెప్పబడును. వీటియందు షడ్జమపంచమములను ఆధారముగా శ్రుతికూర్చుకొని జంత్ర గాత్రములయందు వాడుకొనవలయును

27 స్థాయి ప్రకరణము

అనుభవమందు చతుశ్రుతిఋషభమును, శుద్ధ గాంధారమును. ఒక స్థానమందే పుట్టుచున్నవి ఈ ప్రకారము షట్శ్రుతి ఋషభమునకు సాధారణగాంధార మనియు, చతుశ్రుతి ధైవతమునకు శుద్ధనిషాద మనియు షట్శ్రుతిధైవతమునకు కైశికనిషాద మనియు. ఒకధ్వనికే రెండేసి నామములు వాడుకయందున్నవి. గాన ప్రకృతి వికృతిచే గలిగిన స్వరస్థానములు పండ్రెండున్ను నామములు పదియాఱున్ను కలిగియున్నవి వాని వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నది

ఉదాహరణము

ఈ పదియాఱు నామములు

షడ్జమము	స		1
శుద్ధఋషభము	రి		2
చతుశ్శ్రుతి ఋషభము శుద్ధగాంధారము	రి గ	ఈ రెంటికి ధ్వని ఒకటే	3
షట్శ్రుతిఋషభము సాధారణ గాంధారము	రి గ	ఈ రెంటికి ధ్వని ఒకటే.	4
అంతర గాంధారము	గ		5
శుద్ధమధ్యమము	మ		6
ప్రతిమధ్యమము	మ		7
పంచమము	ప		8
శుద్ధదైవతము	ద		9
చతుశ్శ్రుతి దైవతము శుద్ధనిషాదము	ద ని	ఈ రెంటికి ధ్వని ఒకటే	10
షట్శ్రుతి దైవతము కైశికి నిషాదము	ద ని	ఈ రెంటికి ధ్వని ఒకటే	11
కాకలి నిషాదము	ని		12
షడ్జమము	స		-

ఈ పండ్రెండు స్వరములు

ఇట్లు యీపై చెప్పిన షడ్జమును మొదలు ఆరోహణగతిగా మరల షడ్జమునందుట ఒకస్థాయి యనంబడును. అది మంద్రము మధ్యము. తారము అని త్రివిధము. వీటి యన్నిటిలో మంద్రస్థాయి తక్కువ దయినది. మధ్యమస్థాయి మంద్రతారములకు మధ్యనుండునది. తారస్థాయి ఈ రెంటికంటె హెచ్చైనది.

28. ఉదాహరణము

మంద్రస్థాయి	మధ్యస్థాయి	తారస్థాయి
		· · · · · · ·
స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని
· · · · · · ·		

ఇందు నక్షత్రసంజ్ఞగల గురుతులు, స్వరములకు క్రింద నుండెనేని మంద్రస్థాయియనియు, స్వరములకు పైనుండెనేని తారస్థాయి యనియు, అట్లు లేకుండెనేని మధ్యస్థాయి యనియు సూచించుచున్నవి. మఱియు, ఈ నక్షత్రము గురుతులవలన స్వరావళి గీతవర్ణకృతులు మొదలగు పాటలయొక్క స్వరములు ఈ స్థాయియందు ఉంటున్నవని తెలిసికొనవచ్చును.

29. దశవిధ గమకములు

శ్లో॥ ఆరోహ మవరోహంచ ఢాలుస్ఫురితకంపితాః
ఆహతః ప్రత్యాహతశ్చ త్రిపుచ్ఛాందోళమూర్ఛనాః॥

1.	ఆరోహణము	సరిగమ పదనిస
2.	అవరోహణము	సనిదప మగరిస
3.	ఢాలు	సప, సమ, సగ, సరి, సస
4.	స్ఫురితము	ససరిరి గగమమ
5.	కంపితము	పాపపపప, ఒక్క స్థానమునందు నిలిచి తంత్రి నల్లార్చుట
6.	ఆహతము	సరి రిగ గమ
7.	ప్రత్యాహతము	సని నిద దప
8.	త్రిపుచ్ఛము	ససస, రిరిరి, గగగ, మమమ
9.	ఆందోళము	సరిసపాప, రిగరిమామ
10.	మూర్ఛన	సరిగమపదని, రిగమపదనిస

30. వాదిస్వర లక్షణము

శ్లో॥ చతుర్విధ స్వరా వాదీ సంవాదీచ వివాద్యపి
అనువాదితతోప్యత్ర ప్రోక్తాదీచ చతుర్విధం॥

తా॥ వాది, సంవాది, వివాది, అనువాది యని స్వరములు నాలుగు విధములు.

ఉదాహరణము

వాదిస్వరము— సరిగమపధనిస . రిగమపధనిస . గమపధనిస - మపధనిస .
పధనిస - ధనిస . నిస . స

సంవాదిస్వరము— సనిధపమగరిస . నిధపమగరిస . ధపమగరిస - పమగరిస -
మగరిస . గరి-రిస స.

వివాదిస్వరము— సమ్మగరి - సరిగమ . రిప్పమగ . గిగమగ - గద్ధపమ
గమపధ . మన్నిధప - మపధప . ధన్నినిధ - పధనిస

అనువాదిస్వరము— సరిగ . రిగమ - గపమ - మపధ . ధనిస

ఈ నాలుగు విధములున్ను స్వరసంచారములలో ముఖ్యములై యున్నవి,

31. సప్తతాళములు

శ్లో॥ ధ్రువోమఠ్యరూపకశ్చ ఝంపా త్రిపుట ఏవచ
ఆటతాళేకతాళశ్చ సప్తతాళాః ప్రకీర్తితాః॥

తా॥ ధ్రువతాళము, మఠ్యతాళము, రూపకతాళము, ఝంపెతాళము, త్రిపుటతాళము, అటతాళము, ఏకతాళము అని తాళములు ఏడు.

32. సప్తతాళములు ఏర్పరచినవారు

శ్లో॥ భరతోదత్తిళశ్చైవ ఆంజనేయో మతో ధ్రువః॥

తా॥ భరతాచార్యులును, దత్తిళాచార్యులు, ఆంజనేయులును కలిసి ధ్రువతాళమును ఏర్పరచినారు.

శ్లో॥ మఠ్యతాళస్య కర్తారో మతంగార్జునకోహలాః॥

తా॥ మతంగ మహామునిన్ని, అర్జునుడున్ను, కోహలాచార్యులును కలిసి మఠ్యతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ ఆంజనేయః కుంభజోపి యాజ్ఞవల్క్యాస్తు రూపకే॥

తా॥ ఆంజనేయులున్ను, కుంభజోపి అనగా అగస్త్యులున్ను, యాజ్ఞవల్క్యుడును కలిసి రూపకతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ నందీశో భరతో శౌనః ఝంపాయాంచైవ సప్తధా॥

తా॥ నందికేశ్వరుడు, భరతాచార్యులు, శౌనకాది మహామునియు కలిసి ఝంపె తాళము చేసినారు.

శ్లో॥ నిశాచరపతిః బ్రహ్మా త్రిపుటే శంఖపాలకః॥

తా॥ నిశాచరపతి అనగా రావణాసురుడున్ను, బ్రహ్మదేవుడున్ను, శంఖపాలకుడును కలిసి త్రిపుటతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ బలిః కౌమార దేశేంద్రా ఆటతాళ సముద్భవః॥

తా॥ బలిచక్రవర్తియు, దేవేంద్రుడును, కుమారస్వామియు కలిసి ఆటతాళము చేసినారు.

శ్లో॥ మహతాంచాపి సర్వేషాం ఏకతాళ సమం విదుః॥

తా॥ సమస్తమైనవారి అనుమతుల ప్రకారము ఏకతాళమును సమముగ చెప్పినారు.

33. సప్తతాళముల అంగలక్షణము

శ్లో॥ లఘుచద్రుతద్విలఘుచ ధ్రువతాళాంగ మేవచ। I O I I
„ లఘుద్రుత లఘుశ్చైవ మత్యతాళే ఇతి స్మృతః I O I
„ ద్రుతమేకం లఘుర్యేకో రూపకస్య ప్రకీర్తితః॥ O I
„ లఘుచానుద్రుతంచైవ ద్రుతో ఝంపేతికీర్తితః I ◡ O
„ లఘుద్రుత ద్రుతశ్చైవ త్రిపుట తాళాంగ మేవచా॥ I O O
„ లఘుద్వంద్వం ద్రుతద్వంద్వం అటతాళాంగ మేవచా॥ I I O O
„ ఏకతాళే లఘుస్మృతః॥ I

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఒక ద్రుతము మూడు లఘువులును. మత్యతాళమునకు రెండు లఘువులు ఒక ద్రుతమును, రూపకతాళమునకు ఒక ద్రుతము ఒక లఘువును, ఝంపెతాళమునకు లఘువు అనుద్రుతము ద్రుతమును. త్రిపుటతాళమునకు

లఘువు రెండు ద్రుతములును, అటతాళమునకు రెండు లఘువులు రెండు ద్రుతములును, ఏకతాళమునకు ఒక లఘువును ఈ [illegible] భరతాచార్యులు మొదలగువారి వలన నియమించబడినవి

34. సప్త తాళములకు ఘాతలు

ఘాత అనగా చేతితో కొట్టెడు దెబ్బకు పేరు

శ్లో॥ ధ్రువతాళే చతుర్ఘాతే మఠ్యకాయాం త్రియోమతః
రూపకేతు ఝంపాయాం త్రయం త్రిపుటే చ త్రయం
అటతాళేతు చత్వారో ఏకతాళేతు ఏకకః॥

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును, మఠ్యతాళమునకు ఘాతలు మూడును, రూపక తాళమునకు ఘాతలు రెండును, ఝంపెతాళమునకు ఘాతలు మూడును, త్రిపుటతాళమునకు ఘాతలు మూడును అటతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును ఏకతాళమునకు ఘాత ఒకటియు నుండునని భరతాచార్యులవారు చెప్పబడెను. మఱియు పాటలు మొదలగునవి పాడుటయందు తాళము మరిత్వరగా వేయవలసినపుడు, ఆ యా తాళములు ఘాతలచేతనే వేయబడును. ఇదియుమగాక, కంచు మొదలగు లోహతాళములతో వాయించునపుడు ఆ యా తాళములు ఘాతలవల్లనే వేయబడును

35. తాళములయొక్క షడంగములు

షడంగముల పేర్లు	అంగ సంజ్ఞ	అక్షర కాలము
అనుద్రుతము	◡	1
ద్రుతము	०	2
లఘువు	।	4
గురువు	S	8
ప్లుతము	। S S	12
కాకపాదము	+	16

36 తాళమునకు గల జాతులు

ఐదుజాతుల పేర్లు	అక్షరములు
చతురశ్రజాతి	4
తిశ్రజాతి	3
మిశ్రమజాతి	7
ఖండజాతి	5
సంకీర్ణజాతి	9

ఈ షడంగములలో అనుద్రుతము, ద్రుతము లఘువు అనే ఈ మూడంగములు మాత్రము పై నుదహరించిన సప్త తాళములయందు నుపయుక్తములై యున్నవి. తక్కినవి నూటొక్క తాళములయందు ప్రయోగింపబడి యున్నవి. మఱియు ఈ తాళములకైనను అనుద్రుతము ఒక అక్షరమును, ద్రుతము రెండక్షరములును, లఘువు నాలుగక్షరములును కలిగియుండును. ఇందులో లఘువు మాత్రము జాతి భేద మగుచున్నది. లఘువును జాతిభేదముగా వేయుటకు చేతివ్రేళ్ళయొక్క పేర్లను దెలిసియుండవలయును గాన. వాటి పేర్లు క్రింద వ్రాయబడినవి.

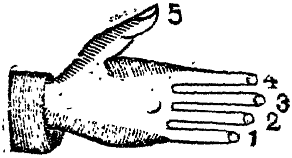

౫ ఈ అంకెగలది, అంగుష్ఠమనే వ్రేలు.
౪ ఈ అంకెగలది, తర్జని వ్రేలు
౩ ఈ అంకెగలది, మధ్యమ వ్రేలు.
౨ ఈ అంకెగలది, అనామికమను వ్రేలు.
౧ ఈ అంకెగలది, కనిష్ఠకయనే చిటికిని వ్రేలు

ఈ ఐదు వ్రేళ్ళయందు చతురశ్ర, త్రిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణములనే ఐదు జాతుల లఘువులను వేసెడి క్రమ మెటులనో చూడుడు.

చతురశ్రజాతి లఘువు	వేయవలసినపుడు, తొలుతఘాతయు, తరువాత చిటికెనవ్రేలును, అటువలెనే అనామిక, మధ్యమవ్రేలువరకు నాలుగక్షరములు వేయుట చతురశ్రజాతి లఘు వనంబడును.
త్రిశ్రజాతి లఘువు ·	ఘాత మొదలుకొని అనామిక మను వ్రేలువఱకు మూడక్షరములు వడుపుట త్రిశ్రజాతి లఘు వనంబడును.
మిశ్రజాతి లఘువు	ఘాత మొదలుకొని అంగుష్ఠమువఱకు బోయి మరల చిటికెన వ్రేలువఱకు ఏడు అక్షరములు వేయుట మిశ్రజాతి లఘు వనంబడును
ఖండజాతి లఘువు ·	ఘాత మొదలు తర్జని వ్రేలువఱకు ఐదక్షరములు వేయుట ఖండజాతి లఘు వనంబడును.
సంకీర్ణజాతి లఘువు	ఘాత మొదలు అంగుష్ఠమనే వ్రేలువరకు బోయి, మరల చిటికెన, అనామిక, మధ్యమ వ్రేలువరకు తొమ్మిదక్షరములు క్రమముగా వేయుట సంకీర్ణజాతి లఘు వనంబడును.

ఇందువల్లనే సప్తతాళములు ఐదుజాతులచే ముప్పదిఐదు తాళము లగుచున్నవి. వాటి వివర మిక్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ముప్పదియైదు తాళముల విమర్శ పథకము

క్రమసంఖ్య	సప్త తాళముల పేర్లు	తాళ అంగ చిహ్నలు	త్రిశ్రజాతి		చతురశ్ర జాతి		ఖండజాతి		మిశ్రజాతి		సంకీర్ణజాతి	
			తాళములు	సంఖ్య	తాళములు.	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య	తాళములు	సంఖ్య
1	ధృవ	।○।।	మణి	11	శ్రీకర	14	ప్రమాణ	17	పూర్ణ	23	భువన	29
2	మఠ్య	○।	సార	8	సమ	10	ఉదయ	12	ఉదీర్ణ	16	రావ	20
3	రూపక	○।	చక్ర	5	పత్తి	6	రాజ	7	కుల	9	బిందు	11
4	ఝంపె	।◡○	కదంబ	6	మధుర	7	చణ	8	సుర	10	కర	12
5	త్రిపుట	।○○	శంఖ	7	ఆది	8	దుష్కర	9	లీల	11	భోగ	13
6	అట	।○○	గుప్త	10	లేఖ	12	విదళ	14	లోయ	18	ధీర	22
7	ఏక	।	సుధ	3	మాన	4	రత	5	రాగ	7	వసు	9

37 రాగస్థానముల విమర్శ

ఈ గ్రంథమందుండు స్వరాలంకారగీతములకు గల రాగముల యొక్క మేళము ఏవోనవో వాటిపైనే నుదాహరింపబడియున్నవి. ఆ యా రాగస్థానములను ఈ క్రింద వ్రాయబడియున్న గురుతులనుబట్టి తెలిసికొనవలయును.

శు—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, శుద్ధమనియు
చ—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, చతుశ్శ్రుతియనియు
ష—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, షట్శ్రుతియనియు
సా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, సాధారణగాంధార మనియు
అం—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, అంతరగాంధార మనియు
ప్ర—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, ప్రతిమధ్యమనియు
కై—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కైశికనిషాద మనియు
కా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కాకలినిషాద మనియు
నూహించవలెను.

ఉదాహరణము

మాయామాళవగౌళ రాగము

నెం. 1	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	ఇది అవరోహణము

నెం 2. మాయామాళవగౌళ—స, శు రి, అం గ, శు మ, ప, శు ధ, కా ని.

ఇట్లు పై నుదాహరించిన ప్రకారము రాగముయొక్క ఆయా స్థానములను దెలియుటకై 1 వ నెంబరు పద్ధతిగాను, 2 వ నెంబరు పద్ధతిగాను, స్వరముల క్రిందగాని, ప్రక్కనుగాని, ఏయే అక్షరములు గుఱుతులుగా వ్రాసియుండునో ఆ స్వరములను ఆయా స్థానములని యెఱుంగవలెను.

మఱియు పై నుదాహరించిన 1, 2 నెంబర్లుగల మాయామాళవగౌళ రాగము యొక్క స్వరస్థానము లెవ్వి యనగా, షడ్జమము, శుద్ధరిషభము. అంతర గాంధారము, పంచమము, శుద్ధదైవతము, కాకలి నిషాదము అనునవి. ఇట్లే అన్ని రాగముల యొక్క స్వరస్థానములు ఇవి ఇవి యని గ్రహించవలయును.

38. శ్రుతిజేయు పద్ధతి

జంత్రగాత్రాదులయందు సంగీతమునభ్యసించువారలు ముఖ్యముగా శ్రుతిని జేసికొను విధమును దెలిసికొనుండవలెను. సంగీతమునకు మూలాధారమైనట్టి శ్రుతి అట్టి శ్రుతిని దెలిసియుండుట సంగీతవిద్య నభ్యసించు ప్రతిమనుజునకు నావశ్యకము. ఇప్పుడు శ్రుతిని గూర్చుకొను విధము తెలియక, పాడుచున్న వారిని అనేకులను జూచుచునే యున్నారము. మఱియు కొందఱు జంత్రములు గలవారున్ను శ్రుతిని జేయు విధము దెలియక ఒకరి సహాయమును కోరుట కలదు. అట్టి సహాయులు లేనప్పుడు మిక్కిలి కష్టతరము గాన, శ్రుతిజ్ఞానమును ముఖ్యముగా గలిగియుండవలయును. తంబురను గాని, ఫిడేల్‌ను గాని శ్రుతిని జేయునపుడు తొలుత పడ్జమ తంత్రిని హెచ్చించి పీటవద్దనుండి బిరడాలకు సమీపమున నుండు మెట్టువద్దకు ఒక దారమును పై చెప్పిన మెట్టువద్దనుండి కొలిచి, ఆ కొలత చివర దేనితోనైనను గుఱుతు జేసి ఆ గుఱుతుమీద మనవ్రేలు ఉంచి మీటినట్లయిన, అది పంచమ స్వరము పలుకును. ఆ నాదములో రెండవతంత్రిని జేర్చిన యెడల శ్రుతియగును. ఆ శ్రుతిని 'పా, పా' యని యూహించి పాడుకొనవలెను.

ఇట్టి అపూర్వమైన ఈ సులభమార్గము విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తము.

39. ఫిడెల్ వాయిద్య ప్రకరణము

1. ఫిడెల్, వీణ మొదలగు జంత్రవాద్యముల నభ్యసించువారును, గాత్రవిద్య నభ్యసించువారును ఈ గ్రంథమందుండు స్వరావళి మొదటనుండి గీతములవఱకు సాధకముచేయు విధములను గమనింపుడు ఫిడెల్ యందు ప్రథమకాలములో స్వరములు వాయించవలసినపుడు, విళంబముగా నొక్కొక్క కమానుగీతకు ఒక్కొక్క స్వరము పలుకులాగునను, ఆయొక్క కమానులోని రెండవకాలమున రెండేసి స్వరములు పలుకులాగునను, మూడవ కాలమున కమాను ఒకటికి నాలుగేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవ కాలమున కమాను ఒకటికి ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను ఇవ్విధంబున స్వరావళి, జంటలు, అలంకారములు, గీతములు మొదలగునవి ఫిడెల్ యందు సాధకము చేయవలెను.

2. గాత్ర[illegible]గు స్వరావళి మొదలగునవి సాధకము చేయవలసినపుడు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరమునకు ప్రథమకాలమున వ్రేలికి ఒక స్వరము చొప్పునను, రెండవకాలమున వ్రేలికి రెండేసి స్వరముల చొప్పునను, 3వ కాలమున వ్రేలికి నాల్గేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవకాలమున వ్రేలికి ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను తాళమునకు సరిపోల్చుకొని గాత్రములయందు సాధకము చేయవలయును. మఱియును ఫిడెల్ వాయించువారికి కమానుయొక్క నడకచేతనే తాళగతిని దెలియుటకు హేతువగుచున్నది వీణ మొదలగు నఖవాద్యములవారికి మీటుయొక్క నడకయే తాళగతిని దెలుపును గాత్రపాఠకులకు చేతియొక్క నడకవలననే తాళగతిని దెలియుచున్నది.

ఈ పై జెప్పిన పద్ధతుల ప్రకారము స్వరావళి మొదలగునవి అనులోమ, విలోమ క్రమమున సాధకము జేసినయెడల తాళముయొక్క కాలపరిమాణము దృఢపడుటకు హేతువగుచున్నది.

40. అనులోమ, విలోమ క్రమము

అనులోమ మనగా— ఫిడెల్ యందు ప్రథమకాలముగా కమాను చేయుచు, ఆ కమాను లోనే క్రమముగా 1-2-3-4 కాలములవఱకు స్వరములను పలికించునది 'అనులోమ' మనబడును.

విలోమ మనగా—స్వరములను ప్రథమ కాలముగా నడుపుచు, కమానుచేత 1-2-3-4 కాలములుగా వాయించునది 'విలోమ' మనబడును.

మఱియు, గాత్రమునందు నభ్యసించువారలు చేతితో ప్రథమకాలముగా తాళము వేయుచు నోటితో 1-2-3-4 కాలములు స్వరము పాడుట అనులోమ మనంబడును. స్వరములను ప్రథమకాలముగా పాడుచు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరములను 1-2-3-4 కాలములు నడిపించునది విలోమ మనంబడును. ఇట్లు స్వరము లన్నిటియందును అనులోమ విలోమ క్రమమున సాధకము చేయవలయును.

41. వీణావాయిద్య ప్రకరణము

వీణకు సప్తతంత్రులు గలవు. అందు 1. అనుమంద్రము, 2. మంద్రము, 3. మంద్ర పంచమము, 4. షడ్జమము, అనగా నాల్గున్నూ పైనవేయు తంత్రులు ప్రక్కన శ్రుతికి, తాళమునకు ఉపయుక్తముగ మూడు తంత్రులు అమర్చియుండును. 1. షడ్జమము, 2. పంచమము, 3. తారము కలవు. వాయించునప్పుడు కుడిచేతితో మీటుచు, దాని కమర్చియున్న 24 మెట్లనగా రెండుస్థాయిలు. దానిలో స్వరములకు యెడమచేతియొక్క వ్రేళ్ళతో మెట్టుమీద అదిమిపెట్టి ఆ యా స్వరములను పలికించవలయును. షడ్జమము నాల్గవతీగెయై యున్నది. ఆ తీగెయే మధ్యమస్థాయికి ప్రారంభ షడ్జమము. అందువల్ల మీటినయెడల ఆ షడ్జమమే పల్కును. (స) శుద్ధరిషభము. మేరువుగాక మొదటిమెట్టు శుద్ధరిషభము పల్కును. నాల్గవమెట్టు అంతర గాంధారము. అయిదవమెట్టు శుద్ధమధ్యమము. ఏడవమెట్టు పంచమము. ఎనిమిదవమెట్టు శుద్ధదైవతము. పదకొండవమెట్టు కాకలినిషాదము. పండ్రెండవమెట్టు తారషడ్జమము. ఈ మెట్లనుపయోగించిన యెడల మనకు సంగీతమును ప్రారంభించు మాయామాళవగౌళరాగ స్థానములు అగును. విశేషము లన్నియు గురుముఖతః తెలిసికొనవలయును.

42. గోటువాయిద్య ప్రకరణము

ఈ వాయిద్యము వీణననుసరించియె యన్ని విషయములు ఉండును. కాని వీణకు వలె దీనికి మెట్లుండవు. వీణమాదిరిగానే మీటుచు యెడమచేతియొక్క చిన్న కొయ్యముక్కనుపట్టి దానితో పైతంత్రులమీద ఆయాస్వరముల ధ్వనులనుబట్టి వాయించవలయును.

43. ఫ్లూటువాయిద్య ప్రకరణము

ఇది వేణు (అనగా వెదురు) చేత తయారుచేయబడి సప్తరంధ్రములు కల్గియుండును. దానియొక్క మొదటిలో ఒక పెద్ద రంధ్రముండును. దానిలోనే గాలి వదలుచు యీ యేడు రంధ్రములనే సగముమూత, పాతికమూత వ్రేళ్ళతో మూయుటవల్ల [illegible] స్థానములు కలుగుచున్నవి. ఇది అనుభవవేద్యము.

44. షట్కాలముల విమర్శ

ప్రథమ కాలము: సా ,||
రెండవ కాలము: సా , , , , , , , , , , , , , , , రీ , , , , , , , , , , , , , , ,||
మూడవ కాలము: సా , , , , , , , రీ , , , , , , , గా , , , , , , , మా , , , , , , ,||
నాల్గవ కాలము: సా , , రీ , , గా , , మా , , పా , , ధా , , నీ , , సా , ,||
ఐదవ కాలము: సా రీ గా మా పా ధా నీ సా సా నీ ధా పా మా గా రీ సా||
ఆరవ కాలము: సరిగమపధనిససనిధపమగరిససరిగమపధనిససనిధపమగరిస||

తాళముయొక్క ఒక యక్షరమునకు మాత్రమే వ్రాయబడెను గాన తాళాంతము వరకును ఇట్లే యూహించునది.

ఓమ్

శ్రీరస్తు

క్రొత్త
సంగీతవిద్యాదర్పణము

వందన శ్లోకము

శ్లో॥ చైతన్యం సర్వభూతానాం నిర్వృతిర్జగదాత్మనామ్
నాదబ్రహ్మతదానంద మద్వితీయ ముపాస్మహే॥

సంగీతము నాదప్రధానంబై యంత్రగాత్రములయందు సర్వవిద్యాసమూహముచే నత్యంత మధురమై, శశు పశు ఫణ్యాదులకును పారవశ్య దాయకంబై ఐహికాముష్మిక సుఖ దాయకంబునై యొప్పుచుండు శాస్త్రము. అట్టి సంగీతశాస్త్రమును నభ్యసించువారలు తొలుత శ్రుతి కూర్చుకొని పిమ్మట స రి గ మ ప ధ ని స. స ని ద ప మ గ రి స అను నీ స్వరములను ఆరోహణ అవరోహణగతిగా, ఆదితాళము వేసికొని, కాలము కలిపి హెచ్చుతక్కువలు గానియక తాళమునకు సరిపడుచుకొని, మందరవిళంబముగా ప్రథమకాలమును, పిమ్మట ద్వితీయకాలమును, అనంతరము తృతీయకాలమును, తదనంతరము చతుర్థకాలమును, క్రమముగా ఆ యా రాగములయొక్క సర్వస్థానములను గురుతెఱిగి సాధకము చేయవలెను.

మఱియును, ఆదితాళము ఒక్క లఘువును, రెండు ద్రుతములను గలది. దీని అంగసంజ్ఞ । ౦ ౦ ఇందు నిలువు గీటుగల గురుతు లఘువనియు, గుండు సున్నాలు రెండు ద్రుతము లనియు తెలియవలెను. ఈ ఆదితాళము యొక్క లఘు ద్రుతములను వేసెడి క్రమ మెటువలెనంటే, తొలుత లఘువును పిమ్మట రెండు ద్రుతములను వేయవలెను లఘువు అనగా ఘాత మొదలు మధ్యమ వ్రేలు వఱకును నాలుగక్షరములు వేయునది

ద్రుత మనగా, దెబ్బ విసి వేయుట అందు విసి యనగా, దెబ్బవేసిన చేతిని కుడివైపున విసరుట ఇట్లే రెండవ ద్రుతమున్ను వేయవలెను. దీని వివర మిక్రింద వ్రాయబడుచున్నది

1. రాగస్వరావళివరుసలు

15 వ మేళకర్త, స - శురి - అంగ - శుమ - ప - శుధ - కాని

మాయామాళవగౌళ రాగము - ఆదితాళము. 8 అక్షరములు

। ఇది లఘువు				○ ఇది ద్రుతము		○ ఇది ద్రుతము	
ఘాత	చిటికిన వ్రేలు	అనామిక వ్రేలు	మధ్య వ్రేలు	దెబ్బ	ఊపి	దెబ్బ	ఊపి
			ప్రథమ	కాలము			
స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇
స̇	ని	ధ	ప	మ	గ	రి	స
			రెండవ	కాలము			
సరి	గమ	పధ	నిస̇	స̇ని	ధప	మగ	రిస
			మూడవ	కాలము			
స రి గ మ	ప ధ ని స̇	స̇ ని ధ ప	మ గ రి స	స రి గ మ	ప ద ని స̇	స̇ ని ద ప	మ గ రి స
			నాల్గవ	కాలము			
సరిగమపధనిస̇	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపదనిస̇	స̇నిధపమగరిస	సరిగమపధనిస̇	స̇నిధపమగరిస

ఇట్లు ఈ క్రింద వ్రాసియుండు స్వరముల అన్నిటియందును, పై జెప్పిన 1, 2, 3, 4 కాలముల పద్ధతిని సాధకము చేయవలయును. షట్కాలములను సాధకము చేయువారు షట్కాలముల విమర్శ వ్రాయబడిన పద్ధతినిజూచి తెలుసుకొనవలెను.

2. స రి గ మ - స రి గ మ - స రి గ మ - ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

3. స రి గ మ - స రి స రి - స రి గ మ - ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప - స̇ ని స̇ ని - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

4. స రి గ మ - పా స రి - స రి గ మ - ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప - మా స ని - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

5. స రి గ మ - ప మ గ రి - స రి గ మ - ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప - మ ప ధ ని - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

6. స రి గ మ - ప మ ధ ప - స రి గ మ - ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప - మ ప గ మ - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

7. స రి గ మ - స మ గ రి - స రి గ మ - ప ధ ని స
స̇ ని ధ ప - స ప ధ ని - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

8. స రి గ మ - పా గ మ - పా , , - పా , ,
గ మ ప ధ - ని ధ ప మ - గ మ ప గ - మ గ రి స॥

9. సా ని ధ - నీ ధ ప - ధా ప మ - పా పా
గ మ ప ధ - ని ధ ప మ - గ మ ప గ - మ గ రి స॥

10. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - రీ̇ సా̇ - ని ధ ని స̇
ని ని - ధ ప ధ ని - ధా ధా - ప మ ప ధ
పా పా - మ గ మ ప - మా మా - గ రి గ మ
ప ని ధ ని - మ గ రి స - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

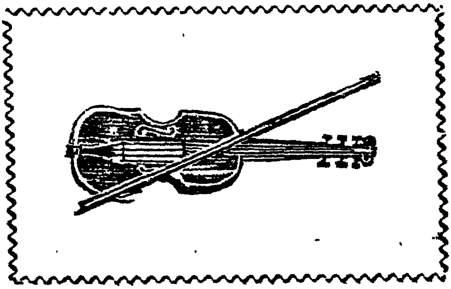

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స̇	స̇ ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

1. సా రి గ - ప ధ సా - సా ధ ప . గ రి సా ||
2. స రి గ రి - గ ప ధ స̇ - స̇ ధ ప గ - రి గ రి స ||

3. సా రి గ . రి గ ప - గా ప ధ - పా ధ స̇ ||
సా ధ ప - ధా ప గ - పా గ రి . గా రి స ||

4. స రి రి గ - పా ప గ - ధ ధ పా - గ గ పా ||
ప ధ సా - స̇ ద ధ ప . స̇ ద ధ ప - ప గ రి స ||

5. స రి గ రి - గ ప గ ప - గ ప ధ స̇ - సా సా
రి̇ స̇ ధ ప . స̇ ధ ప గ - ధ ప గ రి̇ - ప గ రి స ||

6. స రి గ ప - ధ ప గ ప . గ రి గ ప - గ ప ధ స̇
స ధ ప గ - ప గ ప ధ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

7. స రి గ రి - గ ప ధ ప - గ రి గ ప - గ ప ధ స̇
స̇ ధ ప ధ - ప గ రి స - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

8. స రి గ రి - గా రి గ - పా , , - సా , ,
గ ప ధ ప - ధ స̇ ధ ప - గ ప ధ ప - గ గ రి స

9. స రి గ రి - గ ప గ రి - స రి గ మ - గ ప ధ స̇
స̇ ధ ప ధ - ప గ ప ధ - స̇ ధ ప గ - ప గ రి స ||

10. స రి గ రి - గా రి గ - ప గ పా . ధ ప ధా ||
గ ప ధ ప - ధ స̇ ధ ప - గ ప ధ ప - ధ రి గ గ ||

3. తోడిరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ మ గ రి స
[illegible]	[illegible]	సా	[illegible]	[illegible]	[illegible]	..	అవరోహణము

1. స రి గ మ - ధ ని స̇ా - స̇ ని ధ మ - గ రి సా ||

2. స రి గ మ . గ మ గ మ - గ మ ధ మ - ధ ని స̇ా
స̇ ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స ||

3. స రి గ మ . ధ మ గ రి - స రి గ మ - ధ ని స̇ా
స̇ ని ధ మ - గ మ ధ ని - స̇ ని ధ మ - గ రి సా ||

4. స రి గ మ - రి గ మ ధ - గ మ ధ ని - మ ధ ని స̇
స̇ ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స ||

5. స రి గ మ - మ ని ధ మ - స రి గ మ - ధ ని స̇ా
స̇ ని ధ మ - గ రి గ మ - స̇ ని ధ మ - గ రి సా ||

6. స రి గ మ - ధ మ గ మ - స రి గ మ - ధ ని స̇ా
స ని ధ మ . గ మ ధ మ - స̇ ని ధ మ - గ రి సా ||

7. స రి గ మ . ధా గ మ . ధా , , . ధా ,,
గ మ ధ ని . స̇ ని ధ మ . గ మ గ రి . గ రి సా ||

8. స రి గ రి . రి గ మ గ . గ మ ధ మ . ధ ని స̇ా
స̇ ని ధ ని . ని ధ మ ధ . ధ మ గ మ . గ రి సా ||

9. స రి గ మ . ధ మ ని స . స రి గ మ . ధ ని స̇ా ||
స̇ ని ధ మ . గ మ రి గ . స ని ధ మ . గ రి సా ||

10. స రి గ మ . ధ ని స̇ా . రి̇ స̇ స̇ ని . ని ద ధ మ
ని ధ ధ మ . మ గ మ ని . ధ మ మ గ . మ గ రి స ||

4. ధీరశంకరాభరణము—ఆదితాళము

౮ అక్షరములు

ఆ	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - సా̇ ,, - సా̇ ,,
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

2. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - సా̇ ,, - సా̇ ,,
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ స̇ రి̇ స̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

3. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - సా̇ ,, - సా̇ ,,
ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ రి̇ స̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ స̇ రి̇ స̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

4. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - సా̇ ,, - సా̇ ,,
ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి̇ - గ̇ రి̇ స̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ స̇ రి̇ స̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ప - మ గ రి స॥

5. స రి గ మ - ప ధ ని స̇ - సా̇ ,, - సా̇ ,,
ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ మ̇ ప̇ మ̇ - గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప
ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప
ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ రి̇ స̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ ని - ధ ప మ ప॥

ధ ని స రి - స స రి స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ని ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స

స రి
స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సరిగరిరిస - నిసరిసని - ధనిసనినిధ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

7. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
గరిరిససని రిససనినిధ - సనినిధధప -
నిధధపపమ - ధపపమమగ - మపగమపధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

8. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సస్సరిసని - నిన్నిసనిధ - దద్ధనిధప
పప్పధపమ - మమ్మపమగ - మపగమపధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స

9. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సరి గారిస - నిసరిసని - ధనిసానిధ
పధనిధప - మపధాపమ - గమపామగ
మ ప ధ ని - స ప ధ ప - మ గ రి స॥

10. స రి గ మ - ప ధ ని స - సా , , - సా , ,
సా రి గ రి స - ని స రి స ని - ధా ని స ని ధ
పా ధ ని ధ ప - మా ప ధ ప మ - గా మ ప మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స॥

6. మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము

8. అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ని	స	స̇ ని ప మ రి స
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	కై	,,	అవరోహణము

1. సా రి మా - ప ని సా̇ - సా̇ ని ప - మ రి సా॥

2. స రి మ ప - మ ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - ప మ రి స॥

3. స రి మ స - ని ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - రి మ రి స॥

4. స రి మ రి - మ ప ని ప - స̇ ని ప ని - ప మ రి స॥

5. స రి మా - ప మ ని ప - స రి మ ప - మ ప ని స̇
స̇ ని పా - మ ప రి మ - స̇ ని ప మ - ప మ రి స॥

6. స రి మ రి మా - మ ప ని ప నీ - స̇ ని సా̇ -
ప ని స̇ ని - స̇ రి̇ స̇ ని - ప ని స̇ ని - ప మ రి స॥

7. స రి మా ప - ని ప మ రి - స రి మ ప - ని ప ని స̇
స̇ ని ప మ - రి మ ప ని - స̇ ని ప మ - రి మ రి స॥

8. స రి మ రి - రి మ ప మ - మ ప ని ప - ని ని సా̇
స̇ ని ప ని - ని ప మ ప - ప మ రి మ - రి రి సా॥

9. సా రి మా ప మ రి స - స రి మ ప - ని ని సా̇॥
సా̇ ని ప - మ ప ని స̇ - స̇ ని ప మ - రి రి సా॥

10. స రి మ రి - రి మ ప ని - మ ప ని స̇ - సా̇ సా̇
స̇ రి̇ స̇ రి̇ స̇ ని - ప ని స̇ ని ప మ - రి మ రి స॥ -

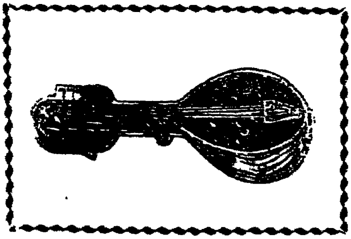

జంట వరుసలు

1. మాయామాళవగౌళ—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గ గ మ మ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప - మ మ గ గ - రి రి స స॥

2. స స రి రి - గ గ మ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప ద ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప మ మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స॥

3. స స రి రి - గ గ రి రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - ద ధ ని ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి స స॥

4. స రి రి గ - స రి రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి గ గ మ - రి గ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ మ ప - గ మ మ ప - గ గ మ మ - ప ప ద ధ

మ ప ప ధ - మ ప ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ద ధ ని - ప ద ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ ని ని ధ - స̇ ని ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద ధ ప - ని ద ధ ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప ప మ - ధ ప ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ మ గ - ప మ మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ గ రి - మ గ గ రి - మ మ గ రి - రి రి స స

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స̇	స̇ ధ ప గ రి స
	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి గ - స రి గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ గ ప - రి గ ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గ గ ప ప ధ - గ ప ధ - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇
స̇ స̇ ద ధ ప - స̇ ద ప - స̇ స̇ ద ధ - ప ప గ గ
ద ధ ప ప గ - ధ ప గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప ప గ గ రి - ప గ రి - ప ప గ గ - రి రి స స

2. సా స - రీ రి గ గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రీ రి - గా గ ప ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గా గ - పా ప ద ధ - గ గ ప ప - ద ధ స̇ స̇
పా స̇ - దా ధ ప ప - స̇ స̇ ధ ధ - ప ప గ గ
దా ధ - పా ప గ గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
పా ప - గా గ రి రి - ప ప గ గ - రి రి స స

3. స స రి - సా రి స రి - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ - రీ గ రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ

గ గ ప - గా ప గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స స
స స ధ - సా ధ స ధ - స స ద ధ - ప ప గ గ
ధ ధ ప - ధా ప ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప ప గ - పా గ ప గ - ప ప గ గ - రి రి స స॥

4. స సా - రీ గ స రి - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రీ - గా ప రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గ గా - పా ధ గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స స
స సా - ధా ప స ధ - స స ద ధ - ప ప గ గ
ద ధా - పా గ ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప పా - గా రి ప గ - ప ప గ గ - రి రి స స॥

---

౩. శుద్ధతోడి రాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స	సనిధమగరిస
,,	శు	సా	శు	శు	కై	,,	అవరోహణము

1. స స రి - స స రి స రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ - రి రి గ రి గ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ మ - గ గ మ గ మ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మ ధ - మ మ ధ మ ధ - మ మ ద ధ - ని ని స స
స స ని - స స ని స ని - స స ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ధ - ని ని ధ ని ధ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధ మ - ద ధ మ ధ మ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ - మ మ గ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స॥

2. స స స - రి రి రి గ గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి రి . గ గ గ మ మ . రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ గ . మ మ మ ద ధ . గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మ మ . ద ధ ధ ని ని . మ మ ద ధ . ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ స̇ - ని ని ని ద ధ   స̇ స̇ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ని . ద ధ ద మ మ . ని ని ద ధ ; మ మ గ గ
ద ధ ధ - మ మ మ గ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ మ - గ గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స

3. స స రి గా - స రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ మా - రి గ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ మ ధా - గ మ ధ - గ గ మ మ - ధ ధ ని ని
మ మ ధ ని - మ ధ ని - మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ధా - స̇ ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ధ మా - ని ధ మ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధ మ గా - ధ మ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రీ - మ గ రి - మ మ గ గ . రి రి స స

4. స సా రి . సా రి గ - స స రి రి   గ గ మ మ
రి రీ గ . రీ గ మ . రి రి గ మ - మ మ ద ధ
గ గా మ - గా మ ధ . గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మా ధ . మా ధ ని . మ మ ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ సా ని . సా ని ధ . స̇ స̇ ని ని . ద ధ మ మ
ని నీ ధ . నీ ధ మ . ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధా మ - ధా మ గ - ద ధ మ మ . గ గ రి రి
మ మా గ . మా గ రి - మ మ గ గ . రి రి స స

4. ధీరశంకరాభరణము—ఆదితాళము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గా స రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మా రి గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - పా గ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ప - ధా మ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - నీ ప ధ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - ధా స̇ ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - పా ని ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మా ధ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గా ప మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రీ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స

2. స స రి గ - స రి గ రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ మ - రి గ మ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ ప - గ మ ప మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ధ - మ ప ధ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ధ ని - ప ధ ని ధ - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ధ - స̇ ని ధ ని - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ధ ప - ని ధ ప ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప మ - ధ ప మ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ

ప ప మ గ - ప మ గ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రి - మ గ రి స - మ మ గ గ - రి రి స స॥

౩. స రి గా - సా రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి గ మా - రీ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ పా - గా మ ప - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ ప ధా - మా ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ద నీ - పా ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స̇ స̇
స̇ ని ధా - సా̇ ని ధ - స̇ స̇ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద పా - నీ ద ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప మా - ధా ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ గా - పా మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ రీ - మా గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స॥

౪. స స స స - రి రి రి రి - గ గ గ గ - మ మ మ మ
రి రి రి రి - గ గ గ గ - మ మ మ మ - గ గ గ గ
గ గ గ గ - మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ద ధ ధ
మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ధ ద ధ - ని ని ని ని
ప ప ప ప - ద ధ ద ధ - ని ని ని ని - స̇ స̇ స̇ స̇
స̇ స̇ స̇ స̇ - ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప ప
ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప ప - మ మ మ మ
ద ధ ద ధ - ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ
ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి
మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి - స స స స॥

౬. మధ్యమావతి రాగము—ఆదితాళము

౩ జంటస్వరములు

రి	మ	ప	ని	స̇	ఆరోహణము
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	అవరోహణము

౧. స స రి రి - స స రి రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి రి మ మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ మ ప ప - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - స̇ స̇ ని ని - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని ని ప ప - ని ని ప ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప ప మ మ - ప ప మ మ - ప ప మ మ - రి రి స స

౨. స స రి రి - స రి స రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి మ రి మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ ప మ ప - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
స̇ స̇ ని ని - స̇ ని స̇ ని - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని ని ప ప - ని ప ని ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప ప మ మ - ప మ ప మ - ప ప మ మ - రి రి స స

౩. సా రి స - సా రి స - స స రి రి - మ మ ప ప
రీ మ రి - రీ మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మా ప మ - మా ప మ - మ మ ప ప - ని ని స̇ స̇
సా̇ ని స̇ - సా̇ ని స̇ - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
నీ ప ని - నీ ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
పా మ ప - పా మ ప - ప ప మ మ - రి రి స స

4. స రీ - రి మా రి స - స స రి రి - మ మ ప ప
రి మా - మ పా మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ పా - ప నీ ప మ - మ మ ప ప - ని ని స̇ స
ప నీ - ని సా̇ ని స̇ - స̇ స̇ ని ని - ప ప మ మ
ని సా̇ - ప మా ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప మా - మ రీ మ ప - ప ప మ మ - రి రి స స

జంట వరుసలు సమాప్తము

ఈ పైనుదాహరించిన స్వరావళి మొదటినుండి జంట వరుసలు కడపటి వరకును ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను దెలిసి సాధకము జేసిన యెడల, ముందు రాబోవు అనేక రాగములలో నుండెడి గీతములు, వర్ణములు, కృతులు మొదలగువాటిని బహుసులభముగా తమకై తామే పాడుకొనుటకు హేతువగుచున్నది. అదెట్లనిన, ఏ రాగములకైనను, ముఖ్యముగా, శుద్ధరిషభము - చతుశ్రుతి రిషభము - సాధారణ గాంధారము - అంతర గాంధారము - శుద్ధమధ్యమము - ప్రతిమధ్యమము - శుద్ధధైవతము - చతుశ్రుతి ధైవతము - కైశిక నిషాదము - కాకలి నిషాదము అను నీ పది స్వరస్థానములను దెలియునటుల కొన్ని రాగములలో స్వరావళివరుసలు, జంటలు మొదలగునవి వ్రాయుటయ్యెను. కాన, సంగీత మవలంబించు ప్రతివారును సదరు రాగ స్వరావళి మొదలగునవి తప్పక సాధకము చేయవలయును. ఇట్లు అనేకులు త్వరలో వృద్ధిపొందుచున్నారు.

మఱియును, స్వరావళి మొదలగు వరుసలను మాత్రము యీ పై జెప్పిన స్వరస్థానములను బాగుగా గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయును.

అలంకారములు

1. మాయామాళవగౌళ రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి ధ్రువతాళము—14 అక్షరములు

1.

I	O	I	I
స రి గ మ రి గ మ ప	గ రి మ గ	స రి గ రి రి గ మ గ	స రి గ మ రి గ మ ప
గ మ ప ధ మ ప ధ ని	ప మ ధ ప	గ మ ప మ మ ప ధ ప	గ మ ప ధ మ ప ధ ని
ప ధ ని స̇ స̇ ని ధ ప	ని ధ ధ ని	ప ధ ని ధ స̇ ని ధ ని	ప ధ ని స̇ స̇ ని ధ ప
ని ధ ప మ ధ ప మ గ	ప ధ మ ప	ని ధ ప ధ ధ ప మ ప	ని ధ ప మ ధ ప మ గ
ప మ గ రి మ గ రి స	గ మ రి గ	ప మ గ మ మ గ రి గ	ప గ గ రి మ మ రి స

త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—11 అక్షరములు

2.

I	O	I	I
స రి గ	రి స	స రి గ	రి గ మ
రి గ మ	గ రి	రి గ మ	గ మ ప
గ మ ప	మ గ	గ మ ప	మ ప ధ
మ ప ధ	ప మ	మ ప ధ	ప ధ ని
ప ధ ని	ధ ప	ప ధ ని	ధ ని స̇
స̇ ని ధ	ని స̇	స̇ ని ధ	ని ధ ప
ని ధ ప	ధ ని	ని ధ ప	ధ ప మ
ధ ప మ	ప ధ	ధ ప మ	ప మ గ
ప మ గ	మ ప	ప మ గ	మ గ రి
మ గ రి	గ మ	మ గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—23 అక్షరములు

।	o	।	।
సరిగమపధని	ధప	సరిగమపధప	సరిగమపధని
రిగమపధనిస	నిధ	రిగమపధనిధ	రిగమపధనిస
సనిధపమగరి	గమ	సనిధపమగమ	సనిధపమగరి
నిధపమగరిస	రిగ	నిధపమగరిగ	నిధపమగరిస॥

ఖండజాతి ధ్రువతాళము—17 అక్షరములు

।	o	।	।
సరిగమప	మగ	సరిగమగ	సరిగమప
రిగమపధ	పమ	రిగమపమ	రిగమపధ
గమపధని	ధప	గమపధప	గమపధని
మపధనిస	నిధ	మపధనిధ	మపధనిస
సనిధపమ	పధ	సనిధపధ	సనిధపమ
నిధపమగ	మప	నిధపమప	నిధపమగ
ధపమగరి	గమ	ధపమగమ	ధపమగరి
పమగరిస	రిగ	పమగరిగ	పమగరిస॥

సంకీర్ణజాతి ధ్రువతాళము—29 అక్షరములు

।	o	।	।
సారీగమపధని	ధప	సారీగమపధప	సారీగమపధని
రీగామపధనిస	నిధ	రీగామపధనిధ	రీగామపధనిస
సానీధపమగరి	గమ	సానీధపమగమ	సానీధపమగరి
నీధాపమగరిస	రిగ	నీధాపమగరిగ	నీధాపమగరిస

2. హనుమత్తోడిరాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	,,	శు	కై	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి మధ్యతాళము—10 అక్షరములు

	○	ı
స రి గ రి	స రి	స రి గ మ
రి గ మ గ	రి గ	రి గ మ ప
గ మ ప మ	గ మ	గ మ ప ధ
మ ప ధ ని	మ ప	మ ప ధ ని
ప ధ ని ధ	ప ధ	ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ని	స̇ ని	స̇ ని ధ స
ని ధ ప ధ	ని ధ	ని ధ ప మ
ధ ప మ ప	ధ ప	ధ ప మ గ
స మ గ మ	ప మ	ప మ గ రి
మ గ రి గ	మ గ	మ గ రి స

త్రిశ్రజాతి మధ్యతాళము—8 అక్షరములు

	○	ı
స రి గ	స రి	స రి గ
రి గ మ	రి గ	రి గ మ
గ మ ప	గ మ	గ మ ప
మ ప ధ	మ ప	మ ప ద
ప ధ ని	ప ధ	ప ధ ని
ధ ని స̇	ధ ని	ధ ని స̇
స̇ ని ధ	స̇ ని	స̇ ని ధ
ని ధ ప	ని ధ	ని ధ ప
ధ ప మ	ధ ని	ధ ప మ
ప మ గ	ప మ	ప మ గ
మ గ రి	మ గ	మ గ రి
గ రి ప	గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి మఠ్యతాళము—16 అక్షరములు

।	○	।
స రి గ మ ప ధ ప	మ గ	స రి గ మ ప ధ ని
రి గ మ ప ధ ని ధ	ప మ	రి గ మ ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప మ గ మ	ప ధ	స̇ ని ధ ప మ గ రి
ని ధ ప మ గ రి గ	మ ప	ని ధ ప మ గ రి స

ఖండజాతి మఠ్యతాళము—12 అక్షరములు

।	○	।
స రి గ మ గ	స రి	స రి గ మ ప
రి గ మ ప మ	రి గ	రి గ మ ప ధ
గ మ ప ధ ప	గ మ	గ మ ప ధ ని
మ ప ధ ని ధ	మ ప	మ ప ధ ని స̇
స̇ ని ధ ప ధ	స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ
ని ధ ప మ ప	ని ధ	ని ధ ప మ గ
ధ ప మ గ మ	ధ ప	ధ ప మ గ రి
ప మ గ రి గ	ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణజాతి మఠ్యతాళము—20 అక్షరములు

।	○	।
సా రీ గా మ ప మ	గ మ	సా రీ గా మ ప ధ
రీ గా మా ప ధ ప	మ ప	రీ గా మా ప ధ ని
గా మా పా ధ ని ధ	ప ధ	గా మా పా ధ ని స̇
సా̇ నీ ధా ప మ ప	ధ ని	సా̇ నీ ధా ప మ గ
నీ ధా పా మ గ మ	గ మ	నీ ధా పా మ గ రి
ధా పా మా గ రి గ	మ గ	ధా పా మా గ రి స

3. ధీరశంకరాభరణము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	సం	సం ని ధ ప మ గ రి స
-	చ	అం	శు	-	చ	కా	-	ఆరోహణావరోహణము

చతురశ్రజాతి రూపకము—6అ

	౦	।
1.	స రి	స రి గ మ
	రి గ	రి గ మ ప
	గ మ	గ మ ప ధ
	మ ప	మ ప ధ ని
	ప ధ	ప ధ ని సం
	సం ని	సం ని ధ ప
	ని ధ	ని ధ ప మ
	ధ ప	ధ ప మ గ
	ప మ	ప మ గ రి
	మ గ	మ గ రి స

మిశ్రజాతిరూపకము—9అ

	౦	।
3.	స రి	స రి గ స రి గ మ
	రి గ	రి గ మ రి గ మ ప
	గ మ	గ మ ప గ మ ప ధ
	మ ప	మ ప ధ మ ప ధ ని
	ప ధ	ప ధ ని ప ధ ని సం
	సం ని	సం ని ధ సం ని ధ ప
	ని ధ	ని ధ ప ని ధ ప మ
	ధ ప	ధ ప మ ధ ప మ గ
	ప మ	ప మ గ ప మ గ రి
	మ గ	మ గ రి మ గ రి స

తిశ్రజాతి రూపకము—5అ

	౦	।
2.	స రి	స రి గ
	రి గ	రి గ మ
	గ మ	గ మ ప
	మ ప	మ ప ధ
	ప ధ	ప ధ ని
	ధ ని	ధ ని సం
	సం ని	సం ని ధ
	ని ధ	ని ధ ప
	ధ ప	ధ ప మ
	ప మ	ప మ గ
	మ గ	మ గ రి
	గ రి	గ రి స

ఖండజాతి రూపకము—7అ

	౦	।
4.	స రి	స రి గ మ ప
	రి గ	రి గ మ ప ధ
	గ మ	గ మ ప ధ ని
	మ ప	మ ప ధ ని సం
	సం ని	సం ని ధ ప మ
	ని ధ	ని ధ ప మ గ
	ధ ప	ధ ప మ గ రి
	ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణ జాతి రూపకము— 11 అక్షరములు

೦	।
స రి	స రి గ మ ప రి గ మ ప
రి గ	రి గ మ ప ధ గ మ ప ధ
గ మ	గ మ ప ధ ని మ ప ద ని
మ ప	మ ప ధ ని స̇ ప ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ ని ధ ప మ
ని ధ	ని ధ ప మ గ ధ ప మ గ
ధ ప	ధ ప మ గ రి ప మ గ రి
ప మ	ప మ గ రి స మ గ రి స

4. మేచకళ్యాణి

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి ఝంపెతాళము— 7 అక్షరములు

	◡	○
స రి గ రి	గ	మా
రి గ మ గ	మ	పా
గ మ ప మ	ప	ధా
మ ప ధ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ధ	ని	సా̇
స̇ ని ధ ని	ధ	పా
ని ధ ప ధ	ప	మా
ధ ప మ ప	మ	గా
ప మ గ మ	గ	రీ
మ గ రి గ	రి	సా॥

త్రిశ్రజాతి జంపెతాళము—6 అక్షరములు

2.

।	⌣	○
స రి గ	రి	గా
రి గ మ	గ	మా
గ మ ప	మ	పా
మ ప ధ	ప	ధా
ప ధ ని	ధ	నీ
ధ ని స̇	ని	సా
స̇ ని ధ	ని	ధా
ని ధ ప	ధ	పా
ధ ప మ	ప	మా
ప మ గ	మ	గా
మ గ రి	గ	రీ
గ రి స	రి	సా॥

మిశ్రజాతి జంపెతాళము—10 అక్షరములు

3.

।	⌣	○
స రి గ స రి స రి	గ	మా
రి గ మ రి గ రి గ	మ	పా
గ మ ప గ మ గ మ	ప	ధా
మ ప ధ మ ప మ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ప ధ ప ధ	ని	సా
స̇ ని ధ స̇ ని స̇ ని	ధ	పా
ని ధ ప ని ధ ని ధ	ప	మా
ధ ప మ ధ ప ధ ప	మ	గా
ప మ గ ప మ ప మ	గ	రీ
మ గ రి మ గ మ గ	[illegible]	సా॥

ఖండజాతి ఝంపెతాళము — 8 అక్షరములు

।	◡	○
స రి గ స రి	గ	మా
రి గ మ రి గ	మ	పా
గ మ ప గ మ	ప	ధా
మ ప ధ మ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ప ధ	ని	సా̇
స̇ ని ధ స̇ ని	ధ	పా
ని ధ ప ని ధ	ప	మా
ధ ప మ ధ ప	మ	గా
ప మ గ ప మ	గ	రీ
మ గ రి మ గ	రి	సా॥

సంకీర్ణజాతి ఝంపెతాళము — 12 అక్షరములు

।	◡	●
సా రీ గ మ స రి గ	మ	పా
రీ గా మ ప రి గ మ	ప	ధా
గా మా ప ధ గ మ ప	ధ	నీ
మా పా ధ ని మ ప ధ	ని	సా̇
సా̇ నీ ధ ప స̇ ని ధ	ప	మా
నీ ధా ప మ ని ధ ప	మ	గా
ధా పా మ గ ధ ప మ	గ	రీ
పా మా గ రి ప మ గ	రి	సా॥

5. నటభైరవి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
"	చ	సా	శు	"	చ	కై	"	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి త్రిపుటతాళము—8 అక్షరములు

1.

I	O	O
స రి గ రి	స రి	గ మ
రి గ మ గ	రి గ	మ ప
గ మ ప మ	గ మ	ప ధ
మ ప ధ ప	మ ప	ధ ని
ప ధ ని ధ	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ ని	స̇ ని	ధ ప
ని ధ ప ధ	ని ధ	ప మ
ధ ప మ ప	ధ ప	మ గ
ప మ గ మ	ప మ	గ రి
మ గ రి గ	మ గ	రి స ‖

త్రిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము—7 అక్షరములు

2.

I	O	O
స రి గ	స రి	గ మ
రి గ మ	రి గ	మ ప
గ మ ప	గ మ	ప ధ
మ ప ధ	మ ప	ధ ని
ప ధ ని	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ	స̇ ని	ధ ప
ని ధ ప	ని ధ	ప మ
ధ ప మ	ధ ప	మ గ
ప మ గ	ప మ	గ రి
మ గ రి	మ గ	రి స ‖

మిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము—11 అక్షరములు

౩.

I	O	O
స రి గ మ ప మ గ	రి గ	మ ప
రి గ మ ప ధ ప మ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని ధ ప	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స̇ ని ధ	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ ప మ ప ధ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ మ ప	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి గ మ	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స రి గ	మ గ	రి స॥

ఖండజాతి త్రిపుటతాళము—9 అక్షరములు

౪.

I	O	O
స రి గ మ ప	రి గ	మ ప
రి గ మ ప ధ	గ మ	ప ధ
గ మ ప ధ ని	మ ప	ధ ని
మ ప ధ ని స̇	ప ధ	ని స̇
స̇ ని ధ ప మ	ని ధ	ప మ
ని ధ ప మ గ	ధ ప	మ గ
ధ ప మ గ రి	ప మ	గ రి
ప మ గ రి స	మ గ	రి స॥

సంకీర్ణజాతి త్రిపుటతాళము — 13 అక్షరములు

	।	○	○
5.	స రి గ మ ప మ గ రి స	రి గ	మ ప
	రి గ మ ప ధ ప మ గ రి	గ మ	ప ధ
	గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ	మ ప	ధ ని
	మ ప ధ ని స̇ ని ధ ప మ	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ ప మ ప ధ ని స̇	ని ధ	ప మ
	ని ధ ప మ గ మ ప ధ ని	ధ ప	మ గ
	ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ	ప మ	గ రి
	ప మ గ రి స రి గ మ ప	మ గ	రి స

6. హరికాంభోజిరాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి అటతాళము — 12 అక్షరములు

	।	।	○	○
1.	స రి గ మ	స రి గ మ	పా	పా
	రి గ మ ప	రి గ మ ప	ధా	ధా
	గ మ ప ధ	గ మ ప ధ	నీ	నీ
	మ ప ధ ని	మ ప ధ ని	సా̇	సా̇
	స̇ ని ధ ప	స̇ ని ధ ప	మా	మా
	ని ధ ప మ	ని ధ ప మ	గా	గా
	ధ ప మ గ	ధ ప మ గ	రీ	రీ
	ప మ గ రి	ప మ గ రి	సా	సా॥

త్రిశ్రజాతి అటతాళము — 10 అక్షరములు

2.

।	।	○	○
స రి గ	స రి గ	మా	మా
రి గ మ	రి గ మ	పా	పా
గ మ ప	గ మ ప	ధా	ధా
మ ప ధ	మ ప ధ	నీ	నీ
ప ధ ని	ప ధ ని	సా̇	సా̇
స̇ ని ధ	స̇ ని ధ	పా	పా
ని ధ ప	ని ధ ప	మా	మా
ధ ప మ	ధ ప మ	గా	గా
ప మ గ	ప మ గ	రీ	రీ
మ గ రి	మ గ రి	సా	సా॥

మిశ్రజాతి అటతాళము — 18 అక్షరములు

3.

।	।	○	○
స రీ గా మ ప	సా రీ గా మ ప	ధా	ధా
రి గా మా ప ధ	రీ గ మా ప ధ	నీ	నీ
గ మా పా ధ ని	గా మ పా ధ ని	సా̇	సా̇
స నీ ధా ప మ	సా̇ ని ధా ప మ	గా	గా
ని ధా పా మ గ	నీ ధ పా మ గ	రీ	రీ
ధ పా మా గ రి	ధా ప మా గ రి	సా	సా॥

ఖండజాతి అటతాళము — 14 అక్షరములు

4.

I	I	○	⊙
స రీ గా	సా రి గా	మా	మా
రి గా మా	రీ గ మా	పా	పా
గ మా పా	గా మ పా	ధా	ధా
మ పా ధా	మా ప ధా	నీ	నీ
ప ధా నీ	పా ధ నీ	సా	సా
స నీ ధా	సా ని ధా	పా	పా
ని ధా పా	నీ ధ పా	మా	మా
ధ పా మా	ధా ప మా	గా	గా
ప మా గా	పా మ గా	రీ	రీ
మ గా రీ	మా గ రీ	సా	సా॥

సంకీర్ణజాతి అటతాళము — 22 అక్షరములు

5.

I	I	○	⊙
సరీ గామాపధ	సారి గామాపధ	నీ	నీ
రిగామాపాధని	రీగమాపాథని	సా	సా
సనీధాపాగమ	సానిధాపామగ	రీ	రీ
నిధాపామాగరి	నీధపామాగరి	సా	సా॥

7. చక్రవాకము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

చ. ఏకతాళము — 4 అ. మి. ఏకతాళము — 7 అ.

1.

|
సరిగమ
రిగమప
గమపధ
మపధని
పధనిస̇
స̇నిధప
నిధపమ
ధపమగ
పమగరి
మగరిస॥

త్రి. ఏకతాళము—3 అ.

2.

|
సరిగ
రిగమ
గమప
మపధ
పధని
ధనిస̇
స̇నిధ
నిధప
ధపమ
పమగ
మగరి
గరిస

3.

|
సరిగమపధనిస̇
రిగ మపధనిస̇
స̇నిధపమగరి
నిధపమగరిస

ఖం. ఏకతాళము—5 అ.

4.

|
సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస̇
స̇నిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస

సం. ఏకతాళము—9 అ.

5.

|
సరిగమప రిగమప
రిగమపధ గమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిస̇ పధనిస̇
స̇నిధపమ నిధపమ
నిధపమగ ధపమగ
ధపమగరిపమగరి
పమగరిసమగరిస॥

ఇట్లు ఒక్కొక్క రాగమునకు ఐదేసి అలంకారముల చొప్పున ఏడు రాగములలో ముప్పదియైదు అలంకారములు సంపూర్ణము.

స్వరస్థానములయొక్క ప్రమాణములు

★

సంగీతవిద్యార్థులారా !

ఈ గ్రంథముయొక్క రాగస్వరావళి మొదలగునవి సాధకము చేయుటకు, ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను బాగుగ గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయునని జెప్పియుంటిని. అట్టి ఉపాధ్యాయులు తటస్థించని యెడల మీకోర్కె నిష్ఫలమేకదా ! గాన, అట్టి కొరత నివారింపబూని, మీకై మీరే ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానముల గుర్తెఱిగి సాధకము జేసుకొనులాగున, ఈ క్రిందివాటి ప్రమాణములను ఏర్పఱచియున్నాను.

అది యెట్లనగా,

ఈ గ్రంథముయొక్క 22 వ పేజీలో చెప్పబడిన శ్రుతి కొలత ప్రకారము శ్రుతి చేసికొని, పిమ్మట ఒక కాగితపు పేలికను కత్తిరించి ఆ కాగితముచే ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండి పీటవరకు కొలిచి ఆ కొలిచిన కాగితమును మూడుభాగములుగ మడచి అందులో మూడవభాగమగు కాగితమును తిరిగి ఎనిమిది భాగములుగ మడచి మడతలు తెలియునట్లు పెన్సిలుతోగాని, ఇంకుతోగాని గుఱుతులు జేసికొని సదరు 8 భాగములుగ మడచిన కాగితములో, ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండియే ఒకటిన్నర భాగము శుద్ధరిషభమునకును, సదరు మెట్టువద్దనుండియే మూడవ భాగము చతుశ్రుతిరిషభము శుద్ధగాంధారమను ఈ రెంటికిని, నాల్గవ భాగము షట్ఛ్రుతిరిషభము సాధారణగాంధార మను ఈ రెంటికిని, ఐదవభాగము అంతరగాంధారమునకును, ఆరవభాగము శుద్ధమధ్యమమునకును, ఏడవభాగము ప్రతిమధ్యమమునకును, ఎనిమిదవ భాగము పంచమమునకును, ఇవ్విధంబున ఫిడిలు పలకమీద గుఱుతులు వేసికొన

వలయును. ఇవి షడ్జమతంత్రిమీద పలికేస్థానములు. ఇదేరీతిగా శుద్ధ రిషభస్థానమే పంచమ తంత్రిమీద శుద్ధధైవతమును, చతుశ్రుతి రిషభ స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద చతుశ్రుతి ధైవతము శుద్ధనిషాద మను రెండును, షట్ఛ్రుతిరిషభము, సాధారణగాంధారముగల స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద షట్ఛ్రుతిధైవతము కైశికనిషాద మను రెండును, అంతర గాంధారస్థానమే పంచమతంత్రిమీద కాకలినిషాద మను శుద్ధ మధ్యమ స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద హెచ్చు షడ్జమమును, ప్రతి మధ్యస్థానమే పంచమతంత్రిమీద శుద్ధరిషభమును, షడ్జమతంత్రిమీద పంచమస్థానమే పంచమతంత్రిమీద హెచ్చు చతుశ్రుతిరిషభమును, ఇవియే అన్ని రాగములను దెలియందగిన స్వరస్థానములు. ఇట్లు ఆ యా కొలతల ప్రకారము గురుతులు వేసికొని ఆయా రాగములలో వ్రాయబడియున్న స్వరావళివరుసలు, జంటలు, అలంకారములు మొదలగునవి సాధకము చేయవలయును. సదరు పన్రెండు స్వరస్థానములను గుర్తెరిగిన పిమ్మట ఏయే రాగములలోనుండెడి గీతములుగాని, వర్ణములుగాని, కృతులు గాని అతిసులభముగా గ్రహించుటకు హేతువగుచున్నది.

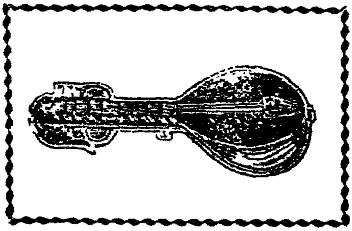

ఓమ్

శ్రీరస్తు

క్రొత్త

సంగీతవిద్యాదర్పణము

పిళ్ళారి గీతములు

మలహరిరాగము—రూపకతాళము 6 అక్షరములు. ౦।

స	రి	మ	ప	ధ	స	సధపమ	గ	రిస
,,	శు	శు	,,	శు	,,	,,	అం	,,

1. మప-ధస̇స̇రి̇ । రి̇స̇-ధపమప । రిమ-పధమప । ధప-మగ రిస
శ్రీఇ-గణనథ । సింధు-ఉరవర్ణ । కరు-ణాసగర । కరి - వదఅన
సా-రి మగరి । సరి గ రి సా । రిమ-పధమప । ధప-మగరిస సా॥
లం-బొఒదర । లకు మికరా । అం-బఅసుత । అమ-రవినుత ॥లం॥
మప-ధస̇స̇రి̇ । రి̇స̇-ధపమప । రిమ-పధమప । ధప-మ గ రి స ॥సా॥
సిద్ధ-చఅరణ । గణ-సెఎవిత । సిద్ధి-వినయక । తెఎ-నమొనమొ ॥లం॥
మప-ధస̇స̇రి̇ । రి̇స̇ధపమప । రిమ-పధమప । ధ ప - మ గ రి స ॥సా॥
సక-లవిద్యఅ । ఆది-పుఉజిత । సఅ-ర్వొఒత్తమ । తెఎ-నమొనమొ ॥లం॥

మలహరిరాగము—రూపకము 6. అ. ౦।

2. ధ ప - మగ రి స । రి మ-పధమప । ధరి̇-రి̇స̇ధప । ధ ప-మ గ రి స ।
కుం-దగౌఉర । గౌఉ-రిఇవర । మం-దిరఅయ । మఅ-నమకుట ।
పా-రి̇రి̇ । ధ ప-మగరిస - సరి-మాగరి । సరి-గరిసా॥
మం-దారా । కుసు-మఅకర - మక-రందం । వఅ-సితువా॥

ధప-మగరిస । రిమ _ పధమప । ధరి-రిసధప । ధప-మగరిస॥
హేఎ-మకూఉట । సిం - హాఅసన । విరూ-పఅఅక్ష । కరు-ణాఅకర ।
శా - రీ రీ । ధప-మగరిస । సరి-మాగరి - సరి - గరిసా॥
మం - దారా । కుసు - మఅకర । మక-రందం । వఅ - సితువా॥
ధ ప - మ గ రి స । రిమ - పధమప । ధరి - రిసధ ప - ధప - మగరిస ।
శం - కరుఉమ । మం - దఅకిని । మం - దిరఅయు । మఅ - నమకుట ।
శా - రీ రీ । ధ ప - మగరిస । సరి - మాగరి । సరి - గ రి సా॥
మం - దారా । కుసు - మఅకర । మక - రందం । వఅ - సితువా।

మలహరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అ. 100

3. ధస స-ధపమప । ద ధ ప-మమపా - దధస-ధపమప । దధప-మ గ రి స।
కెరఉ - నిఇరను - కెరెగా-జ అల్లి । వరవ - పడెవవ । కంంతి కఅణిరో ।
సరి రి - సరి సరి । ధధప-మగ రి స । ధపధ-సాధప । ధధప - మగరిస॥
హరియ-కరుణవో । శాఅద-భఅగ్యవ । హరిస-మార్పణె । మఅడి -బతుకెరో॥
ధసస - ధపమప । ధధప - మమపా । దధస - ధపమప । ధ ధప-మగ రిస ।
త్రిఇపు-రం దర । విఠల రాఅయ । చరణ _ కమలవ । నోఒడి-బతుకెరో ।
సరి రి - సరిసరి - ధధప-మగ రి స । ధ పధ-సాధ ప । ధధప-మగరిస॥
హరియ - కరుణదో - శఅద - భఅగ్యవ । హరిసమార్పణె । మఅడి బతుకెరో॥

మలహరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7. అ. 100

4. రిసధ - సాసా । మగ రి-మమపా । సధా । ధ ప మ ప । ధధప - మగరిస ।
పదుమ నాభా । పరమ-పురుషా । పరం జ్యోఒఒతి । స్వరుఉ-పఅఅఅ ।
విదుర-వంద్యా । విమల - చరితా । విహం - గ అ అది । శోఒషా-ణఅఅఅ ।
పమప ధసధస । రిసధ - ససధప । ధ ధప-పాప్పమ । రి మమ - పాపా ।
ఉదధి-నివఅస । ఉరగ - శయఅన । ఉ ఉన్న-తోన్న త । మహిఇ-మాఅ।
గ ధ ప-పాప్పమ । రీ మ-మగరి స । సాస్స-దధధప । పాప్ప మగరిస ॥రి॥
మదుసు లోత్తమ । యాజ్ఞ-రఅక్షక । యాజ్ఞ శిఇక్షక । రామ-నఅఅమ ॥ప॥
ధసా-ధపమప । దధప-మ గ రి స । రిసా-ధపమప । దధప - మగరిస ।
విభీ-షణపఅ । లకొఅ-నమొనమొ । ఇభా-వ రదఅ । యశఅ-నమొనమొ ।
పమ ప-ధసధస - రిసధ-ధస ధ ప । దధప-పాప్పమ । రిమమ - పాపా ।
శశిఅ-ప్రదసుమ । నొఒర-ధాఅఅసు । కేంద్ర-మనోఒ । రంంజ-నాఅ ।
దధప-పాప్పమ । రీమ-మగరిస । సాస్స దధధప । పాప్ప - మగరిస ॥రి॥
అభిఇ-న్నావపు । రంద-రఅఅవి । ఠాల్ల-భఅల్లరె । రామ_నఅఅమ ॥ప॥

దేశాక్షిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	శు	,,	,,	కై	,,	శు	,,

5. మగరి - మగరిస । స ని ధ - సా రి రి । మగరి - సనిధ ప । దధప - మగరిగ।
భయస-మయదేవ । ఉఉన్ని- దేవశ్రీ । వెంక - టఅ చల । దెఎవ -నలఅరె ।
గ ప ధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ సా సా॥
శ ర ళ - మ ని ద ని । శు భా వ అ - రే రే॥
మగరి - మగరిస । స ని ధ - సారిరి । మగరి - సనిధప । దధప - మగరిగ ।
శ్రీఇపు-రందర । వి ఠ ల - రాయశ్రీ - వెం క - టా అచల । దెఎవ నలఅరె ।
గ ప ధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ - సా సా॥
శ ర ళ - మ ని ద ని । శు భా అ - రే రే॥

శుద్ధసావేరి—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	మ	ప	ధ	స	స ధ ప మ రి స
,,	చ	శు	,,	చ	,,	అవరోహణము

6. రిమరి - రిసధస । సాస్స - ధ పమప । దధస-ధా ధ ప - పమరి-ధధధప।
అఆన - లెఎకర । వూన్ని - బొఒల్లతి । సకల శాస్త్రపు - రఆణ-దీఇనం।
పాప్ప - దధధప । పాప్ప - మపధప । పమరి - స రి స రి - పమప-సరిసరి ।
తాళ - దిఇనం । తాళ - పరిఘుతు । శేఎరె - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎఎఎ - ఎఎఎఎ ।
పపధ - పపమరి । రి స రి - మామా । ధపధ - సాసా - రిరిస - ధపమప ।
ఎఎఎ - ఎఎఎఎ । సేఎతు - వాహా । పరిఘు తం న్నం - జటాఅ-జూఉఉట
దధస - ధాధప । పమరి - దధధప । పాప్ప - దధధప - పాప్ప-మపధప।
సకల - శాస్త్రపు।రాఅణ - దీఇనం । తాళ - దీ ఇనం - తాళ - పరిఘుతు।
పమరి - సరిసరి । పమప - స రి స రి । పపధ - పపమరి - రిసరి - మామా।
శేఎగె - ఎఎఎఎ । ఎఎఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ । ఎఎఎ-ఎ ఎ ఎ ఎ-సేఎతు - వాహా
ధపధ - సాసా॥
పరిఘు - తంన్నం॥

ఘనరాగగీతములు

నాటరాగము—ఆదితాళము 8 అ. 100

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ప మ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స̇స̇నిప - పమగమ । పస̇స̇ని - పస̇సా । సమమమ - రిగమప ।
వారివార - విమఉత । అమరపు - జితురే । వఅమన - రుఉఉప ।
మమరిస - ససనిప - ధని̣ సరి - ససరీ - స̇స̇నిప - మమరిప ॥
ఏఏఏక - దంంంత - చతురుఉ - ర్భుజయ - లంబోఒ - ధరుఉరె ॥
మమమరి - రిరిసస - నీపమ - పాంపా - పస̇స̇ని - పనిపమ -
సకలసి - ఇద్ధిఫల - దాయకు - శేరే - పఆశంం - కుశధర -
గమపని - పస̇సా - సమమమ - రిగమప - మమరిస - ససని̣ధ̣ -
ధీశాఅను - ధరుశే - వాఅమన - రుఉఉప - ఏఏఏక - దంంంత -
ధని̣సరి - ససరీ - స̇స̇నిప - మమరిస ॥
చతురుఉ - ర్భుజయ . లంంబోఒ - ధరుఉరె ॥

గౌళరాగము—రూపకతాళము 6 అ. 01

స	రి	గ	మ	రి	మ	ప	ని	స̇	స̇ ని ప మ గ మ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	,,	,,	కా	,,	అవరోహణము

2. రీ - రిసని̣స - రిమ - రీరిస - మరి - పమగమ - రిగమ - రిరిస -
శ్రీ - రఆఆమ- చం-ంంద్ర - సఅ - కెఎఎత - పురవ - అఅస -
సరి - రిసని̣ధ̣ - ని̣స-రీరిస - పమప-రిరిస - రిరి - మమగమ -
ముని-జనమఅ-నస-వాంంస-నిఖిలలోఒక-పఅ-అలనధు -
రిరి - రిసని̣స - రిరి - రిసరిమ - సని̣-సరిమరి-పమ-రిరిసా
రిఇ - ఇఇఇణ - కఉ-సఅల్యఅ-భఅ-అఅఅగ్య - రుఉ - ఉఉపా॥

శీ మమపా । పప - మగమా । రిరిమ - గామ । రిమరిరిసా ।
దాశరథే । పుఉ । రయమే । వఅం । ఛాం । తవ వందే ।
రిమ-రిపపమ । రిసమరి - పమ । రిమ - పనిమప । సరి-మపనిప
పఅ-దకమల । మని శంooo । కృప-అఅళోఒ । గఅ-నఘణితి-
పా - రిమరిమ । పని సనిపమ । రిపమ । రిగమ । రిస-మరిరిస ।
మా-కలఇయ । ముద-మతులం । దెఎహి-మెఎఎ । భోఒ-ఒఒఒఒ ।
సరి-రిసనిధ । ధుధ--రిరిరిస । రిరిపపమమ । రిమరిరిసా ॥
స్వఅ-అఅఅమిజ్ఞ । పఅ-లయమం । గురుముఉఉ ర్తి । నఅ-అమకం । ॥

అరభిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	మ	ప	ధ	స̇	స̇	ని	ధ ప మ	గ	రిస
,,	చ	ఘ	,,	చ	,,	,,	కా	,,	అం	,,

౧. పాప-మమపా । మగరి-సరిమగ । రిరిస-ధధరిస । రీ, - రీసరి ।
శేరి-శ్రీఇరా । అఅమ-చంoooo । ooo-oooo । ద్రా, - అరఘు ॥
మగరి-రిసపా । పమమ-పాపా । పమప-మగరిరి । మగరి సరిసస ।
వంంశ-తిలకా । రాఅఘువేంద్రా । అఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅఅ- అఅఅఅ ।
ధధరి-సరిసస । ధపా-దధధప । పమప-ధససా । రిసరి - మగరిరి ।
అఅఅ-అఅఅఅ । అఅ - శ్రితజన । పాఒప-కఅరే । సిఇఇ-తఅఅమ ।
మగరి-మమపమ । పాప - పాపా । పమప - ధససరి । మగరి - సరిసస ।
శోఒఒ--రంజన । శేరి - ధీరా । రఅవ - ణఅసుర । అంత - కఅరిఎ ।
దథరి-సరిసస॥ ధసస - దధధప । పమప - ధససా । సాప-దధథప ॥
అఅఅ - ఇయ్య ఇయ్య । అఅఅ-ఇయ్యఇయ్య । అఅఅ ఇయ్యరే । దీన జనము ।
పమప - మగరిస ॥పాప॥
దాఅర - మఅమవ ॥శేరి॥

శ్రీరాగము — ధ్రువతాళము 14 అ. ౧౦॥

ప	రి	మ	ప	ని	ప	స ని ప	ధ	ని ప మ రి	గ	రి స
,,	చ	ఖ	,,	కై	,,	,,	చ	,,	సా	,,

4. మమపాపానిప -నినిసాసా । గరిపసనిప - మసనిని - సాసా ।

మీఇనాక్షీజయ - కఅమాక్షీ । కంంకటీఇక - వాఅమఅ - క్షీ ఈ ।

రీ గ రి సా - రీ సా - ససనిప । పసనిపసని । పమపని - పపమా ।

అప్రతిభా - ప్రభా వొఒన్నత - మధురమధుర - సాఅలంం - కాఅర ।

రీ మా పా - నిసరీ - రిగ రిస । రీప్పమాప - రిప పమ - రిగరిస ।

ఓంకారా - కలితా - లఅఅప । యూద్ధమిత్ర - మధుకై ఇ - ఇఇటభ ।

గరిస - సనిప - నిపపమ-రి గరి స । సని ధనినిస - రిమమప - నిపపమ ।

ఖండ - చండ - దండను - జాఅఅణు । మదయఅఅఅ - అఅవళు - యఅవన ।

రీపమమరి - రిగ రిస - సాసా । రీ రి గ రి స - నిసరిగ - రి రి స ని ।

కా ర్తికఎయ జననీఇ - రే రే । కౌత్యఆయని - కఅళిరు - ధ్రఅఅణి।

పాస్తిపా పాన్నిని సాసా । నిసరి గరిస సరిససనిప - మ ప ।

వీ జా నీ - గ్వాఅఅ - అణీ । క అరణకర - నఖశిఖరం - జయ ।

ప నిపామా - ప పమరి - రి గ రి స । రిపమ - రిపమ - రిమమప - పపసని ।

మధురావం - ప్రెఎఎణ - జిఇఉరె । అఇయ్యా - తిఇయ్యా - అ ఇ్యం వఇఇయ ।

పసనిపసని - సనిసరి - రిగరిస । నిసరి మపని - పపమరి - రిగ రిస ।

అఇ్య తిఇ్య - అఇ్యం । వఅఇ్య । అఅఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ ।

పాస సనిప - నిపపమ - రిగ రి స ॥మమ॥

చొక్క నఅథ - సఅఅమి జిఇఉరె॥ మీఇ॥

భైరవిరాగము—ధ్రువతాళము 14 అ. ।0॥

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	సా	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

5. గ రిగమపా-మగ రిగ - మప మా । పధనినిధప - మని ధప-మగరి స ।
శ్రిఇర అమా-చంద్రఅ- శ్రి త పా । అరిజఅఅత - సమఅఅ -అఅఅ స్త ।
సరిస - పమప-గ రిగమ- గ గరిస । రి రిగగ - మమగగ - రి గమపమమ ।
కఅఅ - ళ్యాఅణ గుణఅభి- రఅఅమ । సిఇతఅ - ముఖంఅం-భోఅఒఒఒరుహా।
పధధ - నినిస̇ -పధనిస̇ - రి̇గ̇రి̇స̇ । నిరి̇స̇-గ̇రి̇స̇ - నిని ధమ-పధనిస̇ ।
చంచ - రీ ఇఇ-ఇఇఇఇ - ఇఇఇకు । ని రంం తరంం - మంంగళ -మఅఅత।
పధప - స̇నిస̇ - ప ధ మ ప - మ గ రి స ‖ గరి ‖
నోఒఒ-తుఉఉ-ఉఉఉఉ-ఉఉఉఉ ‖ శ్రిఇ ‖

ధీరశంకరాభరణము — మఠ్యతాళము 10 అ. ।0।

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

6. స̇నిసా - ధనిస̇నిధప । మ గమప ధప - మగ రిస । ససపా - మగమరిగా ।
శ్రిఇగో-విందాఅఅఅ। హరెఎఎమధు - సుఉదన । వనమా - అఅఅఅలా ।
పససా ని స̇-ధ నీ స̇। రీ స̇ని - ధ నిస̇ని ధప । సాసాసా । స̇నిధప ।
గరుడాధ్వజ-ముకుంద। శ్రీధర - శ్రిఇరఘుపతే । సం ంం । కరమణ ।
మగమపాప్ప-మగరిస । రి̇రి̇ ని - స̇స̇ధ-నినిప-ధ । ధమ-పపగ-మమరిగా ।
మందరాంగ -జయజయ। శ్రిఇఇ -రాఅమ-సీఇఇ-తా । అభి -రఅఅ-మఅఅఅ ।
సరి గమపా -ధనిసా । రి̇ రి̇ స̇నిధప - మగరిస ‖ స̇ ని ‖
మఅఅఅఅం -పఅహీ । ప అట్టఅఅభి - రాఅ ఆమ ‖ శ్రిఇ ‖

కాంభోజిరాగము—ఆదితాళము అ. 8 100

స	రి	గ	మ	ప	ధ	స̇	స̇	ని	ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	,,	,,	కై	అవరోహణము

7. సానిప - ధధసా । ధ స̇ రి̇ గ̇ - మ̇గ̇గ̇రి̇ । స̇రి̇స̇స̇ - నినిధప ।
మందర - ధఆశే । మొఒక్షము - రఆఆరె । దఇత్యకు-లంతక ।
దధపమ - గమపా । గపధస̇ - నినిధప - దధపప - మ గ రి స ।
పఆవన - మూఉర్తే - పదశుభ-రెఎఎఖ । మకుటమ-యుఉఊర ।
గపపధ - ధస̇స̇రి̇ । రి̇స̇మ̇గ̇ -రి̇గ̇రి̇స̇ । స̇రి̇స̇స̇ - నినిధప ।
అఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ । దఇత్యకు - లంతక ।
దధపమ - గమపా । గః ధస̇ । నినిధప । దధపవ - మగరిస ॥సా॥
పఅవన - మూఉర్తే । పదశుభ - రెఎఎఖ । మకుటమ - యుఉఊర ॥మం॥

మేచకల్యాణి—త్రిపుటతాళము అ. 7 100

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

8. స̇స̇స̇ - నిధనిస̇ । నిధప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస ।
కమల - జాఅదళ । విమల - సునయన । కరివ - రదకరు । ణం-బు - ధేఎఎ।
ధ̣ధ̣ధ̣ - గగగా । మపా - మగరిస । రీ, - సా,, । గమప - మపధప ।
కరుణ - శరధే । కమ లఅఅఅ । కాం - తా,, । కేఎసి - నరకాఅ ।
నిధప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస । ధ̣ధ̣ధ̣ గగగా ।
సురవి - ధేఎదన - వరద - వైఎలఅ । సురపు-రోఒత్తమ। కరుణ-శరధే ।
మపా - మగరిస । రీ, సా ,, ॥స̇స̇స̇॥
కమ - లఅఅఅ । కాం - తా,, ॥కమల॥

శుద్ధతోడిరాగము—ధ్రువతాళము 14 అ. 10॥

స	రి	గ	మ	ధ	ని	ప	సనిధమగరిస
,,	శు	సా	శు	శు	కై	,,	అవరోహణము

౨. సానిధధా - ధనిసరి - గాగా । గమధమగరి - గారిని సాసా ।
ఆ రె ఎ రే - దశరథ - రాజా । కల శంబుధి - చంద్రము - శే శే ।
నీ స గ రి గ మగరిస - సానిధ । ధారిరీ - గగ రిగ - రినిసా ।
తాటక అఆ - గఅర్వవి - భే ద న । గాధేయా - క్రతుపఅ - లనుశే ।
గామాధా - ధ మగరి - గాగా । మగరిగరి స - నిగరి స - సానిధ ।
పాసాణా - ప్రఅణద - పాదా । కమలపరఅ - అగకణు - శేరెఎ ।
ధని సరిగా - రిగమా - మగగా । గ రి రీ రీ - గరి సని - సాసా ।
భవకొఒదం-డవిఖం - డన పం । డితుశేశే - క్షితిజఅ - నాధా ।
గ రి గ మ - మనిధమ - గమ గాగా । మగ రిగరిస - నిగ రిస - సానిధ ॥
భృగుర అ - మఅవలె - యపరోపా । కరణచణఅ - కృపణజ-నా వ న॥
ధారిరీ - గమగధ - ధాధా । ధాధమగరి - గారిని - సరిగమ ।
ఆరేరే - దశ రథ - రాజా । భామణపరి - పాలను - రెఎరెఎ
ధనిసరిగమ - సారిని - సరిగమ । గమ ధామా - గగరిగ - రినిసా ।
వఅలిభెఎఎ - ఏదన - రవితన । యఅమోదా - పఅలను - రెఎరే ।
గ రిససాని - ధాధగ - గారిస । నీ సరిగా - మ గ రి స - సానిధ ।
సంధురాజ - బంధన - బంధురె । రావణనీ - ద్రఅవణు - రే రె ఎ ।
ధధరిరి - గగమమ - దధనీసా । నిసని దధా ధమగమ - గగ రిస ।
విభిఇఇ - ఇఇమణ - సామ్రాజ్య । భిషెఎఎకూ - మహిపట - లనురెఎ ।
గరిసని ధధ - గరి గస - రినిధధ । మగ రిగ రిస - నిగరిస - సానిధ॥సా
సుమహితనయ-సుమహిత-నయశ్రీఇ । రఘునఅయక - జయవర - దాయక ॥ఆ

సావేరిరాగము—రూపకతాళము 6 అక్షరములు ౦:

స	రి	మ	ప	ధ	ని	స	రి	ధపమ	గ	రి స
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

10. ధగ - రిమమా । మగ - గారిస । గా - రిరిగ । రిరి - సధపా ।
[illegible] - కమలా । కుచ - కుంకుమ । శాం - కితలాం । చను - [illegible] ।
దధ - పమపా । పమ - గరిసరి । పమ - గరిగమ । గరి - సాసా ॥
[illegible] - రాయరే । ఖగ - వరవాహన । [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] ॥
రిరి - సానిధ । సరి - మాగరి । మా - పధపమ । పధ - సానిస ॥
[illegible] - [illegible] । భుజ - విక్రమ । శా - [illegible] । [illegible] - [illegible] ॥
[illegible] - మమపప । ధప - ధపమా । పధ - సానిధ । నిధ - పధమా ॥
[illegible] - పరదళ । [illegible] - [illegible] । [illegible] - దేవిమి । [illegible] [illegible] ॥
ధప - మగరిస । రిమ - గరిసా [illegible]
[illegible] - [illegible] । [illegible] - అసురే [illegible]

ఆనందభైరవి—చ. ఏకతాళము 4 అక్షరములు ।

స	గ	[illegible]	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	సా	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

11. ని ధనిస । సానిస । గరిసని । నిధపమ । పపపధ । నిధపమ ।
కమలను । లోచని । విమలత । [illegible] । [illegible] । గళమున ।
[illegible] । గరిసా । సారి । నిగగమ । గమపమ । గరిసా ।
[illegible] । [illegible] । బింబా । [illegible] । [illegible] । దంత ।
[illegible] । మాగరి । గారిస · సాసా । పపమగ । మమగరి ।
[illegible] । కుంకుమ । అంకిత । [illegible] । [illegible] । కస్తూరి ।
గగరిస సాసా । పగరిగ - మగమా । మనిధని - స ధనిస ।
[illegible] [illegible] . [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] ।

గరిసరి స ధపమ । పపపధ - సధపమ గపపమ-గ రిసా

[illegible] । మురళి [illegible] [illegible] !

రా ని పగ సరి ; గమపమ-గరిసా ॥సనిధ॥

వింటా-ఉ అవ ర । విధుమం-డల శే ఖమి

మోహనరాగము—రూపకతాళము 7 అక్షరములు ౧।

స	రి	గ	ప	ధ	ṡ	స ధ ప గ రి స
..	ఆ	రో	..	హ	ణము	అవరోహణము

17 గగ-పాపా । ధప సాసా । రీస-దధ పా । ధప-గ గరీ

వర-వీణా । మృదు-పాణీ । వన-రుహలో । చన-రాణీ ।

గరి-ధపధా । ధప గ గరీ । గగ ధపగా । పగ గరిసా ।

సురు-చిరాం బర సవేణీ । సుర-నుత కల్యాణీ ।

గగ-గగదగ । దగ-పాపా । గగ-ధ పధా । ధప - సాసా

నిరు-పమశుభ । గుణ-లోలా । నిర-తజయా । ప్రద-శీలా ।

ధస-రిరిపప । ధప దధ ధప । గ ప-ధపపప । ధప-గ గ రి స

వర దప్రియ । రంగ-నాయకి । వాం-ఛితఫల । దా-యకి ।

సగ గాగా । గరి - సగరీ । సరి - ప గ రి స ॥గరి॥

సర-సీజా । స న-జ న నీ । జయ-జయజయ ॥వర॥

నవరోజ రాగము—రూపకతాళము 6 అ. ౧।

ప̣	ధ̣	ని̣	స	రి	గ	మ	ప	మ గ రి స ని̣ ధ̣ ప̣
-	ఆ	రో	-	హ	ణ	ము	-	అవరోహణము

18. ధని-సరిగా । మగ-మాగరి । గమ - పాపస । గరి-సనిధా ।

గిరి-ధరమా । ధవ మాధవ । రాధి— కేశవ । పర-వీణలో ।

పని-ధధపా । ధని-సరిగా । మగ-మాగరి । గరి-సాసా ॥

భవ-కరుణా । సతి-ని విధే । భువ-నావన । కం-సారి

మగ-మపమగ । ధప - మపమగ - రిగ-మపమగ । రిగ-మగరిస ।

మురు-చిర ముని । సుర-మునిగణ · వినుత-శేరుచరణ । కంస-సహరణ ·

గరి-సని̣ధా̣ | సని̣-ధ̣ధ̣పా | ధ̣ని̣-సరిగా | రిగ_మాగరి |
సర-సిజలో | చన-క రు ణా | స లి-లనిధే | భువ - నా వ న ‖
గరి-సాసా‖ధ̣ని̣‖
కం-సారే ‖గరి‖

బేగడరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు ౧౦౦

సగ	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ధస	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

14. మగమ -పాధప | నిధప_మగమప | ప ధప-స̇నిరి̇స̇ |
సఅర-స్వాతిఇ | నఅ న-న్నఅలిరె | యఅలి_కుణిసలి
మగరి-స̇రి̇నిస̇ | ప ధ ప-నీ ధ ప | మపధ-మా గరి |
యఆశ్-నుగ్రహా | దిఇంది - నాన్నము | ఖదలి-మాధుఉ |
గా, - గామప | గరిస-గరిగమ ‖ పద ప - స̇నిరి̇స̇ |
ర్యా,-శ్రీలలి | తవచ-వంగళు | జనియి-సుఉగెఎ |
మగరి-స̇రి̇నిస̇ ‖ పధప-స̇నిధప | మపధ | మా గ రి |
చుువళి_శుఉభఅ | వరద_వఅల్మిఇ | కిముని - పేర్దను |
గా, - గామప | గరిస_సాసా ‖మగమ‖
శ్రీ, - రాముని | శుభచ-రిత్రం ‖సఅర‖

నీలాంబరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు ౧౦౦

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	స̇ ని ప మ గ రి గ స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	,,	కై	,,	అవరోహణము

15. సారి-రిరిస్ని̣ | సగగ - మాగమ | రి గ రి_మామా | మగగ - సాసా |
జాన-కీఇఈ | రమణ_తే ఎ ఎ | న మొఒ - ఓ ఓ | న మొఒ - ఓ ఓ |
ససస-పాపా | ధ పమ-పమగా | మపా-మపమగ | గరిమ - గా సా |
దనుజ-శిక్షా | పటొఒ-మునిమా | నసా-అ అఅబ్జ | రఅజ-తాంత్రఘె |

పాస-సాసా । స ని ప-పమ మగ । గామ-పధపమ । పమగ రిమమా ।
గాన-మాఅ । ధువుర్య-లాఒలుప । రామ-చంద్ర । దఅఅ-శ రథే ।
గరిమ-గాగస । ససరి - రిసస్ని । సగగ - మామా । గమప - పాపా ।
రఅఅ-అఘువ । నితర - మెఎఏ । తవక్ప - పా ఆం । సురు-చి-రం ం ।
మగమ - ప ని ధ ని । పధప పమమగ । పమగ - రిమగస । సని ప-పమమగ ।
జగఅ-న్న అ అ ధ । తఅవ-కి ఇ ఇన । భజన-మనిశం । దెఎహి-ఖోఒఒఒ ।
గ రి మ-గాసా । నిసరి - గమగమ । గమప - మపసా । సనిప - పమమగ ।
స్వఅఅ-ఆమిన్ । అఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅ-అఅ అ । ఇయం-వఇ ఇయం ।
పమగ - రిమగస । సనిప - పమమగ । గరిమ - గాసా ।'సారి॥
ఇఇయ - తిఇ ఇయ । జయఅ - శ్రీఇఇఇ । గురము-ఊర్తే ।జానా॥

ధన్యాసిరాగము—ధ్రువతాళము - అ 14. । 0 ॥

(లక్షణగీతము)

స	గ	మ	ప	ని	స	సని	ధ	పమగ	రి	స
,,	సా	శు	,,	కై	,,	,,	శు	,,	శు	,,

16. పప నినిసా-నిసగా-మగ రిస. । నిధపనిసా-నిసమగ - గరిసా ।
జయకరుణా - సిం౦ - ౦౦ధో౦ఒ । తవపఅదాం - బుజమతు - లం ం ।
గా మా పా - గమ పమ - గరిసా । నిసానిధ - పనిసగ - గరిసా ।
ధ్యాయామి - శ్రీఇఇఇ - కంఠా । భాక్తావళి - పఅలన - చణరే ।
గగ మామమ - నినిసస - గగమా । గమాపమప-గమ పగ - మగ రిస ।
ధఅన్యాఅసి - రఅఅఅ - అఅగం । గఅ అఅఅ - యఅఅఅ-అఅఅమి ।
నిధపనిసా - గమపమ - గరిసా । పమప - గమప - నిపగమ - గగరిస ।
శ్రుణుతఅఅ - లఅక్షణ - మఖిలం । అ అష్ట - చఅధి-కఅఅరి - జఅవ్యం ।
నిసాగమప - గ మా గ - గరిరిస । సానిధపని - సగగరి - గరిసా ।
ఘోషాఉఉఉ - ఉఉఉ - ఉఉఉడవ । సం౦౦౦౦౦ - పుఉఉఉ - ఉఉర్ణం ।

పాపాగగ - మాపప - గమపా । సపాన్నిధప - పాన్నిధ - పన్నిపా ।
ఆఆ ఆఆ - గోఒఒ - ఒఒహే । రిధాక్ష్యఆఆ - ఆఆఆ-ఆఆ-క్షం ।
ధన్నిసాగా - న్ని ధ న్ని స-మగరిస మ గ ప మ ప ని-గ గ మ మ-ప ద ని ని ।
అవరోఒఓ - హేఎఎఎ-ఎఎఎఎ । తి తి తితితిత - తితితిత - తి తిర్థం ।
గమపగరిస-మగమప-ని ని పా । స ని సా ని స - ప ప పా - ని ని ధ ప ।
ముంంంంద్ర-మఆఆఆ-ఆ ఆ ఆ । ధ్యత ఆ ఆర - గ రి గ ం - నె ం ం ం ।
పామపమగ-మాగగ - రి రి పా । పా న్ని ధ ధ న్ని - ధ గ మ ప-మగరిస ।
గాధఆఆఆ-ఆ లసి - త ం ం । నా ద జై వ త - ధు రి ఇ ఇ - ఇఇఊ ।
పమగ రిసప-మపమగ-గ రి రి స । న్ని ధ ధ న్ని న్ని ప - గ గ రి ప - గరిపా ॥
గురుముతితిత-తితితిత తిత త్రైవే । ప్రసిఇఇఇఇ-ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇద్ధా ॥

ముఖారిరాగము—ధ్రువతాళము 14 అక్షరములు. ౧౦ ॥

స	రి	మ	ప	ధ	ని	ధ ప	ప ని ధ ప మ	గ	రి స
,,	ది	,,	,,	ద	కై	,,	,,	పా	,,

17. ధ్దపాపా-రిమగరి-మమపా । నిదధాపా - మా గ గ - రి రిపా ॥
వసుదేవా-సుతవర దే వ వి । దయచూడం - దా ర ం - దయచే ।
రిరిమమపా-నిధపమ-పాపా । నిదాధపా - పామాగ - గరి ।
శ్రీ ం ంంవా-వందనా-రిశే సురావరా - గౌరా - ధీవరా
మాగ గ రి-న్నిన్నిధా-పాపా । రిమపనిదధ - పామమ - గ రి పా ।
నారిజనా-వసుధా-వింధో । బంధురళి - గందరు - రివే ।
మమపాపా-నిధపమ-మమాగరి । పమాపమా - గరిమా - గ రి పా ।
గోపాలా-గోఒఒఒ-పఆలక । గ రి ధ దా - కరచా - రసుకే ।
ధన్నిధపాప-రిప రిప-రిమమప । ప మ ప - నిధప-ప ని ధ ద-మ గ రి స ధధ ।
ఉల్లకోమ్మ-విభువం-ంం వవ । గొఒమ్మ - గొఒమ్మి పతిరఆ-క్క-అచ్చు రి టాకు

16. మేళకర్త. చక్రవాకము—త్రిపుటతాళము. 7 అ.

(లక్షణగీతము)

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము.

18. రి రి ప ని సరిస - నిధని పధనిస - గ రి గ మ గ రి స - ని రి రి సా సా -
హారిఎ కృఉఉష్ణ-వఆసుదెఎఎవ - ముకుఉంద మఆలఅ - శ వృఉ శే శే
నిధని సరిసరి - గా రిగామగ - రి సా ని ధ ని స - రి గా గ మ గా -
అం౦౦ ౦౦తర - గాఅంథాఅర - చ తూశ్ర్యతి దై ఇ - వ తాస్వర కై
మపమ గరిగమ - పమప మగమప- ధ ని దదా ని ధ - నిధప మపధని -
శి కి ని షఅఅద - ఇతరశుఉఉద్ధ - అ అ అ రో ఒహ . అవరో ఒఒఒహ
సానిసా నిధ - నిస నిధ పధని - స ని ధ ప మపధ - ని ధప మగమప -
సంంపూఉర్ణ - సఅగ్రహాంన్యఅ - స అ అ అ అం శ - త్రిపుటయుఉఉక్త
ధ నిధ పమపధ - పామగామగ - రీ స ని ధ ని స - నిధపమపధని -
మెఎఎళఅఅధి - కొఅ అఅర - చ క్ర వ అ అ క - రఅఅఅఅఅగ
స రి గ మపధని - సనిధ పమగరి - స రి రి సరి సా ..
మ వ ధ అఅరంఅ - శ్రీఇశ రఅఅమ - నమొఒ నఅమో.

28. మే. జన్యం. ఖమాసురాగము—త్రిపుటతాళము. 7 అ.

(లక్షణగీతము)

స	మ	గ	మ	ప	ద	ని	స	స ని ద ప మ గ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము.

19. సపగ పపమగ - పపధనిధధప - మగస గపధని - పపమ గసగప -
హా రిఎ జయజయ-శఅమలవఅరణ-శకటఅఅసుర మదవి భం౦౦౦

మమగ పాసా - గగా ససగగ - పపమ గపమమ - గాౕస గపపమ -
జనుఊ శే శే - చతూశ్శ్రుతిరిష - భఅఆ అం తర - గాఅంధఆఆర
గ సా గ ప పా- ధపా మమగప - గపమ గపపమ - గపథ నిథధప -
చతూశ్శ్రుతి దై - వతా స్వరకైఇ - శికిని షఆఆద - యితర శుఉఉద్ధ
మమమమమగస - గపమ గపపప - ధనిధ ధపమగ - పపధ నిపధని -
అఆఆరో ఒఒవా - శి ఇ వ ఆఆర్జిత - అవరో ఒఒఒవా - రివఅ అ అ ర్జి త
ససప నిథనిస - శి శీ పనిధప - ధ ని ప నిథనిప - శిథ శాథని - శా
షమని మమవక్ర - చతుఉఉశ్రుతి - ని ష థ మిఇశ్రిత - పాగ్రహాంవ్యఅ
ససా నిసిథప - ధనిధ పమగప - ధనిధ పధనిస - రిపా నిధపమ -
స ఆ అఆఅంశ - త్రిపుటయుఉఉక్త-హారికఆఅంభోఒ-జిమేళజనిత
గపా ధనిధని - ధాప మమగస - సగప ధనిసరి - పనిధ పమగస -
కమా అఆఆపు - రాఅ ఆఆఆగ - మవధఆఆరయ - శిఇఇరఅఅమ
గపమ మగసా॥
వ మెంఓ సఆవో॥

నాటకురంజి—త్రిపుటతాళము 7 అ. 100

స	రి	గ	మ	ధ	ని	ప ధ ని స	స ని ధ మ గ స
,,	చ	అం	శు	ద	కై	,,	అవరోహణము

20. పాని - థ రి పా । నిధని - పగసా । నిధని - పమగప । నిని ప - నినిథమ॥
శేర - సుర ర ం । రితఅ - చరణా । అగణి - తగుణఅ । లంం - కృతురవి॥
మగమ- నినిధమ । నిధని - పగసా । నినిప - నినిథమ । నిథమ- మమగప॥
షరసి - జాఆసవ । సంం - మతురే । అఅఅ - ఆఅఆఅ । అఖ్య - ఖ్యఖ్య॥

గగస - మగమా । నిధమ - నినిధమ । నిధని - సారిస । సారి - సమగస ॥
సం - గిఇతా । సఅఅ -హిఇఇత్య । భరత - విద్యఅ । నంద -సహితురె ॥
సరిగ - మమగస । సరిస -ని ధ ని స । రిరిస - మమగస । సమగ -మమగస ॥
సరసి - జఅ సన । సరవి -హాఒమణ । సురుచి-రఅనవ । సెరుం - దెఎఎవి ॥
ని - - నని ధ మ । మమప -మమగస ॥సాని॥
శ్రీశ- విజయాఅ । వరద - రఅఅజ ॥రేరె॥

బిలహరిరాగము—మఠ్యతాళము 10 అ. 101

స	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	,,	కై	,,	శ	,,

21. సారి రిగగపా - మ గ । పా - మగధాధా - మగ । పాధని - పధాపమగ ।
పాలయవఅగే - శ్వర । వంది-దిబుధాఅ - వళి । పాఅరి - జఅ అఅత ॥
రి గా రి - సరిసన్నిధా । పా రి గ - సారిగపా । గగాదధా - ని ధ పా ।
నమామి - తవచరణం । వాంఛతి - ధీరపిషే । గ అనఘై - ఖ అత్యా ॥
ధ ధమాగగ - మగరిస । నిధాని - పాధపమగ । పాపా - ధపమగరిస ॥
మహిమానం - ంంతన । గఅఅ - అఅ అతుం । కృష్ణ - తటవఅసిఙ ।
రిగ మగగరి - రిసన్నిధ । ధధసా - రిగసరిసా । సాసాన్నిధ - సాన్నిధ ।
కవ లిఇఇఇ - ఇఇవన । మ ం ం - దిరజయురే । చంంద్రక - ళాఅవ
సరిగారిగ - పామగ । పాపా - ధప పధపా । మగారిగా - ధపమగ ।
తంం ంఅ - ంం స । నాఅ - గభుఉమణా । లిరాగరా - అఅజిత ।
దాదానిధ-ధనిపా । పా ధని-పాధపమగ । పాధ స నీ - ధ ని ధ ప ।
కూఊద్ధఅ-అఅఅ । స్ఫాటిక-దేఎఎఎహా । గానసమూ - ఉఉఉద్ర ।
ధానిధ-పాధపమగ । పధాసనిసధని - పధ । ప ధనీ - ధనిధపమగ ।
శాఅగ-పీ ఇ ఇఇచి । ఖిరాఅఅజమఅ - అన । క అలా - అఅఅఅఅది ।

ప ధ రిసాసని ధ-పద । ప సనిధని - ప ధ ప మగ । గపపధధస - సనినిధ ।
నఉఉఉవఉఉ-కఅ । మఅఅఅఅ - అఅఅర్యేఎ । స్వర సఉఉఉఉ-అఉఉఉ ।
ప ధ సా-పధాపమగ - సనిసధనిప-ధపమగ । దధనిపధప- మ గ రి స ।
శ్రుతి-వాఅఅఅయన - నఅదఅ ప్రఅ-వఅఅద । విలసితశం - భో ఒ ఒ ఒ ।
రిగమరిగరి - సనిధా । స రిగ మగరి-గ రి రి । ధ సరి - స రి సనిధా ।
అఅఅఅఅ- అఅఅ । అఅఅఅఅఅ-అఅఅ । ముదందె - ఎహిమేఎఏ ।
స రి గ రి రి గ - స రి సా॥ సా రి రి॥
గురుమఉఉఉ - ఉఉ ర్తే॥ పాలయ॥

మలయమారుతము—రూపకము 6 అక్షరములు । ౦

ఉమ్మిడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయుడుగారిచే రచింపబడినది

స	రి	గ	ప	ధ	ని	స	స ధ ప గ రి స
,,	శు	అం	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

22. సా-ని ధ సీ । ధని-సరిసా । ధని-సనిధప । గప-ధనిధా ।
శ్రీ-లా ఒ లా । శ్రిత-పఅలా । పెఎ-వితపుర । గణ-లీఇలా ।
పగ-పధ నిధ । సని-దధపా । గప-ధనిధ ప । గ ప-గరిపా ।
కచ-కుచధర । సుమ-మఅలా: కర-సరసిజ । పరి-పఅలా ।
సా-స్సనిధప । ధని-సాసా । ధని-సరి గరి । గప-గరిసా ।
సూ-నృతవ్రత । సుచ-రిత్రీ । సుర-చిరశుభ । తర-గఅత్రీ ।
గా-పగపా । గప-ధనిదా । పగ-పధనిధ । సని-ధధపా ।
పా-రసలో । చన-ధఅత్రీ । సుర-నుతజఅ । నకి-పుఉత్రీ ।
గ ప-ధనిధప । గప-గరిసా । రిస-నిధనిస । రీ రీ - సా॥ సా।
సుర-తరకుచ : వెఎ-ణిధగా । నర-వరమతి । కళ్యా-ణీ ॥శ్రీ॥

గీతములు సంపూర్ణము

ఆరో - సరిగపధస - అవ - సధపగరిస

జతిస్వరము

స. చరి. అంగ. ప. చధ. స

28 మే. హరికాంభోజి జన్యము, మోహనరాగము - ఆదితాళము

	। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥	సా , , , , దా పా గా రీ ధా	పా , , , , గా	రీ సా ధా̣ రీ
	సా , , , , ధా̣ పా̣ ధా̣ సా రీ	, , గా , , పా	, , దా , , రీ̇॥
చ॥ (1)	రి̇ రి̇ గ̇ - స̇ స̇ రి̇ - ద ద స̇ - ప ప ద - గ గ ప - రి	రి గ - స రి రి గ గ ప	ప ద - ద స̇ ద ద రీ̇॥
(2)	దా ద సా̇ ప ప ద - గా గ పా రి రి గ	సా స రీ గ గ రి	పా̣ ప గా ద ప రి̇॥
(3)	దా ద గా̇ రి̇ రి̇ గ - పా ప రీ̇ స̇ స̇ రి̇	గా గ సా̇ ద ద స̇	రి ప గ ద ప స̇ ద రి̇॥
(4)	సా̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ రీ̇ - స̇ రి̇ స̇ ద సా̇ - ద స̇	ద ప దా గ ప ప ద	ద స̇ ద రి రీ̇ , ,
	రి̇ రి̇ గ̇ దా - స̇ స̇ రి̇ పా - ద ద స̇ గా - ప	ప ద రీ - గ గ ప స	రి ప గ ద ప స̇ ద రి̇॥
(5)	సా̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ రీ̇ - ద స̇ ద రీ̇ రి̇ - స̇ రి̇	స̇ గా̇ గ̇ - రి̇ గ̇ రి̇ ప̇	, ప̇ గ̇ ప̇ రి̇ గా̇ గ̇
	స̇ రి̇ గ̇ సా̇ ద ప̇ - ప̇ ద స̇ పా గ రి - స రి	గ సా , రీ గా	గ ప ప ద ద స̇ ద రి̇॥
(6)	రీ̇ , , , , - స̇ రి̇ రి̇ గ̇ స̇ రి̇ ద స̇ - ప ద	రీ̇ , , , , - ద స̇	స̇ రి̇ ద స̇ ప ద గ గ
	దా , , , , - గ ప ప ద గ ప రి గ స స	రీ , , , , - రి రి	దా , , , , - ద ద
	రీ̇ , , , , - రి̇ రి̇ గా̇ , , , , - ప̇ ద̇	గ̇ ప̇ రి̇ గ̇ స̇ రి̇ ద స̇	ప ద గ ప ద స̇ ద రి̇॥

శ్రీరస్తు

స్వరజతులు

1. చక్రవాకము - ఆదితాళము

16. మేళకర్తరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కెని.

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామినాయుడు గారిచే
రచింపబడినది

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

	। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
పల్లః॥	మా, గా, రీ - సా సా, ధ నీ	రీ, సా, - ధా	నీ సా, - రి రీ ॥మా॥
	మం, చీ, స - మాయా, మిదే	రా, తా, - నా	మనో, - హరా ॥మం॥
1.	మాప్పమా గా - మా, గ రీ స రి -	గా, సా నీ	సా, ని - ధనిసరి ॥మా॥
	మాంచిమాటా - లెం, చినన్న ఉ -	గాం, చ వే సిం -	కాం,చ - నఅంగ ॥మం॥
2.	మాపమగరి సరి - గామగరిస నిస -	రీ సధాని సరి -	గా రి స నీ స రి ॥మా॥
	పంచశరుడు విలు - వంచిశరములిటు -	పొంచివేయనిక -	నించుక నోర్వను ॥మం॥
3.	మనిధాపమ - పధపామగ - మగరిస -	ధాని సా ని - ధ ని	రీ , , సా , , -
	మరుబారికి - యికతాళగ - లేమర -	మారాముల్గ - యింటి	సే, , - రా , , -

ధాని̣సాని̣ - ధని̣ స రి స - ని̣ స రి గ. -	మా గ - గా రి - రీ	స - సాన్ధి - ధని̣సరి ‖మా‖
వేరుమాట - వలదు నీవు - న అన్నిక -	వా రి - జా తు - నే	ర - మేమి - బ్రోచవర ‖మం‖
4. పాధ - ప ధనిధాప - గామగరి సని̣ -	రీ, సా, - ధ ని	స రి స ని̣ - ధ ని̣ స రి -
నీదు - స్మరణగాక - వేఱెఎఱుగను -	లే, రా, - మ రి	మ రి ని ను - బా గ డె ద-
గా, మా, - గమ-పధపమ - గ రి స రి -	మా గ గా రి స రి -	గా రి రీ స ని̣ స -
రా, రా, సద యుండ వ ని - ముదమున-	సుం ద రా ం గ ని ను -	పొంద గోరి తిని -
రి స సా ని̣ ధా̣ - ని̣ సా రి గా , , -	గా మ పామ - ప ధ	ని ధా ప ధ ని సా -
ఇందు రావదే - మ నందు రా , , -	మం ద యాన - ని ం	ద జే య త గు రా -
రీస - సాని - నీ ధ - ధా ప - పమపద -	నీ , ధా , - ప మ	పధపమ - గ రి స రి ‖మా‖
ఏర - తాళ - జా ల - లే ర - వరసుకు -	మా, రా , - మ వ	వినిగను - గొనుమిక ‖మం‖
5. పా ధ ని పా , , - ప ధ ప మ గా , , -	రీ గ స రీ , , -	గ మ గ రి సా , , -
జా ల ము సే , , - యక విన రా , , -	సామిగ నా , , -	మ ది గ న రా , , -
ధా̣ని̣ ధ̣ధా̣ , , - ధ̣ ని̣ స రి గా , , -	గ మ ప మ పా , , -	ధ ని స ని ధా , , -
చాలురయా , , - వ గ ల ను రా , , -	సమ జా మి జే , ,	స ర స ను రా , , -
పధ పా - మ ప మా - గమపమగా , , -	గ మ ప మ గ రి స ని -	ధ̣ ని̣ స రి సా , , -
చల మే - ల ర తా - శగలె ఎరా , , -	మ రు డె వ శ ర ము లు -	బ ర పెను రా , , -
ధా̣, నీ̣ సా రి - నీ̣, సా రీ గ	సా, రీ గా మ -	రీ, గామా ప -
రో, తాళన్న - దూ, రానాడ -	మా, రాగా దు -	మా, రాకా ర -
ప మ గ మ పా , , - పా ధ ని ధా , , -	పధనిస - నిధపదు -	పధపమ - గ రి స రి ‖మా‖
సు కు మ అ రా - గో రి తి రా , , -	వెంకట - వరదుడ -	వేఎగ మె- గ ల య ర ‖మం‖

28. మే. జన్యరాగము
చరి. అంగ. శుమ. ప. చధ. కైని

2. ఖమాసు - ఆదితాళము

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

	। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప||	సా , , - సా నీ - ధాపా, - మ గా	మా , , - , , - గా	మా పా , దా ని ||సా||
	సా , , అంబా - శివా , - యనా	వే , , - , , - రా	జి తా, గి రి ||సాం||
1.	సా , రి ని , , - ప ధా , - ని సా, - ధ	పా , స మా , - గ	మా , ప - ధా , ని ||సా||
	శాం భవి , - మనో, - హరా, - ప	రా త్పరా , - కృ	పా , క , రా , శ్రీ ||సాం||
2.	సా రీ స ని - నీ సా ని ధ - ధా నీ	ధ ప - మా గా మగ -	సమా - గమపధని ||సా||
	నీ వే గు రు - దైవం బని - యే వే	ళ ను - సేవింపుచు -	సదా - మదిని శివ ||సాం||
3.	స రి స ని సా , , - ని స ని ధ నీ , , -	ధ ని ధ ప ధా , ,	ప ధ ప మ పా , ,
	ప ర మ ద యా , , - ని ధి వ ను చూ , , -	మ రు వ క నా , ,	హృ ద యము నా , ,
	స స స స-మ మ మ మ-పపపప-ధ ధ ధ ధ -	నిసనిస - నిధ పా -	ధ పమగ - మపధని ||సా||
	మహాదేవ - మహాప్రభో-సుందర-న అయక -	సుకవర - దాయకా ,	భవభయ - హరశివ ||సాం||
4.	ధ స ని ధ - పమగమపా , , - పధనిధ -	పమగ గ - మా , , -	స నిధ ని - ధపధ ని ||సా||
	శ్రీ ర ఘు ఘు - రపురము నా , , - వరములో -	సగుహారు - నీ , , -	నిరతము - నుదలచి ||సాం||
5.	సా , , - , , స ని నిదధప - పమ మ గ	మా , , - , , ప ధ	నిధమ - గ మపధ ని -
	శ్రీ , , - , , శుభ కర శశి - మకు టధ	రా , , - , , జ య	విజయ - త్రిపురహర -

సమగససాసా - సరిససనినీ -	నిసనిధదా ధా -	పధపమ - పా పా -
శ్రితజనలోలా - ద్భుతగుణశీలా -	కృతనితపా లా -	పతితుని - వే ళా -
సమామ - గపాప - మదాధ - పనీని -	ధరీరి - నిసాస	నిసనిధ - పా , ,
ముదంబ - లరంగ - పదాబ్జ - ములందు -	పదంబు - లు జేర్చ	పశుపతి - నీ , , -
మాపమ - పాధప - ధానిధ - నీసని -	సారిస - రీసని	సరిసానిధపమ -
జ్ఞానము - ధ్యానము - స్నానము - మానము -	దానము - మానము	యభిమానమనుచు -
గమపధనిస - నిరిసా , , - సరి - నిస -	ధని - పధమా , ,	ధపమ - గమపధని ‖సా‖
కనికరమును - చరణం , , - బులు- - గను -	గొను - శత్రులక	నుతుల - శరణనుచు ‖సాం‖
6. ♦ సారిసా - నీధనీ - సానీధపా , , , -	పాధనీ - ధాపమా	పామ గామా , , ,
పారిసా - రకునీ - నామమంత్రం , , , -	కోరినా - నూనీపా	దాబ్జమంత్రం , , ,
మాగమా - పామపా - ధాపదా - నీధనీ -	సారిసా - నీధనీ	సానిధా - మావధా ‖సా‖
దాసుడౌ - చిన్నికృ - ష్ణాని కీ - దిక్కని -	వేయనీ - చొక్కనా -	ధునిన ను కృశానీ ‖సాం‖

• పైన 6 వ అంకెగల చరణము మాత్రము ఖండజాతి నడక అగుటచే వ్రేలికి అయిదుఅక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

22. మే. జన్యరాగము
చరి - సాగ - శుమ - ప - చథ - - కైని

3. ముఖారి - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ı లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
స‖ సా , , - , , - ధరిస నిధప - మాపధ	పా , , - , , - మని	ధప - మపమగరి
ఖా , , - , , - లమిత వలదు - రాపడ	రా , , - , , - చెలి	పయి - వలుగశలగు

సా , , - , , - రి , మా ప పధ - మా	, - పాదధస - పా	, ధా - సనిధపధ ‖సా‖
రా , , - ; , - ఏ , రాచలము - మే	, - రాబలుక - వే	, రా - రసికమణి ‖జా‖

1. రి, , - , , - సరిమగారి - సరిగా	రి రీ స - స ని ధ - స	, ని ధ - మాపధప -
ఆ , , - , , - సఖియనావ - ల స నే	రమేమి - యనుచు- వే	, మా రు - బల్కునుర -
నీ ధగారి - రిపమగారిసా - రిగ	రిరిసస ని ధ - ధ స	నిధ - మపాధపధ ‖సా‖
యాసరోజ - కుసుమశయ్యపై - నిటు	లటులదొరలు - నుర	దయు- సురాగదర ‖జా‖

2. మా , , - , , పధసరిమగ - రిసనిధ	సా , , - , , సని	ధ మా - గా రి స రి -
రే , , - , , మనవిదెలుపు - మున నని	రం , , - , , తర	దమున - బ్రోవుమని -
గారి మామ్మ - రిమప నీధ పధసరి	గా రి సా - నిధమ	, గ రి స - రిమపధ ‖సా‖
రేమ నాదు - చెలిమిమాన - సమునను	గానవే - గసవే	, సదయ - నిజవిటు ‖జా‖

3. నీ , , , , ధా , , - సనిధమ - పద	సనిధ మగరి - సరి	మాగసా - రిమాప
ధా , , - , , మా , , - కలనయి - నని	నువిడువనని - మును	బాస నీ - క్షితిని
నీ ధ ధా స - సా రి రీ గ స గా రి	సా - నిధామగరి	సా, - స రి మ ప ధ ‖సా‖
దేమి నాదు - పాపమా శుక కారి	కా - నికాయముల	కా, - యొ స గి తి నె ‖జా‖

4. గగరిసా - రిమప - మగ రిసా - నిధమ	మగరిసా - మగరి -	సగ రిసా - ధసరి -
గనదురా - చెలుల - గొనదురా - నిదుర -	జనదురా - బలుకు-	లనగురా - యిటని-
గ రిమగరి - పమగరి - ధదమగరి - నిధ	ప మ గ రీ - మపా	మాగ - రిమ పా ధ ‖సా‖
నిను విడచి- మరిమరి - విరహమున- దన	రేచెలిరా - రశ్రీ	కృష్ణ - గురు దేవ ‖జా‖

29. మే. శంకరాభరణజన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

4. బిలహరి రాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

‌। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా, రి - గాపా - ధా సా నీ ధా -	పా ధ ప - మ గ రి స -	రిసనిధసా , , ॥సా, రి॥
రా, ర - వేణు - గో పా బా లా -	రా జి త - స ద్గు ణ -	జయశీలా , , ॥రా, ర॥
1. పా రి గా పా - మా, గ పా ధా	రీ , సనీ ధా -	పా, మ గా రీ ॥సా, రి॥
సా, ర సా క్షా - నే, ర మే మి	మా , రు బా ధా -	కో, ర్వలేరా ॥రా, ర॥
2. సా, రి గా గా గ్గా , , - , , రి గ	పా ప్పా - సా స్సా	స్పా , , - , , ధ ప
నందగో పా లా - , , - , , నె ఎ	నెందు - బో జా	లా , , - , , ని ఇ
సా, స్స సా స్సా - గరిసని - ని ధ పా	ప ధ ప మ - గ గ రీ -	గ పమగ - రిస రిగ ॥సా, రి॥
విం దు రా రా - సదమల - మదితో -	ము ద ము ల - గ గ నా -	కొనుచును - నను యేల ॥రా, ర॥
3. ప ప పా - రి రి రీ - గ ప మ గ గా , , -	గ ప మ గ - మ గ రి స -	రి గ రి స సా , , -
ప లు మా - రు ము గా - గ వ ము న నిజ , , -	బి ల చి న - నా పై కృ -	ప లు గ కు రా , , -
రి స ని ధ పా , , - మ గ రి గ పా , , -	ధ ప ధ ని సా , , -	రిసనిధ - పమగరి ॥సా, రి॥
శ రి వ ర దా , , - మ ర మా రి హా , , -	యాధగను శ్రీ , , -	లగకని - కరముగ ॥రా, ర॥
4. పా , , - మ గ రి గ - ధా , , - మ గ రి గ -	పా , , - మ గ రి గ -	పా పా ప్సా , , -
రా , , - వ గ ధ ర - రా , , - మురహర -	రా , , - భవహర -	రా వే రా , , -

గా ,, - రి స ని ధ - రీ ,, - రి స ని ధ -	సా ,, - రి స ని ధ -	సాసాస్సా ,, -
ఈ ,, - [illegible] గ ,, - [illegible] ల న ను	ఈ ,, - సాగ సి ని -	చే కో రా ,, -
గారిస - రీ రీ గ్రీ ,, - రీ స ని -	దా దా ద్దా ,, -	పామగ - గాగా
కోరిక - లింపొం[illegible] - డెంపను -	నీ యం డే ,, -	జేరను - నిజాగెం
గ్గా ,, - సరిగధపా ,, - రి స రి గ	సా ,, - గరిసని -	ధపమగ-రి సరిగ ‖సా, రి‖
దా ,, - [illegible] ,, - [illegible] ల	చే ,, - మరిమరి -	నినుగోర-ఈవెదగ ‖రా, ర‖

28. మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యము
చరి-అంగ-ప-చధ

5. మోహనరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప‖ గా ,,,, పా - గా రీ రీ ,,	సా ,,,, రి స	ధాసా - ధాపా -
పా ,,,, వీ - దాయామీ ,,	రా ,,,, చెలి	నేలు - కోరా -
పా ,,,, సా ,, రీ గా పా	గా , ధ పా - గప	గా - రి గా రి స రి ‖గా‖
యా ,,,, మో ,, డి త గు	నే , మి రా - చల	మా - ముమ్మాటికిని ‖పా‖
అ. పా ,,,, దాధాపా - - గారీ	గా ,,,, గా	దా పా గా రి
భూ ,,,, మి వె ల - - సి న	శ్రీ ,,,, క	రి వ ర ద
గా , ప ధ ప - ధ స ధా - ప ధ పా గ రి	గ ప ధ స ధ ప - స ధ	ప గ - ధ ప గ రి - సరి ‖గా‖
[illegible] , మము న - నె ర న - మ్మి న చా న ను	ముద మొద వగ - ప ర	నను - బిలువగ [illegible]

2. పా పా ధ ప - గా గా ప గ - రీ గ రి	రీ రీ గ రి - సా	సా రి ప - రీ ప ధ -
రా రా వ గ - లే లా యి ప్ర - శే ల ర	మా బాలను - నీ	దా ని గ - చే లు లో
సా స రీ రి - స రి గా - రి గ పా ధ ప	గా ప ధ రి స ధ స	ప ధ - గ ప గ రి స రి ॥గా॥
దా లి జెంది - ద య తో - పలుమారుము	గా ర వ ము న బ లు	క ర - ని ర ప మొలదు ॥పా॥
3. ధా ప ధ ప గ పా పా - గ ప గ రి గా	గా - ధ ప ధ ప గా	ప గ ప గ రీ - గ రి -
ఇం తి చె లుల మే ల్బం - తి న డ ల చా	దం - తి చ ను ల బం	తు ల బిగువెం - త ని -
రీ గ రీ ప - రీ స ధా ప - ధా స రి	గా ప ధా స - పా	ధ - గాపగ రిస రి ॥గా॥
వంతగించి - మంతుకెక్కు - కొంతుని	చే తి దం తి - గా	ప - రానివ లగుర ॥పా॥
4. గ గ ప గారి - రి రి గ రీ స - రీ స ధ	స స రి రీ స - స రి	గా - రిగ పాధప
మరులుమీరి - మరు నిదూరి - పాలెకు	విరహ మొంది - మాగు	శే - లినిగూడగ
గ గ ప ప - దధ సస - రిరిగరిరిస ధప	ధరిరి సధస - ధస	స-ధసపగరి సరి ॥గా॥
ని ర త ము - క వి క ర - మునకర మరుదుగ	మరి మరినిను - లగ	రా- వెగనుగావ కేక ॥సా॥

65. మేళకర్త రాగము
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

6. కళ్యాణి - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప. సా, మ గ రి - మగారి - గరీ-ని రీ -	ని సా , , , - నీ	ధని ప రి గ - మపధ ॥పా॥
నీ , టు గ ల - మిటారి - ము దం -	బునకా , , , - నీ	సముఖమున - నిలచె ॥నీ॥
1. పారి ని సా రి - గారి గా మా ప -	మా గ రి - గా రి ప -	నీ , - సారిగమ - ॥సా, మ॥
తొక్కలింకో - దక్కవిహాకీ -	పొక్కుచు - ఎక్కువ -	ళ్ళం - గారమగు ॥నీ, టు॥

2. రీ గ - సరిగ - సారి - నిసరి - నీస - ధ ఇందు - వదన - కుంద - రదన - అంద-మ	ని స - రి గ మ రీ - గ ల రు - మ రు ని చే - చి	మపధ - పామగమ ‖ పా, మ‖ లుకర - మామగువ ‖ నీ, టు ‖
3. గా , మపధ - నీ , సరిగ - ధాపమ మా , నవతి - నీ , సరిగ - నాటక	పమా - ప గ రీ గ ములా - డెవ టంచు ‖	ధసామ - గగామ ‖పా, మ‖ దలంచి - సిగ్గించి ‖నీ, టు‖
4. మాప్పమాధపధ - మసామ - గమపధ - మాటి మాటికిని - మనోహ - రుడనుచు -	మని ధా , ప - మధ మది నెం . చి - మన ,	పా , మ - గమపధ ‖పా, మ‖ సుం , చి - మరిమరి ‖నీ, టు‖
5. పధ పమప - గ మ ప - ధ పా మ ప ధ ని ప - జడ సవిరు - లిడుచు - ద గ్గా ని ధి వ ను చు -	స నీ ధ స - నిధా ర మించుట - కి రే	ప మ గ - పామగధ ‖పా, మ‖ స మ యా - మానవిన ‖నీ, టు‖

20. మేళకర్త నటభైరవిజన్యము
చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

7. ఆనందభైరవి - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిప
అ. సనిధపమగరిస

। లఘువు	o ద్రుతము	o ద్రుతము
[illegible] పా , , పమ - గ మ పా మా - ప మ గరి రా , , అ అ - వె ఏ ఏ మే - మ అలగు	సా , , - , , - మా వా , , - , , - వి	గా , రి - సా నీ న , వు - త గ
సా , , - , , సా , , నీ గా రీ - వా , , - , , వే , , డు క ను -	స గ రి గా మ - గ మ క రు ణ నే డు - వ గ	ప ధ ప - పా మ గ మ ‖పా‖ గు లు క - తో డు కొ ని ‖రా‖
1. పా , పా , ప్పా - నీ నీ సా సా జే , వే , గా - ము గ జ ని	సా , మ్మా , గా - జా , నీ , భు -	రీ సా నీ సా గ మ గొ ని

పా , సా , సా - నీ ధాపామా -	మా, పా, మా -	గారీ గామా ॥పా॥
యూ , వా , దు - వ ల ద ని -	యీ, మా, ట -	వి ను మ నీ ॥రా॥
పాపా - ధపమగ - మామా - ప మగరి -	గాగా - మగరి స -	నీ స గ రి స - మ గ
ఆమా - నినివ గ - లే మా - చెలువున -	కేమో - ఘనముగ -	పొ నిన సుమ - ర చె
రి స - నీ స గ రి స - ప మగరి - నిసా - గ	రీ - మ గా - ప మా -	ప ధ ప - పామగమ ॥పా॥
వ ట - నేమనుకొను - యెదనిక - ధునం బు	నం - దు నే - మీతో -	చ క ను - నుం టి గ ద ॥రా॥
3. పా ధ ప మ గ - మామా , , - మాప్పమ	గ రి - గా గా , ,	మ పా మ గ రి స ని -
శ్రీ క రు డ గు - శోభా , , - నా ద్రివి	భుడు - నే డా , ,	చె లిం గ ల చె న ట -
స మా గ రి స - మ పా మ గ రి - ప సా ని	ధ ప - మపామగమ -	నీ ప గా రి గ మ ॥పా॥
వ నుం గ లు వ - అ రా జు క ళ - న దే ల్చ	న ట - ఉపాయమున	దేల్చి [illegible] ॥రా॥

20. మేళకర్త
చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

8. భైరవిరాగము - చాపుతాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సని - శుధ - పమగరిస

ప॥ నీ , - ,,,, ॥ ధా , - ,,,, ॥ పా , - ,, - ధని ॥ సా ,,, - ధని ॥ స రి గ - మ ప మ గ ॥ రీ , - , , - నీ ॥
కా , - ,,,, ॥ మా , - ,,,, ॥ క్షీ , - ,, - అం ॥ బా ,,, - అను ॥ దినము - మరువక ॥ నే , - , , - ని ॥

సారి - గ మ పా ॥ ధ ని సే - నీ ధ ప ॥ మ గా , , రి స ॥ నీ ॥
పాద - ము లే దీ ॥ క్షనుచు - నామ్మితి ॥ ని శ్రీ , , కంచి ॥ కా ॥

1. సా రి ని స రీ ॥ , - ని రి స ని ధ ప ॥ మా, - ,, పా ॥ ,,, - ధా ,, ॥ ని ,, సా , రి ॥ నీ ॥
సుంద ర ధ నా ॥ , - కు వ ల య న య ॥ నా, - ,, తా ॥ ,,, - గ్రీ ,, ॥ ర ,, తీర్చు ॥ కా ॥

2. రీగ - రి గ సా॥ , - ని̣ గ రి స రీ ॥ , - ని̣ రి స ని̣ ధా̣ ॥ నీ̣ , గా, రి ॥ నీ ॥
కంబు - గ ళ నీ ॥ , - ర ద చిగురా ॥ , - వి ధు వ ద నా ॥ మా, య, మ్మ ॥ కా ॥

3. గా మ గ రి స రి ॥ నీ̣ స ని̣ స రి గ ॥ మా ప్ప గ రి గ మ ॥ పా ధ మ గ రి స ॥ నీ̣ స నీ̣ గా ॥ రి గా మా ప ధ ॥
డుం భ రు చ మ ద ॥ మ త్త గ జ గ మ ॥ ప ద్మ భ వ హ రి ॥ శం భు ను త ప ద ॥ శం క రి నీ ॥ వు నా చిం త ల ॥

సా నీ ధ పా ॥ పా మా గ రి స ॥ నీ̣ ॥
దే వే గ దీ ॥ ర్చ మ్మా యిత్తుడు ॥ కా ॥

4. మా ప ని ధ మా॥ ప ధ ప మా గ రి ॥ గా మ పా - గ మ ॥ పా - గ ప మ గ రి ॥ నీ̣ స రీ - ని̣ స ॥
భ క్త జ న క ॥ ల్పల తి కా క రు ॥ ణా ల యా - స ద । యా - గి రి త న య॥ కావవే - శ ర ॥

రీ - ని̣ స రి గ మ ॥ పా ధ ని స̇ - పా ॥ స̇ ని ధ ప మ గ రి ॥ నీ̣ ॥
ణా - గ తు డు గ ద ॥ తా మ స ము - నే । యక వ ర మొసగు ॥ కా॥

5. పా ధ ప మ గ రి ॥ గా మ పా మ గ ॥ రీ గ మా గ రి ॥ నీ̣ స రీ,, ॥ గా మ గ రి సా ॥ , - ప మ గ రి సా॥
పా త క ము ల ను॥ దీ ర్చి నీ ప ద ॥ భ క్తి సం త త ॥ మీ యవే,.॥ పా వ ని గ దా ॥ , - మొ ర వి న దా ॥

రి సా̇ నీ ధా ॥ ప మా గ రి సా ॥ నీ̣ ॥
ప రా కే లా ॥ వ మ్మా వినమ్మా ॥ కా ॥

6. ధ ప ని ధా - ప మ ॥ గ రీ - గమపధ ॥ పా , - ,, మగ ॥ మపమ - గ రి గ మ ॥ గా , - ,, రిగ ॥ మగరిగ - స రి ని ॥
క లు ష హ - రి ణి ॥ సదా - నత ఫల ॥ దా , - ,, యకి ॥ యనిబి - రు దు భువి ॥ లో , - ,, గలి ॥ గిన-దొర - యనుచు ॥

పా , - , , గ̇ రి̇ । స̇ ని ధ - ప మ గ రి ॥ నీ̣ ॥
వే , - , , గ ము । బొంర లి - డ గ వి వి । కా ।

7. నీ రీసరి - నిరి । నీ ధ పధ - మప । గా రి సరి - ని స । రి గమపా - మప । పనిధపా - మగ । రి సా - నిధని ।
నీ పవన - నిల । యాసురస - ముద । యాకరవి - ధృత । సువలయా - మద । దనుజవా - రణ । మృకేం-ద్రార్చిత ।

స రి గమప మగ - రీ , - , , ని స । రిగమపా - సరి । గమపధా - మప । గరిగమా - పమ పధనిసా - పధ ।
క లుమదహానఘు - నా , - , , అప । రిమిత వై - భవ । ముగలవీ - స్మర । ణ మదిలో - దల । చినజనా-దుల ।

ని సే రి గా , , - । మగరిసా - నీ । ధ ప గ రీ , , । స ని ధ పా గ రి ॥స॥
కు బహుసం , , - । ప ద ల వీ - చ్చే । విపుడుమా , , । క భయమీయ్యావె ॥కా॥

8. సా గ రీ - స రి । సా రి నీ ధ మ । సాధనీ - ధని । సా , - , , గ రి । స రి స నీ ధ మ । మ గా మ గ రి స ।
శ్యామకృ - ష్ణస । హోదరీ శి వ । శంకరీ - పర । మే , - , , శ్వ రి । హరి హరా దుల । కు నీ మ హి మ లు ।

ని సా - , , , , । రి గ మ పా - గమ । గా , రీ , , । స ని సా , , , । గమపా , , , । ధా , - , , నీ ।
గణిం - , , , , । ప త ర మా - సుతు । ద , మ్యా , , । అ భి మా , , , । నము లే , , , । దా , - , , వా ।

, , , - సా , , । రీ , - , , , , । గామగా , , । రీగ రి , , । సా రి నీ ధ మ । మ గా రి గ రి ॥నీ॥
, , , - సై , , । దే , - , , , , । వీ ప రా , , । కేలవే , , । బ్రోవవే యింపు । దుం శ్రీ భైర వి ॥కా॥

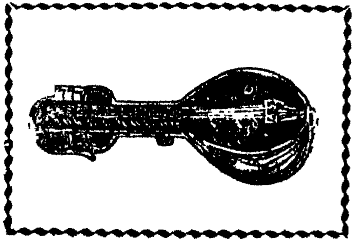

౮వ - మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యము
శురి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైని.

౯. తోడిరాగము - ఆదితాళము

(శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి స్వరజతి)

ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స̇
అవ. స̇ ని ధ ప మ గ రి స

	। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥	ధా , , - , , నీ̣ - , , , రి - స ని̣ ధ̣ ని̣ రా అ - అ వే - ఎఎఎహి - మగిరికు	పా , ధ - , , నీ̣ మా అరి - ఇఇకం	స నీ̣ రి - , స ని̣ రి చికామా - అక్షివ
	సా , , - , , , , - , , , , - ని̣ ధ̣ ని̣ స దా , , - , , , , - , , , , - మనవిని	రి గా స - రి ని̣ సా నరమ్మ - శుభమి	స ని̣ గా - , గి ని̣ ॥ధా ఇమ్మమా - అనుమ్మ ॥రా
చ॥ 1.	ధ̣ ని̣ స రి - గ రి గా - , , , మ - గ రి స ని̣ వరజన - పరిపా - అ అ లి - నివనుచు	రీ , , - , , ధ̣ ని̣ న అఅ - అఅమ్మితి	స రి గా - , రి ని̣ ॥ధా ని - సదా - అబ్రోవ ॥రా
౨.	మ గ రి స - , రి స ని̣ - ధా , , - ని̣ స రీ మదమత్త - అమహిష - దాఅఅ - నవమ	స ని̣ స రి - సా , , ద్దిని పెత - దీ ఈ	, ధ̣ ని̣ స - రి గ రి ని̣ ॥ధా ఇర్చ వేదు - రము గను ॥రా
౩.	గా మ ప - , , గ మ - దా , ని - ద మ గ మ కామపా - అ లి ని - నీ ఇవే - గతియని	గా రి స - , , రి గ కో రి తి - ఇఇ కొని	సా స రి - , నీ ని స ॥ధా యా డి తి - వే డి తి ॥రా
౪.	గా మ ప - , మ గ మ - ధా , ని - ధ మ గా కామితా - అర్థఫల - దాఅయ - కియనె	, మ గ రి - సా , రి ఎడిబిర - దీ ఇమ	గ ప రీ - , గి ని ప ॥ధా హిం లోఫి - ఇకొతను ॥రా

౫.	గ మ ని ద - మ గ మ ద - మ గ ద మ - , గ రి ని క మ ల ము - ఖి ద ర గ - శ ఘ న లి - ఇ ల క చ	ధ గా స - రి ని సా ప రా మృ - గ వి లో	గ రి ని ధ - గ రి గా చ న మ ణి - ర ద నా
	మ గ రి ని - ధా , గ - మ ప గ మ - గ ధా ని గ జ గ మ - నా అ మ - ది లో ని ను - సు దా ద	ద గ రి ని - ధా , మ ల చు కా ని - నీ ఇ ధ్యా	, మ గా - , రి స ॥ధా అ న మే - ఎ త ల్లి ॥రా
౬.	దా ద ని - , ని ధ ని - స ని రి - , రి స శ్యా మ క్ర - ఉ ష్ణ మ త - వి ను నా - అ చింత	ని సా స - , ని ధా సు వే ణ - ఎ గ డి	, ని స ని - ధ ప మా ఇ ర్చ భ య - మి య్యా వే
	, , పా - , ధా , - నీ , స - , రి నీ ఎఎ క - ఆల్యా అ - ణి ఇ కం - ం చి కా	, సా ని - ధా , మ అ మా తి - నీ ఇ పా	, మ గ - , , రి స ॥ధా అ ద మొ - ఏ ది క్షు ॥రా॥

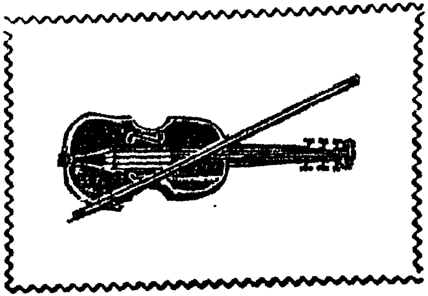

28 వ.మే. హరికాంభోజి జన్యం
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

10. కాంభోజిరాగము-ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స.
అ. స ని ధ ప మ గ రి స.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప‖ సా ,, నీ దాపా - మ గా ప దా	సా , , - , , రి స	నీ ద ప - మ గ ప ద
సా ,, మీరారా - ప మాయమూ	రా , , - , , జ ల	జాతీగ - వ యని క
రిసానిద ప - దనీ దపద - మగపద	స రిగ సా ని ద ప	దపామ - గమపద ‖సా‖
సరోజముల - నురోజముల - నుదనుడ	గు రిచుతా ళ ది ళ	పరాకు - వ లదుర ‖పా‖
1. దా, నిదపదప - మా, ప ద నిదప -	మా, ద ని ద ద ప -	మా, పద స ని ద -
నా, మనవివిను - మా, దయనుగను -	మా, వ ని త న ను -	మా, నముద ల దు -
సరిగ - దసరి - పదస - నీ ద - మగపద -	సా రిగరీసా -నీ దాపాధని-	ధా పా - మగాపాధ ‖సా‖
నబల - యబల - కువల - యాక్షి- బెదరెను-	కో కిలకూ కా -ల కు కే కలి-	కే కా - లకూ వే గ ‖సా‖
2. నీ, దనిదపద - పా, ప మ గమప -	మా, మ గ మ రి గ -	సా, రి గ మ ప ద -
నీ, మధురవచ - నా, మృతము చెవి -	నా, వి నె నుమ ద -	నా, త్రిబ డి న ది -
సా రిగ - రీ గ మ - గా మ ప - మా ప ద -	పాదనిదా-మాపదపా-గామప	మా - రిగామపద ‖సా‖
నిక్కము - సాక్షైను - మ క్షువ - దాక్షైను -	నీక్కము గా - నక్క లికి -తుక్కుల	తో - సాక్కించుమిక ‖సా‖

పదవర్ణము

(1) శంకరాభరణము - రూపకము

29. మేళకర్తరాగము   ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని.   అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో వాని సరసకు రమ్మనే । అ॥ ఘనుడైన అమర
సిం హేంద్రుని వరతనయుడౌ శ్రీ ప్రతాపసింహేంద్రుని॥

ము॥ రీ, - రీ, । రి గ మ ప సా । పా మ గ రి స । స రీ గ మ ప । రిగామపధ ।
వే, - వే, । గమె ఇటురా । రాద యనుచు । వి రాళి గొని । బిరాన కని ।
గమాపధని । మపా ధ నిస । నీ, గ్గరీ - నీ ర్రీ సా । నీ, స్స నీ । పా, ధ నీ ।
కరానబిల । చినాగరిమ । యాలరా - సామిగా । యంతనీ । వే, డె దా ।
పా; ధపామా - పా, మ । గా రీ - గా, రి సా స్తీ॥
జా, ల మికా - సే, య । త గు - నా, యిపుడు ॥వనజా।

చ॥ మామాగరి । పమగ - సరిగ । గా - రిగమా - మగగరి । పమగ - సరిగ ।
రా ఆవేవ । మనవి - దెలిపి । నా - అఅఅ - వఅఅఅ । డెటుల - బలికె ।
మా - పధనిధ - ధపమగ । పమగ సరిగ । గా రిగమా - మగగరి । పమగ - సరిగ ।
రా - అఅఅఅ - అఅవేవ । మనవి దెలిపి । నా అఆఅ - వఅఅఅ । డెటుల-బలికె ।

1. పా పా మ గ । రి సరీ - రి గ । మ - రి గ స - రి గ ।
ఈ మా య ని । వెత నే - సయి । వ - త ర మ - విను ॥రా॥

2. మ గ రి ప - పమ । గరి-ధ ప మ గ । సనిధప - మగ । రి స-స్రీ, సరిగ ।
దు ను సుగ - అర । విరి శ ర ములు । నిరతము - గురి - యగ నా, తరము ॥రా॥

3. పా, ధ పమ । మా,-ప మ గ । గా,-మ రి గ । పా,-రి గ మ ॥ పమధ ప-
ఈ, మలయ । మా, రు త ము । దా,-యయిది । వే,- శ ము చు । చిలుకలు
సని । రిస్ప । ప ధ ని స । పా మ గ రి ప ధాని సరిగ ।
కల । కల - మను చును । కూ య గ నె ని తాళవశమ ॥రా॥

4. పా,, ని ధ । ప మ గ రి గ మ । పా ,, - సా । రి గ మ - ప ధ ని ।
ఏ ,, ల నె । ఇ టు లచ లము । నా ,, - పై । దెలుపు - మ న వె ।
సా,రీ-గాగారీసా । ని. స - రీ రీ సా ని । ధా,ని - పాస్స నీధా ।
యేమి - చేరా మూనె । జేసి - నా వ ను చు । వింత - పంతా మునా ।
పా,గ - మా పా దా నీ । సా రీ సా - నీ సా ని । ధాన్ని ధా - పాధాపా ।
ధించి - న ట్టా యేను । యింకొనా - పైదాయా - వచ్చిన - వ్నె లే తే ।
మా పాప మా - గా మా గా । రీ గా రీ - పా రీ గా ।
వచ్చాది - లాక్షు డు యే । ట్లొచ్చ నే-చెలి యు ॥రా॥

శ్రీరస్తు

తానవర్ణములు

1. నాట - ఆదితాళము

36వ మేళకర్త జన్యరాగము.
షరి - అంగ - శుమ - ప - షధ - కాని.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స.
అ. స ని ప మ రి స.

పల్లవి॥ సామి నిన్నే కోరినాను - చాలా దయజూడర
అనుపల్లవి॥ భూమి వెలయు శ్రీ వేంకటేశ॥
చరణము॥ పామరజన పావన

ꞁ లఘువు	೦ ద్రుతము	೦ ద్రుతము
ప॥ సా ,, - ,, ష ని నీ - ప మ గ మ - ప ని	ప మ - ని ప మ ప మ రి	స రి గ మ - పా ధ ని॥
సా ,, - ,, మి ఇఈ - ని ఇ ఇ ఇ - న్నె ఎ	ఎ ఎ - కో ఒ ఒ ఒ ఒ రి	న అ అ అ - అ అ ను॥
సా ష ని ప - ప ప మ - గ మ రి - స రీ సా -	గ మ ప ని పా - ష ని	ప మ రి స - గ మ ప ని ॥సా॥
చాల అఅ - ద అ అ - యఅ అ - జూ ఊ ఊ -	డ అ అ అ అ - ర అ	అ అ అ అ - న అ అ అ ॥సా॥
అ॥ ష ని ప - నిపమ - పమగ - మరిప - నిసగమ	రి స - ని స గ మ - పమ	పా ,, - ,,,, -
భు ఊఉ - మిఇఇ - వెఎఎ - లఅఅ - యుఉఉఉ	ఉఉ - శ్రి ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఈ ,, - ,,,, -

ని స̇ రి̇ ని - స̇ ని సా - పమగమ - ప ని స̇ రి - వె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఏం - క అఅఅ - అఅ అ అ -	రి̇సా - స̇ ని ప - ని ప కెఏ - ఎ ఎ ఎ - శ అ	, ప మ ప - గ మ ప ని । , అ అ అ - అ అ అ అ ।
ము॥ { సా̇ , రి̇ స̇ ని - పనిపపమప - గమపని - పసా̇ - స̇రి̇ - రి̇మా̇ - ప̇ప̇మ̇ప̇రి̇స̇ - రి̇ రి̇	స సా స్స ని - ప ని ప , స̇ స̇ ని - ప నీ ప	, ప్ప మప - గ మ ప ని - పమ గమపాధని । సామి ॥
చ॥ పా ,, పమ-గమ̇పామా - ప మ మ రి - పా ,, అఅ-మఅ ఆ ఆ - ర అ అ అ	పా , , - , , - ని ని జ , , - , , - న ఆ	ప - ప ప మ - గ మ ప ని । అ - ప అ అ - వ అ అన ।
1. పా ,, - ,, - మా ,, - ,, రీ ,,	సా , , , , - స్రీ	సా , - రీ గా మ ।పా॥
2. పా ,, - ,, ప్పమ - గమపప - గమమరి పసాస్సని̣ - పని పాప్ప మప - గమపని -	సా , , - , , - రి స - స̇రి̇స̇సని - పని	ప మ - ని ప - గమపని , పపమ - గమపని ॥పా॥
8. పాపా - మపగమ - పా ,, పా ,, - సా్రిస - మారి స - పామ - నీ ప - సా̇ ప - పామ - గమపని - స̇రి̇స̇ని - స̇రి̇స̇స̇	మామా - రీ స రి ని - రీ̇స̇ - మా రి̇ స̇ , ప ని ప పా - స రి	్రీ ,, - సా ,, - రీ̇ స̇ - సా̇ ని - నీ ససా - రి గ మ ప ని ॥పా॥
4. పామ - పామగమ - పామ - గామరిస - సా్రిగామ - గమపామ - గామపా -	రీ స - రీ ప ప ధి̣ - సా̇ ్రి̇ సా̇ ్రి̇ స̇ ని	పా ధి̣ - సా రి స ధి̣ - పాన్ని - పాన్ని పమ -
మాప్ప - మాప్పమగ గామ - - గామరిస - స్̇రి̇స̇ని - స్̇రి̇స̇సా̇ - పన్నిపమ - పన్ని స	పా మ - నీ ప - సా̇ పా - స్రి సధి̣ - స్రి	ని - రీ స - సా ని ప - పసా - మ గ మ ప ని ॥పా॥

15 వ మేళకర్త జన్యరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

2. గౌళ - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ రి మ ప ని స
అ. స ని ప మ గ మ రి స

ప॥ చెలిమి కోరి వచ్చియున్నది - చిత్తము నాదు భాగ్యము॥
అ॥ సలలిత గుణ శ్రీలోల - సరస శ్రీ వేణుగోపాల॥
చ॥ ఎంచిచూడ నీ సరి గాదురా

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ రీ గా మా - రి స ని̣ స రీ - రి రి స - స చె లి మి - కో ఒ ఒ ఒ రీ - వ అ అ - చ్చి	ని ప̣ - ని̣ స రి మ - రి ప ఇ ఇ - యుఉఉఉ - న్న అ	ప మ గ మా - రి రి స అ అ అ అ - ది ఇ ఇ -
రిసా - ని̣ స రి స - రి మ మ రి - ప మ ని ప - చిత్తా - ముఉఉఉ - ఉ ఉ ఉ న - అ అ అ అ -	ప మ గ మా - రి గమ - రి అ అ అ దు - భా అ అ - అ	రి స - ని̣ స రీ సా॥ అ అ - అ అగ్యమూ॥
అ॥ ప మ ని ప - పమగమ - రి రి మ మ పా , - ప స అ ల అ - లి ఇఇఇ - త అ అఅ గూ , - ణ	ప̣ మ - ని ని స - స̇ ని స̇ అ అ - శ్రీ ఇ ఇ - లోఒఒ	ని - ప మ పా - రి గ మా - ఒ - ఒ ఒ ఓ - ల అ అ॥
రి మ రి మ ప ని - ప స̇ ని రి̇ స̇ - మ̇రి̇రి̇స̇ - ని స అ ర అ స అ - అ అ అ శ్రీ ఇ - ఇఇఇఇ - ఇ	స̇ - రి̇ స̇ స̇ - ని ని ప ప ఇ - వే ఎ ఎ - ణుఉఉ	మ - ప మ రి గ మ రి స ఉ - గో ఒ ప అ అ ల అ॥
చ॥ { రిరిససని̣స - రిగామ - రిరిపమ - నిపమ రిరిమ - రిరిప - మమని - పపస - నిరి̇స̇ - స̇	గమ - రిసరి - ని̣సరి , నిపమ - పామగ	సరి మరి - పమగమ - మా , - రీ స ని̣ స ॥చె॥

ఆ॥ సాస ని - స ని ప - పమ గ మ రి స - రీ ,, - ఎం - చి ఇ ఇ - చుఉ ఉ ఉ డ అ - నీ ,, -	సా రీ - రి మ గ మ - స రీ - గ అ అ అ -	రి ప మ - గ మ రి స రి . అ అ అ - దు ఉ ఁ అఅ -
1. రీ , , - , , సా ,, ,, - ,, రి	, , మా , , - రీ	,, పా - మానీ ॥ఎం॥
2. ని , సరిస - ని సరి , - రి స ని - స రి	మరి - పమనిప - సని	రిసపని - పనిపరి ॥ఎం॥
3. పనిపమ - సమగమ - రిసరి ని రి స ని ధ నినిపపమ - సనిమపపనిస - పనిస రీరి	సా ని ని ని ని ప ని - స ప సా ని - ప పా రు -	రి ప - మరిసరిమప - రిరీస - రిమపని ॥ఎం॥
4. పా , రిరిసనిస - రిరిమ - రిపమపా మపనిమప - రిమప - పనిస - పని - పమని -	ప మ ప ని - - మ ప రి మ స రి మ ప రి - ని ప రి	స రి ని ప - రి గ మా - ని ని ప ప రి - ని మ రి ॥ఎం॥
5. రీ ,, - ,, రీ ,, స ని ప మ రి ప - మరిస - ని స రి స ని ప మ - రి గ మరిసని - సరిమ నిసరి - పనిస - మ ప ని - రి మ ప - ని	రీ , రీ , - రి మ ప రి మ ప ని - రి మ ప సరి - ప ని సా - ప ని	రి ప మ ని - ప స ని స ని స - మ ప ని స రీ - స - రి మరి - నిరిపరి ॥ఎం॥

29 వ మెళకర్త జన్యరాగము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని

3. ఆరభి - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసిజ ముఖిరో నీకు సరి యెవ్వరే ॥

అ॥ పరమాత్ముడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యుడే నీపై మరులుకొని చాలా పరవశుడై యుండగ॥

చ॥ వలివాకి విన్నెంతో

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ రి మ గ రి - స రి సా , ని - ధా ధా సార అ పీ - ఇ ఇ బా , అ - మూడో	సా - ప ప ధ స స రి ఖో - రో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ	ధా ప ప గ - మ గ రి॥ రి ఇ ఇ ఇ - ఘ ఊ ఊ।
ధ పా మ గ రి - ప రి ప ని ధ - స స రి రి - స రి ఇ ఇ ఇ - యఊ ఊ ఊ ఊ - ఊ ఊ ఊ ఊ -	మ గ రి రి - స స ధ రి ఊ ఊ ఊ ఊ - ఊ ఊ ఊ వ్వ	రి ,, - సా ,, ॥ గ ,, - ఏ ,, ॥
అ॥ ద ధ పా - మ ప మ గ రి రి - మ గ రి స స స - వ అ రా - మ అ అ అఅఅ-త్మఊ ఊ ఊ ఊ ఊ -	ధ స ధ రీ రి - సా డ ఇ ఇ ఈన - శ్రీ	రి రి మ గ రి - మ మ ప - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - సు ఊ ఊ -
రి ప మ గ రి రి - ద ధ ప పా - ప ని ద ధ ప ప్రం ం ం ం ం - వ్యా ం ం ం ణ్యూ ఊ ఊ ఊ -	మ ప మ గ రి రి - మ ప డే ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ - వి ఇ	ధస - ధ స సా ,, - ఇఇ - ఇ ఇ హై ,,
ద ధ స స రీ - స రి మ గ రి - రీ స ని ధ - మ అ అ అ అ- రఊ ఊ ఊ ఊ- యూ ఊ ఊ ఊ -	ధా ప మ ప - ధ రి రి గో ఒ ఒ వి - చ అ అ	ధ స స - ప ద ధ - మ ప - అ అ అ - అ అ అ - అ అ -
రి ప మ గ రి - మ గ రి రీ రి - ప ధ రి - పధ ప అ ర అ అ - వ అఅఅ - ళు ఊ ఊ - డ ఇ	స - ం మ స ధ స ధ ప - ఇ - యూ ఊ ఊ ఊ ఊ ఊం -	మ గ రి పా - ధ స రి॥ డ అ అ అ - గ అ అ॥
ము॥ మ గ రి రి - ప ప మ గ రి రి - ద ధ ప పామ - గరి-మమప - రి మ మ ప - స ని ధ రి - స రి మ గ రి రి స పా - ధరి - స మా - రి పా మ గ రి రీ - స రి స స - ధ రీ రి - రి మ -	మ గ రి రీ స ని ధ మ గ రి - ధ ప - రి ప మ మ ద ధ ప - ధ పా - స ప ధ పా - ద ధ పా -	। - ప స రి - స రి మా గ రి - మ ప పా ,, - ని ద - ధ రీ రి - స గ మ గ రి పా - ధ స రి॥పా॥

శ్రీ సా - ధా,, ధా ధా పా ,, -	మ ప ధ స స - ద ధ ప	మ ప మ గ రి - మ ప ధ।
జా లి - నా,, శ్రీ ఈ ఈ ,, -	ని ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ	గా ఎ ఎ ఎ ం - తో బ ఓ।
1. రీ సా ,, - ధా ,, - పా ,, - మా	గా , రీ , - సా -	,, - రి మా ప ధా
ధా , స - సా , రి - మా , గ - రీ సా	, నిధా - పా , మ -	గారీ , - మ ప ధ ।।స।
2. సనిద ధపప - మగరిస రిపమగరిస -	స ని ధ - రి రి స - మ గ	రి - పమప - ధా ,, -
మపధ సనిధ - రిరిస - మగరీ - రిసస	ధరిరిసాస - ధధ	పప - మగరి - మ ప ధ ।।స।
3. రీ ,, - ,, రిసనిధపప - మగరిస -	రీ ,, - ,, - మగ	రి - పమధప - స నిధ -
రిమపగాధ - మపధసాస - ధ రీ రి -	ససరి-సా,రిసని -	సగరి - ససనిధ -
స స రి రీ - మగరి - మగరిగీస - సా	రి స ని ధ - [illegible]	[illegible] - సగరీరి - పధ
సాస - [illegible] - రీరిసాస - ప	ధపమగరిస - [illegible]	[illegible] - సగసనిధ ।స।
4. పా ,, - ,, - మపమగరి - సనిరి	సా ,, [illegible]	[illegible] - మపధ
మ పా [illegible] - [illegible] - [illegible]	దధ[illegible] - [illegible] -	ధసససరి - మగరి -
మగరి రిరిస - సరిరి స ని ధ - రిసాధ	ప - [illegible]	నిధాస - రిమపధ ।।స।
5. ధధపప - మగరిరి - మగరిరి - సనిధధ	రిరిస - [illegible]	మగరి - మగరిసరి -
మపధధపప - మగరిస - రిమపధపధ -	[illegible]	ధపమప - ధసనిధ
దధసరి - ససరిసనిధ - రిరిసనిస	రిసరి మగరి - [illegible]	మగరి - సరిసనిధ -
రిరిస - సనిధ - సనిదధప - మపమ - సాప	ధసధప - [illegible]	నిధ - గసరి - మపధ ।।స।

22. మే, జన్యరాగము
చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

4. శ్రీరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. సనిపధనిపమరిగరిస

ప॥ సాము నిన్నే కోరియున్నాను - చలముసే న వేస గాదుర ।
అ॥ భూమివెలగు శ్రీగర్భ పురినివాస పశుపతీశ ।
చ॥ కామకోటి సుందరా నన్నేలుకోర ।

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా, ప మ రి - గ రి స ని̣ - ధ ని̣ స రి ని -	సా , , సా - ని̣ స	రి గ రి స - రి మ ప ని ।
పా , మి ఇ ఇ - ని ఇ ఇన్నే - కో ఒ ఒ ఒ ఒ -	రి , , ఈ - యు ఉ	ఉఉఉఉ - న్నఅ అను ।
ప మా ని - ప ని ప మ - రి గా రి - ని̣ స రి గ -	రి సా ని̣ - ధ ని̣ స రి -	గ రీ స - రి మ ప ని
చ అ అ - ల అ అము - సేఏయ - మెఎఎఎ -	ఎ ఏ ర - గ అ అ అ -	అదూఉ - ఉ ఉ ఉ ర ।సా।
అ॥ నీ నీ నీ - స̇ ని ప మా - రి గ రి స రి -	సా సా సా - మ రి -	ప మ - ని ప - స̇ ని - మప -
భూఊఊ - మి ఇ ఇ ఈ - వె ఎ ఎ ల అ -	యూఊఊ - శ్రీ ఇ -	గ అ - ర్భఅ - పుఉ - రిఇ -
ని స̇ రి̇ గా̇ రి̇ - స̇ రి̇ ని సా ని - ప ని స̇ రి̇	స̇ నీ - ప ధ ని ప మ	రి గా రి - ని̣ స రి మ ।
ని ఇ ఇ ఈ ఇ - వ అస అ అ - అ అ అఅ -	ప అ - శుఉ ఉ ప అ	తి ఈఇ - ఇ ఇ ఇ శ ।

అ॥ పా ప మ రి రి – గ రి రి స – స ని ని ధ – ని ని పమనిప–సనిరిస – గరిసని – పనిసరి	పా – సనినిధ – ని స గరీస–నిపామ –	రిగరిస – రిమపని – రిగరిస – రిమపని ॥పా॥
చ॥ సాసాసా – స ని ప ధ మ – రి గ రి స రి – కో అ అ – మ అ కో ఒ ఒ – టిఇ ఇ కు ం –	సాసాసా – నిస దాఅరా – నఅ	రి గ రి స – రి మ ప ని ॥ న్నె ఎఎలు–కో ఒ ఒ ర ॥
1. సా ,, – ,, రీ నీ పా – మా రి –	గా రీ సా – సా	రీ మా పా నీ ॥కా॥
2. నీ సీ నీ – స ని ప మ – రి గ రి స – నీ	నీ – సనిధ ధ ధ – ని	సరి – నిసరిమపని ॥కా॥
3. మామామా – ప ని మ ప – రిగ రిరి గరి – పనిసరి – గరిరిగ రిరిసని – పని సా –	సాసాసానిస – రీ నీ పప – రిగ	రిగరిస – రిమపని – రిస – నిసరిమపని ॥కా॥
4. నీ ప మ రి గ రి స – నీ ధ ధ ధ ని సరి – నీ స రి – పమ రిస – నీ సరి – మప నిప –	నీ సరి గరిస – నీ స గ – నిసనిప –	నిసరి – మాగరి – నీపమ – రిమపని ॥కా॥
5. సాసాసా – సరినిస – పనిమప – రిగ సనీ – పధనిపమ – రిగారి – సరిసా సరిగ – నిసరి పనిస – మపని – రిమప–స రినిస – పనిమప – నిమాప – రిగరిస –	రిరిగరిసా – ని సనీస – నినిసగ – రి మ – నిసరిమపస – రి నీస – ధనిసరి –	రిగరిస – రిమపని – సరిమ – రిరిమపని – సరిగరి – రిసని ॥ నిసరిస – రిమపని ॥కా॥

15 వ - మేళకర్త

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని.

5. మాయామాళవ గౌళరాగము-ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస.
అ. సనిధపమగరిస.

గాన [illegible] శ్రీ దంతుకూరి శివరామకృష్ణ శాస్త్రిగారి ప్రధానశిష్యులగు శామంతవాడి రాఘవేంద్రాచార్యులు గారిచే రచియింపబడినది.

ప॥ సరసాంగి నీపై మరులుకొన్నదిరా మేరగాదుర నీకు సామి॥
అ॥ మరునిగన్న శ్రీ వేంకటేశా! సుందరాంగా! దయనేలుకోరా॥
చ॥ కృపజూపుము యీవేళ॥

၊ లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ సా , - సనిదపద - నిసనిదపమపమ స , - రఅఅసాం - ంం ంగి ఇఇనిఇ	గా - , , , , - గమ పై - , , , , - మఅ	పా మ - గమపదని రూలు - కొ ఒ న్న దిర
సనిస - దదని - పపద - సపదనిసరిస మే ఎ ఎ - ర అ ఆ - గాఅఅఅ - దుఉఉఉఉఉర	నీ - , , , , - సని నీ - , , , , - కుఉ	దపమ - గమపదని ఉఉఉ - సాఅఅఅమి
అ॥ నినిసపమ - దపపమగ - పమగరి సని మఅఅఅఅ - రుఉని ఇఇ - గ అఅఅన్నఅ	సరిగమపాధప శ్రీఇఇఇ వేంకఅ	దనిసనిసా ,, టే ఎ ఎ ఎ శా ,,
సరిగ - రిగమగరి - గరిసా నిదపద సుంం - దఅరాంం - ంంగ అదఅయ	రిసా నిదపనీ నేవీ ఎలుఉకో	దపమ - గమపదని ॥సా॥ ఒఒఒ - రఅఅఅఅ ॥స॥
చ॥ సా , , , , రిసని - సనిద - నిదపద సరిగ నిసరి - దనిస - పదనిసరిగరి	మా , , , , - మగ రిసా నిధప - పా	రి - సరిగమపదని నిదప - గమపధని ॥

చ॥ పా పా , , ప మ గ రి స రి గా , , కృ పా , , జా ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ డు , ,	మా , , , , ప ద మూ , , , , ఈ ఇ	ప మ గ రి - స రి గ మ॥ ఇ ఇ ఇం ఇ - శే ఎ ఎ శ॥
1. పా , , , , దా , , పా మా గా	రి , , , , సా	, , రి , గా మ॥ కృ।
2. పా , ద ద ప మ గ మా , గ రి స రి గ	మా , గ ప మ ద ప	, మ గ రి గా మ॥ కృ।
3. ప ద ని సా̇ ని ద ని దా ప మ గ మ ప ద రి̇ స̇ సా̇ ని నీ ద దా ప మ ప ద ని	ద ని ని సా̇ , - రి̇ గ̇ సా̇ రి̇ స̇ ని ద పా	మ̇ గ̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని మ గ రి సా రి గ మ ॥కృ॥
4. సా̇ , , , , - రి̇ స̇ ని ద ప మ గ రి స ని̣ గ̇ రి̇ రి̇ స̇ ని - రి̇ స̇ స̇ ని ద ప - ని ద ద ప మ స రీ ని సా̇ ద నీ ప దా - ని ద ప మ స రీ గ గ మ - ప దా ద ని ని - సరి̇గ̇రి̇	సా̇ , , , , - రి గ గ మ ప - మ ప ద ప-ద ద ప మ - గ ప మ గ రి స సా̇ ప పా - స̇ ని	మ - గ మ ప ద ని స̇ రి̇ ని ద ని స̇ రి̇ సా̇ ని మ గ రి-స గ రి స ని̣ ద ప - మ గ రి గామ ॥కృ॥

22. మే. జన్యము
షరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

6. దర్బారురాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ ని స
అ. సనిధ ప మ రి గా రి స

ప॥ చలమేల జేసేవుర - చాలా నమ్మిన నాపైని॥ అ॥ పలచినయున్న నాతో - వాశేల వేణుగోపాలదేవ॥
చ॥ పలుకుము నాతో॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ప మ రీ - గాగా - రి స రీ ని రి స ని̣ చ అలా - మే ఏ - ల అ అ జె ఎ ఎ ఎ	ధ̣ ప̣ ధ̣ ని - స రి స రి ఎ ఎ పె ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	పా మ గా రి స రి పూ ఉ రా అ అ అ

ప మ రి గ – రి స రి మ – ప మా ప – ధ ని స	ని , ధా ప ధ ని	ప మ గ గా రి స రి ‖ప‖
త అ అ అ – అఅలఅ–అఅఅ – న౦౦౦	మ్మి , నా అ న అ	అ అ అ అ పై ఇ ని ‖చ‖
అ‖ ధ ని ప ధ – మ ప రి మ – రి ప మ రి – గ గ రి స	మ మ రి ప ప మ ద ధ	ప మ ప ధ ని ని సా
వ అ అ అ – అ అ ల అ – అఅఅచి – ఇ ఇ ఇ ఇ	యూ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ న్న అ	అ న అ అ అ అ నో
మ ధ ప స ని స రి స రి గా రి స ని స రి	సా , పా , ధ ని	ప మ గ గా రి స రి ‖ప‖
వ అ అ ద ఎ ఎ ల అ అ వే ఎ ణు ఉ ఉ ఉ	గో , పా , ల అ	అ అ ద ఏ వ అ అ ‖చ‖
ము‖ పమరిగరిస– నిరిసరినిస – ధపధని	స రి స మ రి ప మ ధ	ప ధ మ ప ధ ని సా
ధపధసపరి – స రి గా , రి స రి నీ	ధ ప స సా ప పా	ధ ప మ రి గ రి స రి‖
చ‖ పా పా , , ధ ప – మ ప ధ ప దా ధ రి	ని ని దా పా	గా గా రి స రి మ ‖పా‖
పాలూ , , కు ఉ – ఉ ఉ ఉ ఉ ఊ ఉ ఉ	మూ ఊ ఊ ఊ	నా అ తో ఒ ఒ ఒ ‖పా‖
1. పా ,, – ,, ధా ,, పామారి	గా , , పా	,, రీ ,, మా ‖పా‖
2. పాదధపమపా – పమరిగారిసరి	ని రిస ధి స ధా	, ధి సా రీ మ ‖పా‖
3. ధపధ – మప – రిమప సరిమపమరిగరి	స రి ని స ధ ని ప ధ	ప ధ ని స – రి మ ప ధ
సరిమపధ మపధనిస – పధనిసరిని	గ రి స రి ని రి స ని	స ధ ప ధ మ ప రి మ ‖పా‖
4. ధ ని స పా ప ధ ప మ రి గా రి స రి ని	సా , ధ ధ ప ధ ని	స ని స రీ మ ప
ధా ని స రి స నీ , ధ ధ ప మ ధ ప మ	గా , రి రి స ని స	మప మ పా , ,
ధపమరి – గరిసా – రిమపరీమపధ	మా ప ధ ని స పా	ధ ని స రి నీ స రి
గా గా రి స నీ నీ ధ ప ధ ని స రి	నీ స పా ధ మా	ప రీ మ సా రి మ ‖పా‖

29. మేళకర్త రాగము.
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

7. శంకరాభరణము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సామి నిన్నే కోరి - చాలా మరులు కొన్నదిరా ॥
అ॥ తామసము సేయక - దయజూడరా గోపాలా ॥
చ॥ నీరజాక్షి నీపై ॥

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ సా , , ని స̇ ధ ని పా - మపగామా సా , , - అ అ అ మి - ఇ ఇ నీ ఈ	పా - ధ ని పా - ధ ని న్నే - ఎ ఎ ఏ - కో ఒ	స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప ధ ని ॥ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ రి ఇ ॥
సా స̇ ధ ప మ - పా ప మ గ రి - స రి గ స - చా ల అ అ అ - మారు ఉ ఉ ఉ - లు ఉఉఉ -	ని̣ ఫ̣ ధ̣ ని̣ సా - ప మ కో ఒ ఒ ఒ ఓ - న్నఅ	గ - రిగమ - పాధని ॥సా॥ అ - దిఇఇ - రాఅఅ ॥సా॥
అ॥ సాదధపమ - ధ పా మ - గ ప గా మ రి - తాఅఅఅఅ - అ మా అ - స అ అ అ అ -	గ మ ప - దధ ప - మ ప ముఉ ఉ - సే అ అ - య అ	ధ ని - స̇ ని సా ॥రి̇గ̇ అ అ - అ అ కా ॥అఅ
మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ స̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - ధ ని స̇ రి̇ - సా ద అ అ - యఅఅ - జా ఉఉ ఉ - డ అ అ అ - రా	స̇ ధ ప - పా మ గ రి అ అ అ - అ అ గో ఒ	స మ గ మ - పా ధ ని ॥ ప అ అ అ - లా అ అ ॥
ము॥ { స̇రి̇నిస̇ - ధనిస̇ - పధనిస̇ ధపమపధ - రి̇గ̇మ̇గ̇ - రి̇గ̇రి̇స̇ని - పధనిసాసా -	మ ప - గ మ ప - రి గ మ - స̇ ని ధ పా మ గ రి -	స రి గ మ - ప ధ ని స̇ స రి గ మ ప ధ ని ॥సా॥
చ॥ పా ధ ని స̇ - స̇ ని ధ - ప మ గ రి - గా మా నీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ - జా అ అ అ - అ అ	పా - మ ధా ప - స̇ ని క్షి - ని ఈ ఇ - ప ఇ	ధ ప - మ గ మ - రి గ మ ॥ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ॥

1. పా , మా , పా , – గా మా – రి గ	సా , – రి̇ , ని̇	, – సారిగామ ॥ని॥
2. ప దా ప మ – గమపామగమ – రిగారి	స ని̣ ధ̣ ని̣ – ప ధ̣ ని̣ స	రి – ని̣ సారిగమ ॥ని॥
3. మాధపమగ – మాపగమ – రిగసాని̣ – పధని – పధనిస̇రి̇ – స̇గ̇రి̇ – స̇నిధని –	సమగరిసని̣ – ధ̣ ని̣ సా రి ని̣ ధ పా – ధ	స రి గ మ పా – గ మ మగరిస – రిగామ ॥ని॥
4. పామపగమ – రిగసా – గమరిసని̣ – ధ సా̇నిరి̇స̇ – మ̇గ̇రి̇గ̇సా̇ని – పదని	ధా̣ని̣ – స రి స ని̣ – సా̇ – సా̇ ని ధ పా –	సరిగమపా – ధ ప మగరిసా – రిగమ ॥ని॥

29 మేళకర్త జన్యరాగము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

8. హంసధ్వని - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ని స

అ. స ని ప గ రి స

ప॥ జలజాక్షి నిన్నెడబాసి - చాలా మరులుకొన్నదిరా ॥
అ॥ చెలియ నేల రావదేమిరా - చెలువుడైన శ్రీ వేంకటేశ॥
చ॥ నీ పాటి దొరలేగాన ॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ గా రి సా , , – ని̣ స రి గ – రి రి స ని̣ జ ల జా , , – క్షి ఇ ఇ ఇ – ని ఇ ఇ ఇ –	స రి స స ని̣ ధ̣ – ని̣ స న్నె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ – డ అ	రి – ధా̣ నీ̣ సా రి॥ అ – బా అ సి ఇ॥
గ రి స – ని̣ స రి – ధ̣ ని̣ స రి గ – ప గ ని పా – చ అ అ – ల అ అ – మ అ అ అ అ – రు ఉ ఉ లా –	స̇ ని స̇ రి̇ – స̇ ని̣ ప – కొ ఒ ఒ ఓ – న్న అ అ –	ప గా రి సా రి – అ ది ఈ రా అ॥
అ॥ ప గ రి స ని̣ స – రి గా – రి రి స ని̣ ధ̣ – చె ఎ ఎ లి ఇ ఇ – యా అ నే ఎ ల అ అ –	ని̣ స రి గా స – గ రి – ర అ అ వ అ – దే ఎ –	గ పా ని సా , , – ఎ ఏ – మి రా , , –

ద స̇ ని-ప ని స̇ ద̇ Ẋ - స̇ ద̇ Ẋ ప̇ - Ẋ ద̇ స̇ ని - | రి̇ రి̇ స̇ ని ప - ప X | , ద స ని̣ - ధ̣ ని̣ స ద
శాఎ ఎ-లువు ఊ ఊఊ - ఠ ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ - | (శ్రీభావ ం ం - క టొ | , ఎ ఎ ఎ - శ అ అ అ ॥

గా ద X - ద స రి - ని̣ స ద X - ద ద స ని̣ - | రి - ని̣ X ద ని̣ స ద | ప - ని̣ స ద గా , - ప
X ద స రి - X ప ని - ద X ప - ని̣ స ద X ప - | ధ̣ ని̣ సరి - X ప ని - | ద X ప ని సా̇ , ద̇
ద̇ ప̇ నిపా - ని Ẋ ద̇ స̇ నీ - ప ని స̇ ద̇ Ẋ - | పా ని సా̇ ద̇ Ẋ ద̇ - | ప ని స̇ ద̇ Ẋ ద̇ - ని ద̇
Ẋ ప̇ Ẋ ద̇ స̇ ని - స̇ ద̇ స̇ ని ప X - ద X ప ని - | Ẋ రి̇ స̇ ని ప - ద̇ స̇ | , ని - ప గా ద స ద ॥జం॥

చ॥ నీ , , - , , సా̇ రి̇ స̇ ని ప - ప X ద | గా , - X ద స రి - | ద స ని̣ - స ద గా ప ॥
నీ , , - , , సా ఆ టి ఇ ఇ - దొ ఒ ఒ | రా , - అ అ అ నే | ఎ ఎ ఎ - గఅ నా అ ॥

1. నీ పా ,, - గా ,, రి సా ని̣ - | ధా̣ , రి̇ , నీ | , - సారిగాప ॥ని॥

2. నీ ప X ద స - రి X ద స ని̣ - ధా̣ ద ని̣ | , - X ద ని̣ - ధ̣ ని̣ స ద | , - ద X - ని̣ స ద X ప ॥ని॥

3. ని ప X ద - ని X ద ని̣ - ధ̣ ని̣ ధ̣ స - ని ద స X | ద ప X ని - ప స̇ ని ద | ని Ẋ ద̇ ని ద̇ ని ప X -
ప ని స̇ ద̇ Ẋ - X ప ని స̇ ద̇ - ద X ప ని స - ని | Ẋ ద̇ స̇ ని - ప ద స̇ ని | ప - X ద - ని̣ స ద X ప ॥ని॥

4. సా̇ ,, - ,, ని ద̇ స̇ ని ప X - ద స ద X | పా ,, - ,, స̇ ని | ప X ద స - ద X ప ని -
స̇ రి̇ ని ద̇ ని ప X - ప రి̇ X ప X ద స | ద ని̣ X ద - X ప ని - | ద X ప ని - సా̇ , , -

ని ప X పా, - ద X ప నీ - X ప ని స̇ ద̇ | ప ని స̇ రి̇ Ẋ - ని̣ స̇ | ని Ẋ ద̇ ద̇ - నీ ప ని -
Ẋ రి̇ ని ప̇ ద̇ - ప̇ గా̇ ద̇ స̇ ని - ప ని స̇ ద̇ | సా̇ , పా , - ని ప - | X ద స - ని̣ స ద X ప ॥ని॥

R 780.1 AKA 56677 B60/-

16 మేళకర్తరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

9. చక్రవాకము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స̇
అ. స̇ ని ధ ప మ గ రి స

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయుడు గారిచే రచింపబడినది.

ప॥ సరసుడ నిన్నె కోరి-చాలా మరులుకొన్నదిరా ।
అ॥ ధరలో వెలయు శ్రీ వేంకటేశా-దయయుంచి యేలుకోరా ।
చ॥ రారా చెలితాళ లేదుర ॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా , - ని ధ̣ ని ప ధ - నీ ధ ప - మ గ రి స	రి , సా ని̣ - ధ̣ ని̣	సా , - ప మ ప ధ ని ॥
సా , - ర అ అ అ అ - సూ ఉ ఉ - డ అ అ అ	నీ , న్నె ఎ - కొ ఒ	ఓ , - ఒ ఒ ఒ రి ఇ ॥
స̇ ని ధ ప - మగమ - రిగమపమ - గ రి సా -	ని̣ ధ̣ ని̣ స - రి గ మా -	గ మ ప ధ - నీ ధ ని ॥సా̇॥
చ అ అ అ - ల అఅ - మఅఅరుఉ - ఉఉలూ -	కొ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఓ -	న్న అ అ అ - దీ ఇ ర ॥సా॥
అ॥ మ మ ప మ - మా గ రి - స ని̣ సా మగమా-	ప మ పా - ప ధ ని ధ -	నీ ధ ప - ధ ని సా̇
ధ అ ర అ - లో ఒ ఒ - వె అ లా - యు ఉ ఊ	శ్రీ ఇ ఈ - వే ఎ ఎ ం -	కొ టె ఎ - ఎ ఎ శా -
రి̇ గ̇ మా̇ - గ̇ రి̇ స̇ ని - సా̇ ని ధ - ప ధ నీ -	ప ధ ని స̇ - రి̇ స̇ ని ధ -	ప మ ప ధ - నీ ధ ని ॥
ద అ అ - య అ అ అ-యూ ఉంచి - ఇ ఇ ఈ -	ఎ ఎ ఎ ఎ - లు ఉ ఉ ఉ -	కొ ఒ ఒ ఒ - రా అ అ ॥
చి॥ { సా̇ , రి̇ స̇ ని ధ ని - ప ధ ని స̇ - ని ధ ప మ -	పా ధా - ని ధ ప మ -	పా గ మ - రీ ,, -
స రి గ - రి గ మ గ మ - ప ధ ని ధ - దా ని ధ -	పా ధ - మ ప మ గ మ -	స రి గ మ - పా ధ ని ॥పా॥
చ॥ ధా , , - ప ధ ని స̇ - ని ధ ప మ - పా, మ -	గ రి స ని̣ - ధ̣ ని̣ స రి -	గ మ ప మ - పా ధ ని ॥
రా , , - ర అ అ అ - చె ఎ లి ఇ - తా, అ -	ళ అ అ అ - లె ఎ ఎ ఎ -	దు ఉ ఉ ఉ - రా అ అ ॥

1. పా, మా, గా - రీ, సా, నీ̣ ధ ప మ గ రి స - పమగరిస - మ గ రి స ని̣	ధా̣, నీ̣ , సా - ధ̣ ని̣ స రి గ - రి గ మ	రీ, గా మ ప ని ‖రా‖ గ మ ప - గ మ ప ధ ని ‖రా‖
3. నీ ధా - ని ధ ప మ - పాపా - దపమగ - మ గ మ ప-ధ ని స̇ ని - రీసా̇ - నిధపమ -	మా ప్ప మ - గ రి స ని̣ - ప ధ ని స̇ - రి̇ స̇ ని ధ -	స రి గ మ పా , , - ప మ ప ధ - నీ ధ̣ ప ‖రా‖
4. సా ,, - ని స̇ రి̇ స̇ - నీసా̇ - నీ ధా - ప మ పా - ప్ప మ గ మ - పధనిధ - ధనిస̇ని - ని స̇ స̇ ని - ధ ని ధ ప - మగరిస - రీ , స	ధ ని సా̇ ,, ని ధ - రీ , సా̇ ని-ధ ని - , ని̣ - ధ̣ ని̣ సా ,, -	ప మ గ రి - స ని̣ సా సా̇ , , - స̇ రి̇ రి̇ స̇ - రి గ మ - గ మ ప ధ ని ‖రా‖

16. మే. జన్యరాగము
శురి-అంగ-ప-చధ-కైని

10. మలయమారుతము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప గ రి స

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామినాయుడు గారిచే రచింప బడినది.

ప‖ మలయమారుతముచే - మది ఝల్లుమనెరా ‖
అ‖ ఇల శ్రీ గుంటూరి పురీశ - ఇభరాజవరద రార
చ‖ మరుడు నాపై వెడలెర ‖

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప‖ గా రీ సా , ని̣ - ధా̣ నీ̣ సా , , - మాలాయా , అ - మా అ రూ, , -	స రి గ రి - రి గ రి స - త అ అఅ - అ అ అ అ -	ని̣ రి స ని̣ - ధ̣ ని̣ స రి ‖ ముఉఉఉ - చె ఎ ఎ ఎ ‖
గ రి స ని̣ - ధ̣ ని స రి - గా ప ధ - ని ధ ప - మఅ అఅ - ది ఇ ఇ ఇ - ఝూఅఅ - ల్లు ఉఉ -	గా ప ధ - ని ద ధ ప - మా అఅ - నె ఎ ఎ ఎ -	గ ప గ రి - స ని̣ స రి ‖ గా‖ ఎ ఎ ఎ ఎ - ర అఅ అ ‖మా‖

అ॥	ని ని ద ధ - పా ప గ - గ ప ధ ని ధా ,, -	గ ప ధ ని - ప ని ధ ప -	గ ప ధ ని సా , , -
	ఇ ఇ ఇ ఇ - లా శ్రీ ఇ - గు ఊ ఊం టూ ,, -	రి ఇ ఇ ఇ - పు ఊ ఊ ఊ -	రి ఇ ఇ ఇ రా , , -
	ని స̇ రి̇ స̇ - గ̇ రి̇ స̇ ని - ధ ని స̇ ని - దా, ని -	ప ధ ని ధ - గా ప ధ -	ని ప ధ ప - గ రి స రి॥
	ఇ ఇ ఇ ఇ - భ అ అ అ - ర అ అ అ - అ , జ -	వ అ అ అ - రా అ అ -	ద అ అ అ - ర అ అ ర॥
ము॥	గా రి స - ని̣ ధ̣ ని̣ పా̣ - ధ̣ ని̣ సా రి ని̣ -	స రి గా - రి గ పా -	గ పా ధ - ని ధ ప ధ -
	ఏ ల ర - యికయూజా - ల ము చా లుర -	తను తా - శ నురా -	వ దే ర - ప లు క ర -
	స̇ రీ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ - పా ధ ని - స ని ధ ప -	గ ప ధ ని సా ,, -	ని ధ పా - గ రి స రి ॥గా॥
	ని రంత రము నిను - స న్ను తి - స లు ప గ -	న లు గుట మే ,, -	ల ట రా - ప లుమరు ॥మా॥
చ॥	ధా ,, - ,, ప ధ నీ - ని ద ధ ప - ప గ	పా , , - . , - గ ప	ధ స̇ ని ధ - గ ప ధ ని॥
	మా ,, - ,, రు ఊ ఊ - ష్టు ఊ ఊ ఊ - న అ	పై , , - , , - వె ఎ	డ అ అ అ - లె ఎ ఎ ర॥
1.	సా, గా, రీ - సా, సీ, ధా̣ -	నీ̣ , - సా, రీ -	గా పా, ధా ని ॥
	మా,భా,గా,- యే, లే, రా -	ముం, - డా, హో -	పా మే, లా ర ॥మా॥
2.	నీ, ధా, పా - గ ప ధ ని - స̇ ని ధ ప -	గా, రీ, సా -	ధ̣ ని̣ స రి - గ ప ధ ని -
	పం, తా, ము - వ ల దు ర యి క ర అ -	వ్వం తై, నా -	ద యు ద ల - చ గ ద ర ॥మా॥
3.	నీ, ధా ని ప ద - ని సా̇ ని ధ ప - గ ప	గా, రీ స - స రి	గ పా ధ - ని ధ ప ధ
	నీ, దా న ని టు - ని రా ద ర ణ - న ను	బో, తాడ - త గ	దు తా ర - నీ క వ ర -
	గా̇, రి̇ స̇ - ని రి̇ సా̇, ని - ధ ని ప ధ -	స̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని - ధ ని -	స̇ ని ధ ప - గ ప ధ ని॥
	వా, నేర - మి క సై, చి - చ ను వు న -	లె న గొ న స ము-యు యు -	ప త గు వ - గ ం యర॥మా॥
4.	సా̇ ,, స̇ ని ని ధ - ధ ప ప గ - గ రి రి స	రీ ,, - స ని̣ ధ̣ ని̣ -	స రి గ రి - గ పా ప -
	రా ,, రి కములు - శు క మధు - క రములు	రో,, - కి ల ములు -	కొ ల క ం - ని గూ యు -

గ ప ధ ని - స̇ రి̇ స̇ ని ధ ని - ప ధ ని - పనిధ	గ ధ ప - గ ప గ రి స -	రి గ ప గ - పా ధ ని -
ములు కుల - ప గి ది చె వు ల - జొ౦రగ - వగలు -	నా౦గ ల - తి గులు వ డి -	క లు వ ల - రా౦యుడు -
సా̇ రి̇ గ̇ - స̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని ధ ప ధ - గపధని -	స̇ రి̇ సా̇ - ని ధ పా -	గ̇ ప ధ ని - ప ని ధ ప॥
వె న్నెల - యుడుకులు - నెర ప గ - చెరపున -	ద రి జే - రి తి రా -	కొ౦ ౦ గి ట - న ను మ ర॥మా॥

22 వ. మేళకర్త జన్యరాగము 11. అభోగిరాగము - ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-చధ

ఆ. సరిగమధస

అ. సధమగరిస

ప॥ ఎవ్వరి బోధన విని యీలాగు జేసేవురా! ॥అ॥ జవముగానన్నేలరా! శేషాచలేంద్ర!
శ్రీ వేంకటేశ్వరా! ॥చ॥ మరుబారి కోర్వజాలనురా!॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ రీ గా - గ రి సా - స రి స స - ధ̣ మ̣ ధా̣	మ̣ ధ̣ స ధా̣ స - ధ̣ స	రి గా మ - గ గ రి స
ఏ వా - రి ఇ ఈ - బో ఒ ఒ - ధ అ అ	న అ అ అ అ - వి ఇ	ఇ ఈ ని - ఇ ఇ ఇ ఇ
రి గ మ గా మ - రి గ స రీ - ధ̣ స రి గ మ -	ధ మ ధ సా స̇ - ధ స̇	ధ మా - గ మ గ రి స ॥రీ॥
ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ - ల అ అ అ - గు ఉ ఉ ఉ ఉ -	జే ఎ ఎ ఏ ఎ - సె ఎ	ఎ ఏ - వు ఉ ర అ అ ॥ఎ॥
అ॥ స̇ స̇ ద ధా మ - ధ ధ మ గా రి - గ మ రి గ	స రి గ మా మ - ధ మ	గ̇ రి గ - మ ద ధ సా̇
జ అ అ వా అ - ము ఉ ఉ గా అ - న అ అ అ	స్నె ఎ ఎ లా అ - ర అ	అ అ శే - ఎ ష అ అ
ధ స̇ రి̇ సా̇ రి̇ - గ̇ మ̇ రి̇ గా̇ - మ̇ గ̇ గ̇ రి̇	రి̇ గ̇ రి̇ స̇ రి̇ - ధ రి̇ స̇	స̇ ధ మ - ధ మ గ రి స ॥రీ॥
చ అ అ లే ఎ - ౦ ద్ర అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ	వె ౦ ౦ ౦ ౦ - క అ అ	టే ఎ ఎ - శ్వా అ ర అ అ ॥ఎ॥

అ|| రి గ మ - రీ గ - సరిగ సా రి - స ధ ధ ధ	స ధ స రీ రి - గ స	రి మా - ధ మ గ రి స
రి గ మ - గామ - ధ మ ధ సా - రి గ స రి గ	మ గ రి - గా రి స ధ	రి సా - ధ మ గ రి స ||ప||
చ|| మాధమధా - ధసధమ ధధసారీ	ధ సధధ మా - గమ	గరిస - రిగ - సరి గ
మారుఊబా - అఅఅఅ రిఇఈఈ	కొఒఒఒ ర్యా - జఅ	లఅఅ - నుఊ - నఅఅ
1. మా , , , , - , , ధామాధాసా	ధామా - , , గా	రీ సా , రీ గ || మరు ||
2. మధసధామ - ధమగరీగ - మగరిస	ధ సా - రి గ మ ధ స	స ధ మ గ రి - సరిగ ||మరు||
3. ధసధమ - గరిగమ - ధమగరిగ - సరిస	రి గ మ ధ స - రి గ రి	స ధ మ గ రి - సరిగ ||మరు||
4. సా, - సాస - రిగసరీ - రిసధమధ	సా , - స ధ రి స ధ	, స ధా మ - గరిస
రి గ మ ధా స - రిగమరీ - గరిస - సధ	రి సా - పమప - స ధ	, మ గ రి - సారిగ ||మరు||

15. మేళకర్త జన్యరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

12. సావేరి - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| సరసుడా నిన్నే కోరి - చాలా మరులుకొన్నదిరా||
అ|| గిరిని వెలయు శ్రీ వేంకటేశా కరుణించు ఇదే సమయము ||
చ|| దానిపై నెనరున ఈ వేళ ||

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప|| సా రీ గా - రి గ రీ , , - రి గ రి రి సారాసా - ఊఊడా, , - ని ఇ ఇ ఇ	సా - స రి స ని ధా - ని - న్నె ఎ ఎ ఎ ఏ -	గ రి రి గ - రి స ని ధ కొఒ ఒఒ - రి ఇ ఇ ఇ||

స రి పమగరిస – ద ధ మ గ రి స – ధ̣ స రి
చ అ అఅఅలఅ – మ అ అ రు ఉఉ – లుఉఉ

అ॥ దధప – మపధ – రి మ ప ధ మా – గ రి స రి
గిఇఇ – రి ఇఇ – ని ఇ ఇ ఇ వే – ల అయుఉ –
ప ధ స̇ రి̇ – గ̇ రి̇ రీ̇ – గ̇ రి̇ రి̇ గ̇ – రి̇స̇నిధ –
శ అ అ అ – రుఉఊ – ణి ఇ ఇ ం – చఅఅఅ –

సా రి గ – రి స రీ – – స గ రి స – ని̣ధ̣ప̣ధ̣ –
ధ ప మ – రీ మపధ – స రి స – పమధప – ని
ని ధ ప మా ప – స̇ ని ధ పా ధ – రి̇స̇నిధ
ధ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ – ద స̇ ని ధ – ప మ గ రీ స –

చ॥ ధా, – మపధసా – ని ధ ప మ – గ రి స ధ̣ –
దా, – ని ఇఇ పై – ఇ నె ఎ ఎ – న అఅ అ –

1. దా, – పా, ధా – పామా గా రీ –
2. ధా ని – ప ధ ప మ ప – ధ ని ధ మ – గరిసధ̣ –
3. ధ ని ధ మ గ రి – ని ధ మ గ రి స – ధ మ గ రి
ధ – మ ప ధ స̇ ని ధ – రి̇ స̇ ని ధ – పధస̇రి̇గ̇ –
4. సా ,, – ,, రి̇ స̇ ని ధ ప మ – గ రి స ధ̣
స̇ ని ధ పా ధ – ని ధ ప మా ప – ధ మ గ రి –
మ గ రి సా , – ధ̣ స రి మా ప – రి మ ప ధ –
రి̇ సా̇ ని ధ ప – ధ పా మ గ రి – మ ప ధ స̇ –

మ ప ధ – రి̇ సా̇ – మ ప
ఉ ఉ ఉ – కొ ఓ – న్న అ

రి̇ స̇ ని – ధ ని ధ ప ధ –
శ్రీ ఇ ఇ – వెం ం క అ –
రి̇ సా̇ ని ధ ప – ధ మ
ఇ ఈ దె ఎ ఎ – స అ

రీ స – గ రి గ స రి
ధ ని – ప ధ మ ప–స రి
పా మ – ధా ప – ని ధ̣ –
గ̇ రీ̇ స̇ ని ధ – రి̇ స̇

రీ , – రి స రి – మ ప
రూ, – న అ అ – ఇ ఇ

మా, సా, ధా –

సా రి మ ప ధ – స రి

స – గ రి స ని̣ ధ̣ – రి స
ధ స̇ రి̇ – ప ధ స̇ మ ప

సా ,, ,, ప మ
ని ధ ప మ – స̇ ని ధ ప –
ప మ ప ధ స̇ – మ ప ధ
రి̇ గ̇ రి̇ స̇ – ని ధ పా –

ధ ని ధ మ – గ̇ రి స ధ
అ అ అ అ – ది ఇ ఇ ర ॥

ప మ ప ధ సా̇ , , –
లె ఎ ఎ ఎ – శా , , –

, గ రి స – సా ని̣ ధ̣ ॥
, మ అఅ – యూముఉ ॥

ధ̣ స రి మ పా , – ధ
మ ప – ధ ని ధా , , –
ప ధ స̇ రి̇ – గ̇ రి̇ రీ̇ –
ని ధ – ప మ గ రి స ధ̣ ॥సా॥

, ద – ప ని ధ ప మ ప॥
, వె – ఎ ఎ శీ అ అ అ॥

, నీ ధా పా మ ॥దా॥

మ పా – మ ని ధ ప మ ॥దా॥

ని̣ ధ̣ ప̣ – ధ̣ స రి మ ప
ధ – గ̇ రి̇ స̇ ని ధ ప మ ॥దా॥

ధ ప – ని ధ ప మ ప ధ –
రి స̇ ని ధా – సా ద –
స̇ – రి̇ గ̇ రి̇ రి̇ స̇ ని ధ –
మ గ రి సా – రి మ ప ॥దా॥

8 వ మేళకర్త రాగము
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

13. తోడి - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏర నాపై నింత చౌక శాయ - మేర గాదుర నాసామి॥
అ॥ మరునిగన్న శ్రీ వెంకటేశ సుకుమార సన్నేలుకోర సరసుడ॥
చ॥ దానిమాటలు విని ఇంత సాహస మేలర॥

<table>
<tr><th>। లఘువు</th><th>౦ ద్రుతము</th><th>౦ ద్రుతము</th></tr>
<tr><td>వ॥ సా , స̇ ని ధ - ప ధ ని - ని ధ ప - మ గ మని -</td><td>ధ ప ప మ గ రి - స రి</td><td>గ మ ప - గ మ ప ధ ని ॥</td></tr>
<tr><td>ఏ , ర అ అ - న అ అ - స ఇ ఇ - ని ఇ ఇంత-</td><td>చౌ ఉ ఉ క అ అ - శ అ</td><td>అ అ అ - య అ అ అ అ ॥</td></tr>
<tr><td>స̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని - ధ ని స̇ ని ధ ప - మ గ మ ని</td><td>ధా ,, - ,, స̇ ని</td><td>ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ॥సా॥</td></tr>
<tr><td>మొఎ ఎ ర అ అ - గ అ అ దు ఉ ఉ - ర అ అ అ</td><td>నా ,, - ,, స అ</td><td>అ అ అ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ఏ</td></tr>
<tr><td>అ॥ ని ధ ధ ని - ధ ప మ - గ మ ని ధ మ - గరిస-మ</td><td>గ మ - ప ధ ని - ని ధ ప -</td><td>ధ ని స̇ ని సా̇ - ధ ప</td></tr>
<tr><td>మ అ అ అ - గు ఉ ఉ - ని ఇ గ అ అ - న్న అ అ-శ్రీ</td><td>ఇ ఇ - వెం ం - క అ అ -</td><td>టె ఎ ఎ ఎ శా - సు కు</td></tr>
<tr><td>ధ ని - స̇ రి̇గ̇రి̇ - స̇ గ̇ రి̇ సా̇ ని - ని ధ ని స̇</td><td>ధ గా̇ రి̇ స ని - ధ ని</td><td>, ధ ప మ - గ మ ధ ని -</td></tr>
<tr><td>మ అ - అ అ ర అ - న అ అ న్నే ఎ - లు ఉ ఉ ఉ</td><td>కో ఓ ర అ అ - స అ</td><td>, ర అ అ - సు ఉ ఉ డ -</td></tr>
<tr><td>ము॥ { స̇ రి̇ స̇ ని - ధనిసా̇నిధ - ని ధ పమ - గమ</td><td>ప ధ ని - ధ ని స̇ - ని ధ</td><td>ని స̇ - ని రి̇ సా̇ , , -</td></tr>
<tr><td>ధ ని ధ గ̇ రి̇ - రి̇మ̇గ̇రి̇ - స̇నిధప - ధనిస̇ -</td><td>ని స̇ రి - ధ ని స̇ - మ ధ</td><td>ని - గ̇ రి̇ ని-ధ మ ధ ని ॥ఏ॥</td></tr>
<tr><td>చ॥ ధా , ని - రి̇ స̇ స̇ ని - ని ధ ప - గా రి స రి -</td><td>గా , మా , - ప ధ</td><td>ని సా̇ - నీ ధ ప మ ॥</td></tr>
<tr><td>దా , ని - మ అ అ అ - ట అ లు - వి ఇ ని ఇ -</td><td>ఈ , ం తా , - స అ</td><td>హా సా - మేల అ ర ॥</td></tr>
</table>

1. గా మా గ రి - ని̣ రి సా - ధ̣ ని స రి - ని రి	, రి - రి గ మ ధా - ని	ధా మ - గా మా ని ॥దా॥
2. ధా నీ ధ ప మ - గ మ ధ పా - గా రి స ని̣ -	పా రి గ మ ప - స రి	గమా - ని ధ మ గ మ ॥దా॥
3. ధ ని̣ ధ మ గ మ - ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి ధని - స̇ రి̇ ని - ధ ని స̇ రి̇ గ̇ రి̇ ని - ధ ని ధ మ	స - గ రి ని̣ - ధ̣ ని̣ రి ని̣ - గ రి స - గ̇ రి̇ ని ధ మ	ధ̣ ని̣ స రి గ మ - ధ మ గ రి స - ని̣ స రి గమ ॥దా॥
4. ప ధ ని సా ని - ధ ని స̇ నీ ధ - రి̇ స̇ ని ధ - ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి స - రి గ మ ధ ని -	పా మ గా మ ని ధ - రి̇ సా̇ ని ధ ప - స̇ ని	ప ధ ని స̇ - ధా ,, - , ధ ప మ గా మా ని ॥దా॥
5. సా̇ , ని - ధ ని సా̇ , ని - సా̇ , ని ధ ప - రి̇ ని ధ మ గ రి - ని ధ మ గ రి ని̣ - ధ మ గ రి స̇ రి̇ గ̇ రీ̇ ని - ధ ని గ̇ రీ̇ ని - ధ ని ధ ధ గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ ని - ధని గ̇ రి̇ ని ధ మ - గ మ గ రి	ధ ని ధా ,, ప ధ ని̣ - ధ̣ ని̣ స రి గ మా ధ - , మా - గ మ ని ధా మ - గ సా - స̇ సా̇ ని ధ	ని ధ ప - గా మ ధ ని - స రి గ మా - ధ మా ధ ని - గ మ ధ మ ధ ని - స̇ రి̇ మ గ రి - ని̣ స రి గమ ॥గా॥

8. మే. హనుమత్తోడి జన్యము
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

14. ధన్యాసిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షి నిన్నే కోరి - వలచియున్నారా సామి॥
అ॥ మనసు జారిన - మా చక్కని త్యాగేశ ॥
చ॥ నీ సాటెవరురా ॥

। లఘువు	౦ ।ద్రుతము	౦ ।ద్రుతము
స॥ ధా పా - గా రీ సా - స ని̣ స ని̣ గా - వ నా - జా ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ క్షీ -	మ గ మ ప ధ ప - స̇ ని ని ఇ ఇ న్నె ఎ ఎ - కో రి	ధ ప - ని ధ ప మ గ మ ఓ ఓ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ద ధ ప మ - గ మ ప ధ మ ప - గ గ మ గ రి స	ని స̇ ని ధ ప - ని ని స̇	స̇ ని స̇ ద ధ ప గ మ ॥
వ అ అ అ - ల అ అ అ అ అ - చి ఇ ఇయుఉఉ	న్న అ అ అ - అ ది ఇ ఇ	ర అ అ స అ అ అ మి ॥వ॥
అ॥ స̇ ని ధ ప - ని ధ ప ప మ - గ మ ప ధ ధ మ ప	ని స̇ ని గ̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని	స̇ ని ధ ప - ని ని సా̇ -
మ అ అ అ - న అ అ అ అ - ఘు ఉ ఉ జ అ అ అ	ఆ అ అ రి ఇ ఇ ఇ - ఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ నా -
ని స̇ గ̇ గ̇ - మ̇ ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ - సా̇ ని ధ ప మ	గ`మ ప ని సా̇ - ని ధ	ప - ని ధ ప మ గ ప మ -
మ అ అ అ - అ అ చ అ అ అ - క్ర అ అ అ అ	ని ఇ ఇ ఇ త్యా - అ అ	అ - గె ఎ ఎ ఎ శ అ అ -
ము॥ ధ ప మ గ రి స పా ప - ధ రి ని̣ సా స - గ	గా మ - ని̣ నీ̣ స - ని	నీ ధ ప - గ మ ప మ
ప ని ధ ప - మ గ రి స ని̣ ధ̣ ప̣ - మ గ రి నీ̣ -	స̇ సా̇ రి̇ ని ధ - ప మ	, నిధ ప - గ గా మ ॥వ॥
చ॥ నీ, సా̇, ప ధ ప - స̇ ని స̇ - ప ధ మ ప	గా, - మ గ మ ప ధ	ప - స̇ ని స̇ - ప ధ మ ప
నీ, సా, అ అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ	కొ, - ఎ ఎ ఎ వ అ	అ - రు ఉ ఉ - ర అ అ అ
1. నీ, ధా, పా, - గా రీ పా రి	నీ̣, ధా̣, పా̣	, నీ̣ సా - గ మ ప ॥నీ॥
2. నీ ధ ప - ప మ గా రి స - గా మ ప - నీ̣	రి స–మా ధ ప - గా̇	రి̇ స̇ - గా మ ప ధ ప ॥నీ॥
3. స గ ప మ ప - స రి ని̣ గ రి - ప మ–పప–మని	ధ ప - గ మ ప ని ని స̇	మ గ మ ప ని ని - స̇ రి̇
ని ధ ప - గ̇ రి̇ స̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని స̇ రి̇ - స̇ ని స̇	గ మ ప - స̇ ని ధ ప - రి̇	స̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని ధ ప ॥నీ॥
4. సా ,,,, రి̇ స̇ ని ధ ప - గ మ ప ని ధ	పా ,,,, స̇ ని	ధ ప మ గ మ ప ని ని -
స̇ గ̇ గ̇ - స̇ రి̇ రి̇ - ని స̇ స̇ - ప ని ని - స̇ రి̇ ని స̇	ప ధ మ పా - మ గ రి	సా, రి̇ స̇ ని ధ ప ॥నీ॥

20 వ - మేళకర్త
చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

15. భైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
చ
అ. సనిధపమగరిస
శు

ప॥ వనిత నిన్నే కోరి- వలచియున్నదిరా
అ॥ ఘనుడౌ మా చక్ర్కని- వేదపురీశ॥
చ॥ మానితగుణసాంద్ర॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ రీ మా - గ రి గ గ రీ - స స రి రి - గ గ	రి స - ని ధ - గ రి ని	స రి - ప మ మ గ రి స॥
వా నీ - త అఅ అఅ - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఇ ఇ - నే ఎ - కో ఒఒ	ఒ ఒ - ఒ ఒ రి ఇ ఇ ఇ॥
గ గ రి గ - మపధ - ధపపమగ - మ గ రి స	ని ని ధ ప మ - రి స ని	ధ ప - మ ప మ గ రి స॥
వ అ అ అ లఅఅ - చిఇఇఇ - యుఉఉఉ	న్న అ అ అ అ - ది ఇ ఇ	ఇ ఇ - ఇ ఇ ర అ అ అ॥
అ॥ ని ని ధ - ధ ప ప మ గ - మపమగ - రిసనిస -	గ గ రి - గ మ ప గ రి -	గ మ ప ధ - నీ సా -
ఘుఅ అ - నుఉఉ ఉ ఉ - ఉఉడవు - ఉఉమఅ -	అ అ అ - అ అ అ చ అ -	అ అ అ అ - అ అ -
ని స గ గ రి - ని స రి నీ ధ ప - ప మ ప ధ -	ని స రి ని ధ ప - మ ప	మ - ధ ప ప - మ గ రి స॥
క్ర అఅఅ అ - అ అ అ నీ ఇ ఇ - వె ఎ ఎ ద -	పు ఉఉ ఉఉ ఉ - రి ఇ	ఇ - శ అ అ - అ అ అ అ॥
ము॥ గా గ ప - రి స నీ ధ ప - ధ ని సా రి ని -	స రి గా - రి గ మా -	గ పా మ - ని ద ప ధ
మ గ రి - ప మ ధ ప - ని ధ ప - సనిధప - రి స	గ రి సా - ని ధ పా -	మ ని ధ ప - మ గ రి స॥వా॥
చ॥ మా ,, - ,, ని ని ధ ధ మ - మ గ రి స -	రి , గ - రి గ మా	, - గ మ ప - మ గ రి గ॥
మా ,, - ,, ని ఇ ఇ ఇ ఇ - త అ అ అ -	గు, ణ - అ అ సాం	, - ద్ర అ అ - అ అ అ అ॥

1.	పా , , , , - సా ,, నీ నీ ధా -	నీ పా ,, - ధా	, నీ సా రీ రి -
	రీ , , , , - రీ , , రీ గా మా -	గా , రీ , సా	. - నీ సా రీ x ॥మా॥
2.	నీ నీ - ధా పా ,, - ధా నీ సా	రీ - నీ సా రీ	. . - రీ గా మా -
	మ గా రీ స - ని నీ ధా ప - ధ ని స రి	x రీ ని - స రి x x	, - మ ని ధ - మా x రి x ॥మా॥
3.	గా ,, - ,, మ x - x మ x x - మా మా -	x x రి రీ స ని స -	రి x మ x - మా x రి -
	x మ పా x రి - x మ మా x రి గా రి స -	సా ని గా రి x మ -	x పా - ప మ x రి x ॥మా॥
4.	నీ ,, - ,, ధ ధ ని ని ధ - ని ధ ప ధ మ -	పా ,, - ,, మ ప	ని ధ స ప - మ x ప మ -
	పా మ x రి స నీ ధ ప ధ - మ ప ధ ని స -	మ ప ధ ని సా - x రి	x మ పా - ని స రి x॥మా॥
5.	సా , సా స - ని స రి నీ ధ - ప ధ మ ప -	గా , రీ x మ ప	ధ - మ ని ధ ప - మ x రి
	సా - మ x రి సా - ప మ x రి సా - ని ధ మ -	x రీ స ని ధ ప - మ	x రి x - మ పా , - ధ
	మ x రి గా - మ ని ధ ప ధా - ని స రి - ని స	x రీ - ని x రి స రి	ని స ని రి - సా ,, -
	ప ధ ని స రి x - రి x మ ప ధ ని - స రి x రి	స - సా రి ని ధ ప - ప	, ధ మ x రి - రీ x ॥మా॥

---

20. మే. నటభైరవి జన్యము
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

16. ఆనందభైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స గ రి గ మ ప ధ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

(x ఈ గుర్తు అంతరగాంధారము)

ఏకా సుబ్బారావుచే
సమకూర్పబడినది

ప॥ కోరి సేవింపరె - కోర్కె లీడేర్చు
అ॥ హరిహరార్చితమైన - ఆనందభైరవిని॥
చ॥ జగదంబా - సముద్రోదవే॥

। లఘువు	o ద్రుతము	o ద్రుతము
ప॥ ని సా - గా ,, - మ ప గ మ - పా - ,,	ప ద ప - ప మ గ - మ ప	మ గ రి - మ గ గ రి స -
ఓ ఓ - ఓ ,, - రి ఇ ఇ ఇ - ఈ - ,,	సె ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ - వి ం	ం ం ం - ప అ అ గె ఎ -
ని ని ని సా ని - స గ రి మ గ - ప మ మ గ రి	గ మ ప ధా ప - మ ప	, ప మ మ గ గ రి స ॥ని॥
ఓ ఒ ఒ ఒ ఒ రే ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ	లి ఇ ఇ ఈ ఇ - డె ఎ	, ఎ ఎ య్చ ఉఉ ఉఉ ॥ఓ॥
అ॥ ప ధ ప ప మ గ - మ ప మ మ గ రి - గ మ పా	మా , , , , ధ ప	మ గ రి - స ని స గ మ -
హా అ అ రి ఇ ఇ - హా అ అ ర అ అ - ర్చి ఇ ఈ	త , , , , మై ఇ	ఇ ఇ ఇ - స అ అ అ అ
ప ధ ప సా ని - స గ రి - మ గ రి గ రి స	ని సా ని ధ ప - ప మ	, ని ధ ప - మ గ రి స॥
అ అ అ అ అ - సంఉఉ - ద అ అ అ అ అ	బై ఈ ఇ ఇ ఇ - ర అ	, ని ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ॥
ము॥ ని ని స స - గ రి - మగగరిస - స మ మ గ రి	స ని ప గా మ ప ధ	ప ప మ మ గ గ రి స -
గగరిగామ - ప ప మ గా రి - స మ గ రి	స ని ప గా రి గ మ	ప ప మ గ మా , , -
ప ధ ప సా ని - సగరి - మ గ ప మ మ గ రి	మ గ రి సా ని గ రి	స నీ ధ ప మ ప ని -
స రి గ - ని స రి పనిస - మ ప ని - గమపని	స గ రి సా , స ని	దపా, మ గ రి స ॥ఓ॥
చ॥ పా మా - గ మ ప మ - పా ,, - పా ,,	మ ప ధ ప మ - గ మ ప	మ గ రి స - ని స గ మ॥
జ గా - ద ం ఉ ఉ - బా ,, - అ ,,	క అ అ మ ఉ - బ్రో ఒ ఒ	వ అ అ అ - వె ఎ ఎ ఎ॥
1. పా , మా , గా - రీ , సా , ని	నీ , సా , నీ	గా , రీ గా మ ॥జగ॥
2. ప ధ ప మా గ రి స - ని ని ని సా ని గ రి	మ ప ని సా ని ద ప	మ గ రి నీ స గ మ ॥జగ॥
3. ప ధ ప మ గ రి - పమగరిస - మగరి సని	ప గ రి ప ని ని - ని ప	గ రి స - మ గ రి గ మ -
ప మ ప ని సరిగ - మపని సరి - గమపని	స-రి స ని ధ ప - ధ ప	మ గ రి - స ని స-గ మ ॥జగ॥

4. సా , , , , రి స ని ధ ప మ గ రి స ని̣	పా , , , , రి స	మ గ ప మ - ని ప స̇ ని -
స̇ ని ద ప మ గ మ - ప మా గ రి స ని̣ ని̣	ప̇ పా మ గ రి స ని̣ ని̣	స గా మ పా , , -
ప ధ ప సా ని - స̇ గ̇ రి̇ గా̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని	స̇ మా మ గ̇ రి̇ స̇ ని	, స̇ గ̇ గ̇ మా , , -
మ̇గ̇రి̇ - స̇మ̇గ̇రి̇స̇ - నిదపమ - గమపని	స̇ గ̇ రి̇ సా - ని ధ ప	, మ గ రి స గా మ ॥జగ॥

28 వ మే. జన్యరాగము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

17. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ తరుణి నిన్నుబాసి . తాళలేదురా ॥
అ॥ ధరలో వెలసిన శ్రీత్యాగేశ జగదీశ॥
చ॥ సరసకు రారా॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ పా̣ ధా̣ సా - రి ని̣ ధ̣ ప̣ - ధ̣ స రి గ - మ మ	గ గ - రి రి స - మ గ	రి గ - స రి ని̣ ధ̣ ప̣ ॥
తా రు ణీ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ	ను ఉ - ఉఊఉ - బ అ	అ అ - అఅ సీ ఇ ఇ ॥
ధ̣సరిపమగ - స రి గ మ ప ధ - మ గ ప ధ -	రి̇ సా̇ ని ధ ప - ధ ప	, మ గ రి - రి సా ని̣ ॥పా॥
తఅఅఅఅ - ళ అ అ అ అ అ - లె ఎ ఎ ఎ -	ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ దు	, ఉ ఉఉ - ఉ రా అ ॥తా॥
అ॥ ని ని ద ధ ప మ - ప ని ధ పా ధ మా - గమ	ప ధ ని - ప ని ధ - మ గ	ప మ - ద ధ సా̇ రి̇ గ̇
ధ అ అ అ అ అ - ర అ అ అ అ లో - ఒఒ	ఒ ఒ ఒ - వె ఎ ఎ - ల అ	సి ఇ - న అ శ్రీ ఇ ఇ
మ̇మ̇గ̇ - స̇రి̇గ̇ - ధస̇రి̇ - పధస̇ - మగపధ -	స̇ రి̇ గ̇ - సా̇ ని ధ ప -	ని ధ ప - మ గ రి స ని̣॥
త్యాఅఅ - గాఎఎ ఎఎఎ - శఅఅ - జఅఅఅ -	గ అ అ - అ అ అ అ -	దీ ఇ ఇ - శ అ అ అ అ॥

ము|| ని̣ ధ̣ ధ̣ సా స - ధ̣ ధ̣ స రి̇ రి - ధ̣ రి̇ రి స రి గ సా స - రి మ గ సా - రిపమగస - మ గ రి సా స - ని ని ధ సా ధ - మ ప గా - రి̇ గ̇ మ̇ రి̇ గ̇ - స̇ రి̇ గ̇ సా̇ రి̇ - ని ధ ప ధ -	ధ̣ ప ధ̣ రి̇ స - ధ̣ గ రి మ గ మాప - స రి మ ప ధ ని ని ధ - స ని రి̇ సా̇ స̇ సా స - స̇	, గ రి గ - స రి ని̣ ధ స మ గ మ పా ,, - ధ ప ధ - మ గ ప ధ స̇ - ధ ప మ గ - రి పా ని̣ ||సా||
చ|| సా̇సా̇ - నినిధా - మ ప ధ ధ - ని ని ధ ప - సారా - సఅఅ - అ అ అ అ - అ అ అ అ -	మ ప ని ధ ప ధ - మా [illegible] అ అ అఅఅ అ - రా	ప - గా మా పా ధ|| అ - రా అ అ అ||
1. సా̇ , ని , ధా , పా , - మా గా -	రి̇, సా, - రి̇	, గా మా పా ధ ||సా||
2. స̇ ని ధ పా - ని ధ ప మ గ రి - ధ ప మ గ రి -	రి స ని̣ ధా̣ ధ̣ స రి	గ - స̇ రి గ మ పా ధ ||సా||
3. ని ధ పమా, ప ధ ప మా ప - మ గ మ ప -	మ ధ ప మా - ప ని ధ	మ ప స̇ ని ధ - స̇రి̇ గ̇ ||సా||
4. ధా ,, - ,, ని ప - ధ ని ని ధ - మా ప ధ - ధపమ - నిధప - స̇నిధ - మగపధ - స̇రి̇గ̇ -	పా ,, - ,, మ ప సా̇ ని ధ పా - మ గ	ధ - మా ప - మగ మ ప - రిపా - రి గ - మప ధ ||సా
5. సా̇ ,, - ,, స̇ ని ధ ప - మ గ రి స రి గ - రి గ మ పా - మ గ మ ప ధా - గ మ ప ధ ని - ప మ గమా - ప మ ప ధ ధా - ధ స̇ ని ని ధ - స̇ రి̇ స̇ నిధ - రి̇ స̇ ని ధ - గ̇ రి̇ స̇ ని ధ -	సా ,, ,, స̇ ని , - ప ధ ని ని ధ - మ ప ప ధ స̇ - గ ప ధ స̇ - రి̇ ప ధ స̇ రి̇ గా̇ - గ ప	ధ ప ధ - మ గ పా ధ - ని ధ - ప ధ పా , - ధ గ మ ప ధ - సా̇ ని ధ - ధ స̇ రి̇ - రి గ మ ప ధ ||సా

28. మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ - ప - చధ - కైని

18. నాటకురంజి - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ధ ని ప ధ ని స
అ. స ని̣ ధ మ గ స

ప॥ చలమేల జేసేవయ్యా - చక్కని మా రంగయ్యా
అ॥ కలకాలము నీ పాదములే గతి యని నమ్మియుండగ ॥
చ॥ నన్ను బ్రోవ నీకు భారమా ॥

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ మా గా - సా , ని̣ - ధ̣ ని̣ ని̣ ధ̣ - ధ̣ా నీ̣	సా , , - , , ని̣ ధ̣	ని̣ స ని̣ - ధ̣ ని̣ స రి గ ॥
చా లా - మే , ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - లా అ	జే , , - , , స ఎ	ఎ ఎ ఏ - వ ఇ ఇ ఇయ్యా ॥
మ గ స రి గ మ - ని ధ మ - గమనిధ - పధని -	స̇ ని ధ - ప ధ ని ధ మ	గ స ని̣ - ధ̣ ని̣ సరిగ ॥మా గా॥
చ అ అ అ అ అ - క్క_అఅ - నిఇమఅ - అఅఅ -	ర ం ం - ం ం ం గ ఇ	ఇ ఇ ఇ - య్యఅఅఅ॥చా లా॥
అ॥ సా ని ధ ని - ప ధ ని - స̇ ని ధ - మ ప గ రి స -	మ గ మ - ప గ మ - ని ధ	ని - ప ధ ని సా ,, -
కా ల అ అ - క అ అ - ల అ అ - ము ఉఉఉఉ -	నీ ఇ ఇ - ప అ అ - ద అ	అ - ము ఉ ఉ లే ,, -
ని స̇ రి̇ గ̇ మ గ - స̇ రి̇ స̇ - ని స̇ ని - ధ ప ధ ని -	సా ని ధ మ - మా గ	స - నీ̣ ధ̣ ని̣ స రి గ
గ అ అ అ అ అ - తి ఇ ఇ - యని అ - న ఇ ఇ ఇ -	నం ం ం ం - మ్మి ఇ	ఇ - యుండఅ అ అ గ -
చ॥ మ మ గ స - ని̣ ధ̣ ని̣ స - రి రి స ని̣ - ధ̣ ధ̣ ధ̣ ని̣	స ని̣ ధ̣ - మ ని̣ ధ̣ ని̣ ధ̣ -	ధ̣ ని̣ స రి - ని̣ స రి గ
క రి మొర - లి డ వి ని - దురమున - నె డ లి మ -	క రి ని - దు ని మి క రి -	క ర దు డ - ని బి రుదు
మ మ గ స రి గ - మ ని ధ మ గ మ - ని ధ ని స̇ -	రి̇ గ̇ మ సా , - స̇ ని	ధమా - మ గ స రి గ
ధ ర ను వె ల సి - సురలు పొగడ - గ లి గి న	ప తి త పా , - వ ను	డ నా - ము ద విగొను॥చా లా॥

ఊ॥ నీ ధా నీ ,, - స ని ధ ని ప . ధ నీ	సా ,, - ,, ని రి	స ని - ధ స ని ధ మా॥
సాన్నా బ్రో ,, - ఒఓ వ అ అ - ని ఈ	ఖూ ,, - ,, భ అ	అ అ - ర అ అ అ మా ॥
1. ధా ,, - ,, - నీ ,, ధా ,, మా	గా ,, - ,, - సా	,, రీ - సా నీ
ఈ ,, - ,, - దే ,, ళా ,, గ	నీ ,, - ,, - యూ	,, రా - కౌనా
ధా ,, - ,, - మా ,, నీ ధా నీ	సా ,, - ,, - ని	సారీ గా మా ॥
నీ ,, - ,, - వూ ,, న్న నీ నా	నే ,, - ,, - వీ	డాచే దా నా ॥నన్ను॥
2. నీ ధ - ప ధ ని ధా మ - గా మ - ప గ రి ప -	నీ ధ నీ - స రి సా	రి గ మ - నిధమగమ ॥
ని దు - స్మ ర ణ గా క - వే రె - ఎ య గ ను -	నీ ర జ . న యా నా	ద ను జ - మదహరణ ॥నన్ను॥
8. నీ , సా , - ని రి స ని - ధ ని స ధ ని ప -	ధా , మా , - రి గ	మ గ స - ని రి స ని ధ -
అం , డాం , - డము లకు - న ధి ప తి వ ని -	నిం , డా , - మొర	లి డ గ - వి ని వి న క -
నీ , సా , - రి గ మ గ మ - ని ధ ని ప ధ -	నీ , సా , రి గ	మ గ స - నిరిసనిధ ॥
యుం , డా , - స రి యగు న - మ ద న జ న -	కుం , డా , - వ ర	మొస గు - ననుదినము ॥నన్ను॥
సా ,, - ,, - రి గ మ గ స - ని రి స ని ధ -	నీ ,, - ,, - ప ధ	ని స ని ధ - మ ప గ రి
అ ,, - ,, - న్రా ఊ ప డి కి - వ లు వ స భ -	లో ,, - ,, - శ్ర ర	గ క నుయొ - స గి న ను
సా ,, - ,, ని ధ ని స ని ధ - ని స రి గ	మా ,, - ,, - రి గ	మ ప మ - గ మ ని ధ ని -
వా ,, - ,, ద య గ ల ని ను - పొ గ డ ను	నా ,, - ,, - శ ర	మ గు న - సి రి నె లయు -
సా రి స ని ధ - ని స ధ ని ప - ధా ప మ -	గా మ ప - గ మ నీ	ధ - మ ని ధ ని - ప ధ ని -
రం గ పు ర ని - ఏ లి న ప తి - నా గ ల -	రం గ ని . కొమరుం	డ - తె లి పి తె - లి యు క -
స రి గ మ గ స - ని రి స ని - ధ ని ధ - ప ధ ని -	స ధ ప - గ మ ప - గ రి	స - నిధ ని - స రి గ మ
న డ చి వ బ లు - న డ త ల - ను మ ది - తె లు ప -	వ ల దు - వ ల దు - శ ర	ణు - శరణు - సు రహరినన్ను॥

28. మే. హరికాంభోజి జన్యము
చరి-అంగ-ప-చధ-కైని

19. మోహనరాగము-ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

ప|| నిన్ను కోరియున్నానురా - నిఖిలలోక నాయక||
అ|| నన్ను పాలింప సమయము మిదె - నా మీద కృపజూపరా||
చ|| సన్నుతాంగా - శ్రీనివాసా||

। లఘువు	● ద్రుతము	○ ద్రుతము
ప|| గా గా రీ ,, - స స రి రి - గ గ రి రి	స రి గ రి - స రి స ధ -	స రి గ ప - గ రి స రి
ని న్ను కో ,, - రి ఇ ఇ ఇ - యు ఉ ఉ ఉ	న్నా అ అ - సు ఉ ఉ ఉ -	ర అ అ అ - అ అ అ అ
గ ప గ గ రి స - రి గ రి రి స ధ - స రి గ రి	గ ప గ - ప ధ ప - ధ స̇	ధా ప - గ ధ ప గ రి ||
ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఖి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ల అ అ అ	లో ఓ ఓ - క అ అ - న అ	అ అ - య అ అ క అ ||ని||
అ|| గా గా పా ,, - గ గ ప ప - ద ద పా	ద స̇ ద ద - ప గ ధ ప	ద - గ ద ప - గ రి స రి
నా న్ను పా ,, - లిం ం ం ం - ప అ అ	స అ ము అ - అ అయ అ	అ - మి ఇ ఇ - దె ఎ ఎ ఎ -
గ గ ప ప ద ప - ద స̇ ద - స̇ రి̇ స̇ - గ̇ రి̇ స̇	ద స̇ - రి̇ సా̇ ద ప ద	స̇ దా ప - గ రి స రి
న అ అ అ అ అ - మీ ఇ ఇ - ద అ అ - కృ పా ప	అ అ - జూ ఊ ఉ ఉ	రా అ అ - ర అ అ అ
చ|| గా రి గ - రి స రి̇ - స రి స గ - రి గ స రి	స ధ - ప రి గ రి గ ప	గ ప దా - పా , ,
గ ప ప ప ధ స̇ రి̇ గ̇ - రి̇ గ̇ - సా̇ రి̇ - దా	స̇ పాద - స̇ రి̇ గ̇ స̇	, ద పా - గ రి స రి ||ని||
చ|| గా గా గా ,, - రి గ ప గ పాపా	గ గ ధ ప దా - గ ద	ధ ప - గ ద గ రి స రి ||
సన్నుతాం ,, - గ అ అ అ అ శ్రీ	ని ఇ ఇ ఇ వా - ఇ ఇ	ఇ ఇ - వ అ అ అ స అ ||సా||

1. గా , , , - రి సా - రి , , - ధ̣ , ,	రి ధ̣ - సా ,,	రి , , గా రి ‖సా‖
2. గా గ రి గ రి - స రి గా గ - ప ధ̣ ధ̣ స రి	గా గ గ ధ స గ రి	గా గ - స̇ ధ ప గ రి ‖సా‖
3. పా ద ద పా గ రి - సా రి గ - రి స̇ రి̇	పా రి గ - పా ధా	స̇ సా̇ - ధ పా గ రి ‖సా‖
4. సా̇ రి̇ గ̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ - ధ స̇ ధ ప - గ రి స రి	సా ,, - ,, స స	రి రి గ గ - ప ప ద ద
స̇ రి̇ గ̇ రి̇ గ̇ రి̇ - ద స̇ రి̇ స̇ రి̇ స̇ - ప ద స̇ ద	స̇ ద గ ప ధ ప ధ ప	రి̇ స̇ ధ ప - గ రి స రి ‖సా‖

28 వ. మే. హరికాంభోజి జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

20. ఖమాసు—ఆదితాళము

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చలమేల జేసేవు ఇది మేరగాదు॥
అ॥ జలజనాభ నిన్నే నే కోరివచ్చినాను॥
చ॥ జాలమేల జేసేవు॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా నీ ధా , - ని స̇ ని - ధ ధ మా ,, -	మగమ - నిధనిపధ	మపమ - గమప ధని
చా ల మే , - ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ లా ,, -	జే ఎ ఎ - సేఎఎఎఎ	ఎ ఎ ఎ - వుఉఉఉఉ
సా ని రి̇ స̇ ని - ధ ని స̇ ని ధ ప - మ గ మ ని	ధా , ధపమ - ధప	, - ప మ గ మా ,, ॥
ఈ ది ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ మె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	రా ,-గఅఅ - అఅ	, - అ అఅ దూ ,, ॥చా॥
అ॥ ధనిధధపమ - పధపపమగ మా - పా	మా - ని ధ ని - స ధ స	మగమప - ధనిసా
జలఅఅఅఅ - లఅఅఅఅఅ జా - నా	భా - అ అఅ - అ అ అ	ని ఇ ఇఇ - ఇఇన్నే
ని ని ధ ని స̇ - రి̇ గ̇ మ̇ - మ̇ గ̇ రి̇ స̇ - నిధనిరి̇	సానిధ - ప ధ నీ	ధపమ - గ మ ప ధ ని ।
నే ఎ ఎ ఎ ఎ - కో ఓ రి - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇఇఇ	వాఅఅ - అ అ చ్చి	ఇ ఇ ఇ - న అ అ అను ।

మ॥ { పా, సనిధపధ - నిసనిని - ధపమగ సనిధపమని - ధపమగ - ధపమగరిస	మా , - నిధనిపధ - మగమ - పధని - గమ	మపమ - గమపధని పధని - పమపధని ॥చ॥
చ॥ దా ,, - ,, - నిధని సనిధ - పమగమ - జా ,, - ,, - ల అఅ అఅ అ - మె ఎ ఎ ఎ -	పా ,, - ,, సని లా ,, - ,, కె ఎ	ధపమ - గమపధని ॥ ఎ ఎ ఎ - కె ఎ ఎ ఎ ॥జా॥
1. ధా ,, - ,, నీ ,, పా ,, - ధా	,, - మా ,, - పా	,, - మా ,, నీ ॥జా॥
2. ధా , నిసని - పమ గా మ నిధ నిపధ	రిస నిధ నిస పధ	ని రి స ని ద ప ద ని ॥జా॥
3. నినిధధని - పపధ - మమప - గగమ - రిగ నినిధ - ససని - రిరిసస - నినిధపధ - ని	మపమ - దధప - నిని సని - ధనిధ - పధప	దధపప - మమగమ మపమ - గమపధని ॥జా॥
4. నీ ,, - ,, నిసనిని - ధపమగ - మని మా ,, - ,, - మగమపమ - ధపధనిస - నిరీ - సనిధపధ - నిసాని ధపమగ నిసా - నిసరీ - సమగా - రిసనిధని -	ధా ,, - ,, - ధని నిధనిధప - నిధప నిధా - ధపమ - ధప సరీస - నిద - పధ	దధ - పధపమ - పధ ధపమ- పధనిరిస మపా - మనిధా - ధ నిధాప - మగమని ॥జా॥

28 వ. మే. జన్యము
ఛరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై ని

21. శహనరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమ ప మధ ని స
అ. సనిధపమగమరిగరిస

ప॥ కరుణింప యిది మంచి - తరుణము సామి॥
అ॥ పరుల వేడలేను రా - పాలి శ్రీ వేణుగోపాలదేవ॥
చ॥ కృపజూడుము - యీ వేళ॥

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ పా మా - గా గా - రీ గ రి - సా ,,	ని̣ స రి - గ రి స - ని̣ స	ధ̣ ప̣ మ̣ - ధ̣ ధ̣ ని̣ - స రి
కా రూ - ణీ ఈ - ఈ ఇం - పా ,,	యిఇ ఇ - ది ఇ ఇ - ఇ ఇ	మ ం ం - చి ఇ ఇ - ఇ ఇ
ప మ గ మ - రి గ రి సా - రి గ మ - ప మ - దధ-	ని ని స̇ పా - , రి ,	మ - ధ ప ప మ - గ మ రి॥
త అ అ అ - అ అ అ రూ - ఉఉ ఉ - ఉ ఉ - ణఅ-	అ అ అ మూ - స అ	అ - అ అ అ అ -మిఇఇ ॥కా॥
అ॥ ధ ని - ధ ధ ప ప - ధపపమ - ధపమ - గమ - రి	గ మ - ప ధ̣ స రి - గ మ	ప మ - ద ద ని ని సా̇
ప అ - అ రు ఉ ల - అఅఅఅ - వెఎఎ - డఅ - అ	లె ఎ - ఎ ను ఉఉ - ఉఉ	ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉఉ నా
ధ ని స̇ రీ̇ - రి̇ ని స̇ రి̇ - గా̇ మ̇ రి̇ - గ̇ రి̇ స̇	రి̇ నీ స̇ - దా ని ధ -	ప ధ ప ప మ - గ మ రి ॥
ప అ అ లీ - ఇ శ్రీ ఇ ఇ - వే ఎ ణు - ఉఉఉ	గోఓ ప - ఆ ల అ -	అ దె ఎ ఎ ఎ - వ అ అ ॥
ము॥ { పా, - ప మ గ మా - , రి గ మ - ప మ గ మ	రీ - , గ రి స - ని̣ స	రి గ మ - ప ధ ని సా̇
పా ధ̣ ని స̇ - ని స̇ రి̇ - గ̇ మ̇ - రీ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని-	స̇ రి̇ - ని సా̇ స̇ ప ద	మ పా - ని̣ స రి గ మ ॥కా॥
చ॥ దా దా ,, - నీ ,, - ని స̇ ధా - ధ ని	పా ,, - ,, ద ప	మ - గ మ - రి గ మ ప మ॥
కృ పా ,, - జా,, - ఉ ఉ ఊ - డుమ	మూ ,, - ,, ఇ ఇ	ఇ - వె ఎ - శ అ అ అ కృ॥
1. పా ,,,, - మా ,, - దా పా మా -	గా మా - రీ̇ ,,	గా మా - పా మా ॥కృ॥
2. దా ప మ - గ మ రీ̇ - గ మ ప - ని̣ స రి గ మ -	పా మ - గా మ రీ̇	గ రి - స రి - గ మపమ ॥కృ॥
8. ప ద - మ ప - గ మ - రి గ మ ప మ - గ మ - రి గ రి	స - రి ధ̣ స - ధ̣ ని̣ స రి -	గ మ - స రి గ మ ప ధ
ప మ - ద ని స̇ రి̇ - స̇ రి̇ ని స̇ - రి̇ గ̇ మ̇ - రి̇ గ̇ రి̇	స̇ - రి̇ ని - రి̇ స̇ - ద ని స̇	ధ ని ధ- ప ధ ప ప మ ॥కృ॥
4. నీ , స̇ రి̇ - స ని రి̇ స̇ - ని స̇ ని ధా - ని ధ	పా , - రీ , గ మ -	ప మ - గ మ - రి గ రి స -
రిగమ - పాధ - మపమ - దాధ - పదనిధ -	ప ధ - మ ప గ మ - రి గ	రి - స రీ గ మ పా -

ప మ – గ మ – రీ – ధపమ – గమరీ – గమప – గ̇ స̇ – రి̇గ̇రి̇స̇ – నిరి̇స̇ – నిస̇ – ధపమ – ధని –	ని̣ సా రి – గ మ ప మ – స̇ సా – ప పా – రి రి	ధ ధ – ని స̇ రి̇ రి̇ – , – ని̣ స రి – గమపమ ‖కృ‖

22. కేదారగౌళరాగము - ఆదితాళము

28. మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. సనిధప మ గ రి స

ప‖ సామిదయజూడ - మంచిసమయము - వేగరార‖
అ‖ భువిని వెలయు - శ్రీమదాది పురినివాసా శ్రీత్యాగేశ్వర‖
చ‖ నీసాటిదొర నేగాన‖

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప‖ సా , ని ద ప – మ ప ని ద ప ద పా – మ గ	రీ , – గ రి స – సా	, ని̣ ధ̣ ధ̣ – ని̣ స రీ
సా , మి ఇ ఇ – ద అ అ అ – యఅ జా – ఉ ఉ	డా, – అ అ అ – మం	, ం ం ం – చి ఇ ఈ
మ గ రి – ప మ గ – రి మ ప ని ద ప – ని̣ స రీ	గ̇ రి̇ స̇ – సా ని ద ప	పా మ గ – రి మ ప ని
స అ అ – మ అ అ – య అ అ అ అ అ – ముఉఊ	వె ఎ ఎ – గా అ అ అ	రా అ అ – ర అ అ అ ‖సా‖
అ‖ స̇ ని ధ ప మా – ప ని ద పా – ని ద ప – మ గ	రీ , – మ పా ని ని	ధ ప – ని ని సా , ,
భుఉ ఉ ఉ వి – ని ఇ ఇ వే – ఎ ఎ ల – అ అ	యూ, – శ్రీ ఈ మ అ	అ అ – ద అ ది , ,
స̇ ని స̇ రీ̇ – మ̇ గ̇ రి̇ – రి̇ గ̇ రి̇ స̇ – స̇ ని స̇ రి̇	ని స̇ ని గ̇ – రి̇ స̇ ని స̇	ని స̇ ని ధ – ప మ ప ని
పుఉ ఉ రీ – ని ఇ ఇ – వ అ అ అ , స అ అ అ	శ్రీ ఇ ఇ త్యా – అ అ గా ఎ	ఎ శ్వ అ అ – అ ర అ అ
చ‖ స̇ ని ద ప – ని ద ప ధ పా – మ గ రీ ప మ	పా , – ని ద ప – మ ప	ని స̇ రి̇ స̇ రీ̇ రీ̇
మ̇ గ̇ రి̇ గ̇ స̇ రి – ని స̇ ని గ̇ రి̇ స̇ ని ద – ప రి	రీ , – స̇ ని ధ పా	, మ గ రీ మ ప ని ‖సా‖

చ॥ నీ , , సా , , - ని ద ద ప - మ గ రి మ	పా , , - , , ని ద -	ద ప మ గ - రీ మ ప ॥
నీ , , సా , , - టి ఇ ఇ ఇ - దో ఒ ఒ ఒ	రా , , - , , నా ఎ	గ అ అ అ - నా అ అ ॥నీ॥
1. నీ , , - , , సా , , - నీ ధా పా	, , మా గా రీ	, , మా , , పా ॥నీ॥
2. ని ధ ప మ ప - స ని ధ పా - మ గ రి గ రీ	స గ రి సా ని ధ ధ	ని స రి స - రీ రీ
మ గ రి రీ - ప మ గ - రి మ ప ని ధ ప - ని స	రి సా ని ధ ప పా	మ గ రి - సా రి మ ప ॥నీ॥
3. ద ప మ గ - రి ప మ గ - రి మ గ - రి గ రి - స గ	రి స ని ధ - ధ ని స - ని	స రి - స రి మ గ - రి ప
మ గ - రి మ ప ని ధ ప - స ని స రి - స మ గ రి	స ని ధ ప - ని ధ ప - మ	గ రి - ప మ గ - రి మ ప ॥నీ॥
4. రీ , , - , , ని రి స ని ధ ప - మ ప ని ని	సా , , - , , రి స	, ని ద ప - మ ప ని స
ని స ని ద ప - మా ప మ గ రి - రి ప మ ప	మ ని ధ ప - ధ ప ప మ	గ రి - మ మ పా పా ॥
మ గ రి రీ రి - ని ద ప మా ప - స ని ధ ప	రి స ని ధ - ప ని స రి	ని గ రి స రీ రీ ॥
రి మ గ రీ గ - స గ రి సా - రి స ని ధ ప	ని స రి సా - మ ప ధ	పా, మ గ - రి మ ప ॥నీ॥

29 వ మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

23. బిళహరిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఇంతచౌకసేయ - ఇది మేరగాదురా సామి॥
అ॥ పంతమేలరా నాతో - వేణుగోపాలశౌరా ఈవేళ॥
చ॥ నిన్నే కోరియున్నానురా॥

లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా , సనిధ - పధని - ప ధ ప - మ గ రి	స రి గ - స ని ధ - సా	రి గ - స రీ గ ప ధ ॥
ఇం , ఇఇం - తఅఅ - చౌఉఉ - ఉ ఉ ఉ	క అ అ - అ అ అ - సే	ఎ ఎ - ఎ ఏయ అ అ॥

రి స గ రి స - ని స ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ -	రి సా ని ధ ప - ధ ప	, మ గ రి - మ గ ప ధ ॥సా॥
ఈది ఇ ఇ ఇ - మొ ఎ ఎ ఎ ఎ - గ అ అ అ -	గ అ అ అ అ - అదు	, ర అ అ - స అ అమి ॥ఇం॥
ఆ॥ ద ధ ప ధ మ గ - ధ పా మ గ రి - రి స ని ధ -	ప ధ స - మ గ ప - సా	రి గ ప ధ - స రి గా -
ప ం ం ం త అ - మొ ఏ ల అ అ - ర అఅఅ -	వ అ అ - తొ ఒ ఒ - వే	ణు ఉ ఉ ఉ - గొ ఒ ఓ -
మమగగారి - స రి గ సా - స ని ధ పా	, మ గ రి సా - రి స	ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ॥
ప అఅఅఅ - అఅ అ లా - అ అ అ రా	, ర అ అ ఈ - వె ఎ	ఎ ఎ ఎ ఎ - శ అ అ అ॥
మ॥ సా, - స ని ధ ప ధ - రి స ని ధ ప మ - గ ధ	సా , మ గ రి - స రి	గ ప - మ గ రి స ని ధ -
స రి గ పా స - రి గ పా మ గ - ధ పా ప -	స ని ధ - రీ స ని స	ధ ని ప ధ మ గ ప ధ -
రీ స ని ధా, గ రి స నీ ధ - స రి గా -	స రి గ - మ గ గ రి స -	రి గ స రీ స ని ధ -
రి సా ని ధ ప - ధ పా మ గ రి - గ ప ధ రి	సా - ని ధ పా - మ గ	రి సా - రి గ ప ధ రి ॥ఇం॥
చ॥ నీ ,, - స ని ధ ని పా ,, - ధ ప మ గ	రి స - రి గ రి స ని ధ -	రి గ - స రి గ - పా ధ ॥
నీ ,, - ఇ ఇ ఇ ఇ న్నే ,, - కొ ఒ ఒ ఒ	ఒ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -	యుఉ-ఉఉఉ - న్నార ॥
1. సా , పా ,, - ధ ని పా - మ గ రి గ పా -	మా , గా , రీ	సా , రీ గ ప ధ ॥ని॥
2. ని స ని ధ పా - ప ధ మ గ రీ - రి గ సా	ని ధ స రి గ సా రి	గప - స రీ గ ప ధ ॥ని॥
8. సా ని ప ధ ని - ప ధ పా - మ గ రి స రి గ	స ని ధ రి సా - గ రి	ప మ గ - ధ పా ,, -
రి స ని ధ - ప ధ సా - ప ధ ప మ - గరిసా -	స నీ ప - ధ ని ధా	మ గ రి - ధ మ గ ప ధ-॥ని॥
4. సా ,, - ,, ధ రి స ని ధ ప - మ గ రి గ -	పా , , - , , ధ ప	మ గ రి స - రి గ ప ధ -
స పా - ధ ని ప మ గ - ప రీ గ మ - రి గ మ -	రి గ స రి - ధ గ రి - ప	మ గ ధ ప - స ని ధ ప -
మ గ రి సా -స రి గ పా - మ గ ప ధ సా -	ప ధ స రీ గ - స రి	గ మ - గ గ రి ని ధా -
గ రి ని ధా - రి ని ధ - పా మ గ - ప ప ధ ని -	ప సా ని ధ ప - పా	మ గ - రీ , గ ప ధ ॥ని॥

చ. పా ధ రీ - సా ,, ప ధ ప మ గా ,,	రీ గ స రీ , , -	స ని ధ ప - సా ,, -
రి స ని ధ - గా ,, - ప మ గ రి ధా ,, -	స ని ధ ప రి , , -	ని స ధ ని పా ,, -
స స సా - ప ప పా - ధ ని పా - మ గ రీ -	రిగధా - మ గ రి స -	ని ప ధ గ సా ,, -
పా ,, - సా ,, - రీ ,, గా ,,	మ గ రి స ని ధ పా -	మ గ : స - రి గ ప ధ ॥సి॥

29 వ మే. జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చథ-కాని

24. అఠాణరాగము-ఆదితాళము

ఆ. స రీ మ ప ని స
అ. స ని ధా ప మ గా రి స

ప॥ నెలతరో యీ మగుల నెట్టులోగ్గు జే
అ॥ చాల నేవేడిన శ్రీ వేణుగోపాలుని సేవ
చ॥ నీ పాదములే నమ్మితి

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ పా నీ సా , - ని రి స ని స ని ప ధా	ప ధ స - మ గ మ గా	మ స మ - ధా ప ధ ని
నె లా తా , - అ అ అ అ అ అ అ గో	ఇ ఇ ఇ - [illegible] యీ	[illegible] - గు° ఉ ఉ ల
సా ని రి స ని - ప ధ ని స ని ప - ధాపమ	ధ ప - మ ప మ గ మా	, - ప మ గ మ ప ధ ని
నె ఎ ఎ ఎ ఎ - ట్లు ఉ ఉ ఉ ఉ - లొ°గు ఓ	ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ గ్గు°	, - ఉ ఉ జే ఎ ఎ ఎ ఎ
అ॥ పా ధ ధ ప మ - ధ ప మ ప మ - గ గ మ ప మ	ధా , - ప ధ ని స ని	స - గా ప మ పా - మ
చా ఆ ఆ ఆ ఆ - ల ఆ ఆ ఆ ఆ - నె ఎ ఎ ఎ ఎ	వే , - ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ	ఎ - డి ఇ ఇ న - శ్రీ
మ గ మ ప మ - ధా ప - స ని రి స ని - ప ధ ని	స ని ప ధా , - ప మ	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - వే ఎ - ణు ఉ ఉ ఉ ఉ - గో ఓ ఓ	ప ఆ ఆ లు°, - ఉ ఉ	ని ఇ ఇ - సే ఎ ఎ ఎ వ ॥చా॥

ము॥ సా , - స ని స ధ ని - స స ని ప - ధా ప మ	ధ ప - మ ధ ప మ - గా	మ ప మ ధా ప ధ ని
స ని - ప ధ ని స ని ప - ధ ప మ ధ ప మ - గ గ	మ గ - మ ప మ ప ధా	ప మ - ప ధా ప ధ ని ॥సా॥
చ॥ సా ,, ,, - ధ స స స ని ప - ధా ప మ	పా ,, ,, - ధ ప	మ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
ని ,, ,, - [illegible] - [illegible]	లే ,, ,, స ం	ం ం ం - [illegible] తి ని ॥సా॥
1. సా , ని , ధా , సా , మా పా	మా , గా, మా	, , పా , ధా ని ॥సా॥
2. సా , స ని రి స ని - ధా , ప మా - ధ ప మ	గా , మ గ మా - ప మ	ధా , - ప మ ప ధ ని ॥సా॥
3. స స ని స - స స స ప - ధ ధ ప ప మా - ధ ప మ	గ గ మ గ మా - ప మా ప	ధ ధ ప - ప మా ప ధ ని
ప ప మ - ధ ధ ప - స ని రి రి స స ని ని ప ధ	ని - స స ని ని ప - ధ ధ	ప ప మ గ మా - ప ధ ని ॥సా॥
4. సా ,, ,, - స ని రి స - ని స ని రి స ని	ధా ,, ,, - ప మా	ధ ప - మా ధ ప మ ప మ
గా ,, ,, - మా గ మా ప మ - ధ ధ ప ధ ని	స స ని - రి రి స స ని	ధ ధ ప ప - మ ప ధ ని
స సా - స ని రి స ని - ప ధా ధ ప మ - ధ ప	మా పా - ప మ గ గ మ	ప మా గ మ ప మా ధా
ప ప మ ధా ప - స స ని రి - స స ని రి స ని	స ని ప ధ ప మ - ప మ	గ మ ధ ప - స ని రి ని ॥సా॥

25. దేవగాంధారి-ఆదితాళము

29 వ మే. జన్యరాగము

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

ఆ. స రి గ రి మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ ఏకా సుబ్బారావుచే
రచియింపబడినది.

ప॥ పావనసుత ! పాలిందు నను - దేవ ! దేవగాంధారిని

అ॥ శ్రీవనితాముఖ భ్రమరీ - సేవకజనప్రియ శౌరీ !

చ॥ ప్రోవవే గుంటూరునిలయ

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ధా పా మా ,, మ గ రి మ పా ,, పా వ న ,, సు [illegible] ,,	మ ప ధ ని - స ని ధా [illegible]	ప మ గ రీ స రి మ ని [illegible]

ప మా గ రి స - గ రి స ని̣ ధ̣ - స రి మ ప | ధా ప మ - ప ధ ని స̇ | ని ధా ప - మ గ రి మ
దే ఏ ఎ ఎ ఎ - వ అ అ అ అ - ద ఎ వ అ | గా ం ం - ధ అ అ అ | రి ఈ ఇ - ఇ ఇ ని ఇ

అ|| ధ ధ ప ప - మ మ - ధ ప మ గ రి స - ని̣ ధ̣ రి స | రి̇ , రీ̇ , - స రి | మ ప ధ రి సా ,,
శ్రీ ఇ ఇ ఇ - వ అ - ని ఇ త అ అ అ - ము ఊ ఊ ఊ | శా ,, బ్రా - మ అ | అ అ అ అ రీ ,,

స̇ ని ధ - స̇ రి̇ మా̇ గ̇ రీ̇ - స̇ రి̇ గ̇ - సా̇ ని | ధ రి̇ స సా̇ - , స̇ ని | ధ పా . . మ గ రి మ ||
సె ఎ ఎ - వ అ కా అ అ - జ అ అ - నా అ | శ్రీ ఇ ఇ ఈ - , యుత | శా ఉత , - ఊ ఊ రి ఇ ||

మ|| ప ధ ప ప - మ గ రి రి - మ గ రి రి - స ని̣ ధ̣ ధ̣ | స రి స మ గ - రి మ ప | ధ ధ ప మ పా ,,
మ ప ధ - మ ప ధ ని స̇ - రి̇ స̇ రి̇ మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ ని | ధ రి̇ సా̇ ని ధ - ప ధ | పా మ గ - రి స రి మ ||పావన||

చ|| పా మా - మ గ రి మ - పా ,, పా ,, | స̇ ని ధా ప మా - ప ధ | ప మా గ రి - స రి మ
బ్రో ఓ - వ అ అ అ - వే ,, ఏ ,, | గు ం ం టు ఊ - రి ఇ | ని ఈ ం ఈ - గా అ అ

1. ధా , పా , మా , గ రీ , స ని̣ ధ̣ | సా , రీ , మా | , గ రీ - స రి మ ||పా||

2. ప ధ ప పా - మ గ రి - స రి స సా ని̣ ధ̣ ప̣ | మ̣ ప̣ ధ̣ సా - రి మ ప | ధ ని ధ ప - మ గ రి మ ||పా||

3. స̇ ని ధ ప మ ప - ధ ని ధ ప మ గ రి స - రి మ | గ రి స - మ గ ప మ - ధ | ప ని ధ - స̇ ని ధ రి̇ స̇
స రి గ రి మ ప ధ ప - స̇ ని ధ - రి̇ స̇ మ̇ గ̇ రి̇ | స̇ రి̇ రి̇ - ధ ని ని - మ ధ | మ స̇ ధ ప - మ గ రి మ ||పా||

4. సా̇ , స̇ ని ధ - ని ధ ప మ - ప ధ పా గ | రీ̇ , - స̇ రి̇ ని సా̇ | , ని̣ ధ̣ - స రి మ ప ధ
స స ని ధా ధ - ధ ని ధ పా మ - మ ప ధ ని | స̇ - స̇ ధ ని ధ - మ ప ధ | ప - మ గ రి - స రి మ ప
మ ప ధ ని సా̇ స̇ ని ధ రీ̇ స̇ ని పా మ | రీ̇ గ̇ స̇ రి̇ గ̇ సా̇ | ని స̇ ని స̇ - ని ధ ని ధ
మ మా ప ధ ని స̇ - రీ̇ స̇ ని ధ - ప మ ప ధ | రి̇ సా̇ ని - ధ ప ధ | ప మా గ - రి స రి మా ||పా||

15. వ మే జన్యరాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

26. వసంత - ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

ప॥ నిన్ను కోరియున్నార - నెనరుంచి - నన్నేలుకోర ॥
అ॥ పన్నగశయనుడౌ శ్రీ పార్థసారథిదేవ ॥
చ॥ సూనశరుని బారి కోర్వలేర ॥

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ గా మా ధా ,, - ని ని ధ ని సా ,, -	ధ ని స నీ ధ - ధ ని	ధ ధ మ - గ మ గ రి స॥
నీ న్నూ కో ,, - ఒ ఒ ఒ ఒ రి ,, -	యుఉఉఊఉ - న్నఅ	అ అ అ - ర అ అ అ అ॥
రి స ని - ధా ని స రి - స ని స గ - మ ధ ధ ని -	స గ రి స ని ధ - స ని	ధ మ గ - ధ మగరిస॥గామా॥
నె ఎ ఎ - నా అ రుం - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ	న్నె ఎ ఏలు ఉ ఉ - కో ఒ	ఒ ఒ ఒ - ర అఅఅఅ ॥నిన్ను॥
అ॥ ధా , ధ మ ధ - ని ని ధ ధ మ - గ మ గ రి స -	మ గ మ - సా రి - స మ	గ మ - ధ ని సా ,, -
పా , న్న అ అ - గ అ అ అ అ - శ అ అ అ అ -	య అ అ - నూ ఉ - డౌ ఉ	ఉ ఉ - ఉ ఉ శ్రీ ,, -
స గ మ గ రి స - స స గ రి స ని - ధ మ ధ ని	స ని రి సా ని - ధ మ	ని ధా - గ మ గ రి స॥
ప అ అ అ అ అ - ర్థ అ అ అ అ అ - స అ అ అ	ర ఆ అ థీ ఇ - ఇ ఇ	ఇ దే - ఎ ఎ వ అ అ॥
ము॥ రి స ని ధ ని స - మ ధ ని స రి - ని స గ గ మ	స రి స మ గ మ - ధ మ	గ ని ధ - స ని ధ మ గ
మ గ రి సా - ధ మ గ రి - ని ధ మ గ - స ని రి	సా - ని ధ మ - నిధా	మ గ - ధ మాగరిస॥నిన్ను॥
చ॥ సా , రి స ని - ధ ని ధ ధ మ - గ మ గ - రి రి	సా ,, - ,, స ని	ధ ధ మ - గ మ ధ ధ ని॥
సూ , న అ అ - శ అరు ఉ ఉ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ	బా ,, - ,, రి ఇ	కో ఒ ఒ - ర్వ అ లె ఎ ర॥

1. సా , ని ధా - మా , గా రి -	సా , నీ , ధా -	నీసా - గ మ ధ ధ ని॥ మా॥
2. సా ని ధ మ గ - ధా మ గ రి - సా ని ధ ని	స రి స - గా మ ధా -	మ గ ని ధా - మ ధ ని ॥మా॥
3. ధా, నీ స - ధ ని స - ధ ని ధ మ గ - మ ని	ధా , మా గ - మ ధ	మ - గ మ గ - రి రి స ని
ధా, నీ స - ధ ని స రి స - ని స గ గ మ -	ధా , మా గ - ని ధ	మ - స నిధమ - ధధనీ ॥మా॥
4. సా ,, - ,, ని స రి నీ ధ - మ గా రి -	సా ,, - ,, గ రి -	స నీ ధ - మ ధ ధ ని
స నీ ధ - మ గా మ - ధ మా గ - రి సా ని -	ధ నీ స - రి నీ స -	మగామ - దా ,, -
స రి స - మ గ మ - ధ మ గ ని ధ - గమదధని	మ గ మ ధా మ - గ మ	ధ ధ - ని ని ధ మ గ రి -
మగరిస - గమధమ - గ మ ధ ని సగమగ	రి సా ని - ధ ని ధ - మ	, - గ రి స - గ మధని॥మా॥

65. మే. రాగము

పరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

27. కళ్యాణి - ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో యీ విరహమోర్వనే - వాసుదేవుని తోడితేవే॥
అ॥ వినవే నాగపురమున వెలయు సౌందర్యరాజుని॥
చ॥ నిలుపరాని మోహమాయె॥

। లఘువు	o ద్రుతము	o ద్రుతము
ప॥ స సా స ని ధ - రి స ని - ని ద ద ప మ - గ మ	ప ధ ని దా - రి స ని -	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
వ నా జ అఅ - క్షీ ఇ ఇ - రో ఓ ఓ ఓ ఓ - యి ఇ	వి ఇ ఇ రా - హా అఅ -	మొ ఒఒ - ర్వ అ అ అ నె
స రి గ రి స - ని స రి స ని - రి స ని - ధ ని ధ	నీ ,, - ,, స ని	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
వ అ అ అ అ - సు ఉ ఉ ఉ ఉ - దె ఎ ఎ - వు ఉ ఉ	ని ,, - ,, తో ఓ	డి ఇ ఇ - తె ఎ ఎ ఎ వె

అ॥ పా మ - గ ని దా - గ ధ పా మ - గ రి స ని̣	స రి గ మా , - గ మ	ప గా - మ ని ధ ని పా -
నీ ఇ - ఇ ఇ నా - అ అ వే ఎ - న అ గ అ	పు ఉఉ రా , - ము ఉ	ఉ నా - అ అ అ అ అ -
ధ ని స̇ గ̇ - స̇ గ̇ గ̇ - స̇ రి̇ గ̇ రి̇ - స̇ ని ధ ని -	ధ గ̇ రి̇ స̇ ని ధ - ప ని	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
వా ఎ ఎ లాయుఉఉ - సౌఉఉం - ద అ అ అ -	ర్యా అ అ అ అ అ - ర అ	అ అ అ - జు ఉ ఉఉ ని॥
ము॥ { స̇ రి̇ - ని స̇ ని - ధ నీ - స̇ ని ధ ప మ గ రి -	స రి స పా మ - దా	ప - ని ధ - రి̇ స̇ ని ధ ని -
ధ గ̇ రి̇ - నీ రి̇ - నీ స̇ - దా ని - ప ధ ని స̇ -	గ̇ రి̇ సా̇ - ని ధ పా -	మ గ రి గ మ ప ధ ని ॥వనా॥
చ॥ నీ ,, - ,, స̇ ధ - స̇ ని ధ ప మ - గ మా -	పా ,, - ,, మ ప	ధ ని స̇ - ధ ని ధ గ̇ స̇॥
నీ ,, - ,, లు ఉ - ఉఉ ప అ అ - ర అ -	నీ ,, - ,, మొఒ	హా అ అ - మఅ అఅరొ॥
1. పా ,, మా గా రీ - దా మా గా -	రీ - నీ̣ సా రి -	గా మా పా దా ॥నీ॥
2. పా ధ పా మ గ మ - పా మ గా రి స ని	సా రి నీ̣ స ధ̣ ని̣ -	పా రి గా మ ప ధ ॥నీ॥
3. నీ ,, - ,, స̇ రి̇ - ని స̇ ని - ధ ని ధ ప మ -	పా , - ధ ని ధ ప ధ -	ప మ ప మ - గ మ ప ధ -
ని స̇ ని గ̇ రి̇ గ̇ స̇ రి̇ - ని సా̇ రి̇ - స̇ రి̇ ని స̇ -	ధ నీ - స̇ ని ధ ప మ -	గ మ ప దా - ని గ̇ రి̇ ॥నీ॥
4. రీ̇ ,, - ,, ధ గ̇ రి̇ స̇ ని ప - ధ ని స̇ రి̇ -	పా ,, - ,, స̇ ని	ధ ప మ - గా మ ప ధ -
మా ప ధ ని - పా ధ ని స̇ - రీ̇ స̇ ని - ధ ని	స̇ నీ ధ ప మ - గ మ	మ ధ - ప ని దా ,, -
ధ ని స̇ రి̇ - రి̇ గ̇ గ̇ మ̇ - గ̇ రి̇ స̇ ని - రి̇ స̇ స̇ ని -	ధ స̇ ని ధ - ప ని ధ ప	మ - గా మా పా ధ ॥నీ॥

22 వ మే. జన్యరాగము
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

28. ముఖారి-ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ ని ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏర నాపై నింతకోప మేలర - ఎవ్వారి బోధన విన్నావుర ॥
అ॥ ధీరుడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యా - రార నన్నేలుకోర యీవేళ ॥
చ॥ నీరజాక్షు నాపై దయయుంచరా ॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ పా , స్స ని ధ - ప ని ధ ధ ప మ - గ రి మ ప -	ని ధ ప మా మ - ప మ	గ రి స - రి మ ప ని ధ ॥
ఏ , ర అ అ - న అ ప ఇ ఇ - ని ఇ ం త -	కో ఒ ఒ పా అ - మె ఎ	ఎ ఎ ఎ - ల అ ర అ అ॥
స ని ధ పా మ - ధ ప మ గా రి - మ గ రి స -	ని ధ ప రీ స - ప మ	గా రి - స రి మ ప ధ॥ సా॥
ఎ ఎ ఎ వ్వా అ - రి ఇ ఇ బో ఒ - ధ అ అ అ -	న అ అ వి ఇ - న్న అ	అ అ - వు ఉ ర అ అ ॥ఏర॥
అ॥ పా ధ ప మ గా రి - స రి మ - గా రి స ని -	ధ స రి మా గ - రి మ	ప సీ ధ - మ ప ధ స
ధీ రు ఉ ఉ డై ఇ - న అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ -	సు ఉ ఉ బ్ర౦౦ - హ్మ అ	అ అ అ - ణ్యా అ అ అ
రీ , మ గ రి - స రి గ - సా ని ధ - మ ప ధ -	సా , నీ ధ - మ ప	ధ - మా గ - రి మ ప ధ॥
రా , ర అ అ - న అ అ - స్నే ఎ ఎ - లు ఉ ఉ -	కో , రా అ - ఇ ఇ	ఇ - వే ఎ - ళ అ అ అ॥
ము॥ స నీ ధ ప మ - ధ పా మ గ రి - మ గ రి స -	ధ సా - రి మ గ రి - మ	, మ ని ధ ప - మ ప ధ -
స రిమ గాసరిగ - సా ని ధ ప - మ ప ధ -	స రి గ - సా ని ధ ప -	మ గ రి - రీ మ ప ధ ॥ఏర॥
చ॥ నీ ,, దా - స ని ధ పా మ - గ రి ప మ -	పా ,, - ,, ప మ	గ రి స - రీ మ ప ధ॥
నీ ,, రా - జ అ అ క్షు అ - న అ అ అ -	పై ,, - ,, ద అ	య అ అ - యు ం చ అ ర॥

1. నీ , దా , పా - మా , గా , రి -	సా . సీ̣ , ధా̣ -	సా , - రి మ ప ధ ‖సీ‖
2. ని ధ ప మా గ - రి మ ప దా ని - ధ స̇ ని ధ -	రీ̇ సా̇ . గ̇ రి̇ స̇ ని ధ -	ప మా గ - రి మ ప ధ ‖సీ‖
3. ప ధ మ ప - మ గ రి స - రిపమగ - రిసని̣ధ̣ -	స రి మ గ రి - ని ధ ప -	స̇ ని ధ - రి̇ స̇ గ̇ రి̇ స̇ ‖సీ‖
4. ధ పా మ గ రి - స రీ ప్ప మ గ - రి స ని̣ ధ̣ -	ధ̣ ధా̣ - ప రి గ సా -	రి ప మ గ - రి మ ప ధ -
స̇ రి̇ మ̇ గా̇ రి̇ - స̇ రి̇ స̇ నీ ధ ప - మ ప ధ -	స̇ సా̇ - ని ధ పా మ -	గ రీ స - రి మ ప ధ ‖సీ‖

29 వ మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

29. బేగడ _ ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనీధపస
అ. సనిధపమగరిస

ప‖ ఇంత చలముజేసితే - ఏమనితాళుదురా ‖
అ‖ అంతరంగుడని మోవి ఆనవచ్చితె నాతో - పంతమేలరా శ్రీ వేణుగోపాలదాస పరిపాలా ‖
చ‖ పగవారి బోధన విని ‖

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప‖ ధ ప మా - గ రి సా - రి ని ధ ధ̣ ధ̣ ప - పా	సా - స ని̣ గ రి గా -	మా మా - గ రి గ మ ‖
ఇ ఇ ఇం - త అ అ - చ అ అ అ అ అ - లా	అ - ము ఉ ఉ ఉ జే -	సీ ఈ - తె ఎ ఎ ఎ ‖
పా మ - దా ప - స̇ ని ధ ప - స̇ ని ధ ని పా̇ -	ప ధ ప - నీ దా ప -	మా గా రి - గ మ ప ‖ధప‖
ఏ ఎ - మా అ - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ తా -	అ అ అ - ళూ ఊ ఉ -	దూ ఊ ఉ - ర అ అ ‖ఇం‖
అ‖ సా̣ ధ ధ ప - ని ని ధ - మ ప ధ ని ధ ప - మా	గ రి ప - మ గ మ - రి గ	మ ప - ప ధ మా , , -
అం ం ం ం - త అ అ - ర ం ం ం గు ఉ - డూ	డ అ అ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఇ ఇ - మో ఓ వీ , , -

ప ధా ధ ప మ - మ పా పమగ - రి గ మ ప - | ప దా ప - ప ని ధ ప - | ప ని ధ ని - సా , , -
అ ఆ న అ అ - వ ఆ అఅఅ - చ్చిఇ ఇ ఇ - | ఇ ఈ ఇ - తె ఎ ఎ ఎ - | వ అ అ అ - లో , , -

ధ ని స రీ స - గ రి గ మ - గ మ రీ - ప మ | రీ , - రి స స - ధ ధ | ప - సా ని - ధ ని స రి
పం ం ం తాఅ - మొ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ లా - ఆ అ | రా, - అఅఅ - శ్రీఇ | ఇ - వే ఎ - ణు ఉ ఉ ఉ -

రి సా ని ధ ప - ధ మా గా రి - గ మ ప ధ - | ప సా - ప ధ ప - నీ | ధ ప మ గ రి - గ మ ప ।
గో ఓ ప ఆ ఆ - ల ఆ దా స - ప అ అ అ - | రి ఈ - ఇ ఇ ఇ - పా | అ అ అ అ అ - ల అ అ ।

ము { దా ప మా - గ ప మ గ రీ - గా మ ప ధ | మ గా రి స ని - రి స | , రి ని ధ - ధ ధ ధ స -
ని రీ స - గ రి - ప మా ప గ రి - గ మ ప ధ | ప - నీ ధ ప - మ గ రి | గ మ ప ధ - పా , - మ
గ రి సా, - గ రి గ మ ప మ - గ మ ప ధ ప | సా ని - రీ స - రి ని | ధ ప - స ని రి స - గ రి
మ మా గ రి స - స నీ ధ ప మ - గ రీ స - | స సా రి ని ధ - ధ ప | , మ గ - రి గ మ ప ॥ఇం॥

చ॥ పా మా ,, పా , , - , , మ ప ధా - | ప ధ నీ - ధ ని ధ ప - | మ ప గ మ రి - గ మా
పా గా ,, వా , , - , , రి ఇ ఈ - | బో ఓ ఓ - ధ అ అ అ - | వ అ అ అ అ - ని నీ

1. పా, మా ధ మా గ రీ - సా ని ధా | పా , - సా ని రీ | స - గా రి గా మ ॥పగ॥

2. ప మ ధ పా మ గ రి - స ని రి సా రి ని ధ | ధ ధ ధ - సా ని రి స | గ రి గ మ - పా (మప)
ధ మా గ రి స - గ రి గ మ ప మ - ధ ప స ని | రి సా ని - ప ధ నీ - | ధ ప మ గా - రి గ మ ॥పగ॥

మగమపధ - మ ద ప మ గ రి - గ మ ప - గ ప	మ గ రి - ప మ గ రి - స	ని̣ ధ̣ ధ̣ రి - స ని̣ గ రి -
స మ గ రి - ప మ గ ధ ప - స̇నిధరి̇స̇ - మ̇గ̇	రి̇ - స̇ రి̇ ని రి̇ స̇ - ప ధ	మ ధ ప - గ మ రి గ మ ‖పగ‖
౪. నీ ,, - ,, ధ ప ధ మా ప - గ రి గ మ	పా , - మ ప ధ - మ ధ	ధ మ గ రి - గ మ ప ధ -
నీ ధ పా మ - ప ధ పా మ గా రి - ప మ	గా రి - పా ని̣ ధ̣ ధ̣ -	స ని̣ గ రి - గా ,, -
రి స మ గా మ గ రి - ప మా ప - ద ధ మ గ -	మ ప మ - ప ధ ప - సా̇	ని దా ప - స̇ ని రి̇ స̇ -
గ̇ రి̇ గ̇ మా̇ గ̇ రి̇ స̇ - స̇ నీ ద ధ ప - స̇ ని	రీ̇ స̇ - ని ధ ప - పా	మ గ రి - స గ రి గ మ ‖పగ‖

౬౫ వ మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

30. సారంగ-ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప‖ ఇంత మోడిసేయ - నీకిది మేరగాదు సామి ‖
అ‖ చెంత చేరినను కావ - పంత మేల శ్రీత్యాగేశ ‖
చ‖ పగదాని బోధన విని ‖

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప‖ సా . స̇ ని ధ ప మ - ధ ప మ - రి గ మ రి స -	రి రి స - పా మ - ద ధ	ప మ రి - గ మ ప ధ ని ‖
ఇ ం త అ అ అ అ - అ మొఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ -	డి ఇ ఇ - ఈ ఇ - సె ఎ	ఎ ఎ ఎ - య అ అ అ అ ‖
స̇ గ̇ రి̇ స̇ ని - రి̇ ని ధ ప మ ః - గ మ ప ధ ని -	స̇ దా ప మ రి - గ మ	రి స రి - గ మ ప ధ ని ‖సా̇‖
ని ఇ ఇ ఇ ఇ - కి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ది ఇ ఇ ఇ ఇ -	ఇ మే ఎ ఎ ర - గ అ	అ అ దు - స అ అ అ మి ‖ఇం‖

అ॥ స̇ ని ధ ప మ ప - ధ ని ధ ప మ మ - రి గ మ -	ప దా ప - మ ప ధ ని -	మ ప ధ ని - సా̇ , , -
చె ఎ ఎ ఎ ఎ ం - త అ అ అ అ అ - జే ఎ ఎ -	రి ఈ న - అ అ ను ఉ -	క అ అ అ - వా , , -
స̇ ని స̇ - రి̇ రి̇ స̇ - గ̇ రి̇ స̇ ని - స̇ దా ని స̇ రి̇ -	సా̇ ని దా ప మా -	రి గా మా - ప ధ ని ॥
ప ం ం - త అ అ - మె ఎ ఎ ఎ - ఎ లా అ అ అ -	శ్రీ ఇ త్యా అ అ -	అ గే ఎ - శ అ అ ॥
మా॥ స̇ రి̇ ని స̇ - ధ ని ప ధ - ని ధ ప మ - ప రి గ మ -	స రి గ - మ రి స - ప మ	ధ - రి గ మ - పా ధ ని -
స̇ గ̇ రి̇ స̇ - ని రి̇ స̇ ని - స̇ దా ప - మ స ధ ని -	స̇ రి̇ స̇ దా , - ప ప	మ రీ - గ మ ప ధ ని ॥ఇం॥
చ॥ పా పా - ,, ధ ప - ప ధ ప ప - ప మ గ మ -	పా ధ ని - సా̇ స̇ ని -	ధ ప ప మ - రీ గ మ ॥
పా గా - ,, ద అ - అ అ అ అ - ని ఇ ఇ ఇ -	బో ఒ ఒ - ధా న అ -	అ వి ఇ ని - ఈ ఇ ఇ ॥
1. పా ,, మా రి - గా మ రీ రి స ,	రీ , సా , - ప మ	ధ పా మ - రీ గ మ ॥పగ॥
2. ప ధా ప - మ ప మ రీ - గ మ ప - రి గ మ ప -	మ దా ప - మ ప ధ ని -	స̇ ధా ప - మ రి గ మ ॥పగ॥
3. ధ ప ధ మ - ప రి గ మ - ప రి గ మ రి ని̣-రి స -	రి స ప - స ప మ ధ ప	ని ధ ప మ రి - గ మ ప -
ని̣ స రి గ మ ప - గా మ ప ధ - మ పా ధ ని -	సా̇ స̇ - సా స - స̇ ని	ధ పా మ - రీ గ మ ॥పగ॥

22 వ మే. జన్యము
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

31. కానడరాగము-ఆదితాళము

ఆ. గ రి ప రి గ మ ప మ ధా ని ప
అ. ప ని ప ధ ప మ గ మ రి స

ప॥ నిన్నే కోరియున్నదిరా నెలత ఈవేళ ॥
అ॥ సన్నుతాంగ మా చక్కని సామి వేణుగోపాలదేవ ॥
చ॥ కానడాయె నను చు మోహమున ॥

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ పాంమాగా ,, - గా గ మ రీ ,,	స ని̣ స రి స రి - ని̣ స	ధ̣ని̣ధ̣ - ని̣ స రి స రి
నీ ఈ న్నే ,, - కో ఒ ఒ రీ ,,	యుఉఉఉఉన్న - అ అ	దిఇఇ - ర అ అ అ అ
ప మ గా మ రి - గ రి స - ని̣ స రి గ గ మ మ	ద ధ ని ధ ప మ - ధ ప	మ - గ మ రి స - ని̣ స రి
నె ల ఏ ఎ ఎ - ల అ అ - త అ అ అ అ అ అ	ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - వే ఎ	ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ళ అ అ॥ని॥
అ॥ ప ధ ని ధ ప - మ ప ధ ప - మ ప మ గా మ రి	గ రి స - మ గ మ ధ ధ	ని ని స̇ రి̇ సా̇ , ,
స అ అ అ న్ను - ఉ ఉ ఉ త - అ అ అ అ అం	గ అ అ - మ అ అ చ అ	అ అ క్క అ నీ , ,
ధ ని స̇ రి̇ - స̇ రి̇ గా̇ , - గ̇ మ̇ రి̇ స̇ ని స̇ రి̇	సా̇ , ని రి̇ స̇ - ని స̇	ధ ప మ - గ మ రి స రి
స అ అ అ - అ అ మీ , - వే ఎ ఎ ణు ఉ ఉ ఉ	గో , ప అ అ - ల అ	అ అ అ - దే ఎ వ అ అ ॥ని॥
ము॥ ప ప మ గా - గ మ రి స రి - సని̣స - ధ̣ని̣ధ̣	ని̣ స ని̣ - రి స రి గ మ	గ మ ద ధ ని ని సా̇
వ ని త గా - న ము ను వ ని - త సర - సతను	వ ని త - ముఖ రు చి ని	గ ని స ర సు డ యా
ధ ని స̇ - ని స̇ రి̇ - స̇ రి̇ గా̇ మ̇ రి̇ - స̇ రి̇ ని స̇	ధా̣ , నీ ధ ప ధ	ప ప మ - గ మ రి స రి
వ ని త - ని పుడు - వి డ నా డు ట - యుచితము	వా , దే ల స ఖి	క ల య - స మయమి ది
చ॥ ధా ,,,, - ప ధ ని ధ ప - మ ధ ప మ ప	గా , మ రి స - ని̣ స	[illegible] గా - మ ప మ గ మ
కా ,,,, - న అ డ అ అ - అ అ అ అ అ	యే , న ను చు - మోఒ	ఒ హా - ము ఉ ఉ న అ ॥కా॥

1. ధా , పా , మా , , గా , , మా	రి , సా , , రి	,, - గా ,, మా
శా , మూ , నీ , , గ , , న్న	చ , కృ , - ని	,, - సా ,, మీ
2. ధా ని ధ ప మ పా - ధ ప మ ప గా మ రి	స రి ని స - ధా ని స	రి గా - మ ప మ గ మ
గా న చ తు రు డై - వె ల యు చు నజ్ఞా గ ని	క ర మున - గూ డి న	క ళా - వి ధి యి చ ట ‖కా‖
3. ప ధ ప మ గ - ప మ గ మ రి - గ రి స రి స ని	స ధ ని - స ని రి స ని	స రి గ మ - స రి గ మ
స ర సు డ ని - స ద యు డ ని - మ ది ద ల చి బి	స ర హా - న యను ని వ	శ ము బ డి - వ గు స గ
గ మ ద ధ ని - ద ధ ని ని స - ని స రి గ మ రి	స రి స ని స - ధ ప మ	గ మ రి - ని స రి గ మ
స క ల ము ను - మ ర చి తి ని - ని దు ర వి డ చె	స రి స తు ల - స డు మ	చె ల క - న అయు ని ట ‖కా‖
4. సా , ని రి స ని స ధ ప మ - గ మ రి స ని	సా , ని స ధ ని స	రి గ మ - గ మ ద ధ ని
చి , న్న పు డె న న్ను గ ల వి - కో ని న స ట	సా , ప్రణియా త గు	ప గు ల - ప లు సీ ల ను
స రి స నీ - ని స ని ధా - నీ ధ ప ధ ప	మ ప మ - గా మ రి స	ని స గ గ మా , ధ
చె వి ని చే - ట్టె ను గ దా - న న్ను వి డ చి	చ ల ము - బూ నె ని క	తె లి వి గ జా , ల
ప మ గా , - నీ ధ ప మ గా , మ ప మ	ద ధా ని ధ ని - ప ధ	ప మ ద ధ ని . ని స రి
ను చె లీ , - నే ని క ను మ , న్మ థు ని	శ రం బు ల ప . గ ల	స ము యా మి ది - యు గ ద
సా గ మ రి స - నీ ని స ధ ప మ - గ మ రి	సా - స సా ధ ప మ	గ మ రి - ని స రి గ మ
చీ న్న త న ము - నా తి చె ల స్త ను - వ లు ప	గా - చిం ప వా డె మె	స గ సు - డి వ న యి న ‖కా‖

28 మే హరికాంబోజి
జన్యరాగము. చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కేదారగౌళరాగము-ఝంపెతాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ విరిబోణి నీపై చాలా మమత కొందియున్నదిగా ॥
అ॥ నగసుడ ధర్మపురిని వెలయు శ్రీ చెన్నకేశవ ॥
చ॥ నారసాక్షి నిన్ను నమ్మనైగా ॥

౹ లఘువు	◡ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ పామా - మగరిమ - పా ,, - పా ,, - పమపని - దపమగ - రీమగరి	స ని ధ ఫ	స ని స రి - మా గ రి మ
వి రి -బోఓఓ- ణిఇఇ - ఈఇఇ - నిఇఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇపైఇఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ	చా అఅఅ - లా అఅఅ
పమమగ- రి స గ రి- సనిధఫ-ఫనిసరి - రిమగరి - రిమపని - దపమగ	రి స గ రి	స ని ధ ఫ - స ని స రి ॥
మఅమఅ- అ అతఅ-అఅఅఅ-కొం౦౦౦ - దిఇఇఇ -యుఉఉఉ-ఉఉఉఉ	ఉ ఉ న్న అ	ది ఇ ఇ ఇ - గా అ అ అ
అ॥ పానిద -పమ ధప-మగ రిమ - పామగ - రిసనిస - రిమపా - నిదపమ	గ మ ప ని	స రి స ని - సా ,,
స ర అ -అఅసుఉ-ఉఉఉఉ-డాఅఅ -అఅధఅ- అఅ అ - ర్మఅఅ	పు రి ఇ ఇ	రి ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ
పనిసరి - మగరిగ - రి స ని రి -సనిదప - పనిసా - ,నిదప - పా,మ	గ రి సా	, ని ధ ఫ - ని స రి మ ॥
వెఎఎఎ - లఅఅఅ- అఅయుఉ-ఉఉఉఉ-శ్రీఇచె -అన్న అఅ- కేఎశ	అ అ వ	అ అ అ అ - అ అ అ అ
ము॥ పా , ద - పమగరి - మా , మ - పమగరి - పా , గ - రిసనిధ - పా,ఫ	ఫ ఫ ని ప	గీ , రి - ని స రి మ
పా , ని - ధపనిప - రీ , మ - గరి సరి - సా , స - నిదపద-పా,మ	గ రి స రి	సా , ఫ - ని స రి మ ॥వి॥

చ॥ సాసా - నిదపద - పా,, -మపనిద- పమగరి - మగరిగ - రిసనిస	రి మ పా	ని ద ప మ - రి మ ప ని॥
సా ర - సాఅఅఅ- శ్రీఇఇ-ని ఇఇఇ-స్నుఉఉఉ-రంఅఅమ్మ-అఅఅఅ	అ అ వె	ఎ ఎ ఎ ఎ - రా అ అ అ॥
1. సా , ని - , , దా - పామా - నీ , ద - , , పా - మా గా - రీ సా	, , రీ	, , మా పా , ని ॥సర॥
2. సానిద -పమపని- దపమగ - రీపమ - గరి సా - నిసరిమ -గమపమ	, ని ద ప	స ని ద ప - రి మ ప ని ॥సా॥
3. పాదప - మగరిమ - పామగ - రిసరిమ - పా సరి - మగరిమ - పా నిస	రి స రి మ	పా ధ ని - స రి మ ప
రిమపని - దపమప - సనిదప - పనిసని- దపగరి - సనిదప - పమపని	ద ప ని ద	ప ని ద ప - రి మ ప ని ॥సా॥
4. సారిప - నిదపని - సానిద - పమపని - సానిద - పమగరి - సానిస	పా ని ధ	ధ ని సా - రి మ ప ని
నిసరిమ- గరి సా - నిరిసని - ధపసా - నిదపని - సానిద - పమపా	మ గ రి స	సా ని స - రి మ ప ని ॥సా॥

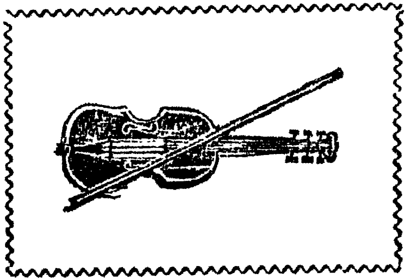

నవరాగమాలికావర్ణము 32. కేదారరాగము-ఆదితాళము

పll వలచి వచ్చియున్న నాపై - చలముసేయ మేరా ? సామి నే
అll చెలువుడైన శ్రీ వేంకటేశ - కలసి మెలసి కౌగిలించర
చll పదసరోజములనే నమ్మితిని ll

1. కేదారరాగము

29. మే. ధీరశంకరా॥ జ॥ చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. ఆరో. సమగమపనిస అవరో. సనిపమగమధమగరిస

పll పా నీ సా , , - స ని స రి స స ని ని | స మ గ మ - ప ని ప ప | మ మ గ గ - రి రి స ని
వా లా చీ ఇ ఇ - వ అ అ అ చ్చి ఇ ఇ ఇ | యుఉఉ ఉ - న్న అ అ అ | నా ఆ అ అ - పై ఇ ఇ ఇ
ధ ని స - మ గ మ ప ని - ప స ని పా మ - మ గ | రి రి సా - స ని ప మ | గ - ని ప మ గ రి స ని
చ అ అ - ల అ అ ము ఉ - సె ఎ ఎ యా అ - మే ఎ | ఎ ఎ రా - స ఆ అ అ | ఆ - మిః ఇ ఇ నె ఎ ఎ ఎ llపll

29. మే. 2. శంకరాభరణరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆ. సరిగమపధనిస. అ సనిధపమగరిస

అll సా పా ప మ గ రి - గా మా పా , , | గ మ ప - ద ధ ప - మ ప | ద ని - స ని సా , ,
చే లూ వు ఉ ఉ ఉ - డై ఈ నా అ అ | శ్రీ ఇ ఇ - వెం ం ం - క అ | టే ఎ - ఎ ఎ శా ఆ అ
ని స గ రి స ని స రి గా - మ గ రి స ని - ప | ధ ని సా , - మ ప ధ | పా , - మ గ రి స ని
క అ ల ఆ అ అ సి ఇ ఈ - మె ఎ ల అ అ - సి | ఇ ఇ కౌ , - గ ఆ అ | లిం ం ం - చ ఆ ర అ ఆ llచll

65. మేళకర్త 3. కళ్యాణిరాగము చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని. ఆ. సరిగమపదనిస అ. సనిదపమగరిస

ముll ధ ని స రీ గ - స రి గ మా - ధ ప మ గ రి | ని గ రి - ని రి ని - ధ ని | స రి గ మ పా , ,
ధ మ గ రి సా - ధ ని స రీ గా మ ప ధ | గ మ ప ధా ని ప ధ | మ ప ద ని సా , ,

29.ధీరశంకరాభరణజ. 4. బేగడరాగముచరి-అంగ-శుమ-ప చధ-కాని.ఆ.సరిగమపధనీధపస.అ.సనిధపమగరిస

ని ధ ప మా గ రి గ – ధ మా గ రి స ని ధ | ధ సా – ని రి స – గ రి | ప మ – ధ ప – స ని రి స–
గ రి గ మ గ మ రీ – స ని రి స రి ని ధ | మ మా గ రి స – సా | , మ గ గ రి రి స ని ॥వ॥

28 మే. హరికాంభోజి జ. 5. కాంభోజిరాగముచరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని అ. సరిగమపదస అ. సనిదపమగరిస

చ॥ పా దా సా ,, – స ని దా ధ ని పా | మ ప ద ని స ధ – ప ని | ద ధ ప ప– మ గ మా
పా దా సా ,, – రో ఒ ఓ ఒ ఒ జా | ముఈ ఈ ల అ ఆ – నె ఎ | న అ న్మిఇ– లి ఇ నీ ॥పాద॥

28 మే.హరికాం.జ.6.యదుకులకాంభోజిరాగముచరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైనిఆ.సరిమపధస అ.సనిధపమగరిస

1. పా, మా, గా ,, రీ గా రీ | సా, పా , ధా | , , సా , నీ ను ॥పద॥

29 మే. ధీరశంకరాభరణ జ. 7. బిలహరిరాగముచరి-అంగ-శుమ-ప-చధ. కాని ఆ.సరిగపధస అ.సనిధపమగరిస

2. ప ద ప మ గ రి గా – ద ప మ గ రి స ని ధ | ధ ధ స రి – గ ప మ గ | రి స రి గ పా , – ప
మ గ రీ , – గ ప ద సా – రి గ ప ద సా | స రి గ ప ద స – ధ స | రి గ – పా మ గ రి గ ॥పద॥

28. మే.హరికాంభోజి జన్యము 8. మోహనరాగము చరి- అంగ - స - చధ. ఆ. సరిగపదస అ. సదపగరిస

8 గ ద ప – గ రి గా – ద ప గ రి – గ స గ రి | సా గ రి – గ రి సా | రి స ధ స – రి గ ప ప
స ద ప గ రి స – ద ప గ రి స – రి గ ప ద ప | రి గ రి ప రి స – ద ప | ద ప గ స – గ రి రి గ ॥పద॥

22. మే. ఖరహరప్రియ జ. 9. శ్రీరాగము చరి సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని ఆ. సరిమపనిస. అ.సనిపదనిపమరిగరిస

4. పా , స మ గ గా , గ రి [illegible] ని [illegible] | [illegible] | , స్రీ – [illegible] రి మా
ప మ రి గ రి స – ని స రి మ ప – స [illegible] ప ని | [illegible] | రి సా రి మా ప ని స
ప ని స రీ రి – రి స రి గా [illegible] – రి స ని స | ని రి గ సా రి [illegible] | రి [illegible] – ప ని ప రి
ని గా గ రి స – ని స్రీ రి స [illegible] ప ని ని ప | మా – రి గ [illegible] | స [illegible] – [illegible] ని స మ ॥పద॥

ఈ క్రింది [illegible] అటతాళముగలవి. ఈ తాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములు గలవు. ఈ వర్ణములు పాడుటలో ముందుగా రెండు లఘువులను పాడుకొని పిమ్మట రెండు ద్రుతములను పాడుకొనవలెను. చ

20 వ. మేళకర్త రాగము
చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

1. భైరవి - అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ విరిబోణి నిన్నె కోరి మరులుకొన్నదిరా॥
అ॥ సరసుడా దక్షిణద్వారకస్వామి శ్రీరాజగోపాలదేవా॥
[illegible] రునవ్వు మోమున॥

। లఘువు । లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
స॥ సా , రి నీధా॥ నీ సా రీ ,, - గ స రీ ఆ , అఆఅ॥ వి రి బో ,, - ఒ ఒ ఓ		
స రి గ గ రీ ,, - గగరిగ - మపధమ - పగరిస - ఒ ఒ ఒ ఒ ణీ ,, - నిఇఇఇ - ఇ ఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	ని స మ గ రి స - ని స న్నె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - కొ ఒ	రి గ - స రి ని ని ధ ని - ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ .
సగరిని - సనిధప ॥ ఫధఫధ-ని నిధ ఫ - ధ ని స రి - రిఇఇఇ - ఇఇఇఇ ॥ మఅరుఉ-లుఉఉఉ-ఉ ఉ ఉ ఉ -		
ఫధనిస - రిగమప - మగరిగ - మనిపధ - మగరిని - కొఒఒఒ - ఒఒఒఒ - నఅదిఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	స రి గ మ గ రి - గ గ ఇ ఇ ఇ ఇ ర అ - అ అ	రి , , - స ని ద ప ఆ , , - అ అ అ అ

అ॥ మగరి - సారిన్నిధ ॥ ససిధప - మ గ రి గ - మ ని ధ ప - అఅఅ - అఅఅఅ ॥ సఅరఅ - సు ఉ ఉఉ - డ ఉ ఉఉ -		
మ గ రి - ప మ గ రి స - ధధని గ రి గ - నిసరిగమప ఉ ఉ ఉ - ఉఉ ఉ ఉఉ - ద అఅఅ అఅ - క్షీఇణఅఅఅ-	ని ని ద - పా ధ మ ప - ద్వాఅ అ - అ అ అ అ -	గ రి గ మ - ప ద ని స అ అఅ అ - ర అ క అ
పధనిస - రిగమగ - రిగసరి - నిగరిస - నిధనిస - సఅఅ - అఅమిఇ - ఇఇఇ - శ్రీఇఇఇ - ఇఇఇ -		
గ రిరిస - సనినిధ ధ ప - మనిధప - మగరి గరి స - రఅఅ - అఅఅజ గొఒ - ఒఒఒఒ - పఅఅ అఅల -	ని స రి గ - మ ప ద ని - దె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ -	స ని ద ధ ప మ - పా వ అ అ అ అ అ - అ
, మగ రి - స రి నిధ ॥ , అఅ అ - అ అఅఅ ॥ము॥ గగరిస - గిస నిని - ధనిసగి -		
మమపప - ధధనిని - పపప - ద ధధనిని - ని - సరి -	ప ధ ని స - రి గ మ ప -	ద ప మ ప పా - నిని
ధధ - ధపపమ - నిధని - పధని - మపధని - సరిసధ -		
మగరిసరి-నిసరి - రిగామపధ - మపాధనిస -	ని రి స ని ద సా	, ప ప ప - పా , మ
గ రి - సా , రి ని ధ ॥విరి॥		

ద|| ,,,, - ,,,, || మామా - ధ ప ధ మ ప గ మా చీ రూ - న ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ		
పా , , - పా , , - మ పని సిధపమగ-మనిధప - ఊ , , - ఊ , , - వొఒఒఒఒఒఒఒ--ఒఒఒఒ	మ గ రి గ - మ ప ధ - మ ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ - ము	ప - మ ధా పా - మ ప న - అ అ అ - అ అ
సనిధప - మ గ రి గ || అఅఅఅ - అ అ అ అ ; చీరు||		(మప)
1. గా, రీ స - నీ , ధా ప మా , - ధ ధా ని స - ని రీ - ని స రి గ మ గ మా - నినిధధ - నీధధమ -	మ ప మ - మా గ రి గ	ని ని ద ధా - మ మా -
గ రి స - ని సా రి గ ||చీరు||		(ధా)
2. ని ని ధ - ధా ని ధ ధ మా, - ని ధ ప మా, - ధపమ గ రీ - గామపధ - మపాధ - పధని - ధనిసరిస ని ధా ని - స గ రి గ ||చీరు||	ని గ రి - నీ ధ ప ధ -	మ పా మ - గ రి స రి -
3. పారిగ - స రి గా - రీ , , - నీ స రి - ని స రీ -		
పా , రి - నీ న్ని ధ - గా, రీ స - నీ,ధాని	ధా , - ధా ని స రి -	ధ ధ ని స - రీ ,, -

ధ ఫ గరీరి - నిధరిసాస - మ గా రి - పమాగ -		
రిగామ - పధపమ - నినిదధాని - దధపపామ -	గ రి - గా మ ప ధ -	మ ప గ మ - పా , ,
ని - నిగ - రిమ గప - మధ - పనిధని - పధమప-గరి		
గమపమ - పధనిస - నిసనిగరిగ - నిసనిరిసరి -	ని రి స ని - ధ ప ధ మ -	మ ధ ని ని సా - ని ని
సససరిగగ - మగగరి - మగరిస - నిగరిస - నిరి		
ససధప - ధససరి - మమపప - దధనిని - పగరిని	, ధ - రి స ని - ధ ని	ద ధ ని - ద ధ మ - మా
సససని - సా రి గ ॥చీర॥		

8 వ. మేళకర్తరాగము
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

2. తోడి - అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కనకాంగి నీ చెలిమికోరి - కాచియున్నదిరా॥
అ॥ ధనదుడైన శ్రీతులజేంద్రుని తనయుడైన - శరభోజి మహారాజేంద్రా॥
చ॥ మగువ రమ్మనెరా॥

। లఘువు ⋅ లఘువు	o ద్రుతము	o ద్రుతము
ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ గామా - ధా ,, - నీ , , కానా - కా ,, - అ , o		
సా , , - సా , , - నినిసనిధ - ధనిధపమగ	మా , - గ మ ధ ధా	, - మ ధ ని ధా - సా
గి , , - ఈ , , - నిఇఇఈఇ - ఇఇచెఎఎఎ	ఎ , - ఎ ఎ ఎ లి	, - ఇ ఇ ఇ మి - ఈ

నిధప - గారిసరి ॥ దధపపమ - గ పమగా , - రి ఇఇఇ - కోఒఒరి ॥ కఅఅఅఅ . అ అఅ అ , - అ		
స ని ధా , - నిసరి - ధ గా గ మా - ధధనిని - రి రి అ అ చీ , - ఇఇఇ - యుఊ ఊ ఊ - ఊఊఊఊ - ఊఊ	సా సా - ని ని ధ ప - ప మ ఊఊ - ఊఊ ఊఊ - ఊఊ	గ రి స రి - గ మ ప గ ఊఊఊఊ - న అ అ ది
అ॥ మా, - పమగరి స ॥ సనిధపమ - గమ ద ధ ని - మగ రా, - అఅఅఅఅ ॥ ధఅనఅఅ - దుఊ ఊ ఊఊ - డఇ		
పమ - దధమగరిస - మగమసారి - ని స ద ధ ప మ - ఇఇ - ఇఇఇనఅఅ - శ్రీఇఇ ఈఇ - తుఊ శ అ అ అ -	సా ని ని - ధ రి స ని - జే ఏ ఏ -ఎం ద్రుఊ -	ధ ప ధ ని సా , - రి ఊ ఊ ఊ ఊ ని , - ఇ
రిసస - నినిధపమ ॥ గమపధ - ని స రి - ధ ని స రీ ఇఇఇ - ఇఇఇఇఇ ॥ త అ వఅ - యుఊఊ - డఇ ఇఈ		
రి - దధగగరిరిగ - మగరిరి - గ రిరి స - రిరిసని - ఇ - వఅఅఅఅఅ- శఅరఅ - భోఒఒఒ - జిఇఇ -	గ రి స ని - ధ ని సా మ అఅ అ -హా అ రా	, - ని ధ ప గా , - రి , - అ అ అ కే , - ఎ
సని ధా, - ని స రి ॥ **చ॥** ఎంద్రా, - అ అ అ ॥ గా, మప - గమదదాధ - గ -		
మపామగరి - మగరిసా - గరిని - ధా , ని - ధ ని మగరినిసరిగమ - ధగరిమ గనిధా - గమధ	స రీ - ని స ధ గ రి	గ మ ప మ గా - ని క

<table>
<tr><td>ధ ని - ధధనినిస-ధరినిరి - సారినిస - ధనిధ - గ
సనిధా, ని స రి ||కన||</td><td>రి స ని ధా - మ గ గ</td><td>రి - స ని ధా - మ గ రి</td></tr>
<tr><td>చ|| ,,,,-,,,, || మామా - గా , రి - రీ సా
|| మాగూ - వా , అ - అ అ -</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>మాగామా ,, - మ మగగ - రి రి గ గ రిస - గరి
ర ం ం ం ,, - మ్మ అఅఅ - అఅ నె ఎ ఎఎ - ఎఎ</td><td>స ని - రి స ని ధా ని -
ఎ ఎ - ర అ అ అ అ -</td><td>ధ గ రి రి గా - గ మ
అ అ అ అ అ - అ అ</td></tr>
<tr><td>ధ ధ మ - గ రి స రి గ ||
అ అ అ - అ అ అ అ అ ||మగు||</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1. రీ సా - నీ ,, - ,,,, - రీ సా - సా నీ
ధా ,, - ,, నీ - సా ,, - ధా - ,, నీ సా
సా ,, - రీ గా - ||మగు||</td><td>రి - ని రి సా</td><td>, , ని - ధా , ని</td></tr>
<tr><td>2. సా రి రి - స ని ధా ,, - ని స రి రి గ - సరినిధా
, - రి ని ధ - గరిసరిగా, - మాగమధధని- ధ ని
ని ధా - ధ ని స రి గ ||మగు||</td><td>స రి ని స - ధ ని</td><td>ధమ - గ మా గ రి స -</td></tr>
<tr><td>8. గ మ ని ధా ధ - గమధమాగ - రిగమాగరి - స రి
గ - సా రి ని స - ధనీగరిరిగా - ధనిసరి - గమ
మ గ రి-ని సా రి గ ||మగు||</td><td>గ ధా ని - ధ గ రి ని</td><td>, ధ - ధ మా గ - ని ధ</td></tr>
</table>

4. ధాని - ప ధ ని - పదనీనిధ - పధనిస - నీ సీ ని ధ - రిరిససనిధ - గరిగ సారినిస - ధ ని - రి ధసనిధప - గమపమగరిస - రిగమగపమ - గ మ ధధని - ధనినిస - ధనిసరి - సరిగ - రిగమ - గరిని గ రి స - ధ ని స రి గ ||మగు||	స రి స - ని ని ద ధ ప - స రి గ రి స - ధ ని స	ప మ గ మ - ధా , - ని ని ధ - గ రీ ని ధ మ

28 వ. మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

3. కాంభోజి - అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప|| సరసిజనాభా నిన్ను సన్నుతి - జేసేనురా - చాలాకృపయుంచుట కిది సమయమురా||
అ|| నిరతము నీపాదమే గతియని యున్నారా - నిజమునియెంచి నామనవి గైకోరా||
చ|| సార్వభౌమ సకలలోకాభిరామ||

। లఘువు । లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప|| ,,,, - ,,,, || మా గా - సా , ని - పాధా సా రా - సీ , ఇ - జా అ		
సా,, - సా,, - స రి గ రి - రి గ రిరిస - నిధప - నా,, - ఆ,, - భ అ అ అ - అఆనిఇఇ - న్నఉఉ	మ గ ధ ధ ప - ధ ధ ప స అ అ అ అ - న్నఉఉ	రి గ - స రి గ - మ గ గ తి ఇ - జే ఎ ఎ - సే ఎ ఎ
రి ప ని - ధ ధ ప రిగ || మమగగ - రినిసని - ధధస - [illegible] - ర అ అ అఅ || చఅఅఅ - అఅఅఅఅ - అఅఅ		

మ గ మ ప - సరిగమమగ - స స ధ పమగ - సససని క్రుఉ ఉ ఉ - పఅఅయుఉం- ముఉఉ టఆఅ - కిఇఇది	ధ ప - ప ధ - రి స ని ధ - ఇ ఇ - ఇ ఇ - ఇ స అ అ -	ధ ప మ గ - గ రి సా - సఅ అ అ - యఅ అ -
అ॥ రి స ని - ధధసరిగ ॥ నినిధా - పమధప - మగమా - ముఉఉ - రఅఅఅఅ ॥ నిఇరా - తఅముఉ - ని ఇఈ -		
పా ,, - పా ,, - పపదధ - నీ నిధ-ధప - పమగ - పా ,, - అ ,, - నఅఅఅ - మెఎఎ-గఅ - లిఇఇ -	మ ప మ - ప ధ మ - ధ స యఅ అ - ని ఇ ఇ - యుఉ	ని - రి స ని - పా ధా - ఉ - ఉఉఉ - న్నాఅ -
సా ,, - సా ,, ॥ నిధసస - రిరిగగ - మమగ - గ రా ,, - అ ,, ॥ నిఇఇఇ - ఇఇఇఇ - జ అఅ -మ		
రిరిస - సనిధపమ - పధసరిగసానిధ - మ స ధ అఅఅ - ని ఇఇఇఇ - ఎఎఎఎం చీఇఇ - స అ అ	పా - మ గ రి సా - రి మా - అ అ అ నా - అ	స ని ధ - ధ ప మ గ - గ వి ఇ ఇ - ఇ గ ఇ ఇ - ఇ
రి స ని - ప ధ స రి గ ॥ గా, మ - గగరి రిసా,- రి కొఒఒ - ర అ అ అ అ ॥ కం, మ్మ-విలుతుజగం - మ్ము		
గ - సరిసనిధ - ధధసా స - ధ ధ స రి రి - ధ స రి కు - సరిపలుకు-తగుతు మ్మె - చలిలప్పు మ్మె - ర వ ము	గా గ - స రి గ రి నన్ను - యురముగ్రు	రి - ధ స రి సా స - మ మ్మె - చెదరియున్న - మ
గ రి స ని - ధ ధ స రి ॥ గమగరిస - పమగరిస - ధప గు వ వి టు - మగచుట ॥ తగుసటర - విగుసటర - కట		

మగ - ని ధ ప - పని ధ - రిసగరి - మగరిగసరి - ధరి
శ ట - యిటుల - చెటుల - సరిసరి - మరుగురి నెడ-పరి

సాని - ధధ స రి గ॥
సంబు - చెరచ కుర ॥సారా॥

చ॥ ,,,, ,,,, ॥ సా ,, పనిద ధ - ప మగ గ - .
॥ సా ,, ర్వఅ అ అ - భ ఉఉఉ -

సా ,, - సా,, - పధసరిగా - స రి గ మ పా -
మా,, - ఆ ,, - సఅఅఅఅ - క అ అ అ అ -

గ రి స - మ గ మ ప ధ॥
ర అ అ - మ అ అ అ అ ॥సార్వ॥

1. సా ,, ,, - నీ ,, ధా - పా ,, - ,, - ధా
దా ,, ,, - నిం ,, టి - కే ,, - ,, - గు

మా గా రీ గా సా ,, రీ సా నీ - పా
ట త ర మా సా ,, ర కు ను - మే

,, - మాపాధా ॥
,, - రాయీకా ॥సార్వ॥

సా , ని ధ - మ ప ధ
తా , ప ము - ని లు ప

మ గ ప ధ సా - ప ధ
ల అ అ అ అ - లా ఒ

, , - ధా , , సా
, , - రా , , గా

పా , మ గ రి - స రి
శే , ద వ ర - ప ర

రి సా ని ధ - ధ ప మ
ఒ కా అ అ - భి ఇ ఇ

, , - రీ , , గా
, , - దూ , , రే

రి ,, ,, - రి గ రి - రి గ రి రి స - ని ధ ప ధ -
ఏ ,, ,, - రాయిటు- వెర పు లేక - దు రి త ము -

సా ,, - ,, సా - ధ ధ స రి గ సా - రి గ మ ప స | , - రి గ మ ప ధ - సా | ని ధ మా గ సా - ధ
మి ,, - ,, రా - బి ర ము గ ను ధా - ర శ ము గ ధ | , - ర లు వ గు న - దీ | ర సు మా స్త్రముల్ - వి

ధా స - రి గ మ ప ధ ||
ఏ య - తి గు న ట ర ||పార్వ||

౩. మా ,, ,, - ప ధ మా - పధనిధమా - పసే నిధ
మా ,, ,, - య ల మా - రికియభిమా - నముసత

మా - ధ మా ప - గ మ పా ,,,, - ని ధ ప మ గ రి | గ సా - రి స ని ధా | ధ సా - రి గ మ - రి గ -
మా - ర మా ర - మ ణ మా ,,,, - నము పుసుగెయ | ను మా - త మి ని పం | తి మం - పి ను సు - ని ను -

మగమ - రిగస - పమప - గమగ - నిధని - పధప-సని-
మతిని - కిఖను - తిగదు - వ ల వ - మాసువ - వలెను-తగి

ధ - రిసగరిసని ధ - పధసరి - గమగసానిధ - మ | ప ధ స - గ ప ధ స - స | రి గ మ ప - ని ధ స రి
లి - తెగువిటుసలుప-వలదుర - సమిన దాసర - వ | ల సి తా - న ల సి తే - మ | రు వ కు ర - స ర గు న

గ మా - ప ధ స రి గ ||
ర రా - స్మ ర జ న క ||పార్వ||

4. సా ,, రిగరిష - నిధపా - మగరిసానీ - ఫధ [illegible] ,, పము మరి - విపరీ - తము ను జే సి - గద		
సా ,, - సా ,, - ఫాధఫ - ధాపధ - సా రి ప - రా ,, - నీ ,, - పాదయు - గంబుల - యూన ర -	రి గ రి - గా మ గ వించుక - లే దు గ	మా ప మ - పా ధ రి దా య ని - లే ద ని
సరిస ని - ధ ప మ ప - ధ స ని ద-పమగరి -స రిగ రి - నెఱిగుణ - ము ను గో ని - యొద నెన -రునమర -కురునిము-		
స రి స ని - ఫ ధ ఫ ధ - స రి స రి- సరిగ-రిగమ-గ మ ద ము హరి - ము ర హ ర - పు రహర-ధరజ- వరుని-యుర	ప - మ ప ధ - స ని రి స గ - వి భు ని - వి రి శ ర	ని ధ - ప ధ సా ,, - ములు - ర వ ము ల్ -
స రిగమప ధ - మగపధ సని - పధసరిగరి - గమ గడిగడియకు - తడబడుచును - పడకనుబడి-ఝడి		
గ రి - స నిధప - మగపధసరి - గమగరిసా ,, - యక - మొరలిడ- విని బెదరుచు-వనితలు హా ,, -	ప స ని ధ - ప మ గ రి యొంచినను - బ లి కి రి	సా ,, - ప ధ స రి - గా ,, - యొంచిరు -
స రి గ మ - గ మ ప ధ॥ జించి కౌగి - లిం చ వె ర ॥సార్వ॥		

29 వ. మేళకర్తరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

4. శంకరాభరణము - అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చలమేల జేసేవురా సరసకు రా సామి॥
అ॥ జలజాత్ముడైన చక్కని సరసిజనాభ దేవా॥
చ॥ పాపజాతిమారుడు॥

। లఘువు । లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ సా నీ - పా , మగారీ ॥ చాలా - మే , ఎ ఏ ఏ		
సా ,, - ,, ధరిరీ ,, - స రి గ రి - రి గ రి రి లా ,, - ,, అఅజే,, - సెఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	నీ , - స రి గ సా - ఏ , - ఎ ఎ ఎ ఏ -	స రి గ మ ప - ధ ని స వు ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉఉఉ
నీ స - ధ నిపధని ॥ రినిస ధనిప - ధమప గమరి రాఅ - అ అఅఅఅ ॥ సఅఅఅఅ - రఅఅ అఅఅ -		
గసా - రిస నిధని - స స రి రి గ గ - మమపపధని - స అ - అఅఅఅఅ - కుఉఉ ఉఉఉ - రఅఅ అఅఅ -	సరిసా , ని - ధ ని సఅఅ , అ - అ అ	పా , - మ ప మ గ రి అ , - మి ఇ ఇ ఇ ఇ
అ॥ పా - రిగమపధని ॥ సాధాపా ,, - పమగమ - జా - ఇఇఇఇఇఇ ॥ జాలా జా ,, - అఅఅఅ -		
పా ,, - పా ,, - పధనిధ - మపధప - గమపమ - త్మూ ,, - డై ,, - డ ఇఇఇ - ఇ ఇఇఇ - న అఅఅ -	ప ని రి స గ రి - గ గ చ అఅఅఅఅ - క్క అ	మ ప - మ ప ధ ని - స రీ అ అ - అ అ అ అ - అ అ

సా, - ధనిపధని ‖ సా నీ - సా రీ - రి సని - నీ , - ఇఇఇఇఇ ‖ సారా - నీ ఈ - ఇ ఇఈ -		
సాసా - రీరీ - రిగమగ - గరిసని - ధపధని - ణా ఆ - ఆఆ - నఆఆఆ - ఆఆఆఆ- ఆఆఆఆ -	రి సా ధ ప మ - ధ ప భ ఆ ఆ ఆ ఆ - ద ఎ	, మ గ రి సా - సా , ఎ ఎ ఎ ఏ - వా
సధప - మపాధని ‖ సానిధపమ - ధపామ - గము ఆఆఆ - ఆ ఆఆఆ ‖ సారెకుఅల - సరోజ - ముఖి		
పా, మ గ రి - స రి గ - రి గ రీ స - నిరిసని - ధని నీ , న్నెనయ- ద'ల పు - మదిబూని - వలచిన- దన	పా , - ధ ని స రి ని రా , - స నుచు నిరా	, - స రి గ సా - రి గ , - ద ర ణసల్ - పెద
మపమ - గమపధని ‖ సరీగరిస - నిస రీస - నిరి వపుర - భళి వివర ‖ వెరసరసు-డవటంచు- బతి		
సాని - ధ ని స ని ధ ప మ - గమపని ధని - సధని-ప మాలు- కొనియిటు మ న వి - చెవినిడుకొని - సతిని-మ	ధ ని . మ ప ధ ని - గ మ రు ని - కి డ న వి - పాట	ప ధ ని - రి గ మ ప ధ సు ల వి - కము ని డు కొ
ని - స రి గ మ ప ధ ని ‖ ని - ప్రియచెలిపయిని ‖చల‖		
చ‖ ,,,, - ,,,, ‖ పా ,, - ,, ప మ గ రి - గ మ ‖ పా ,, - ,, అ అ అ అ - అ అ		

గా ,, - మగగగ రి-సారిగ - రిరిసని - ధపధని -	స మా మ గ రి - స ప	, ప మ గ - స సా రి
జా ,, - అఅఅఅ-తీ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	మ అ అ అ అ - ర ఉ	, ఉ ఉ ఉ - దు ఊఉ
ని ధ - ప మ గ రి గ మ॥		
ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉఉ ఉ ఉ ॥పా॥		
౧. పా ,, - ,, మాగారీ - సా నీ ,, - సా		
ఇం ,, - ,, చు వి లు - ధ రిం ,, - చి		
రీ సా నీ సా - ధా ,, నీ - పా ధా నీ	సా రీ నీ ,, -	సా రీ గా సా
వు డు మ రి - పం ,, చ - శ ర ము -	లి టు నెం,, -	చి వి డ సా
,, - రీ గా మా ॥		
,, - గ ను రా ॥పా॥		
౨. గా , మ గ రి - స గ గ రి స - ని స రీ స-నిసధని		
భా , మ గు రు - కుచయుగము - లుగురించి-విరిశర		
పా , - ధనిసరినిసా ,-రి గ రి గా , - మగమ	ధ పా మ గ రి - ప మ	గ రి - మ గ రి స - గ రి
ముల్ , - విడువకనెపా, వె ల ది నే , - నెటుల -	స హింయు వ వి - చె లి	బ లి - కె వి న ర - సర
స ని - స రీ గా మ ॥		
ను డ - యిదే నే డు ॥పా॥		
౩. పా , ధపమపా , - మగమపా , - గ రి స ని ధ		
పా - పల్లవపా , - రమధుపా , - కుం ల లి డ క్ర		

షా , - ధ॒ని॒ స రి స పా , - మ ప ధ పా,-ని ధ ని	పా ,, - ష ని ధ పా	, - ని ధ మ పా , - ధ
పా , - రహిత మైసపా , - యనుచుపా ,-ట ల ను	పా , - డె చె లి పా	, - లిటు క పా , - య
ని ప పా , - రి గ మ ‖		
మ గు పా , - టి గ ను ‖పా‖		
4. సా , సాంస - ప సాంస - ధ ని ష నీ ధ - పమగమ -		
నీ , సాటి - వి శాల - న యను గాన - న మవగ -		
ధా ,, - మారి - గమగ రి సా - షా సా సా	సీ రీ - గా మా -	దా , ని - గా , రి -
జెం ,, - దేనూ - సరసముగా - యిందీ వా -	రాక్షీ - నీ తో -	పొందు - జే , పి -
సా ని రీ ష గా - రిగమగ గసా- రి గ రి ష ని -		
నంద మొందగా - మునునికదనం- బున ను వ ద -		
రిని షధ నిపధని - ష రి గ మ గ రి - షరిసా నిధ -	ప ధ ని ష ని ధ - ప ధ	పా మ గ రి స - సీ
లక్ పెనగొనవలె - స ని క ల వ ర - పడుచున్నది	యిది సమయము - ప ద	రా ల గ దు ర - పం
, స రి గ మ ప ధ ని ‖		
, తము వ ల దు వి ను ‖పా‖		

65 వ. మేళకర్తరాగము
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

౯. కళ్యాణి - అటతాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షీ నిన్నేకోరి వలచి వచ్చియున్నదిరా॥
అ॥ మనసిజునిగన్న చక్కని శ్రీమాకన్తూరి రంగసామి॥
చ॥ చిరునవ్వు మోమున ॥

। లఘువు । లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా ని - ధని స రి గ ‖ పా మా - గా, రి రీ ,, - అ అ - అఅ అ అ అ ‖ వా నా - జా, అఆ ,, -		
గమపగ - రిసనిని - రిస సారి - ధగరి - గమపరి - క్షీఇఇఇ - ఇఇఇఇ - నినిఈఇ - ఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	గ మ ప ధ ప - మ ని ధ న్నెఎఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ	ని - సా మ గ - ధ మ గ ఎ - కో ఓ ఓ - రి ఇ ఇ
రిసని - ధని స రి గ ‖ ధపమ-గ గమపధప మనిధ ఇఇఇ - ఇఇ ఇ ఇ ఇ ‖ [illegible]		
ని పమ - గమపధని - పనినిధప - నిధపమగ-ధ మ అ చి అ - ఇఇఇఇఇ - వఅఅఅఅ - చిఇఇఇఇ-యుఉ	గ రి స ని - ధ ని రి - స ఉఉఉఉ - ఉఉఉ - ఉ	మ గ రి స ని - ధ రి స ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - న్న అ ది
అ॥ రీ , - ధ ని స రి గ ‖ మపధని ప - మపధపమగరి - రా, - ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ‖ మఅఅఅఅఅ - సి ఇఇ ఇఇఇఇ -		
ని ధ - గ మ ప గ రి స - నిధమగరి - ప మగరి సని రి - జా ఉ - ఉ ఉ ఉని ఇ ఇ - గఅఅఅఅ - న్న అఅఅఅఅ -	ధ ని స రి - ని స రి గ అ అ అ అ - చ క్క [illegible]	ప మ - గ మ ప ధ ధ ని అ అ - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ద ప ని స - [illegible] - ధని సరి సగరి
[illegible] ఇ ఇ ఇ - [illegible] - కఅఅఅఅ - అఅ
స గ రి స - [illegible] - గ ని ధ ధ
[illegible] - [illegible] - [illegible] - ర ం ం ం
రి స ని - ధ ని స రి గ ||
ఇ ఇ ఇ - ఇఇఇఇఇ || పా, - గపమాపాధ-గమప
ని ధ ప - నిధా పమధమగరీ - పమగరిసని - ధ
ని ధపమ - గమపధనిసా - ధపనిధ - సనిరి - ధగ
రి - మగరిసని - ధరిసానిధ - సనిధప - నిధపధ
రి స ని - ధ ని స రి గ ||వన||

చ|| ,,,, - ,,,, || సనిధ ప - గా, రి - గ మ ప ధ
చిఇరు ఉ- న, వ్వు- ఉ ఉ ఉ ఉ

పా , - గ మ ప ధ ప-మప ధ ధనిని- సపనిని ధప-
ఊ , - ఉఉఉఉఉ - నొ ఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒఒఒ-

ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ||
అ అ అ - అ అ అ అ అ ||చి||

1. రి ,, - ,, - సా ,,,, - రీ సా నీ - ధా

ని ని - స సా రి ని ప -
ం ం - గ సా అఅఅ -

రి ని - ధ గ రి - ప మ గ

మ ప గా , - రి రి స

మ ప ధ ని పా - ధ ని
మ ఉ ఉ ఉ ఊ - ఉ ఉ

ప ధ మ గ - ని ధ మ గ
అ అ అ అ - అ అ మి ఇ

మ - రి గ ని ధా స ని

సా , రి - ని ధ మ గ

స - ధ స ని సా - స ని
ఉ - ఉ ఉ ఉ నా - అ అ

(సని)

నీ పా ,, – సాా ధా మా గా రీ – ,, నీ మా పా ధా నీ ‖చి‖	సా రీ గా – సా	రీ గా మా – గా
2. ధాపమప – గమాప – నిధమగరి – పమపగరిని – సరిగపమగరి– ని రీ రి – ధగరి – పమమగ – నిధ– , ని ధ నీ – ప ధ ని ‖చి‖	ధ గం రిం ని ధ – ధా ని ధ	మ గ – ధ మ గ రి స – స
మనిధమాప – గపమపా , – మగ – ధమగరిస నిరి , రి – ధనిసరీరి – ధపమగరి – నిధపమ – గమప – గ ని ధ – గమపధని ‖చి‖	ద ధ ని ని సం – ధ గం రిం	సం ని – ధ రిం ని ధ ప మ –
4. ధానిధమగ – ధమగరీ – సాగరినిధా – గరి – సా గ – నిధ – గమపధని – పధమగధ – గమాపధని సాం నిం స రి – గమపధని ‖చి‖	పం – ధ ని రి , ధ మా – ధ	మ గ రి – ని రి ని స – ధ
5, పమగా – గ రి రి స – రీ రి – నిసరి – నిధపమగరి సా , – ధగరిని – ధ రీ రి – ధగరిపమ – గమరీ – గమపధ – గామపధని – పాధనిస – ధ నిసా – ధగంరినిధ – గంరిమగంరిసం – గం రిం సం – నిసంరిం మా – గమాపధని ‖చి‖	మా ప ని రి ని రి – గ ని ధ – రిం ని సం – ధ ని ప	మా ప ధ ని సా , రిం – ధ మ గ – రిం నీ ద ధ

20 వ. మే. జన్య రాగము **6. రీతిగౌళ - అటతాళము** ఆ. స గ రి గ మ ని ధ మ ప ని స

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని అ. స ని ధ మ ప ధ మ గ రి స

ప|| వనజాక్షా నిన్నే కోరిన వేసటదీర్చి బ్రోవవయ్యా ||

అ|| మానసిజునిగన్న చక్కని మా వేణుగోపాల యీ వేళ ||

చ|| అన్నిటికి నీవేదిక్కని ||

। లఘువు । లఘువు	○ ద్రుతము	○ ద్రుతము
ప|| సా , - ని̣ గ రి గ మ || పా మా - గారీసా ,, - ఆ , - అ అ అ అ అ || వా నా - జాఅక్షా ,, - ని̣సగరిసని̣ని̣ - ని̣ధని̣ ని̣సని̣ - సగాగమా - నిఇఇఇఇఇఇ - నెఎఎఎఎ - ఎ ఏ ఎ ఏ -	గ మ ప ధ ప మ - గ మ ఎ ఎ ఎ కో ఒ ఒ - ఒ ఒ	ప - ప మ మ గ రి - ప మ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ
గరిసని̣ - సగగమ || పాదధమ - గమప - పమగరి వఅఅఅ- అఅఅఅ || వే ఎ ఎ ఎ - సఅఅ - టఅఅఅ గమ - గమనినిదధ - ని ని ధ మా, - గమగసా, - అ అ - దిఇఇఇఇ - ర్చిఇ ఇ బ్రో, - ఒఒఒవా, -	ని̣ స ని̣ - స గ రి గ మ - అ అ అ - వ ఇ ఇ ఇ ఇ -	ప ధ ని ప - గ మ గ రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
అ|| గా - పమగరిగమ || సానిధని - దధనినిధమ - గ యా - అఅఅఅఅ || మానఅఅ - సీఇఇఇఇ - జా మ ధ ప మ - గ రి గ మ - ధపామగరి - పపాగరిస - [illegible] - [illegible] - ఊనీ ఇఇఇ - గ ం ంంం -	ని̣ పా - ని̣ గ రి గ మ ం ం - న,అఅఅఅ	మ ని ని ధ మ - గ మ ని చ అ అ అ అ - క అ అ

ని స ని సా ,, ॥ ని స గ గ మ - గమగరి - గాగ అ అ అ నీ ,, ॥ మఅ అ అ అ - కాఎఎఎ - ఏ ఎ		
రిస - ని ని స గ రి స - ని సని ని ధమ - గమగరిగమ - ఎఎ - ఉఉఉఉఉఉ - గొఒఒఒ ఒఒ - పఅఅఅఅఅ -	ని ధ మ - ని ని స సా అ అ అ - అ అ అ ఈ	ని ధ మ - గ మ ధ ప మ ఇ ఇ ఇ - కా ఎ ఎ ఎ ఎ
గ రి స ని - స గ గ మ ॥ శ అ అ అ - అ అ అ అ ॥ పాధధమగమా-పమగరి		
గమా - ధధమగమా - మ గ రి రి - గాగరిస - ని స గ రి స - గగమగ మ - నిధమనీనిస - నిసగాగ -	ని ని స - ని గ రి గ మ -	ప ధ ప ప మా ,, -
రిగమగాగరిస - సనిసగరిస - నినిసా , - స స - నీ స గ గా మ ॥వ॥	ని ధ మా , - మ గ రి	స - నీ ధా మ గ -
అ॥ ,,,, - ,,,, - సా ,, - ని ధ నీ - ని ధ మా - ,,,, - ,,,, - అం ,, - ని ఇ ఈ - టి ఇ ఈ -		
మగమప - పమగరి - గమపమగరి - గాగరిసని - కి ఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ని ఇ ఇఇఇఇ - వేఎఎఎ -	స గ రి - గ మ గ గ స ది ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ క అ	ప మ - గ గ మా , - మ అ అ - అ అ నీ , - ఇ
గ మ ప మ - గ రి స ని ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ॥		

1. సా ,, ,, గా రి - గా రి సా ,, - సా ని̣ ధా̣ ,, ని̣ ని̣ సా ,, ని̣ గా రి సా గా రి ని̣ ||అ||	గా , మా , - గా	ధా మా గా రి -
2. ని̣ధ̣ని̣ని̣సని̣ - సగగమ - పమామ్మగరిస - గాగ రిస - గగమగామ - ని̣ని̣సని̣స - పమాపగరి - సా ని̣ ధా̣ ధ̣ ని̣ ని̣ ||అ||	గ మా ని ధ మ - ని	నిధమ - మాగరిస -
3. సససమగరి - సమగరి - గగమసపమ - ధపమప - గప మగరి - పమగరి - సానిని̣స సగమ - సగగ రి - ని ధ మ గ రి స ని̣ ||అ||	మ - నిధమ - నినిస - ని	సానిధమ - మమగ -
4. పధధమగగ - మపగరిసమా - రిని̣స - ని̣ గ రి స - ని̣సని̣ని̣ధ̣మ̣ - ని̣ ని̣సగరి స - మగరి - పమగనిధ ధ మ ప - గ రి స రి ని̣ ||అ||	మ - గమనినిసం - నిగం	రిం - నిరింసనిధమ - ని
5. నినిధమగగ - మధధమగరి - గగమమపమగమ గగరిస - గరిసరి - ని̣సని̣ని̣ధ̣మ̣ - ని̣ని̣స - ని̣గరి పమాగరిస - నిధామగమ - నినిసంనిసం - గంగం	గ గ మ - గ ప మ - ధ ప	మగరిని̣ - సగగమ -
, మగంరిం - గంగంరింసా - రింసంసని - నినిధమ - గగ మ గా గ రి - స రి ని̣ ||అ||	, మ గ రి - ససాసం	నిధ - మనిధమగ

తానవర్ణములు సమాప్తము

—: వర్ణములను పై కాలమున పాడు పద్ధతి :—

సాధారణముగా వర్ణము నాల్గు అక్షరముల చొప్పున నడచును. పల్లవి, అనుపల్లవి, ముక్తాయిస్వరమును పాడిన పిమ్మట మరల పల్లవిని ఎత్తుకొని, 8 అక్షరముల చొప్పున అదేపల్లవి, అనుపల్లవి, ముక్తాయిస్వరమును పాడి, పిమ్మట పల్లవిని యథా ప్రకారము 4 అక్షరముల చొప్పున పాడి ముగించవచ్చును.

చరణము పాడు పద్ధతి :— మొదట మామూలు ప్రకారము నాల్గు అక్షరముల చొప్పున ఒక్కొక్క ఎత్తుగడ స్వరమును పాడి, పిమ్మట దానినే తిరిగి, 8 అక్షరముల చొప్పున పాడుచు తిరిగి 4 అక్షరముల చొప్పున పాడి, దానినే 8 అక్షరముల చొప్పున ఈ విధముగానే మార్పుచేయుచు పాడుకొనవచ్చును.

ఆదితాళ, అటతాళములలోని మోహన, భైరవిరాగ వర్ణములు ఉదాహరణమునకుగాను ఇచ్చట వ్రాయబడినవి. ఇదే విధముగా అన్ని వర్ణములను సాధకము చేసికొనవచ్చును.

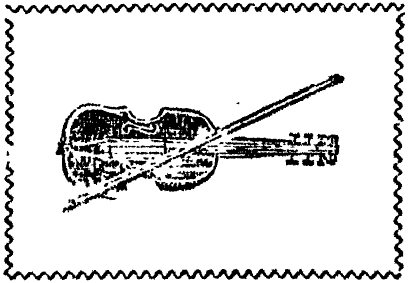

మొట్టమొదట పల్లవి, అనుపల్లవి, ముక్తాయిస్వరములను 122 - వ పుటలో నున్న ప్రకారము పాడిన తరువాత యీ దిగువ ప్రకారము 8 అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనుడు.

మోహన రాగము - ఆదితాళము, ఆరో. సరిగపదస - అవ. సదపగరిస

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ గా గా రీ ,, సససరిరి గ గ రి రి సరిగరి సరి స ధ సరిగప-గ రి సరి	గపగగ రిసరి గ రి రి సధస రిగరి	గ పగ-పదప-దసదాప-గదపగరి
నిన్నూ కో ,, రిఇఇఇ యుఉఉఉఉఉన్నాఅఅఅనూఉఉఉరఅఅఅ-అఅఅఅ	నిఇఇఇ ఖిఇలి ఇఇఇ ఇలఅఅఅ	లొఒఒ-కఅఅ-నఅఅఅ-యఅఅకఅ
అ॥ గా గా పా ,, గగపపదదపా దసదప- పగ-ధపద- గదప- సరిసరి	గగపపపప-దసద-సరి స గ రీ స	దస-రి సాదప ద-సదాప-గరి సరి
నన్నూపా ,, లింంప అఅఇఅఇఅ -అఅయఅఅ -మిఇఇ-దెఎఎఎ	నఅఅఅఅఅఅ నిన్ను-పఅఅక్రూడేప	అఅజాఉఉఉఉ -డఅఅ-రఅఅఅ
ము॥ గారిగ - రిసరీ సరిసగ రిగసరి సధసరి గరిగప గపదా పా ,,	గపదసదసరిగ-రిగ - సారి - దా	సపాద సరిగసా దపాగరిసరి
గా గా రీ ,, - ససరిరి - గ గ రి రి	సరిగ రి - స రి స ధ	సరిగప - గ రిసరి
నిన్నూ కో ,, - రిఇఇఇ - యుఉఉఉ	నఅఅఅ - నుఉఉఉ	రఅఅఅ - అఅఅఅ
చ॥ గా గా గా ,, రిగపగ పా పా	గగదపదా - గ ద	దప - గపగరిసరి
సన్నూతాం ,, గఅఅఅ అ శ్రీ	నిఇఇఇ ఇ - ఇ ఇ	ఇఇ - వఅఅఅసఅ॥
1. గా ,, - రీ పా రీ ,, ధా ,,	రీ ధా సా ,,	రీ ,, గా రీ
గాగా గా ,, రి గపగ పాపా గగదప దా-గదదప-గపగ రిసరి	(1) గా ,,-రీ పా రి ,, ధా ,,	రీ ధా సా ,, రీ ,, గా రీ
సన్నూతాం ,, గఅఅఅ అ శ్రీ ని ఇఇఇ ఈ-ఇఇఇఇ - వఅఅఅసఅ		
గా గా గా ,, రిగప గ పా పా	గగదపదా - గద	దప - గపగరిసరి
సన్నూ తాం,, గఅఅఅ అ శ్రీ	నిఇఇఇఈ - ఇ ఇ	ఇఇ - వఅఅఅసఅ

2. గా గరిగరి - సరిగాగ - ధధధసరి	గాగ - గదపగరి	గాగ - సదపగరి
గా గా గా ,, రి గపగ పాపా గగదపదా- గదదప-గపగరి సరి	2. గాగరిగరి-సరిగాగ-ధధధసరి	గాగ - గదపగరిగాగ-సదపగరి
సన్నా తాం ,, గఅఅఅ అ శ్రీ నిఇఇఇఈ - ఇఇఇఇ-వఅఅఅసఅ		
గా గా గా ,, రి గపగ పా పా	గగదపదా - గద	దప - గపగరి సరి
స న్నా తాం ,, గఅఅఅ అ శ్రీ	నిఇఇఇ ఈ - ఇఇ	ఇఇ - వఅఅఅ సఅ
3. పాదద పాగరి పారిగ రిసరి	పారిగ పాదా	ససాద పాగరి
గా గా గా ,, రిగ పగ పాపాగ గదపదా -గదదప - గపగరిసరి	3. పాదదపా గరి పారి గ రిసరి	పారిగపాదా ససాదపాగరి
స న్నా తాం,, గఅఅఅ అ శ్రీ ని ఇఇఇఈ _ ఇఇఇఇ-వఅఅఅసఅ		
గా గా గా ,, రిగపగ పాపా	గగదపదా - గద	దప - గపగరి సరి
స న్నా తాం,, గఅఅఅ అ శ్రీ	నిఇఇఇ ఈ - ఇఇ	ఇఇ - వఅఅఅసఅ
4. సారిగరి - సరిస - దసదప - గరిసరి	సా ,, - ,, స స	రిరిగగ - పపదద
సరిగరిగరి - దసరిసరిస - పదసద	స ద గ ప ద ప ద ప	రిసదప - గరి సరి
గా గా గా ,,- రిగపగ పా పా -గగదపదా-గదదప-గపగరిసరి	గా గా గా ,, - రిగపగపాపా	గగదపదా గదదపగప సరిసరి
స న్నా తాం,, - గఅఅఅ అ శ్రీ -నిఇఇఇఈ-ఇఇఇఇ-వఅఅఅసఅ	స న్నా తాం,, గఅఅఅఅ శ్రీ	నిఇఇఇఈ ఇఇఇఇ వఅ అఅసఅ
4. సారిగరి - సరిస - దసదప-గరిసరి-సా ,, ,, సస రిరిగగపపదద	సరిగరిగరి- దసరిసరిస-పదసధ	సద-గపదపదప-రిసదపగరిసరి
గా గా గా ,, - రి గపగ పా పా	గగదపదా - గద	ధప - గపగరిస రి
స న్నా తాం ,, - గఅఅఅ అ శ్రీ	నిఇఇఇఈ - ఇఇ	ఇఇ - వఅఅఅసఅ
పా " " " " " " "	" " " "	" " " "
అ " " " " " " "	" " " "	" " " "

20 వ. మేళకర్త నఠభైరవిజన్యము.

భైరవిరాగము-అటతాళము

చ
ఆరో. సరిగమపధనిస
అవ. సనిధపమగరిస

। లఘువు । లఘువు

ప॥ , , , , , , , , - , , , , , , , , , - నిసారి, గ - గారిసరిగగ - రి , , గ గ రి గ
విరిబో, ఓ - ఓఓఓఓఓ - ణిఇఇ ని ఇ ఇ ఇ

మపదమపగరిస - నిసమగ రిసనిస - రిగసరి నినిధని - సగరిని సనిధప - పధపధనినిధప
ఇ ఇఇఇఇఇఇ నిన్నె ఎ,,,కో రి - ఒఒఒఒఇఇఇ - ఇఇఇఇ ఇఇఇఇ - ఉఅఅఅఉఉ ,,

అ॥ రీ , , సనిదప - మగరిసా నిధ ॥ - సనిదపమగరిగ - మనిదపమగరిప - మగరిసధధనిస
రాఅఅఅ . . . - అ . . ఆఅ . . ॥ - సఅఅఅసు. . . - డౌఉఉ . .... - ఉఉఉఉద...

రిగనిసరిగమప - సనిదపాదమప - గరిగమపదనిస - పదని సరిగమగ - రిగసరినిగరిస
ఆ..రా . . - ద్యా ... .. - రఅ . . . . క - పా ... . . మి. - ... . శ్రీ ...

ము॥ సనిదపపమపా - , మగరిసరినిస॥ - ,, రిసరిసనిస - ధనిసరిమమపప-ధధనినిపపపధ
చాఅఅ . . . . ॥

ధధనినినిసరి - పసనిసరిగమప - దపమదపానిని - దదదపపమనిద-నిపదనిమపదని
. నిదపపా , మా- గరిపా, రినిస॥ నిసా - రి , గ సా రి
వి రి బోఓఓ ఓ ఓ

సరిగగ - రి , , - ,, ,, - సా ,, - ,, ,,
ఓఓఓఓ ణిఇ . . . . . .

పై వర్ణము వలెనే మామూలుప్రకారము ముక్తాయిస్వరము చివరివరకు పాడిన తరువాత ఈ క్రింది విధముగా పై కాలములో పాడునది.

౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ధ ని స రి ధ ధ ని స - రిగమప మగ రి గ లుఊఊఊకోఓఓఓ - ఓఓఓఓన్న అఅఅ	మనిదప మగరిని - స రి గ మగరిగా రి ఇ ఇ ఇఇఇఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇఇఈ
ని ద ని స గ రి రి స - సనిని దద పమని . . . . . రా. . . - . . . . . జగో.	దపమగ రి గ రి స - నిసరిగ మపదని . . పా. . . . ల - దే. . . . . . .
సరినిద మగరిస - రినిసరి రిగామ	పదమ పాదనిస - నిరిసనిదసా
, , , , - , , , ,	, , , , - , , , ,

| లఘువు | | లఘువు |

ధ॥ ,, ,, - , , , , ॥ మా మా - ద ప ద మ - ప గ మా
చి రు న వ్వు ఉ ఉ . . .

పా ,, - పా ,, - మ ప ని ని - ద ప మ గ - మ ని ద ప
. . - . . . - మో ఒ . . - . . . . . - ము ఉ . .

1. గా , రి - , స ని - , ధా ప - మా , ప - ధా ని స
ని రి ని - స రి గ మ - గ మా ని - నిదద ని - ని ద ద ప
గ రి స ని - పా రి గ ॥ - మామాదపదమ - ప గమాసా,, - పా,,మపనిని
॥ - చిరునవ్వుఉఉ - . . . . . - మో. . . . .

(1) దపమగమనిదప-మగరిగమపదమ-పమదాపా॥మప-గా , రిసని - , ధాపమా,ప
ఒ . . .ము. . .-ఉ. . . . . . . -. . . . న॥

నినిదదామమా - గరిగనిసారిగ॥ మా మా - ద ప ద మ - ప గ మా
చి రు - న వ్వు . . - . . .

పా ,, - పా ,, - మ ప ని ని - ద ప మ గ - మ ని ద ప
. . - . ,, - మో . . . . ము . . .

(2) ని ని ద ద - , ని ద ద - మా , ని ద ప మా - , ద ప మ
గ రి గ - , మ ప ద - మ పా ద - ప ద ని ద - ని స రి స
ని ధా ని - స గ రి గ ॥ మామాదపదమ - ప గ మా పా,,-పా,,మపనిని
చిరునవ్వుఉఉ - ఉఉ ఉ ఉ ఉ -ఊఊమో...

2. దపమగమనిదప-మగరిగమపదమ -పమదాపా॥ దా - నినిదదానిదద మా,నిదపమా
ఉఉ..ముఉ.ఉ-ఉఉఉఉఉ... - ఉఉఉ న॥

మపామగరిసరి - నిధానిసగరిగ ॥ మా మా - ద ప ద మ - ప గ మా
చి రు నవ్వు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ

పా ,, - పా ,, - మ ప ని ని - ద ప మ గ - మ ని ద ప
ఉ ఉ ఉ ఉ మో ఒ ఒ ఒ . . . . - ము ఉఉఉ

౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
మ గ రి గ - మ ప ద మ . . . . –	ప మ దా - పా మ ప . . . న అ అ
మ ప మ మ - , గ రి గ	ని ని ద ద ప - , మ మా
ధా ని స ని రీ ని - సరిగమ గమాని	నిదదని నిదపమ - మపమమా గరి
మ గ రి గ - మ ప ద మ . . . . –	ప మ దా - పా మ ప . . . – న అ అ
ని గ రి ని - , ద ప ద	మ పా మ - గ రి స రి
: ద ప మ గ రీ గ - , మపదమపాద	పదనిద నిసరిస - నిగరిని దపద
మ గ రి గ - మ ప ద మ . . . . –	ప మ దా - పా ,, ॥ . . . . – న ,, ॥

। లఘువు   । లఘువు

(8) పా రి గ - స రి గా - రీ ,, - నీ స రి - ని స రీ
సా , రి - ధ ని ద - గా , రి - , స నీ - , ధా నీ
ధ ప గ రి - , [illegible] ని ద - రి సా స - మ గా రి - ప మా గ
రి గా మ - [illegible] - [illegible] - , నిద ద - ప పా మ
ని స ని గ - [illegible] మ [illegible] ప - [illegible] ద ప ని - పనిప ద - మ ప గ రి
గ మ ప మ - [illegible] ద ని ప - స ప స గ - రిగ ని ప - ని రి ప రి
స స రి రి - గ గ మ గ - గ రి మ గ - రి స ని గ - రి స ని రి
స ని ద ప - ద [illegible] స రి - మా మ ప ప - ద ద ని ని - ద గ రి ని
[illegible] స ని - [illegible] - [illegible]దపదమ- ప[illegible] పా,,- పా,,మపనిని
దపమగమనిదప-మ[illegible]దమ- ప[illegible]మప - సనిదపమగరిస-మామాదపదమ

8. పమపాపా ,, । పారిగ సరిగా - రీ ,, నీ స రి - నిసరీసా , రి - నీనిధగా, రి
, సనీ, ధా ని- పా, ధా ని సరి - ప ధ ని సరీరీ - ధపగరిరినిధ - రిసాసమగారి
మపగమాపా,,- నిసని [illegible] ప - మదపనిదనిపద-మపగరిగమపమ-పదనిసనిసనిగ
రిగసనిసనిరిసరి - నిరిసనిదపదప - పదనినిసానిని - ససరిరిగగమగ - గరిమగ రిసనిగ
దదనిదదమమా - గరిసనిసారిగ॥ - మా మా - ద ప ద మ - ప గ మా
చి రు నవ్వు ఉ ఉ - . . . .
పా ,, - పా ,, - మ ప ని ని - ద ప మ గ - మ ని ద ప
ఊ ఊ . . మో ఓ ఓ ఓ . . . . - ము ఉ ఉ

౦ ద్రుతము		౦ ద్రుతము	
ధా , ధ	- , ని స రి	ధ ధ ని స	- రి రీ
గ రీ గ	- , మ ప ద	మ ప గ మ	- పా ,,
ని రి స ని	- ద ప ద మ	ప ద ని ని	- సా ని ని
, ద రి స	- నీ ద ని	ద ద ని ద	- ద మ మా
మ గ మా పా ,,	- పా,, మ ప ని ని	దపమగ మనిదప	- మగరిగ మపదమ
ప మా గ రి గా మ	- పదపమ నినిదద	, ని ద దపపామ	- గరీగామపద
రిసనిరి సనిదప	- దనిసరి మమపప	దదనిని దగరిని	- , దరిసనీదని
మ గ రి గ	- మ ప ద మ -	ప మ గా . . .	- పా ,, ॥ - న అ ॥

-: కృతులు పాడవలసిన పద్ధతులు :-

1. [illegible] కృతులు కొన్ని చౌకముగాను, కొన్ని మధ్యమకాలముగాను పాడుట వాడుకయందున్నది. అందు చౌకముగ పాడవలసిన కృతులను వ్రేలికి నాలుగక్షరముల చొప్పునను, మధ్యమకాలముగా పాడవలసిన కృతులను వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున, స్వరపరచి తాళమునకు సరిపడునట్లు లఘు ద్రుతము లేర్పరచి, వ్రాయుటయ్యెను. మఱియు, రూపకతాళ కృతులకు ప్రతి ఆవృత్తముయొక్క చివర (॥) ఈ బ్రాకెటులోనున్న రెండు నిలువుగీట్లు గల గురుతు వేసియుండును. ఇట్లే మిశ్రగతికి గల చాపుతాళమునకు వేసియుండును.

2. ఈ కృతులు పాడునపుడు, మొదటి యెత్తుగడకాలమునకంటె, పై కాలము సంగతి వచ్చినచోట దానిక్రింద (—) ఈ బ్రాకెటులోనున్న అడ్డగీటుగల గురుతు వేసియుండునుగాన, అట్టి గురుతులుగల తావున మొదటియెత్తుగడ కాలమునకు రెట్టింపు కాలము పాడుకొనవలెనని యెఱుగునది.

3. కృతులయొక్క మొదటి యెత్తుగడలోనే (,) ఈ బ్రాకెటులోనుండు గురుతులు ఎన్నియుంటే అన్ని యక్షరముల కాలము తాళముయొక్క మొదటిఘాతలోనే విడిచి పాడుకొనవలెను.

4. మొదట ఏగురుతులున్ను లేక వ్రాయబడియున్న కృతులను తాళమునకు సమముగానే యెత్తుకొని పాడుకొనవలెను.

—* కృతులు *—

1. హంసధ్వని - ఆదితాళము

చరి - అం.గ. - వ. కాని.
శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ఆరో. స రి గ ప ని స
అవ. స ని ప గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘుకులమందు బుట్టి నీవు సీతను చేకొన్న రామచంద్ర! ॥శ్రీ॥
అ॥ ఆరామమందు మునుల కోరిక లీడేర చేయబూనుకొన్న రామ! ॥శ్రీ॥
చ॥ వర రత్న పీఠమందు మజ్జనము పుడమిజులచే గైకొన్న రామా!
పరమభక్తులను పాలనముసేయు, సాకేతనివాస! త్యాగరాజనుత! ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ మేళకర్త, ధీరశంకరాభరణజన్యము. ఉపాంగి రాగము, ఔడవ రాగము. మధ్యమ దైవతములు, వర్జ్యములు. అంతరగాంధార నిషాధములు, రాగఛాయాస్వరములు, జంటస్వర ప్రయోగములు రాగరంజకములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగము రామస్వామి దీక్షితులుగారిచే నిర్మింపబడినది [illegible].

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

I లఘువు	0 ద్రుతము	0 ద్రుతము
ప॥ ,,, - పని సా - సనిపగ	రీ స - స	ని - గా రి
,,, - శ్రీఇ ఈ - ర అ ఘు	కు లా - మం	దు - బు ట్టి
గా , గా, - ప ని స రి - స ని ప గ	రీ , రి స స - స ని	పా - - ని గా రి
వి ఇ వు ఉ - శ్రీఇ ఇఇ - ర అ ఘు	కు, ఉల అ - మం	[illegible]

గా , గా , - స ని [illegible] - గ రి ప ని ప గ
నీ ఇవు ఉ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ అ ముఉ

గా , గా , - గా పా ని
నీ ఇవు ఉ - శ్రీ ర మ

గా, పా , - స రి [illegible] - స ని పా ని
చం ద్రా ఉ - శ్రీ ఇ న ఉ - గ అ అ ను

చ॥ ,,, - స ని పా - పా ని
,,, - అ అ అ రా మ

రి , - స రి - రి స సా నీ
కా అ - లి ఇ - డ ఎ ఏ క

చ॥ ,,, - గ గ - పా గ
,,, - వ ర - ర త్న

రి గ ప గ గ రి - ప ని పా - ప గ రి
న అ అ అ ముఉ - పు డ మి - సు రు ల

రి , రి స స - స ని
కు, రు ఉ ఉ - మ ం

సా , - స రి
చే ఎ - కొ ఒ

ని స రి - స రి
రా ఎ ఏ - కొ ఒ

రి రీ - గ గ
మంమూ - నును

పా , రీ , - స రి
కే ఎ ఱ అ - బుఉ

సీ , పా , - స రి
సీ ఇ తా అ - మ ం

రి , సా , - స ని
చె ఎ ఏ ఏ - నై ఇ

పా - స ని గా రి
[illegible] - [illegible] ట

స ని - పా ని
న్న ఉ - గా ను

స ని - పా ని । ప గ పా - ప ని
న్న ఉ - గా ను । [illegible] - శ్రీ ఇ

రీ - స రి గ స గ రి
రా - కో ఒ ఒ ఒ ర ఇ

స ని - పా ని । ప గ పా - ప ని
సు ఉ - కొ న్న । గ అ మి౦ - శ్రీ ఇ

స ని - పా గ
గుఉ - [illegible] జ్ఞ

పా - స రి గా రి । గా, పా,
ఈ - కొ ఒ ఓ న్న । రా, మా,

పరమ భక్తులను పాలనము సేయు, సాకేతవాస! త్యాగరాజనుత! (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది)

౮౦ - అంగ - శుమ
ప - చధ - కాని

2. సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధా ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగయ్యగారి గణపతి [illegible]]

ప॥ శ్రీ గణపతిని సేవింప రారే [illegible] ! ॥శ్రీ గ॥

అ॥ వాగాధిపాది సు పూజల చేకొని బాగ నటింపుచును వెడలిన ॥శ్రీ గ॥

చ॥ పనస నారికేళాది జంబూ-ఫలము లారగించి, ఘనతరంబుగను మహిపై పదములు ఘల్లుఘల్లన నుంచి,
అనయము హరిచరణ యుగములను హృద-యాంబుజమున నుంచి, వినయమునను త్యాగరాజ వినుతుడు
వివిధగతుల ధిత్తళాంగుధికణోమని వెడలిన ॥శ్రీ గ॥

రాగలక్షణము :— 15 వ మేళకర్తయగు మాయామాళవగౌళ రాగజన్యముగా పూర్వులు చెప్పియున్నారు. ఇది సంపూర్ణ రాగము; రక్తిరాగము; భాషాంగరాగము. 'పదపా' అను ప్రయోగములో [illegible] 'పద[illegible]దనిద' అను ప్రయోగములో 'దనిప' అను తావులో కైశికి నిషాదము పలుకును. ఎల్లప్పుడు [illegible] 'పదప' అను ప్రయోగములో తప్ప ఎక్కువగా చతుశ్రుతి ధైవత సంబంధముగా వచ్చుచున్నందున 17 వ మేళకర్త సూర్యకాంత రాగజన్యముగా చెప్పుటే న్యాయముగా తోచుచున్నది.

☞ ప్రేలికి నాల్గు అక్షరముల చొప్పున [illegible] పలయును.

ప॥ ,, ధాని - సనా - నిసా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ..
శ్రీగ - గ ణ - ప [illegible] [illegible] గా [illegible] [illegible]

,, దా ని - ప సా - నిపరిస -నిసాని - సా, నిదా,ని సా । ,, పమధ - పాదు । మగరిగమపమ రి ,,
(శ్రీ ఇ - క ల - [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] [illegible] తేవల
,, ధా ని - ప సా - [illegible] - సా, ని - ధనిధని । పా-మపధని సా । [illegible] । పా - మగరిమ - రి ,,
(శ్రీ ఇ - క ల - [illegible] - శీ ఇ ఇ - విఇఇఇ । [illegible] - [illegible] - తేవల
రిశ్రో | పా-మపధని సారిస - నిధనిప । [illegible] - [illegible] - రి ,,
ద్విశ్రో | [illegible] - [illegible] । [illegible] - తేవల
,, గరిసా ,, - రిసనిధ ని - పరిగమ - పమగమ । రి , , , , గమ । పధనిసా-స ని । పమ ॥ దాని॥
(శ్రీ [illegible] - [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] । (శ్రీ ఇ॥
,, దాని - పసా - నిపరిగమరిగరి-సా,ని-ధనిధని । పా - మపధని-సారిస - నిధనిప । నిపా-మగరిమ - రి ,,
(శ్రీఇ - కల - [illegible] - నిఇఇఇ । ఈ - [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] తేవల
,, గరిసా , , రిసనిధ ని - పరిగమ-పమగమ । రి , , , , - గమపధ । నిపరిగ - మరిపనిప - గపనిధపమ । నిధపమ ॥ధాని
(శ్రీరమా [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] । [illegible] - [illegible] - [illegible] । [illegible] ॥(శ్రీ ఇ॥

౨. ,, పా, మదా - సాపని ధారిసా । , , , సారిసా । పా, ని దా - ధ నిధని పా
వాఅఅగా - ధీ పఅ అతిసా । [illegible] పూ జ లా శ్రీ ఎ ఎ ఏ - కొ౦ఒఒ నీ
,, పమనిధపమ - దధా - సా ప ని ధా - రీ-రిపసా । , , నిసారిసా । ధా,నిసా,ని-దా,నిదా,ని పా
వఅఅఅఅఅఅ - గ అ - ధీ ప అ అ శ్రీ-సుగుణా! [illegible] । కేఎఎఏఎఎ-కొ౦ఒఒఒఒఒ, నీ
,, సాని-పగరి-నిపరిప నిసాని-ధానిధపా ।గమపధ నిపరిప పనిధాపా-। పా, మ - గమపద-నిపరిప । నిధపమ ॥ధాని॥
,, బాఅ-గఅన-టిం౦౦౦ ౦౦ప్రు-[illegible] ఎఎఎఎ ఎఎఎఎ-ఎఎఏదా-। శ్రీ ఇ ఇ - [illegible] । [illegible] ॥(శ్రీఇ॥

చ॥ దధప - పాప - పమగా - మగపమ రీ - సారీరిసపా । నిధనిసారి - గమ । పమపధ - ధానిధ పా
పనస - నా రి - కె ఎ ఏ - ళిఆ అ అదీ - జంబూఫ । ఫలములార - గిం । ంంంం - చీఇ ఇ ఈ
మనిధపాప - ప ప -మపమా - మగ రిస । సనిధా నిస - రి స రి రి । మ గ పమ- రీ ,,
ఘనతరంబు - గను - మహిపై - పదములు । ఘుఆల్లుఘ - అల్లుమన । ను ం ం ం-చీఇఇ
స ని ద ధ ప ప - మప - మ - మగరిసా - ని ధ ని స । రి గ మ ప - పధ ధానిధ । పా , , - ని ధ ని స
అ న య ము హ రి - చ ర - ణ - యుగగము - హృదయాం । బు జ ము న - ను ం ం ం । చీ ఇ ఇ - వి న య ము
రి గ మ గ - రిసాస - సనిధానిస - నిధనిస । సస - రీ రి సా స । నిధపాపప - ధపపధ । నిధపమ । ధాని
నుత్యా అ - గరాజ - వినుతుడు - వివిధగ । తుల - ధ్వగళాంగు । ధకతోమని - వెఎడఅ । రి ఇ న అ । శ్రీఇ॥

29 మే. శంకరాభరణ జన్యము 3. హంసధ్వనిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ ప ని స
చరి - అంగ - ప - కాని [శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కీర్తన] అ. స ని ప గ రి స

ప॥ వాతాపిగణపతిం భజేహం - వారణాస్యం వరప్రదం శ్రీ ॥వాతా॥

అ॥ భూతాది సంసేవిత చరణం - భూతభౌతిక ప్రపంచ భరణం; వీతరాగిణం వినుతయోగినం విశ్వకారణం విఘ్నవారణం ॥వాతా॥

చ॥ పురాకుంభ సంభవ మునివర - ప్రపూజితం త్రికోణమధ్యగతం; మురారి ప్రముఖాది సేవితం - మూలాధార క్షేత్ర
స్థితం - పరాది చత్వారి వాగాత్మకం - ప్రణవస్వరూప వక్రతుండం - నిరంతరం నిటల చంద్రఖండం - నిజ
వామకర - విధృతేక్షుదండం- కరాంబుజపాశ బీజాపూరం - కలుషవిదూరం భూతాకారం - అనాది గురుగుహ -
తోషితబింబం - హంసధ్వని భూషిత హేరంబం ॥వాతా॥

రాగలక్షణము :— 1 వ కృతిలో నున్నది.

ప్రతి రెండు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	
పా గా గ - రీ రి స ని వా అ - తా పి గ ణ	ప రీ - ని ప తిం - భ	రీ - స ని స రి జే - హం ౦ ౦ ౦	1
గా ప - గా రి స ని వా అ - తా పి గ ణ	డిట్టో డిట్టో	డిట్టో డిట్టో	2
గాపగాపగ గా- ,, - రి గ రి రీ గ రిరీ ,, - స రి స ని వాఅఅఅ అఅఅ- ,, - తాఅఅఅఅపి ,, - గ అ ణ అ	ప గ - ని ప తిం - భ	రి గ రి రీ - స ని స రి జే ఎ ఎ ఏ - హం ౦ ౦ ౦	3
గ ప గ గ రీ - రి గ రి రి పా - స రి స ని వ అ అ అ అ - త అ అ అ పి - గ అ ణ అ	డిట్టో డిట్టో	డిట్టో డిట్టో	4
గా ప రి గ పా - రి , రి స రి స ని వా అ అ అ అ - తాఅపి - గ అ ణ అ	డిట్టో డిట్టో	డిట్టో డిట్టో	5
గ ప ని - ప గ రి - గ రి స ని వ అ అ - త అ పి - గ అ ణ అ	డిట్టో డిట్టో	డిట్టో డిట్టో	6
గ ప ని ప రి - ప ని ప గ రీ - స రి స ని వ అఅఅఅ - త అ అ అ పి - గ అ ణ అ	ప రీ - ని ప తిం - భ	రి గ రి రీ - స ని స రి జే ఎ ఎ ఏ - హం ౦ ౦ ౦	7

మ గ ని స - రి గ స గ రి స ని మ - గ రి స ని̣	ప రి - ని̣	రి గ రి రి స ని̣ స రి
వ అ అ అ - అ అ త అ అ పి ఇ - గ అ ణ అ	పతిం - భ	జే ఏ ఏ ఏ - హం ం ం ం
రి , - స ని ప గ రి మ రి స ని̣	డిటో	డిటో
వాఅ - త అ అ అ పి - గ అ ణ అ	డిటో	డిటో
, రి గ - సా నీ	స ని పా - గ	రి - స ని̣ స రి ‖గాగ‖
, వా ర - ణాశ్యం	వ అ రా - ప్ర	దం - శ్రి ఇ ఇ ఇ ‖వాఅ‖
అ‖ గ సా - గా రి - సా	రి స ని̣ స	రి గ పా
భు ఊ - తా ది - సం	శి ఎ వి త	చ ర ణం
ని స - రీ స ని పా	స గా రి	స రి సా
భూత భౌతి ఇ కా	ప్ర పం చ	ధ ర ణం
గా మ గా ని పా - స స స - నీ రి సా	రి ని పా ని గ మ	గా రి నీ̣ రి స రి ‖గాగ‖
వి త గా శి ణం - వి ను త - యోగిణం	వీశ్వ కౌ ర ణ ం	వీఘ్న వా ర ణం ‖వాఅ‖
చ‖ రి గా - రీ రి - రి స పా	స ని̣ సా - స ని	గ రీ ,
పు నా - కుంభ-స ం ం	భ అ వా - ము ని	వ గా అ
గపా గ రీ - ని̣ స	ని̣ స - రి	గ - గ రీ
ప్రపూజితం - త్రిలో	ఓ గ - మ	ధ్యా - గ తం

ని రి రి - రి స రి స రీ - గ స స రి	సా - స ని స	, - స రి
మురారి - ప్ర ము ఖా ద్యు - ప్రముఖుడు	ఖా - ద్యుప సా	అ - స్థి తం
గా , స పా - ప స గా - గ్రి	సా సా	ని - ద సా
మూ, లా ధా - ర క్షే - త్రా	క్షే త్రా	అ - స్థి తం
ధ స ని స - రి గా	రి పా - స	, - ని పా
ప ర అ ది - చ త్వా	రి వా - గ	అ - త్మ కం
పప పనిని - స ని స ప	, గా రి	ప గ ప
ప్రా ణ వ - స్వరూప ప	అ వ క్ర	తుం డం
ప గ్రీ రి గ్రీ - ని ప	రి - పా ని	సా ని
ని రం త రం - ని ట	ల - చంద్ర	ఖండం
ప రి ప ని - ప ని సా - స గ ప ని	స గా రి	స రి సా
ని జ వా మ - క ర వి - మ గ ర ని	ధృ తే క్షు	ద ం డం
ని గా రి - ప ని ప - గ రి ప ని పా రీ	రి స ప స - నీ సా	ని ప రీ - ప ని సా
క రాంబు - జ పా శ - బీ జ ా పూ రం	క లు ష వి - దూ రం	భూ తా - క అ రం
ప గా రి - ప రి ప ని - పా ని ప - రీ గ్రీ	ప ని రి ప ని ప పా	స రి ప ని - ప ని ప రి॥ పా॥
అ నా ది - గురుగుహా - తో షి త - బిం బం	హం స ధ్వ ని భూ	షి త హేరం - బం॥ వాతా॥

29. మే. జన్యము.
చరి - అంగ - ప - కాని.

4. హంసధ్వనిరాగము - ఆదితాళము

(శ్రీ త్యాగయ్యగారి కృతి)

అ. స రి గ ప ని స
అ. స ని ప గ రి స

ప॥ రఘునాయక నీపాదయుగ - రాజీవముల నే విడజాల ॥రఘు॥
అ॥ అఘజాలముల బారదోలి నన్నాదరింప నీవెగతి గాదా శ్రీ ॥రఘు॥
చ॥ భవసాగరము దాటలేక నే బహుగాసి బడి నీ మరుగు జేరితి -
అవనిజాధిప శ్రిత రక్షక - సార్వభౌమ శ్రీ త్యాగరాజనుత ॥రఘు॥

రాగలక్షణము :- (1 వ కృతిలో నున్నది.) వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ , , , - గ ప గా రి	సా , స ని	పా ని స రీ సా
ర ఘు నా య	కా అ ని ప	ఈ ప అ అ దా
రి రీ - గ ప గా రి	స రి గ రి సా స ని	డి టో
యుగా- ర ఘు నా య	క అ అ అ అ ని ఇ	డి టో
డి టో	స రి గ ప గ రి స ని	డి టో
డి టో	ఆ అ అ అ అ అ ని ఇ	డి టో
రి రీ - గా పా గ ప నీ సా	ని సా స ని ప ని స	రీ స ని పా గా
యుగా- రా అ జీ ఇ ఈ వా	న ఊ ల అ అ అ నె	ఏ వి ఇ ఈ డా
ని ప గ రి స రి ॥ గప ॥		
ఈ అ అ అ ల అ॥ రఘు ॥		

అ॥ , , , ప ని సా̇ ని
అ గు ణా అ
సా̇ , - ప ని సా̇ ని
సగు , - అ గు ణా అ
సా̇ , - గా̇ గా̇ రి̇ గ̇ రి̇ రి̇ పా
సగు , - ణా దా రి ఇ ఇ ణం పా
ని ప గ రి స రి ॥ గప ॥
శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ రఘు ॥

చ॥ , , , - గ గ పా గ ప
భ వ సా గ అ
రి ప ప గ గ రి - సా సా ని̣ స రి రి
రా ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - బా హు గ అ అ నీ
సా , - గ ప ని సా̇ ని
రీ , - అ వ ని జా ధి
సా̇ , - గా̇ గా̇ రి̇ గ̇ రి̇ రి̇ సా̇
శా అ - సా ర్వ భౌ ఉ ఉ ఊ మా
ని ప గ రి స రి ॥ గప ॥
ను ఉ ఉఉ ర అ ॥ రఘు ॥

స̇ రి̇ స
ము లా ప
స̇ రి̇ స̇
ము లా బ
ని స̇ రి̇ స̇ ని స̇ రి̇ స̇
ని ఇ ఇ జె ఎ ఎ గ అ

ని నీ స̇ రి̇
ర మా ద అ
స రి గా గ రి
బ డి నీ మ ర
సా̇ , స̇
పా . శ్రీ
ని స̇ రి̇ స̇ ని స̇ రి̇ స̇
శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ త్యా అ

రి̇ గా రి̇
ర దో రి
రి̇ స̇ రి̇ గ̇ స̇ గ̇ రి̇
రా దో ఒ ఒ రి ఇ ఇ
ని ప స̇ ని పా గా
తి ఇ గ అ అ దా

స̇ ని పా గ
ట అ రే క
ప గ ని ప గా రి
గు ఉ జె ఎ ఏ రి
రి̇ గా̇ ర
త రా త్కు
ని ప స̇ ని పా గా
గ అ ర అ అ జా

8. మేళకర్త
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

5. హనుమత్తోడిరాగము-ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చేసినదెల్ల మరచితివో ? ఓరామరామ ! ॥చేసి॥

అ॥ ఆశకొన్నట్టిన న్నలయించుటకు, మును ॥చేసి॥

చ॥ (1) అలునీకైన భక్తురాలనుచు నాడు పాలుమాలక రవి బాలుని చెలిమియు ॥ చేసి ॥
(2) భాషతప్పక విభీషణుని కోర కాది - శేషు డగు తమ్ముని బోధించమని రాజు ॥ చేసి ॥
(3) రామ ! శ్రీ త్యాగరాజ ప్రేమావతార ! సీతా - భామమాటలు చెల్ల, భీమాంజనేయులు మును ॥ చేసి ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 8 వ మేళకర్తరాగము. రాగాంగము సప్తస్వరసంపూర్ణ గమక, వరిక, రక్తిరాగము. (పూర్వము విద్వాంసులు ఈ రాగమును శుద్ధకర్నాటరాగ మని చెప్పియున్నారు. అయినను ఇందు ఉపయోగింపబడు హిందూస్థానిరాగ మూర్ఛనవలన ఔత్తరరాగ మనియే చెప్పదగినదై యున్నది.) ఆరోహణ, అవరోహణములయందు సాధారణ గాంధార శుద్ధమధ్యమ శుద్ధదైవతముల ప్రయోగముల వలననే విశేషముగ రక్తి కల్గించుచున్నది. 'గరిగ' అను ప్రయోగములలో చతుశ్శ్రుతి, రిషభములును, 'మ గమ' అను ప్రయోగమునందు అంతర గాంధారమునును వాడుచున్నారు. ఈ వాడుక శాస్త్రసమ్మతము కానేరదని కొందరభిప్రాయము. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలు మొదలు ఆరుగంటలవరకు పాడదగినది. 'ద ద మ గా-నిగరిగా-ధ గ రి గా-ద ని రి ని ద' మొదలైన ప్రయోగములు రక్తికలిగించును.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ○ ద్రుతము ○ ద్రుతము

ప॥ పా , ద ని - ధపమగా - గమాగ - రి స-సా రి రి స ని । ధనిసా ,, పా । , ధ పమా ప - ప మ గ మ ॥ 1
చే ఎ ఎ ఎ - సి ఇఇనా - అఅ అ - దెల్ల-మ ర అఅ అ । చితివో ఓ ఓ । , ర అ అ మ - ర అ అ మ ॥

పా , ద ని - ధపమ-పమా గా-మగరి - రిస - సా , రి - గ రి స ని । ధనిసా, రి-గమపా । , ధపమా ప-మగగమ ‖ 2
చే ఎ ఎ ఎ - ఈ ఇఇ-ఇ అ అ -అఅఅఅ - దెల్ల - మాఅఅ - ర అ అఅ । చితివొ ఒఒ-ఒ ఒ ఓ । ఒ రఅఅమ-రఅఅమ ‖
పధనిసాని - ధపమ - గమ - నిద మ గరిస - గరిసని । ధనిసా , ని - సరిగమపధనీ । దా-దనిసనిదా-పధనిధ-ధపపమ ‖ 3
చేఎఎఎఎ - ఈ ఇఇ - అఅ - అదెల్లమఅ - రఅఅఅ । చితివొ ఒఒ - ఒఒఒఒఒఒఓ । ఓ-రఅఅఅమా-రఅఅఅ-అఅఅమ ‖
పధనిస రీగరి సని - ధనిసా - సానిధ - పమ - గమపదనిస - నిధపమ - గరిసని । డిట్టో — డిట్టో 4
చేఎఎఎఎఎ ఎఎ - ఈఇ ఈఇ - నాఅఅ - అఅ - అఅదెల్లఅ - మఅఅఅ - గఅఅఅ । డిట్టో — డిట్టో
పధనిసరిగ - సరినిసధనిపధమప - గమపధనిసరిస - ని ధపమ - గ రి స ని । డిట్టో -- డిట్టో 5
చేఎఎఎఎ - ఈఇఇఇఇఇఅఅఅ - అఅఅఅదెల్లఅ - మఅఅఅ - ర అ అ అ । డిట్టో -- డిట్టో
పధనిసరిగ - మగరిసనిధ - పధనిస - రి గ రి స - నిధపమ - మగరిస - గరిసని । డిట్టో --- డిట్టో 6
చేఎఎఎఎఎ - ఈఇఇఇఇఇ - నఅఅఅ - అ అ అ అ - దెల్లఅ - మఅఅఅ- గఅఅఅ । డిట్టో — డిట్టో
చ॥ సా,ధస - ధనీధ - దా - ధ ని స గ సా - సా,ని - నిధపమ । పా,దనీ - నిద దా , - దా । ద నిసరి సా - దనిసారిస - నిధపమ
అఅఅఅ - కఅఅ - కొ - నఅఅ అ అట్టి - ఈఇఇ - ఇఇఇఇ । అఅఅఅ - కఅ అ అ - కొ । న్నఅఅట్టి - ఇఇఈఇఇ - ఇఇఇఇ
గమగ - మధమ - ధనిద - నిసా-ధని సారిస - నిధపమ । గ మధధమగ-మధనినిధమ - ధ నిసారిస । నిధ - నిసాధని సారిస-నిధపమ
అఅఅ - క అఅఅ కొఒఒ - న ట్టిఇఇఇ ఈఇఇ - ఇఇఇఇ । అఅఅ అఅఅ-కఅఅఅఅఅఅ - కొఒఒఒఒ । ఒఒ - న్నట్టిఇఇ ఈఇఇ-ఇఇఇఇ
గమపానిదమగ - మద నీసనిదమ - దనిసారిసనిద - నిసా ,, సని । రీససాని - సనిదనిసా ,, - నీ । ,, సా ,, - ధపామ - దా, దా, ।
అఅఅ అఅ అఅ - క అ అఅఅఅఅ - కొఒఓఒఒఒఒ-న్నట్టి ఈసఅ । న్నా అలాఅఇ00000 - చూ । ఊటాఅ - కుడూఈఉ - మూ, నూ, ।

చ॥ పదనిసరిని-దనిదదపమ-గరిసనిపా,,,,,-నిధని-సరిగమపమ।పదని-పదమపమ-గమగదపమగరి।సరిగ-సరి-నిసని-ధనిసరి-గమపద।
పదని-పదనిసరి-నిరిసని సనిదప-పదని-పద - మపమ-గమపదనినిసా । పదనిస - సగమగరిసాని-దనిసా । రి-గరిసనిద-రిసనిదప -
సనిదపమ ॥

చ॥ గా , గారి - సరిగమపా - దపమాపా - సమగా - రిస । సనిధ - నిసా , - ధ । పమాప - పమగరి స రి
రాఅమాఅ - శ్రీఇఇఇఈ - త్యాఅఅగా - రాఅఅ - ఆజ । ప్రేఎఎ - ఎమాఅ - ॥ । నతాఅ - సేఎఎఎ ఇత
గా , మా , ద నిధ - నిసా - దనిసరిసనిసా । సారిగరిస - నీ సరిసని - దానిస । నిద - సా ద ని ద ప - దపామ - గాగా ॥
భాఅ మాఅ మ అఅ టలా - గాఎఎఎల్పఅఅ। ధీఇఇఇ మాంఅంజుల - శేఎఎ । ఎఎ - యమాఅ - మాఅను ॥జే॥

1-2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది, (శ్రీ త్యాగరాజస్వాముల వారి పల్లవి సంపుటము.)

8 వ మేళకర్త
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

6. తోడిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

(శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి)

రాగలక్షణము :- 5 వ కృతి యందున్నది.

ప॥ నిను వినాసుఖము గాన - నీరజనయన ॥
అ॥ మనసు కెంతో యానందమై మై పులకరించగ ॥నిను॥
చ॥ (1) రూపము ప్రతాపము శర - చాపము సుగుణముల ॥నిను॥
(2) కరుణారసపరిపూర్ణ - వరదాభ్యనుగ్రహముగల ॥నిను॥
(3) రాగరసిక రాగరహిత - త్యాగరాజ భాగధేయ ॥నిను॥

ప॥ 1. స స రి గా , । మ ప మ గ రి స ।
ని ను ని నా అ । సు ఖ ము గా అ న ।

2. స స రి గ మ ప మ గ । మ ద ప గ రి స ।
ని ను ని నా అ అ అ అ । సు ఖ ము గా అ న ।

3. స స రి గ మ ప ద ని స̇ । స̇ ని దా మ గ రి స ।
ని ను ని నా అ అ అ అ అ । సు ఉ ఖ ము గా అ న ।

4. స స రి గ మ ప ద ని స̇ । రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ద ప మ గ రి స ని̣
ని ను ని న అ అ అ అ అ । సు ఉ ఖ అ ము ఉ గ అ అ అ న అ

స రి గ మ ప ద । పా , ప మ గ రి స ని
నీ ఇ ర జ న యా । నా అ అ అ అ అ అ అ

స రి గ మ ప ద ని స̇ । రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని ద ప మ గ రి స ని̣ ॥ సస ॥
నీ ఇ ర జ న అ యా అ । నా అ అ అ అ అ అ అ అ అ అ అ ॥ నిన్ను ॥

అ॥ ప ద ప ద ప మ గ రి స । స రి గ మ పా ।
మ న సు కో ం ం ం లో ం జ । యూ అ న ం ద ॥

ద ని ద ని సా స̇ ని ద ప । ద ని స̇ రి̇ స̇ ని ద మ గ రి స ని̣
మై ఇ మై ఇ ఈ పు ఉ ల అ । క అ అ అ రి ం ం ం చ అ గ అ ॥నిను॥

చ॥ దా ద దా ప । ద ప ప మ గ మ ప ద । ని స̇ ని ద పా ।
రూ ప ము ప్ర । తా అ అ అ ప ము శ ర । చా అ ప ము స ।

ప ద ని దా మా గ రి స ని ।

ల్లా అ అ ప ము గ అ ల అ ॥ నిను॥

ప ద పా ప మ గా మా పా । ద ప ద ని సా । ద ని సా స ని దా ।

క అ రు ణా అ అ ర స । వ రి పూ ఉ ర్ణ । వ ర దా మృ ఉ డు ।

దా నీ ద ప మా గ రి సా ।

వా అ ర్త అ లు గ అ ల ॥ నిను॥

పా ప మ గ మ ప ద । ప ద నీ ద ని స స । ద ని స రి గ మ గ రి స ని ద ని

రా గ అ ర అ సి క । రా అ అ గ ర హి త । త్యా అఅఅ గ అ రా అ అ అ జ అ

సా ని ద ప మ గ మ గ రి స ని ।

భా అ అ గ అ ధే ఎ ఎ ఎ యా అ ॥ నిన్ను ॥

8 వ. మేళకర్త

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

7. తోడిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. ప రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము:— 5 వ - కృతియందున్నది.

ప॥ కోటినదులు ధనుష్కోటిలోనుండగ యేటికి తిరిగెదవే? ఓ మనస! ॥కో॥

అ॥ సూటిగ, శ్యామసుందరమూర్తిని మాటిమాటికి జూచు మహారాజులకు ॥కో॥

చ॥ గంగనూపురంబునను జనియించెను; రంగని గని కావేరి గాంచెల్లెను; పొంగుచు శ్రీ రఘునాథుని ప్రేమతో బాగడు
త్యాగరాజు మనవి వినవే ॥కో॥

☞ వ్రేలిక రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ 1. , - పా , ద - రి స ప - ధ ని	సా - ని ధ పా	పా ధ ప - మ గ మా
, - [illegible]	[illegible]	[illegible]
, - మ ని ధ పా - గ రి స రి	సా , - గ మ	ప ధ ని సా - ప ని ధ
అ - ఎ పే టి కి - [illegible]	[illegible]	[illegible]
2. ప మ - పధానిసా - రి స ధ ని	సా రి స - స ని ధ స	మ ప ధ ప - మ గ మా
[illegible]	[illegible]	[illegible]
, - మ ని ధ పా - గ రి స రి	సా , - ప మ	గ మ ప ధ ని - స ని ధ
అ - ఎ పే టి కి - [illegible]	[illegible]	[illegible]
3 ప మ - ప ధా ని సా రి స - ధ ని	సా రి రి రి స - స ని ధా	ప ధ ధ ప - మ గ మా
[illegible]	[illegible]	[illegible]
, - మ ని ధ పా - గ రి స రి	సా , - గ మ	ప మ గ రి స - [illegible] ॥పా॥
అ - ఎ పే టి కి - ని గ మ ద	[illegible]	[illegible] ॥[illegible]॥
అ॥ 1. , - ధా , ప ధా - సా ధ ని ధా , ని ధ ప	మా , - ప ధ ని సా	ధ ని స ని - సా సా
, - నా ఉ టి గ - శ్యా [illegible] అ అ అ మ అ	అ అ - కుం ద ర	[illegible] - శ్రీ [illegible]
2. , సా , ని దా - ధ ని సా రి స - ని ద ధా	, - ప ధా ని సా -	స రి స ని ధ ని సా
ఇ - మా ఉ టి గ - శ్యా అ అ అ అ - అ అ మా	అ - కుం ద ర	ము ఉ ఉ ఉ ఉ శ్రీ [illegible]

‚ - ధ ని - స రి గ రి - రి స	ప స ధ ప దా - గ రి	సా, - సనిగా - ధపమ ॥పా॥
ఇ - మాటి - మాఅఅటి - కి ఇ	జా ఉ ఉ ఉ వు - మహా	రాఅజా ఉలు - నొఉఉ ॥కో॥
చ॥ , మ ధా ప - మా ప - ప మ గా	, - మ ని ధ పా	స మ గా . రి సా
, గ ం గ - నా పు - రం ం ం	ం - బు న ను జ	ని ం ం ం చె ను
, - స రి గ రి - స ని ధ ని సా	, - ప రి గ మా	ప ధ ని . ధ పా
, - రం ం గ ని - గ అ ని ఇ కా	అ - కె ఏ గి గా	జే ఇ ఈ ఇ ల్లె నూ

పొంగుచు శ్రీరఘునాథుని ప్రేమతో గొని త్యాగరాజు మనవి విన వే ॥కో॥ (అనుపల్లవికి వలె పాడుకొనేది.)

ఋరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

8. తోడిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :— 5 వ కృతియందున్నది.

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ ఏమని మాటాడితివో ? రామా ! యెవరిమనసు కేమో తెలిస ॥ ఏమని ॥

అ॥ మామ, మఱదు లనుజాలు, తలిదండ్రులు, భామలు, పరిజనులు స్వపరివారులు ॥ ఏమని ॥

చ॥ రాజులు, మునులు, సురాసురులు, వరద్విజాలు, మాటలాడులు [illegible] [illegible] [illegible], త్యాగరాజ
వినుత ! నయభయముగ మురిస్తుగ; ॥ ఏమని ॥

ప్రతిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ ,, - సా . రి సా - ని స రి స - స ని ధా	ధా ని ప ని సా	, , , , - స ని ధ ప
,, - ఏ ఏ మ నీ - మ అఅ అ - ట అ అ	డీ తి వో ఒ ఓ	ఒఒఒ ర అ అ అ

ధ ని సా , రి గ - రిసా - సాగరిగమపని - పనిదప	ధా ని - ధ ని స ని	సా . . . - స ని ధ ప
మా అ - ఏ ఎ ఎ ఎ - మని - [illegible]	తే ఇ - వ ఎ ఎ ఒ	ఎ. ఒ ఒ - గ అ అ అ
ధ ని - నిసాసా - సగరి గ సరినిస - ధనిపనిపద ధప	ధా . . . - స ని ధ ని	సా , స ని ధ ప మ గ రి స రి గ
మా అ - ఎ ఏనురి - [illegible]	ఏ - ఎ తె ఎ - హొ ఒ ఒ ఒ	ఓ. ఒ. ర అ అ అ అ అ అ అఅఅఅ
మ ప ధ ని - స రి స ని - ద ని - సపని, ధ ప మ - గరిసని	మ రి గ మ - పా ద ని	స రి గ రి - సనిధప , ధని॥సా॥
మా ఆ అ అ - ఏ వ రి ఇ - మ అ - [illegible] - యొఎఎఎ	వి ఇ ధ అ - మా ఒ ఒ	తె ఎ గి ఒ - సిఇఇఇ , ఇఇ ॥ఏ॥
అ॥ , , - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా	, , - ని సా ని సా	ని స ని ధ నీ సా
, , - మా , మ మా - అఅ గు ఉ - ల ఉ నా	ఉఉ - [illegible]	ద ఒ ఒ ఒ (స్తోలూ
, , - ప గా రి సా - ని రి స ని ధ ప - ధా నీ	సా - స ని ధ ప మా	ప ద ధ ని - నిసరిగరిసనిధ ।
ఉఉ - భ ఉ మ లూ - పాఅ ఇ ఇ ఇ ఇ - బా నా	లూ - స్వ . అ తా	[illegible] - [illegible]।
		పా ధ ని - సా ॥
		అ అ అ - కే ।
ద॥ , , సా , ని ధా - ని స రి గ - రి స - ని ధ	నీ సా . ని ధ ప	మ ప ధ ప - ప మ గా
, , రా అజా లూ - ముఉనుఉ - లుఉ - సుఉ	ఊ గా అ సు ఙ ఉ	లు ఉ వ అ - ర అ దీ
, , - స రీ గ మా - ప ధ ని స - రి స స ని	ధా ని సా - రి సా	ని ధ నీ - స రి గ రి
ఇఇ - (గఅ జా లూ - మ అ తి ఇ - శు ఉ ఉ ఉ	ఊ గు లూ - శ శీ	ధ అ రా - ది ఇ న అ
రీ - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా	, , - ని సా రి సా	ని స ని ధ - నీ సా
అ - రాఅ జా లూ - లాఒ ఒ ఒ - బ అ డి	ఇఇ - న దూ వ నూ	త్య అ అ అ - అ గా

, , - ని గా రి సా - ని రి స ని ధ ప - దా నీ | సా స ని ధ ప మా | ప ధ ధ ని - సి స రి గ - రి స ని ధ

ఆఅ - ర ఆ ఇ వీ - నుత అ అ అ - నా యా | భా ను అ ము ఉ గా | ముఉఉఉ - [illegible] - ఆఅఆ

పా ధ ని - - ॥

ఆ ఆ ఆ - ఏ ॥

8-వ మేళకర్త

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

9. తోడిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ వెడలెను కోదండపాణి అనుజసౌమిత్రినిగూడి ॥వెడ॥ అ॥ పుడమిలో జనులెల్ల పొగడ పూనిక్తు [illegible] ॥వెడ॥

చ॥ శిరమున కొండియు జారగ యురమున హారములు మెరయ కరమున శరచాపములను ఘనముగ [illegible] వాద్యములు మ్రోయ సురులెల్లను స్తుతినిసేయ వర త్యాగరాజనుతుడు వసుధభారమెల్లదీర్ప . వె॥

రాగలక్షణము:—౫-వ కృతియందున్నది.

ప॥ , । స రి గ రి సా - , ని ధ ని స స స

, । వె డ లె ను కో - , దం డ పా అ ణి

, ని । స రి గ రీ స ని గ రి - స ని ధా - ని స స స

ఇ ఇ । వె డా లె నూ కో ఒ ఒ ఒ - ఒ [illegible] - డ ప అ ణి

, ని । స రీ గ రీ సా గ రి సా గ రి - స ని ధ ని స స స

ఇఇ । వె డా లె ను కో ఒ ఒ ఓ ఒ ఒ - ఒ ఒ దం డ ప అ ణి

, ని । స రి ప మ గ రి స ని గ రి - స ని ధా , ని స స స

ఇఇ । వె డ లె ఎ ఎ ఎ ను ఉ కో ఒ - ఒ ఒ దం , డ ప అ ణి

, ని̣ | సా ధ ప ప మ గా రి స ని̣ గ రి స - ని̣ ధ̣ ని̣ స స
ఇఇ | దీ న అ అ అ రే ను కొ ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ దం డు ఉ శ్రీ

, ని̣ | మ గ మా పా ధ - పా ధ ప ప మ మా ప మ గ రి
ఇఇ | అ ను జా సౌ మి - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ని గూ ఉ ఉ ఉడి

స ని̣ | మ గ మా పా ధ - ధ ని̣ సా స̇ ని ధ ప మ గ
ఇ ఇ | అ ను జా సౌ మి - త్రి ఇ నీ గు ఉఉ ఉ డి ఇ

రి స | మ గ మా పా ధ - ధ ని సా రి̇ ని ధ మ గ రి | స ని̣ || స రి
ఇ ఇ | అ ను జా సౌ మి - త్రి ఇ నీ గు ఉఉ ఉ డి ఇ | ఇ ఇ || దీ న

అ || , | ప ధా ని ధా ప మ - ధా ధ ని స̇ ని | సా , , , ధ ని - సా , , , , ధ ని ధ
, , పు డ మి లో జ ను - లే ల్ల పొ గ డ | రీ , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇఇ

ప మ | ప ధా ని స̇ ధ ప మ - ధా ధ ని స̇ ని | సా , , , ధ ని - సా , రి̇ స̇ ని ప ని ధ
ఇ ఇ | పు డా మి ఇ లో జ ను - లే ల్ల పొ గ డ | రీ , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ప మ | ప ధ రి̇ స̇ ని ధ ని ధ ప మ - ధా ధ ని స̇ స̇
ఇ ఇ | పు డ మి ఇ లో ఒ జ అ ను ఉ - లే ల్ల పొ గ డ

స̇ ని | గ రి సా స ని ధ ప ధా - ధ ని సా రి ని ధ మ గ రి | స ని̣ || స రి
పు ఉ | ఉఉ జీ తు ఉ ఉ ఉ డై - ము ని తో గు ఉఉ ఉ డి ఇ | ఇ ఇ || దీ న

ధా॥ , ప ధ ప ప ప ధ ప ధ - మ ప మా ప మ గ ' మ ప
. । కొ న ము న కో ం ం ం - డీయు జా అ అ అ అ గ గ

. । ప ధా ని ధా ప ద ప ధ - మ ప మా ప మా గా ' మ ప
అ । కొ గా ము నా కో ం ం ం - డీ యుజా ఆ అ అ అ ర గ

• । స స మ మ మా - మ ప ధ ప ప మ గ రి గ రి సా
అ । యూరము న హో - ర అ ము ఊలు ఊ మె ఎ ర అయా

• । స స మ మ మ మ - మా ధ ప ప మ గ రి గా । , గ మ ప ప ధ ప ధ మ - పా , , , ,
అ । క ర ము న శ ర - చా ప అ ము ఊ ల ఆ నా । , ఘ న ము గ మె ఎ గ అ - యా , , , ,

• ప ధా ని ధా పా - మ ప ధా ని సా స̇ । , ధ ని సా స̇ ని - ధ ని స̇ రి̇ స̇ ని ధ నిధ
నూ రూ చి రా వా - అ ద్య ము లు ప్రోయు । , సు రు శే ల్ల ను - స్తు తి ని సె ఎ ఎ ఎ యు అ

ప మ । ధ ధ గా̇ రి̇ స̇ - స̇ ని ధ ప ధా ధ ని స̇ స̇ । స̇ ని గ̇ రి̇ సా̇ స̇ ని ధ ప ధా -
అ అ । వ ర త్యా అ గ - ర అ అ అ జా నుఊ తుడా । వ అ సు ఊ ధ ఫ్ ఊ ఊ ఊ రా -

ని స̇నిధపమ నిధపమ గ రి । స ని̣ ॥ గరి ॥
కొఎఎల్లఅఅ ది ఇఇఇర్వ అ । అ అ ॥ వెడ ॥

8. మేళకర్త 10. తోడిరాగము - తిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము ఆ. సరిగమపధనిస

శుద్ధరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి అ. సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము:— 5 వ - కృతియందున్నది.

ప॥ ఎందుకు దయరాదురా శ్రీరామచంద్ర నీ ॥ఎం॥

అ॥ కుందడేగాని మాటచేతనో యుందుటేవో నీ ॥ఎం॥

చ॥ తిరిగి భవసింధు గాంచి పైనంపు - నీరి ఫణి మొందగ పంకజపత్ర - నీరనిధిసల్లాడగ జూచిజూచి - నీరదాభశరీర నిరుపమ రూపా నీ ॥ఎం॥

2. నాగరు సుగ్రీవుమ నాగ నానోత్కించు - వారిజాలిమిసేయు నేకమేను - శ్రీరామ సగమూరెను సత్తి సనాలాచు - నిరజనేకతా నిర్మలాప ఘనని ॥ఎం॥

3. నాకేల యుగ సమయమే గాదు జేసిన - నీ వెగతి పలుకవయ్య శ్రీరామనీ - వేగాని దరిగేదగా దీనశరణ్య - త్యాగరాజవినుత నాగశయన ॥ఎం॥

2-3 చరణములు 1 వ చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

ప॥ ,, ద ని సా ప ని ద ప । పా మ గ రి స గ రి స ని ధా నీ । సా , , , , స రి । గా మా దా నీ

,, ఎం దూ కు ఉఉ ఉ । దా యా అఅ అర అ అఅ అ దూ । రా , , , , శ్రీ ఇ । గా మ చంద్రా

ప ని ద ప ॥ ద ని సా ని రి ప ని ద ప । మ ప మ గ రి స గ రి స ని ధా నీ । డిటో । డిటో

ని ఇ ఇ ఇ ॥ కొం దూ ఉఉ ఉ ఉ ఉ । ద అ య అ అ అ ర అ అ అ అ దూ । డిటో । డిటో

ప ని ద ప ॥ ద ని ప గ రి స ని రి స ని । ప ని ద ప మ గ గ రి స ని ధా నీ । డిటో । గా మ పా ద ప దా నీ

ని ఇ ఇ ఇ ॥ కొం దు ఉ ఉ ఉ ఉ ఆ । ద అ అ య అ అ ర అ అ అ అ దూ । డిటో । రా మ చ ం ం ద్రా అ

సనిదప ॥ దని సారిగరీ సా నీ స రి సా నీ । దానిస ని ద ప మ మాపద ప మ గ రి స ని । సా ,,,, స రి । గా మ దా నీ
విఇఇఇ ॥ కెం దూడుడుడుఃడుఃడూడు డు డుః డుః । దాలఅ యఅఅ అ రా అఅ అ అ అ అ దు డుః। రా ,,,, శ్రీఇ । రామచంద్రా
సనిదప ॥ డిటో డిటో డిటో
విఇఇఇ ॥ డిటో డిటో డిటో

గమపదనిస రిగమగ గరి స ని । సనిధప ॥ దని
రఅఅఅమఅ చంooo ద్రఅఅఅ । విఇఇఇ ॥ కెం

అ॥ ,,, పాద- నీసస । సా,రిసనిధనిసా ।నిదమ పాద నిసరిగరిసా । సా,రిసని దనిస పద । నీ,దపమగగమపదదనిని । సనిదప॥దని
,, సంద డీయని । మా,రఅఅచితివో।రఅమ సంద డీఇఇరఃయనీ। మా,రఅఅచితివో ఇం । దూ,లెఎఎవొఒఒఒఒఒఒ ।విఇఇ ॥ కెం॥

చ॥ ,, - ని దా పా । పా ప మ గా గ మ ద ప-దా -
,, - జా గే లా । యీా ది ఇ ఈః స అ మ అయా-
,, - ద ని సా సా । స ని రి సా ని ద ప దా । , , ద ని సా స-ని ద ప
అఅ-మెఎ గా దూ । జె ఎ ఎ ఏ ఎ సి ఇ నా । అఅ ని ఇ వే గ అ తి ఇ
పా మ గ రి స గ రి స ని దా నీ । సా , , , , స రి । గా మ దా నీ -
బా లు ఉ ఉ ఉ క అ అ అ అ వా । ద్యూ అ అ శ్రీ ఇ । రా మ చంద్రా -
స ని ధ ప - ధ ని సా స ని ధ ప । ధ ప మ గ రి స గ రి స ని దా నీ । సా , , , , స రి । గా మ దా నీ -
ని ఇ ఇ ఇ - వె ఎ గా ని ఇ ఇ ఇ । ద అ రి ఇ ఇ ఇ వె ఎ ఎ ఎ ఏ మా । రా అఅఅఅ వి ఇ । నా స రి ద్యా-
స ని ధ ప - ప ధ - నీ స స । సా రి గ రి స ధ ని స ప ధ । నీ , ధ ప మ గ గ మ మ ధ ధ ని ని । స ని ధ ప ॥ ధని ॥
అ అ అ అ - త్యఅ తోర అ । పా అఅఅఅ ని మ త త అ । రా అ క అ అ చె ఎ ఎ ఎ వి ఇ ఇ ఇ । త అ అ అ ॥ కెం ॥

8 వ మేళకర్త
శుద్ధరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

11. తోడిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కద్దనువారికి కద్దుకద్దని మెంరలనిడు పెద్దల మాటలు నేడబద్ధమౌనా ॥ కద్ద ॥

అ॥ అద్దంపు చెక్కిళ్ళతో ముద్దుగారు మోముజూడ బుద్ధికలిగినట్టివా-యొద్ద రాదటేమిగా ? ॥ కద్ద ॥

చ॥ నిద్దుర నిరాకరించి ముద్దుగా తంబురబట్టి-శుద్ధమైన మనసుచే సుస్వరముతో-పద్దుతప్పక భజియించే భక్తపాలనము
సేయు తద్దయుశాలివనీ త్యాగరాజనన్నుత ॥ కద్దను ॥

రాగలక్షణము :— 5 వ కృతి యందున్నది (ప్రేలిక, గెండక్రమముల చొప్పున పాడవలెనేది)

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము । లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

---

1. ప॥ , మ నీ ధా పా । మా గా । , రి స రి ॥ గ రి గ - స రి ని - సా । , స ని స ని । సా సా
, క ద్ద ను వా । రి కి । , కఉద్దు ॥ క అద్ద - అ అ ని - మెం । , అ అ అ ల । ని డు

2. , మ నీ దా - ధ ని సా । ని ధ ప మ । గ - రి స రి ॥ గ రి గ - స రి ని స నీ సా । ని ధ నీ । సా సా
, క ద్ద ను - వ అ అ । రి ఇ కి ఇ । క - ద్దుఉఉ ॥ క అ ద్ద - అని ఇ మెం ఓ ఓ । అ అ ల । ని డు

3. , మనీదా - ధనిసరి ॥ గమగరిరిస ని। ధమగరి - సరి ॥ ధా - ధమగరి - సా - సరిసా । నిధనీ । సాసా
, క ద్ద ను - వఅఅఅ । రిఇఇకిఇఇఇ । కఅఅఅ - ద్దుఉ ॥ క - ద్దఅఅఅ - ని - మెంఒఓ । అఅల । నీ డు

। ० ० । ० ०

, రి స రి - గామా । ధపధా । ని స రీ సా ॥ సా ని ధ - ని ని సా । ప ద ని ధ । పా - ప మా గా

, పెద్దల - మా అ । టలాలు । తెలుపు ఎ ॥ ద . . - బు అ ద్ధి । మూఊఊఊ । పో - వ అ .

, రి స రి గా - మ ప ప ద । ప ద ని ద - ద ని స ని । ని ద ని స - స ని స రి ॥ డిటో ॥ , x మ రి ॥

, పెద్ద ల లా - మాఅఅఅ - ట అ లు లు - లు ఊఊఊ । తె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ ॥ డిటో ॥ అల ఇ ద్ద ॥

అ. , . గా సా మా । , మ ప మ । ప మ గ మ ॥ , ప సా - ద ని స ని । ద ని ద ప । ధ ని సా

, అ ద్దం పు ఈ । క్కి ఇ ళ్ళ । తో ఒ ఒ ఒ ॥ , ముద్దూ - గ అ అ రు । మొ ఒ ఒ ము । జూ ఊ డ

, ని సా - నిద - ప ద ని స । రి గ రి స ని ద ప మ । పమగమ ॥ , దసా - ధనిసని । ధ ని ద ప । ప మ గ ని ద :

, అ ద్దం - పుఈ - ఈ ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ క్కి ఇ - ఇ ఇ ళ్ళ అ । తో ఒఒఒ ॥ , ముద్దు - గ అఅరు । మొ ఒ ఒ ము । జూ ఊ - డ అ అ అ

ప ని - దపద - ని ని సరి । గ - గరిస । ని ని సా ॥ రి స - సరి స నిధని । సానిధ । ప ద - పమగా । , . మని ॥

అ - బుద్ధి - గ అల గ్గి । ఇ - నఅఅ । ట్టి ఇ మా ॥ మొఒ - ద్దఅ - రా అఅన । దేవ ఎ । రా అ - అ అ అ । అ అ - కృ ॥

చ. , ద దా దా పా । , మా ప । ప మ గ మ ॥ , మ దా పా మా । , మ గ మ । ప మ గా

, ని ష్టు ం స్థి । , రా సి । ం ం చి ఇ ॥ ముద్దు గా త . । , బాగు గ । బ అ ట్టి

, ద దా దా నిసరిస । , ని రా ప । ప మ గా ॥ , గమా - ద ని స ని దా ॥ , ద ప మ । ప మ గా

, ని ష్టు ం - ఇఇఇఇ । , ఇ రా క । రి ం చి ॥ , ముద్దు . . . । , బా గు గ । బ ఊ టి

, రి స రి - గామా । ప ద ని - ద ప । ద మ గా ॥ రి స రి గా । . . । ప ద ప మ । పా పా

, ముద్దు మో ఎ । మ . . - న అ । ము ఊ చే ॥ ముఊస్వ ర ము । తో ఒ ఒ ఒ । . .

పల్లవి: ఇప్పుడైన భజియించు - భక్తుల - పాలనము సేయు - ముద్దుమోముగలవి, నీవే త్యాగరాజ సన్నుత ॥

(అనుపల్లవి గూడ పాడుకొనవలెను)

శు-రి-సా-గ-శు-మ-శు-ధ-కై 12. పున్నాగవరాళి - ఆదితాళము

ఆ. ని స రి గ మ ప ధ ని
అ. ని ధ ప మ గ రి స ని

శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి

ప॥ కనకశైల విహారిణి అంబా - కామకోటిబాలే - సుశీలే అంబా ॥కనక॥

అ॥ వనజభవ హరినుతే అంబా - దేవి హిమగిరిజే లలితే సతతం -
వినతం మామవ [illegible] - శంకరసతి మహాత్రిపురసుందరి ॥కనక॥

చ॥ శ్యామలాంబికే భవాబ్ధి తరణే - శ్యామకృష్ణ పరిపాలిత జననీ -
కామితార్థ ఫలదాయకి కామాక్షీ - సకలలోకసాక్షీ ॥కనక॥

రాగలక్షణము :— ఇది 8 వ మేళకర్త హనుమత్తోడిజన్యము. నిషాదాంత్యరాగము, మంద్రస్థాయియందు రి గ గాంధార మధ్యమములును, కైశికి నిషాద సంకలిత శుద్ధదైవతములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ప్రాతఃకాలమందు పాడదగినదని కొందరి మతము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినదని మరికొందరి మతము. ఈ రాగములో 'సరిగా' అనుచోట చతుశ్రుతి ఋషభము [illegible]. కనుక [illegible] కలిగియుండు రాగము. 'గారిసని - సరిగా - గమామగా - గమపాపా - ధనిదాపా - ధనిధపామ - సగరిగా - నిగారిస - ' మొదలయిన ప్రయోగములు రాగరంజకములు.

వ్రేలికి 4 అక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది

లఘువు	1 ద్రుతము	2 ద్రుతము
ప॥ , , , - మ ధ ప - మా ప [illegible]	[illegible] స రి గా	[illegible] గ మ - మాప మ గ
క న క - శై ల [illegible]	[illegible]	[illegible] - అం బా అ అ అ
, , , మ గ ప మ ధ ప - మ గ - - పా, పా	[illegible]	[illegible] గా , ,
క అ న అ క అ - శై ల [illegible]	[illegible]	[illegible] - అం బా అ అ అ అ

। లఘువు ౦ ద్రుతము ⌣

, , , – మదప – మపదపా , , దపమ గారిస – సారిని । రిససా – సరిసరిగరి గా । , , [illegible]

కనక – శైఇఇఈ ఈ ఇఇఇఈ ఇఇ – [illegible] వి । శా అఅ – రి ఇ – ణి ఇఇఇఈ । ఈ [illegible] – [illegible] ।

, , , – ధా పధప – మా , గగరి – రి – సరిని । సా గరిరీ . – స । సరిగమ పా పా పా

కా మఅఅ – కో ఒఒ ఒ ఒ – ఒ – టి ఇఇ । బా అఅ లేఎ – సు । సి ఇఇ ఇ తే అంబా

, , , – నీ ద – మపదపా ,, ప – మా , గగరి – సరిని । రీపమ గారి , – స । సరిగమపా పాపా । పమగ – సాద॥

కామ కో ఒఒ ఒ. ఓ ఒ – ఓ ఒఒఒఒటి – ఇఇఇ । బాఅఅఆలేఎ – సు । సిఇఇఇ తే అంబా । అఅఅ – కస॥

, , , – మధప మాపా – మాపమ గా గా – మప । పమగా గా గా , , । గా మా పా , ,

వనజభ వ – హా అఅఅ రి సుత । తేఎఎ ఏ ఏ ఏ । అ ం బా అ

, , , – రీ సరి – గ – మపదనిద – ధపపమగా । మగపమ – దపమగ । రిరి – సస – సరిని

దేఎవి – తు – హీనగ ఇరి – ఇఇజైఎ ఏ । లఅలి ఇ – తేఎఎఎ । ఎఎ – సటి – తిం౦౦

[illegible]గమా – పాపదనీ ధప – పద పమపా । గమపా – మపమగగా । గమపపపమపమ – గరిసరి । [illegible] – । [illegible]

వినతం – పాపరిపాలయ – శం౦ కఅర । సఅతీ – [illegible] । [illegible] సు – ౦దరిఇ । [illegible] – । [illegible]

దా ప పమమాపా – పమగా – మగ మాప – మప పమగా । [illegible] । సరిగమ – [illegible]

శ్యామం౦౦ వి – శేఎ ఏ – ధఅవాద్ధి – తర తేఎఏ । శ్యామక[illegible] – – । [illegible]

[illegible] – గమపాప – పద దనీ . దప – మాపమ గా రిస । గామాపా – మా । మ – [illegible] – [illegible] । [illegible] । [illegible]॥

కామితార్థ – ఫలదాఅఅఅఅ – అఅఅ అ యకి । కామహాతీ – సకి । ల – [illegible] – [illegible] । [illegible]॥

8వ మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యము. 13. ధన్యాసిరాగము - రూపకతాళము ఆ. సగమపనిస
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి అ. సనిధపమగరిస

ప॥ శ్యామసుందరాంగ సకల శక్తియు నీవేర ॥శ్యా॥ అ॥ తామసగుణరహితసాంద్ర ధరణ వెలయు రామచంద్ర ॥శ్యా॥

చ॥ దుష్టదనుజ మదవిదార - శిష్టజన హృదయవిహార [illegible] ఇలను [illegible] ॥శ్యా॥

రాగలక్షణము :— 8వ మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యరాగము. [illegible] సాధారణగాంధార కైశికినిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు, రాత్రి మూడుగంటలు మొదలు ఆరుగంటలవరకు (అనగా ప్రాతఃకాలమందు) పాడవలెను. ఇది భాషాంగ, రక్తి, ఉపాంగరాగము. ఔడవసంపూర్ణరాగము. 'సగామపానిస - [illegible] - [illegible]' మొదలగు ప్రయోగములు రక్తిని కల్గించును.

ప॥ (1) ధా ప - గా మ ॥ పా పా ధ ప ధ మ ॥ (2) ధా ప - గా మ ॥ ప నీ ప - సా ని ధ ప మ ॥
శ్యామ - సుంద ॥ రా ం గ అ అ అ ॥ శ్యామ - సుంద ॥ [illegible] ॥
(3) ధా ప - గా మ ॥ ప ని సా - ప ని సా రి స - ని ధ ప మ ॥ (4) [illegible] ॥
శ్యామ - సుంద ॥ ర ం ం - ం ం ం ం ం - గ అ అ అ ॥ [illegible] ॥
(5) ప ని ద - మ ద ప ॥ పా ప - గ మ ప ॥ ప ని సా రి స - ని స రి సా ॥ [illegible] ॥
శ్యామ - సుంద ॥ రా ం గ - స క ల ॥ శ అ అ అ అ - క్తియు నీ ॥ [illegible]

అ॥ (1) స స స స స స ॥ స - స మ రి - స రి ని ॥ సా - సా రి స సా ॥ ప ని స రి ప గ - ని ధ ప మ ॥
తామస గుణ ర హి ॥ త - [illegible] - సాంద్ర ॥ రి - [illegible] ॥ [illegible] ॥
(2) డిటో ॥ డిటో ॥ స స రి రి సా - స రి నీ నీ ॥ సా స - స ని ని ధ ప [illegible] ధా ప ॥
డిటో ॥ డిటో ॥ ధ అ ర అ ణ - వెలయు ॥ రా మ - చ ం ం ం ద్ర అ ॥శ్యామ॥

[illegible]॥ , ప ప ప ప మ । ప ని ని - స ని ధ ప మా ॥ , మా ప మ - గ రి స ॥ గ గ మ - పా ప ॥
దుష్ట చను జ । మ చవి - స ు అ అ ర ॥ , [illegible] - [illegible] ॥ [illegible] వి - హా ర ॥
, గ గ గా గ । గా మ గ రీ - స రి స ॥ గ గ రి రి సా - [illegible] - స ని ని ధ ప మ ॥ ధాప ॥
ఇ ష్ట నై వ । ము ని ఇ ఈ - వే ఎ ర ॥ ఇ ఇ ల అ ను - త్యాఅఅగ ॥ రా జు .. వే ఎ ఎ ఎ ర అ ॥ త్యాగ॥

8 వ. మేళకర్త. హనుమత్తోడి జన్యము. 14. ధన్యాసిరాగము - ఆదితాళము

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

ఆ. స గ మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ సంగీత జ్ఞానము భక్తివినా - సన్మార్గము గలదే ? మనసా ! ॥సంగీత॥
అ॥ భృంగి నటేశ సమీరజ ఘటజము - తంగ నారదాదు లుపాసించే ॥సంగీత॥
చ॥ న్యాయా న్యాయము తెలుసును, జగము - మాయామయ మని తెలుసును,
దుర్గుణ - కాయజాది షడ్రిపుల జయించు - కార్యము తెలుసును త్యాగరాజునికి ॥ సంగీత ॥

రాగలక్షణము :— 13 వ. కృతియం దున్నది.

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। [illegible]   ० ద్రుతము   • [illegible]

ప॥ , - ప ప [illegible] । ధ [illegible] । [illegible]
సం గీ ఇ ఇ త జ్ఞా [illegible] । [illegible] భ । క్తి వి నా
, - ప ప [illegible] మా పా [illegible] సా రి స ని ధ । డిటో । డిటో
సం గీ ఇ ఇ త జ్ఞా [illegible] అ న అ । డిటో । డిటో

లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

, - ప ని - ప గ ప ని ని ప స ప ప ని ప మ | గ మ ప ని సా ప ని | సా ప ని ధ ప మా

[illegible] - [illegible] | [illegible] | [illegible]

, - ప ని సా [illegible] ప ప ని ప ని ప సా ని ప ప మ | మ ప ని సా [illegible] ని | సా [illegible] ప ని ప [illegible] - పా

[illegible] | [illegible] | [illegible]

అ , [illegible] మ ప [illegible] | ప గ [illegible] ప | [illegible] ని సా

[illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible] మ మ గ [illegible] సా | [illegible] ని సా

[illegible] | [illegible] | [illegible]

ప - స [illegible] ప [illegible] ని ప సా | [illegible] మ ప ని సా [illegible] | సా ప [illegible] ప స [illegible] | ప ధ - పా

మ - [illegible] ౦ ౦ గ [illegible] | [illegible] | [illegible] ౦ | [illegible] - [illegible]

[illegible] , - ప ధ సా మ గ ధ ప మ [illegible] సా | , ని సా గ మ | [illegible]

[illegible] | [illegible] | [illegible]

, - గ మ ని ప ని [illegible] స ని ధ సా | , [illegible] మ [illegible] | [illegible] ప

, - [illegible] | [illegible] | [illegible]

[illegible] (…[illegible]…)

రి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

15. అసావేరిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ రారా మా యింటిదాకా రామ రఘువీర సుకుమార మ్రొక్కెగా రామ ॥రారా॥

అ॥ రారా దశరథకుమార నన్నేలుకోరా తాళలేరారామ ॥రారా॥

చ॥ (1) కోరిన కోర్కెలు - కొనసాగక నే - నీరజనయనసీ - దారినిగనివే - సారెతిగాని - సాధుజనావన - సారివెడలి -
సామినేడైన ॥రారా॥

(2) ప్రొద్దున లేచి - పుణ్యనుతోటి బుద్ధులు చెప్పి - బ్రోతువుగాని - ముద్దుగారు నీ - మోమును జూచుచు - వద్ద నిలిచి -
వాగము పూజించె ॥రారా॥

(3) దిక్కు నేవనుచు దెలాసి నమ్మ బ్రోవ గ్రక్కున రావు కరుణను నీచే జిక్కియున్న వెల్ల మగతిత్వో శ్రీ త్యాగరాజ
నీ భాగ్యమురామ ॥రారా॥

రాగలక్షణము :— 8-వ మే. హనుమత్తోడి జన్యరాగము. ఔడవ సంపూర్ణ, భాషాంగరక్తి రాగము. శుద్ధ ఋషభ సాధారణ గాంధార శుద్ధధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములు వర్జింపబడినవి. గమక వరిక రాగము. ఎల్లప్పుడును పాడదగును.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ , - పా పా ప మ గా గ రి సా నీ	గా , రి రీ	సా , స
; - రా రా మ అ అ ఇ ఇ ఇంటి	దా ‥ ‥ కా	రా ‥ ‥ మ

రి మ - పా పా ప మ గా గ రి సా రి
అ మ - రా రా మ అ అ ఇ ఇ ఇంటి
రి మ - ప ద పా ప మ గా గ గ సా రి
అ మ - ర అ రా మ అ అ ఇ ఇ ఇంటి
రి మ - రి మ మ పా ద ధ ప
అ మ - ర అ రా ఇ ఇంటి
రి మ - పా పా మ ప ద పా ద ప మ గ రి సా రి
అ మ - రా రా మ అ అ అ అ అ అ ఇ ఇ ఇంటి
మా ప ధ ప రి గా రి సా
ది ర సు సు మ అ అ గా
అ॥ రి మ - ప మ ప ద ప ప ప ప
అ మ - ర అ ద ర గ ఫ ఫు
పా పా , ద మ ప ద ప ప
రా గా అ అ ద శ గ ఫ ఫు
, ద ద ప మ ప ద సా రి గ రి స ని స
ఈ కొ ఒ ఒ ఒ ఒ రా అ అ అ అ అ అ
చ॥ , రి మ పా ప ద ప
, నిన్ను నే న ను చు

ప మ గ రి రి
ద అ అ అ అ
ప మ గ - రి
ద అ అ అ అ
పా ప ని ని సా
దా అ అ అ అ
పా , మ మ గ రి
దా అ అ అ అ అ
, పా ధ ప మ ధ
అ మొఒఒగ్గ వి
సా . ని , సా
మా అ గా అ నా
సా రి గ రి స రి
మా గ అ అ అ ద
, పా ధ ప మ గ
అ నా కృ అ తె ఎ
, ప ధా ప మా
, ది లా ప ా

సా . స
రా అ గ
సా , స
రా అ గ
మ ప ని ప మ గ రి స
ర అ అ అ అ అ అ గ
సా . స రి
రా అ గ ము
ధ ప మ గ గ సా గ । రి మ - పా పా ॥
ఎ ఎ ఎ ఎ రా గ । అ మ - రా రా
, ని సా
అ న్నే లా
స ని స
అ న్నే లా
రి సా స । రి మ - పా పా
వె రా గ । అ మ - రా రా ॥
మ ప గ రి గ ప రి
మ ను తా ఒ ఒ ఒ నా

, మదాప మా మ ని గ రి రి సా
[illegible] నా ర ల ల ల ల వు
మా ప ద సా స గా
వి జిక్కియున్న దె
, ద ద ప మ ప ద సా రి గ రి స ని స సా
[illegible]

, ధ సా రి మా
[illegible] గా ని మా
రి ప రి x రి
ల్లమగా ॥ ని
, , , సా , ప మ
[illegible] గ్రము

పా పా , ధ
నీ వే ఎ వ
సా రి గ రి సా ని స పా
ఓ ఒ ఒ ఓ ఓ ఒ ఒ శ్రీ
గ రి సా , గ , రి మ - పా సా ॥
[illegible] మ - రా రా ॥

15 మాయామాళవగౌళరాగము-ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

౧౫-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

(వెలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడవలెను.

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ మేరుసమాన ధీర వరద [illegible] - [illegible]; మహా ॥మే॥

అ॥ సారసార ఒయ్యారపు నడలను - నిగనిగమను [illegible], ని దీనిని. మహా ॥మే॥

చ॥ అలకలముద్దుగను తిలకపు రీతిను - [illegible] గనుచు [illegible] - [illegible] - [illegible]
సుత్యాగరాజార్చిత ॥మే॥

రాగలక్షణము — ఇది 15-వ మేళ [illegible]రాగము. గాంధారము, [illegible] ([illegible]). మోహన స్వర
ము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
నకు దగినది, గాంధారము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], సర్వముల
గనుక [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ప్రారంభించుట సరియగును, అలంకారములను [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
అన్ని వేళలయందు పాడవచ్చును.

౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప|| ,, రి సని - సా రి - గ రి గా , , మ గ	రి స - రి స ని - సా రి	గ రి మ గ ప మ - గ మ ప మ
శ్రీ ఎ ఎ - గు ణ - మ అ అ , , న అ	అ అ - మొఎఎ - నా స	మ అ అ అ అ అ - న అ అ అ
గరిస ని-రి స ని సారి-గమపమ-గమపమ-గా మా మగరి	సా - ప మ గ - మ ప ద	ప ద ప సా - గ మా
అఅఅఅఅ - మొఎఎగుణ - మాఅఅఅ - అఅఅఅఅ - అఅఅ నాఅఅ	అ - నీ న న - గ ర ర	రా అఅఅ అ - న మా
, , పా , ద ని - స ని స రి - స ని ధ ని	స రి సా , ని ధా	సా ద ప మా ప మ - గా మ గ - రి||
ఉ ఉ వి , రజా - ణుణుణు - గుణ మణి	ఉ ఉ రా అ ర మా	ని అఅఅ అ అఅఅ - అ అఅఅ - అఅ||
		గ రి స ని ని స
		అ అఅ అ మొఎ
అ|| , , ధా , ప మా - గ మ ప మ - గ రి గ గ	మా - గ మ గ మ ప ప	ని ప ని - గా ర మా
సా , గ అ - ప అ అ అ - ర అ ఓ ఓ	ఓ - ఝ్యాఅఅ - ర అ పు	ప అ అ - డ ల నా
, , ధా , ప మా - గమపమగమపమ - గరిగగ	మా - గ మ గ - మ ప ద	ని ప ని ద సా - ద ని
సా , ర అ - పఅఅఅఅఅఅ - అఅఅఅ	ఓ - య్యాఅఅ - ర అ పు	న అ డ అ ల - నా న
సా - దా , ని సా - రి స ప ని - స ని ధ ని	స రి సా , - ని దా	సా ద ప - మా ప మ - గా మ గ రి||
ఊ - ని , ర జా - రా ం ం ం - రి ఇ ని ఇ	ని ఇ ఊ , - వ ఊ	వీ ఇఇ - నీ ఇ ఇ - మా అఅహా
		గ రి స ని - ౦ స||
		అ అఅ అ - మొగు||
చ|| , , ప దా ప మా - మ గ రి గ మా , ,	, , ప రి గ మా	సా ద ప మ ప - ప మ గా
అ ల క ల - ముద్దుగు మా , ,	, , తి ల క ము	తీ ఇ ఇ ఇ ఇ - ను ణ నా

, , గ మా ప దా - పా ద ప మా ప మ గా రి స | సి - స గా మ గా | పా ద ప మ ప - గ మ పా

రి రి రీ రీ - [illegible] | [illegible] | [illegible] - ముఖ మా

గళ్యమున శోభిల్లు - కనక - భూషణములు - ధరించిన [illegible] ॥మేరు॥ ([illegible] సాంగుసుచేసి)

శం.అంగ.శుమ.ప.శుధ.కాని 17. మాయామాళవగౌళరాగము-రూపకతాళము ఆ సరిగమపదనిస

రాగలక్షణము.-16-వ కృతిలోనున్నది. శ్రీ తంజావూరు [illegible]గారి కృతి అ సనిధపమగరిస

ప॥ మాయాతీత స్వరూపిణీ [illegible] త్రిపురసుందరి - [illegible] ॥మాయా॥

అ॥ మాయామాళవగౌళ [illegible] ॥మాయా॥

చ॥ కాయజాని శంకరి [illegible] ॥మాయా॥

ప॥ పా , ; - గా మా ; పా ప - [illegible] పా ; ; - ప ద ; పా , ప మ గ రి స ని

మా యా - తీ తి ; [illegible] - [illegible] | [illegible] - [illegible] వి వి వి

పా , ; - గా , ; మా - పా ప - [illegible] | పా ; ; - ధ ప | పా - ప ధ ప [illegible] - గ రి స ని

మాయా - మాయా తి - [illegible] | [illegible] - [illegible] - వి వి వి

పా ; ; పా - రి గ రి - గా మ గ [illegible] ప మ [illegible]

మా యా - [illegible] - [illegible]

పా ; - దనిసరి ; ప ని పా - ని ధ ప మ - గ [illegible] ; ని ప ని [illegible] - [illegible] ప [illegible] ; [illegible] - ప మ గా ;

తీ త - [illegible] ; [illegible] - వ అ అ అ - వి వి వి వి ; [illegible] - [illegible] ; [illegible] - [illegible] ;

రి స - గ రి గ మ ప ధ ! ని స ని ధ ప మ - గ మ - గ రి స ని ॥ సా , రి ॥

[illegible] ॥ మోహ[illegible] ॥

అ॥ పా - పా , ధ - ప ధ ప ధ ! మ ప - ప మ గా రి స ! స రి గ మ పా ! ధ ని సా ని ధ పా

మా - [illegible] - కౌ [illegible] ! [illegible] ము న ! [illegible]

ధ ని స - ని ధ స ! ధ ని ధ ప మ ప ! గ మ ప ధ ప మ ! గ మ గ రి సా ॥ సా , రి ॥

మహిమ - గల [illegible] ! [illegible] ॥ మోహ[illegible] ॥

చ॥ సా గ రి స - సా గ రి - సా ని ! స రి గ మ - ప మ - గ మ ప ధ ని ప

కౌ ము ల ని - [illegible] - ప్రాణ ! కొం [illegible] - [illegible] కృ ప

రి ని స - ధ ని ప - ధ మ ప గ మ ని ! ధ ప - మ ధ ప మ - గ మ గ - రి స ని ॥ సా , రి ॥

[illegible] - [illegible] - [illegible] ! [illegible] ॥ మోహ[illegible] ॥

రి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శాని **18. సావేరిరాగము-ఆది. తా. తిశ్ర-గతి** ఆ. స రి మ ప ధ స

శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ శంకరి ! శంకురుచంద్రముఖి ! అఖిలాండేశ్వరి ! శాంభవి ! సరసిజభవవందితే ! గౌరి ! శ్రీ ॥శంకరి॥

అ॥ సంకటహారిణి ! రిపువిదారిణి ! కళ్యాణి ! సదానతఫలదాయకి ! హారనాయకి ! త్రిజగజ్జనని ! ॥శంకరి॥

చ॥ శ్యామకృష్ణసోదరి ! శ్యామలేసహోదరీ ! సామగానలోల ! బాల ! సదాత్రిభంజు ! ఏల ! ॥శంకరి॥

రాగలక్షణము :— ఇది భాషాంగరాగము ఔడవసంపూర్ణ రాగము. 15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళ రాగమునందు పుట్టినది. అంతరగాంధార శుద్ధధైవతములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. అంతరగాంధార కాకలి నిషాదముల యొక్క శ్రుతి తక్కువగా పల్కునగాని తక్కువగా సూచించబడని పెద్దలు లక్షణ గీతములయందు, సాధారణగాంధార కైశికి నిషాదములనే యుపయోగించుచుండుటవలన తెలియుచున్నది. 'సనిస' అను ప్రయోగమునందు కాకలినిషాదము, 'సరిమగ' అను ప్రయోగమునందు అంతరగాంధారము పల్కును. ఇతర సమయములందెల్ల కొంచెము తక్కువగనే పల్కును. ఈ విషయము పెద్దల అనుభవమువల్ల తెలుసుకొనవలయును. సరిగస - గారిగరి - సామపధమాగరి - పధనిధపమగరి - మొదలైన ప్రయోగములు రక్తిని కల్గించును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

ప॥ ని-ధ స | రి - మా | ప ధ మ | ప ధ ప | ధ స ధా | మ ప ధ | సా ని ద పా | మ ప ద
శ ం క | రి - శం | క రు చ | ం ద్రము | ఖి ఇ అ | ఇ అ ఖి | లాం ం డే ఏ | శ్వ అ రి

సా ప | దా , | గ రి స | ని ద మ | గ రి స | దా ప మ | గా , | రి స ం॥
శాం భ | వి , | స ర సి | జ భ వ | వం ది తే | గౌ రి | రీ , | శ్రీ ఇఇ॥

స ని ధా పా | రి మా | గా ద మ పా | , ద స | ధా , | , ప ద | సా ని ద | ప మ పా దా
శ ం ం క | రి-శం | క ను రు చ | ం ద్రము | ఖి , | , అ ఖి | లాం ం డే ఏ | ఏ ఏ శ్వ రీ

స రి స | దా , | గ రి స | ని ధ మ | గ రి స | ధా ప మ | ప మ గ రీ , | రి స రి॥ ని ధ స॥
శాం భ | వి , | స ర సి | జ భ వ | వం ది తే | గౌ రి | రి ఇ ఇ ఈ , | అం బ॥ శం క॥

ఉ॥ సా ని | ధ-ప ధ | ప ధా | మ ప ధ | రి సా | ద ప ధ | స ని ధ ప ధా | , సా
సం ం క | ట-హా అ | రి ణీ | రి ఇ పు | వి దా | రి ణీ ఇ | క ంల్యా ణ | , ణి

ధ సా , రి గ స । రి సా । ని ద స । ద పా । ని ధ మ । ప ధ మా । గ రి స

స దా । స రి భ । ల దా । ము కి-హ । ర నా । ము క్తి । జ గ అ । జ్జ న ని

సా ని । ధ ప ధ ని । పా ద । మ ప ద । రి సా । స ని ద మ దా । స ని దా సా । , సా

సం గీ । త సా అ అ । రి తే । ఇ-రి ప్రు । వి దా । రి ఇ ఇ ఇ తే । క అ అ ల్యా । , తే

ద సా , రి గ స । రి సా । ని ద స । ద సా । ని ద మ । ప గా ద ప మ । గ రి స ॥ ని ధ స ॥

స దా । స గ భ । ల దా । ము కి-హ । గ నా । ము కి- గి । ద అ గ [illegible] । [illegible] ॥ [illegible] ॥

చ॥ సా స । స ని దా స మ । పా ద । రి స నా । మ ప ద । పా స । స ని గా । ప మ దా

గ్యాదు । క్యు అ కా ష్ణ అ । పో ఓ । ద అ రి క్ష అ ము । రే - స । పూ ౭ఽ । ద అ రి

పా ద । ప రి గా రీ । సా స । స ని స స దా । రి సా । ప ని దా మా । పా ద ని ద మ । గ రి గ రి స ధ ॥ ని స స ॥

పా ను । గ అ అ న । లో ల । బా అ అ అ ల । క దా । త్రి ఇ ఈ ధం । జ ని ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ల అ అ అ ॥ శంక ॥

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని 19 **సావేరిరాగము - ఆదితాళము** ఆ. స రి మ ప ధ స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] వ్రేలికి రెండక్షరములచొప్పున పాడుకొనవలెను. అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పరాశక్తిమను - పరాదనాపై - పరాకేలనమ్మ ఓ అంబ ॥పరా॥

అ॥ పురాణి ధర్మసంవర్ధని శ్రీ - పురాధీశ్వరి రాజశేఖరి ॥పరా॥

చ॥ సరాహీంద్రరజే - సరాజజలజభ - సరాతుపాదులు - సరాలుకోరగ - సరావనగ - సరాత్మజముని - సరార్చితే
నమ్రులో - సరాదా ఓ ॥పరా॥ (2) విశాలనయనకు - శాలుగాని - సుసేవజేసి త్రి - దశాధిపాదు - లుశాశ్వతులైపర -

గోపాలపరిపాలి - యాశాంతిమున జూ - చుకాంభోజి ఓ ||వరా|| (8) నిరపరాధుల - నిరాకరించే - దురాత్మకులనిం - దురాశ
కీయ - గాంధవరత్యా - గాజనుతేశుభ - దరామహోదర ధరాధరునిగ ||వరా||

రాగలక్షణము :— 18 వ కృతియందున్నది.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము । లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

చ|| (1) స ని సా ప ద ప - మ ప ధ - ని ధ మ . స స గ రి । సా స ని ధా - సా రి మ ప । ద ప దా - ప । , - ధ ప మ
, ప రా ! అ క్రి - మ మ । ప - రా అ ద । నాఅ హైఇ । ప రా అ అ - కే ల న అ । మ్మఅ అ - ఓ । ఒ - అ ం బ

(2) ప ద ప రి గ రి . స ని - దాపా - ప మ పా ద - ని ద స । ధసా పాదప - మగరీ । పాసనిధా- సారిమప । ధపదా-ప।,ధపమ
ప అరాఅ అఅ . శ అ - అ క్రి - మ అ మ । క - గ అ ద । క అ అఅ - హైఇఈ । పరాఅఅ - కేలనఅ । మ్మఅ-ఓఒ అంబ

అ|| ప పా - ధా ధ - స స । స రి గ రి - । స స ని గా - ధా । స ద పా - స ని ద స ద । ని ద ప ద । ప మ ప ద । ప ద సా||
పు రా - ణీ ధ - అర్మ । సం ద అ - । ధ ని ష ఈ - శ్రీ । పు ఈ రా - ధి ఇ ఇ శ్వ రి । రాఅ అ జ । శై ల ఖ రి । ప అ రా||

చ|| ద పా ద - పా ధ ప । మాధప - మగరి । సా - సనిధా । ధసారి - మపధా । గా పాధప - పమ । దపధా
గ రా ప - రా ధు ల । నిఇరాఅ - అఅక । రిం - చేఎఎ । దురాత్మ - కులనిం । దు రాఅ అ - అశ । కీఏ యా
మ పా ద - స స సా । రి గా రి । స స-ని ధ । ప ద సా స - సనిరా - పమ । ధపా ధప । మా - పదా । ప ద సా
గ రా ద - వర త్యా । గ రా జ ।ను త-శుభ । ద అ రా మ - హొఒద - ద రి । ధరా ధఅ । ని - గనే || వ అ రా

(1-2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

౧౫-అంగ-శుమ-వ-శుధ-కాని

20. గౌళిపంతురాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి

ప॥ తెరతీయగ రాద నాలోని తిరుపతి వెంకటరమణ మత్సరమను ॥తె॥

అ॥ పరమపురుష ధర్మాదిమోక్షముల పారదోలుచున్నది నాలోని ॥తెర॥

చ॥ (1) మత్స్యమాహారముగాని గాలముచే - మగ్నమైన రీతినున్నది అగ్న్యమైన దీప సన్నిధిని మఱుఁగ - గడ్డపడి [illegible] ॥తెర॥
(2) ఇరవొందగ భుజియించు సమయమున - ఈగ తగులు రీతి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ముందెగ్గలు చోయినట్లున్నది ॥తె॥ (3) వాగురయని తెలియక [illegible] - వచ్చి తగులుకీతి నున్నది - [illegible] సమయము కాపాడవలె - త్యాగరాజనుతి మదమత్సరమను ॥తెర॥

రాగలక్షణము:— 15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళజన్యము ఔడవసంపూర్ణ గమక వరిక రాగము [illegible] గాంధార దైవతములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యము కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు - ఎల్లప్పుడు పాడవచ్చును.

[ౖవేలిక రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ , ధ ధ నీ - స స - స రి	పా , - స	, రి స గీ
, తె ర దీ - య గ - ర ఆ	దా ఆ - న	అలోఁనీ
, ధ ధ నీ స స - స రి	రి స సా - స ని	సా రి గ రి స - రి స
, తె ర దీ - య గ - ర ఆ	దఅ ఆ - న అ	అ అ అ అలో - ని ఇ

ధ - ధ ధ ధ స స - గ రి సా
ద - తెర చి మ x - [illegible]

స ధ - , రి స సా - రి స స
అ ద - తిరు ప తి - వెంక ట

చ॥ , ప మ - మ ని ప సా - స రి
, , వి మ పు ము ప - ధ అ

. రీ , , స ని దా పా - మ మ
అదా, ద - నొ ఓ ల - చు ఈ

చ॥ , పా , మ పా - ప ద ద ప
, పా , గు రా - యని తెలి

, ధ స రి స రి - రి స
ఈ - రచ్చి లగుల - రి ష

, - మ గి మ పా - ని ప స
ష - వి ఎ గ మ - నీ మ త

, - స రి సా - స ని ద ప మా - గ మ ప ని .
ఆ - ర్యుల గ - గ అ అ అ ద - మ ఉ గ ల .

రి - మ గ ధ
దా గ అ ల

స ని - స రి స గ సా
ర అ - ము అ . అ మా

సా గ రి - స
రా గ ఫ్ఫ - మ

రి స మ ని స రి - స ని
న్న [illegible] - న అ

, - మ ని ధ పా
ఇ - యా మ్యు గ

రి స , గ
తి ఇ - ల

స - స గ గ రి సా
ము - వ ఇ మ ఉ మ

స రి స ని - ప మ రి మా
[illegible]

ప ధ ప మ గ రి - గ రి
రా ఓ ఓ ని ఇ - ఇ ఇ

స నిధసమగ - గ రి । , ని - ॥పల్ల
త్యాగరాజము - ఎ ఉ । ఉ ఉ - ॥తెర

, వ - రి స సా
ఓ లి - ము ఉ ల

పధ మమ గ రి - గ రి । సని॥ పల్ల
ఆ [illegible] ఓ ఓ - ని ఇ । ఇ ఇ॥ తెర

ప ధ మ మా - గ గ సా
గ [illegible] - ముఉ-యా

సా రి స
నా న్న ది

స ని ధ ప - ని స రీ
గ ం ం ం - వి ఎ వ

పధమగరి - గ గ । స ని ॥పల్ల
త్యాగరాజము - నెఎ । ఎ ఎ॥తెర

1, 2 చరణములు చరణము స్వరముగా పా[illegible]

15 వ మేళకర్త
శురి-అంగ-శుమ-శుధ-కాని.

21. వసంతరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

(శ్రీ త్యాగరాజుగారు ఈ కృతిని - లలితరాగమునందు రచించిరి)

ప॥ ఎట్లు దొరకితివో రామ లేవ ॥ ఎట్లు ॥

అ॥ చుట్టాలగ నీకు స్తోత్రకు నాకు - పట్టాభిమానము లేకుండగ ॥ ఎట్లు ॥

చ॥ పాదసేవయో పెద్దల యోగీంద్రోదయ బలమో, సుకృతమో, నాదఫలమో, త్యాగరాజ హృద వాస శ్రీనాథ నీ ॥ ఎట్లు ॥

రాగలక్షణము .— ఇది 15 వ - మేళకర్తయగు మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము. ఇది 17 వ - మేళకర్త సూర్యకాంతి రాగ జన్యమని కొందఱు మతము. షాడవసంపూర్ణము. ఆరోహణమునందు సగమధని - అను ఔడవ ప్రయోగమే విశేషముగ నగుపడు చున్నది. సరిగమ - అని కొందఱు మతము. ఈ రాగమునందు, పంచమము నుపయోగింపవలయునని మఱి కొందఱు మతము. అంతర గాంధార, కాకలీ, నిషాదములును, చతుశ్రుతి దైవతమును - రాగఛాయా స్వరములు. ఈ రాగమునకు లక్ష్య ప్రకార ముండవలసిన - శుద్ధధైవతము, మధ్యమ - అను ప్రయోగమునందు మాత్రము గనుపడుచున్నది. గదిధిక దైవతములు చతుశ్రుతి దైవతములే, మంద్రస్థాయి దైవతమునకు దిగువ యీ రాగము సంచరింప దగదని తెలియుచున్నది. మూడు వేళలను పాడదగినది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ 1. , , - గమనిదమా - మాగరి గమదమ । గరిసా , , సని । సగమగ , మగగ
ఎట్లుదొ - దొ రిఇ కి తిఇ ఇ । రొ౽ఒఒఒగా౽అ । అఅమఅ అ లఅవ
2. రి స - గమనినిదమ - గమదని సనిధమ । గరిసా , , సగ । మదనిధ మదమగ
అఅ - కిఎట్లుదొ . . - దొ౽ఒఇ కిఇతిఇ । రొ౽ఒఒఒరా౽అ । అఅమఅ అఠ అవ

8. ; స గమ గమాదా మదనీ-ధనిసా సనిధా నిధమా గమదమ · గా , , ; , సగమా ;
ఆ ఆ కెప్పుడమా దొఒఒ - ఇఇఈ కొ ఈ తెఇఈ ఇ ఇఇఇ । వో ఒఒఒఒ రాఅఅ ।

గమాదా మదనీ దమగా మగరీ ॥గరిసా
అఅ అ మఅఅఅ అఅ అ గిఅఅ ॥నఅఅ॥

అ॥ , , – గమదామా – దానీసాసా । , , సా , రి సా । స ని ధ ని స ని ధ ని
మిఱ్ఱుట్లుల – రి గ డి యు । అత్య్రోక్ష వసు । నాఅ . . . . దు ఊ

దమ - గ మ గ మదమ – దానీసాసా । , , . గ రీ స సా । ని ద నిస ని ద ని ద
ఊఊ - చుకు ఈ ట్టులఅ – ర గ డి యు । అత్య్రోక్ష వసు । నాలఅ . . . దు ఊ

మ గ – స స మా మ గ – మ ద ద మ దా నీ । సా స ని ద ని ద మ । గ మ ధ ని ధ మ గ రి । సా – గమ॥
ఊ ఊ – ప అ ట్టా భి ష - మాఅ . . న ము । ఊ లే ఎ ఎ సు ం ం । డ అ . . . గ అ అ । అ – ఎ ఎ॥

చ॥ , , దా మా గా - మా దా నీ దా । , గా మా గా । మా గా గ రి గా
వా అ ద - మ హి మ యు । ఒప్పె ద్ద ల । గూ అ రి ఇ ఈ

, , మా దా మా – గా రి సా రి । , , సా నీ సా । మా గా మా , ,
అగ్ర ఆ ద – ఖ ల మో ఒ । , , కు ఈ స్వ । ర అ మో ఒ ఒ

, , గ మా ద మా – ధా నీ సా , , । , , గా రీ సా । నీ దా నీ సా
ఉడనా తె ద తె - ఫ లా మో ఓ । ఒఒత్యాగ । రా అ అ జ

, , సా . రి . గా మా ధా రి । . . ధ ని ధా సా ।
అఅ శ్రీ ఏ ఎద - హా ర శ్రీ తా । ఇషవాఅ అ ధ ।
గ మా ద నా గ సా గ గ । రి గ - గ మ
తి అ , , న ఆ , , । ఆ - - ఎ

15 వ మేళకర్త 22. వసంతరాగము - రూపకతాళము

శురి-అంగ-శుమ-శుధ-కాని [శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

ఈ కృతిని శ్రీ త్యాగయ్యగారు లలితరాగమునను వ్రాసిరి. వసంతరాగమునను ఇప్పుడు యీ కృతిని పాడుచున్నారు.

ప॥ సీతమ్మ మాయమ్మ - శ్రీరాముడు మాతండ్రి ॥సీత॥

అ॥ వాతాత్మజసౌమిత్రి - వైనతేయరిపుమర్దన ధాత భరతాదులు సో - దరులు మాకు; ఓమనసా! ॥సీత॥

చ॥ పరమేశ వసిష్ఠ పరా - శరనారద, శౌనక, శుకసురపతి గౌతమలంబో - దరగుహసనకాదులు ధరనిజ భాగవతాగ్రే - సరు
లెవరో వారెల్లను వర త్యాగరాజునకు - పరమ బాంధవులు; మనసా! ॥సీతమ్మ॥

రాగలక్షణము :— 21-వ కృతిలోనున్నది.

స॥ , - సారిగమ । గామ - గమగరి - గ రి । స ని - సనిసా - మగమ । గమాదని - సనిరిద - దమగరి
సీతఅమ్మ । మాఅఅ - యఅఅఅ - మ్మఅ । అఅ - ఇఇఅ - అ అమ్మ । మఅఅఅ - యఅఅఅ - మ్మఅఅఅ
స ని - స ని సా - మగమ । గామద గ - గ మ గ । , - గా - గమదా - ని స । దనినిదదమ - దమామగ - గ రి
అఅ - సీ ఇ ఈ - తఅమ్మ । మాఅఅ అ - యఅమ్మ । అ శ్రీ - రఅఅ - ముడు । మఅఅఅఅఅ - తం ం ం - డ్రిఇ
స ని - సా రి ॥
ఇ ఇ - సీ త ॥

అ॥ , - గమా గా , - మద గా , రిసా - సరి రీ సా , , స స - సనిగరిసా । రిసనిద - సనిధమ - గమ

[illegible] - త్యజ । [illegible] - [illegible] - తేఎఎఎయా । [illegible] - మఅఅఅ - [illegible]

, - గమ గా , - గమ । గా నిరి సా । సస స - సనిదామా । గమదని - సరి స ని - దమగరి । సని - సారి ॥

అ - [illegible] । [illegible] - [illegible] । ఓఓఓఓ - [illegible] - అఅఅఅ । [illegible] ॥

చ॥ , - మమ పా మ - మ । పా మ - గ మా , , - గమా - దని పప । పనినిద - నిదదమ - గమ

[illegible] । [illegible] - [illegible] ॥

, - గమాదని - ప ని సా । పనిదని - దమగమ - మ గ రి । గమ - ద ని - దమ । గమదని - పనిధమ - గ రి సా

[illegible] - [illegible] । [illegible] - అఅఅఅ - అఅఅఅ - [illegible]

, - గమాగమా - ద ని । ద ని సా రి స । ద ని సా రి రీ , , - నిసానిసా - రీ స ,

[illegible] । [illegible] । [illegible] - [illegible]

స స స ని దా ని ద । ప ని ద - దమగ । గమదనిసస । రి స - స నిదని - దమ - గ రి । స ని । సారి ॥

[illegible] । [illegible] । మఅఅఅ - అఅ - [illegible] ॥

ఉపా-అంగ.శు.మ-ప.కాని

23. జగన్మోహినిరాగము - రూపకతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ స గ మ ప ని స

అ స ని ప మ గా రి స

ప॥ శోభిల్లు సప్తస్వర - సుందరుల భజించు మనసా ॥శోభి॥

అ॥ నాభీ హృత్కంఠ రసన - నాసాదుల యందు ॥శోభి॥

చ॥ ధర ఋక్సామాదులలో - వర గాయత్రీ హృదయమున - సురభూసుర మానసమున - శుభ త్యాగరాజునిరుడు ॥శోభి॥

రాగలక్షణము :— 15 వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళజన్యము. ఔడవషాడవరాగము. ఆరో [illegible] ధైవతమున్నూ అవరోహణమున ఋషభమున్నూ వర్జ్యములు. అంతరగాంధార కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినవి.

చ॥ (1) గా , రి స రి ॥ పా గా మ మ ॥ (2) గ మ ద ప ద ప - ద మ గ , గ రి ॥ గ , మా - గ మ పా - మ ప ।
[illegible]

(3) ప మ ప రి ప ని - ప మ గ , గ రి ॥ గ , మా - గ మ పా - మ ప ద ॥
[illegible]
మ ని పా - ని ప గ రి పా - ప ని ని పా , ని ద మా - ప మ గ , గ రి ॥ గా ॥
[illegible]

అ॥ , పా ని ప గా ॥ మగరిని - ప రి ప ॥ ప గ మ గ - ప రి ప ని - ప ని ప మా । గ మా ప ని - ప ని ప మా - గరిసరి
[illegible]

చ॥ మ మ పా మా ॥ ప ద ప ని - ప ని ప మ - గా ॥ గ మ - ప ని పా - రి ప ని । ప రి ప ని - ప మ గా
[illegible]
, మ ద ని - ప ప ॥ గా రి స రి ప ॥ , ప ప - ప ని గా - రి గ ॥ పా - ప ని ప మా - గ మ గ రి । గా ॥
[illegible]

౧౬-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 24. చక్రవాకరాగము - త్రిపుటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ద ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఎటుల బ్రోతువో తెలియ - ఏకాంత రామయ్య ॥ఎ॥

అ॥ కటకట నా చరితము - కనకచేలమయ్య ॥ఎ॥

చ॥ ఒట్టి గాస్తుతించి - ధనికుల తెగడితి. పుట్టు లోభులను - పొగడి సాకజితి - దుష్టులతోఁగూడి దుష్కృత్యములు
చల్పుటట్టుచేసిన త్యాగరాజుని దయతో నేలు ॥

రాగలక్షణము :— 16 వ మేళకర్త సర్వస్వర సంపూర్ణ గమక వరీక రక్తిరాగము. శుద్ధఋషభ కైశికి నిషాదములు ముఖ్యమైన జీవ
స్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

ప॥ ,, స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ద ని సా ప ని ధా పా । ప మ ధ పా మ గ రి గ మ x రి , x రి స ని
,, ఎటు లా బ్రో । తు వో తె లి యా । ఏ ఎ ఏ క అ అం తా । ర అ అ అ అమా య్య అ అ అ । అ అ అ అ
,, - స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ధ ని సా రి స ని స ప ని ధా ధా ని ధ పా । ప మ ధ పా మ । రి గ మ x రి । x రి స ని
౨ = ఎటు లా బ్రో । తు వో తె లి యా । ఏ ఏ ఏఏఏఏఏ ఏ క అ అంతి అ అ । ర అ అ అ అ మా య్య [illegible]
.. - స రి గా మా । ప మా ధ ప దా । ద ని స రి గ రి స ని - ద ని స రి రి స । ని ద ప ద ని స ని స ప ద ని ద మ మ । [illegible] స ని
అ౨ - ఎటులా బ్రో । తువో తెలియా । ఏఏఏఏక అఅఅం-తఅఅఅఅ । ర అ అ అ మ అ అ అ అ అ య్య అ అ [illegible]
.. - స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ధ ని స రి గ మ గ రి స ని ధ ని రి స । ని ధ ప స ని ధ మ మ గ మ మ [illegible]
అఅ - ఎటులా బ్రో । తువో తెలియా । ఏ ఏ ఏ ఏ క అ అఅం తి అ అ అ క అ । అఅఅమఅఅఅఅ య్య [illegible]

అ॥ ,,, ధ ధా ని ధ మ మ ధా । సా స ని ధా స ని గ రి సా । ధా, ని సా స ని ధా పా । ధా ని ధ సా ధ మ మా మ గ రి మ మ గ రి । [illegible] ని ॥
,,, శ్రీ టా క అ అ అ నా । చే ఇ ఇ ఇ ఇ అ అ యూ । కో, అ అ గ్గ అ అ కో । దో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ రా మా అ అ య్య [illegible] ॥

చ॥ ,, - ప పా పా । మ గ రీ గ మ పా । ని ద ప మ
,, - క ట్టి గా । ష్టా యె దా ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ
,, - ప పా ప ద ని ద మ ప ద ప ప మ రీ గ మ పా । ని ద ప మ గ మ పా గ ద ప మ పా । స రి గా పా
అఅ - క ట్టి గా అ అ అ అ అ అ అ ష్టా యె దా ఇ ఇ ఇ । [illegible]

, దా - ని పా మ గ ధ ద , । ప మ గ పా గ రి గ పా

ఇ ఇ - వట్టా గా ఓ ఓ ఓ ఓ । భూ మగో లా మమ యే హా

, , - పా ప మ గా మా । గా , ప ధ సా పా ।

తు తు - రో ట్ట ఊ ఊ ఇ గా ఓ ఓ ఆ క్షే తే ।

ప ధ ప మ - ధ గా ని స స నీ । సా , ని సా ప ని స్స స స స

ఇ ఇ ఇ ఇ - గ్గా ల ఈ ఈ ఈ । లో ఓ ఓ గు ను యటేటి వ దే

, , - ప గ గా రి గ సా । మ గ ప మ గ సా రి రి స సా

ఇవ - తి [illegible] ఇ । ము యే యీ దే పాటల్పు న తో

, , - ధ ని సా సా । ప ని ధా ధా , ని సా । గ మ ప ధ ని స ప ని ధా పా

ఇవ - క ట్టా తే । నే వ నా త్యా అ గా । క ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ గు జా ని

ప మ ధ పా మ గా రి ప మ గ రి । గ రి స ని ॥ఇ॥

ద ఆ యా ఆ ఆ నో ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ । ఓ ఓ ఓ ఓ ॥ఎటు॥

౧౬ - అంగ - ప - చఛ - కైని

25. మలయమారుతరాగము-రూపకతాళము

ఆ. స రి గ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ మనసా యెటులోర్తునే నా - మనవిని చేకొనవే ఓ ॥మనసా॥

అ॥ దినకరకుల భూషణుని - దీనుడవై భజన జేసి దినము గడుపుమనిన నీవు - వినవదేల గుణవిహీన ॥మనసా॥

చ॥ కలిలో రాజస తామస - గుణములు గలవారి చెలిమి గలిసి మెలసి తిరుగుచు మతి- కోలను గడపకయే-సులభ ముగా గడతేరను - సూచనలను తెలియజేయు వెలయను త్యాగరాజుమాట - వినవదేల గుణవిహీన ॥మనసా॥

రాగలక్షణము :— ఇది 16-వ మేళకర్త చక్రవాకరాగజన్యము. షాడవరాగము షాడ్జమము వర్జ్యము. అంతర గాంధార కైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఉదయము పాడదగినదని కొందఱి మతము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినదని మఱికొందఱభిప్రాయము.

ప|| గా పా - ధ ని సా - ని స ని ద
మ న - స ఆ ఆ - ఎటులో.ర్తు

గా పా - ధ ని సా - , గ రీ
మ స - స ఆ ఆ - ఆ ఎటులో

గ ప ధ ప - ప ధ ని ధ - ధ ని సా
న ఆ ఆ ఆ - మ అ న అ - వి ఇ ని

అ|| , , - గ సా - ద నీ - నీ నీ
దిన - క ర - కు ల

, , - గ సా - ద నీ - సా రీ
ఇఇ - దిన - క ర - కు ల

, , - స రీ గ రీ గా , ,
ఇఇ - భ ఉ ష ణ ఉ ని

రీ రీ - రీ రీ - రీ స
దీన - ముగ - డై వై

ద ని - స రి సా - , నిధనిసా
భ జ న ఆ జే - సిఎఎఎల

సా , , , , - గ స గ రి స రి
[illegible] ఒ ఒ ఓ - [illegible]

సా , , , , - రి స ని ద పా
[illegible] ఒఒ ఒఒ - [illegible]

రి స ని ధ ప గ - ధ ప గ రి స రి || గాపా ||
నె ఎ ఎ ఎ [illegible] - [illegible] వి ఎ ఒ ఒ || మన ||

సా , , , , సీ గా సా , ,
[illegible]

సా , , , , - సా రీ రీ
[illegible]

సా గం రీ సా - , , రి స సా
[illegible]

సా సా సా - [illegible]
[illegible]

గ స [illegible] || గాపా ||
[illegible] || మన ||

చ॥ ,, - నిదపా , - గగమదా
॥ రి లో౦ - ఓ ర అ అ

పా - గగ దా పా - గరిసా
మ - గ గ నా ౽ - గుల

గ మ ద ని దా - దనిదపా
గ అ ల ౽ సి - మిఎలఅసి

స రి గా - ,, గ పా పా
॥ అ అ - ల ము గ డ

దా దా - మ ద పా - ని ప ని ద
గ ను - గి ఆ ఆ - మ అ అ అ

, రి గ రి గా - రి గ , , సా
౽ అ ఆ ఆ గి దె ఎ రి జ వే

గా గా దా పా - గ రి సా
తి య గు ను - మ అ గి

దా దా - దా ని ద - దా ని ద పా , ,
వ క - ను ఎ ఎ - ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ

కులకీసుగా నడచేగను - కొంచెవలెను తెలిచూచేయు - వెలయు త్యాగరాజు మాట వినవలెను గుంపిపోన. (అనుపల్లవివలె)

చరి.సాగ.శుమ-ప.శుధ.శుని

26. చిత్తరంజనిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. సరిగమపధని
అ. నిధపమరిగరిస

ప॥ నాదతను మనిశం శంకరం - నమామిమే మనసా శిరసా ॥ నాద ॥

అ॥ మోదకర నిగమోత్తమ సామ - వేదసారం వారం వారం ॥ నాద ॥

చ॥ సద్యోజాతాది పంచవక్త్రజ - సరిగమపధనీవరసప్తస్వర - విద్యాలోలం విదళితకాలం - విమలహృదయ త్యాగరాజపాలం ॥నాద॥

రాగలక్షణము :— ఇది 19-వ మేళకర్త ఝంకారధ్వని రాగజన్యము. సంపూర్ణ, వక్ర, నిషాదాంత్యరాగము. శుద్ధధైవత (కంపితము) శుద్ధ నిషాదమున్నూ రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

। అనుద్రుతము	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ , , - రీ , , రీ - గా మా . ప మా నాఆఆద - తి ను ఉ ము ని	పా , , ప మ [illegible] - శ ం ం ం ం ం [illegible] ం -	, , గా [illegible] రి రి స ం ం [illegible] ం ం ం ం
(2) ని స - రీ , , గ రి గా మా , ప మా ం ం - నా ఆ ఆ ద అ తి ను ఉ ము ని	పా ద ని ద ప - మా ప మ మగ శ ం ం ం ం - ం ం ం శం	, గ , గ రి రి స [illegible]
(3) ని స - రీ , , గ రి గా మా , ప మా ం ం - నాఆఆద అ తి ను ఉ ము ని	పా ద ని [illegible] ప ద పా మా ప మ శ ం ం ం ం ం ం ం శం	మ రి [illegible] గ రి రి స [illegible]
(4) నిస - రీ , , గ రి గా మా , ప మా ంం - నాఆఆద అ తి ను ఉ ము ని నిస - రి గ రి , , రీ - గ రి గా ప ము ం ం - న ఆమాఆఆమి- మొవ వి ము [illegible]	పా ద ని [illegible] శ [illegible] పా [illegible] పా [illegible]	మా [illegible] మ గ గ రి రి స [illegible] ం ం ం గా , , గ [illegible] । ని స - రీ , , రీ॥ [illegible] నాఆఆద॥
అ॥ , , - పా , , పా - మ ప మా . . మ [illegible] మో ఓఓద - [illegible]	మా ప మ [illegible] గ రి సా [illegible]	రి [illegible] గా మా , , [illegible]

,, - పా నీ ని దా ని ద పా - మా ప మ మా మ గ రిగ | పా ప మ రి గ రి పా | రీ , గ మా గా మా , ,
అఅ - కా ఒ ఒ ఓ ఒ ఒ ద - కీ ఇ అ రా అ అ నిగ | కో ఒ ఒ ఓ త్త అ మా | ప అ అ అ అ మా అ అ

,, - పా , ద ని నీ ని ద - పా దా ప ద ని | , , ని ద ద ప పా | , , , , , , , ,
అఅ - కే ఎ ద పా అ అ అ - ర ం ం ం ం | ఎ ం ం ం ం ం ం | ం ం ం ం ం ం ం ం

, , - పా , ద ని ని ని ద - పా దా ప ద ని | దా ని ద పా మా ప మ రీ | మాపమరీగరిరిస । నిస - రీ ,, రీ ||
ంం - కే ఎ ద పా అ అ అ - ర ం ం ం ం | వా అ అ అ ర ం ం ం | వాఅఅఅర ంంం । ంం - నాఅఅద ||

అ|| , , - మా పా , , - మా , , పా , , | దా ని ద ధ ప మా | మా ప మ మా గ రి రీ
స ద్యో ఒ ఒ - జా అ రా అ అ | వి ప ం ం ం వ | వ అ అ అ క్షి) ఇ అ

, , - స రీ గ మా - పా దా ప ద ని | , , ని ప మా , , | గా , , గ రి రీ
అఅ - స రీ గ మా - ప ద ని ఇ తు | అ ఇ ర ద పా అ అ | స్తా అ అ స్య అ రా

, , - మా పా , , - మ ప ప మ గ రి పా | , , రి గా రి పా | రి గ మ గ మా , ,
అఅ - వి ద్యా అ అ - లా ఒ ఒ ఒ ల ం ం | ం ం వి త ర త | క అ అ అ లం ం ం

, , , - గ మ స దా - దా దా ప ద ని | , , ని ప ని ద మా | రి గా గ రి రీ । నిస - రీ , , రీ ||
ంంం - వి మ ల హృ - ద య ర్థ అ గా | అఅ క అ అ అ జా | పా అ లం ం ం । ం ం - నాఅఅద

27. భైరవిరాగము - ఆదితాళము

శుద్ధ-సా.గ.శు.మ.ప-చ.ధ-కై.ని.

దివ్యనామ సంకీర్తనం

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘువర సుగుణాలయ - సరసిజలోచన వినోదనాథ ! ॥ శ్రీ ॥

అ॥ తెరానలేని పరాకుకేటికి - విరాన నను బ్రోవగరాజా రావా ? ॥ శ్రీ ॥

చ॥ (1) కమలాహితనుత - కమలాహితధర - సుమతి శాలినీ నన్ను మన్నించరాదా ? ॥ శ్రీ ॥ (2) కనికరముతో నను - గని కరుణను నిధి దయవుంచ ఒక మనవిని వల్కరాదా ? ॥ శ్రీ ॥ (3) ఆగమ మూల అవనిజాలోల - వేగమే తెలుసుకో త్యాగరాజ నుత ॥ శ్రీ ॥

రాగలక్షణము :— ఇది. 20-వ మేళకర్త సంపూర్ణరాగము, భాషాంగరాగము, సప్తస్వరములు గలుగు వక్రేతర త్రిరాగము, ఆరోహణమందు చతుశ్శృతి రిషభ సాధారణగాంధార శుద్ధమధ్యమ చతుశ్శ్రుతి దైవత కైశికి నిషాదములున్నా, అవరోహణమందు శుద్ధదైవతమున్నా కొన్ని సమయములందు చతుశ్శ్రుతిదైవతమును రాగచ్ఛాయకై, (సంగమకాలమందు) అనగా ఉదయాన ఆరుగంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడవగినది. సాయంకాలమందు పాడదగినదని కొందరి అభిప్రాయము.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
స॥ ప ధ నీ - ని ధ ప ప - మ ప	ధ మ గా - మ	పా - ప మ
శ్రీ - రఘు వ ర - సు గు	ణా ల ల - ల	యా౼ రామ

ని ప ని సని - ద ప - మ ప
శ్రీ ర ఘుకు - ల రం - సుగు

ని - ప ని సా రి స - ని ద పా - మ ప ద ప
శ్రీ - ర ఘుపూకుల - తి ల కా - సుగు గుణ

స ప ని స - రి గ రి - స రి ని , - దపా - మపదప
శ్రీ ఇ ఇ ఇ - తి ఇ ఇ - ం ఆపూర్ణ - వరా - సుగుణ

స ని పా - ప ద మ ప - ప మ గా - రి స
స అ రా - నీ ఇ ఇ అ - గ్రా ణీ ణీ - దశ

అ॥ ప ద ని ద పా - ని ద ప మ
త అ రా జ తే - వి ఇ ఇ ఇ

ప ద రి స ని ద - పా - ని ద ప మ
త అ ర అ అ న - తే - ం ఇ ఇ ఇ

స రి గ రి - రి స ని ధ - ప ద ని స - నిదపమ
త అ ర అ - అ అ న అ - తె ఏ ఏ ఏ - విఇఇఇ

ద ని సా రి - రి గ రి సా
వి ఇ రా న - న అను శ్రీ

మ గా మ గ గా - మ
ఆ అ అ అ అ - అ

ప మ గ మా గ - మ
గ అ అ అ అ - అ

ప మ గ మా గ - మ
గ అ అ అ అ - అ

రి స గ గ రి - గ మ ప
ం ఇళ్లో ఓ - ద అ అ

ప స ని ద
గ ఆరా కు

ప ధ ని ధ
ర అ రా కు

సా స ని ని ధ
వ గ అ అ కు

స స - ప ధ ని స
ద గ - ర అ అ అ

పా - ప ద ప గ
యా - ర అ గు అ

పా - ని ధ ప మ
యా - ర అ మ అ

పా - మ ప ధ ని
యా - ర అ వా అ

మ ప ధ ని - ధ ప మ ॥పదని॥
న అ అ అ - ధ అ అ ॥ శ్రీఇఇ ॥

ని స స
తే టి ॥

సా , ని - స రి గ రి
తే ఎ ఎ - టి ఇ ఇ ఇ

ని స స
తే టి ॥

రి గ రి స ని ధ - ప మ॥ పధని ॥
న అ అ అ-ద అ ద అ ॥ శ్రీఇతి ॥

చ॥ , మ పా ద పి - పం ప ద ప పా	, - ప గా ఠ పా	పా ర ప ని - ద ప
, అ ఆ గ మ - మురుఉ ఉ లా	, - అ రా ని	లో ఓ ఓ ఓ - ఓ ల
. ప సా ఠ సా . ప ని ఠ ప - ని ద పా	ప ద ని - ధ ప	మపధప - ని ధ ప మ ॥పదని॥
అ - జె ప గ మి - రె ఏ ల ఉ - సు ఉ రా	త్యాఅ ల - గ ర	జఅఅల - మ ఉ ల జ ॥ శ్రీదఈ॥

1, 2 చరణములు చరణముకలె పాడుకొనవలెను.

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

28. భైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స (చ)

అ. స ని ధ ప మ గ రి స (శు)

రాగలక్షణము - ఓ ఆ శృతియందున్నది.

[శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యర్‌గారి కృతి]

ప॥ ఇక సనూ బ్రోవకున్న నిను విడువను గాదు ఇక్కా ముగాను ఒక్కెడ మనోహరమా ॥ఇక॥

అ॥ ఒకసారికైనా నన్ను చూచిన నీ గాను చేయుట నీకు న్యాయమా బాల ॥ఇక॥

చ॥ భవసాగరమందు మునిగి వేదనల శక్తి భువనమందు నే తిరిగి బ్రతిమ ఔంటి - నాయేడ గాత్రోచగ యీ ధరలోన కన్నులగా వేడితి శ్రీ కేశవ యన ॥ఇక॥

ప్రతిక 4 అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
చ॥ , , , - గ ధ గ రి - గ రి గ మ పా - దా , ని	సా , - సరిసనిధా పా -	మపమ ధపమ గా - రీ , గ పా 1
, , , - ఇ క సనూ - బ్రోఒఒ ఒ వా - కూ , ఉ	న్నా , - నీఇనుఉ విడూ -	గ ఉఉ ఉఉఉ ఉ - దూ, ఉఉ

[illegible] ని - సనిగరి - సగరిగమపా - మ ప ద ని సా	,, - ధ ని సా రీ స ని ధపా	మపధపపమగా . రీ , గ సా 2
[illegible] న నా - బ్రొఒఓ అ - - కు ౦ ౦ ౦ వ్వా	,, - ని ఇన్నా ఉ ఉఉ విదూ	వఅఅఅఅ అ అ - నూ. ఉ ఊ
[illegible] - గరిగ స్థి గారీ - రిగమప - పమగరి - మపదప - మపదని	సా , - స ని ధ పా	మపధపపమగా రీ , - రి 3
[illegible] - బ్రొఒఒ - వఅఅఅ - కుఉఉఉ -వఅఅఅ	అ , - వి మ వి దూ	వఅఅఅఅఅ అ మా, - ర
సా , - రి స్థి సా గా , గ రి స - రీ మపధపపమగా	రీ ,, - ప మ పా	గా . ని సా స ని ధ ప
నా, - నిక్కొనా గా , ఉఉ ఉ - బల్ కఎఎఎఎఎఎ	దా,, - మ అ అ	అ , అ ఆ నా ఒ ంఅ
మగ రి - గ స్థి సా - గా, గ రిస - రీమపధపపమగా	డిటో	ధ ని స రి గ మ గ రి - స రి గ రి -
ర అఅ - నిక్కొమా - గా, నఉఉ - బల్ కఎఎఎఎఎఎ	డిటో	ను అ అ అనో ఒ ఒఒ - నం అఅఅ -
		స రి స - ని॥ ధ ప మ గ రి స ॥పల్లి॥
		అ అఅ అ॥ ర అ మ అ అ అ ॥ఇట॥
॥ , , , - మపసాని సా - రి స్థి సని దా ప - ద	మా - పా , ధ ని ధా	ధా , ని సా ని సా
, , , - మగణాల వా - తే ఎ ఎఎ ఎ ఎ - వ	నూ - ఎ , ఎ ఏం టీ	యూ , [illegible] ఊఊ చీ
సా ; - ని స రి సా - రి రీ స ని దా - ప ద పా	,, - ధ ని స రి స ని ధాపా	మపమ ధపమగా రీ - రీ . గ।
న [illegible] - న గ మ కే - యూఉఉఅఅ - రి జ హా	,, - వ్య అ అ అ అ అ అ యా	మఅఅ అఅఅ అ అ - రా,అ।
		స మ గ రి స ని ॥పల్లి॥
		మ అ అ అఅ అ ॥ఇట॥

చ॥ ,, - పదపా ,, - పా పాదప మా మాప ద ని స	నీ , - ప ధ మ పా	,,, - నీ ధ ధ ప
,, - ధపసా ,, - గా గాఅఅ అ - మంమఉఉఉఉ	ఊ, - ము ని ఇ గి	,,, - వే ద న ల
పదమ - పదపమా - మపదపపమగా - రీగరి - రిస	నీ సా , రి మా	పా - సా స ని ధా రి
జేఇక్క్ - భువనమం-గుఉఉఉఉఉఊ - నేఎఎ- లిఇ	రీ గి , ప్ర తీ	నా - జెం ది ఇ ఈ తి
సా , - సాపసా స ని స రీ - సనిద పాదని దపాద	మా - పా , ధ నీ ధా	ధ ని స ని రీ సా
నా , - ఎవ గా-రొఒ ఒరి - ఎఅఅ - గాఅఅ అఅఅ	అ - ఈ , ఇ ఈ ఈ	ద అ ర అలో గా

సా ని - నిగరీసా - సాని - సనిరిసనిదాపా । ,, మ ప ధ ని సా । ని ధ పా - మా పా - మపధప । మ ప మ గ రి స ॥ఉప॥

నా అ - నెంలగా - వే ఎ - ఎఎఎ-డిఇఈతు ,, శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఈ । శ ఎ పా - గా అ - అఅఅఅ । యా అ న అ అ అ ॥ఉప॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

20-వ మేళకర్త. నఠభైరవిజన్యము

29. భైరవిరాగము-రూపకతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప $\overset{\text{చ}}{\text{ధ}}$ ని స

అ. స ని $\overset{\text{శు}}{\text{ధ}}$ ప మ గ రి స

ప॥ ఉపచారము జేసేవా - రున్నారని మరువకురా ॥ఉప॥

అ॥ కృప కానలేని నేను - కీర్తిని బల్కుచు నుండగ ॥ఉప॥

చ॥ వాకిట నీ పదిలముగా - వాతాత్మజు డున్నాడని - శ్రీకరులగు సీతమ్మలు - జేరియున్నారని యేకాంతమున [illegible]
యేర్పడియున్నదని శ్రీకాంత పనులెల్లను శ్రీ త్యాగరాజార్చిత ॥ఉప॥

రాగలక్షణము :— 27-వ కృతియం దున్నది.

ప॥ , గ మ గా రి స ॥ సా - స రి గా రి ॥ , - గ మ పా ద ప ॥ మ గ మా - ధ ప - మ గ రి
, ఉ ప చా ర ము ॥ జే - సే వా ॥ , - రు ను న్నా ర ని ॥ మ ఱ వ - క కు - రి ఆ ఆ

స రి - డిటో ॥ డిటో స రి గా - రి గ మ ప - ధ ప ॥ మ గ మా - ధ ప ప మ - గ రి
ఉ ఉ - డిటో ॥ డిటో రు ను ఉ - న్నా ఆ ఆ ఆ - ర ని ॥ మ ఱ వా - క ఆ కు ఉ - రి ఆ

స రి - డిటో ॥ డిటో రి గ మ ప - ధ ని స రి - స ని ధ ప ॥ స ని ధ ప మా - ప మ గ రి స రి ॥ స రి - గ మ॥
ఉ ఉ - డిటో ॥ డిటో రు ను ఉ ఉ - న్నా ఆ ఆ ఆ - ర ఆ ని ఇ ॥ మ ఆ ఱ ఉ వ - కు ఉ ర ఆ ఆ ఆ ॥ ఆ ఆ - ఉప॥

అ॥ ని ని సా స ॥ స ని - ద ప మా - ప ధ ని స ॥ రి గ రి - స ని ధ ప - స ని ని ద ॥ ద ప ప మ - ప మ గా రి - స ని ॥ స రి - గ మ॥
కృ ప గ ల గ ని - నా ఎ ఏ - న ఇ ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ - త్రి ఇ ని ఇ - జ ఆ ఆ ఆ ॥ స్తుతించుచు - ను ం ం డ - గ ఆ ॥ ఆ ఆ - ఉప॥

చ॥ ని ధ స ధ నీ ॥ ధ ని పా ని ధ ప మ ॥ మా పా ధ ప । ధ ని స ని ధా ప ప॥
రా ఆ కే ట జే ప ఆ ది ల ము గ ఆ ॥ వా తా త్మ జా ॥ ఉ ను ఉ ఉ న్నా డ ని

, మ పా ద నీ - స రి స ॥ స ని ధ ప - ప మ గా రి పా ॥ స ని ధ ని సా - రి గ మ పా ॥ మ గ - ప మ గా - రి
, శ్రీ ఉ క రు - ల అ గు ॥ ని ఇ ఇ ఇ - జ ఆ ఆ ము ఖ్యు లు ॥ జే ఎ ఎ ఎ రి - యు ఉ ఉ ఉ ॥ న్న ఆ - ర ఆ ఆ - వి

, ని నీ - ని ని ॥ ధ ని సా - నీ దా ప ద పా ॥ , మ మ మ - ప ద ॥ నీ స ని దా పా
, ఏకాం ం త ॥ ము ఉ న - జా ఆ న ఆ ॥ ఇ యె ప్ప డి - యు ఉ ॥ న్నా ఆ ఆ ద ని

, ధ ని సా , రి గ రి ॥ ని స రీ - రి స నీ ధ ప ॥ ప ద నీ సా - రి స ని ధ పా ॥ మ ప ధ ప - ని ధ ప మ - గ రి స ని ॥ స రి ॥ గ మ ॥
, శ్రీ ఇ రా , ం త ఆ ॥ స ఆ రు - తె ఎ ఏ ల్ల ను ॥ శ్రీ ఇ ఉ ఉ - త్యా ఆ ఆ ఆ గా ॥ ర ఆ ఆ ఆ - జ ఆ ఆ ఆ - వి ఇ త ఆ ॥ ఆ ఆ ॥ ఉప॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

30. భైరవిరాగము - ఆదితాళము

రాగలక్షణము :– 27-వ కృతియందున్నది.

[శ్రీ పట్టం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

చ
ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
శు
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నీ పాదములె గతియని నమ్మితి - నీరజాక్షి పరాశక్తి ॥ నీపా ॥

అ॥ శ్రీ పంచనదీశ్వరుని రాణి - శ్రితజనపాలిని ధర్మసంవర్ధని ॥ నీపా ॥

చ॥ (1) కామిత ఫలదాయకి కామాక్షి కామదహనుని మనోహరి శంకరి ఓ మహాకాళి కపాలిని ఓంకారి సదని భవాని సామజ వరగమని శుభభాషిణి సకలలోక జనని పాపదవాగ్ని పామరాసుర మదవిభంజని పరాత్పరి పావని శంకరీ ॥ నీపా ॥

(2) ఈ కడు శోకములను నివారింప దైవంబని నేను కోరి కొలచితిని. నా మనవిగల విచారములను తీర్చుము తల్లి పాపాహితమగు దుఃఖసమూహ మపార ఘోరకలుషాకరమగు సంసార కాననమున తిరిగి మిగుల తాపమునొందగా నా మనవు వినవని ॥నీపా॥ (3) నాదు విన్నపములను విని వచ్చి ఆదరించి వెతలెల్లను దీర్పరాదా నేను నీ బిడ్డను గాదా - యిది నీకరుదా నాద వినోదిని మానిని శూలిని - నాగవేణి సుకుమారి సువాసిని - శ్రీ వెంకటేశ్వరుని సహోదరి అఖిలాండేశ్వరి త్రిపురసుందరి । నీపా ॥

త్రేలికి నాల్గక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ , , - రీ సా , , - ధ ని ని ప - ని ద ప ధ ।	ని ధ ని స - ధ మ పా ।	, , , , - ధ మ ప ధ
, , - నీ పా , , - ద అ ముఅ - లె ఎ ఎ ఎ ।	గ అ తి ఇ - యఅ ని ।	, , , , - న అ మ్మి తి

ని ధ - ని స ని ని సా ,, - స ని ని స - ని ధ ప ధ , ని ధ ని ప - ధ మ పా , గ మ గా - ప మ ప ధ

తి ఇ - రి ఇ ఇ ఇ రా ,, - [illegible] - [illegible] , [illegible] - [illegible] , [illegible] - అ అ మ్మ ఇ

ని ప - రి మ గ రి సా ,, - ధ ని స ని - ద ప ధ ని , ప ని ప - ని ప - ప ధ ప , గ మ గా - గ మ గా రి స

తి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ రా ,, - [illegible] - [illegible] , [illegible] - [illegible] - [illegible] , [illegible] - మ్మ ఇ ఈ తి ఇ

ని ప - రి సా - ని ధ ప ధ ని స - గ గ గ గ , గ గ గ గా - గ ద ప ధ మ గ ప మా , ప మ గా రీ ,, రి స

ఇ ఎ - ని రా - [illegible] - [illegible] , [illegible] , [illegible] , శ్రీ ఇ ఈ ఈ ,, ఇ ఇ

డిటో డిటో , రి గ మా ప ధ ని స రి - స ని ధ ప మ గ ప మ , గా రీ ,, రి స , ని స - రీ సా ,,

డిటో డిటో , గ అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ అ అ , శ్రీ ఈ ,, ఇ ఇ ఇ ఇ - ని పా ,,

అ॥ గా ,, - ధ ప ధ మ పా - ప మ - గ గ గ మ , పా పా , ద ని - ని ద ధా , , ధ ని స రి స ని - సా సా

శ్రీ ఈ - ప ం ం ం గ - న అ - చ ఇ ఇ ఇ , ర్వ సా , ఈ ఈ - ని ఇ ఈ , , గ అ అ అ అ అ - అ తీ

పా , - ధ ప ధ మ పా - ప మ - గ రి గ మ , పా సా , ద ని - ని ద ధా , , ధ ని స రి స ని - సా రీ

శ్రీ ఈ - ప ం ం ం గ - న అ - చ ఇ ఇ ఇ , ర్వ సా , ఈ ఈ - ని ఇ ఈ | , గ అ అ అ అ అ - అ తీ

గ గ గ - సా రీ - ని రి స ని - ధ ప ధ ని | పా ,, - ,,,, , ప ని ధ ప మ గ రి స - రి గ మ ప ధ ని స రి

శ్రీ ఇ ఇ - ఇ రా - రా అ అ అ - లి ఇ ని ఇ | యా ,, - ,,,, , అ అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ అ అ

డిటో డిటో | సా ,, - స ని ధ ప | మా , ప గ రి - ప మ ప ధ | ని స - రి సా ॥

డిటో డిటో | రా ,, - ర్వ అ పం | వా , అ అ అ - గ అ ని ఇ | ఇ ఇ - నీ పా ॥

చ॥ మా గ గ - రి రిగగ రి స - మా గ గ రి స । గ రి స - ని ధ ని ని స । రి గ మ ధ - ప మ గ రి
శ్యా మి ళ - ఫలదఆయుక్ - శ్యా మ అ రి ఇ । క అ మ - దహా ను ని మ । నొ ఒ హా రి - శ ం క రి

గ రి గ - మ ప మ - పా , ద ప - ధ ప మ-గ మ పా । మ ప మ గ - గ రి స రి । గ - మ ప గా - రి ,,
ఓ ఓ ఉ - హా ఆ అ - కా , ఆ ఉ - స ఆ న- అ ని ని । ఓ ం ం క - ఆ రి క ద । ని - ధ ఆ వా - నీ ఈ

పా మ గ రి స - రి గ మా - గ రి - మ గ రి స । ని స రి - గ మ ప - ప ద । ధ పా మ - ప మ ప - ధ ని స
సా మ జ వ ర - గ మ ని - శు క - ధ అ షి ణి । స క ల - లో క - గ వ । నీ ఈ ఇ - ప అ ప - ద హా ని

ధ ప ధ - నీ - స రి గ రి - గ రి స స రి - ని ద - ని స । స గ రి , రి సా - సా । ని ధపా - పా,మగమప । నిస - ॥శ్రీసా॥
ప అ మ - రా - అ అ కు ర - ము ద వి ధ ం - ం ం - జ ని । ప అరా , త్ప ర - పా । ర అ గి - శ ంక ఆ । రి ఇ - ॥శ్రీసా॥

2-8 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని. 31. ఆనందభైరవిరాగము - మిశ్రచాపుతాళము ఆ సగరిగమపపపనిస
అవరో-చ-ధ-పలుకును [శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మరివేరె దిక్కెవరమ్మ అంబ - మహిలో నన్ను బ్రోచుటకు ॥మరి॥

అ॥ శరణాగతరక్షకి యని - నిన్ను సదా నేను నమ్మితినమ్మ నీ - నా - కే. ॥మరి॥

చ॥ శుకశ్యామలా - ఘనశ్యామ కృష్ణుని - సోదరి కౌమారి - ఆశ్రితజనకల్పకశాఖరి - బింబాధరి - అపాంగకృపానిధి నీవే
రక్షింపు ॥మరి॥

రాగలక్షణము :— ఇది 20 వ మే. నఠభైరవి జన్యము. ఆరోహణ క్రమము షాడవ. అ. క్ర. సంపూర్ణరాగము. సాధారణ గాంధార, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఈ రాగమునకు కైశికి నిషాదము నాదుకి యుండ [illegible]న్నది. రిధని - పధనిప అను ప్రయోగములు రాణింపజేయుచున్నవి మూడు వేళలయందు పాడవచ్చును. అంతర గాంధార, చతుశ్శ్రుతి ధైవత - కాకలి నిషాదములు సందర్భానుసారముగా పలుకును.

పా ని సా సా ,, - మపనిపాని నిపమాపా - గమాపామా - పమగరిగామా (1)
మ రి వే ఎ ఎ - వేఎఎ ఏ ఎ ఎ ఎ ఏ ది - క్కె వ రు - మ్ము అఅఅఅం

నిసా నిని - రిపనిదదా నిదధప, ప - గ మా పా మా - మాపమ గరి గా మా (2)
మ రి వే ఏ - రె ఎ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ది - క్కె వ రు - మ్ము అఅ అ అ అం బ

నిసా గా, రి సా స ని - రిపనిదదా పా ధపామ - గా, మా, మపద పపమమా-మాపమగరిగామా (3)
మ రి వే ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ - రెఎఎఎఏ ఏ దిక్కె - క్కె_ఎ వ అ రు ం ం ం ం ం ం -మ్ము అఅఅఅఅం

నిసా గరిరిమ గరిసా - సారిప నిదధా పా దపామ - గా, మా, గమపమ మపధప - పమగారీ సరి పమా (4)
మ రి వేఎఎఎ ఎఎఏ - రె ఎఎ ఎఎ ఏ ఏ ది క్కె - క్కె_ఎ వఅ రు ౦౦౦ ౦౦౦౦ - మ్ము అఅఅ అంగాఅఅఅ

సా, రి సనీ సా ,,-సాగరీనీ సాగాగరిరీ - గారిగామా - నిపా గమాగ పా॥
ముజ్జగ ఇఇ లోఓఒఒ-ఓఒఓఒవఅన్న ఉఅఉ బ్రోచుటకు - మరి కా ఏ ఏ ఏ॥

అ॥ స సా సా , , - సరిరి సని , , సా- పదా గరి సా-సా రి స ని ధ ని పా
శ ర ణా అఅ - గ అర అ అఅఅ ర - క్ష I ణ అ ని - రి ఇ ఇఇ ఇ తమ్ము

పా , సా , , - ని దా పా దపామ - గ మా పా పా - ప మ గ రి గా గ మ -
స ఆ దా త - ని ను నం ం ం ం - మ్మి తి న మ్మి - మా ఇ ష ద నా కి ఇ -

చ॥ పా ,, ధ ప మ - గ ప మ గ మ గ రి - గా మ ప గ మ ద - ప మ గ రి స గ మ
పా ల ద యుగ - ముమ ది ని ద ల చి - కొ ర తి వి ను ము - మ ద గ ల గ ను వ

ప మ గ మ గ రి గ - రి ని స ని గ రి ని - ని ప స గ గ మ మ - ప ప మ గ గ మా
ఎ యి ల ను తెంపగ - నిపరి మొస గుస - తి తి ము వి ను ము ది - మ య ఉ ర కి నే

ప ప ప ద ప ని ద - ప మ ద ప ద మ ప - గ మ ప మ గ రి ని - స గ రి గ మ పా
ము ద ర ర ష్ర స తి - ని మ హృదయములో - గ తి య ని గ ల చి - ను తి స రి పి తే

ద ప ప ని ప గ రి - మ గ రి స రి స ని - రి సా ని ద ధ ప - , మ గ రి గా మ ॥నిపా॥
మూదముతో గల ము - ప గు ట కుధ రలో - వ తా వ ని కుశూ ఉహా ల ని వే గ ॥ మరి ॥

చ॥ స పా దా , , - మ గ ప మ గ రి గా ,, - గ మా పా పా - ప మ గ రి రి గ రి సా -
త రి క్యా అల - ము అ అ అ అ అ లా అ - ఘ న క్యా మా - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ స్థూ ని -

పా , గ రి స - ప మ గ రి గా మా - { అకళం - కకళా - ధరిరిం - గాధగ-
సా ఓ ద అర - గా ఉ ఉ మా రి - { అ పా - రకృపా-పధినీ- రక్షింప ॥మరి॥ } అనుపల్లవి పాడవలెను.

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

32. ఆనందభైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిస

అ. సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము :- 81 వ కృతియందున్నది.

[శ్రీ మాతృభూతయ్యగారి కృతి]

ప॥ నీమది చల్లగ నన్ను బ్రోచుట-కేమయ్యా శంకరి ॥నీమ॥ అ॥ సోమశేఖరుని రాణివై-కులగిరి [illegible] ॥నీమ॥

చ॥ తల్లిదండ్రి గురుదైవము నీవని - నమ్మియున్నాను నీ పాదభక్తియు నే [illegible] - [illegible] శ్రీ త్రిశిరగిరి సుందరి ॥నీమ॥

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ప మ పా ద ప గా	ధ మ ప మ - గ మ ప ధ	మ ప మ గ - [illegible] 1
ని ఇ ఈ మ ది చా	ల్ల అ గ అ - న అన్నా ఉ	[illegible]
ప మ పా - దా పా ప ప ప మ గా	ధ ప ప మ - గ మ ప ద	మ ప మ గ - [illegible] 2
ని ఇ ఈ - మా దీ - చ అ అ అ అ	ల్ల గ అ అ - న అన్నా ఉ	[illegible]
ప మ పా - పా సా - సా రి ప ని ద	ధ ప ప మ - గ మ పా ధ ప	[illegible] 3
ని ఇ ఈ - మా దీ - చా అ అ అ అ	ల్ల అ గ అ - న అన్నా ఉఉ	[illegible]
ప మ పా - సా స ని - సా గ రి	గ మ ప మ - గ మ పా ధ ప	[illegible]
ని ఇ ఈ - మా ది ఇ - చా అ అ	ల్ల అ గ అ - న అన్నా ఉఉ	డిటో
ప మ పా - పా సా స రి గ రి ని స రి స	ని ధ ప మ - గ మ సా ధ ప	డిటో
ని ఇ ఈ - మా దీ చ అ అ అ అ అ అ అ	ల్ల అ గ అ - న అన్నా ఉఉ	డిటో

ప మ గ రి సా - రి స రి స ని,
కే ఎ ఎ ఎ ఏ - మం o o o మ్మా
అ॥ పా ప - సా̇ స̇ స̇ స̇
సో మ - శే ఖ రు ని
ద ప ప మ గ గ మా - పా ప ప స̇
సు ఈ గ o o o ధీ - కుం త ల o
చ॥ ప ద ప సా̇ స̇ ప స̇ - ని ద ప మ గ రి స ని
ప ద ని పా ద మ ప - గ మ గ ద ప మ గ రి
ని స మ గ రి గ మ ప మ గ మ గ రి గ మ
స̇ గ̇ రి̇ గా̇ మ గ మ గ̇ రి̇ స̇ - గ̇ రి̇ స̇ ని ద
చ॥ పా ప ని ప ని ప పా ద ప మా
త ల్లి ద o o o ద్రి గు ఈ రూ
ప మ గ రి సా రి స రి స ని
ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ల్ల అ పు డు నీ
పా ని ప మా - ప స̇ స̇ స̇ స̇
యూ ఊ ఉ ల్లా - ము ఉ స ని ను
పా ద ని ద ని పా ప మ గా మా - గ మ ప మ
కే o o o o o o కే అ అ రీ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ

రి స స మ - ధ ప ప మ
కే o o o - o o కే అ
ని స̇ రి̇ స̇ ని ధ పా
ర అ అ అ అ అ ణి
ని ధ పా - ధ ప ప మ
o o బా - ము [illegible]
పా , మ గ రి గ మ
స గ [illegible]
గ మ ప సా ని [illegible]
ప - [illegible]
[illegible]
[illegible]
పా [illegible]
[illegible]
ని [illegible]
[illegible]
గా - [illegible]
[illegible]

గ రి గ గ మా ,, ॥ ప మ॥
అ అ అ అ రీ ,, ॥ ని ఇ॥
ప ని ధ ప - మ గ మా
ర ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ నా
గ రి - స గ మా మా ॥ ప మ
అ అ - యం o o మ్మా ॥ ని ఇ
ప ధ మ ప గ రి గ మ
గ రి గ గ మా ,,
రి స̇ రి̇ ప నీ ,,
[illegible] మ ॥ని ఇ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ప మ॥
[illegible] ॥ ని ఇ॥

చరి-[illegible]గ.శుమ.ప.చధ.కైని

33. ఆనందభైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము :–31 వ కృతిలో నున్నది.

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి]

ప॥ ఓ జగదాంబా నన్ను అంబ, నీవు జవమున బ్రోవు ॥ఓ జగ॥

అ॥ ఈ జగతికతిస్తు జనులకు, ముని తేజమున రాజవినుతి దయా రాజముఖి, సరోజనయన, సుగుణ, రాజరాజిత కామాక్షీ ! ॥ఓ జగ॥

చ॥ కన్నతల్లి నాడుచింత ఇంక కన్నడ కలుపక తగునా, నిన్ను నే నమ్మియున్న వాడగద - నన్నొకని బ్రోచుట కరుదా, అన్ని భువనంబుల గాచేవు శ్రీకన్నమూర్తి అన్నపూర్ణవరదా, విన్నపంబు విన్నవించి సన్నిధి, విపన్నభయ విమోచన భాగధేయ ॥ఓజగ॥

(2) బాలకుచ శైలబాల శ్రీకళా - లను జనని నిను వినా, పాలనార్థముగ వేగ శైవముల - లోలమతిగ్గు నమ్మితినా, నీలనుత, శిలము నే నెచ్చటి సైనగాన, గాన-లోల హృదయు, నీలకంఠురాణి నిన్ను నమ్మితి, నిజంబుగ బలుకె యిది దయచేసి ॥ఓజగ॥

(3) చంచలాక్షిసుర - సేవిత పూర్వసం, చితములు కలిపితివో - కంచికామాక్షి నేను నిన్ను పాడగాంచితిని, శరణు శరణు నీ, బించుక దృగం చలగతి నా దాస - మంచకమ్మ శ్యామకృష్ణ వినుతా, మంచి కీర్తిమించినట్టి దేవి, మదించి మ దపరాధ ములు సహించి ॥ఓ జగ॥

(చిట్టస్వరము పాడి పల్లవి పాడునేది)

। లఘువు   ౦ ద్రుతము   ౦ ద్రుతము

ప॥ సా , ని - సా సా-సా ద ప పా మా , , గ మ । పా , , - మ ప మా । ప మ గా , మ గా , - గా మ (1)
ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ జ గ । దాం ౦ ౦ ౦ - బ ఆ ఆ । న ఆ ఆ ఆ ఆ న్ను ఉ - అం బ

ప ద ధ ప పా - ప ని ని - ని ద ద-పా , ద పా , మ గ మ । పా , , - మ ప మా । ప మ గా , మ గా , - గా మ (2)
ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ-ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ జ గ । దాం ౦ ౦ ౦ బ ఆ ఆ । న ఆ ఆ ఆ ఆ న్ను ఉ-అం బ

(ఆ)

ప ధ ప ప పా - ని స రి గ రి - ని స రి స ని ధ - పా గ మ । పా , , మ ప మా । ప మ గా , మ గా గా - గ మ
ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ - ఓ ఓఓ ఓ ఓ ఓ - ఓ - జ గ । ద ౦ ౦ ౦ - బ అ అ । న అ అ అ అన్నా పూ - అంబ
ప మ గ రి పా , , - పా , రి గా , రి - పా రి స । ని , - ని పా - స ప । మా , ద ప మ గా - గా మ ॥పా,॥
ని ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ - ఈ వుఊ । ఊఊ - జ వా - ముఊ । ఊ ఊ న అ అ అ - బ్రోవు ॥ ఓఓ ॥

అ॥ పా , - స గ రి - ని స పా - మ గ మ గ - గ రి । పా , ద ప మ - మా । ప మ ప మ - గా , ,
ఈ ఇ - జ గ తి - గ తి య్యై - జ ను ల కు - మ రి । తే ఎ జ ము న - రా । జ వి ను త - యోంఓ
పా ద ప ప - మ గ రి - స సా స - మ గ రి - స స స । సా , ధా ని - పా । , ప మ - గ రి గా మ
రా అ అ అ - జ ము ఖి - స రో జ - న య న - సు గు ణ । రా అ జ అ - రా । అ జి త - క అ మా క్షి

చ॥ ప మ గ రి స ని - స మ గ రి - స ని - స గ రి ని । స గ రి గా మ - ప ద ప మ - గ మ - పా , ,
వ ర శి త గి రి - ని ల యు ని - ప్రి యు - ప్రణయిని । ప ర అ శ క్తి - మ న । వి ని - వి ను - మా అ
ధ ప మా గ రి - గ మ పా , మా , గ రి స సా । , ని ద ప - పా , మ । గ రి సా , - స గ మ ॥పా,॥
మ రి యా ద లె - రు గ నీ ఇ దు ఉ(ప్ర)పంచమునో । ఒ రి ని ను - లిం౦ చు । గ వ ర౦౦ - బా [illegible] ॥ఓఓ॥

చ॥ సా స - పా ప - ప ద ప - మ ప మ - గ రి గ మ । మా , , , , - గ రి । గ మ ప మ - గ రి సా
క న్న - త ల్లి - న అ ను - చిం తి - ఇం తి అ । క అ [illegible] । [illegible] ప గ - త గు నా
ని ని - సా గా రి - గ మ ప - మ ప మ - గ మ । మా , , , మ గ రి । గ మ ప మ - గ రి సా
నిన్న - నే న మ్మి - యు ఉన్న - వ అ డ - గ ద । నా అ [illegible] । [illegible] టి - క [illegible] దా
పా మ గ రి పా గ రి గా రి సా - స । గా రి - గ మ ప - గ మ । [illegible] మ - మ గ సా
అన్న భు వ నం బు ల గా చే వు - ప్ర । [illegible] న్న - ముఊ త్రి - అ అ । [illegible] - [illegible] - వ ర దా

పా మ నీ స - రీ మ గా రీ - పా ని స । ప సా స - స ని ని స పా । , - ప మ గ రి గా మ ॥పా,॥
నిన్ను పంటు - నిన్ను నింటి - సన్నిధి । నిప న్న - భ అ జు ని పా । ఓ - ఉ న శో ఉ రే జు ॥ఓఓ॥

(2 వ, 3 వ సంగతులు, చరణమువలె పాడుకొనవలెను)

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని **34. జయంతశ్రీరాగము - ఆదితాళము** ఆ. సగమధనిస
అ. సనిధమపమగస

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ మరుగేలరా ? ఓ రాఘవ ! ॥మరు॥

అ॥ మరుగేల ? చరాచరరూప ! పరాత్పర ! సూర్య సుధాకరలోచన ! ॥మరు॥

చ॥ అన్ని నీవను చంతరంగమున తిన్నగ వెదకి - తెలుసుకొంటినయ్య; నిన్నెగాని - మదినిన్నెన్న - జాలనొరుల, నన్ను బ్రోవుమయ్య, త్యాగరాజనుత ! ॥మరు॥

రాగలక్షణము :— 20 వ మేళకర్తయగు నఠభైరవి రాగజన్యము ఔడవషాడవ వక్రరాగము, ఋషభవర్జ్యము సాధారణ గాంధార శుద్ధ దైవతములు రాగఛ్ఛాయా స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

☞ క్రింది రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,,, - ద మ పా మ	గా , సా , ధ	స గా మ । దా ,
,,, - మ ర గే ●	రా , ఆ , ఓ	ఓ రా ఘ । వా ,

,,, - ద మ పా మ	గ మ గ స ని	స గా గ మ । ద ని స ని ధ ని
,,, - మ రు గే ల	ర అ అ అ ఒ	ఓ రా ఘు అ । వ అ అ అ అ అ
,,, - ద మ పా ద ప మ మ	డిటో	స గా గ మ । ధ ని స ని ధ ని
,,, - మ రు గే ఎ ఎ ఎ ల	డిటో	ఒ రా ఘు అ । వ అ అ అ అ అ
,,, - ద మ పా ద ప పా ద ప ప మ	డిటో	డిటో । ధ ని సా ,, ॥ ధ మ
,,, - మ రు గే ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ ల అ	డిటో	డిటో । వ అ అ ,, ॥ మ రు
అ॥ ,,, - ద ద దా మ	ధా , ధా , ధ	ని సా ని । ధ ని సా ,,
,,, - మ రు గే ల	చా , రా , చ	ర ఘూ ప । ప అ రా ,,
డిటో	గ మ ధ ని స ని ధ	మ ధ ని స ని । సా , గా ,
డిటో	చ అ ర అ అ అ చ	ర ఘు ఊ ఊ ప । పా , రా ,
,,, - మ గ స గా గ	స గ సా స ని	ని నిసగగసని।ధనిసనిధని ॥దమ॥
,,, - త్వ అ ర సూర్య	సు ఊ ధా క అ	రణాఒఓఒచఅ।వఅఅఅఅఅ॥మరు॥
చ॥ ,,, - ప ప పా ప	మ ప మా మ గ	స గా గ । స గ సా ,,
,,, - అ న్ని నీ క	ను ఊ చా అం	తి రం గ । మాఉ నా ,,
,,, - ద ని సా ని	స గా మ గ	గ గా గ । స గ మా ,,
,,, - తి న్న గా క	ద కి తె లు	సుకోంటి । న అగ్యా ,,

వి న్న గాని - మదిని నెన్న - జాలనోరులా - నన్ను బ్రోవ - సత్య త్యా- గరాజనుత ॥మరు॥ అనుపల్లవి వరకె పాడుకొనవలెను.

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

35. అమృతవాహినిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ శ్రీరామపాదమా ! నీకృప - జాలునే; చిత్తమునకు రావే ॥శ్రీ॥

అ॥ వారిజభవ సనకసనందన వాసవా శ్రీ నారదాదులెల్ల పూజించె ॥శ్రీ॥

చ॥ దారిని శిలయై తాపముతాళక ధారగ కన్నీరు రాల్చగ, శూర! అహల్యను జూచి బ్రోచితివి యారీతి ధన్యుసేయవే,
త్యాగరాజగేయ మా ! ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము :— 20 మేళకర్తయగు నఠభైరవిరాగజన్యము షాడవరాగము, ఆరోహణమందు గాంధారమున్నూ, అవరోహణమందు పంచమమున్నూ వర్జములు. శుద్ధ, మధ్యమ, కైశికి నిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ప ధ నీ - దా మా - పా , ధ మా	గా రి స	రీ , మ మా
శ్రీ ఇ ఈ - రా మ - పా అ ద మా	నీ కృ ప	జాఅలు నే
ధ ధ ని సా - ని ధ మ - పా , ద మా	మ గ గా రి స	రీ మ మ
శ్రీ ఇ ఇ ఈ - ర అ మ - పా అ ద మా.	నీ ఇ ఈ కృ ప	జాలునే
స ధ నీ - ధ మ - గ రి - మ గ గ రి	సా , ,	రి గ మ ప - ధ ని స రి
చి ఇ ఈ - త్త ము - న కు - ర అ అ అ	వే ఏ	స అ అ అ - అ అ అ అ

పనినిధ - ధమ - గరి-మగగరి చిఇఇఇ - త్రము - నకు- రఅఅఅ	సా ,, జే ఏ	సరిమప - ధనిధమ ‖పధ‖ ఒఒఒఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ‖(శ్రీఇ‖
అ‖ , పధానిసా - ధనిపనిసా , వఅరిజ - ధఅఅఅవా	, - పరిగ - రి అ - సుదక - సు	రిగరి వందన
రి , మగరి - సాపని - సారి శా, సశా(శ్రీ) - శారఅ - దాదు	రిమగరి - పనిధప లెఎఎఎ - ల్లఅఅఅ	పధనిధ - పధమా ‖పధ‖ పుడుడుడు - జ ం చు ‖(శ్రీఇ‖
అ‖ పధని - ధమ - ధమ - మగరి దఅఅ - రిని - శిల - ద్రుఇఈ	, - ధనిధమా ఇ - తఅపము	మగగమ - రిప తఅఅఅ - శశ
, - నిసారిరి - రి - రిపరి , - ధఅరగ - క - న్నఇరూ	పరిమగగా రఅఅఅల్చ	రిసా గాఅ
, - పధాని - సా - ధనిపనిసప , - కుడుర - అ - హాఅఅఅల్యను	పరిమాగా జాడుడూ చి	రి . గగ రి (బ్రాఓచితి వా
రి , మ - రిసా - రిపని - పరి ర , తి - ధన్య - జెఎఏ - యుజె	రిమగరి - పనిధప త్యాఅఅగ - రఅఅజ	పధనిధ - పధమా ‖పధ‖ గాఎఎఏ - యుఅ మా‖(శ్రీఇ‖

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

38. రీతిగౌళ - మిశ్రచాపుతాళము

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి]

ఆ. సగరిగమనిధనిస
అ. సనిధమగమపమగరిసా

ప॥ జననీ నిన్ను వినా - త్రిలోక దిక్కెవరమ్మా జగములోన గాన త్రిలోక ॥జననీ॥

అ॥ మనవిని మానస సమ్మోదిని - వినవే నామనవిని - విని నను బ్రోవుము ॥జననీ॥

చ॥ (1) వరదాయకి గాదా - ఒకని బ్రోవ - భరమ దయరాదా - నెరనమ్మిన నాతో నువాదా - సరసీజభవ హరిహరనుత పాద ॥ జననీ ॥ (2) కమలానిధి కీర్తి కోరి మేమెస్తి కమలాక్షి నను బ్రోవ - గిరిరాజసుతా హరిసోదరి నాయా । పరితాపముల నెల్ల పరిహరించేవు ॥ జననీ ॥ (3) శంకరుని సతి! శివునిజనని! కామితదాత్రీ! ఘనపాపలతాలవిత్రీ! సనకాది మునిజన సన్నుతిపాత్రి ॥ జననీ ॥

రాగలక్షణము :— 20 వ మేళకర్త నఠభైరవి జన్యము. వక్రసంపూర్ణ రాగము - సాధారణగాంధార - శుద్ధ మధ్యమ కైశికీనిషాదములు. రాగచ్ఛాయాస్వరములు సాయంకాలము పాడదగినది. నినిస - నిప.నిసా - నిపపనిసా - నిసగగమా - గమనిధనిస - మదనిసా - మొదలగునవి రాగరంజకములు.

ప॥ ని̣ ని̣ సా - ని̣ । గ రీ సా , , । స రీ సా - ని̣ । ధ̣ ని̣ - ని̣ ధ̣ మ̣ా (1)
జ న నీ - నీ । న్నువినా , , । అ అ అ - త్రి । లోఓ - ఓ ఓ ॥

ని̣ ని̣ సా - స ని̣ । గ రీ - గ రి గ రి । సా , , , - ని̣ । ధ̣ ని̣ స - ని̣ ధ̣ మ̣ా (2)
జ న నీ - ని ఇ । న్నువి - న అ అ అ । అ , , , - త్రి । లోఒఒ - ఒ ఒ క

ని̣ ధ̣ా ని̣ - స ని̣ । గ రీ - గ మ ప మ గ రి । సా , , , ని̣ । ధ̣ ని̣ స - ని̣ ధ̣ మ̣ా (3)
జ న నీ - ని ఇ । న్నువి- న అ అ అ అ అ । అ , , , త్రి । లోఒఒ - ఒ ఒ క

డిటో । డిటో । సా , , , - ని̣ । స గ రి - గా మా (4)
డిటో । డిటో । డిటో - దీ । క్కెవఅ - ర మ్మా

ని నీ దా మా । గ రీ - గ రి గ రి । సా , , , - ని । స గ రి - గా మా
జ గ ము లో । ఒ న - గ అ అ అ । న , , , - ది । క్కె వ అ - ర మ్మా

నినిప - నిపనిదమా । గరీ - గ మ ప మ గ రి । సా , , , ని ప । ని ని స - ని ధ మా ॥ నినీసా ॥
జగఅ - ముఉఉఉలో । ఒన - గ అ అ అ అ అ । న , , , త్రి ఇ । లో ఒఒ - ఒ ఒ ౕ ॥ జననీ ॥

అ॥ ని నీ సా నీ । సా , , , నీ । సా , , , నీ । ప ని సా - ని ధ మా (1)
మ న సి జ । మా , , , న । స , , , స । మ్మొఒఓ - ది ఇ నీ

ని నీ సా నీ । సా గ రి ప నీ । సా , , , ని ప । ని ని స - ని ధ మా (2)
మ న సి జ । మా అ న అఅ । స , , , సఅ । మ్మొఒఒ - ది ఇ నీ

ని నీ సా - స ని నీ । సా , స గ రి గ । రి సా ,, స ని । ని ద మ - ని ని సా (3)
మ న సి - జ అ అ । మా , అ అ న అ । స అ ,, స అ । మ్మొఒఒ - ది ఇ నీ

రి సా - సా రి ప నీ । ప నీ - ప ని ధా । ని ప ని ని ధ మా । గ రీ - గ రి గ రి సా
విన - వే ఏ ఏ నా । మ న - వి ఇ ని । ని ని ఇ న అ మ్మా । బ్రో ఓ - వు మ ము ఉ ఊ

చ॥ రి సా - రి ప నీ । ని ని - ని ధా । ధ ని ధ - ధా ధ మ । గ రీ - గ రి సా
ని ప ధ - ని స - ని ని । పా , - ,, ని స । గ రి స - ని స - గ గ । మా మ - గ గ రి స
ని స గ రి ని - స గ । రి ని - స రి స - స ని । సా ని ని ని - సా । గ గ మ - గ గ రి స
గ గ మ - గ గ మా । ని గ - ని ని పా । ని స గ - గ మ - గ మ । ని ని ధ - మ ని ని ప
గ గ మ - గ రి - గా । గ రి ని - సా ని స । సా ని ప మ - మా । గ రి స - సా ని ధ ॥ జననీ ॥

చ॥ (1) ని సా - ని ని సా । ని సి - గ రి గ రి । సా , , , - సి । స గా - మ గ మా
వరి - వఆఆ । జాకీ - గ ఆఆఆ । దా , , , - ఓ । కే ని - బ్రోచి వ

మ పీ - ప ని ని ద మా । గ రి - గ మ ప మ గ రి । గ ని సా - ని ని స ని । సా , , , , ,
వరు - వఆఆఆఆ । చెరు - రఆఆఆఆ । ఆఆఆ - ఆఆఆఆ । దా , , , , ,

గ మా - ని ద మా । ని సీ సా , , । ప ని - గ రి గ రి । ప ని సి - సా , ,
కార - నం ం ం । మిృన నా , , । గో౽ - నుకుకు । న ఆఆ - దా , ,

రి సా - సా రి ప ని । ప ని - ప ని ధా । ని ప ని - ప ని ధ మ । గ రి గ మ ప మ గ రి సా ‖ ని సి సా ‖
గార - సీ ఇఇఇ । ధ వ - హా రి ఆ । హా ర ఆ - ను కు ర ఆ । ప ఆ ద ఆఆఆఆఆఆ ‖ జ స నీ ‖

20-వ మేళకర్త. నటభైరవి జన్యము 37. అభేరిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స గ మ ప ని స
చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని [శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నగుమోము గనలేని నాజాలి దెలిసీ - నను బ్రోవగ రాదా శ్రీ రఘువర నీ ‖ నగు ‖

అ॥ నగరాజ ధరనీదు పరివారులెల్ల - ఒగి బోధన జేసే వారలుగారే అటులుండుదురేనీ ‖ నగు ‖

చ॥ ఖగరాజు నీయానతి విని వేగ చనలేడో - గగనాని కిలకు బహుదూరం బనినాడో - జగమేలే పరమాత్మ ఎవరితో
మొరలిడుదు - వగజూపకు తాళను నన్నేలుకోరా త్యాగరాజనుత నీ ‖ నగు ‖

రాగలక్షణము :— 20-వ మేళకర్త నటభైరవిజన్యము, ఔడవసంపూర్ణము ఆరోహణమందు ఋషభధైవతములు వర్జ్యంబులు. సాధారణ గాంధార, శుద్ధమధ్యమ, కైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు, అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

చ॥ (1) మ ప నీ , , నీ - ద ప మా ,, మా । మా మ గ గా - గ రి రీ సా । ని̣ స గా - స గ మా
న గుమో ఓమూ - గ న లే ఏ నీ । నా జ అ అ - అ అ అ లీ । దె ల సీ - ఇ ఇ ఈ

(2) మ ప ని ప ని ప నీ - ధ ప మా - స గ మా మా । గా గా గ రి రీ సా । ని̣ స గా - స గ మ ప
న గు మోఓఓఓమూ - గ న లే - ఎ ఎ ఏ నీ । నా జ అ అ అ లీ । దె ల సీ - ఇ ఇ ఇ ఇ

(3) మ ప నీ - మపని నీ - ధ ప మా - స గ మా మా । గా మ గ గ రి రీసా । ని̣ స గా - స గ మా - గ మ పా
న గుమో-ఓఓఓమూ - గ న లే - ఎ ఎ ఏ నీ । నా జ అ అ అ అలీ । దె ల సీ - ఇ ఇ ఈ - ఇ ఇ ఈ

(4) మ ప నీ - పనిసాసా - నిదసనినిద - ధ ప పమమా । గ మ ప మ గ రి - మ గ గ రి సా । ని̣ స గా-స గ మా - గమపా
నగుమో - ఓఓఓమూ - గనలెఎఎఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ నీ । న అ జ అ అ అ - అ అ అ అ లీ । దె ల సీ -ఇ ఇ ఈ - ఇ ఇ ఈ

(5) మ ప నీ - పనిసాసా - గ̇ రి̇ రి̇ స̇ స̇ ని ని ద - ద ప ప మ మా । ధపపమ-మగగరి-పమగరి సా । డిటో
న గుమో - ఓఓఓమూ - గ అ న అ లె ఎ ఎ ఎ - ని ఇ ఇ ఇ ఈ । నఅఅఅ-జఅఅఅ-అఅఅఅ లీ । డిటో

(6) మ ప ని - ప ని సా - ని స̇ గా̇ - మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ - రి̇ స̇ స̇ ని - సనినిధ - ధపపమ । గ మ ప ని - స̇ రి̇ స̇ ని - ధపమగగరిసా ।
నగుమో - ఓ ఓ ఓ - ముఊఊ - గ అ నఅ - లెఎ ఎఎ - ఎఎఎఎ - ని ఇ ఇ ఇ । న అ అ అ - జ అ అ అ - అఅఅఅఅలీ ॥
ని̣ స గా - స గ మా - గ మ పా
దె ల సీ - ఇ ఇ ఈ - ఇ ఇ ఈ

మ ప సా ,, ని ధ - ప మ గ రి - స గ మ గ-ప మ గ రి । సా , , , , - సా ధ ప । మ గ రి స - ని̣ స గ మ
న ను బ్రో ఓ వ అ - గ అ ర అ - అ అ అ అ-అ అ అ అ । నా అ అ అ - శ్రీ ఇ ఇ । ర ఘు వ ర - ని ఇ ఇ ఇ

మ ప సా ,, సా రి̇ స̇ ని ధ - ప మ గ రి - స గ మ గ - ప మ గ రి । సా - గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ - స̇ని - స̇ రి̇ స̇ ని ధ ప । స̇ ని ధ ప
న ను బ్రో ఓ వా అ అ అ అ - గ అ ర అ - అ అ అ అ - అ అ అ అ । దా శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ - ర అ ఘు ఉ ఉ ఉ । వ అ అ అ

మ గ - గ రి రి స - ని̣ స గ - స గ మ ॥మప॥
అ అ - ర అ అ అ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ॥నను॥

అ॥ ప ని సా̇ ,, సా̇ - స̇ గ̇ మా̇ ,, మా̇ । మ̇ గ̇ గా̇ - మ̇ గ̇ రి̇ స̇ గా । మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ సా̇ ,,
న గ రా అ జా - ధ ర నీ ఈ దూ । ప రి వా - అ అ అ అ ర । మె ఎ ఎ ఎ ల్లా అ

(2) ప ని సా̇ , ని - ప ని సా̇ - సా̇ - స̇ గ̇ మా̇ , మ - స గ మ గ మా । డిటో । మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ సా̇ - స̇ రి̇ స̇ ని
న గ రా అ అ - అ అ అ - జా - ధ ర నీ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ దూ । డిటో । మె ఎ ఎ ఎ ల్లా - అ అ అ అ

(3) ప ని స̇ - ప ని సా̇ నీ సా̇ - స̇ గ̇ మా̇ - స̇ గ̇ మ̇ గ̇ మా̇ । గ̇ గ̇ గా̇ - గ̇ రి̇ రి̇ స̇ గా । ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ సా̇ - స̇ రి̇ స̇ ని
న గ ర - అ అ అ అ జా - ధ ర నీ - ఇ ఇ ఇ ఇ దూ । ప రి వా - అ అ అ అ ర । మె ఎ ఎ ఎ ల్లా - అ అ అ అ

(4) ప ని స̇ రి̇ స̇ ని - ప ని స̇ ని సా - స̇ గ̇ మ̇ ప̇ మ̇ గ̇ - స̇ గ̇ మ̇ ప̇ మా̇ । గ̇ గ̇ గా̇ - గ̇ రి̇ రి̇ స̇ గా̇ । ప̇మ̇గ̇రి̇సా̇ - స̇ రి̇ స̇ ని
న గ ర అ అ అ - అ అ అ అ జా - ధ ర ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ దూ । ప రి వా - అ అ అ అ ర । మెఎఎఎల్లా - అ అ అ అ

(5) డిటో । గ̇ గ̇ గ̇ స̇ - ని స̇ గ̇ మ̇ పా̇ । మ̇ గ̇ ప̇ మ̇ గ̇ రి̇ సా̇ ,,
డిటో । ప రి వ అ - అ అ అ అ రా । మె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ల్లా అ

రి రి రీ - స స సా - స ని నీ-ని ద ప మ | ప ని స రి సా , , - | ని స రి గ మ గ - గ రి రీ - స రి
ఒగిబో- ధ న జే - సెవా-ర అ లు ఉ | గ అ రె ఎ ఏ , , - | ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ

గ గ గా - రి రి రీ - సా స ని నీ ని ద ప మ | ప ని స రి సా ని ద - | ప మ గ రి - సగమా - గమపా ||మప||
ఒగిబో - ధ న జే - సే వ అ అ క అ లు ఉ | గ అ రె ఎ ఏ అటు - | లుంమునుఉ - రె ఎ ఏ - నిఘ ఈ ||నగు||

చ|| ప ప పా ,, ద ప - మ గ మా ,, ప మ | గ రి గ రి రి స - ని స గా | గ మ ప మ గ రి పా - ని స గ మ
ఖ గ రా అ జు ఉ - ని ఇ యా అ న తి | వి ని వె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ గా | చ అ న అ లే ఎ డో - ఒ ఒ ఒ ఒ

- (2) ప ప పాదప - పా ద ప పా - మ గ మా ప మ - మా ప మ గా | గ స గా ,, మా - | ప మ గ మ ప మ - గ రి సా
ఖ గ రాఆఆ - ఆ అ ఆ జూ - ని ఇ యా అ ఆ - ఆ ఆ న తీ | వి ని వే ఏ గా - | చ న లే ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ డో

(3) మ ప నీ - ప ని సా సా - ని ద - సనినిద - దపపమ మా | గమ గమపా-మపనీ గా | పమ పమగరి సా - సరి.ని
ఖ గ రా - ఆ ఆ ఆ జూ - ని ఇ - [illegible] తీ | విని వె ఏ ఏ - ఎఎఏ గా | చన లేఎఎ డో - ఒఒఒఒ

గ ని సా ,, సా నిసగా ,, - గ రి | స గ మాపమ మా - మ గ | గ మ గమపని సా ,,
గ గ నా అ నీ - కిలకూఉ - బహూ | దూఉ ర౦౦౦ - బ ని | న అ ఆఆఆఆ డో

జగమేలే పరమాత్మ ఏవరితో మొరలిడుదు - వగచూపకు తాళను నన్నేలుకోరా త్యాగరాజనుత || (అనుపల్లవి వలె)

షడ్-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

20 వ మేళకర్త నటభైరవి జన్యము

38. హిందోళరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స మ గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ స

ప॥ సా మ జ వ ర గ మ న సా ధు హృ - త్సా ర సా బ్జ పా ల కా లా తీ త వి ఖ్యా త ॥సామ॥
అ॥ సా మ ని గ మ జ సు ధా మ య గా న - చ తు ర గు ణ శీ ల ద యా ల వా ల మాం పా ల య ॥సామ॥
చ॥ వే ద శి రో మా తృ జ స ప్త స్వ ర - నా దా చ ల దీ పా స్వీ కృ త - యా ద వ కు ల ము ర ళీ వా ద న వి నో ద
మో హ న క ర త్యా గ రా జ వం ద నీ య ॥సామజ॥

రాగలక్షణము:— ఇది, 20 వ - మేళకర్త నటభైరవి జన్యరాగము. ఔడవరాగము ఋషభపంచమములు వర్జ్యములు, శుద్ధదైవత, కైశికి నిషాదములు రాగఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్రుతి దైవతము నుపయోగించుట వాడుకయందున్నది. ఇది లక్షణవిశుద్ధము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా మా - మ గ సా - స ని ధా - ని ని	సా , , - , , , ,	సా మా గా మా
సా అ - మ అ జ - వ అ రా - గ మ	సా అ - అ అ	సా అ ధు హృ
మ గ గ మ - గా సా - గ గ స ని - ధా ని	సా , , - , , , ,	సా మా - గ మ ధ ని
సా అ అ అ - మ జ - వ అ ర అ - గ మ	సా , , - అ అ	సా అ - ధు హృ త్
సా , , ని స ధ మ - మ గ స ని - ధా ని	డిటో	డిటో
సా అ మ అ జ అ - వ అ ర అ - గ మ	డిటో	డిటో
గ గ స ని - స ని ధ మ - గ గ స ని - ధా ని	డిటో	డిటో
స అ అ అ - మ అ జ అ - వ అ ర అ - గ మ	డిటో	డిటో

గా , మ - ధా , ని - సా̇ , ని - ధా నీ
ణ్యాఅర - పాఅబ్జ - పాఅల - కాఅ
గా , మ - ధా , ని - సా̇ , ని - ధ ని స̇ గ̇
ణ్యాఅర - పాఅబ్జ - పాఅల - క అ అ అ

అ॥ సా ,, మా - నీ గా మా - ధా - నీ
సాఅ మ - ని గ మ - జ - సు
సా̇ ,, మ గ మా గా మా - ధ ని స̇ ని
సాఅ మ అ ని గ మ - జ అ సుఊ
సా̇ ,, మ గ మా గ మ ధ ని - స̇ ని ధ ని
సాఅ మ అ ని గ అ మ అ - జ అ సు ఊ
మ̇ గ̇ సా̇ - సా̇ నీ ధా నీ - ని ని స̇ - గ̇
చె ఎ ఏ - తు ణ గు ణ - శి ఇ ల - ద

చ॥ సా ,, మా గా మా ,, మా ,,
శే ఏ ద [illegible] రో ఓ మా ,,
సా̇ ,, ని ధ మా గా సా - ని̣ ధ̣ నీ̣
గా [illegible] [illegible] అ అ చ ల - ది ఇ ఈ
,, - స మా గ మా నీదా - ధా ని
అ - యు అ [illegible] వ కు ల - ము ర
మా గా̇ సా̇ - స̇ ని ధా - నీ నీ సా̇
శో [illegible] ద - [illegible] - వ శ ర

సా̇ , , - సా̇ , ని
లా అ - తి ఇత
సా̇ ,, - సా̇ , ని
లా అ - తి ఇత

సా̇ , , - , , , ,
ధా అ - అ అ
సా̇ , , - ధ ని స̇ గ̇
ధా అ - అ అ అ అ
సా̇ , , , , - ని స̇
ధా అ అ - మయ
సా స̇ ని - ధ ని స̇ స̇
యాఅ ల - వ అ అ ల

నీ నీ - ధ ని స̇ ని
త్యజ - స అ అ అ
సా , , - , , , ,
పా అ - అ అ
సా̇ , , , , - దా
రి ఈ ఇ ఇ - వా
సా̇ , గ̇ - సా̇ , ని
త్యాఅగ - రా అ జ

ధా - స̇ ని ధ - మ ధ ని
ని - ఖ్యఅ అ - ర అ అ
నీ - స̇ ని ధ - మ ధ ని ॥పామా॥
నీ - ఖ్యఅఅ - ర అ అ ॥సా అ॥

ధ ని సా̇ - ని ధ మ గ
అ అ అ - అ అ అ అ
మ̇ గ̇ స̇ ని - ని ధ మ గ
అ అ అ అ - అ అ అ అ
గా̇ ,, మా̇ గా̇
గా అ న ని
స̇ ని ధ మా-గ మ ధ ని ॥పామా॥
మిం ం ం - ప అ ల య ॥పాఅ॥

ధా మా - గా సా
ప్త అ - స్వ ర
సా మా - గా మా
స్వి ఈ - కృ త
నీ సా̇ గా̇ మా̇
అ వ నా ని

ధా , మ - గ మ ధ ని ॥పామా॥
వం ం ద - ని ఇ యఅ ॥పాఅ॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

30. కీరవాణి - రూపకతాళము

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వరము లొసగి బ్రోచుట నీ కరుదా జగదాధార ॥వ॥

అ॥ పరమదయాకర సుగుణా ధరణీజా కోరిన ॥వర॥

చ॥ ఉదర పోషణార్థమై యొరుల మనసు కరుగ బల్కి అరి యెంత [illegible] గుదన సుఖముగా నాయకుని చింత నొందుచు నేమరు నీతో బలిపితిగా మదనజనక వేంకటేశ మనసు [illegible] ॥వర॥

కీరవాణి రాగలక్షణము:— ఇది 21 మేళకర్త రాగము. 4వ చక్రములోని 3వ రాగము. [illegible], [illegible] జీవస్వరములు. యెల్లవేళల పాడదగినది.

ప॥ ప మ గ రి స రి ॥ సా , ని - స గ రీ ॥ రి గ మా ప ధ ॥ పా , - పమగరిసస ॥ 1
వ ర ములొస గి ॥ బ్రో , ఒ - చుట నీ ॥ క రు దా జ గ ॥ దా , - ధఅఅఅరఅ ॥

ప మ గ - రి స రి ॥ రి స ని - స గ రీ ॥ రి గ మా ప ధ ॥ పదాప - మపామ - గరి గమ ॥ 2
వ ర ము -లొ స గి ॥ బ్రొఒ ఓ - చు ట నీ ॥ క రు దా జ గ ॥ ద అఅ - అ అ అ - ధఅ రఅ ॥

ప మ గ - రి స రి ॥ రి స ని - స గ రీ ॥ సరిగా - రిగమా - గరి గమ ॥ పా - మధపా - పమగరి గమ ॥ 3
వ ర ము - లొసగి ॥ బ్రొఒఓ - చుట నీ ॥ కఅరు - దఅ అ - జఅ గఅ ॥ దా - అ అ అ - ధఅఅఅ రఅ ॥

ప మ గ - రి స రి - రి స ని - స గ రీ ॥ సరిగమపధనీ - ధపధని ॥ సా , నీ , - ధా,ధపమ ॥ 4
వ ర ము - లొసగి - బ్రొఒఓ- చుట నీ ॥ కఅరుఉదఅఅ - జఅగఅ - దా , అ , - దా,రఅఅ ॥

ప మ గ - రి స రి ॥ రీ స స్ - స గ రీ ॥ స రి గ మ ప ధ నీ - ధ ప ధ ని ॥ ధనీధ - ప ధాప - మ పా మ ॥ 5
వ ర ము - లొ స గి ॥ బ్రోచుట - కుటనీ ॥ క అ టు ఉ ప అ ఆ - ట అ గ అ ॥ ద అఆ - అ అఆ - ధ అ ర ॥
ప మ గ - రి స రి । రి స స్ । స రి గా - గ రి మా - గ రి గమపా - మపధని ॥ ధపధనిసా - నీ , ధపమ ॥ 6
వ ర ము - లొ స గి । బ్రోచుట - కు ఉ ట - ని ఇ ఉః ॥ క అ రు ః దా - అఅఅఅ ॥ వఅఅఅఅ - ధా , రఅ అ ॥పప॥
అ॥ ప ధ ని ని సా ॥ ని ధ ని ని సా ని ॥ సా - ,, ,, ॥ ని ధా ప ప మా ॥ 1
ప ర మ ద యా ॥ క ర సు గు ణ అ ॥ రీ - , ,, ॥ ఉఃఉః ఇ ఇ ఉః ॥
ప ధ ని ని సా ॥ ని ధ ని ని సా ని ॥ సా - ,, - ,, ॥ ధ ని సా నీ - ధ ని ధ ప మా ॥ 2
ప ర మ ద యా ॥ క ర సు గ ణ అ ॥ రీ - ,, - ,, ॥ ఇ ఇ ఉః ఉః - ఇ ఇ ఇ ఇ ఉః ॥
డిటో డిటో ॥ డిటో ॥ ప ధ ని సా సా సా - నీ , ధ ప మ ॥ 3
ప ర మ ద యా॥ క ర సు గు ణ ఆ ॥ - ,, ,, - , ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఉః , ఇ ఇ ఇ ॥
డిటో డిటో ॥ డిటో ॥ ధ ని ధ ని సా - ని సా సా - సా రీ ॥ గ - సా నీ ,, - ధ ప మా ॥ 4
ప ర మ ద యా ॥ క ర సు గు ణ అ ॥ రీ - , - ,, ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఉః - ఇ ఇ ఉః - ఇ ఇ॥ ఉః - ఇ ఇ ఉః - ఇ ఇ ఉః ॥
డిటో డిటో ॥ డిటో ॥ పధని సా - నిసానిస ॥ సాసాసాని - సానీ ధ ప మ ॥ 5
ప ర మ ద యా॥ క ర సు గు ణ అ ॥ రీ - ,, - ,, ॥ఇఇఇఇఉః - ఇఇఇఇ ఉః॥ ఇఇఇఇఇఇ - ఇఇఉః ఇ ఇఇ ॥
డిటో డిటో ॥ డిటో ॥ ధనిధనిసా - సానిసాని ॥ సాసాసాని - సానిధపమ ॥ 6
ప ర మ ద యా॥ క ర సు గు ణ ఆ ॥ రీ - ,, - ,, ॥ ఇఇఇఇఇఇ - ఇఇఇఇఇఇ।ఇఇఇఇఇఇ - ఇఉఃఇఇఇ ॥

ప ధ ని ని సా ॥ ని స రి గ రీ ॥ గ మ గ రి సా - సీ ధ ॥ ప ధ నీ-ధానీ-ధపమా ॥
ప ర మ ద యా ॥ క ర ము గు జా ॥ ధ అ ర అ జా - నే ఎ ॥ కొ ఒ ఓ-వి ఇ-నల అ ॥

ప ధ ని ని సా ॥ ని స రి గ రీ ॥ గమగరిసా సీధ ॥ ప ధ ని సరిస — సీ , ధపమ ॥
ప ర మ ద యా ॥ క ర ముగుజా ॥ ధఅరఅజా నేఎ ॥ కొఒ ఒఒఒఒ — రీ , నలఅ ॥

ప ధ ని ని సా ॥ ని స రి గ రి ॥ సరిస — ని స రి స - సరిగరి ॥ రిసని - ప ధ నీ - ధ ప మా ॥
ప ర మ ద యా ॥ క ర ముగుజా ॥ ధఅరఅ- ఆ అ అ అ - నెఎఎ ॥కొఒఓ - వి ఇ శః - నల అ ॥ ప-॥

ప ధ ప - మా ప మ ॥ గ రి గ మ పా ॥ మ గ మ - ప మ గ ॥ గ మ ప మ గా - రి మ గ రి సా ॥
॥ ఉ ద క - పో ఒ ష ॥ ణ అ అ ష్ట మై ॥ నుమము - మ న ము ॥ క అ దు ఓ గ - ఒ ఆ అ స్స్య ॥

స ని స ని సా ॥ రి రి గా రీ ॥ మ గ మ - ప మ గ ॥ గ మ ప మ గా - రి సా ॥
అ వి ము కధా ॥ ర త మౌన ॥ మ న సు - ము ఖ ము ॥ గ అ అ అ స - ర వా ॥

ప ధ ప - మ ప మ ॥ గ రి గ మ పా ॥ ప ధ సీ - దా సీ - ద ప మా ॥ ప ద ని ని సా ॥
మ వి ని - చి ం త 1 నా ం దు ము నే ॥ మ అ ధ - నీ శః - రొ ఒ ఓ ॥ వె రి ఎ తి గా ॥

ప ధ ని స రి రి ॥ రి గ మా గా - గ మ గ రి సా ॥ స రి గ , సా - నీ ధ ॥ ప ధ ని స రి స - సీ , ధపమ ॥
మ ద న ఒ న క ॥ వె ఎ ఎ ం ం - తె ఎ ఎ ఎ ర ॥ మ అ న ఆ ను- నీ క ॥ గ అ రి ఇ గి ఇ - యుం, తెఎఎ ॥పర॥

సరి-సాగ-శుమ-చధ-కైని

40. ఖరహరప్రియరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ నడచినడచి చూచెద రయోధ్యానగరము గానరే ॥నడ॥

అ॥ పుడమిసుత సహాయుడై వెలుగు - పుట్టని ఆత్మారాముని గూడియాడ ॥నడ॥

చ॥ అష్టే కన్నుల గూర్చి తెరచి సూత్రము - వెలివేషధారులై, పుట్టుచావులేని తావు తెలియక - దొంగావెడలు త్యాగరాజ వినుతుని ॥నడ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 22 -వ మేళకర్త. సర్వస్వరగమకవరికరక్తి సంపూర్ణరాగము. ఆరోహణమందు సాధారణ గాంధార చతుశ్శ్రుతి దైవతములునూ అవరోహణమందు కైశికీనిషాధ షడ్జమధ్యమములు రాగచ్ఛాయ గమకింపు స్వరములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినవి.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, - ని స రీ - రి గ మా మా - పా , ,	మా ప మ మా - గా గా	మాపమపగా - రిగా - రిగమగ
,, - న డ చీ - న అ డ చీ - జూఉఉ	చే ఎ ఎ ఏ - ద ర	యోఓఓఓఓ - ధ్యాఅ-అఅఅ
రి ప - ని స రీ - రి గ - రి గ మామా-పాధా పధనిధ	ని - ని ధ ధ ప మా	గమపధపమగా - రీ గా రి గ మ గ
అ ఆ - న డ చీ - న అ- డ అ ఆ చీ - జూడఉఉఉఉ	డఉ- చె ఎ ఎ ఎ ఎ ద	రఅఅఅయోఓఓ- ధ్యాఅ అ అ అ అ
గరిరిస - సరిని - , స రీ - రీ , గ-మా , రి - రిమగా-గరిరీ	సా , - , , ప ధ	ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
అఅఅఅ-నఅగా-అరమూ-గా , అ- ఆ అ - అఅఅ-నఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ	యోఓఓ ధ్యా అ - అ అ అ అ

నిస - సనిరి సః - సరీ - రీ , గ మా - రిమగా - గ సరీ
అఅ- వలగఅఅఅ- వమూ- గ , అ అ - అఅ అ - సఅ అ
రిస - రీ రి స స - సరీ రిగమప ధనిసః - సనిధప - మగగరి
అఅ -నా గ అ అ-వమూ- గఅఅఅఅఅఅ- అఅఅ - సఅఅ
గరిరిస - రీరిస స - సరీ - గరిగమ - పధనిః - సనిధపమగరి
అఅఅ-నాగఅ అ- వము- గఅ అ - అఅఅ - అ అఅఅ సఅ
అ॥ , , - ని ధ సా - మ గ గా - ప మ గ రి స స
, , - పు డ మీ - ను ఉ త - న అ హా అ అ అ
పప - ని ధ సా - మ గ గా - గమపప - పమగరి- సా
గెఎ - పు డ మీ - ను ఉ త - నఅఅ - అఅఅ-హాఅ
గరిసా - నిధిధాసా సా - నిధపమగమపధ - పమగరిమా
ఉఉఉ - పుఉడఉ-ను - తఅఅఅనఅఅఅ - అఅఅఅనాఅ
గరిసా - రిగరిస -గ సా - ని ధ - సనిసస - పాధప
ఎఎ వీ - పుఉఉఉనఉఉట్టా ఉని - అ అఅ - త్యాఅఅ
చ॥ ,, - పా పా - ప మ గా రీ - ప మ గా
,, - అ ట్టి - క అమ్మ్వాలా - గు ఉ ఉ
,, - సా ని ధ - స సా సా - గ రి గా
ఉఉ- ప ట్టి ఇ - వె కి ౦ - వె ఎ వీ

సా , , , ,
తే ఎ ఎ ఎ వీ అ
సా , , , , స స స ని
తే ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ అ అ
సా , , , , - రీ
తే ఎ ఎ ఎ ఎ - అ
సా , రీ , - గ రి
యూ, వై, - ఇ ఇ
సా , రీ , - గ రి
యూ, వై, - ఇ ఇ
సా , రీ , - రి గ మ ప
యూ, వై, - వె ఎ ఎ ఎ
సా ,, - రి గ మ ప - ధ ని ధ
రాఅఅ - ముఉ ఉ ఉ - ఉ ఉఉ ఉ
రీ - ని ధ సా మ గ
చ్చి - తె ఎ వ బి ఇ
గా మా - గ మ పా
షా అ - ధ అ అ

ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
మొఉ ఉ ఉ ఫ్లఅ - అ అ అ అ
ధప - సస నిధప-ధని స - నిధపప
అఅ-అమాఉఉ-ఉఉఉఫఅఅఅఅ
రి స స స స - స స సా॥ ,, - స॥
అ అ అఅ అ - అ అఅ॥అఅ-సా॥
మ గా రి - స రి గ మ
బె వీ ఎ - ౨ ౦ ౦ ౦
రి గ మ ప - ధ ని స ధ ని స రి
బె వి ౨ ౦ - గుఉఉఉ - ఉఉఉఉ
ప ని స సస , , | ధ ని స స
౨ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ | గ ఎ ఎ ఎ
నిధపమగా-గమపమగగ-మగరిస॥
సిఇ,,గా- విఇఉఉ-ఉఉఉ,,-అనిమిత
మా ప మ - మ గ గా - గా రీ
మా ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ -(గ్రాము
మా ప మ - మ గ గా | రి స-
రూ ఉ ఉ - ఉ ఉ వై | ఇ ఇ-

పుట్టుచావులేని తావు తెలియక - పొగడెదరు త్యాగరాజనుతుని ॥సదలి॥ (అనుపల్లవితోపాడుకొనవలెను.)

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

41. ఖరహరప్రియ - రూపకతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజకృతి)

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :- 40 వ కృతియందున్నది.

ప॥ రామ ! నీ సమాన మెవరు ? - రఘువంశోద్ధారక ॥రామ॥

అ- భామా మరువంపు మొలక ! భక్తిం పంజరపు చిలుక ॥రామ॥

చ॥ పలుకు పలుకులకు తేనె - లొలుకు మాటలాడె సుదతులగూడి త్యాగరాజనుత విభూష ! మృదు-సుభాష ! ॥రామ॥

ప॥ ,,,,, - స । స ని ధ ని స ని । సా , రి గ గ రి స
,,,,, - స । ముఅ న మె వ్వ రు । రా , నీ ఇ ఇ ఇ స
స ని నీ ధా ని స ని । సా రి గ రి స । స [illegible] స స ।
మ అ ఆ నా మె వ్వ రు । రా మ నీ ఇ స । మ అ ఆ నా మె వ్వ రు ।
సా రి ప మ గ రి సా । నీ ధ ని స స । , స రి రి మ - మ గ గ రి స రి ।
రా మ నీ ఇ ఇ ఇ సా । మాన మె వ్వ రు । , ర అ మ అ - నీ ఇ ఇ ఇ స అ ।
స నీ నీ ద ని స స । , రి రి రీ రి । స రి గ మ గ గ రి రి స
మ అ ఆ న మె వ్వ రు । , ర మ నీ స । మ అ న మె ఎ వ్వ అ రు ఉ
స ని రి రి రీ రి । స రి గ మ గ రి స ని । ధ ని స రిరిగ మా ప మ గరి స రి ।
ఉ ఉ ర మ నీ స । మ అ న మె వ అ రు ఉ । ఉ ఉ ర అ మ అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ ।

స ని̣ ని̣ ధ ని స్స స । . రి రి రీ ని̣ । స రీ స రి గా రి ప మ గ రి
మ అ ఆ న మె ప్పు డ । . ర మ నీ న । మ ఆ ఆ ఆ న ఆ మెప్పుడు ఉ

స ని̣ స రి రి గ మా ప మ గ రి స రి । స ని̣ ని̣ ధ ని̣ స్స స
ఉ ఉ ర అ మ అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ న అ । మ ఆ ఆ న మెప్పుడు

, స గ మా గ । మా ,,,, । ప మ గ రి గా ,, । మ గ రి స రీ ,, - గ రి స ని̣ ధ̣ ని సా ।
ఉ ర మ నీ న । మా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, । అ అ అ అ అ ,, - అ అ అ అ అ అ అ ।
, స గ మా గ । మా మ పా మా గ రి । స ని̣ స రి రి గ - మా స మ గ రి స రి ।
, ర మ నీ న । మా న మె వ్వా డు డు । ఉ ఉ ర అ మ అ - నీ ఇ ఇ ఇ ఇ న అ ।
, ప ద ని ద ప । ప మ మా ,,,, । ,,,, సా ।
, ర మ ని ఇ న । మ అ అ ,,,, । ,,,, నా ।
, ప ద ని ధ ప । ప మ మా మా పా మా గ రి ।
, ర మ ని ఇ న । మ అ అ నా మె వ్వా డు డు ।

స ని̣ ప ద నీ - ని ద ధ ప స ని । ధ ప రి స ని ధ - ధ ప మ గ గ రి ।
ఉ ఉ ర మా - ని ఇ ఇ ఇ న అ । అ అ మ అ న అ - మె ఎ వ్వ అ డ డు ।

స ని̣ స రి ప మ గ రి సా । ప మ గ రి సా - పా ప్ప మ గ రి ।
ఉ ఇ ర మ ని ఇ ఇ ఇ సా । మ అ అ అ నా - మే వ్వ అ డ డు ।

స ని స రి గ రి స , ని ధ ని స స । గా ,,,, । మ గ రి స రీ ,, । గ రి స ని ధ ని ని సా ।
ఉ ఉ ర మ ని ఇ స । మానమెప్పుడు । రా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, । అ అ అ అ అ అ అ అ ।

1. ధ ని సా - ని స రీ - స రి గా । రి గ మా మా - ప మ గ రి గ రి । స ని స రి గ రి స । ని ధ ని స స ।
ర అఘూ - వ ం ం - శో ఒ ఓ । ధ అ అ రా - రీ అ అ అ అ అ । అ అ రి మ ని ఇ స । మానమెప్పుడు ।

2. ధ ని సా ని స రీ రి గ మ ప । సా ధ ని ధ ని సా - ప మ గ రి గ రి । స ని స రి గ రి స ।
ర అఘూ వ ం ం శో ఒ ఒ ఓ । ధా అ అ అ అ రా - రీ అ అ అ అ అ । అ అ రి మ ని ఇ స ।

3. ధ ని సా రి గ - మ ప ధ ని సా । స ని ధ ని సా - ప మ గ రి గ రి । స ని స రి - గ రి స ।
ర అఘూ వ ం - ం ం శో ఒ ఓ । ధ అ అ అ రా - రీ అ అ అ అ అ । అ అ రి మ - ని ఇ స ।

4. ధ ని సా రి గ - మ ప ధ ని స రి । గ గ గ స రి స ని ధ - సా ధ ని మా ప మ గ రి ।
ర అఘూ వ ం - ం ం శో ఒ ఒ ఒ । ధ అఅ అ అ అ రీ అ - రా అ అ అ అ అ అ ।

ధ ని స రి రి గ మా ప మ గ రి స రి । స ని ధ ని ని స ని । గా ,,,, । మ గ రి స రీ ,, - గ రి స ని ధ ని ని సా ।
ఆ అ ర ఆ మ అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ । మ అ అ నా మె పు రు । రా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, - అ అఅ అ అ అ అ ।

అ॥ , ప ధా ని స - స ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । నీ ,, ధ ప మా
, ధ మా మ రు - వ ం ం పు మొ ల క । రీ ,,,, । ఈ ,, ఇ ఇ ఈ

మ ప ధా ని స । స ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । ప ధ ప ధ ధ ని - ధ ని ధ ప మ ప
అ ధ మా మరు । వ ం ం పు మొల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

, ధ ధా ని స । స̇ ని నీ ద ని స్స ని । సా̇ ,,,, । స̇ రి̇ రి̇ స̇ స̇ ని - ని ధ ధ ప మ ప
, భ మూపరు । ప ం ం పు మొ ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, మ ప ధా ని స̇ । స̇ ని సీ ధ ని స్స ని । గా ,,,, । మ̇ గ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని - ని ధ ధ ప మ ప
ఇ ఇ భ మూపరు । ప ం ం పు మొల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, మ ప ధా ధ ధ । ధ ని ధ ని ధా - ప ధ ప ధ పా ॥
ఇ ఇ భ మూపరు । ప ం ం ం పూ - మొలల ఆ కా ॥
, మ ప ధా ని స̇ । స̇ ని నీ ద ని స్స రి̇ । గ̇ మ̇ గ̇ రి̇ స̇ ని - ధ ని -పా । స̇ ని ధ ని పమ - ప మ గ రి గ రి
ఇ ఇ భ మూపరు । ప ం ం పు మొల క । భ అ అ అ స్తు ఉ - ఇ అ పం । బ అ వ అ.పు ఉ - చి ఇ ల ఉ క ఆ
స̇ ని స రి - ప మ గ రి స ॥
అ అ ర మ- ని ఇ ఇ ఇ స ॥

చ॥ , ప ప పా ప స మ । మ మ మ గ - గా గ్గ రి రీ । , ప ప పా - ప ధ ని ధ ధ ప । మ గ మ ప స మ-గా గ రి రీ ॥
అ ప లు కూ ప లు కు । ల కు తె ఎ - ఏ నె ఎ ఏ । , ప లు కూ- ప అలు ఉ కు ఉ । ల అ కు ఉ తె ఎ -ఏ నె ఎ ఎ ఏ ॥
, ని ధ పధ - ని ధ ధ ప మా । మ గ గా గ్గ రి రీ ,, । సా , , , , । , ప ప పా-పా ధ ని సా । స ని సీ ధా-స ని సా రీ ॥
ఎలొ లుకు ఉ - ఉ ఉ మ ఆ టా - ల అ అ తె ఎ ఏ , , , ఏ , , , , । ఏ కులు కూ-లా హాల రీ । త్య అల గా-వ అలవా ॥
గ మ రి సా - స ని ధ ని పా । స ని ధ ని ప మ - ప మ గ రి గ రి । స స్రి । సా౩ ॥
కు ఉ ల అ వీ - ఘుఃఉ ఉ ఉ ఉ షా । మృ్ఉదుఉ ను ఉ - భ అ అ అ ష అ । అ ఆ రాము ॥

22 వ. మేళకర్త 42. ఖరహరప్రియ రాగము-త్రిపుటతాళము ఆ॥ స రి గ మ ప ధ ని స

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని (శ్రీ త్యాగరాజు కృతి) అ॥ స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పక్కల నిలబడి కొలిచే ముచ్చట బాగ దెల్పరాదా ॥పక్క॥

అ॥ చుక్కలరాయుని గేరుమోముగల - సుదతి సీతమ్మ సౌమిత్రి రాముని కిరు ॥పక్క॥

చ॥ తనువుచే వందన మొనరించుచున్నారా - చనువున నామకీర్తన సేయుచున్నారా - మనసున దలచి మైమరచి యున్నారా - నెనరుంచి త్యాగరాజునితో రాముని కిరు ॥పక్క॥

రాగలక్షణము :— 40 వ కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - ప నీ-నిదదా । సా స ని సీ - స ని ని ప - నిపధప॥ మపామ - ప ని నిపదా । పని సా సా సీ స స - గానిస గాదప-గామా

,, - పక్కా-లఅఅ । నీ లు డ డః - బ అ అ అ - డిఇఇఇ॥ఇ ఈః ఇ - పక్కా అ అఅ । నిఇలా అ అఅఅ అ - లాఅఅఅఅ-డిఇఇ

మా - పధ నీ ని ధ ధా । పా , ధ ప మ - గా గ రి రీ ॥ సా , రి గా రి గ మా । గ ప ని ప ధ ప మా - మ గ రీ

ఈః - కొలి జే ఎ ఎ ఏ । మూ, చ్చటఅఅ-టా అ అ అ ॥ జా , అ అ గ అ అ । వె వ వ వ వ రా - ౦ అ అ

రీ , గ సా - ని స రి గ మ ప ద ని । సా స స గ గ సా - సా గ స సీ స సీ - దా ని ప ప మ మా ॥ గా - పక్కా॥

దా, అ అ - అఅఅఅఅఅఅఅఅ । అ అ అ అ అ - అఅఅఅఅఅ - అ అ అ అ అ ॥ అ - పక్కా॥

అ॥ ,, - ని స రీ రీ । సా , గ గ - రీ గ స సా । సీ స రీ స రీ స సా । ని సా ప గా ని సా ని ని ప ధ ప గా ।

,, - చ క్కా లా । రా , అ అ - యూనిఇఇః । చెగ రుమొము ఇ ఇ । గల అ అ అ అ గ అఅఅ అ అ అ ।

స సా స రి నీ - ని ద గా ॥ సా ని ని ప ధ ప - ప మ మా గ మ । రి గ మ మ గ రీ . గ సా ॥

సుదా తి ఇతః - సి ఇ తః ॥ త ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ - మ అ అ సౌ మి । త్రిఇ ఇ ఇ ఇ ఇ త్రి , ఇ రా ॥

స ని పా - ప గ మ ప - ని ద ప మ గ గ । గ మ ప మ ॥పని॥
ర అ అ - ముని ని ఇ - క ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । గు ణ ణ ణ ॥పక్యా॥

చ॥ , , - స స పా స ధ ని । ని ద ధ ప ప మ - మా గ గా గ రి గీ । , , గ సా । పా , స ని - ని ద ప ప - మగ గా
, , - ద శు ర్గా ర ఏ ఏ । క ం ం ం ం ం - ప అ అ స అఅ । మొరాక్కి, ఇ అఅ । ము , ర్మా - మొర గు ణ - రఅ అ

గరిరీ - సస గా గరిరీ । రి స ని పా ని స గా రి రి మా గ । పా,ధపమ - గా గ రి గీ । రి గ మ ప ధని ధా ని ద ప మ
రఅఅ- చను ర్గా నఅఅ । న అ అ అ అ ను అ అ కి ఈ ఇ । ర్గా, నఅఅ - నే యుణణా । చుణణ ణణణ ర్మార అ అ అ

పాఠా - } మనసు - దలచిమె - మనచియు న్నారా నినయంచి త్యాగ - రాజునితో రాముని
అ అ - } కిరు ॥పక్యా॥ (అను పల్లవిక పాడుకొనవలయును.)

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని 43. ఖరహరప్రియరాగము - ఆదితాళము ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ రామనీయెడ ప్రేమరహితులకు - నామరుచి దెలుసునా ఓ సీతా ॥రామ॥

అ॥ కామిని వేషధారికి సాధ్వినడత - లేమైన దెలుసు నారీతి సీతా ॥రామ॥

చ॥ తన సౌఖ్యము తా నెరుగక నొరులకు - తగుబోధన సుఖమా - ఘనముగ పులి గోరూపమైతే త్యాగరాజనుత తృణము తాలు కల్గున ॥రామ॥

స్వరకల్పనము :— 40 వ కృతిలో నున్నది.

ప్రేణిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

ఉ ,, - ధ్రి , పా , - రి గా , స రి । గ స ప ని - పా , - నీ , । గా నీ ప రి - గా స రి
ఆఆ- నాల మాల - : ఉవరొందా। ఆ ఆ ఆ ఆ - రా ఆ -మూఆ। నీ ఈ ఇ ఇ - ఈగొందా

గ స ప ని - పా , రి , - రి స గ మ పా మ గ రి । రి , - స గ మ పా । ప మ మ గ గ రి - రి గ స
ఆ ఆ ఆ ఆ - రా ఆమాఆ- ని ఇ ఇ ఇ ఈ ఇరొందా । ఆఆ - ప్రావిమ రా । హీ ఇ ఈ ఈ ఆ ఆ -గూఈఈ

రి - పా , స గా - మ ప ధ ప ప మ గా - గ రి । రి గ స రి - ని ని ధ పా । డిటో
ఈ- రా ఆఆమా - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ -రొందా। ఆఆ ఆ ఆ - ప్రావిమ రా । డిటో

రి - స ని ధ్రి ప స గా - మ ప ధ ప ప మ గా - స రి । గ స రి - స గ మ ప ధ ని ధ పా । మ గ ప మ ధ ప ప మ- గా, స
ఈ- ర ఆ ఆమఆ ఆ - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ -రొందా।ఆ ఆ ఆ -ప్రావి ఎ ఎ ఎ ఏమ రా । హీ ఇ ఇ ఇ ఈఈ ఈఈ-ఈ,ఆ

రి - స ప ధ్రి ప - రి స గ మా - పా మా । పా ,, - ,, ,, - । ని ధ ప మ గా , , స గ మ గ
ఈ- క ఆఆమ - యచి ఇ కే - లు ఈ । నా ఆ - ఆ ఆ - । ఓ ఓ ఓ ఓ నీ ఈ ఓ ఆ ఆ ఆ

గ స ప ధ్రి - డిటో । పా ధ ని దా , ని - పా ,, । పా ని ద ద ప గా స గ మ గ । గ స ప ని- ధ్రి. పా,
ఆ ఆ ఆ ఆ - డిటో । రా ఆ ఆ ఆ , ఆ - ఆ ఆ । ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ గ ఆ ఆ ఆ । ఆఆ ఆ ఆ-రా,మా,

ఉ ,, - పా . స పా - దా ని ధ ని పా , ని - ద ద పా । ,, ని దా ని పా । దా , స - - , , , ప
రా ఆమ ని - కే ఏ ఎ ఎ ఏ ఎఆ- ధ ఆ ఆ । ఆ రి । ప ఆ . ప్వ , ఇ ఈ - ఈ ఇ ఇ

స స - ద ని స స , స సా - రి గ స గ గ రి సా - స ని ని ద ధ ప । మా - ప దా ని సా । ధా , ని సా , స - స , స
ద త - కే అ అ అ అ మి నీ - పె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ షే - ధ అ అ అ అ అ । అ - రి కి న అ । ప్రాఇఇ ఱే ఇ ఇ - ఱే ఇ న

స స - రీ , సా । స స రి నీ - ని ధ ప మ । పా ,, ,, - పా । , ప మ గా రీ - రి గ మ గ
ద త - లేవీ షై ఇ స అ అ దే - య ఉ ను ఉ । నా అ అ - అ । అ ఎ ఇ ఱే తీ - ఇ ఇ ఇ ఇ

గ రి స ని - రీ , గ మ - రి గ స - సా రి రి స నీ - ధ ప ప మ । పా ధ ని దా , ని సా - స ।,, - ని ద ప మ గా - రి గ
ఇ ఇ ఇ ఇ - ఏ ఎ ఎ ఎ - షై ఇ ఇ - న అ పె ఎ ఏ - య ఉ ను ఉ । నా అ అ అ అ అ అ - అ । అ - రి ఇ ఇ ఇ తీ - రి ఇ

మ గ । గ రి స - , , సా , ॥
ఇ ఇ । త అ అ అ - రా అమాలు॥

చ॥ , , - ప ద ని ద పా , , - మా మా ప మ గా రీ గ రి । రీ - రి స ని స రీ । రి గ మ గ గ రి రీ గ రి
త అ న అ సౌ డ - భా్య మూ ఉ ఉ డ తా అ అ । అ - నె ఎ యా గ కా । నొ ఒ రు ఉ ఎ అటా ఉ ఉ

రీ - ని సా - రి గా - మా - మా మ మ మా - ని ధా । దా , ని పా , , । , , , , , - , , , ,
డః - తగూ - టొ ఓ - ధ - నా అ అ అ - సు ఖా । మూ అ అ అ అ అ । అ అ - అ అ

, , - ద ని సా స సా - ధా , ని సా - ని ద ధ ప - మా పా , ప నీ । ద నీ । దా , ని సా నీ - సా సా
అ - ఘ అ న మ గు - పూ ఉ ఉ లి - గొ ఒ ఒ ఒ - ఓ రూ ఉ ఉ ఉ ఉ ప షై । చే ఎ ఎ ఏ ఏ - త్యా గా

, , - రీ , సా । స రి నీ - ని ద ధ ప । మా - పా ద ని ధ ప । ధ ప ప మ గా - రి గ మ గ । గ రి స స - స , సా , ॥
ఆ - రాఅజా అను ఉ తా - శి ఇ ళు ఉ । పూ - పా అ అ లు ఉ । గ అ అ అ ఘ్న - స అ ఆ అ , అ అ అ అ - రాఅమూలు॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ

44. శుద్ధబంగాళరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ధ ప మ రి గ రి స

ప॥ రామభక్తి సామ్రాజ్య - మే మానవుల కబ్బెనో మనసా ॥రామ॥

అ॥ ఆ మానవుల సందర్శన - మత్యంత బ్రహ్మానందమే ॥రామ॥

చ॥ ఈలాగని వివరింపలేను - చాల స్వానుభవవేద్యమే-లీలాసృష్ట జగత్రయ [illegible] త్యాగ[illegible] ॥రామ॥

రాగలక్షణము :— 22-వ మేళకర్తయగు ఖరహరప్రియ రాగజన్యము. ఔడవ [illegible] [illegible] రాగఛాయా స్వరములు. ఇందు నిషాధముగాన్ని ఆరోహణమందు గాంధారము [illegible] గగరిరిసధ - మొదలగు ప్రయోగములు. [illegible] గాంధార ప్రయోగముల వల్లనే యీ రాగము [illegible]

ప్రేలికి రెండక్షరముల [illegible] పాడునట్టి [illegible]

లఘువు	దృతము	దృతము	
పా , - సా ద - పం రా మ - భ క్తి	[illegible] మా - [illegible]	[illegible] [illegible]	(1)
[illegible] - సా స రీ - గ రి మా [illegible] - రా మ భ - క్తి [illegible]	[illegible] - [illegible] మా [illegible]	[illegible] [illegible]	(2)

స ధ - పా స రి - స రి పా | ౦ - ౦ మ ప ధ ప పా | రి గా - గ రి రి స (౩)
అ అ - రా మ ధ - ఽ ఇ అ | ఎ - ని అ అ అ అ ౧ | ప్రా అ - ణ్యు అ అ అ

స ధ - పా స రి - స రి మ ప | ధా - ని మ ప ధ పా - | ధ ప ధ ప - మ రి గ రి (౪)
అ అ - రా మ ధ - ఽ ఇ ఇ ఇ | ఊ - ని అ అ అ ౦ - | ప్ర అ అ అ - ణ్యు అ అ అ -

స ధ - పా స రి - స రి మ ప | ధ ప ని గ రి - ప రి ప | ధ ప ధ ప - మ రి గ రి (౫)
అ అ - రా మ ధ - ఽ ఇ ఇ ఇ | ఇ ఇ-ని అ అ - అ అ ౦ | ప్రా అ అ అ - ణ్యు అ అ -

స ధ - ప పా - గ మ గ మ - ప మ పా | , - మ ప ధ ప ప మ | రి - గ గ గ మ -
అ అ - కొమా - న అ భుత - ల అ అ | అ - క అ అ అ త్యా ఎ | నో - మ న న అ -

స ధ - ప పా - గ మ గ మ - ప మ పా | , - ధ పా ధ ప మ | రి - గ రి రి స , స ధ - పా స ॥
అ అ - కొమా - న అ భుత - ల అ అ | అ - క అ త్యా ఎ ఎ | నో - యు న పఅ , అ అ - గా ము ॥

అ॥ , - ప పా - ద ధ ధా | . - మ ప ధా పా - | ప ధ ప మ రి - మ పా మ
- అ మా - న భు లా | అ- ప ౦ ౦ ౧ - | ద అ అ అ ర్యా - న అ అ

, - ప పా , మ - ద ధ ధా | . - ప ధ ప - ధ ప మ - | ప ధ ప ధ పా - ప ధ
- అమా , అ - న భు ఎ | అ- ప ౦ ౦ - ౦ ౦ ౦ - | ద అ అ అ ర్యా - న అ

ప మ - డిటో | డిటో | ప ధ ప ధ - పా సా -
అ అ - డిటో | డిటో | న అ అ అ - ర్యాణా -

, - రి రీ - స రి మా - రీ గ రి | రి ప - పా , ధ ప మ - | రి గా - గ రి రి స । స ధ - పా స॥
అ-అత్యం- త అ అ -బ్రం౦౦ | ౦ ౦ - హ్మ అ న ౦ ౦ - | దా అ - ము ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ-నాము॥

చ॥ , - మ పా - ప మ రీ - గ రి సా | , - రి గ రీ సా - | రి మ రి మ పా -
, - యూ లా- గ అ ని - వి ఇ వ | అ - రిం ౦ ౦ ప - | రి ఎ ఎ ఎ ము -

, - స రీ - స రి మా రి - రి మ | పా మా - రి | గ రి పా ,
ఈ-చాలా-స్వ అ అ అ - ను ఉ | ధ వ - నీ | ద్యా అ చే ఎ

, - మ పా , మ - ధ ధ ధా - | , - మ ప ధా పా - | ప ధ ప మ రీ - మ పా మ (1)
ఎ - కీ లా ఇ అ - స్వ జ - | అ - గ ఇ అ త్రి - | యా అ ము అ సే - ఎ ఏ ఎ

, - మ గా . మ - ధ ధ ధా - | , - ప ధ ప - ధ ప మ - | ప ధ ప గ సా - ప ధ । పమ (2)
ఎ - తి లా అ అ - స్వ జ - | అ - గ అ అ - త్రి అ అ - | గా అ ము అ సే - ఎ ఎ । ఎ ఎ

డిటో - | డిటో | ప ధ ప ధ - సా సా
డిటో - | డిటో | ము అ ము అ - సే ఏ

, - రి రీ - స రి మా - రీ గ రి | రి ప - పా , ధ ప మ - | రి గా - గ రి రి స । స ధ - పా స॥
ఎ - శ్రీ తా - సా ఇ అ ల - త్యా గ అ అ | అ గ - రా అ జ అ అ - | నుతు - డౌ ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - రాము॥

[illegible] 47. కాపిరాగము - రూపకతాళము ఆ. సరిగామరిపమపధనిస

అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ [illegible] ! [illegible]

అ॥ [illegible] - [illegible]

చ॥ [illegible] - [illegible] ? [illegible] - [illegible] ? విమలంతు కాశీపతి -

[illegible] ? [illegible] - [illegible]

[illegible] :— 22-వ మేళ [illegible] గాంధార [illegible] కలిగి [illegible]

ప॥ - ధ [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - ని [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - ధ ప [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - [illegible] ॥ [illegible] ॥

అ॥ , - [illegible] ధ [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - [illegible] ॥ [illegible] ॥

చ॥ , - [illegible] ॥ , ప [illegible] ప ని [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥

, - సా సా - స ని రీ సా ॥ ధ ని ప ప, మ గా రీ ॥, రి మ ప ధ ప । గా ,,,, । రి గ రి స రీ ,, ॥ గ-రి స ని సా ,, ॥
, - భూ ని - శ ఎ ఏ షూ ॥ ద మి త భం అ అ రా ॥ అభూమిమొఒయు । దా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, ॥ అ అ అ అ అ ,,

, - ప ని ధా మా, మ ॥ ని స ధా ప ప ॥ , ప ని ధా మా మ ॥ మ ప ని స రి స - నీ , ధ పా ॥
, - వి ఇ నూ లం దు ॥ క అ కీ ప తి ॥ ఇ వి ఇ నూ లం దు ॥ క అ అ అ అ అ - కీ , ప తీ ॥

, - రి మ పా , ద ప ॥ రి మ రీ మా - ప ధ మ పా , ॥ , సా సా - స ని రీ సా । ధ ని ప ప మ గా మా
, - ని ఇ నా , ముము ॥ బ అ అ ల్కు - డ అ అ అ , ॥ అ మా ని - త్యఅ అ గా । ర అ జ వి ఇ . ను తా

ధ ని ప ధ మ ప ॥ సా రీ స్ని - స గా మ పా ॥
మహిమ అ స్పద ॥ మ గు నీ - ము ం ద రా ॥ (నిత్య)

చరి-సాగ-మమ-ప-చధ-కైని
రాగలక్షణము :—45 వ కృతిలోనున్నది.

46. కాఫిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ పురందరదాసువారి కృతి]

ఆ. సరిగామరిపమపధనిస
అ. సని ధప మగరిస

ప॥ జగదోద్ధారనా ఆడిసిదళె యశోదా ।జగ॥

అ॥ జగదోద్ధారనా మగనెందు తిళియుత సుగుణాంతరంగనా ఆడిసిదళె యశోదా ॥జగ॥

చ॥ (1) నిగమకె సిలుకద అగణితమహిమనా మగుగళ మాణిక్యన ఆడిసిదళె యశోదా ॥జగ॥

(2) అణోరణీయనా మహతో మహీయనా అప్రమేయనా ఆడిసిదళె యశోదా ॥జగ॥

(3) పరమ పురుషనా పరవాసుదేవనా పురందరవిఠలనా ఆడిసిదళె యశోదా ॥జగ॥

ప్రతి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
పా|, , - స స - ని ధా ని - పా , ని పా , , - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా	, , , రి గ రి స స ఆఆఆ - ఆ డి సి ద ళె	ని స గ గ రి , , శో ఓ ఓ ఓ దా , ,
రి గ గ రి - స స - ని ధా ని - పా , రి పా ఆ ఆ ఆ ఆ - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా	డిటో డిటో	ని స - ని స రి గ రీ , , శో ఓ - ఓ ఓ ఓఓ దా ఆ అ
రిమగరి - సని రిస - స నిని ధధా - ని రి స పా , రి పా ఆఆఆఆ - జ ఆ గ ఆ - దో ఓఓ ఓ - ఓ ద్ధా అ ఆ అ ర ణా	, , , - స రి రి మ గ రి - స స ఆఆఆ - ఆ ఆ డి ఇ సి ఇ - ద ళె	ని స - ని స గ గ గీ , , శో ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓదా ఆ ఆ
డిటో డిటో	డిటో డిటో	గ మ ప ని - ప స ని ని పా - గ రీ శో ఓఓఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ - దా ఆ
డిటో డిటో	డిటో డిటో	నిసరిమపదనిద - పసనిద - పమగరి శో ఓఓఓఓఓఓ - ఓఓఓఓ - దఆఆఆ
పా - ని స రి స - స ని ని ధ ధా - ని పా , గ రి పా ఆ - జ ఆ గ ఆ - దో ఓ ఓ ఓ - ఓ ద్ధా అ ర అ ణా	, , , , - , , , , ఆఆఆఆ - ఆఆఆఆ	, , , , - , , , , ఆ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ
మ|, , ని ని ని , , ని ని , ప ని , , జ గ దో ఓ ఓ ద్ధా అ ర ణా	, , , ప ద - ధ ప మా గా ‥ య శో - దా ం ం మ	పా పా , ద ని - ద పా [illegible]

పా మపా - పని పనిసని రి - పనిసని పా , పని స రి స	పా , ని ని స ని - ని ధ మ -	పా రి మ ప ని , ధ పా
ఆఆఆఆ - ఆగ - దొ౽ఒఒఒ - ఒఒఒఒద్ధా ఆ రఆఆాఆఆ	ఆ ఆమఆగఆ - నెం దు -	రి ధి యి యి యి యి యా
పా , - ప ప ప పా - ని ప ని ద ని ప - ప స స ని	పా , - మ గ రి స స	నిసనిసరిగరి , , । రి గ గ రి । స స ।
ఆ ఆ - ఆ గ తి తా - సు ధ ల ఆ ఆ ఆ - న ఆ ఆ ఆ	ఆ ఆ - ఆ డి కి ద వే	కో౽ఒఒఒఒదాఆఆ।ఆఆఆఆ।ఆగ॥
అ (1) , , , - ద ద ద ద - ద ద ద స ద - ద ద ద ద	పా , - స ని ధా మ	పా , ప ని ద పా
ని గ మ శ్రీ - శ్రీ ర ఘు వ ర - శ్రీ ఆ ఆ ఆ	దా ఆ - ఆ గ తీ త	ఆ ఆ మహీసు నా
పా , - ప పా , పా పా పా ప - ని ప ని ద	పా , మ గ రి స స	నిసనిసరిగ రి , ,
ఆ ఆ - మ సు జ యా ఆ తీ ర్థ - న ఆ ఆ ఆ	ఆ ఆ ఆ డి కి ద వే	కో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ దా ఆ ఆ
(2) L అ స్వరముల లే) అగోచరయా । అప్రమేయా ।	మహాత్మో అడికిదవే	మహానునా కోదా
(8) , , , - ప ప ప పా - పా పా , మ పా	, , , ని ప గ రి	రి - మ గ ప మ మ - గ రి
ఆ ఆ ఆ - స ర సు ఖా - రూ ఊ ఊ మ నా	ఆ ఆ ఆ వ ర వాసు	కొ - ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ర నా
, , , - ప ప పపా-పనిపా - పనిపా - రిమపనిపాగపనిద	పా , - రి గ రి స స	ని - స నిసరిగరి , ,
ఆ ఆ ఆ - పురందరా-నిధఆ - శాఆఆ-లఆఆఆ నాఆఆఆ	ఆ ఆ - ఆ డి కి ద వే	కో - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ దా ఆ ఆ
రి , - స స గ గా - గా , స గ ప మా । గా ,రి గరిస స ।	నిస - నిసరిగ - రి , , ।	రి మ గ రి । స స ॥
ఆ ఆ - పురంద రా - ఆ ఆ ని శ ల నా । ఆ ఆఆడికిద వే ।	కో౽ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ - దాఆఆ ।	ఆ ఆ ఆ ఆ । ఆ గ ॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

47. శ్రీరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ప ధ ని ప మ రి గా రి స

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రులుగారి కృతి]

ప॥ వనజాసన వినుతా! వరదరదాయకి శ్రీ లలితా! ॥వన॥ అ॥ కనకాద్రిని వాసిని! నన్ను కటాక్షింపు, కామాక్షి! ॥వన॥

చ॥ కళాధరణి! కళాధరిని సకలాగమ సన్నుతా! కలుషార్తి భయభంజని! ఇలలోపల నీవలె నేవెలగా? శ్రీగిరినాంబిక! ॥వన॥

(2) పరాకేలనవి శాంకరి పరాకిక విన్నవించా! పరదైవములు నమ్మ్రోచుట కగుదా! కరుణాకర! శ్రీకరీ! నిన్నే నెఱ నమ్మితి ॥వన॥ (3) సదా వలచితి దాసులకును దాసుడ శంకరీ! ముదనారసతి! కుమారిని సుతసంపద కొస్పవమ్మునదిగా? నీ పదపద్మము ॥వన॥

రాగలక్షణము :— 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియరాగజన్యము. షాడవ, వక్రసంపూర్ణ. రాగాంగ ఘనరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార ధైవతములు వర్జ్యములు. దీర్ఘఋషభ సాధారణ గాంధార చతుశ్రృతి ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ధైవత గాంధారములు కొద్ది ప్రయోగములు గలవి (పధనిస) ప్రయోగ మింకు తరుచుగా యుపయోగించుము. సమస్త మంగళ ప్రదమైన రాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ రి రి గా రి స । స రి - స ని పా - ధ ప । ని ని సా - రి స ని స । రీ ప మ రీ - గ రి సా
వ న జా స న । వి ను - త అ అ - వ ర । ద ర దా - య అ కి ఇ । శ్రీఇ ఇ ఈ - ల లి తా

2. రి రి - రిమపమ - రి గ రి స । ని స రీ - సా రి స ని ప - ధ ప । ని ని సా - రి మ పా । ప ని పా - ప మ రీ - గా రి స
వ న - జఅఅఅ - స అ న అ । వినుా - తా అ అ అ అ - వ ర । ద ర దా - యఅ కి । శ్రీ ఇ ఈ - ల అ లి - తాఅఅ

3. రి రి - రిమపమ - రి గ రి స । ని స రీ - సా రి స ని ప - ధ ప । ని స రి మ - పనిసా - రి స । రీసని - సనిపమ - రిగరిస
వ న - జఅఅఅ - స అ న అ । వినుా - తా అ అ అ అ - వ ర । ద అ ర అ - దఅఅ - యకి । శ్రీఇఇ- లఅలిఇ - తఅఅఅ

౧। పమ పా ని ని । ని ప ప ని ప రి । పా , , ప ని । ప మ రి గ రి స

రమా శ్రీ ద్రిని । నఅ సి ని వను । రి ఇఇఇఇ । ఇఇ ఇఇఇఇ

౨. పమ పా ని ని । ప ని ని ప - ప ని రి - ప రి । పా , , ప ని ప రి । ప ని - ప ని ప ని ప మ - రి గ రి స

రమా శ్రీ ద్రిని । న అ అ అ - రి ఇ రి - వను । రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

౩. „ - - డిటో డిటో । పా „ - నిపరిగరి । పారిప నిపని - పానిప మాపమ రిగరిస

„ - - డిటో డిటో । రి „ - ఇఇఈఇఇ: ఈఇఇఈఇఇ - ఈఇఇ ఈ ఇఇ ఇఇఇఇ

౪. ప మ పా ని ని - ని ని ద మ - ప ని ప ని - ప రి । రి పా - స ని ని ద పా । ప ని ప ని ప మ - రిగారిస ॥౧౬॥

రమా శ్రీ ద్రిని - న అ అ అ - రి ఇ ని ఇ - వను । గా - సా ౦ ౦ ౦ పూ । గ అ అ అ అ అ - దఅఉఇఇ ॥౧౭॥

ముగి .... రి ప ప మ గ రి స ని , స - ని ని । పా ,,,, ,,,, - ని స । రి గ రి స - ని స రి స - ని స ని స

రిగరిగరిస రిమపరిమప । నినిపా - ని ప గ రి ప - ప ని ప । నినిపా - పని సపసని । పనిపా - పనిపమ - రి గ రి స ॥౧౮॥

చ॥ ప ని ని ని మ । మ పా , మ - గ గ రి । స రి పా ని స । స రి ని స పా

శ్రీ ధరణి । నా , అ - క్షితి రి । లాగము । సం౦ న్నుతా

పమ పా ని ని । ని ని ద మ - ప ని ప ని - ప స । రి గ రి - స రి పా - ని స ని । ప ని పా - మాపమ - రి గ రి స ॥౧౯॥

శ్రీ ... యఅఅఅ - ధి ౦ ౦ ౦ - న ని । ఇలగా - ప ల ని - న రి నే । గ ల దా - శ్రీలలి - తాం బిక ॥౨౦॥

౨. రి చరణమును 1వ చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

చరి.సాగ.శుమ.ప.చధ.కైని   **48. దేవామృతవర్షిణిరాగము - ఆదితాళము**   ఆ. సరిగమనిధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]   అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఎవరని నిర్ణయించెదిరా ని - న్నెట్లారాధించెదిరా ? నరవర ! ॥ఎవ॥

అ॥ శివుడనో ? మాధవుడనో ? - కమల భవుడనో ? పరబ్రహ్మమనో ॥ఎవ॥

చ॥ శివమంత్రమునకు మాజీవము, మాధవమంత్రమునకు రాజీవము, యీవివరము దెలిసిన ఘనులకు మ్రొక్కెద-వితరణగుణ !
శ్రీ త్యాగరాజవినుత ! ॥ఎవ॥

రాగలక్షణము :— 22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము. ఉపాంగరాగము. వక్రషాడవ సంపూర్ణము. శుద్ధమధ్యమ కైశికి నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు గమకవరిక రక్తిరాగము నిధనిస - నిధధపమా - మనిదని - దపమగమా - నిధపమనిధా - సానిదనిసా - సరిరిసి - మాపమ - మనిదా - మగమ మొదలగునవి రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వ్రేలితో నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప ,, - ని ధా ని సా - నీ ,, ధ ప మ గ	మా పా నిధ - ధప ధని సాని	సా ,,,, దా , ని
,, - ఎ వా ర ని - ని ,, ర్ణ అ అ అ	అ యిం ౦ ౦ - ౦ ౦ చె ఎ ఏ ది	రా ,,,, నీ , ఇ
సా - ని ధా ని సా - రిగరిసరిసా ని ధపమగ	మాపానిధ - ధ ప ధ ని సా ని	డిటో
ఎ - వా రా ర ని - నిఇఈఇఇఈఈర్ణఅఅఅ	అ యిం౦౦ - ౦ ౦ చె ఎ ఏ ది	డిటో
సా - నిదానిసా - రిగమగగ రిరిస రి ద ప మ గ	మా పా ని ధ ధ ప ధ ని సా రి	సా దా , నిసనిసా
ఎ - వారా ని - నిఇఇఇఇఇఇ ఇ ఈర్ణ అ అ అ	అ యిం ౦ ౦ ౦ ౦ చె ఎ ఏ ది	రా నీ , ఇ ఇ ఇ ఈ

ప - రి ; సా , ని ,, దపమగ మా	,, గా , రి సా	,, పమాగమా ‖ నిధపమ ‖ ని
- [illegible] , తా ,, ధిం ం ం ం	,, చే ఎ వి రా	,, శరా వ రా ‖ నిఇఇ ఇ ‖ ఎ
,,, - ని సా రి రీ - ,,,, స రి స రి గా	గ రి రీ ,, గ రి ని సా	,,,,,,, స రి గ రి
,, - శ్రీ భూదవ - ,,,, ముఅ అఅ అ	అఅఅ ,, ధ వుదవ	,,,,,,, ఒ ఒ ఒ ఒ
సా ని ద - డిటో	డిటో	,,,, ని స రీ గ రి
ఓ ఒ ఒ - డిటో	డిటో	,,,, ఒ ఒ ఓ ఒ ఒ
స రి ని ద - డిటో	డిటో	,, నిస - రి గ మ గ గ రి రి స
ఒ ఒ ఒ ఒ - డిటో	డిటో	,, ఒఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒఒ ఒ
రిసిద - దని నిదదా మమ - , దగా - దాని - దనిసా	నిసరి - రీగరి - సారిసనిసని	దానిధపాధా-ధానినిసరిస।నిధపమ
ఒఓఒ- [illegible] అఅఅ ధవు - , దవో - పాఅ - ర అఅ	అఅఅ- బ్రం ం - ం ం ం ం ం ం	[illegible]అఅమాఅ-వోఓనిఇఇ।ఇఇఇ ఇ
,, మ ప దా ,, - పా ద ప మ ప మ ద దా	,, దా , ని - సా స ని ని	ద ని దా ప ద పా - ప మమా,
,, శ్రీ ర మం ,, - బ్రో అ అ ము ఊ ఊ వ టా	,, మా , అ - అ జే ప ఊ	వ అ అ ముఊ ఊ - మ అ అ,
,, సా , దా , ని సా - మాపమగ ప మమా గారి	గ రి స న్ని సా , రి గ	మా రి , గ మా గా మా
,, ధా , పా , రుం బ్రో - మఊఊఊఊఊ నాథా	ఊఊఊఊ రా అ జే ఇ	వామా , ఊ ఊ ఊ ఊ
ని ద దా ని సా రి రి - రీ రీ రి స గా	గ రి రి గ రి ని సా	,,,, ద ని స రి గ రి
యఇ శ - ని దా రయా - వేలా కి ఇ వా	అ అ అ ఘను ల కా	,,,, మొ్రిఒక్క ఎఎఎ
రిసనిస - ప మా ద దా - ద ని దా ద ని ద ని సా	ని స రీ సా , ని దా	దానిదపాదపమాదనిసని।నిదపమ।ని
[illegible]- ని తా ర గా - గు ఊ గా బ్రి ఇ ఇ ఇ ఊ	ఇ ఇ ఊ శా , గ రా	జాఅఅ వి ఇఇనారిఅఅఅ।నిఇఇఇ।గా

49. ముఖారిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి మ ప ని ధ స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఎంతని నే వర్ణింతును శబరీ భాగ్య ॥ఎం॥

అ॥ దాంతులు వరకాంతలు జగ - మంత నిండి యుండగ ॥ఎం॥

చ॥ కన్నులార సేవించి - కమ్మని ఫలముల నొసగి తనువు పులకరించ పా - దయుగములకు మ్రొక్కి ఇనకుల పతి సముఖం
బున - బునరావృత్తి రహితపదమును బొందిన త్యాగరా - జనుతురాలి పుణ్యమును ॥ఎం॥

రాగలక్షణము :— ఇది 22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యము, భాషాంగ, రక్తి, రాగము వక్ర షాడవ సంపూర్ణ రాగము, ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యము. చతుశ్శ్రుతి రిషభ శుద్ధమధ్యమ కైశిక నిషాదములు జీవస్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్శ్రుతి దైవతమును, అవరోహణమందు శుద్ధదైవతమున్ను సాధారణ గాంధారములును రాగచ్ఛాయ స్వరములు. (సంగవ కాలమందు అనగా ఉదయం 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. (ఈ రాగము 20 వ మేళకర్త నటభైరవి జన్యమని కొందరు చెప్పుచున్నారు.)

ప॥ మ గ రి - సా సా - ని ధా ప - ॥ మ ప ధ ప - ప మ గా - రి సా - ॥
ఎం ం ం - తా ని - నే వ ఏ - ॥ ఏ ఏ ఏ ఏ - ఏ ఏ ఏ - వా ఆ -

రి ,, - సా సా - సా సా - ॥ సా ,,,, - మ ప మ గ రి స
ర్ణిం ,, - తూ తూ - నూ నూ - ॥ శ ,,,, - భ అ అ అ గ్య అ

మ గ రి - రి మ పా - ప ని ధ ప - ॥ మ ప ధ పా - ప మ గా - రి సా ॥
ఎం ం ం - త అ ని - నే ఏ ఏ ఏ - ॥ ఏ ఏ ఏ ఏ - ఏ ఏ ఏ - వా అ -

ం సరి - మా పా - ధా సా | స సా గ రి - పా ని ధ ప మ |
శ్రీ ం ం ం - రూ మా - రా మా | ం ఇ ఈ ఇ ఇ - భా అ అ గ్యె అ
ప ధ ప రి - మా గ రి - స ని ధ ప | మ ప ధ పా - ప మ గా - రి సా |
మం ం ం - తా ని ఇ - మ ఎ ఎ ఎ | ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ - తా అ |
రి ,, - మా మా - ని ధా || పా ,, - పా ,, పా ,, ||మగ||
శ్రీం ,, - రూ మా - రా మా || రి ,, - ఈ ,, ఈ ,, ||ఎంత||
అ|| సా ,, ని దా - సా సా - || శ్రీ ,, శ్రీ శ్రీ - రీ గ రి ||
దాం ,, శా యా - వా రా - || శౌం ,, శౌలా - జా అ గ
రి మ గ రి సా - స ని ధా పా || మ ప ధ ప - ప మ గ రి - రి స రి మ ||మగ||
ముం ం ం తా - నిం ం ం డి || యుం ం ం ం - ం ం ం ం - దు అ గ అ ||ఎంత||

చ|| ,, - మ ప - ప మ గా - రి సా || ,, స మ - పా ని దా పా ||
,, - శ్రీ తు - ల అ అ - ఆ రా || ,, మ ఎ - నిం ం ం పి ||
,, - రి మా ఁ గా - ని దా | పా ని - ని దా పా ,, ||
,, - శ్రీ ం వ్యా ని - ధా లా || కూ లా - జో పా గ తి ||

స ని తా పా - సా పా - ప మ గా రి || స రి ప మ గ ం - రి , గ పా |
అ ఒ రా ధ్రూ - ధ్రా తో - ల అ అ రా || ం ఇ ం ం ం దు అ - పా, అ అ
స ని ధా - పా రి - సా సా - || ప ధ ప ని - ని ధ ధా పా ,, |
తంయూ - గాయూ - సా మ - | (పాటుటు - టు టు టు త్యా గ |

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

యను జొందిక - త్యాగరాజు - సుతురాలి - ప్రయోగము (అనుపల్లవికై పాడుకునేది.)

చరి సాగ.ఉమ.పం.చధ.కైని

50) ముఖారిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని ధ స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ సుబ్బరామశాస్త్రిగారి కృతి]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(పైరీతి సాహిత్యములు చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

, ప - ని , ద ధా - పా మ ప మ ప దా । పా , , , , - ధా । పా , , స ని ధ ప - మ గ రి స
అ అ - పా, మ ర - గా అ అ అ మి రి । రీ , , , , - ఈ । ఈ , , ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
రిమపధ - ని , దధా - పామపమపధా । సరిగరి - రిసని - ధాపా - మపధప । పా - పమమగ - గరిరిస - రిస
ఇఇఇఇ - పా, మ ర - గాఅ అఅ మి రి । రిఇఇఇ - ఇఇఈ - ఈఈ - ఇఇఇఇ । ఈ - ఇ ఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇ

ని ధ దీటా । సా - సా రి స సా - ని ద । పా ప మ - పా మ గ ॥ రి స - నీ ధ ॥
ఇ ఇ దీటా । సా - అ అ అ అ - ర స । లో ఒ చ - ని ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ - ఏ ఎ ॥

చ॥ ,, - ని ధా - స ని - ధ ప యా , గ రి । ,, ని ధ స రి । ప గ మ గ రి - గ రి రి
,, - పా రి - హాయా - కు ల ర , యుని । ,, ద యు ల కు । ని ఇ ఇ ఇ ఇ - దుఃఖ
పా , - రి మ ప ని దా - సా రి స ని - ధ ప । ద మ - మ పా - ప దా । పా ,, పా , మ
అ , - వ ర గ కు హ - మాఅ అ ఇ - రాఒ । గ ఇ - సు ట - ర ర । మా ,, అ , అ

గ రి స - దీటా । దీటా । సా , , , , ని ద
అ అ అ - దీటా । దీటా । మా , , , , అ అ

దా , - మ ద ప దా - సా ప స సా రీ । ,, స రీ గ రీ । మా - మ గ రి స - ని ద
అ అ - ర ఖ ద మ - శి మ శ శ పా ॥ ,, దరు ష మ । జే - ని ఇ ఇ ఇ - ర ర
రీ రీ - రీ రీ స స - సా ని ధ - మా ప ద । సా ని స పా ప - మ । ద ప ప మ - గా రి స
[illegible] - [illegible] - శా రి ని - శ్రీ మ ర । జ ర ర రి దు - య । హాఅ య ద - ర మ్మ అ

మ॥ రి , , , , రి గ గ స ధ్రి ధ - ధ ధ । పా , , పా - స రి । గ - పా ని ధ - ధా ధ
సా , , , సేవింతలద ॥ నిను - మిగ । ని , , శే . స రి । గ - దై వము - గా న
ధ ధా - గ రి మ - మ దా సి ని ద - మ మ ప ద । స రి గ సా ని ధ ప । ధ - పా మ గా రి ॥ , స - ధ్రి ధ ॥
రి రా - జ్ఞము ల - స దా నిను తి - గ రి రి రై । వ రి జ రా త్రిహర । గ - ని స గా రి ॥ అల్లి - ఏ ఏ ॥

ధరి-సాగ-రిమ-చధ-ఖైని

51. శ్రీరంజనిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ మారుబల్కకున్నావేమిరా - మా మనోరమణ ॥మా॥
అ॥ జారచోర భజన జేసితినా సాకేతసదన ॥మా॥
చ॥ మూలాధారమందు నా హృద - యారవిందమందు నెలకొన్న దారి తెలిసి సంతసిల్లినట్టి త్యాగరాజనుత ॥మారు॥

రాగలక్షణము :— 22 వ - మేళ ఖరహరప్రియ జన్యము, షాడవ వక్రరాగము, పంచమము వర్జ్యము. చతుశ్శ్రుతిఋషభ, చతుశ్శ్రుతి ధైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు షాడవగివది ము గ రి స - రి గ మ ని గ స - మ రి గ గ స - మొదలగు ప్రయోగములు రాగ రంజకములు. అవరోహణమందు, స ని ధ మ గ రి స అను ప్రయోగము యీ రాగమునకు వెంకటముఖిచే చెప్పబడియున్నది. ధాతుకయందు యీ ప్రయోగము సాధారణముగ కనబడుచున్నది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	
ప॥ మా , గ - రి గ మా గ - గ రి స స గ స మా , రు - బ ల ల్కా - ఆ - కు న్నా వె ఏ ఏ మి	పా , , , , - స ధ్రి రా , , , , - మ ఆ	ధ - ధ్రి పా , - స రి గ ఆ - మ నో , - ర మ ణ	(1)

మా , గ - రి గ మ గ మ - గ రీ - రి గ గ రి | సా , , , , - సా | , - నిస గ రి - స రి గ (2)
మా , రు - బల్క అ అ - కున్నా - వే ఎ ఎ మి | రా , , , , - మా | అ - మనో ఒ ఒ - ర మ ణ

మ గ గా రి - గా మా , - ద రి - దా ని ద ద మ | మా , , , , - మా | , - గ రి గ రి - స రి గ (3)
మ అ అ రు - బల్కు - అ - కున్నా - వే ఎ ఎ ఎ మి | రా , , , , - మా | అ - మనో ఒఒ - ర మ ణ

మ గ గా రి - గా మా , - ద రి - ధ ని స ని ధ ని | దా , , , , - దా , ని | స - ని సా , - ని ద ని స ని ద (4)
మ అ అ రు - బల్కు - అ - కున్నా - వే ఎ ఎ ఎ ఎ మి | రా , , , , - మా , అ | అ - మ నో , - ర అ మ అ ణ అ

డిటో | సా , , , , - సా | ని - రి సా , ని ద ని స ని ద (5)
డిటో | రా , , , , - మా | అ - మ నో , ర అ మ అ ణ అ

మ గ గా రి - గా మా , - ద ని - దనిసానిసరీ । రిగమాగరిగ - మగ - గ రి రి స - దనిసరి । స నిద నిసా , - నిదనిసనిద ॥ (6)
మ అ అ రు - బల్కు - అ - కున్నా - వేఎఎమిఇఅ । రఅఅఅ - అ అ - అ అ అ అ - మఅఅఅ అఅమ అనో ఒ - రఅమఅణఅ ॥

అ॥ , ని ద - ని సా - , స గ రి రి - మ గ రి స । రి , , - , , , , । సా , , , - స ని సా
, శా ర - దా రా - అ గ జ న అ - శై ఎ నీ తి । నా అ - అ అ । అ అ అ అ - అ అ అ

స - స ని ని ద - ని సా , - రి గ రీ - రి గ మ గ గ రి । రీ , , - , , , , దా , ని సా , ని - సా , రి గా , రి
అ - శా అ అ ర - దా రా , - భజనా - శై ఎ ఎ ఎ నీ తి । నా అ - అ అ । అ , అ అ , అ - అ , అ అ , అ

స రి - డిటో । రి ,,,, - రి గ రి । మా రి స ని ద - ని ద ని స గ రి
అ అ - డిటో । నాఅఅ - నాఅఅ । శై ఎ ఎ రా అ - స అ ద అ న అ
స రి - డిటో । రి ,,,, - రి గ మా । గ రి మ గ గ రి రి స - ని ద ని స ని ద ॥మా॥
అ అ - డిటో । నాఅఅ - న అ అ । శై ఎ రి అ అ అ అ అ - న అద అ న అ ॥మా॥

చ|| [illegible] - ధా ధ - ని ద - మ త ని ద రి - ద ని సా ని ద । మా మ గా రి - గ మ గ రి । సా , , - రి మ రి గ
మా రి - ధా ర - మ,ం - ద శ శ శ శ - వ ల ల మ్మ్యా ద । గా ర నిం ద - మ ం ం ం । మా ఈ - శిం ల శ
రి - ని ద ని ప ని - ప గ రీ - రి - ప గ గ రి రి ప । రీ ,,,, - రీ గ రి । సా రి ప ని ద - ని ద ని ప ని ద ॥ మా,గ ॥
ల - దా రి ది ల సి - సంది సి - ట్టి - క అ ట్టి ఇ ఇ ఇ । ఈ,... - త్యాగ్గఅల । గా అ అ గా అ - ఓ అ న ఈ గ అ । మా,మ॥

చరి.సాగ.శుమ.ప.చధ.కైని 62. దర్బారురాగము - మిశ్రచాపుతాళము ఆ. స రి మ ప ధ ని స

(దివ్య నామసంకీర్తనము) [శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ రి గా రి స

ప|| రామాభిరామ - రమణీయరామ - రావణజిద్భీమ - రాజీవధామ ||రామా||

చ|| (1) శశిబింబానన - శరణ నలరింతి - మనసున దయచేసి - మల్లాడి గాచేది ||రామా||
(2) మనసు చెలిమి - మరులుకొన్నదిగాని - దయతోన తెలియపట్టి - నిజము [illegible] ||రామా||
(3) కోరికోరి నిన్ను - కొలువగ నిను - దాని తెలిపెద - తాళ ప్రాణేశా ||రామా||
(4) కమనీయముగ నన్ను - గాచింపవే దండు - రమియింపవే నన్ను - [illegible] ||రామా||
(5) నిన్నే నమ్మి నేను - వివరింపగను నన్ను - నిన్ను గన్నదలందు - [illegible] ||రామా||
(6) నీ దయపుట్టి - నిపుణ్రోకరా - నాశీంచుముఖ త్యాగ - రాజనుత శ్రీ ||రామా||

రాగలక్షణము :— ఇది 22 వ మేళ మగు ఖరహరప్రియరాగ జన్యము షాడవవక్ర సంపూర్ణ రాగము గాంధార నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. సగరిస - రిమపధ - గా ,, రిస - నిన్నిధపగ్గారిస - ధనిసా - రిసధప - మరిగరిస మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఈ రాగము సంపూర్ణ వక్రముగాను, సంపూర్ణముగాను పాడదగినది. సారిగమపధనిస - [illegible] గారిస - యని పాడిన రాగచ్ఛాయా లోపము గలుగదు అన్ని వేళల పాడదగినది.

ఆ (1) , - మ రి - గ గ రి స , రి మా - పా , , | , మ ప - ధా పా , ప మ , - గ గ రి స
గా అ - మా అఅ ధీ , రా అ - మా అ | అ ర మ - ణీ యా , నా అ అ - మా అ అ అ

(2) , - ప మ రి - గ గ రి స , రి మా - పా , , | , ద ప ధా - దా , ని పా , మ ప ద ని ప మ - గ గ రి స
అ - రా అ అ - మా అ అ ధీ , రా అ - మా అ | అ ర అ మ - ణీ ఇ ఇ యా , నా అ అ అ అ అ - మా అ అ అ

(3) , - ప మ రి - గా గా రి గ రి స , రీ , మా , - పామప ధా | , పమపా - పాదనిదా , ని పా , పమదపమరి - గా రి స
అ - రా అ అ - మా అ ధీ ఇ ఇ ఇ , రా అ అ అ - మా అ అ అ || అ ర అమ - ణీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ యా , నా అ అ అ అ అ - మా అ అ

(4) , - ప మ రి - గా గా రి గ రి స , రి , మా , - పా మ ప ధా | , మ ప - ధా పా , ప మా - పా ధా
అ - రా అ అ - మా అ ధీ ఇ ఇ ఇ , రా అ అ అ - మా అ అ అ , అ ర మ - ణీ యా , నా అ - అ మా

(1) , - ద రి - సా , ని , ద ని - ప ద పా | , మ ప - దా , ని పా , ద , ప మ రి - గ గ రి స
అ - రా అ - మ అ ఇ , ర ఘు - వీ ఇ రా | అ సా అ - నీ ఎ ఎ ఇ అ అ , ధా అ అ - మా అ అ అ

(2) , - ద ని స్ని స - గ గ రి స , ద రి ని - ధా పా | , మ ప - దానిదపా , పమదపమరి - రీ గ గ రి స ||, మరి ||
అ - రా అ అ అ - మ అ అ ఇ , రఇ ఘు - వీ రా || అసా అ - నీ ఎ ఎ ఇ , ధా అ అ అ అ - మా అ అ అ అ | || అరా అ ||

(1 నుం 4 వరకుండు పల్లవిస్వరములుగా పాడుకొనేది.)

68. దర్బారు - ఆదితాళం

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ద రి స ॥
ఆ॥ స రి మ ప ధ ని స
22 వ. మే. జన్యం

సా
అవ॥ స ని ధ ప మ గ రిస

ప॥ యోచనా కమల లోచన నన్ను బ్రోవ ॥

అ॥ [illegible] గలిగియు [illegible] శేషశయన [illegible] - గోచరాద్యుతి [illegible] లోచన నన్ను బ్రోవ ం॥ యో॥

చ॥ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కృత [illegible] త్యాగరాజపూజిత ॥ యో॥

రాగలక్షణము :— 62 వ కృతిలోనున్నది.

అనుదృ	ద్రుతము	ద్రుతము

ప॥ , రి పా మా - గా , , , , , , | మ ప ద ప ప మ రి | గా గా రి స రి
యో ం చ - నా అ అఅఅఅ | అ ఆ అ అ అ అ | క మ ల అ

(1) , , స మ రి గ రి గ - స రి స పా , , | , , ద ప మ ప ద ప | పమరీ గా గా ॥
లోఒఒ ఒ ఒ ం చ - నాఅఅ అ అ అ | అఅ నన్నుబ్రో ఒ ఒ ఒ | ఒఒవ వ అ ॥

(2) స స - రి పా మా - ప దా ప మ ప ద ని | ప మ ప ద ప మ రి | గా గా రి స రి
అఅ - యోంచ చ - నా అ అ అ అ అ అ | అ అ అ అ అ అ అ | క మ ల అఅ
, , స మ రి గ రి గ - స రి స పా , , | , , ద ప మ ప ద ప | ప మ రి గా గా
అఅలో ఒ ఒ ఒ చ అ - నాఅ అ అ అ అఅ | అఅ న న్నుబ్రో ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ ఒ వ అ ॥

(3) స స - ని పా మా - ప దా ప మ ద ప ని | పా ప ద ప మ రి | గా గా రి స రి ॥
అఅ - యోం చ నా - అ అ అ అ అ అ అ | అ అ అ అ అ అ | క మ ల అ ॥

(1) రి గ - రీ సాసా - ప దాప మ ప ద ని । ప రి గ గ రి స రి స । ద ప గా గా రి స
అ అ - దూ వ నా - అ అ అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అ అ అ । అ అ గ ము ల అ

రీ - ప మ రి గ రి గ - మ రీ స పా , , । రీ సా రి ని స ద ప । , , ద ప మ రీ గా ॥ రి స
అ లో౽ ౽ , , చ అ - కా అ అ అ అ । నా అ అన్న ఉ బ్రో౽ ౽ । ౽ . . . వ అ ॥ అ అ ॥

అ , , దా నీ పా - మ ప ద ప ప మ ద ప । ప మ రి మ సా రీ । పా మా పా , ,
అ అ నూ ఉ ద - న అ అ అ అ అ కొ లి । య అ అ అ క అ ॥ రొ యు ల అ

, , దా నీ పా - ద ప ప మ రీ ప మ । పా మ ప దా దా । నీ సా రి స ని స
అ యా అ ద - న అ అ అ జే ఎ ఎ । తు న అ ను చు । నీ ఈ కు ఉ ఉ ఉ

(2) ద ప - దా నీ పా - మ ప ద నీ ప మ ద । ప మ రి మ సా రీ । పా మా పా , ,
అ అ - నూ ఉ ద - న అ అ అ అ కొ లి । య అ అ అ క ల [illegible] యు ల అ అ

, , దా నీ పా - ద ప ప మ రీ ప మ । పా మ ప దా దా । నీ , , సా , ,
అ అ యా అ ద - న అ అ అ జే ఎ ఎ । తు న అ ను చు । నీ ఈ కు ఉ

ని స రి స రి గ గ - రి స ని స ద ప ద । ద రి స స , ప దా । ని ప ద ప మ రి గా ॥ రి స
తో చె న అ అన్యు తి - వి జా రా అ యుం త వి । గో౽ చ వా అ అ వ । న్యు బ్రో౽ వ వి౦ కొ । అ అ

చ ద ని ప ద మ ప ద మ - ద ప మ రి గ గ రి స । ద ప మ రి గ గ రి స । రి స [illegible] మ ప ద
[illegible] ఎ చ న ని జ భ అ - క్తి ని ద్రు యు పా అ ప వి । రొ౽ చ వ గ ల భి ౦ । కె ఎ ల్ల గొ సు న అ

ని స రి గ గ రి స - రి స ని ప ద ప మ ప । ద రి స స . స గా । ని ప మ రి గా గా ॥ రి స
స్మ ద న కృ త ని షి - స చ ర ణా అ అ భి । షే ఎ ద వా అ వ త్యా । గ రా అ జ పూ౽ ॥ జగ

చరి - సాగ - శుమ - చధ

54. అభోగిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ధ స
అ. స ధ మ గ రి స

ప॥ మనసు నిల్ప శక్తి లేకపోతే - మధుర ఘంటావిరుల పూజేమి జేయును ॥మన॥

అ॥ ఘనదుర్మతుడై తా మునిగితే - కావేరి మందాకిని యెటు బ్రోచును ॥మన॥

చ॥ సోమిదమ్మ సొగసుగాంచ కోరితే - సోమయాజి స్వర్గార్హుడౌనా - కామక్రోధుడు తపం బొనర్చితే - గాచి రక్షించున
త్యాగరాజనుత ॥మన॥

రాగలక్షణము :— 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము, షాడవ షాడవ రాగము పంచమనిషాదములు వర్జితములు. శుద్ధ మధ్యమ చతుశ్రుతి దైవతములు రాగఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రతిది రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ స̇ ధ మ - మ గ రి - రి గ మా	గ - గ రి - రి స	స ధ సా - రి గ మా
మ న సు - ని ఇ ల్ప - శ అ అ	క్తి - లే ఏ - ఏ క	పో ఓ - తే ఏ ఏ
మ రి మా - ధా మా - ద ధ సా - ధ స̇	రి̇ - రి̇ గ̇ రి̇	స̇ రి̇ గ̇ రి̇ - స̇ ద మ ధ ॥సధ
మ ధు ర - ఘం టా - వి రు ల - పూ ఊ	జే - ఏ ఏ మి	జే ఏ ఏ ఏ - యు ఉ ను ఉ ॥మన॥
అ॥ గ మ ధ స̇ - ధ స̇ - రి̇ స̇	స̇ ధ మా - గ మ	ధ స̇ - రి̇ గ̇ రి̇
ఘ న దు ఉ - ఉ ఉ - ర్మతు	డై ఇ తా - ఆ అ	ముని - గి ఇ తే

గ రి - స రి సా రీ - రి పా స ధా
క ల - శా ఎ ఏ రి - మం ద ల

చ॥ మా మ మ గ రి గ - మ ధ
సో మ దం ం ద్యు - సా గ

రి గ మా గా - గ రి రి స పా - స ధ పా
పా ఓ ఓ మ - యఅఅ అ జ - స్వఅ అ

గా - మ గ మా దా - ధ స
కా - ము అ అ క్రో - ధుడు

సా రి - స రి గ రి - ధ స రి
గా వి - ర అ అ అ - శిం చు

ధ స - రి గ
[illegible] - యొటు

మ - ద స ధ
ను - గం ద్ర

రి గ మ గ - గ రి రి స
ర్గ అ అ అ - గ్రు ఉ ఉ ఉ

ధ మా - ధ
త మం - తొ

స రి సా - మ గ గ రి
వ అ అ - ర్యఅ గ అ

రి - స ద మ ధ ॥ స ధ
క్రో - ధు గు ను ఉ ॥ యుగ॥

మా - మ గ రీ
శా - రి ఇ తే

రి గ మా
దొ ఉ నా

సా - రి గ రి
న - ర్చి తే ఎ

సా - స రి - ద స మ ద ॥ స ధ
గా - న అ - ను ఉ త అ ॥ మన

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

55. హుస్సేని రాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ రామనాథపురం శ్రీనివాసఅయ్యంగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మా గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘుకుల నిధిం - శ్రితజన పరిపాలం - చింతయామ్యహం - సగుణం శ్రీ రామం ॥ శ్రీ రఘు ॥

అ॥ నీ రజ దళ నేత్రం నిరుపమ సుచరిత్రం - నిఖిల భువన పవిత్రం - నిజశ్యామల గాత్రం ॥ శ్రీ రఘు ॥

చ॥ దశరథ గాత్ర కుమారం - దశముఖ రిపుసంహారం - దనుజమానోహారం - శాపగ్రస్త విహారం - పశుపతి హృదయ విహారం -
పరమ దయాకరం వీరం పాకారివినుత పాదం - పతి శ్రీనివాసానుతం ॥ శ్రీ రఘు ॥

[illegible] 22వ మేళకర్త [illegible] చతుశ్రుతిఋషభ. శుద్ధమధ్యమ, [illegible] నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. ఇన్ని [illegible] రిరిసా - మమా పమా - రిరిగామా - పానిధమా - పనిధని - సానిధమా - మగ్గమ్మా - [illegible] మొదలగునవి రాగరంజకములు.

[illegible] చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు | [illegible] ద్రుతము | ౦ ద్రుతము

॥ [illegible] - [illegible] నిధపా - [illegible] నిధాప - ధనిధప । మగ మపధప - పమగా - రిని
శ్రీ రఘుకు - లఅఅ - అఅ ని - ధి౦౦౦ । [illegible] - న అఅ - నఅరిఇ । పాఅ అఅఅఅ - అఅ అ - అం

[illegible] - సారిసనిధ - పాధపపమ । పధనిస రిగరిసారిస - నిధపా - ధనిధప । మగగా - మపధప - పమగా రి
[illegible] తిలఅఅఅ - ని ధి౦౦౦ । [illegible] అఅఅఅఅ - న అఅ - నఅరిఇ । పాఅఅ - అఅ అఅ - అఅ అం

[illegible] - పా - ధ ని ధ ప - మగగా మపధప - పమగా రి । సనిసా , , ని స । రి , గ మా - మగగా గరిరి
౦ - చిం త - యా - అ అ మ్మ అ - హాం ౦ ౦౦౦౦ - ౦ ౦ ౦ ౦ । సరి తం బౌ శ్రీ ఇ । రా, అ అ - ౦ ౦ ౦ మం౦౦

రిస - రిగ - మా పా - ధనిధప-మగగా - మపధప-పమగా రి । సనిసా , , పమపా । సనిస-పధపమగ-మపధప పమగరి ॥సాసా॥
౦౦ - చింత-యా - అఅమ్మఅ -హాం ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦-౦ ౦ ౦ ౦ । సరితం బౌ శ్రీ ఇ ఈ । రాఅఅ-అఅఅఅఅ-అఅఅఅ మం౦౦౦ ॥ శ్రీ ర ॥

[illegible] - ని ద ధా - నీ సారిస - ని ధ - నీ పా । ని సా ని - స రీ స - రీ గ రి సా । నీ సా రి స ని ధ - పా , ని ధా మా
[illegible] రా అఅ - ఇ అ అ - దశా అఅ - అ అ - [illegible] । ని ఈ ఇ - రయో ఉ - ప అ అ మ । ను చ అ అ అఅ - రీ ఇ ఇ శ్రం

డిటో - డిటో । ని [illegible] ని - స రీ స - రి మ గరిసా । డిటో
డిటో - డిటో । ని ఇ ఇ - రయో ఉ ప అ అఅమ । డిటో

పా మా పా ని - ని ద ధా - ని సా రి ప - ని ధ - ని సా । నిసాని-పరిప-రిగమాపమ-గరిసా।నిపరిగరిసారిపనిద -పా,నిధామా
[illegible] - [illegible] - అ అ - అ అ - క్రం । ని ఇ ఇ - [illegible] - ప్పఅఅఅఅ-మఅఅ।ను[illegible]చాఅఅఅఅఅ- రీ ఇ ఇ క్రం
[illegible] ధనిసా [illegible] - నిసారిసనిధ - పాధపపమ । పమపధనిధ - పనిధప-మగగా।మపధప - పమగా - రీ పమగరి
[illegible] - [illegible] - అ క్రం o o । నిజ[illegible]అఅఅ - మఅఅఅ-అఅఅ।గఅఅ అ - అఅ అ - అ క్రం o o
చ॥ [illegible] సా [illegible] ని ధా ని । సా , [illegible] సా ని । ధ పా - మ ప మ గ రి
[illegible] స - [illegible] గా మ । పా , - [illegible] ప ని ధ మ గ రి
[illegible] - ని ధ ని - ప రి ప । గ రి ప - [illegible] రి స రి ని । రి సా - ని ధ ప - మ ప
సా ధ ని ప - రి గ మ - రి గ రి - ప ని రి ప రి ని । సా - ప మ ప [illegible] ధ - మ [illegible] మ - గ [illegible] ॥
చ॥ స స పా పా సా - ప ప పా - పధసానిధపా । [illegible] - పనిధప - మాగా । మపధపపమగా రి - పమగరి
ధ [illegible] ర ధ రా - ర కు మా - [illegible] । [illegible] - [illegible] - [illegible] । [illegible] o o o o o o హా - ర o o o
స స పా పా సా - [illegible] - పధసానిధపా । పమ ప [illegible] ధా - ధనిధని - పధపధ । మపమప మగ - రిగమ - గరి
ధ [illegible] ధ ధ రా - [illegible] - [illegible] o । ద[illegible] - [illegible] - [illegible] । పం o o o o o - పాఅఅ - రం
గ గ గా మా - ప ని ధ ప - మ గ మ పా మ - గ రి - ప మ గ రి । సా , - రి గ మ పా । పమగరి - గమపమ పాపా
ధ [illegible] - [illegible] - అ అ - [illegible] - [illegible] । [illegible] హారం
ప మ ప ధ ని - ధా [illegible] ని సా రి ప ని ధ ని - సా సా । ని సా ని - ప రి ప - రి గ రి పా । ని సా రి ప ని ధ పా ని ధా మ
[illegible] - [illegible] o o । ప [illegible] అ - మ అ అ - ద అ అ గా । [illegible] o o o o o - [illegible] o
[illegible] ధ ని - ధ ని సా సా - ని ని సారిసనిధ పా - ధ ప ప మ । పమ పధనిధ - పనిధప-మగగా । మపధపపమగా-రీ-పమగరి॥ సా ॥
[illegible] । అ అ - అ [illegible] రి - [illegible] - [illegible] o o o । [illegible] - [illegible] - [illegible] । [illegible] - o o o o ॥ క్రం ॥

[illegible]

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని . **58. సారమతిరాగము - ఆదితాళము** ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ. స ని ధ మ గ స

ప॥ మోక్షము గలదా ? భువిలో జీవన్ముక్తులు గానివారలకు ॥మోక్ష॥

అ॥ సాక్షాత్కార నీ సద్భక్తి - సంగీతజ్ఞాన విహీనులకు ॥మోక్ష॥

చ॥ ప్రాణానల సంయోగమువల్ల ప్రణవ నాదము సప్తస్వరములై బరగ వీణావాదన లోలుడౌ శివ మనోవిధ మెఱుగరు, త్యాగరాజవినుత ! ॥మోక్ష॥

రాగలక్షణము :— 22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యరాగము. 20 వ మేళమునందు జన్యమని కొందఱి మతము. అవరోహణమునందు ఋషభ పంచమములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యమ కైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడవలెనది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, స రీ గ సా రీ గా మా ,,	,, ప ధ నీ ,,	,, ని ధ ధ మ మ గ
,, మోక్షము గా లా దా ,,	,, భు విలో ,,	,, జీ ఇ ఇ ఇ వ అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మ గ మా	,, ప ధ నీ స ని సీ	ని ధ ధ మ మ గ మ గ
అఅ - మోక్షమూ గాలాద అ అ	,, భు వి లోఒ ఒ ఓ	జీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ వ అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మా రీ , గ	మా ప ధ ప ధ ని స రీ	ని ధ ని ధ మా మ గ
అఅ - మోక్షమూగాలా దా అ , అ	అ భు వి లోఒ ఒ ఒ ఓ	జీ ఇ ఇ ఇ ఈ వ అ

క ప - ప రి x సా ని గా మా రి , x
అ - రెంటికి మూగాగా దా అ , అ

క ప - ప రి x సా రి x మ ప ద ని సా
అ - కువ్రాక్షులూ x అ అ అ అ అ ని

క ప - ప రి x సా రి x మ ప ద ని సా
అ ప - ముకాక్షులూ x అ అ అ అ అ ని

అ॥ ,, - ని సా రి , x రి x రి x ప ప రి x రి
,, - ర అ హా , త్ర అఅఅ ర అ ని ఇ ఇ ఇ

,, - మ ప మ ప దా ,, దా , ని సా , ని సా
,, - గి ఇ ఇ ఠి అ ,, హ్మా , అ అ , అ రా

చ॥ ,, - సా సా ,, దా దా ప ద ని ద ని
,, - ప్రా గా ,, నా లూ క ం ం ం ణు

క మ - సా సా ,, దా దా పా , ద ని
అ అ - ప్రాణా ,, నా లూ హా ం ం ం

,,, - ద ని ప ని దా పా గా సా
,,, - ప్రణ వా హా మా హా హ్మా

సా ని ప ద ధ ని ప రి సా ,
అ కలా ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ,

,, ని ప ని ని పా ని ధ
,, రా అ అ అ అ అ

,, ని ప ని ప ధ ని
,, క అ అ అ అ అ

సా x సా x సా
సు క అ న్నృ అ

,, పా ని ప ని ధ మా
,, రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఏ

రి పా ని ప ని ధ మా
వెలాడి ఓ ఓ ఓ x మా

,, దా ని ప ని ధ మా
,, వెలాఓ ఓ ఓ x యూ

,, ప రి x సా
,, స్వరము రై

ప ని ని ద ధ మ మ x
అ అ అ అ ఇ అ క అ

ధా పా ధ మ దా మ x
అ రా అ అ అ అ అ

ధమమధమxxమ । x ప । ప రి
అఅక అఅఅఅఅ । కరు । రెంటి

ప ని ని ధ ని ధ మా
పు అరుణి ప ం ం

ని ధధమమxxప । ప రి । ప రి
దుతుతుతుఅఅఅ । కరు । రెంటి

మ x మ x x ప ప రి
క అ అ అ ఆ అ అ అ

మ x x మ గా సా
గ అ అ అ ల్గా అ

మా గా మ x యా
దా తా క ఎ వి

,, - ని సా రి , స రి స రి స్ స రి స స	పా , స రి స పా	ధ ని ని ద ధ మ పా
,, - నిఖిలా , వ ఆ ఆ అదాన ఆ ఆ ఆ	ఆ . రా వు లా	ప ఇ ఉ ఆ ము ఆ నో
,, - ప ప మ ప దా నీ దా ని ని పా	,, ధా ని స ని ధ మా	,, ధ ని ధ మ గ మ । గ ప
,, - వి ధ అ మె య గా యూళ్ళఅ గా	,, రా ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ	,, ని ఇ ను అ ఉ ఆ । ఆ ఆ
డిటో	డిటో	గమధనిపనిధమ । గ రి । స రి
డిటో	డిటో	నినుఆఅఅఅఅ । ఆ ఆ । మ్మా

చది - శుమ - ప - కైని

57. మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ప మ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ వినాయకునివలెను బ్రోవవే నిను - వినా వేల్పులెవరమ్మ ॥వినా॥

అ॥ అనాధరక్షకి శ్రీకామాక్షి సుజనాఘమోచని - శంకరి జనని ॥వినా॥

చ॥ (1) నరాధములకును వరాలొసగను - ధరాను వెలసి భూసురాది దేవతు - లురాయడిని చెందరాదు దయజూ - డరాదా కాంచీ పురాధినాయకీ ॥వినా॥

(2) పితామహుడు జనహితార్థమై ని - న్నాతా తెలియలేడ తాళిమిగల యా - దరాదరమె త్రికను తామసము సే - యా తాళ జాలను వరా ద్రిపోదరి ॥వినా॥

(3) పురాణి దయచే - గిరాలుమాకుని - కిరాతిని బ్రోచు రాజధరి త్యాగరాజుని హృదయ సరోజ కుల్లై - వ సోదరి పరాశక్తి వను ॥వినా॥

రాగలక్షణము :— 22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియరాగజన్యము. ఉపాంగ, షాడవ షాడవరాగము. గాంధారధైవతములు వర్జితములు. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. గమక, రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. 28-వ మేళకర్తయని కొందరి మతము. ఈ రాగమును సురరాగమని చెప్పియున్నారు. ఆ కాలమందు ఇతర రాగములు పాడుటవల్ల గలిగెడు దోషములను పోగొట్టి శుభములు నిచ్చునని పూర్వీకులవల్ల తెలియుచున్నది.

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

| లఘువు ○ ద్రుతము ○ ద్రుతము | లఘువు ○ ద్రుతము ○ ద్రుతము

పll రిమా రి - రి ని స రి | స - పా ని | పా ప మ || ప ని పా - ని - ప మ రి ప | రి మ - ప మ రీ | సా , ,
విజాయ - కు ని ర తె | ను - బ్రోర | చె ని ను || ని జ నా - తె - ఎల్ప్రలెక | ర ○ ○ ○ ○ | మ్రొ, ,

డిటో డిటో డిటో || డిటో | రిమపని - సరిమరి | సనిపమ - రి మ రి ప
డిటో డిటో డిటో || డిటో | రం ○ ○ ○ - ○○ ○○ | ○ ○○ ○ - మ్రొఅఅఅ

డిటో | డిటో | పా, నిపమ || డిటో | మా పమ - నిపసని | డిటో ||రిమా||
డిటో | డిటో | తె, ఎ - నిను | డిటో | ర ○○ ○ - ○○○ ○ డిటో ||క నా||

అll ప ని స - సా రి ని | సా , , | పా , , | ప ని స - స రి స ని | సా , ని | ప - ని స
ఆ రాధ - న మ కి | శ్రీ , , | ఈ , , | ఆ రాధ - రాజిత కి | శ్రీ , కా | ల - మా మి

ప ని స-రి స రి సా , స ని | స ని సా - ని స || ప ని సా - స నిపామ | రీ - మపనిస | సని - పమ - సమరిగ | రిమా ||
ఆ రాధ-రాజిత | శ్రీ , కాల | ల ల మా - మ మి || ఘ న తా - ఘనఘమోచ | నీ - శేల ల | రక్ష - జల - పలపిఖ | పినా ||

చ॥ ప పా మ - ప ని సా . ధ ని ని స , గ । స మ గ - గ ప ॥ ని స ని పా , ప మ రి - పా స । రీ మ ప . ప ని పా
శ్రు తా త - వ చ వే . కి ల క ల , లి । మోహాలర - గా వ ॥ కి ఇ రా ల , శ్ర ఎ కి - బ్రోమ రాలి జ . ధ ర తాధ్రి
రి మా గ - ని ధ ని ప । ద ప సో మ రి । రి గా - ; ని ప - ని ప - ధ ని ధ మ । ప ని పా - ని । ప మ - రి స ॥రిమా
గ రా - - నిరూపితము, పలు రోజు । ఒక - మెప ॥ ఎ - లైన - సాజ త । పల రా - - । లి న - వసు ॥రిమా

(1, 2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని 58. చారుకేశిరాగము - మిశ్రచాపుతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ స్వాతి తిరునాళ్ (కేరళ) శ్రీ కులశేఖరమహారాజుగారి కృతి]

ప॥ కృపయా పాలయ శౌరే కరుణారస వాస కలుషార్తి విరామ ॥కృప॥

అ॥ తపనీజా నిజాచల గుహావాసుకు సువదన శ్రీ పద్మనాభ సరసీరుహలోచన ॥కృప॥

చ॥ యుగళే యుగళంబోజ సురుచింద విధిపంటి విసుపమా సంస్మృత వితత వరబోధ - శారద శుకముని వికరగేయ చరిత పాపజాతం
దరహాసతే ॥కృప॥

రాగలక్షణము :— 26-వ మేళకర్త రాగము. సర్వస్వర గమక వరిక రక్తిరాగము. అన్ని వేళల పాడదగినది.

ప॥ , పా - మా మ గ గ రి । సా , , , - సా । రి , - గ మ ప ధ । పా , , , ప మ గ రి (1)
, కృ - పా యా ల ల ల । పా లలల - లా । యా - శౌ రే రే । శే ఎఎఎ ఎ ఎ ఎ ఎ

గ మ - డిటో । డిటో । డిటో । పా , , , ప ధ ని ధ (2)
ఎ ఎ - డిటో । డిటో । డిటో । శే . . . ఎ ఎ ఎ ఎ

(౩)

ప మ - పా మా మ గ గ రి । సా , , , - ధ స । రి , - గ మ ప ద । ని ప - ప ద ని ద
ఎ ఎ - కృ పా ల ఆ ఆ ఆ । పా , , , - ల ఆ । యూఆ - కొ ఉ ఉఉ । ర ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ

ప మ - పా మా గ మ ప మ । ని సా - ప మ ప ద ప మ - గ రి । గ మ గ - రి గ రీ । సా , - , , స రి గ మ
ఎ ఎ - క య గ ఆ ఆ ఆ । ర ఆ - స ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ - వాఆ । ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ । పాఆ - ఆఆ ఆ ఆ ఆ ఆ

ప మ - పా మా మ గ గ రి । సా , - స ని ధ । సా , - ధ ని । సా , , , - స రి గ మ । ప మ పా - మా ॥
ఆ ఆ - క లు క ఆ ఆ ఆ । శ్రీ ఇ - వి ఇ తు । రా ఆ - ఆ ఆ । మా ఆఆఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ । ఆ ఆ కృ - పా ॥

అ॥ , ప ద - ని దా । ప ని - రి సా । , ప రి గా రి । ప ని - రి ప ని ద పా
తి ప - ని యు । ని శా శా లా । , తుహినాంశు । ము ద - ద ఆ ఆ ఆ నా

, ప రి - గా రి । స ని - దా పా । ప మా - మ గ గ రి - రి సా । స రి గ మ పా - మపమగ - మరిగమ । పమపా - మా
, శ్రీ ఇ - వ ద్య । వాఆ - శా ఆ । మ ర - ని ఇ ఇ ఇ - య హ । లాఒఒ ఒ ఉ - మఆఆఆ - ఆఆఆఆ । ఆఆ-కృ-పా ॥

చ॥ , స రి - గా - రి । స ని - రి స ని ధ పా । , మ గ - రి సా । ని పా - రి సా
, మ ఉ - కుం - తు । శ్రీ ఇం - ద్రాఒ ఒ ఒ దా । ఆ కు ను - లింద । ని త్యా - నంద

, స రి గా రి । స ని - రి సా । , స రి గా మా । ప మా - గా పా
, సు ఉ కుమా । రుం - ద్య్ర భా । , నిఇ రా దా । ద రా - బో ధా

నారదముఖనుత శ్రీకరం చరిత పాపజాలం భగవానుని కృ॥ప॥ (అనుపల్లవివలె పాడవలెను)

చతు.అంగ.శుమ.ప.శుధ.కైని **59. చారుకేశిరాగము - ఆదితాళము** ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఆడమోడి గలదా ! రామయ్య । మాట ॥ లాడ ॥

అ॥ తోడునీడ నీవేయనుచు దృఢభక్తితో గూడి నీ, పాదము పట్టిన మాట ॥లాడ॥

చ॥ చదువులన్ని తెలిసి శంకరాంశోద్భవుడు సదయాశుగసంభవుడు మ్రొక్క కదలు తమ్ముని బల్కజేసితివి గాకను, త్యాగరాజు ఆడిన మాట ॥లాడ॥

రాగలక్షణము :— 26-వ మేళకర్త రాగము. సంపూర్ణరాగము. సర్వస్వర గమక వరిక రక్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము । లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

ప॥ పా ధ పా మ గ రి । గ సా స । రి గా మ ॥ పా ధ పా మ గ రి । గ సా స । రి గ మ పా మా

ఆ - డ మో - డి గ ల । ద రా మ । య్య మా ట ॥ ఆ డ మో - డి గ ల । ద రా మ । య్య మ ట అ టా

ప ధ నీ ధ పా మ గ రి । గ సా స । రి గ మ పా మా ॥ ప ధ ని స ని ధ పా మ గ రి ॥ గ సా స । డిటో

ఆ - - - డ మో - డి గ ల । ద రా మ । య్య మ ట అ టా ॥ ఆ - - - డ - మో - డి గ ల ॥ ద రా మ । డిటో

ప ధ ని స స్రీ రి స ని ధ పా - మ గ గ రి । గా , మ గ రి సా । రి గ మ పా మా । ॥పా॥

ఆ - - - డా మో - - - డి - గ ల ల । దా , ర ల ల మా । య్యా మ ట ల టా । ॥ఆ॥

। లఘువు	o ద్రుతము	o ద్రుతము
అ , ప ధా ని సా ని సా	, , , ,	, ని గా సా
, గో ము ని దా రి ని	, , , ,	, రా జ మా
, మ - ప ధా ని సా ని సా	, ద ని సా	, ని గా సా
, అ - గో మూ ని దా రి ని	, ఎ ఎ ఏ	, రా జ మా
, మ - ప ధా ని ధా ని సా	, ధ ని సా ధ ని	సా ని ప ని ప ని ధా సా
, అ - గో మూ ని దా రి ని	, ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ	ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ రా జ
, మ - ప ధా ని ధా ధ ని సా	ప మా గ రి	మ గ గ రి సా
, అ - గో మూ ని దా ని వ ని	యనూచు నా	ద్య అ అ అ శ్రీ
స రి - గ రి ప ప ని ధా ని స	ప ని ధ ప మ	ప ధ ని , ధ ప మ ॥సాధ॥
గో ఒ - ఒక డీ ని వ తా వ ద	ముఱితు ఒ ట్టి	వ అ అ అ మ అ ఒ ॥అడ॥
అ , - ప సా ధ పా మ గ రి	గ సా ని	మ గ గ రి సా
, - అ మా పు లా న్న ల ని	వి రి ి	ం ఎ ఎ ఎ నో
, - వ గి ధా శ్రీ శా	, మ గ రి	మ గ గ రి సా
ల - తృవుదా గ సం	ం ధ వుడు	(ముఱఒఒరా)ు

వదలు తమ్ముని బల్కి సీతావిభుని త్యాగరాజ యాదినమాట లాడె । (అనుపల్లవికి సారసాగారంగ.)

17-వ మేళకర్త నరసాంగి జన్యం 60. నళినకాంతిరాగము - ఆదితాళము ఆ స గ రి మ ప ని స
చరి - అంగ - శుమ - ప - కాని [శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ స ని ప మ గ రి స

ప॥ మనవి నాలకించరాదటే - మర్మమెల్ల దెల్పెదనే మనసా ॥మనవి॥

అ॥ ఘనుడైయున రామచంద్రుని - కరుణాంతరంగము దెలిసిన నా ॥మనవి॥

చ॥ కర్మకాండ మతాకృష్టులై భవ - గహనచారులై గాసి జెందగ కని మారక అవతారుడై - కనిపించినాడే యతడే త్యాగరాజు ॥మనవి॥

రాగలక్షణము :— ఇది 27 వ మేళకర్త సరసాంగి జన్యరాగము. షడ్జాడవ రాగము. ఆరోహణమందు ఋషభము వక్రము. ధైవతము వర్జ్యము. అంతర గాంధార శుద్ధ మధ్యమములు, కాకలీ నిషాద స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినవి.

వ్రేలిడి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ , , , - గ రి మ గ - రి స	గా , - రి -	మా , - గ రి
, , , - మ న వి ఆ - లా ల	కి ం - చ	రా , - ద అ
మా , - గ రి మ గ - మ గ రి సా	గా , - రి	మా , - గ రి
టే , - మ న వి ఆ - య అ అ అ	కి ం - చ	రా , - ద అ
పా , - ప మ మా - మ గ గ రి సా	గ రి గా - రి	మా , మ ప
టే , - మ న వి - య అ అ అ అ	కి ం ం - చ	రా , ద అ

ని , - ప మ మ గ గా రి | రి ప పా - గ రి | మా , - మ ప
చే , - మం౦త్ర మె ల వే ల్లా | దు ల వి - ల్వద | నీ , - మ న
ని , - ద మ మా - మ గ రి సా | గా , రి | మా , - గ రి । పా ,
సా ల - మ ని ది - యు అ అ అ | గు ౦ న | గా , - ద అ । చెల
జా , , , - ప ని పా ని | సా ని ని - గ | రి మా మ
, , , - ఘు ను డై న | రా అ మా - ద | ౦ ౦ గ్రు
మ గ స - గ రి దా - మ గ స స | గ రి రి - మ | గ రి - సా రి ప । ప ని పా ॥గరి॥
ని ల అ - కు అ ల - నా ౦ శ అ | ర ౦ ౦ - గ | మం డ - లి సీ ఇ । వ అ నా ॥మన॥

జా , , , - ద ద - మ ప ని పా | ప మ మా - గ రి | మ పా - ని ప
, , , - క ర్ణ - కొ ౦ ౦ డ | మ అ గా - కృతి | షు డై - ధి అ
మా , - ద ని పా - మ గ రి రి | రి ప పా - గ రి | మ పా - మ ప
వ అ - గ పా వ - రా అ అ వు | డై న ఈ - గా అ | వి లెం - వ అ
ని , - ద ని పా ని | పా రి ప పా - గ | రి మా మ
గా , - గ ని మా వ | రా అ అ అ - అ | క రా యు
మ రి గ - రి మ మ గ స రి | రి , రి , - ని ప | ని - పా మ । మ గ గ రి రి ॥గరి॥
డై ల ఈ - కు మ ట ౦ ౦ ర | నా , నీ , - వ గ | నీ - గ్రా గ । రా అ అ అ ॥మన॥

చరి.అంగ.శుమ.ప.చధ.కైని

61. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ వినతాసుత వాహనుడై వెడలెను కంచి వరదుడు ॥విన॥

అ॥ వనజాసనాది సురలూ సనకాది మునులు పొగడ ॥విన॥

చ॥ వరవైశాఖోత్సవమున కరదిశరదు బందయించిరోయన పశ్చిమగోపుర ద్వారమున చరాచరములకు వర త్యాగరాజ నుతుడు ॥విన॥

రాగలక్షణము:— ఇది 28-వ మేళకర్త రాగము. రాగాంగము కక్షస్వర, సంపూర్ణగమక, వరిక. రక్తి రాగము. రిషభ, గాంధార, మధ్యమ, ధైవత, నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	
ప॥ ద ని సా - స ని ని ద ప మ	ప ధ ని ధ - ధ ప మ గ	రి గ మ గ - గ రి సా	(1)
వి న తా - అ అ అ అ సు త	వ ఆ ఆ అ - హా అ ను డై	డై ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ	
ని ధ ని సా - , ,	ని ప రి గ - మ గ ధ ని	స ని రి స - స ని ధ ప	
వె డ లె నూ - ఊఉ	కం ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ	వ అ ర అ - దుఉ డుఉ	
ద ని సరిస - స నిసని - ప మ	ప ధ ని ధ - ధ ప మ గ	రి గ మ ప - గ రి సా	(2)
వి న తాఅఅ ‥ అ అఅఅ - సు త	వ ఆ ఆ అ - హా అ ను డై	డై ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ	

ఉనా - 8 0 0 0

ద ని - రీసనిద - సనిదప - ని ద ప మ
ని న - కలఅఅ - అఅఅఅ - సు ఈ కీ అ

ని ధ నీ పా - ప రి గ మ
వా ద రి నా - వ 0 0 0

నిదని - సరిగామగ - రిగరిసారిస - నిదపమ
విన్నన - కలఅ అఅ - అఅఅఅఅఅ - సురరీఅ

స ని ధా - ని పా - రి గ మ ప
వా ఎ ద - రే నా - వ 0 0 0

ప ద ని - ప ని సా - స ని రి స - ని ద పా
వ అనా - ఇ అ అ - అఅఅఅ - అఅ వ

స రి సా - గ మ గ రి - గ రి సా - స ని రి స
న అ న - క అ వఅ - న అ రి - దురుసుఈ

స రి, ధా - ని ప ధ ప - పా
నె - క అ అ అ - అ

0 0 0 0 - చీ ఇ ఇ

ప ధ ని - ప ధ ప - గ మ
ర అ అ - [illegible] - మ ఉ

పా - ధ ని - సా , ని
0 - చీ ఇ - ఈ ఇ ఇ

ప ద ని స - ధ ప మ గ
వ అ అ అ - [illegible] మ ఉ

ద ని స గ - సా , ని
0 0 0 0 - చీ ఇ ఇ

ప ధ సి - ధ ని
వ అ అ - అ ర

ని ద పా - ప ద ని స
లుఈ ఉఅ - రా ఇ ఇ ఇ

, - ప ధా ని సా
అ - శ్రోత్రీ [illegible]

ర అ గ అ - గు ఉ న ఉ

(3)

గ గ మ ప - గ రి పా
త్రై ఇ ఇ - ఇ ఇ ఈ

రి స ని ద - స ని ధ ప
ర అ గ అ - గు ఈ ణు ఉ

(4)

రి గ మ గా , మ - రి పా
త్రై ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ - ఈ ఈ

రి స ని ద - స ని ధ ప
ర అ గ అ - గు ణ ధా మ

స - గా మ గ - రి గ గ సా
సుఈ గా అ అ - అ అ అ లూ

రి గ రి సా రి స - స ని ద ప ॥దని॥
గాఅఅ అ అ అ - దఅఅ అ ॥విన॥

స ని ని ద - ధా ని ద పా ధ ప
ముఈ న అ - కీ అ అ రా అ అ

సా - ని దా ని పా - మ ద ప మ - గ రి స	, - స రి గ మా	ప ద - ని స స - స ని
అ - ని న గ మ - అ మ న అ - అ అ అ	, - వాం ఛి తా	యన - ప శ్చి మ - గాం
స ప - ధ ని , సా - స స స - స	స రి సా - మ గ	రి గ మ గ - గ రి సా
పి ల - పు ర అ ణ్యా - ర మ న - వ	ర అ అ - చ ర	ము ఉ అ అ - శు ఉ ఉ
స రి సా - గ మ గ రి - గ రి సా - స ని రి స	ని ద పా - ప ద ని స	రి గ రి సా రి స - స ని ద ప ॥దిన॥
న అ రా - ధ్య అ అ అ - అ అ గా - ర అ అ అ	అ అ జా - మ ఉ ఉ ఉ	శూ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - దు ఉ ఉ ఉ ॥దిన॥

హరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 62. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ దినమణివంశతిలక ! లావణ్య ! దీనశరణ్య ! ॥దిన॥ అ॥ మనవిని బాగుగ మదిని దలంచుచు చనువున న్నేలు చాలగా జాలు ॥దిన॥ చ॥ పార్వతినుత ! నను సంరక్షింపను గర్వము ఏల గాచువా రెవరె ? నిర్వికారగుణ ! నిర్మలకర ధృతపర్వత ! త్యాగరాజ సర్వస్వమా ॥దిన॥

రాగలక్షణము :— 61 వ కృతియం దున్నది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ , స ని ద పా - ప మ గ రి మ గ గ రి	సా , - స రి గ మా	మ గ రీ , - రి గ మ ప
, ది న మ ణి - వ ం ం ం ం ం ం ం	శ , - తి ల క లా	వ ం ం , - ణ్యఅ అ అ

ద ని - ప ని ద ప మ-గామపదపమగ-పమమగ మగగరి	పా ; - స రి గ మా	మ గ రీ , - రి గ స రి
అ అ - దినా మ ణి ఇ-న ం ం ం ం ం ం-ం ం ం ం-ం ం ం ం	గా , - తి ం ం గా	న ం ం , - గ్యఅ అ అ
,, - ప నీ దపమగా - రిగమపధనిదప -పమగరి మగగరి	డిటో	డిటో
అఅ - దినాము ణిఇఈ - నం ం ం ం ం ం ం -ం ం ం ం ం ం ం ం	డిటో	డిటో
డిటో డిటో - దపపమ మగగరి	డిటో	రీ గా , మ పా ధా , ని । పా
డిటో డిటో - ం ం ం ం ం ం ం ం	డిటో	రంగ్య , అ అ అ , అ । అ
,, - పా , ద నిదపా - మపమదపమగారీ మగగరి । సా .... మగరిస । రిగమపధనిసరి - గమగరిసనిధప । మపధని । పని ।		
,, - దీ , ఇ ఇనగా - ర ం ం ం ం ం ం ం గ్యఅఅఅ అ ,,,, అఅఅఅ । అఅఅఅఅఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅఅఅ అఅఅఅ । దినా ।		
అ ,, - మ నీ ద నీ - సా దా , ని ప ని సా	,,, - ప రి మ గా	మ గ గ రి సా , రి గా
,, - మ నా ని ని - నా అ , అ అ గ గా	,,, - మ రి ని దా	ల ం ం ం ం , మామా
,,, - మగరిసా - నిసనిరిసనిదా దా , ని పా	,,, - రి స సా	ప మ గా రి గ మ ప । ధ ని - ప ని ‖
,,, - దనువున - న్నె ఎఎఎలు నా నూ ఊ , ఊ ఊ	,,, - రాల గా	[illegible]
అ ,, - పాపమపా - ,, ప ద నీ ద పా	,, - ప మ గ ప మ మా	మా గ మ - రి గ మ పా
,, - పార్వతినా - ,, తి అ అ వ నా	,, - వ ం ం ం అ అ	కీ ం ం - ం ం వ నా
గ మ - మపామగా - రిగమగ గరిసా	,,, - గ మ గ మా	సా , మా గ మా పా , మా సా
అ అ - గఅర్వమా - ఎఎఎఎ ఎఎలా	,,, - గ అ ని నా	గా , ఎక్కు ఇ గె , ఎ వి

నిర్వికారంగుణనిర్మల కరిద్యుతి - పద్యతి త్యాగరాజ సర్వస్వమా - [illegible]

చరి-అంగ.శుమ.ప.చధ.కైని 63. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఎంతరాని తన కెంతపోని నీ - చెంత విడజాల శ్రీరామా ॥ఎంత॥

అ॥ అంతకారి నీ చెంతజేరి హను - మంతుడై కొలువలేదా ॥ఎంత॥

చ॥ (1) శేషుడు శివుని - భూషుడు లక్ష్మణ వేషియై కొలువలేదా ॥ఎంత॥
(2) శిష్టుడు మౌనివి - శిష్టుడు గొప్ప వ - శిష్టుడు హితుడు కాలేదా ॥ఎంత॥
(3) నరవర నీకై - సురగణములు వా - నరులై కొల్వగలేదా ॥ఎంత॥
(4) అగణితగుణముల నీ గుణములు శ్రీ - త్యాగరాజు కా - దగలేదా ॥ఎంత॥

రాగలక్షణము :— 61 వ కృతిలో నున్నది.

క్రింది స్వాక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ० ద్రుతము ० ద్రుతము

ప॥ ,, దా , ని సా - సా ని స నీ , ని దా । ని ద ప మ - ప ద నీ దా - ని సా । ,, ద ని ప ని నీ ని దా
ఎం , త రా - అ ని త న కెం త నా । అ అ అ అ - కెం ० ० త - ప అ । అ ని ఇ ఇ ఇ ఈ త నా

నిదపమ - పదనీ దానిసరీగరిసా - ,, దనిసారిస - సని నీ దదా । దా , పదా ప దనిస । ని ,, దనిసనినిదదప
[illegible] - కెంతా రా అఅఅఅఅఅ - ,, నిఇఈఇఇ - ఇఇ ఈఈఅనా । అ , కెంతా పొ ఒఒ । నీ ,, నిఇఇఇఇఇఇ

దనిమపా - గమప - మపద - దానిదపా - మగరిగమగమ । మగరిసా ,, - పద । నీసరిసా, ని - నినిదాదనిసని । నిదపమ - దా , ॥
ఇఇ ఈ - చెంత - విడజా - ల అ అ అ - జ అఅఅఅఅ । [illegible] - శ్రీరా అఅఅ, అ - అఅఅ-అఅఅఅ।అఅఅఅ - మా ० ॥

అ ,, ని సా ,, సా - సపరి రీ - రిపరిప । పగమపా - మగరిసా । దనిసాగస సనిని , - ని దా

,, అంరా ,, కొల - అఅఅరీ - ఇఇఇఇ । నిఇఇం ౦ - రిఅఇఇఇఇ ; ఇ ఇ ఇ ఇఇ రిఇఈ, - హా ను

,, పదపపమా మా - దపదా - దనిదసా । నిసరిసారిస - నిసని దా । దానిదపాదప మా - దనిసని । నిధపమ-దా ॥

ఊకుమంయిఈ ఊ - దైవఈ - గొఒలుఉఊ। వఅఅలేఏఏ - ఏఏఏ ఏ । ఏ ఏఏ ఏ ఏఏ ఏ - దాఅఅఅ। అఅఅఅ-ఏం ॥

చ ,, సా , స సా - , , ని దా ని సా । , , ని రీ - స స ని । దా , ని సా , ని దా

శ్రీ , ఘను - , , శ్రీ వు వి శ్రీ । , , భూషా- షుకుంటు । రా , అ అ , కృష్ణా

,, పద దపమా మా - దపదా - దధ ధనిసా । నిసరీ - సారిస - నిసని దా । దానిదపాదప మాదనిసని । నిదపమ - దా , ॥

నా ఎడ ఇతఈఈ ఈ - దైవఈ - గొఒలుఉనా। వలఅ - నేఏఏ - ఏఏఏ ఏ । ఏ ఏఏ ఏ ఏఏఏ దఅఅఅ । అఅఅఅ - రం ॥

సరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

64. హరికాంభోజిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఉండేది రాముడొకడు - ఊరకె చెడిపోకు మనసా ॥ఉండేది॥

అ॥ పిండబ్రహ్మాండమధ్య - మండలమున వెలుగు ॥ఉండేది॥

చ॥ తామసాది గుణరహితుడు - ధర్మాత్ముడని పేరుగల
ప్రేమికుడు త్యాగరాజ - విగ్రహుడు మనమునుండె ॥ఉండేది॥

రాగలక్షణము .— 61 వ పుటలో యున్నది

ప ,, - పా పా , , , , దా । పా ,, ధా మా గా రీ గా । స ద ధ స మా గా రీ పా । స రి గా గ రి - గ మ పా పా
ఉం డే ఏ ఏ ది । రా అ ము డొ క డు । ఊ ఊ ఊ ఊ ర క చె డి । పొ ఓ కు మీ ఏ - మ న సా

(౨) ,, - పా పా , , స ద ని ధ । ప ధ పా , మ గా రీ గా । డిటో । డిటో
ఉం డే ఏఏ ది ఇఇఇ । ఇఇ రా అ ము డొ క డు డిటో । డిటో

(౩) ,, - పా పా , , ధ ని పా । , , పా , ని ధా పా ధా । మ ప దా ని ద ప మ గా రీ పా । డిటో ॥పా పా॥
ఉం డే ఏ దిఇ ఈ । ఈ రా అ ము డొ క డు । ఊఊ ఊ ఊ ఊ ఊ ర క చె డి । డిటో ।ఉం డే॥

అ ,, - ధా ని ర్ సం ని ధ పా । ,, ధా , ని సా , , సా । ,, ధా ని సా ర్ ని ప ధ । ని ప ధ ని సా , ని సా ,,
చం డమా అ అ అ అ । అ ర్తాం డ మ అ అ ధ్య । అ చం డ మ అ అ అ అ । అ అర్తాం డ మ అ అ ధ్యా అ

,, - గా మా ప ధ ని ర్ సం ని ద । ని ప దా ని సా ,, సా । స ని ర్ ని సా సా సా । స ద ని ధ ని సా స ని ని ద । పమ- పాపా॥
చం డ మా అ అ అ అ అ అ । అ అ ర్తాం డమా అ ధ్య । మం ం ం డ ల ము న । వె ఏ ఏ ల అ అ గు ఉ ఉ - ఉం డే॥

, , గా , మ పా , , ధా । స ని ర్ స ని దా సా మా । ప మ ధ ప మా గా రీ సా । స రి గా రీ - గ మ పా పా
తా అ మ సా అ ఎ । గు ఊ ణ అ ర హి తు డు । ధ అ అ అ ర్మా అ త్ము డు । స అ అ ర్వ - స అ ము డు

శ్రీకరుడు త్యాగరాజ చిత్తహితుడు జగము నిండి ॥యుండెడి॥ అనుపల్లవితో పాడుకొనవలెను.

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ మా జానకి చెట్టబట్టగ - మహరాజైతివి ॥మా॥

అ॥ రాజరాజవర ! రాజీవాక్ష - విను రావణాసురుని రాజిల్లు కీర్తియు ॥మా॥

చ॥ కానకేగి యాజ్ఞమీరక మాయాకారమును నిలిపి చెంతనే యుండి - దానవుని వెంటనే చని యశోక - తరుమూల నుండి, వాని మాటలకు కోపగించి కంట - వధియించకయే యుండి - శ్రీనాయక ! యశము నీకే కల్గజేయలేద ? త్యాగరాజ పరిపాల ! ॥మా॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28 వ మేళకర్త. హరికాంభోజి జన్యము. భాషాంగ, షాడవ, సంపూర్ణ, సర్వస్వరగమక, వరిక రక్తిరాగము. ఆరోహణమందు నిషాదవర్జితము. అంశ మధ్యమము. దైవత నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. (సనిపధపా) అను ప్రయోగమందు కాకలినిషాదము వచ్చును. సాయంకాలము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటల వరకు పాడదగినది.

ప్రతి రెండు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	
, , - గ మ పా ద	పా , - మ	ప - మ గ మ -	(1)
, , , - మా జా న	కి , - చె	ట్ట - బ ట్ట -	
దా , - పా దా స	పా మ - గ	మ గా రి -	(2)
గ , - హా రా జై	తి వ - వి	[illegible]	

ఊ ఊ ని - ప స ని ద - మ ప ద ప - ద ని - | ఊ ధ ప - మ ప మ - గ | మ పా ధ - (8)
గ అ అ - ము అ అ అ - వ అ అ అ - క అ - | ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - చె | ట్ట శా ట్ట -

ప ద ని ద ని - ప ద సా - ప ద సా ని | ధ పా ధ ప మ - గ | మ పా ధ - (4)
గ అ అ అ అ - మ అ అ - జ అ అ నా | ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ - చె | ట్ట శా ట్ట -

ఊ ద ని - ప ద సా స - | ధ ప మ ప ధా ని ధ సా - | పధాధపమ-గమ।,గమపామ ॥గమ
గ అ అ - మహా రా జా - | ఠ ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ - | తి ఈ ఇఇ ఇ-వి ఇ।,ఇఇ ఈ ఇముఅ॥

అ॥ ,,, - ప ప నా - పని సా నా - | సాఀ , సా , - ప రి | గాఀ - గాఀ గఀ
,,, - వి అ భా - ర అ అ దా - | వా , రా , - గ అ | జీ - వా కు

ప రి గా మ గ రీ - రీ సా - ప ని ని ద - ప ద | రీ , సా , - ప ని | నిధధప-మగరిస।సగమపామ ॥గమ॥
వి ॥ మా ఈ ఈఈ - రా వా - ణ అ అ అ - రి ఇ | యా , ని , - వి అ | దిఇల్లుఈకఇఇఇ। [illegible] యు ఈ ఈ ముఅ॥

అ॥ ,,, ని ద పా మ - | గా , మా , - మ ప | ధా పా - పా ధ ని ద ని
,,, కొ ం క్షి గ - | యా, క్ష , - ని ఇ | రా కొ - మొ ఒ ఒ ఒ అ

మా , - మ ప ప ప ద ప - | మ ప మా - | ప ధ ప ధ సా
యా, - క అ గ ము వి చి - | ఈ ళ ౌం - | త వె యుం ం

ని , దా , - మ ప ధ ప రి | ధ ప ధ ప రీ సాఀ - | ప స ని ని - ధ
యుండీ, - ద అ వ ప్రు ని | కొ ం ట అ అ సే - | చ ని ఇఈ - యు

మా ప - ద ని సా మ గ -
శో క - తి యమూతు ల -

దా , - ని ద పా మ -
ఉ , - వా సి పూ ట -

ని , దా , - ని ద పా మ -
కిం , టా , - ని ధ ఖం చ -

ని , దా , - మా ప ద స రి -
ఎ . డి , - శ్రీ-న ట యుక -

రి స ని ద పా - ధ స స రి - రి స ని గా -
ఎ ఎ గ అ గ్గా - చె ఎ యూఅ - లె ఎ ఏ రా -

గ మా రి - స రి గ మ
మ డు డు - డుడుడుడుం

మ గ మా - గ మ
ల అ కూ - క్రో ట

గ మా - గ మ
క యే - ఎ ఎ

స రి గా -
యుగియూ -

ప ద స - రి స
త్యాఅ గ - రి అ

రి - రి గా రి
డీ - ఇ ఈ ఇ

ని - మ ప దా పా -
న - గిం ఈం ం చీ -

పా - ప ద పా ని
ఏ - యూం ం ం

స రి గ రి సా - ధ స
ని ఇ ఇ ఇ కే - ఎ ఎ

ని ద - పపమ । గమప ॥గమ॥
జ అ - పరిఇ । పఅల ॥మఅ॥

౨౮.అంగ.శుమ.ప.చధ.కైని

66. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఎవరిమాట విన్నావో రావో - ఇంతలేనో గతిలేదా ॥ఎవరి॥

అ॥ ఆదిలో నాక్షయ బాసలు మంది చోద్యము చూచేవయ్యా ॥ఎవరి॥

చ॥ ద్రౌపదిమానమును కాచుభాగ్యములచే యింటి - కృష్ణ గూర్చెద్రే ॥ ॥ కాచుటల్పట - యేము మనుకొంటి - [illegible]
మహాకీర్తి నీవని సంతోషమునొయుంటి - నక్కొరిద్రో - త్యాగరాజనుత సర్వసంధు మనుకొంటి ఇలలో ॥ఎవరి॥

రాగలక్షణము —— [illegible]

త్రిశ్ర నాల్గుకళలు చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, సా మా , గ మా - పా ,, - పా - ద ప	ధా ,, - ధ ని ధ ప	మమ పప - ని ని ద ప । మా (1)
,, ఏ ఎ , రి మా - అ ,, - టా - ని ఇ	న్నా ,, - వొ ఒ ఒ	ర అ అఅ - అ అ అ అ । నొ
డిట్టో	డిట్టో	మపధరి - సా ని ద । ప మ (2)
డిట్టో	డిట్టో	రిఅఅఅ - అ వొ ఒ । ఒ ఒ
డిట్టో	డిట్టో	మగమప-పమపధ-ధపధప-పనినిధ
డిట్టో	డిట్టో	గఅఅఅ-అఅఅఅ-అ. ..-వొఒఒఒ
,, - సా , మా , గ మా - పా - మపదా - పా,ధసా	ధ స రి గ - మ గ రి గ	మగరిస-సనిదప । ప మ ॥ధపపమ॥
,, - ఎ , రా , రి మా - అ - టఅఅ - రి , ఇఈ	న్నఅ అ అ - అ అవొఒ	ఒఒఒఓ-రఅఅఅ। వొఒ ॥ఒఒఒఒ
,, - ని ద ద ప - పమగా - మగరి - గరిసా - సధధస	సా ,, - సా - స రి	గమ సదరిస నిదా । పమ
,, - మున్ను మ ఈ - రెఎ ఏ - ఎఎ ఎ - ఎఎ ఏ - ఎఎఎఎ	గో ,, - ఓ - ఒ ఒ	ఒఒ రిఅరిఇ గౌరి । ఇఇ
డిట్టో	సరిగమపదసరి - గమగరి - రిమగరి	సా - పదససని - దా । పమ ॥పా॥
డిట్టో	వొఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ	ఓ - భఅరిఇఈ- భా । రి ఇ ॥మ॥
అ॥ ,, - సా, సా , ధ - సా , ద సా ,, స రి సా .	గా - సరిగరి - గమగరిసా	సా పదరిస - ని దా పా
,, అ , రా , ని - లో , ఒ ఓ ,, ఒ ఒ రా , అ	అ - రైఎఎఎ - యఅఅ అ అ	రా ఉఉరాయ - షి ఏ యా
ను ౧ - ౧ ద సరి మగరిగ సా - సనిరిసనిదా	సా మా - సా , ద సా ని ని	దాపమ-గమపద-సనినిద । ధపపమ
అ అ - మ ం ం ఎ ని ఇ ఇ ఇ ఈ - వొఒఒఒ ఓ ఓ	ఓ ఓ - ద్యా, అ అ-మెఎ	మూగఅరె ఎ ఎ ఎ-వఅఅఅయ్యఅ..

[illegible] ,, దా ని ధ పా - పా ,,,, ప ద
,, ధా అ క్ష పా - దా ,,,, అ అ
,, ప ద సా - ని , ద పా - దా ,,,, ద మ
,, ధ అ అ - ర్తా , మ రా - అ ,,,, అ అ
,, మ ప మ మ గా - పా మా గా మ ప
,, ద అ అ అ గా - వా రూ లా అ అ
,, - మగసా , స్తసా - పాసగరిసా - నిదా - పా , ద
,, - [illegible] అఅఅ - [illegible] - [illegible] - ద్రై , ఇ
రి రిగా - రిస సగ - గరిసారిగా - రిగమగ మా ,,
[illegible] , ఉ ఉ ఉ ఉ - [illegible] - [illegible] అఅ అ ,,
,, - ధపనిసా - ని ద ద ప - ప మా గా మా
,, - [illegible] - మ అ అ అ - [illegible] అ అ
,, - పనిధ - పస్వపమ - గాపా - గా
,, - క౦౦ - [illegible] ఒఒఒ - మాధూ - రీ
,, - మ ద గా - మదనిరిగా - రి గ స గ గ రి
,, - న అ ర్తా - అఇఇ , గ్గా - దే ఉ ఉ ఉ ఉ
గా స రి గ రి - రిగరి గా - పనిసగరిగా - పామా
గా న అర్థ్యా - [illegible] అఅఅనూ - ర్ం ౦

నిదని , - నిధని
ధి ఇ ఈ , - మనమ
గమ పధనిద ని - నిదని
ధి ఇ ఇఇఇ ఇ ఈ - మడమ
దా - పా , ద సా నిద
చే - ఏ , ఏ ఏ నిం
సా - సనిదపా
ఈ - పలికి నా
,, పమగా - మగరి గ రి సా
,, మఅ అ - ముకుందుడుడూ
,, గ మా ప పా
,, డ వి ఘ దూ
,, సా - స ప పా
,, లో - గుణం౦
రి స - సా రి గ రి సా - నిదా
[illegible] - [illegible] అ అ అ అ - గాఅ
మ గ పా , ద సా - ని ని
౦ ౦ టి , ఇ ఈ - యిఇ

పా ,, - ధ ప ని ద పా , ద మ
పూ ,, - ప అ గ అ మా , అ అ
పా ,, - ధపనిద పా ।
మా ,, - పఅరఅ మా ।
సా ,, - సా ,, ।
టి ,, - ఈ ,, ।
ని ద ద ప - గ మ గా మ గ
ముఉ ఉ ఉ - చ్చఅ అ అ అ
స స ద ద - సా ,, । ,,
రా ౦ ౦ ౦ - టి ,, । ,,
సా , ద సా ని - ని దా
ని , ఇ ఈ ఇ - వ ని
సా ,, - సా ,,
టి ,, - ఈ ,,
పాదని - దాపామగ - సా , ద
రాఅఅ అ జా అఅ - నా , ఈ
దాపమ-గమపద-పనినిద।ధపమమ ॥
లాఅఅ-ర్ాఒఒఒ-ఒఒఒఒ।ఒఒఒఒ

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

87. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘువరా ప్రమేయ మాముద ॥శ్రీ॥ అ॥ శ్రీ రఘుకులజలనిధి సోమ - శ్రీరామపాలయ ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) పావనహితవర్ణా, ప్రాంగ - సంగీతలోల ॥శ్రీ॥ (2) నిగోపనవరపదేశ్వర స్వరలయాది మూర్ఛనోల్లసిత నారద వినుత ॥శ్రీ॥ (3) శ్రీ భాస్కర కులాబ్ధిదీప - శ్రీ భాగవతవినుత సుచరణ ॥శ్రీ॥ (4) సీతానాథ త్యాగరాజ - నుతానిలకుతౌష్ఠ సుగుణాభరణ. ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము :— పైది - కృతియందున్నది.

☞ ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము	
ప॥ సా గ ప - ని ధ ప - మ ప దా	పా - ని ద ధ ప మా	, గ మా ప దా	(1)
శ్రీ ఇఇ - ర ఘు వ - ర అ అ	ప్ర - మె ఎ ఎ ఎ యు	, మ అ ము ద	
సా ప ద - సా రి స - నీ దా పా - మ ప దా	ప ద స ని - ద ప మా	ప మ - గ మా ప గా	(2)
శ్రీ ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - ర ఘు వ - ర అ అ	ప్రఅమె ఎ - ఎ ఎ య	అ అ - మా అ ము ద	
సా ప ద సా గ ప ని - దా పా - మ ప ద రి	సా ప ని ద ప మా	ప మ - గా , మ ప ద	(3)
శ్రీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ర - ఘు వ - ర అ అ అ	ప్ర మె ఎ ఎ ఎ య	అ అ - మా , ము ద అ	

అ॥ ప మ పా - నీ ద ద ప - మ గ రి స ధ ధ | పా , రి | , గా మ - గ మ గ ధ ॥సా॥
శ్రీ ఇ తు - ర ఘు కు ల - జ ల నిధి సో మ | మా అ శ్రీ | , రా మ - సా అ ల గా ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) గా - నీ ద ప మ ప ద నీ ద - ప ద | మా , గ మ | పా ద ప - గ మ ప ద ॥సా॥
సా - అ ర ప - హి త కు లాబ్జ - ధ్యం | గా , స ం | గీ ఇ తి - లాజ ఒ ల ॥శ్రీ॥

(2) ద నీ ద - ప - ద నీ ద ప - మ ప ద పా మ | గా మ పా , రి గ | మ పా - రి గ మ ప ద ॥సా॥
వి శో ధ - క - కు శే శ్వ గ - స్వ ర ల యా ది | మూర్ఛనో , జ్జి పి | గ నా - ర ద వి ను త ॥శ్రీ॥

(3) పా , పా , ప ద స పా ద - ని ధ ప | మా - పా - గ మ | స - స స రి - గ మ ప ద ॥సా॥
శ్రీ , భా , స్వ ర కు లా శ్రి - దీ ఇ ప | శ్రీ - భా - గ వ | గ - వి ను తి - సు చ ర ణ ॥శ్రీ॥

(4) దా ధ - పా స - రీ రి - గ మ గ - రి గ రి రి । సా రి స ని దా - ద । ప మ గా , మ ప ద ॥సా॥
శ్రీ ఇ - తా అ - సాధ్య అ గ - రా అ జను । తా వి ల సు తా - ప్త । సు గు ణా అ ధ గ నా ॥శ్రీ॥

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కైని

68. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము:—ఈ కృతియందున్నది.

[శ్రీ వీణ కుప్పయ్యగారి కృతి]

ప॥ కొనియాడిన నాపైని-కోపము సేయ మేర ॥కొని॥ అ॥ వినుమించిన దైవము లేదని- నిరంతరము నే కోరి వెంట ॥కొని॥

చ॥ బాలుడౌ మార్కండేయుని - భక్తికి - మంగళిల్లి వేవేగ మే - కాలుని ఒక పాదమున గద్దించి కరుణించిన పశుపతి సుకాలకూటబాధ సైరింపక - శక్రముఖులెల్లను గూడి - చాలనీకో మొరలిడి వేడుకోగా - గీల గాను మ్రింగిన తిలకంఠ శ్రీకాళహస్తీశ - నిఖిలలోక బుధజనపాలన గోపాలదాస దురితవనకుఠారి - పరాత్పరా దయాకరాయని నిను ॥కొని॥

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	0 ద్రుతము	0 ద్రుతము	
ప॥ ప మ మ గ - గ రి రి స - రి గ మ గ రి గ మ గ - రి గా రి సా ।	స ని̣ ధా̣ - ధ̣ ని̣ పా̣ ।	ధా̣ సా - రి గ రి	(1)
గొ ఒ ని ఇ - యఅఅఅ - అ అ అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ ।	డి ఇ న - నా అ అ ।	పై ఈ - ని ఇ ఇ	
ప మ మ గ గ రి - సా రి గ - రి గ మ గా మ ప గ మ రి గ సా ।	డిట్టో ।	డిట్టో	(2)
గొ ఒ ని ఇయఅ - అ అ అ - అ అ అ అ అ అ అ అ అ అ అ ।	డిట్టో ।	డిట్టో	
ప మ మ గ గ రి - స రి గ మ పా పా మ గ రీ - ప మ గ రి సా ।	డిట్టో ।	ధా̣ సా రి గ మ ప	(3)
గొ ఒ ని ఇయఅ - అ అ అ అ అ అ అ అఅ - అ అ అ అ అ ।	డిట్టో ।	డిట్టో	
ధా ని ద ప మ - ప ద ని ద - మ ప ధ ప - నిదధపమగరీ - పమగరిసా ।	డిట్టో ।	డిట్టో	(1)
గొ ని ఇ ఇ ఇ - యఅ అ అ - అ అ అ అ - అఅఅఅఅఅఅ- అఅఅఅ అ ।	డిట్టో ।	డిట్టో	
ధానిదపా - సనిదప - నిదపమ - దపమగ - పమగరి - మ గ గ రి సా ।	డిట్టో ।	ధా̣సా - సరిగమ - పధసా	(5)
గొని ఇఈ - యఅఅఅ- అఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - అ అ అ అ అ ।	డిట్టో ।	అ అ - అఅఅఅ- అఅ అ	
ప ద పా పా దా - మ ప ధ రి సా ని ద ప - ద పా - మ గ రీ - ప మ గ రి సా ।	స ని ధా̣ - ధ̣ ని̣ పా̣ ।	ధా̣ సా - రీ గ రి	
గొ ఒ ఓ నీ ఈ - య అ అ అ అ అ అ అ - అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ అ ।	డి ఇ వ - స అ అ ।	పై ఈ - నీ ఇ ఇ	
మ గ మ ప మా - ప మ ప ద పా - ని ని దా ।	మ ప ధ స̇ - స̇ ని దా ని ద పా ।	ప మ గా - మ గ రీ-గ స రీ ॥పమ॥	
గొ ఒ ఒ ఒ ఓ - ప అ అ అ మూ - ఉ ఉ ఊ ।	సె ఎ ఎ ఎ - యఅ అ అ అ అ ।	మె ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ-ఎ ఎరా॥గొఒ॥	

[illegible] ని ని దా - పా ,, ప ద ని ద ప ద ని ద - దా పా మ గ గా | పా ,, దా ప ని | ని ప దా - పా పా |
ని ఇ ను - మి ,, ం ం ం ం ం ం ం ం - చి ఈ న అ అ | దై ,, వ ము ఉ | లె ఎ ఏ - ద ని

ని ని దా - మ ప ధ ప - ప ని దా ని ద పా - ద ప మా - మ గ గా | డిటో | డిటో (2)
ని ఇ ను - మి ం ం ం ం ం ం ం ం ం ం - చి ఇ ఈ - న అ అ | డిటో | డిటో

ని ని ధా - మ ప దా ప ద పా - ద ప రి ప ని ద పా - ప ద ని ద ప మ మ గ | డిటో | డిటో (౩)
ని ఇ ను - మి ం ం ం ం ం - ం ం ం ం ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ ఇ అ అ అ | డిటో | డిటో

నినిదా - ప ద ని ద మ ప - ద ప ద రి ప నిద ప మ ప - ద ని ద ని - మ గ రి గ | డిటో | డిటో (4)
నిఇను - మి ం ం ం ం ం - ం ం ం ం ం ంం ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ | డిటో | డిటో

సా ని ద - మ గ ప ద - ప రి గ రి - గ మ గ రి - ప ని ధ ప - ప ని ధ ప మ గ రి గ | పా ,, దాపని | నిపదా - సారి
ని న్ను ఉ - మి ం ం ం - ం ం ం ం - ం ం ం ం - ం ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ న అ అ అ | దై ,, వముఉ | లేఎ ఏ - ద ని

సాగరి - గరిసా - ప నిదా - పదపరిసారిగ | సా - పనిదాపదపా - మపధస | పాపమగరి - స రి గమ - పదపరి
వి రం - ంంరి - ర అఉ - నిఇఇఇఈఇఇ | తీ - ఇఇఈ ర్తిఇఈ - ఇ ఇఇ ఇ | కెం ం ంంం - లో ఒ ఒఒ - ఒఒఒఒ

డిటో డిటో | సా ,, మ ప ద స | పా , మ - గ రి స రి
డిటో డిటో | తీ ,, ర్తి ఇ ఇ ఇ | కె , ం - లో ఒ ఒ ఒ

[illegible] గా ,, - ,, గమగగరి - రిగరిరిసా - రిగరిసనిధ - పధ | పా ,, - ,, - రిగరిరి | సా - రిసాని - ధానిపాధ - పధగరి
గమగరి - మగరిస - పమగరి - ధపమగ - నినిధప - సనిధప - మగపద - సరి - గమ | గగ - సరిసా , మపధని - సధ |
సధసా , - రిసాని - ధధరి ॥గాని॥

[illegible] పా మా - మ గ పా మా పా ,, । ప మ ప ద పా ,, । పా ద ని దా - ని ని దా
[illegible] - [illegible] । ర్యాం ం ం ం ,, । డె ఎ ఎ ఏ - రయుత ని

పా ,, ద స ని ద పా - ప మ పా దా - పా । ధ మ గా - గ మ పా మా । మ ప దా పా - ని ని దా
ణా ,, ళి ఇ ఇ ఇ - ప ం ం ం ఆ - ని । ఇ ఇ ళ్లి - డె ఎ ఏ ఏ । దె ఎ ఏ ఏ - గ అ మే

పా దా - ప ద పా ,,,, ని ని దా । దా ,, - ని ద ద ప । దా ద మ - పా దా
గొ ం - ని ఇ తు ,,,, నొ ఓ క । పా ,, - ద అ ముఉ । న దు ఉ - ని మి

ప ని ద ప - ప మ గా - గ రి రీ - రి గ సా । ,, పా ,, రి గ మ గ । రీ రి గా రి సా ,,
క అ య ఉ - ణి ం ం - ఏ ఇ ఠి - కె అ డి । ,, గా ,, కొ అ అ అ । నూ ఉ ఊ ఉ ఊ ,,

,, నీ దా పా - మా పా - మా గా । మా పా ,, పా । ద ప దా - ని ని దా
,, గొ ం తూ - ఊ ట - పా అ । అ ధ ,, దై । రి ం ం - మ అ క

,, ద ద ప ద ద ప - ద ప ద ప - ద మ మ గ గా । పా దా - ప ని ప ద । సా ,, సా ,,
,, కరు ధు ఉ ణా ఉ - తె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ళ్ల అ అ । గ్రూ ఊ - ఉ ఉ ఉ ఉ । డీ ,, ఈ ,,

,, సా దా సా రీ గా - గ మ గా । రీ గ రి గ సా ,, । ప ని దా - ని ప దా
,, రా ల ని ఉ తో - టుఽ ర । లి ఇ డి ఇ కే ,, । దు ఉ తో - ఓ ఓ గా

,, ద రి పా - స ని ద ని పా - మా మా । ప ద ధ స ధ ప - ప మ । గా రీ - రి గ సా
,, లి ఇ ల - గా అ అ అ మ - గ ర । ర అ ము ఉ ను ఉ - ధ్రిం । ం ం - గి ఇ న

ప ని ధ - పా - ద సా - రి మ గ - ప రి మా ప । మ గ మ - ప ధ ప - ప ని । ధ ప - గు గ ప ధ సా
వి ఇ ల - రం - ర (శ్రీ) - గొ అ ర - మా అ న్రీ ఁ । వి ధి ల - లొ ఒ క - బు ధ । జ వ - పా అ ల వ [illegible]

, , , , ; , , , గ ద స - ని ద స ద । రి సా ద పా - ద ప । , మ గా - గ రి స రి ॥ స మ మ గ ॥
శా ఽ ఽ ఽ - మ రి త వ న ము - తా ఽ ఽ ర । వ రాత్మ రా - దయా । , శ రా - యని నను ॥ కొ ఒ ని ఇ ॥

చరి.అంగ.శుమ-ప-చధ-కైని

69. ఖమాసురాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సీతాపతే నా మనసున - సిద్ధాంతమని యున్నానురా ॥సీ॥ అ॥ వాతాత్మజాదులచెంత నే - వర్ణించిన నీ పలుకులెల్ల ॥సీ॥

చ॥ ప్రేమజూచి నాపై పెద్ద మనసుజేసి నీ మహిమలెల్ల నిండారజూపి - యీ మహి నీ భయ మేటికన్న మాట రామచంద్ర త్యాగరాజ వినుత ॥సీతా॥

రాగలక్షణము :— 28 వ మే. హరికాంభోజి జన్యము. దేశీయ భాషాంగ షాడవ రాగము. ఆరోహణ, అవరోహణముల యందు శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి ధైవత కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

లఘువు	ద్రుతము	ద్రుతము
ప॥ , , , ; మా గా మ	పా , మ	ని ని స ద । పా ,
, , , ; సీ తా ప	తే , న	ఆ మ స ను । నా ,
, , , ; ద స మా మ గ గా మ	పా , మ	డిటో
, , , ; సీ ఇ తత ఆ ఆ ప	తే , న	డిటో
డిటో	పా మ ని ద ని	ప ద సా । ద ప మా
డిటో	తే న ఆ మ ఆ	న సు దా । న ఆ ఆ

,,,- ద ప మా మ గ గా మ
,,,- శ్రీ ఇ శా ర అ అ మ
,,,- ద ప మా మ గ మా ప
,,,- శ్రీ ఇ శా ర అ అ మ
,,,- మా గా రి
,,,- సి ద్ధాం త
,,,- మా గా మ గ రి సా
,,,- సి ద్ధాం త ము అ నీ
అ ,,,- ప ద నీ ద ని సా ని
,,,- వ అ అ ర అ అ త్మ
,,,- ప ద నీ ద ని సా సా
ఎఎఎ - వ అ అ ర అ త్మ జా
,,,- ద ని సా ప ని దా నీ
ఎఎఎ - వ అ అ గ్లి ం ం పీ
చ ,,,- ద ప గా ద
,,,- ప్రేమబూ వి
,,,- మా గా గా మ
ఇఇఇ - ఏ మా హీ ం

పా మ ని ద ని
తే వ అ మి అ
సా నీ ద ప
తే ఏ ఎ ఎ
సా సా
మా నీ
రి గ మ గ - గ మ ప మ
యుఉఉఉ - న్న అ అ అ
సా , స
జా అ దు
ప రి గా మ గ
దుఉ ఉ ఉ ఉ
ప ప దా
వ అ నీ
నీ దా
నా మై
గ రి సా
తె ఎ ల్లా

ప ప ని ద మా । పద నిద దప
న అ అ అ నూ । నఅ అఅ అఅ
మగ రిస గమ పమ । నీ , దపమ
న అ అఅమ న అసు । నా, అఅఅ
స మ గా । మ పా
యుఉ న్నా । ను గా
ప ని ద ప । ప స ని ద ॥మా గా॥
నుఉ ఉ ఉ । ర అ అ అ ॥సీ తా॥
ప సా ని । నీ , ద ప మ
ల చెంత । నె, ఎ ఎ ఎ
రి సా స । నీ , ద ప మ
ల చేంత । నె, ఎ ఎ ఎ
ద మ పా । దపమగమా ॥మా గా॥
ప లు కూ । లెఎఎ ఎల్లా ॥సీతా॥
ద ని సా ప ని ద ని । సా ద
పెఎ ద్దా మ అ వ సు । శే షి
ప గ మా - గ మ పా । మ పా
ని ం ం - డ అ రా ॥ జా సీ

ఎంతో మహినీ ఖాయ - మేటికన్న మాట - రామచంద్ర - త్యాగరాజవినుత ॥సీతా॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

28-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 70. యదుకుల కాంభోజిరాగము-చాపుతాళము ఆ. స రి మ ప ధ స

[శ్రీ సుబ్బరాయ శాస్త్రులవారి కృతి] (లేక ఎరుకల కాంభోజి రాగ మందురు) అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నిను సేవించిన జనులకు నిక యీ జనన బాధలు గలవే? ॥నిను॥

అ॥ కనకాంగి శ్రీ రుక్మిణీ హృదయాబ్జ దినమణీ! పార్థసారథి స్వామి! ॥నిను॥

చ॥ భవసాగర తారకమై యున్నది నీ పదసారసయుగ్మము; భువి మానవులకు భుక్తి ముక్తిప్రదము! నీ పదము! భజనన్నార! నీదు నామ భజన సదా చేయుచున్న; కవి జానవవ లోల నీసరి - గలదా చెప్పవె సురాసుర పూజిత పద! ॥నిను॥

రాగలక్షణము:— 28 వ - మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యము ఔడవ సంపూర్ణరాగము. ఆరోహణమునందు, శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి ధైవతములును, అవరోహణమందు, కైశికినిషాద, అంతర గాంధార, చతుశ్రుతి ఋషభములున్నూ గల సర్వస్వరగమక వరికారాగము. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. సరిమా - గమపధా - పస్వా - గరిగపా - మొదలగునవి రాగరంజకములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములు వర్జితములు.

ప॥ రి స రీ - రి ప మా । పా , ధ ప మా । పా స ని ధా - ధ ప ప మ । మ గ రి - గ రి సా
ని నూ - సే వి । వి ం చి న జ । ను ను కు ఊ - ల కు ని క । న క అ - యూ జ న

స ని ధీ - ధా స ధ । సా , - పా , రి గ రి పా । రి రి ప - ప మ గా మ గ రీ । పా రి గ రీ - సా , , । గ రి సి ॥
న అజా - నా అ అ । బా అ - ధా , లూ గ ల । క ల అ - వె ఎ ఏ ఎ ఎ ఏ । ఏ ఎ ఎ ఏ - ఏ , , । ని ను ॥

అ॥ మ గ గా - పా దా । స ని ధా - ప ధ ధ గ । సా , స ని ధా । ని ధ సా - ప ధ సా
క న అ - కాం గి । శ్రీ ఇ ఈ - రు క్మి ఇ । ణీ హృ ద । యా అ - అ బ్జ

మ పా - దా రీ ద । పా , - ప ధ ప మ । పా మ ప - ద ప పా మా । మ గ రి - మ గ గ రి
ని న - మ గే ఎ । ఏ , - పా అ ర్థ అ । పా అ అ - ర అ ధ ఈ । స్వా అ అ - అ అ మి ఇ

అ॥ పా , - , , రీ । , మా - పా నీ । ధా , - , , పా । పా , - మ గ రి గ
రా , - , , రా । , ని - న్ను స । దా , - , , గో । ఓ , - రి తి వి ను
డిట్టో । డిట్టో । ధా , - పా ని ధ । ప - ని ధ - ప - మ గ రి
డిట్టో । డిట్టో । దా , - గో రి తి । ని - మ న - వి - వి ను ము
పా రి - స - రి మా । ప - మ ప - దా ప ధ । రీ సా - ,, మ ప । ద పా - , మ గ రి ॥ రి స రీ ॥
సా ర - స - ద శా । తు - శ ర - ణా గత । జా వా - ,, వ న । కృ పా - , ని ధి ని ॥ నిఇనూ ॥

చ॥ స పా - ద ప ధా । ధ పా - పా ద ప మా । ప ధ ప - ధ ప ప మ । మ గ రి - గ రి పా
ధ వ - ళ అ అ । గ ర - ళా అ అ । ర శ అ - హైంఇయుఊ । న్నది ఇ - ని ఇ ఈ
స ని ధా - ధా రి స । పా రి గా స - రీ రి స । స మ గా - మ గ రీ । పా , - ,,,,
వ అ దా - పా అ అ । ర అ స అ - యుగ్మ అ ము ఉ ఊ - ఉ ఉ ఊ । ఊ , - ,,,,
, మ గ - రి గ రీ । రి గ స - సా రీ । రి ప మా - మ గ మా । ప ప మ - ప ద పా
, భు ఉ - వి ఇ ఈ । మ అ అ - వ న । లా ఓ - ఓ ఓ ఓ । కు అ అ - కు ఉ ఊ
మ గ మ - మా - మ గా మ । పా మ - ప ద పా । దా , - ని ద పా । మ గా - మ గ రీ పా
ధు ఉ ఉ - ర్రి - యు ఊ ఉ । ర్రీ ఇ - ప్రఅ ద । యూ , - వి ఇ ఈ । ప ద - ము ఉ ఊ ఊ
, మ గ - గా ,, । గ రి రీ - పా రీ । రి ప మా - మ గ మా । ప మ ప దా , - దా పా
, ధ అ - రా ,, । స అ అ - న్నర । ని ఇ ఈ - ఇ ఇ చు । శ అ అ అ , - అ ము

, మ ప - ద ప దా ; నీ , - సా ని ని స ; స రి ,, - దా ; ని దా - ద ప గ మ
, ధ ర - ణ జ యా ; అ , - ఆ పా ల యా ; రా అ ,, - రే ; యదుతి - లక స్వ అ

, మ ప - ధా రి స ; నీ , - స ని ధ ; ; సా రి - స ని ధా ; ని ద పా - ప ద పా మా
, శ రి - జ ఆ ; అ , - ర అ న ఆ ; లో కా - ఏ ఏ ల ; ని ఆ ఆ - ఆ అ అ రి

మ గా - గ గ గా ; ప ప గా - పా ప మ ; పా ద ప - ద ప ప మ ; మ గ రి - మ గ గ రి ॥ రి స రి ॥
గ ల - రాఅ జే ; ఏ ఏ ఏ - బ్బ్రగు ఈ ; మా అ అ - ర అ పూరా ; ఆ రి అ - ప అ ద అ ॥ ని దనా ॥

చరి-అంగ. శుమ-ప-చధ-కైని 71. యదుకులకాంభోదిరాగము-రూపకతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి దివ్యనామ సంకీర్తనము]

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పాహి రామచంద్ర రాఘవా హరే మాం ।పాహి।

అ॥ జనకసుతారమణ శ్రీకర కరి నిధి కనక వస్త్ర శ్రీకరవే హరే మాం ॥పాహి॥

చ॥ (1) అనయము నీ పాదవరా నీ కటా - క్షించుటేని వన్నమేలరా ॥పాహి॥ (2) అటులనుచు నోచియున్న దేహ
జాల - మాటలివిని మన్నించరా ।పాహి॥ (3) బోధనలకు నేను పాత్రమా రామ యా - బోధనలకు మతి
పాత్రమా ॥పాహి॥ (4) నన్ను బ్రోచువారు లేరురా రామ నీ - కన్న దైవ మెందు లేమురా ॥పాహి॥ (5) రాజరాజ
పూజిత ప్రభో హరే త్యాగరాజనుత రాఘవప్రభో ।పాహి॥

రాగలక్షణము :— 70 వ కృతిలో నున్నది.

మ , - రి గ సా స , , ని ద సా ద । ద సా సా - ని ధ । ధా ప మ గ రి - రి గ
పాహిరామ , , అచంద్రరాఘు । రా అ అ - హా అ । శ ఏ మాం o o - o o

, స - స స - స రి స । డిట్టో । డిట్టో । ప సా ప సా - పా మ గ రి గ
o o - పాహి - రాఘవ । డిట్టో । డిట్టో । రా ఏ ఏ ఏ - మాం o o o o

, స - డిట్టో । డిట్టో । డిట్టో । ప ద సా - ద ప పా - మ గ రి గ । , స స॥
o o - డిట్టో । డిట్టో । డిట్టో । రా ఏ ఏ - ఏ ఏ ఏ - మాం o o o । o పాహి॥

చ , - స స స - స పా । ని ని ప సా ద । ప మ సా - పా . ప మ । ప దా ప సా - ధ ప మ గ - రి మ
ర వ గ - కు లా । మ ని . శ్రీ క । రా ఏ ఏ - ఏ ఏ ఏ । నీ ఈ ఈ ఈ - నీ ఇ ఇ ఇ ఘ ఉ

గస - రిపమగ - గరిసనిధా । సరిరీపా రి , సమగ । మగరీ సా , - పమ । పధసా , దప మ గ రి మ । గ గ - స స॥
ఉత - గముకల - నలఅఅలప్పు । రాఏఏగ - శ్రీఓనాఅఅ । శఏఏ ఏ ఏ - హాఅ । రాఏ ఏ ఏ మాం o o o o o । o o - పాహి॥

(చరణము లన్నియు అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలయును)

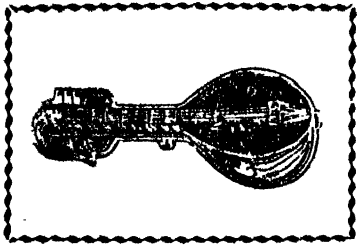

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

72. సరస్వతీమనోహరి - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ధ స
అ. స ధ ని ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఎంతో వేడుకొందు రాఘవా - పంతమేలరా ఓ రాఘవా ॥ఎంతో॥

అ॥ చింతదీర్చుట - నీ కింత మోడిరా, అంతరాత్మ నా - చెంతరాను నే ॥ఎంతో॥

చ॥ చిత్తమందు నిన్ను - జూచు సౌఖ్యమే, ఉత్తమం బనుచు - నుప్పొంగుచును సత్తామాత్రమా చాలనమ్మితిని, సార్వ
భౌమ శ్రీ - త్యాగరాజనుత ॥ఎంతో॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము, ఔడవ వక్రసంపూర్ణము ఆరోహణమున గాంధార నిషాదములు వర్జ్యములు అవరోహణమున వక్రసంపూర్ణము. అంతరగాంధారము రాగఛ్ఛాయాస్వరము. ఎల్లవేళల పాడవచ్చును.

☞ ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము । లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

ప॥ , , , - ధ ని పా మ । గా , రి । , సా రి । గా , - ధ ని పా మ । గ మ ప మ మ గ రి । , సా రి
- ఎంతో వే డు । కొం దు । రా ఘు వా ఆ - ఎంతో వే డు । కొం ౦ ౦ ౦ ౦ దు । రా ఘు

గా , - ధ ని పా మ । గమపమమగరిగమ । గా,మ గరిసారి । గా, - పమగారి । సా , రి గ । మ గ సా రి
వా , - ఎంతో వే డు । కొం౦౦౦౦ దుదుదు । రాదు రాఘు । వా, - పంత మేల । రా ఆ ఓ ఓ । ఓ ఓ రా ఘు

గా , - మ మ పా ద । దగమా,దదగ । మగగరిగారి । గా, - మ మ మా మ । గమామమమగరిగమ । గమగరిసారి
ఓ , - పం త మే ల । రాఅఅఅఅఒఒ।ఒఒరాఅఅఘ। ఓ, - పం త మే ల । రాఅఅఅఅఅఒఒ । ఒఒరాఅఅఘ

గా , - మ మ మా మ । ధ పా రి గ । మ గ పా రి గ । పా , - ధ ని పా మ । గా, రి । పా రి । గా , - ధని ॥
ఓ , - పం త మే ల । రా అ ఓ ఓ । ఓ ఓ రా ఘవ । రా అ - ఎంతో వే డు । కొందు । ఓ రాఘ।వా అ - ఎంతో

ని , , , - మ ద పా రి । గా , మా । గా - రి గ మా గా । రి , - మ ద పా రి । గాసరిగా-మా । గా - రిగమా గా
చింత దీర్చు। టాఅకిం । తో - మోఒఓ డి । రాఅ- చింత దీర్చు। టఅఅ కెంతో । మో - ఒఒ ఓ డి

రి , - సారిప దా, సా , రి । గా - పరిగా - మా । గారిగరిపమగ । రి, - పరిగారి । సా, ద । నిపామ।గరి-సరిగమ ॥దని॥
రా, - చి ంత దీర్చు । టా - కింత - కెం । తో మోఒఒఒడి।రాఅ-అంతరాత్మ।రాఅచెం।తరాను।నేఎ-ఎఎఎ॥ఎంతో॥

ని , , , - ప ప పా ప । పమ మా గా । రి రి గ మా గా । రి , - ప ప పా ద । మప మా గా । రి - గమ - పా మ గ
చి త్తమందు । నిజ మ్ము గా । చుచౌడ ఊ ఖ్య । మేఎ - చి త్తమందు । నిజ మ్ము గా । చు-పౌడ - ఊ ఖ్య అ

రి , - గ ధి ధా ధ । స పా రి గ । మా రి గ మా గా । మా , మా , - మ ద పా రి । గా , మా । గా - రి గ మా గా
మేఎ- చి త్తమంబ । మ చుమ శ । తెల్పా ం ం కు । మ శ మ శ - ర త్రమాత్ర । మాఅచా । అ - వం ం మ్మ

రి , రి , - పరి గా మ గ రి గ । సా , ద । ని పా మ । గ రి పరి గ మ । ద ని ॥
రిఇరిఇ - పార్వథా ఈ ఈశు । శ్రీత్యాగ । రా జ । నుతఅఅఅ । ఎంతో ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 73. కాఫి నారాయణిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గా రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ సరస సామదాన భేదదండ చతుర - సాటిదైవ మెవరే బ్రోచువారికి ॥సర॥

అ॥ పరమశాంతవాగ్రేసరుం డనుచు బల్కు రావణుడు తెలియకపోయెను ॥సర॥

చ॥ హితవుమాట లెంతో బాగ బల్కితివి - సతముగా నయోధ్య నిత్తు నంటివి నగి సహోదరుని రాజుజేసి రాజ -
వాతను జేసితివి త్యాగరాజనుత ॥సర॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28 వ - హరికాంభోజి మేళజన్యరాగము. షాడవ సంపూర్ణము. శుద్ధమధ్యమ కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఈ రాగమునందు వక్ర ప్రయోగములు ఎక్కువ రంజకములు. రిమపధా - మాగరి - సని - పనిధధా మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రేలికి నాలక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము	
ప॥ , , , , , , - స స సా - రి మ గ మా స ర స - సా అ అ మ	పా , పా , పా దా అ నా అ భే	మా మా , , మా ద దం ం ం డ	(1)
మ గ రి , , - స రి సా - రి మ రి మ ప మ చ తు రా అ - స ర సా - స అ అ అ మ అ	ప ద ప ధ ని ధ - ధ ప ద అ అ అ న అ - భే ఎ	ప మ - గా , , గా ద అ - దం ం ం డ	(2)
గ మ రి , , - మ గ సా - రి మ రి మ ప మ చ తు రా అ - స ర సా - స అ అ అ మ అ	ప ద ప ధ ని ధ - ని ధ ద అ అ అ న అ - భే ఎ	ధ ప ప మ - గా గా ద అ దం ం - ం డ	(3)

ధప - రి , సా , పమరిసరిమరిమ తత - రాఆమాఅ ని ఇఇఇ నిఎఎఎ	పదపధసాని గఅఅఅఅఅ	నిదధపమధపమ
[illegible] , , , , , , - నినినిని , , ని పరిమగా000ధ	నిదధా , , - ధా దఅఅ అ - (	పామా , , పా ం యం00ద (1)
ధనిసా , , - పిగా మయచూ - పిటా	ధనిసనినిధ - ని ధ గఅఅఅఅఅ - (గ ఎ	పమపా , , దా పఅయం00డ (2)
ని . సా , - రిసని - ని , , ని మత ధూతు - ఎంమ - గాం000ధ	ధని సారిస - నిధ - నిధ గఅ అ అఅ - అఅ - (గఎ	పమపా . . ధా గఅ యం00ద (3)
ని , సా , - సాసరి - ని , , ని మాయచూత - పల్కు - రాఅ ం	ని . దా , - పద గా తమాత - గెలి	నిధ - మా , , మా । మగరి , , గరి యఆ - జే ఎఎ గ । పాలయేఎఎ । పరి
ద , , , , , , నిధపా దా , , ధా హితప్రమాఅట	ధపమా , , - పద గెంతో ఒడ - బఅ	నిస - సనిని ధా గఅ - బఅఅ ల్కు
ధపమా , , - మపమా రి , , రి రిషిని ఇఇ - సరి మగా అఅ ం	పా , పా , - పా మోహధ్యా అ - ని	మా - మగగా మా । పా , , , , - త్తు - న ం ం టి । ని ఇఇఇఇ

వరిగపళ్లోదయుని రాజాజేసిరాగ - హారము కేసితిగ త్యాగరాజనుత (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

౨౮-హరి-కాం-భోజి-జన్య

74. నారాయణిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స

అ. స ని ధ ప మ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ రామ! నీవే గాని నన్ను - రక్షించువా రెవరున్నారు? ॥రామ॥

అ॥ సోమసూర్యలోచన! - సుందరవదన! శ్రీ ॥రామ॥

చ॥ (1) తాటకమదహర! పురహరాద్యమరపాల - జాల! సౌమిత్రితో సీతారమణితో కొలిచిన ॥రామ॥

(2) ధారాధరాభ శరీరా! భూమిజమనోహరా! సాకేతపురవిహారా! సన్నుతగుణాకరా ॥రామ॥

(3) నాగశయన! మునియాగపాలన! భక్తభాగధేయ! పాలనా! త్యాగరాజవినుత ॥రామ॥

రాగలక్షణము.— ఇది 28 వ - మేళకర్త హరికాంభోజి రాగజన్యము. ఔడవ షాడవరాగము. ఇందు గాంధారమున్నూ ఆరోహణమందు నిషాదమున్నూ వర్జ్యములు, శుద్ధమధ్యమచతుశ్శ్రుతి ధైవతములు రాగఛాయాస్వరములు. సాయంకాలము 4 గంటలు మొదలు 6 గంటల వరకు పాడదగినది.

ప్రేలితో రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ı లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ , - ; మా పా ధా	, ప ధ సా ని	ని స ధ స మా
రామా నీ వే	గా ॰ ఆ ఆ ని	న ఆ ఆ ఆ న్ను
ప మ - రి , మా , పా మపధా	, ప ధ సా ని	ని స ధ ప మ ధ ప మ
ర క్షిం - చువా ని ర ఎ ఎ	ఎ గ ఆ ఆ ని	న ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ న్ను

రిమ - గ , సా , పమరిగరిమరిమ | ప ద ప ధ సా ని | ని ద ధ ప మ ధ ప మ
[illegible] - రామహరా అ ని అఅఅ నిఅఅఅ | గ అ అ అ అ ని | న అ అ అ అ అ అ న్నా

డిటో డిటో | ప ద ప ధ ప రి మ రి | ప మ రి ప ప ని ధ ధ
డిటో డిటో | గ అ అ అ అ అ అ ని | న అ అ అ అ అ అ అ

పమ - [illegible] | డిటో | డిటో
రుత - [illegible] | డిటో | డిటో

పమ - ప ధ సా రి , ధ సా | మా మా ప ధ సా | ప ని ధ ప మ ధ ప మ
రుత - రి అ అ [illegible] ం మ నా | గ ఁ ప [illegible] | న అ అ అ అ అ అ అ

రిమ - ప ధ సా ధ స రీ మ రి సా ని ధ సా । మా మా ప ధ ప రి । ప ని ధ ప మ ధ ప మ । రి గ - రి మా ॥
రుత - ౦ అ అ [illegible] ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ మ ణి నా । గ [illegible] । [illegible] అ అ అ । రుత - రామా ॥

పా , - సా ప ధా ని ద ప మా | , ప ధ సా ధ | సా , , , ప ని ధ
నా ము నా శో వ్య అ అ | అలాగా ఓ చ | నా అ అ అ అ అ అ

ప మ - పా ప ప ధ ని ధ రి ప ని ధ | ప మ ప ధ సా ధ | సా , , , ప ని ధ
అ అ - నా ము ను [illegible] తివ్య అ అ అ | అ అ లా ఓ ఓ చ | నా అ అ అ అ అ అ

, ప రి మా రీ సా , ప | ధ రీ ప ని ధ సా | ప ని ధ ప మ ధ ప మ , రిగ - రిమా ॥
ను ని ని వ రా అ ర | వ అ అ వ అ అ | (శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇఇఇ - రామా ॥

చ॥ పా మ రి మా పా | , పా ప ధ ప ని | ని ద ధ ప మా
భా గ్య ము లా | యము ని ఇ ఇ ఇ | యు అ అ అ గ
, - పా మ రీ , , | పా , రి మా రీ | రి గ ప మ పా
ఓ - హా ౦ రాజుల | ధా అ అ అ అ | అ అ అ అ రా

భాగధేయమౌటా త్యాగరాజ వినుత శ్రీ రామా (అను పల్లవికడ పాడుకొనవలెను)
(1-2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 75. నాటకురంజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమధనిపదనిప
అ. సనిధమగప

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ మనసు విషయ నటవిటుల కొసంగితే - మా రాముని కృపగల్గునో మనసా ॥మనసు॥

అ॥ తనువుల బాగరించి తీసిపెట్టి - తాటక్యూలతోలు రీతిగాదో ॥మనసు॥

చ॥ తప్పటికి రంకొడలోయి కూటి - తపిలకోతి కొంపోయినట్లుగాదో - చెప్పటికి ఉపదేశించినట్లుగాదో - శ్రీ త్యాగ
రాజనుతుని దలచక ॥మనసు॥

రాగలక్షణము :— 28 వ. హరికాంభోజిజన్యము. ఉపాంగవక్రసంపూర్ణ వక్రరాగము ఆరోహణ, అవరోహణములందు. షడ్జమధ్యమ॥ నిషాదములు గ్రహాంశన్యాసస్వరములు గనుక ఒకరాగము అన్నివేళలందు పాడదగినది. అవరోహణమందు ఋషభ, పంచమములు వర్జ్యములు.

ప్రవేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

၊ లఘువు	౧ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, - ని స - రి స స ని - నీ ని ధ ధా , ని సా మ న - సు ఊ ని ఇ - ప యఅ అ , న ట	,, ని స రి గా రి స ని ,, మా న సు ఊ ఊ ని ఇ	నీ ని ధ ధా , ని సా ప యఅ అ , న ట
,, - నిస - రిగమగపనిసని - నిసనిధ పనిధపధా - నిసా మన - సుఊఊఊనిఇఇఇ - పఅఅఅయఅఅఅఅ - న ట	,, ని స - రి గ మ ప గ రి స ,, మ న - సు ఊ ఊ నిఊ ఇ	గ రి రి స - సనిధపధా - నిసా ప అ అ అ - యఅఅఅఅ - నట
,, - నిస - రిగమపగరి సంగ రి రిస - ప నిధపధానిసా మన - సుఊఊఊనిఊఇ - పఅఅఅ - యఅఅఅఅ నట	,, ని ని సా , రి గా ,, ని టు ల , అ గో	గ మ మ గ గ రి గామపగమ । ప ం ం ం ం ం - రి తెఎఎఎ ।
రి గ సా - మగమానినిదా - నిద నిద - ని ప దానిప ఎ ఎ ఏ - మఅరాఅఅఅ - యఊ నిఇ - కృఊపాఅఅ	నీ ని ప - ని గ మా అ గ అ - అ అ ల్గు	మా ,, - గామప గ రి ॥గస-నిప॥ నో ,, - ము ప అగఅ ॥అఅ-మన॥
అ॥ ,, - ప గ మా ని ద - ని ద ని ప - దా నీ త న త లు ఊ - పొఒ క అ - రి ం	సా నీ - సా ,, టి కీ - దీ ,,	నీ సా - సా , ప ని వే - ఏ ఎట్టి
రీ సా - పని పని దా - ని ద - ని ప ధా తా అ - ఉఊకృఅ ల - తోఒ - ఒ ఒ లు	ని ప ని ద మా ,, రి ఇ ఇ ఇ తి ,,	గ రి గా మ ప-గ రి రి స ॥నిస-నిప॥ గాఅ అ అ అ-దొఒఒఒ॥ఒఒ-మన॥

చ॥ ,, ని స - రి గ మా - గా మ గ రి రి - గ రి సా । , ని ని స - రి గా రి స ని । ని స ని ధ ని - ప ధా
త వు - టి ఇ కీ - ర ం ం ం ం - ం ం రా । , డ అ అ - బాఒఒయి ఇ । గు ఊఊ ఊఊ - డి ఈ

,, ని ని ని ధ ని - సా స ని - ధ ని ధ ని సా , , ని స - రి గ గా | మా గా - మా , ,
[illegible] - [illegible] - [illegible] ౦ ౦ ౦ ౦ | , , [illegible] న అల్లు | గా అ - [illegible]

[illegible] - శ్రీ త్యాగరాజనుతుని దలచక : (అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ

76. సామరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

అ. స రి మ ప ధ స
అ. స ధ ప మ గ రి స

ప॥ శాంతములేక సౌఖ్యములేదు - సారసదళ నయన ! ॥శాంత॥ అ॥ దాంతునికైన వే - దాంతునికైన ॥శాం॥

చ॥ [1] దారసుతులు ధనధాన్యములు గల్గిన సారెకు జపతప సంపదగల్గిన ॥శాం॥ [2] ఆగమశాస్త్రము లన్నియు జదివిన బాగుగ సకల హృద్భావము దెలిసిన ॥శాం॥ [3] యాగాది కర్మము లన్నియు జేసిన భాగవతులనుచు బాగుగ పేరైన ॥శాం॥ [4] రాజాధిరాజ ! శ్రీరాఘవ ! త్యాగ - రాజవినుత ! సాధుజన ! [illegible] ॥శాం॥

రాగలక్షణము-28 వ, మేళకర్త హరికాంభోజి రాగజన్యము, ఔడవషాడవ ఉపాంగ రాగము. ఆరోహణమునందు గాంధార నిషాదము లున్నూ, అవరోహణమునందు నిషాదము వర్జ్యములు మధ్యమ ధైవతములు రాగఛాయా స్వరములు. పల్లవి [illegible].

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,,, - సా రి మా పా , , , , పా	, , - మ ప ధ ప మా	మా గ గ రి - గ రి - రి గ మ గ
ఊఊ - శాంతము లే ఎ ఎ ఎ క	ఆఆ - సౌఖ్యము లే	దే ఎ ఎ ఎ - గుసు - సారసదళ

రి గ స - సా రి మా పా ,,,, మ ప ద ప	ధా - ధ సా ద సా	పాధప ధ ప - మగ-రి గ మగ
ఉఉఉ - శాంత మూ లే ఎ ఎఎఎ క అ అ అ	అ - సౌ ఖ్యమూ	లే ఎఎ ఎ ఎ - ఎఎ-దుఉఉఉ
రి గ స - సా రి మా పా ,, - ,, రి మ ప ద	సా - ధ సా ధ సా	డిటో
ఉఉఉ - శాంత మూ లే ఎఎ-ఎఎ క అ అ అ	డిటో	డిటో
రి గ స - స రి గ సా - సా స ధ - స ధ రి స	రి ,,,, - రి మ ప ధ	సా-ధప - మగరిగమగ రిగప । పా
ఉఉఉ - స అ ర సా - దా ళ అ - న అయఅ అ	నా అ య అ - అ అ అ అ	అ -అఅ - అఅఅఅఅఅ।అఅఅ। శాం
అ॥ ,,, - ధా ప ధా - ప ప ద ద సా - ప ధ ప ధ	సా - ధ సా ధ ప మ	ధాపా పమగా మగరీ - రి గ మ గ।
,,, - దాంతు ని - కై ఐఐఇ న నా - వే ఎ ఎ ఎ	ఏ - ద అం తు ని ఇ	కై ఈ ఇ ఇ ఈ ఇఇఈ - నఅఅ అ అ।
		రి గ ప । పా॥
		అ అ ఇ । శాం॥
చ॥ ,,, - ధా ప ధా - ప మ మ గ రి - గ రి	,,, - స రి గ సా	గా గీ - ప రి గా - రి రీ
,,, - దా ర సు - తు ఉ లు ఉఉ - ధనా	అఅఅ - ధ అన్యమూ	గ అ - అ అ అ - ల్గినా
,,, - సా రి మా - పా దా ధా - ప ధ ప ధ	సా - ధ సా ధ ప మ	ధాపాపమగా - మగరీ - రిగమగ।
,,, - సా రె కు - జ ప త - ప అ అ అ	అ - సం ప ద అ	గ అ అఅఅ - గ్లిఇఈ - నఅఅఅ।
		రి గ ప । పా॥
		అ అ అ । శాం॥

(చరణమువలె 2-3-4 చరణములు పాడుకొనవలెను.)

చపి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

77. సురటరాగము . ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ ప మ రి స

ప॥ గీతార్థము సంగీతానందము - నీతావున జూడరా ఓ మనసా।

అ॥ సీతాపతి చరణాబ్జము నిడుకొన్న వాతాత్మజునికి బాగ తెలుసును ||గీ||

చ॥ హరిహర భాస్కర కాలాది కర్మములను మతముల మర్మముల [illegible] [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] త్యాగరాజ - వినుతుడు సుఖిగా ||గీ||

రాగలక్షణము :— 28 వ మేళ కర్త హరికాంభోజి జన్యము. ఔడవ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఆరోహణమునందు, పనిధని వాడబడు ప్రయోగము కలదు. మధ్యమ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మధ్యమ నిషాదములు దీర్ఘముగా నిచ్చు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఎల్లప్పుడు పాడదగినది

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

, , - రి మా , మ రి రి స - రి మా ప మ పా	, , - రి మ రి - మ పా	ప ధ ని ధ ధ ప పా మ గ రి
ణా - గ ణా , ఇ రి అ ఇ - ద్ధమూ స ౦ ౦	, , - రి ఇ ఇ - తి అ	న ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ద అ మూ
, , - రి మా రి రి స - రి మ రి మ - ప మ ప ని	సా , ని పా - , , , ,	ప మ ప ధ - ని ధ ప మ
, , - ని ఈ రి అ అ వృ ఈ న అ - జా ఉ ఉ డ	రా, అ అ - , , , ,	ఒ ఒ మ అ - న అ స అ
గ రి - రి రి ప మా - రి రి స - రి మ రి మ - ప మ ప రి	పా , , - ని ధ ప మ	పమ - మపనిస - రిగరిస - నిసరిస
అ అ - ని ఇ ఇ ఈ - రి అ అ - వృ ఉ న అ - జా ఉ ఉ డ	రా , , - అ అ అ అ	ఒ ఒ - మఅఅఅ - నఅఅఅ సఅఅఅ
నిదపమ - మామమ పామ - రిరిస - రిమరిమపా - పమపా	, , - రి మ రి - మ పా	ప ధ ని ధ ధ ప పా మ గ రి
అఅఅఅ - గీ ఇ ఇ ఈ ఇ - రిఅఅ - ద్ధఅఅఅమూ - స ౦ ౦	, , - గి ఇ ఇ - తి అ	న ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ ౦ దఅమూ
, , - పా ని , ని మా పా - పా ప ని ని సా	, , , - ని స రి సా	నీ సి ని ధ - ని స ని ధ
, , - నీ ఈ ఇ రి అ అ - ప ది ఈ ద రా	అ అ - గ అబ్జ మూ	నిడు కొ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
పా - పాపనినిమపా - పా ప ని స సా రి స సా	, , , - ని స రి సా	సి సి - ని ని ని ప గ
అ - పీఇఈఇరిఅ - ప ది ఈ ద రా అ అ అ	అ అ - గ అ బ్జ మూ	ని సి: - కొ ఒ నా అఅ
ని - పని సారిస - నిద - పదమా - పని పనిసా,నిసారిసని	, , , - ని స రి సా	స రి స రి ని - ని ప ని గ రి
అ - నీఇ ఈఇఇ - రిఅ - అఅ అ - పఅ రిఇఈ,ఇద రఅఅ	అ అ - గ అ బ్జ మూ	ని ఇ ఇ ఇదూ - కొ ఒ ఒ ఒనా
పనిసా - పనిమ - పనిపా నిసా - నిసా	, , , - ని స రి సా	రి స ని రి - ని రి స రి
అ - నీదఈ - రిఅఅ - పఅఅ రిఈ - ౦రా	అ అ - గ అ బ్జ మూ	ని ఇఈదూ - కొ ఒ ఒ నా

,, - నిసానీ , - నిదనిధని - నిసా	, , నిసానిధపా	పమ? రీ - మాపానిధ। పమ ॥రీ॥
అ - వఅతా , - ర్యఅజాతని - ఇ	ఈబఅగఅఅ	దవఏలూ - సూరాఅఅ। అమ ॥ఆ॥
చ॥ ,, - సరీదపా - పదనిదపా , మగరీ -	, , మా , మామ	మామా , - పమరీ
,, - హరీహరా - భఅఅఅఅ , స్థ్రఅరా	అకాఅగాది	కఅఅ - గ్యఅమా
,, - సపాసపా - సధిరిస - నిధపా	, , ధిసా - రిగీ	రిమపమ - పాపా। ,, -
ఊ - లనూమతా - ముఖలఅ మఅఅ	అగ్గనూ - లనే	రిం ం ం - గినా। ,, -

హరివరరూపుడు - హరిహరుడు వినుతుడు, వర త్యాగరాజ - వరదుడు సుధా ॥రఘు॥ (అనుపల్లవి పాడవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని 78. కదనకుతూహలరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిమధనిగపస
అ. [illegible]

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ రఘువంశ సుధాంబుధి చంద్ర - శ్రీరామ రాజేశ్వర ॥రఘు॥

అ॥ అఘమేఘ మారుత శ్రీకరా - అసురేశ మృగేంద్ర [illegible] ॥రఘు॥

చ॥ భృగునందన గర్వభంజనా - బృందారక బృందవందిత పదా - [illegible] ॥రఘు॥

రాగలక్షణము :— 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి [illegible]

[illegible]

[illegible]

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
స॥ ,,, – స రి మా మ	మ గ రీ – స రి	స ని ధా ధ
,,, – ర ఘు వం శ	సుధాం – బుధి	ధి ఇ చంద్ర
సా , – స రి ప మ మా మా	మ గ రీ – స రి	స స – ని ని ధా ధా
శ్రీ ఇ – రఘు వ ం ం శ	సుధాం–బుధి	ధి ఇ – చం ం ద్ర
సా , – రి మ ధా ని	గ పా – స	, ప ని ధా పా
శ్రీ ఇ – ర మ రా జ	ర అ – జె	ఎ ఎ ఎ ఏ శ్వ
మ గ – ప మ గ రి – రి మ ధా ని	గ పా స ని	ధ ప – ని ధ ప మ – ధ ప
ర అ – అ అ అ అ – ర మ రా జ	ర అ జె ఎ	ఎ ఎ – ఎ ఎ ఎ ఎ – శ్వ అ
మ గ – ప మ గ రి – డిటో	గ పా గ రి	పని–రిపనిధ–పని।ధప మమగరి ॥సరి॥
అ అ – ర అ అ అ – డిటో	ర అ జె ఎ	ఎఎ-ఎఎఎఎ-శ్వఅ।అరఅఅఅఅ॥రఘు
అ॥ ,,, – గ మ పా ప	సా , రి	ప నీ ధ
,,, – అ ఘ మే ఘ	మాఅరు	త శ్రీ క
పా , – గ మ పా ప	సారిప సా – రి	మ – మ గ గ రి రి స
రా అ – అ ఘ మే ఘ	మాఅఅఅ – రు	త – శ్రీ ఇ ఇ ఇ క ర

సనినిదధప - గపసాప
గఅఅఅఅఅ - అఘనే ఘ
సా , - పరిపనిధా ని -
రాఅ - అఅఘను కై శ -
ము॥ , , , సారిసగారిసరి
మగపమగరి - ధాపమమదగ్గరిగప
చ॥ ... - సససా స
... - భృగు నంద
పా , మా గా రి
నాఅ బృందా ర

సారిపసా - రి
మాఅఅఅ - య
మ ధా - ని
మృగేం - ద్ర
మ మ ధా ధ ని గా
స ప స రి రి మ మగ
స మ మా , రి - రి
న అ అ అఅ - క
స సా - ధ
క బృం- ద

మ - గా రి
రి - శ్రీ శ
గసా - సని । ధప - పమగరి ।సరి॥
ధరా - జఅ । గఅ-న్నా-అధో-శు
గ ని సా సనిధప
గరిసపసనినిధ । ధపపమా ... ము॥
మా గా రి
ద్వ ధం
సరిమగగరి । సా ,
సిం తా అవ ... వాఅ

(నిగమాంత వాక ముదావహా నీరజాక్ష వేడు కొన్నార ||రఘు|| అనుపల్లవికి పాడి ముగించవలయును.)

అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

79. బహుదారి రాగము - ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ధ ప ధ ని స
అ. స ని ప మ గ స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ బ్రోవ భారమా ? రఘురామ ! భువనమెల్ల నీవై నన్నొకని ||బ్రోవ||

అ: శ్రీవాసుదేవ । అండకోట్ల కుక్షిని యుంచుకోలేదా ? ||బ్రోవ||

చ॥ కలశాంబుధిలో దయతో నమరులకై ఆనాడు గోపికలకై కొండలెత్తలేదా కరుణాకర శ్రీత్యాగరాజనుత ||బ్రోవ||

రాగపంజరము — ఇది 28 వ - మేళకర్త హరికాంభోజిజన్యరాగము. వక్రషాడవ - ఔడవము ఉపాంగరాగము. ఇంక ఋషభముతప్ప అవరోహణమందు కైశికినిషాదవర్జ్యములు. అంతర గాంధార కైశికి నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. స ద ని సా మ గా - మపిపదని సనీసా - మగమగసా - సగమద - పదనీ ధని సానిని పగసా అను మొదలైన ప్రయోగములు రాగ రంజకములు. విళంబముగ పాడదగినది.

ప్రతిరెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,,, - పదనిసామ	మగగా - గ	మదా - దని
ప్రాఒఒనాథ	మఅఅ - గ	ఘురా - అఅ
సనిదనిపమ - పదనిసా౦ - సా , స	మగమా - గ	మదా - దని
అఅఅఅమఋ - ప్రొఒఒఓ - ణాఅక	మఅఅ - ర	ఘురా - అఅ
సాదనిపమ - గపమగ - సాధ	సా , సా , - గమ	పమ-పద-నిస-నిద।పమగ-సగమ॥పద॥
ఆఅఅనాజా - ధుగఅఅ - సెల్ల	నిఇసైఇ - వఅ	అఅ-నోఒ-ఒఒకఅ।నిఇఇ-ఇఇఇ॥ప్రా॥
అ॥ ,,, - మదని - దనిపని	సా , సా , - ప	గగా - గమ
శ్రీఐఊ - కఆఅసు	కొఎవాఅ - లు	డకో - ఒఒ
మగసా - సస - సనిదని - పస	పా , - మప	మగపా - గమ।పమగ - సగమ ॥పద॥
ఒఒట్లా - కుకు - ఎఇఇఇ - యుం	౦ ౦ - ముఊ	ఉఉకో - కెఎ।దఅఅ - అఅఅ।ప్రా॥

చ॥ , , , - ప ప పా మ

; ఈ రాంబ

మ గ గా ; ; ; ని ధ శ్రీ

ఒ ఒ కి - అమరుఉ ఊ ॰

స ని - ద ని

వెల్లా - ద అ

పా , - పా

మై ; - అ

ప ని సా - మ ప

అ శ గూ - గో ష

మా - గ మ పా మా । పా , పా , -

ఆ - రు ఉ టూగ్న । మై ఇ కు ,

గోపికలతో - గొండగైత్తకేల - ... శ్రీ త్యాగరాజనుతి॥ (అనుపల్లవి వలె పాడుకొనవలెను)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

80. శహానరాగము - రూపకతాళము

ఆ. సరిగమపమధనిస

అ. సనిధపమగమరిగరిస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ రామా ఇక నన్ను బ్రోవరాదా సాకేతధామ శ్రీరామ ॥రామా॥

అ॥ కాముకంటు జేసితి వీక తారకనామ పరమపావన ॥రామా॥

చ॥ ఆరు శత్రువులను బట్టి వారిముజేసి పూర్వార్జిత - ఘోరపాపములను పోగొట్టి నే జేసిన ద్రోహములను మన్నించి - నీకె దాసుడనుగాని కోరెన్న రుజాన్నగ శ్రీ వేంకటేశ శ్రీకర ! ॥రామా॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము ఉపాంగరాగము వక్రసంపూర్ణరాగము ఆరోహణమందు శుద్ధమధ్యమ, చతుశ్రుతి కైశికిములున్నా, అవరోహణమందు కైశికినిషాద శుద్ధ మధ్యమ అంతర గాంధార చతుశ్రుతి, ఋషభములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు అన్ని వేళలయందు పాడదగిన.

ప॥ , రి రి - గరి । మా గ - గా మ । ని ద ద పా - ప ధ । ని ని పా , - ని స

, రామా-ఇక । నన్ను - బ్రోవ । రాదా దా - దయ । లె ఎ దా , - శ్రీవ।

ని స - రీ రీ - రి గ మ ప । గ గ మ ప మ గ - గా మ । రీ గ రి పా - ని గ ని ధ । నీ-పా - ప మ గ మ
ఇ ఇ - రామా - ఇ ఇ ఇ అ । అ అ అ అ మ తి - క్రోన । గాఅఅ దా - ద అ యు అ । లే-దా - శ్రీ ఇ ఇ ఇ
రి స - రీ రీ - రిగమప । గమపధా - పమధనిసా । నిప రీగరిపా , ని - నిదధా ॥ నిసంధపమ - పమగమ - రిస।నిప - రీ రీ ॥
ఇ ఇ - రామా - ఇఇఇఅ । అఅఅఅదా-శ్రీఓఓఓవా। గఅ అఅఅదా, అ - దఅయా। లెఎఎఎఎ - ద అఅఅ-యఅ।అఅ-రామా॥

అ॥ , - ని ధ పా మ । ధా ని ప రి ప । ని - ప ని ధా - ని ధ పా । ధ ప మా - గ మ గ మ గి గ రి సా ॥
, - కో మ లం బు । కే కి గి ద గ । సా - ర అ మూ - ప అ నా । ల అ మూ - కొ ఎ ఎ ఎ దాఅ అ నా ॥
ని స - ని ధ పా - సా ధ ప సా నా । ధా ని ప - ని ప గ గ । మా ప మ గా - గా మ గ రీ - రీ గ రి సా ।
తం - గ అ మా - సం ం ం ం బు । కే కి తి - ని వ ఇ అ । తా అ అ అ - లా అ అనూ - పాఅఅ గూ ।
ప మ ధ మ - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని స - రీ రీ ॥
ఆ అ ను కు - వ ఎ ఎ ఎ - డ ఆ ను గు । రుశ్రీ - రామా ॥

చ॥ ధా ప - పమసాధపసా । మ గ రి గమసాసా । రి గ మ - పధనిధా । సాధపమా - గాగా - రీగరిసా ॥
ఆ య - శ్రీఅఅఅశ్రీగా । పు ల ము-బఅ అ ట్టి । సాతము - శేఎఎ నీ । పూాఉఉనా - ర్యాఅ - ర్జీఇఇలా ।
ని ని ని - ని స ధాపా । ప మ ధ - నీ ప । , రి గ - మ ప ధ ప మా । గగగమారి రిస । సా-పమ - ద ధ ।
షోడర - ప అ అ పా । ము ల ను - పో ఒ । , గొట్టి - నె ఎ ఎ ఎ ఏ । జెఎసిఈ ఇ వట్టి । నే-రము - ల ను ।
స ని ధా - ని స రీ సా । సనిసరిసా - సనిధాపా । పమధ - నీ ప । రిగమా - గమగమ - రీ గ రిసా ।
ము ం ం - న్నం ం చీ । నిఇఇఇ వే - కఅఅఅ । కలెను - గాని । చెఎ పీ - రెఎ కఅ - రూాఉఉఊ ।
సా - ని స ధా - ప మధా । ధనిసరిసా - నిసధాపా । ప మపప - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని స ॥రీ రీ॥
రాా- అ అ మా - శ్రీ ఇ ఈ । కొంంంకొ - టొఎఎ నా । శ్రీ ఇఇఇ - క అ అ అ - ర అ అ అ । అ అ ॥రామా॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-శుమ-చద-కైని
28 వ-మే. హరికాంభోజి జన్యము.

81. శహనరాగము – ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప మ ధా ని స
అ. స ని ధ ప మ గా మ రి గ రి స

ప॥ గిరిపై నెలకొన్న రాముని – గురితప్పక కంటి ॥గిరి॥

అ॥ పరివారము విరి సురటులచే నిలబడి విసరుచు కొసరుచు సేవింపగ ॥గిరి॥

చ॥ పులకాంకితుడై ఆనందా శ్రువుల నింపుచు మాటలాడవలెనని – కలువరింపక కని పదిపూటలపై కాచెదనని త్యాగ రాజాప్తుని ॥గిరి॥

రాగలక్షణము :— ౮౦ వ – కృతిలోనున్నది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, – ధ్ స రి గ రి పా – ధ్ స్ని ని స ప ధా –	స్ని పా – ధ్ స రీ – రి రీ –	రిగమా – గామగ – రి గ రి । పా
,, – గి రి పై ఇ ఇ నె – ల ల ల ల కొ ల –	కొ ఓ – ఒ ఒ ఓ – ఓన్న –	రా అ అ – ము ఉ ఉ – ని ఇ ఇ । గు
ధ్ స రి గ రి పా – ధ్ స్ని ని స ధ్ ధా –	స్ని పా – ధ్ స రీ – రి రీ –	రిగా–మపామ–గామగ రిగరి । సా॥
గి రి పై ఇ ఇ నె – ల ల ల ల కొ ల –	కొ ఓ – ఒ ఒ ఓ – ఓన్న –	గా–అ ఆఅ –ము ఉ ఉ–నిఇఇ । గు॥
ధ్ స రి గ రి పా – ధ్సరిగరిగ – రి . స ధా –	ధ్ స రి – గమపా రి – రిగమా –	గమపా–ధపమా– గామా –రిగరి । సా॥
గి రి పై ఇ ఇ నె – ఇఇఇఇఇఇ – ఇఇ కొల –	కొ ఒ ఓ – న్న అ అ అ – రా అ అ–	అఅ అ –అఅ అ–ము ఉ ఉ–నిఇఇ । గు॥

సపరిగరి సా - నిసరిగరిస - నిసదధా -	నిసరిగ మా - రిగమపా - పమపధ	ని,, ధపమా - గామగ - రిగరి। పా॥4
గిరి ఇ ఇ ఈ - ఇఇఇఇఇఇ - ఇఇరిల -	ఓఓఓ ఓ - న్న అఅఅ - రఅఅఅ	ఆ,, అఅ అ - మురుని నీఇఇ। ఈ॥
,, - పపధప మా - పమ గా - గా మ గ రీ -	మగరి సా ,, - నిస	రిగ - మాపమ - గామగ - రిగరి। పా॥1
,, - గిరి ఇ అ అ - న్నఅ క - క ం ం ం -	టిఇఇఈ ,, - ఇఇ	ఇఇ - ఈ ఇ ఇ ఈ ఇఇ - ఈఇఇ। ఈ॥
ప పధప - మాపధపాధప మా - పమ గా	మగరిరి సా ,, -	రి - రిపమ - గామగ - రిగరి। పా॥2
గిరిఅ - అ .. అన్నఅ క - క ం ం	టి ఇ ఇఇ ఈ ,, -	ఈ - ఈఇఇ - ఈ ఇఇ - ఈఇఇ। ఈ॥
పమనిధా - ని సా - నిధపమ -	ధా ని సా - పా	రిగా - మాపమ - గామగ - రిగరి। పా॥
గిరి ర అ - న్నక - క ం ం ం -	టీ ఈ ఈ - ఈ	ఈఈ - ఈఇ ఇ - ఈఇఇ - ఈఇఇ। ఈ॥
పమనిధా - ని సా - రి గ మా -	గామగ - రిగరిసా - ధానిధ -	పాధపమా - గామగ - రిగరి। పా॥నిస॥
గిరి ర అ - న్నక - క ం ం -	ం ం ం - ం ం ం ం ం - టీ ఇఇ -	ఈఇఇఈ - ఈఇఇ - ఈఇఇ। ఈ॥గిరి॥
,, - పపధప మా - గా గా - రి గరిసా -	,, - పపమద ధా -	ధ ని పా - ,,,, । పమ॥ 1
,, - పరిపఅ అ - ర ము - వి రిఇఈ -	,, - సుర అ టు ల -	చె ఎ ఏ - ,,,, - ఎ ఎ॥
,, - పపధప - మపధపమా గ గా - రి గ రి సా -	డిటో	నిని - ధానిధ - పాధప । పమ॥ 2
పరిపఅ - అఅఅఅ అ ర ము - విరి ఇ ఈ -	డిటో	చేఏ - ఏ ఎ ఎ - ఏ ఎ ఎ । ఎ ఎ॥
,, - పపధప - మపధపమా గ గా - రి గరిసా -	,, - పపమద ధా -	నిసా - నిసరి - రిసని - ధప పమ॥ 3
పరిపఅ - అఅఅఅ అ ర ము - విరిఇఈ -	,, - సుర అ టు అ -	చే ఏ - ఎఎఏ - ఎఎఏ - ఎమ ఎఎ॥

„ - పపధప - మపధపమా గ గా - రి గరిసా -
పరితప - అఅఅఅ అ ర ము - నీ రిఇతీ -

„ - ధనిసా - పధనిధ - మపధపమాగగ - రి గరిసా
పఅరి - వఅఅఅ - అఅఅఅ అ రము - నీ రిఇతీ

„ - సా సా నీ రీ సా ధా - ధ ని ని ధ
బా రీ - బి రు దు చు - గొ ఒ న అ

„ - రీసా - నీ నీ సా ధా - ధ ప ని ధ
బా డీ - బి రు రు చు - గొ ఒ న అ

„ - రీ సా - ని ని సా ధా - ధ ప ని ధ
బ డి - బి రు దు చు - గొ ఒ న అ

చ॥ „ - గ గ సా , రి - రి గ మ ప - రి గ మ ప -
ధ ల గొ , ం - ఓ ఇ ము ఉ - దై ఇ ఇ ఇ -

„ - రి రి రిగరి సా - ధ ని - ధా ని ధ - పామప
భుల నిం౦ ం - పుడు - మా అఅ - అ అఅ

„ - రి రి రిగరి సా - నిసరి - సారిగ - రిసని - ధప
భుల నిం౦ ం - పుడుఉ-దుఉఉ-ముఅఅ- అఅ

„ - ప ప మ ద ధా -
„ - మ ర అ టు అ -

„ - ప ప మ ద ధా -
„ - మ ర అ లు అ -

పా పా - పా ధ ప మా -
రు చు - సె ఎ ఎ ఏ -

పా పా - ధ ని సా పా -
రు చు - సె ఎ ఏ ఏ -

పాపా - రిగమప - ధనిసరి -
రు చు - సెఎఎఎ - ఎఎఎఎ -

సా ధ ప మా - గా గా
రేఅ అ అ - నం ం

మగా - ధ ని స రి - గ మ
ట - అ అఅఅ - డ అ

ధమ - ధ ని స రి - గ మ
టఅ - అ అఅఅ - డ అ

నీ సా-నిసరిగ-రిసని-ధప । పమ॥ 4
సే ఏ -ఎఎఎఎ-ఎఎఏ-ఎఎ । ఎఎ॥

నీ „ - సాసా ॥
సే „ - ని ం ॥

గాగా - రి గ రి సా ॥
ని ం - దాఅఅ గా ॥

రిగమపధపమా - గామగ-రిగరిస ॥
నిఇఇఇఇఇం - ప అఅ-గ అఅఅ॥

నిధపమా-గామగ-రి గరి-సా॥నిస॥
నిఇఇ ం - ప అఅ-గ అఅ-అ ॥గిరి॥

రి గ రి - సా సా -
దాఅఅ - అ (గు -

ప మ - గామగ - రిగ రి సా॥ 1
అ వ - సే ఎ ఎ - న అ అ నీ

ప మ - గామగ - రి గ రి సా॥ 2
అ వ - సే ఎ ఎ - న అ అ నీ ॥

,, - ప ప ధ ప మా - గా గా - రీ గ రి సా	,, - ప మ ధా ,, -	నీ నీ - ధానిధ - పాధప పమ॥ 8
క లు వ అ రిం - ప క - సేఎ ఎ ఏ	,, - ప ది పూ ,, -	ట ల - పై ఇఇ - ఈ ఇఇ ఇఇ ॥
,, - ప ప ధ ప - మపధపమా గగా - రీ గరిసా	,, - ప మ ధా ,, -	నీసా - ని సరీ - రి స నీ-ధప ।పమ॥
క లు వ అ - రి ఇ ఇఇ ం ప ం - సేఎఎఏ	,, - ప ది పూ ,, -	ట అ - ల అఅ - పైఇఈ-ఇఇ ।ఇఇ॥
డిటో	డిటో	నీసా-ని సరి గ -రిస నీ - ధప।పమ
డిటో	డిటో	ట అ-ల అ అ అ-పైఇఈ-ఇఇ।ఇఇ॥
,, - ధనిసా-పధనిధ-మపధప మా గగా - రీ గరిసా	,, - ప మ ధా ,, -	నీ నీ - సా ,, ॥
కలు-వఅఅఅ-రి ఇ ఇ ఇం పక - సేఎఎఏ	,, - ప ది పూ ,, -	ట ల - పై ,, ॥
, - రీ సా - ని నీ సా ధా - ద ని ని ధ	పా పా - పా ధ ప మా -	గా గా - రీ గ రి సా ॥
గ అ - చెద న ని - త్యఅ అఅ	ఆ గ - రా అ అ అ -	జా అ - త్యుఉఉ ని -
, - రీ సా - ని నీ సా ధా - ధ స ని ధ -	పా పా - ధ ని సా పా -	రిగమప-ధపమా-గా మగ-రీగరి।స।
గ అ - చెద న ని - త్యఅ అ అ -	ఆ గ - ర అ అ అ -	జఅఅఅ-అఅఅ-త్యూ ఉఉ నీఇఇ।ఇ।
, - రీ సా - ని నీ సా ధా - ధ స ని ధ -	పా పా - రిగమప - ధనిసరి -	నీధపమా-గామగ రీగరి-సా ॥నిస॥
గ అ - చేద న ని - త్యఅ అ అ -	ఆ గ - రఅఅఅ - అఅఅఅ-	జాఅఅఅ-త్యూ ఉఉనీఇఇ-ఈ ॥గరి॥

చరి - అంగ - వ - చధ

82. మోహనరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ నన్ను పాలింప నడచి వచ్చితివో నా ప్రాణనాథ ॥నన్ను॥

అ॥ వనజనయన మోమును జూచుటే జీ - వనమని నెనరున మనసు మర్మము తెలిసి ॥నన్ను॥

చ॥ సురపతి నీలమణినిభ తనువుతో - ఉరమున ముత్యపు సరుల చయముతో కరమున శరకోదండ - కాంతితో - ధరణీ తనయతో త్యాగరాజార్చిత ॥నన్ను॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28-వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము. ఉపాంగము. ఔడవ గమక వరిక రాగము. మధ్యమ నిషాదములు వర్జ్యములు. షడ్జగ్రహము. (పరదిసె) అనగా పగలు 12 గంటలు మొదలు 3 గంటల వరకు పాడదగినది. గాంధార ధైవతములు కంపనములు గల జీవస్వర న్యాసస్వరములు.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొ:వలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, - గ గా గ రి పా - పారిగరిసపా - సధరిసధా	ధా , - ధ స రి గా -	గ గ గ రి రి గ గ ప
,, - న న్ను పా లిం ప - న 0000 డ - చిఅఅఅ	అ , - న డ చి వా -	చ్చి ఆ ఆ ఆ తి వో ఓ ఓ
రి - గాపాధపధా-గరిపా-పారిగ-రిగపగరిరిస సధ రిస	ధా ప - ధ స రి గా -	గ గ గ రి రి గ గ రి
ఓ - న గా తి ఆ ఆ - వఅఅ-తీ000-00000 0 ౦-వఅ అఅ	అ అ - న డ చి వో -	ప్రా ఆ ఆ ఆ ణ నా ఓ ఓ
రి - ధిటా - సరిగపధపధప-గరిపా - సధరిస	ధా ప - ధ స రి గా -	గా ప గ - రి గ రి - స ధ స
ఓ - ధిటా - వీఅఅ అ అఅఅ ఆ-అ అ అ - వఅఅఅ	అ అ - న డ చి వా -	ప్రా ఆ ఆ - ణ ఆ ఆ - థ ఆ ఓ

రీ - గపాధపప - పాఠీస - ధాపధ - పాగరి - గరిగా | రీ - గ పా ధ ప రీ | గ ౧ స ధ - గ స ధ స-సధపగ-
భ - నఅ్రాంఅగా నాఅఅ - అ అఅ - ధ అఅ - అఅఅ | అ - న అ ప్రి అణ | న అ అ అ - అఅ అ అ-అఅఅఅ-

ధ ప గ రి । గ రి స ద ॥గపా॥
ధ అ అఅ । అ అ అ అ ॥నపూ॥

॥ ,, - గ గారిజా - పాధా - సాఠీప పా | ,, - గ గా ప ధా | సా ధా సా రి గ రి ప సా
,, - కె నాజనా - యీనా - మోఒఒఓ | ,, - న నా జ నా | యీనా నా మో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ

,, - గ గా ప దా - పా ధా - సా రి గ - రీ గ స | గా - రి సా - రీ ధా | స ధ ధా - పా ధ స - ధ ప పా
,, - న నా జ నా - యీ నా - మోఒఒ - ఓ ఒ ఒ | ఓ - సుహా - లాడో | చూచె - జీ ఇఇ - ఇ ఇ ఈ

,, - ప గా గ గా - గా గ రి - రి గ ప ద । ధ రి - స ధా స ధా । పా ధ స - ధ ప పా-ధ ప గా - స గ రి । గ ద [illegible] ॥ [illegible]॥
,, - న నా ము ని - నీ న అ - మున న అ । అఅ - మ నా సుమా । [illegible] - మునఊ-డ ఎ ఏ - ల అఆ । సీఇఇఇనపూ॥

॥ ,, - ధపా - ధగా - పా ,, - గపగప గా | రీ - ధ పా గ రీ | స స స రి - రీ గ ప గా
,, - మధా - పటి - ని ,, - లఅఅఅ అ | అ - మణీ ని భా | తి అను ఉ - పూనఉ నో

రీ - గ పా ధ సా - స ధ ధ ప - ప గ ధ ప గా | రీ - స ధా స రీ | గా - పా ధ ప పా - రీ , ప
మీ - యురాముసా - ముఉ ఉఉ - త్యఅఅ అ అ | పూ - స రు ల చే | ధ్యా-మూ ఉ ఉ ఊ - నో , ఓ

శరమున - శరణో - దండ - కాం - తితో - ధరణి - తనయునో త్యాగరాజార్చితా ॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.

చరి - అంగ - ప - చధ

83. మోహనరాగము - రూపకతాళము

[శ్రీ మురుగుల సీతారామయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ వేంకటేశ్వరా! శ్రీ సంకల్ప రహిత తిరుపతి॥ వేంకటేశ్వరా! శ్రీ॥

అ॥ పంకజాసనాది వందిత - పరాత్పరాభవ హర శ్రీ॥ వేంకటేశ్వరా ॥

చ॥ సంకటములు దీర్చుటకు నీ సందేహ మేలనయ్య యింకనైన దయగలుగద ఇలను సీతారామ వినుత! వేంకటేశ్వరా శ్రీ॥

రాగలక్షణము :— 82 వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ , - సాసధసరిగా రి । గాగాపగగరి । 2 సధ - సాసధసరిగా రి । గాగ గపదపగరి
వేంకఅటేఎఏశ్వ। రాఅ(శ్రీఇఇఇ ।   ఇఇ - వేంకఅటేఎఏశ్వ। రాఅ(శ్రీఇఇ ఇఇఇ

3. సధ - సాసధసరిగాగా । పదసాదపదపగరిగరి । 4. సధ - సాసధసరిగాగా । పదపరిరిరిపదదపగరి
ఇఇ - వేంకఅటేఎఏశ్వ । రఅఅ(శ్రీ ఇఇఇఇఇఇ ।   ఇఇ - వేంకఅటేఎఏశ్వ । రఅఅఅఅఅ(శ్రీఇఇఇఇ

5. సధ - పద సాప దా । రి పపదపద దపపగగ రి । సధ - సాప॥
ఇఇ - సం కల్ప రా । హిఇతఅతిరుఉపఅతి ఇ । ఇఇ - వేంక ॥

అ॥ 1 , - గగపాద । పదసాసా సాసాసా । 2. , గగపాద । పద సాదా సాసాసా
పంకజాఽ। సఅ అ ని వం ది త ।   పంక జాస । స అ అ ది వం ది త

3. , - గగపాద । పదసాసా సాసాసా । సాసరిసరిసా ధా । రిరి సద సపదపదపగ రి
పంకజాస । సఅ అ ది వం ది త । పరఅఅ అ త్ప రా । భఅవఅహాఅరఅ(శ్రీఇఇఇ

ధ సా పద రిసరిసదప | పదరిసదపదపగరిసా | పరిగాగపాపదా | దపాపరిరిసదపగరి | సద ||వెంకటేశ్వరా

చ॥ , గగగగ | రిగ పపపప | , గా , పధాగ | గపపపా | , గగగగ | రిగపపపప | , గా పదసాదప | గాదప గ రి స |

సంకటములు దీర్చుటకునీ , సం . దేవీ | మేలమగు సంకటములు | దీర్చుటకునీ , సం దేవీ ఏమాట | మేలట న ఇయ్య |

, గగపాద | పదసప సప | , గగపాద | ప దపదపప | , గగపాద | పదససపప | , దా గరిగరిసా దా | రిరిపదపపదపదపగరి |

ఇక సైనా దయగలుగద | ఇంక సైన దయగలుగద | , ఇంక సైన | దయగలుగ దా , యిల అనుదిన సీతా రమణ అవిధను ||వెం||

వరి-అంగ-ఝమ-ప-ధఫ-త్రైని

84. కేదారగౌళరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ రామనాథపురము శ్రీనివాసయ్యంగారి కృతి]

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరగున పాలింప సమయమురా నీకు - సరియెవ్వరున్నారురా సరసిజనేత్ర ||సరగున||

అ॥ వరగుణ శేషాద్రివరద వెంకటేశ్వర - వనజ సంభవనుత వరము లొసగి నను ||సరగున||

చ॥ శరధృతిపూజిత గజరాజు - మొరలిడగా ననుగ్రహించలేదా - అతి వేడ్క కొలిచిన పరమభక్తుడగు - ప్రహ్లాదుని నానాడు బ్రోవలేదా - మన్మథ జనక మహోగ్రమునకు నికేతన - మహావీర్య శ్రీనివాస నీవు - సత్కథలను విని నిను వేడితిని - మనసు కరగి నీవు నాదు సంకటముల దీర్చి ||సరగున||

రాగలక్షణము:—ఇది 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యము ఉపాంగ ఔడవ సంపూర్ణ రాగము. ఆరోహణమందు గాంధార ధైవతములు వర్జ్యములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. రిషభ మధ్యమ గాంధారములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు.

ప్రతిరి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

౹ లఘువు	• ద్రుతము	• ద్రుతము
శ్రీ ,, - మ పా ద పా - మ గ గ రి రి - మ గ గ రి	పా , - ని స రి పా	ని స ప రి ప - ని స ని మా గ 1
. - స రా గు నా - న అ అ అ౦ - ౦ ౦ ౦ ౦	పా , - [illegible] మనామా	అ [illegible] - [illegible] నా
రి - మ పా ద పా - మ ప ధ ప - పమగరి రీ-మగరిరి	డిట్టో	రి స రి రి పా , - నిసరిమాగ 2
అ- స రా గు నా - న అ అ అ - అఅఅఅ౦-౦౦౦౦	డిట్టో	న అ అ అ అ , - [illegible]
రి - మపాధపా - మపనిప - రిగరిప - నిపధప - మగరి	పా , - ని స రి పా	పానిసరి రీపా , నిసరిగారి
అ- సరాగునా - నఅఅఅ - అఅఅఅ- అఅఅఅ - అ౦౦౦	పా , - స మ గా సా	[illegible] , [illegible]
రి ,, - రిరిమగ పా రి - పా పా , ని - ప రి పా	,, - స రి పా ని ధ పా -	మపనిపరిగరి - పానిరిమ - గపామ
అ, - [illegible] మన్న - యూనా, ,, - యు ఆ రా	,, - స అ రా ని ఇ శా -	[illegible] - [illegible] అ
		॥ స రిగస ॥ మపా
		॥ [illegible] ॥ రా
[illegible] ,, - [illegible] - [illegible] ,, - ని ప రి	,, - రి ప మ పా గ రి	పా ని స పా రి ప గ రా ధ పా -
[illegible] - [illegible] - [illegible] ,, - ప [illegible]	,, - [illegible] అ దరిం	[illegible] శ్య రా -
[illegible] - [illegible] - ని సనిరిపా , నిదపా -	,, - ప నీ ధ పా -	ధ ప స ప - గ రి రి
[illegible] - [illegible] , [illegible] -	,, - వరాము గా -	[illegible] - [illegible]

[illegible] , స ని ద - పా ద - మ గ మ గ రి -	మ గ రి - సా ధ ధ ప	ధ ప ని ప రీ , - రి
[illegible] రి మా గ - రి మ గ రి గ - గ రి మ గ-ని	దాప - ద ప మ గ రి	ప ని మ మపా , - ని
ధ ప - మా గ - రి మ గ - ని ధా ప - మ గ ని ప	రి ప రి పా ని ధ ప	మ ప ని ని పా , - రి
ప రి మా గ రి - మ గ రి - గ రి ప - రి ప ని	ధ ప మ ప ని ప - రిప	ని ద ప-ధ పామ । గరి ॥మపా॥
[illegible] రి రి రి రి - రి రి రి - రి గ గ మ గా - మ గ రి స స	స రి గ స - స రి స	స ని గ రి రి - రి మ
[illegible] - పూజిత - గ ల ర ల ల - ల లాలాటింర	ఓ డ గ అ - స ము (గ	హించలేవరా - ఆ తి
ప ధ పా మ గ - రి గ రి పా మ గ రి - పా	ప రి - మ మ - మ ప మ గ	స మ ప ని ధా పా పా
వ క ఓ డ ద - వ ర ము ధ స్తు డు - (శ్రీ	ప్రాణ - దు ని - ము నా పె ఎ	(శ్రో త్ర ఎ ఏ దా మా
మ గ - రి మ గ - మ గ ప ని ధ ప - ధ పా ప మ	ప ప ప ని ధా ప - పా ధ	పా ప - ధ గ రి - ప రి
కృ ష్ణ - [illegible] - మహా ర్షము వ క - ని [illegible]	మహా ని ఇ ఈ య - (శ్రీ ని	వా ప - ని ఇదు - స అ
మ ప ని పా - రి రి - ని రిపమగారిపప - నిమప	మ ప ప రి ప ని ధ పా - పా	రిసా - పని - ధప - మ । గ రి ॥మపా॥
కృష్ణలు - ని ని - నిమోని ఏ ఊరిని - మనరు	గ గ ఇ ని ఇ ఇ ఇ పూ - నా	దుసంకట - ములు - దీ।ఇర్చి ॥పరా॥

☞ చరణము చివర చిట్టస్వరం పాడుకొనవలెను.

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కైని 85. కేదారగౌళరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ దీక్షితులవారి కృతి]

ప॥ నీలకంఠం భజేహం - సతతం - నీరజాసనాదినుతం ॥నీల॥

అ॥ బాలకుచాంబా సహితం - బాలచంద్ర సేవితం - శీల గురుగుహపూజితం - శ్రీకదంబవననాథం ॥నీల॥

చ॥ అక్షయరూపఖండ - కావేరితీర త్రిశాఖిముఖం పంచముఖం - లక్షితభక్తప్రముఖం - నక్షత్రేశ శేఖరం - సామగాన విచిత్రతరం - దక్షకరమోక్షేశ్వరం - కేదారగౌళప్రియకరం - దక్షిణ కాశీపురం - దండితకామ త్రిపురం - దక్షాధ్వర హారం హారం దయాకరం కమలకరం ॥నీల॥

రాగలక్షణము :— 84 వ కృతియందున్నది.

ప॥ ప ని ధ - ప మ గ । రి గ రి స ని స రీ । సా రి ప ని ధ పా । నీ స - రి మ గ । రీ మ - ప నీ
నీ ల అ - కం ం ం । ఠం భ జే ఏ ఏ ఏ । హాం స త అ త తం । నీ ర - జ అ స । నాది - నుతం
ప ని పా రి ప ని ద - పా ద ప మ గ । రి గ రి స - ని స రీ । సా - ని స రీ సా ।
నీ ల అ ల ల అ అ - కం ం ం ం ం । ఠం భ జే - ఏ ఏ ఏ । హాం - ం ం ం ం ।

అ॥ మా - మ గ ప రి । పా - ప ద పా । మా ప ని ధ ప । ని స ని సా - స
బా - ల కు చాం । బా - స హి తం । బా ల చం ద్ర । సే వి తం - శీ
, రి సా ని స రీ రీ । సా , సా రి స ని ద పా । స రి సా - ని ద ధ ప । మ గ రి మ పా , ని ॥ స ని ధ ।
ల గు - రుగుహ । పూ , జి త ం ం ం । శ్రీ క - ద ం బ । వ న నా అ థ , ం ॥ నీ ల అ ॥

| రీ రీ - రి స | స ద - గ రి గ రి | ధీ - ధ స రి | సా స - ధ ధ స |
[illegible] | ... వ - ఖ ం ం డ | శౌ - శే ఎ ర | టీ రా - ఒ ఒ త్తు |

ధీ - స రి రీ | రి ద గ - స రీ | ని ద స ద గా | గా రి మ గ స |
రా - [illegible] | ... ద - ముఖ ం | క ల శ ర ధ | కృ ప్రముఖ ం |

, ద పా గ స | రి ద స ద సా | , ద స ని ద స | ని సా ని స రి |
, [illegible] శ్రే ఎ | శ్ శే ఖ ర ం | , సాదు రు ణు ప | వి చి త్ర తరం |

ని సా రి రి | స గ రి సా - స | సా ని - ని ధ స | పా మ ప మ గ రీ సా
శ [illegible] క ర | మూఢ శ్వరం - శే | దా ర - గౌ తీశ | ప్రి య క ర ం ం ం

రి స ద గా - రి గ రి మ పా | మా ప ప ని ద ప - ని ని సా
శ [illegible] శా - [illegible] పు రం | దం డి త శౌముల - త్రిపురం

ని సా - గ రి స - సా ని ధ స | స సా ని ధ ప - మ గ రి మ ప ని | స ని ధ ||
శ [illegible] - [illegible] - దం [illegible] | ద యా క ర ం - క మ ల క ర ం | నీ ఇ ం ||

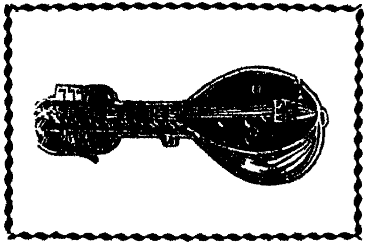

చరి.అంగ.శుమ.పం.చధ.కాని 80. శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ ఎదుట నిలచితే నీదు సొమ్మేమి పోవురా ॥ఎదు॥

అ॥ మదమటి ప్రాణిగాని మాట్లుమీరను నా తరమా తెలిసి కొనగబోకురా ॥ఎదు॥

చ॥ కరాకరిగ జూతురా నాదు యద - పరాల తెలియుము వరాలకు గాలరా సకలదేవరాయ మనవి - వినరా ఘనార సుందరాకార నా ॥ఎదు॥

(2) విదేహజా రమణ దేవ బ్రోవ - విశేషముయ మన్యదేవతుల చే - డదే మనసు తెలియుదేమి రాఘవ - యిటేటి కార్యము పదే పదే నా ॥ఎదుట॥

(3) తరాన బొంకని పరాకు నాడెద - ను రాముజేసిరి సురాసురలు మెచ్చురా యిట్లుశ యీ హారామితిన మేలరా భక్త త్యాగరాజనుత నా ॥ఎదుట॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29-వ మేళకర్త రాగము సంపూర్ణరాగము రాగాంగరాగము. సప్తస్వరగమక వరీక రాగము. చతుశ్రుతి రిషభ శుద్ధమధ్యమ అంతర కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు రిషభ ధైవతములను నొక్కి పట్టకరాదు. ఈ రాగము సకల రాగములకును శ్రేష్ఠమైన రాగమని పూర్వులు పెద్దలు చెప్పియుండుటచే ఈ రాగమునకు, [illegible] గా నున్నప్పటికిన్ని అన్ని స్వరములును రంజకములు కలిగియే. వీనిలో ముఖ్యమైన నిషాద గాంధార మధ్యమ పంచమములు జీవస్వరములై యున్నవి. పగలు 12 గం. మొ. సాయంత్రము 4 గం. వరకు పాడదగినది.

ప్రతి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
పా మ గ మా - పా దా - నీ పా - ,,,,	పా ధ ని ధ ని పా ,,	పా, మ - గ మ ప మ మ గ రి రి 1
ఏ దు టా - ని లా - చీ రే - ,,,,	నీ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ ,,	వో, ఒ - మ్ము ఊ ఊఊ ఊ ఊ ఊ ఊ
మ గ మా - పా దా - నీ పా , , , ,	పా ధ ని సం రిం సం ని ధని పా	ధ ని పా సం ని ధ ని - పా , మ -
ఎ దు టా - ని లా - చీ రే , , , ,	నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇఇ దూ	సా౭ ఓ ఒ ఒ ఒ ఒ - మ్ము, ఊ -
		ప మ గ రి 2
		ఊఊ ఊఊ
మమ-గమగమ-గపపప-పదనిద-ధనిసా నిసరీసా ,,	పా ధ ని సం రిం గం రిం సం ని పా	ధ ని సం రిం సం ని ధ ని - పా, మ
ఎదు-టఅ అ నిఇ ఇ ఇ-లఅఅఅ-చిఇఈ-ఇఇఈ రే ,,	నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ	సా౭ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - మ్ము, ఊ
		ప మ గ రి 3
		ఊ ఊ ఊఊ
రీ - సా రిగగని - సరిగమపా - పమగరి - గామా పపమగ	రీ , సా , - గా రీ -	గా మ ప మా గా - రి గ రి మ -
రు - యేఏఏఏఏ - మిఇఇఇపో - ఒఒఒఒ - ఓ ఓ ఓఓఒ ఊ	రా , ఆ , - నీ ఈ -	ఈ ఇ ఇ ఈ దూ - సా౭ఒ ఒ -
		మ గ గ రి
		మ్ము ఊ ఊ ఊ

స రి - పారిరిసనిరి రి - మరిగమపదనిద - గరిపనిదప - గమ | గ , పా , - గరిసని | దప - సనిధపమగ -
ఊఊ - ఏ ఏఏఏఏఏయి పొఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒఒఒ-ఒఊ | గా , ఆ , - నిఇఇఇ | ఇఇ - గుఊఊఊఊఊ -
ధపమగ - పమగరి ॥మగ॥
పొఒ ఒ ఒ - మ్ముఊఊఊ ॥ఎదు॥

అ॥ ,, - నిరి - సని గా పా - మదమ - పమగరి | గా , మ పా - మా పా సని దా | పా - మపదని - సరిసని
॥ - పుడు - టి ఇ ఊ ఊ - ద్రఅరిఅ - ర అ అఅ | అ , అ నీ - మా అ అఅఅ | టూ - మి ఇ ఇ ఇ - గ అ అ అ
దపదని - సనిసరిస నిదా పా - పమధప - పమగరి | గా , మ పా - మా పా సని దా | పా - మపదని - సని పా
మఊ ఊఊ - గుఊగుఊటిఇఊఊ - ద్రఅరిఅ - రఅఅఅ | అ , అ నీ - మా అ అఅఅ | టూ - మిగాఇ ఇ ఇ - ర అ మా
పాగరిసని-నిపారిసనిద-దాని-పనిదప-మపదనిసనిదప | మగరిగ - మాపాసనిదని పా | మపదని - సని పా
మాదూ ... -టిఇఇఇఇ-ద్రాఅ-రిఅఅఅ-గఅఅఅ-అఅఅ | ని ఇఇఇ - మాఅ అఅఅఅ టూ | మి ఇ ఇ ఇ - ర అ నా
పా - రిగమగ - గరిరిస పా - ని పాగపపా - నిదని | సరి ని రి - సనిదని పా-పాదని | సని ధని పా , మ -
గా - అఅఅఅ - రఅఅఅమా - రాఅఅఅ - నిఇఊ | ఏఒఒఒ - ఒఒఒఒ పొ-పొఒఒ | ఒ ఒ ఒ ఒ మా , ఊ -
గమపమ - మాగరి । సాగ
నఅ అఅ - అఅఅఅ । ఎదు

రి స సా స - గ రి గ మ - ద గా మ - గ రి స ని | రి పా ని - గ ని స స | స రి - గ మ ప పా -
[illegible] - గా రి ని - ప రా మ - న అరియుడ | మరాము - లె ఎ కి లె | సురా- మర లు యే -

గ పా - మ ధ ని పా - పే రీ గ రి ని పా - | నిసా - పనిదాపా - ద ని స రి | ప ని ద పా ,, మ - గమపమ
త్యా గా - ము ఖు ము యా - హా రా మిది న మే - | లరా - భఅఅక్రా - త్యాఅ అ అ | గ అ అ గా ,, ఇ - నుతిలల

మ గ గ రి ॥ మగ ॥
ఇ అ అ అ ॥ ఎదు ॥

(1-2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

సరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని **87. శంకరాభరణరాగము-మిశ్రగతిచాపుతాళము** ఆ. సరిగమ పధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కృతి]

ప॥ అక్షయలింగవిభో స్వయంభో - అఖిలాండకోటిప్రభో పాహిశంభో ॥అక్ష॥

అ॥ అక్షర స్వరూప అమిత ప్రతాప - ఆరూఢ వృషవాహ జగన్మోహ - దక్షశిక్షణదక్షతర సురలక్షణవిధి విలక్షణ - లక్షణబహువిచక్షణ సుధాభక్షణ గురుకటాక్ష వీక్షణ ॥అక్ష॥

చ॥ బదరీవనమూల నాయికాసహిత - భద్రకాళీశ భక్తవిహిత - మదనజనకాదిదేవ మహిత మాయాకార్యకలనా రహిత - సదయగురుగుహ తాత గుణాతీత - సాదుజనోపేత శంకరనవనీత హృదయ విభాత తుంబురు సంగీత - హ్రీంకార సంభూత హేమగిరినాథ - సదాశ్రితకల్పక మహీరుహ పదాంబుజయుగ రథగజతురగ - పదాదిసంయుత చైత్రోత్సవ సదాశివ సచ్చిదానంద ॥అక్ష॥

రాగలక్షణము :— 86 వ కృతిలో నున్నది.

౧, సా - మగమా । పా,- మ ప ధ ని । ప ధ సా , - ప ని । ధ పా మ గా - రి స రి గ

[illegible]

మ - పా మగమా । పా , - మ ప ధ ని । పా , ని ప ని - ధ పా ని ప । ధ పా , , మ - గ మ గ గ - రి స రి గ

[illegible]

గ మ - ప మ రి ప ని । పా , - రి గ మ ప । మ గ రి - పా - పా । మ గ రి - పా రి గ

[illegible]

మ - ప మ - రి గ రి । పా ని ప ని గ ని - పా పా । మ గ రి పా - ధ ప , ని గ రి - గ రి గ । గా - గా రి

[illegible]

౨, సా - ధ ధ పా । మ ధ ప మ గా - మా పా । ప ని ధ ప పా - ని ప । ధ ని - ప ని పా పా

[illegible]

, ని ప - రి గ మ - గ రి , ప ని రీ - ప ని పా - గా ని । పా , రి ప ని - ధ ప - రి గ । ని ధ ప - మ గ రి పా

[illegible]

గా రి - రి స స ని । పా , గ మ గ , - పా ని । పా ధ ప మ ప - గ మ రి గ । పా ధ - మ ప గ ప

[illegible]

ధని - ధ - ని స రి । ప ని ధా పా - ప ని పా పా । పా ప ని ధా - ప - మ గ మ । పా ప ధ - పా - మ ప గ రి । గ మ - పా ।

[illegible]

, గ మ పా - మ గ । గ పా - పా పా । పా స ని సా - సా స స । స స స - - సా

, ర ర రి - రి ఖ । ఖ ః - ము ౨ । నా ఖ ఖ ఖ - యు ర ఖ । ఖ వ హి - హ ఖ

, గ మ ధ ని - ప మ । మ గ రి - రి స స ని । పా , - గ రి స ని । సా , రి గ గా

, ధ ఖ శ్ర ఖ - శా ఖ । ఖ ర ఇ - ఇ ఇ ర ఖ । ధ , - ఖ ఖ క్ష ఖ । ని , హి ఇ త

, మ ధ పా - ప మ గా । మ గ రి - గా పా । ని ధా - ధ ని పా - మ గ రి - గ మ పా

, మ త వే - జ ఖ ఖ । ౬ ౧ ఖ - ఞ ఖ । నీ కే - ఎ ఎ వా - దు ఊ ఊ - హి ఇ త

మ మ గ పా , , । సా , - ని ధ ని । ప ని - ప ని ని పా । పా ప మ గా - గ రి గా

మా ఆ ఆ యు , , । రా , - ఆ ఆ ర్య । ర ఖ - ల ఆ ఆ నా । న ఆ ఆ ఆ - హి ఇ త

, మ ధ పా - ప మ । మ గ రి - గా పా । సా ధి - స రి గ మ । పా , - ధ ని పా

, స ది యా - గు ణ । సు గు ణ - హా ఆ । తి ఆ - గ ఆ ఆ గు । ణా , - తి ఇ త

సా , - ని సా । రీ , - రీ పం - ప ని సీ । పం రీ గం - రీ పం సీ । పం రీ పం ని ధా - నీ సా

శా , - ధు జ । శ్రీ , - పేవ - త ఆ ఆ । శ ం ం - శ అ ర । వ అ ర ఆ ఆ - ని శ

పం రీ - గం రీ రీ । సా గం - రీ రీ । మ గం రీ పం ని - సా రీ ప సీ । ధ ప ప ధ ని పా

హా్యద-యు ఆ ని । రా ఆ - ఆ త । శు ం ం బురు - ప ం ం ం । కి ఇ ఇ ఇ ఇ శ

సా ర - ధ ని సా । ని పం ని ధా పా - ప మ గా । పా , - పం ని ధ ప । గ మ ప - గ రి సా

శ్రీ ం - శ అ ర । వ ం ం ం ధూ - త ఆ ఖ । హే , - మ ఆ గి ఇ । తి ఇ ఇ - రా ఆ ధా

మ దా - ప మ గ రి | గ మ ప - గ రి గ స | స రి స ని ధా - ధ ని స స | రి స ని - ప రి గ మ
ప దా - శ్రీ ర క ణ , ల్పక ము - హీ ఇ యహా | ప ఇ దాం ం - బుజయుగ | క థ గ - జ రు ర గ
ప పా ని - పా రి | గ రీ - స ని స రి | స పా - రి స ని ద పా | మ గ రీ - పా రి గ | మ - పా ||
ప దా డి - సంయు | త ద్వై - శ్రోత్రబర్సవ | వ దా - క ఇ వ అ స | చ్చిఇదా - సం ద అ | అ - అ ||

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-శాని

88. శంకరాభరణము - ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప|| శ్రీమానాధ! రిగాత శ్రోతశే! ||ప్రా||

అ|| వేణుగానముచే బరియాసి నీల గోపికల పాలించి రేలు ||ప్రా||

చ|| చిన్ననినాగకల కేడ్యవిహారగను - కన్న తల్లివాండ్రడ గడుపునించి - తిన్నగ వెలయు దివ్యరూపమా! చిన్నికృష్ణ! తయచేసి త్యాగరాజ ||ప్రా||

రాగలక్షణము — 81 వ కృతియందున్నది.

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప|| ,,, - పా మా - మ గ గ రి స ని	సా గ గా , మా -	పా , - గ మ
,,, - ప్రోచా వా - ర ఆ అ ఆ ధ ఆ	రి ఇ రా , వ -	శ్రో, - వ ఆ

సా , - మ గ రి - పా మా - మ గ గ రి స ని̣	పా రి గా , మా -	గ మ ప ధ - ని స̇ ని ధ
దే , - ఎ ఎ ఎ - బ్రో తా - వ అ అ అ ధ అ	రీ ఇ గా , వ -	బ్రో ఒ ఒ ఒ - వ అ అ అ
డిటో	డిటో	మ ప ద ని - స̇ రి̇ స̇ ని
డిటో	డిటో	బ్రో ఒ ఒ - వ అ అ అ
ద సా మ గ రి - డిటో	డిటో	పా ద ని - గ̇ రి̇ స̇ ని
అ వి ఎ ఎ ఎ - డిటో	డిటో	బ్రో ఒ - ఒ ఒ వ అ
ధ సా మ గ రి - దా ని సా ని	ద నీ ని పా - ద	ని సా ని
అ వే ఎ ఎ ఎ - వే ణు గా న	ముఊచా ఏ - వ	ది గూ రు
సా , సా , - దా ని - స̇ రి̇ గ̇ రి̇ స̇ ని	ద ని ని పా - స̇ ని	ద ప - ద ని స̇ రి̇ - స̇ ని
వి , లా , - సే ఱు - గ అ అ అ న అ	ముఊఉ చే - వ అ	ది ఇ - చు అ అ అ - సెఉ
పా , సా , - పా ని - స̇ గ̇ రి̇ సా̇ -	స̇ ని గ̇ స̇ ని స̇ - సా̇	, ని - ద ని ధ రి̇ - స̇ ని
వి , లా , - గో పి - క అ అ లా -	వ అ అ అ అ అ - అ	, అ - లిం ది ఇ - ఎ ఎ
ధ పా మ గ రి - గ మ పా మ -	గ మ ప - మ గ రి - స ని̣	సా - రి గ మా రీ
లు ఊ ఉ ఉ ఉ - వె న్న మీ గ -	శ్రు ఉ ఉ - ల అ అ - లె ఎ	స్వా - మి ఇ ఈ రా
గా , మా , - గ మ - పా మ -	గ మా - మ గ రి-స ధ̣	పా - రి గ మా రి । గ మ ప మ పా
గా , నా , - క న్న - పి న్న -	వ అం - ద్రు అ అ-క ను	పూ - ఉ ఉ ఊ ఊ । ని ం ం ం నీ

తిన్న గాకెలయు దివ్యరూపమా చిన్నికృష్ణ దయచేసి త్యాగరాజ ||ప్రా|| (అనుపల్లవివరకు పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

౮౬. శంకరాభరణము - త్రిపుటతాళము

(శ్రీ త్యాగరాజాగారి కృతి)

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ మనసు స్వాధీనమైన యా ఘనునికి మరి మంత్రతంత్రము లేల? ॥మనసు॥

అ॥ తనువు తాను గాదని యెంచువానికి తపసు చేయనేల? దశరథబాల ॥మనసు॥

చ॥ (1) అన్ని నీవనుచు యెంచినవానికి యాశ్రమ భేదములేల? కన్నకట్టు మాయలని యెంచువానికి కాంతల భ్రమలేల? దశరథబాల ॥మను॥ (2) ఆజన్మము దుర్వ్యసన రహితునికి గతాగత మిక యేల? రాజరాజేశ, నిరంజన! నిర్గుణ రాజవదన! త్యాగరాజవినుత! ॥మనసు॥

రాగలక్షణము .— ౬౮ వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ ,, - మ గ మా - పా । మ పా - ధా ని । పా , , , పా । ప ని - పా - గ మ ప మ
,, - మ న సూ - స్వా । ధ ఈ - న మై । నా అఅఅ అ । ఘనూ - ని - కి ఉ ఉ ఉ

మ గ గ రి - మ గ - రి స ని స - రి గ మ ప । ధ ని స̇ రి̇ గ̇ రి̇ - స̇ ని ధ ప - మ ప ధ ని
ఉ ఉ ఉఉ - మ న - సూఉఉఉ - స్వఅ అ అ । ధ ఇ ఇ ఇ న అ - అ అ అ అ - మై ఇ ఇ ఇ

ని రి సా - ని ధ ని ప । ప ధ ధా - పా - గ మ ప మ । గ రి - స రి గా మా । పా మ గ రి స - ని స ధ ని
స్వా అ అ - ధీఅఅఅ అ । ఘను నూ - నా - కి ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - మ రి మం త్ర । తం ం ం త్ర అ - ము ల ల ॥

సా , , , - రి । సా ని ధ ని - పా - గ మ ప మ । గ రి - మ గ మా ॥
[illegible] - అ । [illegible] - నా - [illegible] । [illegible] - మ న మా ॥

పా , , ప ని సా । ప రీ - రి సా । ని సా - ని ధ ని । ప దా ని పా
, , [illegible] ప్రా । [illegible] - [illegible] । ద [illegible] - యుంచు । ర అ ని ॥

ధ ని - ని స రి సా । ప ని ధా పా మ ప ధ ని । ప రీ - ,,- ని ప । ని ధా - పా , మ-గమపమ । మ గ గ । మగమా ॥
[illegible] - [illegible] । ఏ ఏ ఏ యా [illegible] ఏ ఏ ఏ । ల అ - అ- ద [illegible] । ర ధా - బా అ అ-లఅఅఅ । అ అ అఅ । మనమా ॥

ని , , గా - మా ధ ని । గ మ పా - మ మ గా । మ రి - గ మా మా । మ గా - గా - గ మ ప మ
, , అ - దా [illegible] । [illegible] - [illegible] । అ అ - ర హి [illegible] । [illegible] - ని - [illegible]

గ రి - స రీ గా । మ పా - [illegible] మ గా రి । స ని రి స ని స - ధా ని । సా , - ,,,,
[illegible] - గ [illegible] గా । [illegible] - [illegible] । [illegible] ఏ ఏ ఏ ఏ - ఏ ఏ । లా , - ,,,,

, , - సామాపా । పధా ని , ని । సా , రీ సా । ని రి ప ని ప - ని ధ ని
[illegible] - రాజా రా । [illegible] , ని । రc , [illegible] । ని రు ఉఉఉ - ప అ మ

, , ని ప రీ సా । ప ని ధా-మ ప ధ ని । సా , - పనిధాపా । మపా-పా - గమపమ । మగ గ [illegible] । మగమా ॥
[illegible] అజా నా । ద అ నా-[illegible]అ గ అ । రా , - [illegible] । మ[illegible] - [illegible] - అఅఅఅ । అఅ అ అ । మనమా ॥

(చరణమువలె (1) ఈ - చరణము పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

90. శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రుల్లుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరోజదళ నేత్రి హిమగిరి పుత్రి నీ పదాంబుజములే సదా నమ్మినా నమ్మ శుభమిమ్మా శ్రీ మీనాక్షమ్మ ॥సరో॥

అ॥ పరాకు సేయక వరదాయకి నీవలె దైవము లోకములో గలదా పురాణి శుకపాణి మధుకర వేణి సదాశివుని రాణి ॥సరో॥

చ॥ కోరి వచ్చిన వారి కెల్లను కోర్కె లొసగే బిరుదుగదా అంబ యతిభారమా నన్ను బ్రోవ [illegible] పాలవాల నే తాళ జాలను ॥సరో॥ (2) ఇందుముఖి కరు - ణించు మని నిన్నెంతో వేడు - కొంటిని - [illegible] నాకేలనమ్మ - మరియాద గాదు - దయావతి నీవు ॥సరో॥ (3) సామగాన వినోదిని - గుణధామా - శ్యామ - కృష్ణ నుతా - శుకశ్యామలాదేవి - నీకే గతి రతి కాము - కామ్యద - కావవే నన్ను ॥సరో॥

రాగలక్షణము :— 86 వ కృతిలో నున్నది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ స సా ని - ధ ని సా , ని ధ ధా పా - మ గ - మా	పా , , , , మ ప ద ని	సా ని ధా ప గ మ - ధ ప
స రో జ - ద ళ నే త్రి హి మ - గి రి - పు	త్రి ఇ ఇ ఇఇ నీ ఇ ఇ ఇ	ప దాం బుజ ము - లే స
మపమగరి - గారిసా ,-మగరి - గమధప - రి	సా , , , , సా	సా , ని సా - స మ గ రి
[illegible] - నమ్మి నాఅ - నమ్మ - శుభమిమ - మ్మా	మ్మాఅఅఅ శ్రీ	మీ ఇ ఇ నా - క్ష అమ్మఅ

మ ప మ గ రి ,, గా రి సా , - మ గ రి - గమపప రి	సా , , , , - రి గ మ గ	రి స - స రి స ని ధ ప -
స అ అ అ దా - నమ్మి నాఅ - న అమ్మ - శుఊభఅ-మి	మ్మా అఅఅఅ- శ్రీ ఇ ఇ ఇ	ఇ ఇ - మిఇఇ ఇ ఇ ఇ -
		మ ద ప మ - గ మ గ రి ‖
		నా అ అ అ - క్షి అమ్మఅ ‖
డిటో	సా , , - , , , ,	సా , , - , , , ,
డిటో	మ్మా అఅ - అ అ అ అ	అ అ అ - అఅఅఅ
అ॥ సపాస - సా స స - స స - స రి సా - రిసపా - ని	స రి ని స - ధ ని - పా	మ ప ప మ గ రి - గ మ పా
పరాకు - సేయ క - వర - దాఅ అ - యఅకి - నీ	వలెదై ఇ - వము - లో	క ముగా ఒ ఒ ఒ - గ ల దా
గ మా ప ధ ని - స ని ధ ని సా - స ని ధ ని	స ని సా , , - ప స	, రి స ని - ధా పమ - గాపగా , పదని
పు రా ణి ఇ ఇ - శు క పా అ ణీ - మధు క ర	వే ఎ ణీ ఇ ఇ - స దా	అఆ శివు - [illegible]
చ॥ పా , పపామ - ప ద ధ ప - పా ధ ప మ గ	మాపధపామా - గామ పమగ రీ	గ మ ప మ పా - ప ప
కో ఒ రివచ్చిన - వాఅ అ రి - కా ఎ ఎ ల్లను	కో ఒఒ ఓర్కె - లొఒ ఒసఅ గే	బి రు దు గ దా - అంబ
పా ద ని ధ ప - ప మ మ గ - మాపధపమ - గమగరి	మాపధ పామా - గామపమగరీ	గ మ ప మ పా - మ ప
కో ఒ ఒ ఒ రి - వ అ చ్చి న - వాఅఅఅ రి - కెల్లను	కో ఒఒ ఓర్కె - లొఒఒసఅగే	బి రు దు గ దా - యతి
గా మ ప ధ ని - స ని స రి స - స ని స - స	సా రి గ రీ సా - నీ స రి సా నీ	పాధనిధాపా - ప మగమ
భా ర ము అ అ - నఅన్ను బ్రోవ - త అల్లి - కృ	పా అ అ అ ల - వాఅఅ అ ల	నే ఎఎతా ళ - జాఅలను ‖సరో‖

(2, 3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

శం-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

౮౧. ఆరభిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ చాలా కల్లలాడుకొన్న - సౌఖ్యమేమిరా ॥చాలా॥

అ॥ కాలము పోను మాట నిలుచును - కల్యాణరామ నాతో ॥చాలా॥

చ॥ తల్లి తండ్రి నేర్పి యుండగ - తక్కిన భయమేలరా యని - పలుమారు నీ వెన్నో బాసలు జేసిరా - ఇలలో పరివారలలో - నెంతో ప్రోచుచుండి పె - ద్దలతో బల్కి మెప్పించి త్యాగరాజునితో ॥చాలా॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. ఔడవ సంపూర్ణ ఘనరాగము. మధ్యమముగా గతినులు గాన ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములున్నా పదనిధస - సరిగరిమ అను వక్రప్రయోగములను కూడా వర్జింపవలెను. అన్ని వేళల పాడదగినది.

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

ప॥ సా , , , , ప మ మ ప మ గ రి రి । రి స సా , , స ని । ధా ధ స రి రిమ (1)
చా అఅఅ అ ల అ అ అ క అ అల్ల । ల అ అ అఅ డుకు । కో కొ ఒ న్న అ

సా రి మ పా ద ప మ గ రి స రి మ గ రి । రి స ధ స రి స స ని । ధా ధ స స రి రిమ (2)
చా అ అ అ అ అ ౦ అ అ క అ అ అల్ల । ల అ అ అ అ అ డుకు । కో కొ ఒ ఒ ఒ న్న అ

రి స ధ సా స ని ధ ప మ గ మ గ రి । రి స ధ స రి స స ని । ధా ధ స స రి రి మ (3)
చా అ అ అ అ అ అ అ క అ అ అల్ల । ల అ అ అ అ అ డుకు । కో కొ ఒ ఒ ఒ న్న అ

(4)
రి మ మ ప ప ధ ధ ప ప రి రీ ప మ మా , గ రీ । రీ సా స ధ ప ధ ప – । , ప మ గ రి మ ప ద
శ అ అ అ అ అ అ అ అ అ ర అ అ అ అ అ ల్ల । ల అ అ అ డు శో ఒ – । ఒ ఒ ఒ ఒ న్న అ అ అ
పా , , , , పా ద ప మా మా ప మ మ గ రీ । ద పా మ గ రి రి స । , ని ధ స రి మ ప ద । పా , , , , ప ॥
శా శా శా ఖ్య అ అ అ మే ఎ ఎ ఎ ఎమి । ర అ అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అ అ అ అ । దా అ అ అ అ ల ॥

(1)
॥ దా , , , , ధ ప దా పా పాధపమా । పా ద ధ పా ధా । స ని ధా సా సా
శా అ అ అ అ ల అ అ ము పోఒఒ ఓ । ను మా అ అ ట । ని ఇ ల చు ను

(2)
ధ ప మ ప ధ ప ద రి ప స దా పా పాధప మా । పా స ని ధ ప ధా । స ని ధా సా సా
శా అ అ అ అ అ ల అ అ అ అ ము పోఒఒ ఓ । ను మ అ అ అ ట । ని ఇ ల చు ను

(3)
ద ధ ప ప మ మ ప ప మ గ రీ రి స సా । పా మ గ రి రి ద ధ । ప ప స దా స సా
శా అ అ అ అ అ ల అ అ అ ముపాఒ ఓ । ను మ అ అ అ ట అ । అ అ ని ల చు ను

(4)
మ గ రి రి స ని ద ధ ప ప మ గ రి స సా । సా మ గ రి రి ద ధ । ప ప స దా స రీ
శా అ అ అ అ అ ల అ అ అము ఊపాఒ ఓ । ను మ అ అ అ ట అ । అ అ ని ల చును

ప రీ రి స స ద సా స ద ప మ ప మా । , గ రి మ రి మ పా । మ ప ధా మ ప ధ రి
క అ అ అ అల్య అ అ అ గ రా అ అ । అ అ మ అ అ అ అ । నా అ అ తో ఒ ఒ ఒ
చిట్ట॥ సా , స ధ ప పా మ గ రి మ గ రి స రి । స ధా స రీ మ ప । ధ స రి మ ప ద స ధ
రీ మ గ రి స స రి ద ధ స మ పధసరి । ధస పధ సమ ప ధ । రి మ పధా స రి మ॥చా॥

పా , , పా పా ద ప పా , , మ ప ధ స । స ని ధ స ధ ప పా ధ ప । మా , గ రి గ రి మ
[illegible] ం ం ం ం [illegible] । [illegible] ం ం । ం ం ం [illegible]

పా ద ప పా , , మా ప మ మ గ రి గ రి మ గ । రి పా రి గ స ని ధా । స ధ రి స రి రి
అ అ అ అ అ అ [illegible] । అ మే ఎ ఎ ఎ ఎ ల । ర అ అ అ [illegible]

రి మ రి ని పా మ ప ధా , , మ ప ధ స । స ధ స ధ ప మ మా ప ప । మా , గ రి గ రి
[illegible] । ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ [illegible] ఎ ఎ । ఏ ఎ ఎ [illegible]

స రి స ని ధా స ధ స స రి మ ప ధ ప । మా , గ రి , , । పా , , , , , ,
[illegible] అ అ అ అ అ లు [illegible] ఎ ఎ ఎ । సే ఎ ఎ ఏ ఏ । గా అ అ అ అ అ అ

దా దా ప ధా ప పా , , మ ప ధ స । స ని ధ స ధ ప పా ధ ప । మా , గ రి గ రి
[illegible] లో ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ [illegible] । వా అ అ అ అ అ అ అ అ । గా అ అ అ అ లో

స రి మ గ రి రి మ పా పా మ ప ధా । మ ప ధ స స ని ధా । పా , , పా , ,
[illegible] ం ం ం లో [illegible] ఓ చు చు ం ం । డి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ [illegible] । పె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ

స ని దా స స రి స రి , , స రి మ గ । రి పా రి స పా స ని । దా , , స గ రి
[illegible] అ అం లో ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ [illegible] అ అ । [illegible] ఎ ఏ [illegible] ం । ం ం [illegible]

స రి రి స స ద పా స ద ప మ ప మా । , గ రి మ రి మ పా । మ ప ధా ప ప ధ రి । పా , , , , స ॥
[illegible] అ అ అ గ అ అ అ అ గ అ అ । [illegible] । [illegible] ఓ ఓ [illegible] అ అ అ అ అ ॥

[illegible] 92. అరభిరాగము - ఆదితాళము కా చ కు అంత

ఆ. స రి మ ప ధ స అవ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ సాధించెనే ఓ మనసా ॥ సా ॥ అ॥ బోధించిన సన్మార్గవచనముల - బొంకు చేసి తా పట్టినపట్టు ॥ సా ॥

చ॥ సమయానికి తగు మాటలాడెనె ॥ సమ ॥

1. దేవకీ వసుదేవుల నేగించినటు ॥ సమ ॥ 2. రంగేశుడు సద్గంగా జనకుడు - సంగీత సాంప్రదాయకుడు ॥ సమ ॥

3. గోపీజన మనోరథ మొసంగలేకనే - గేలియుజేసేవాడు ॥ సమ ॥

4. వనితల సదా సొక్క చేయుచును మ్రొక్క జేసే పరమాత్ము డదియుగాక - యశోద తనయుడంచు ముదంబునను ముద్దుబెట్ట నవ్వుచుండు హరి ॥ సమ ॥

5. పరమభక్తవత్సలుడు సుగుణపారావారుం డాజన్మ మనఘు డీకలి - బాధల దీర్చువా డనుచు నే హృదాంబుజమున జూచుచుండగ ॥ సమ ॥

6. హరేరామచంద్ర రఘుకులేశ మృదుసుభాష శేషశయన - పరనారీ సోదరాజ విరాజ తురగరాజరాజనుతనిరామ యాపఘన్న - సరసీరుహ దళాక్ష యనుచు వేడుకొన్న నన్ను తా బ్రోవకను ॥ సమ ॥

7. శ్రీ వెంకటేశ స్వప్రకాశ సర్వోన్నత సజ్జన - మానస నికేతన కనకాంబరధరలసన్మకుట - కుండల విరాజిత హరేయనుచు నే పొగడగా - త్యాగరాజగేయుడు మానవేంద్రు డయిన రామచంద్రుడు ॥ సమ ॥

8. సద్భక్తుల నడత లిట్లనెనే అమరికగా నాపూజగొనెనే - అలుగవద్దనెనే విముఖులతో చేరబోకుమనెనే - వెత కలిగితే తాళుకొమ్మనెనే దమశమాది - సుఖదాయకు డగు శ్రీ త్యాగరాజనుతుడు చెంతరాకనే ॥సాధించెనే॥

ఆరభి రాగలక్షణము :— 29 వ మేళకర్తయగు ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. ఘనరాగము; ఔడవ సంపూర్ణరాగము. మధ్యమ ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమునందు పధనిధప - పదగరిస అను వక్రప్రయోగములనుకూడ కల్గియుండును. మూడుకాలల పాడదగినవి.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ సా ,, - మపమగ - రి గ రి స - ధా ధా	పా ,, - ,, ధ స	రి మగ - రిస రిమ ॥ (సంగతులు) 1
సా ,, - అఅ అఅ - ధి ఇ ఇ ం - చే ఏ -	నే ,, - ,, ఓ ఓ	మా న అ - స ఆఆఆఆ
సా ,, - మపమగ - రి రి స స - ధా ధా	పా ,, - ,, ధ స	రి స - మగరిగ రిస ॥ 2
సా ,, - అఅ అఅ - ధి ఇ ఇ ం - చే ఏ	నే ,, - ,, ఓ ఓ	మ న - సా ఆ ఆ ఆ ॥
సా ,, - మపమగ - రి రి స స - ధా ధా	పా ,, - ,, ధ స	రి మ - పమమధస ॥ 3
సా ,, - అఅ అఅ - ధి ఇ ఇ ం - చే ఏ -	నే ,, - ,, ఓ ఓ	మ న - మనసఆఆ ॥
౧ సా , స్సధస - మ ప మ గ రి స - ధా ధా	పా ,, - ,, ధ స	రిమాగ - రి స రిమ ॥సా॥ 4
సా , అఅఅ - ధి ఇ ఇ ఇ ఇ ం - చే ఏ	నే ,, - ,, ఓ ఓ	మన అ - స అ ఆస ॥సా॥
అ॥ ధధపా - మపమగరి రి - స రి పా -	మ గ రి - ద ధ పా -	మపధస - పా రి -
బో౭ ఓ - ధి ఇ ఇం చి నా - స అ అ -	న్మా అ అ - ర్గ అ వా -	చ అ న అ - ము లా
రి మ గ రి - మపధపా - ద ధ పా -	మ ప మ గ రి రి -	మపధా - పదగరి ॥పా॥
బొం ౦కు - జే ఏ ఏ సి - తా అ అ -	బ అ అ అట్టి నా -	ప అ అ - అఅఅట్టు ॥సా॥
చ॥ పాధాపా ,, - పాధ్పమ - రి మ మ గ -	ప ద ధ స - ధా పా -	మపమగ - రి స రిమ ॥
స మయా ,, - ని కి ఇ - త అ గు మ -	మ అ అ అ - అ టా -	అ అఅఅ - డె ఎ ఎ నె ॥సా॥

1. సా , , - [illegible] మ గ మ గ రి స - మ గ , , , | స సా గ స్స - ధా | ధ ని - ధ పా , , మ ;
శ్రీ , , - [illegible] | ద ఏ ఏ వృ ం - నే | ఎ ఏ - గి ఇం చి న యుగముల

2. పాపా - మ గ రి - మ గ రి - స ని స స - | ధా , ధా గ సా | , రి రి , - స రి మ
రం గ - శు ధు సు - ద్ధ ౦ గా - ఇ ద బ్ధు - | కల , గీ త సాం | , - ప్రదా, - కా క్ష దుగ్గముల

3. పాధా - స ధ స పా ధ ప మ - మ మ గ - మ | గ రి రి - రి రి మ - | పాపా - పా గ మ॥
గా ట - ఆ న ము ణ్మ గ ర్వ మా - స ద న - తో | ఏ ర గి - గేలయు - | గే హే - హా ౹౹ గు ॥ము

4. ధ స మ స ధ పా - ద ధ స పా మ గ రి - రి | , స సా సా - ద ధ | పా - మ గ రి గ పా
ర ని రి ం స దా - దాయ్ [illegible] శ్రీ రామ చం ద్ర ం- | , క్న తే సా - వ ర | మా - త్కృడ గి యమా

పా - ప ధా స - మ ప ధ పా ౨ - ధ రి ? | స స - ధా స - సా ధ - | పా ప - మ గ గ రి మ॥
గా - యశో ద - న రఘుకులోదయ - కులదంబు - | క ము - ధ్యా గ్ర - సే ట్ట - | వ త్త్య - చు ం గు హా ౦॥ము

5. రిమ ప ధా స - మమ ద ధప - మపధ - పా | పా మ గ రి - ధా | ధా ప - మ గ గ గ -
ఘన మ భా క్తు - లఘ్నలయు - మగుణ - గా | రా వ ఆ దుం - దా | జ వ్వ - మ న ఘు డీ -

దధ పా - సనిధా - రి సా స - మ గ రి | స సా స - ధ ధ మ - స | , ప - మ గ రి స రి మ॥
కలి బా - ధలడి - గ్నవాడ - మ యు రే | ద్యాదం బు - ఆము వ - బా | , చు - చుగ ను ం డ గ ॥పమ

6. స పా - మాపమగ రి - మ గ రి రి రి - | స రి స సా స - పా | ప మ గ రి - ప ధ పా -
కా కో - రామచంద్రా - ర ఘు కులే శ - | మృదు కు భా వ - నే | వ శ యు వ - ప ర వా -

ద ధ పా - ధ సా స - ధ రి రి - స రి మ గ | , రి - పా మ గ రి - ధ | పా - ప ధా - రి రి ప
రి ఇ హో - ద రా జ - ఏ రా జ - మ క గ గ | , జ - రా జ మ ర - వి | వా , మయా - ర ఘు వ -

మగరి - పరిపసాప - ద ధ ప పా ప - | మ గ రి - రి ప పా - | ... మ గ - రి ...
సరసీ . మహావరాహ - యా న దు జే ను - | గొఒన్న - పన్నగా - | శ్రో త ము - గ ల లు ను ॥

1. సాదధపపాప - మ గ రి రి రి - ప మ | సా - రి ప ని - ధ ని | పా ప - ప ధ రి రి
శ్రీ వేంకటేశ - కుచప్రకాశ - క ల | శా్ - న్నతపా - జ్ఞ | మా వ - న ల కో ల

రి - స రి సా గ రి - మపధపాప - పప ధ | , - రి రి స ధా - మ గ | ం తి - ప రి ప పా -
మ - ఱ ణ కాంబర - ధగల పన్న - గటకు | ం - డల వి గా - జ తి | వారి - యమాను డి -

దధపపా - మ గ రి రి ప పా ప - ధ ప | , - ధ రి స - మ గ రి - | పా , ప్ప మ గ రి మ॥
పాగధిగా - తృలగ రా ణ కో యు - డు ను | , - నవేంద్రుడు డ ఘ న - | రా , ను చంద్రుడు గుడా॥

8. ధ ధ పా - మ పమగ - రి రి - స ని స ని । ధా , , - పా , , । రి రి - రి , ,
సా ఆఆఆ - దృఆఆఆ - ష్టుఆ - న ఆ డ ఆ । తి ఆఆ - ర ఇ ఇ । ట్టు నే - నే ఎ ఎ

, , రి మా - ప ధా - ధా ని ధ పా - మ ప ధా । పా ధ ప - మ గ రి । రి రి - పా రి స పా ॥
ఆ ము - రి గే - గా ఆ ఆ ఆ - నా ఆ ఆ । ద్రా ణు - తు సు ఆ । రాను - నే ఎ ఎ ఏ ॥

, , రి ని ధా - పా రి స పా రి - మ ప మ గ । రి , , - , , , , । పా రి స పా - , , , , - ॥
, , ఆ లు ఇ - వ ఆ ఆ ఆ ఆ - ద్దు ఆ నా ఏ । నేఏఏ - నే ఏ ఏ । ఏ ఏ ఏ ఏ - ఏఏఏఏ - ॥

ధ ధ ప ప - మ గ రి - ప మ మ గ రి - మ గ । రి - పా రి స పా పా - । రి రి - పా రి స పా ॥
ర ఇమా ఉ - భూ రుం - లో ఒ ఒ ఒ - చే ఏ । ర - లో ఒ ఒ ఒ ఉ - । రు మా - నే ఏ ఏ ఏ ॥

స్థా ష్థా - పా ధా - రి స - మ గ రి రి । పా - గ గ రి - మ గ మ । పా పా - పా , , ॥
[illegible] । [illegible] । ద్యు రి - శే ప ప ॥

ధధపప - మ గ రి మ పా పా - రి మ పా । మ ప ధా - మ ప ధ ప । పా పా - పా , , -
[illegible] । [illegible] । ద గ - క్రి [illegible] -

రి స గ రి - పా రి ధ పా ప రి - ధా ధా । పా - పా ప మ మ । గ రి । మ ప ధా - మ ప ధ రి ॥ పా ,, ॥
[illegible] - రా [illegible] । మ - చె ం ం ం ం తే । రా అ అ - క అ కే ప ॥ పా అ ॥

సరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని 83. బిళహరిరాగము. మిశ్రజాతి-ఝంపెతాళము ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి కృతి]

ప॥ పరిదాన మిచ్చితే - పాలింతువేమో ॥పరి॥

అ॥ పరమపురుష శ్రీపతి నాపై దయ - కరుణ గల్గియున్న - కారణమేమయ్య ॥పరి॥

చ॥ కొల్లమిచ్చుటకు నే - ముక్కంటి నాదిగాను చక్కని చెలివి - చెలువగ ఫణి - నాలాను గాను దిక్కుల పైన్యమివ్వ
ఎక్కు చంద్రుడగాను - అక్కటికె మేలుకల్గు ఇది వెంకటేశ దయ ॥పరి॥

జనకరాగము:— ఇది 29 వ మేళకర్త. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. షడ్జ గ్రహ. దేశ్యము, ఉపాంగరాగము, ఔడవ సంపూర్ణరాగము, చతుశ్రుతి, ఋషభ చతుశ్రుతి ధైవత, కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మరియు ఆరోహణ యందు కైశికి నిషాదము ఏ గాంధారచ్ఛాయా స్వరము. రి గ ప మ గా - ప రి గా - ద ప పా - మ గ ప ప ప - మ గ ద పా - రి స ని దా మొదలైన ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ప ని ప ప మ గ - ప ని ద ప మ గ - గ ని ద గ పా - స ని ప ప మ గ - రి ని ప మొదలగు ప్రయోగములయందు కైశికి నిషాదము పలుకుచున్నది. (సంగమకాలమందు) ఈ రాగము ఉదయం 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

ప్రతికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	◡	○ ద్రుతము	। లఘువు	◡	○ ద్రుతము
ప॥ పా మా - మగ గ రి పా-పా ,,	పా -	స ని ని ధ	పా ,, రీ ,, గా - ప మ గా -	గ రి	పా రి గ
1. ప రి - దా ఆ ఆ ఆ న - మి ,,	చ్చి -	తే ఎ ఎ ఎ	పా ,, లిం,, తు - వే ఎ ఏ -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ
2. పమమగ - మగగరిపా - సరిగరి	పా -	స ని ని ధ	పరిగా-రిగపమగధ - పా ,, -	ప మ	మ గ గ రి
ప అ రి ఇ - దా ఆ ఆ ఆ న - మి ఇ ఇ ఇ	చ్చి -	తే ఎ ఎ ఎ	పా ఆ ఆ - లిం ం ం ం తు ఉ - వే ,, -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ ఓ
3. పామా - గామగ - రిగరిపా - సరిగరి	సరి -	స ని ని ధ	సరిగప - ధాసనిధసధని - పదధప -	ధప	మ గ గ రి
ప రి - దా ఆ , - ఆ ఆ . న - మి ఇ ..	చ్చి ఇ -	తే ఎ ఎ ఎ	పా ఆ .. - లిం ం ం ం తు ఉ - వే ఎ ఎ ఎ -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ ఓ
4. పామా - గరిపమగరి - ధధపా -	సని -	ధ ప ధ గ	సా ,, సనిధస - ధనిపా ,, -	ధ ప	మ గ రి గ
ప రి - దా ఆ .. న అ - మి ఇ ఈ -	చ్చి ఇ	తే ఎ ఎ ఎ	పా ,, లిం ం ం ం - తు ఉ వే ,, -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ ఓ
5. పామా - గరిపమగరి - దధపా -	సని	ధ ప మ గ	రిగ పధ - సరిగారిస - ధసని -	ధ ప	మ గ రి గ
ప రి - దా ఆ .. న అ - మి ఇ ఈ -	చ్చి ఇ	తే ఎ ఎ ఎ	పఆఆఆ - లిం ం ం తు ఉ - వే ఎ ఎ ఎ -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ ఓ
6. పామా - గరిపమగరి - దధపా -	సని	ధ ప మ గ	ని గపధ - సరిగారిస - ధ రి రీ -	స ని	ధ ప ధ గ
ప రి - దా ఆ .. న అ - మి ఇ ఈ -	చ్చి ఇ	తే ఎ ఎ ఎ	పాఆఆఆ - లిం ం ం తు ఉ - వే ఎ ఏ -	కోంఓ	ఓ ఓ ఓ ఓ
7. పాధరి - సారిసదానిధపా - మగగ	పా	స ని ని ధ	పా , , రీ , , గా - పమగరి -	రి	.గ పా।పా మా
ప రి ఇ - దా ఆ ఆ ఆ ఆ న - మి ఇ ..	చ్చి	తే ఎ ఎ ఎ	పా , , లిం, , తు - వే ఎ ఎ ఎ -	కో	,ఓ ఓ॥ ప రి

అ॥ పాపా-మగరిగపా-దధపా -	మ గ	గ రి పా	సరిగా - రిగపమగా - ధధపా -	మ గ	ప ధ పా
స ర -ముఅవరుఅయి-వఅ అ -	శ్రీ ఇ	ఇ ఇ తు	పలితి - వాఅఅఅ - పైఇతః -	సి ఇ	ఇ ఇ ను
1. ధధసనిగా-రిగమగమ-గరిపా -	గ రి	స ని ధా	గరిగ - సరి-నిస-ధనిప-ధరిసని-	ధ ప	మ గ రి గ
2. కఅయుఅం-గఅఅఅఅ-ల్గఅక -	యుఅఅ	అ అ న్న	కొాఅఅ-రఅగాఅ-మేఎఎ-మాఅఅఅ-	య్యాఅ	అ ఆ అ అ
డిటో	డిటో	డిటో	గ గిసని-సనిధప ధరి-సా నిధ-	ప మ	గ రి గ
డిటో	డిటో	డిటో	కొాఅఅ- రఅగామెఎ -ఏ మఅ	య్యాఅ	అ అ అ
3. డిటో	డిటో	డిటో	గ రి సని-రిసనిధ -స నిధప-ని ధ-	ప మ	ప మ గ రి
డిటో	డిటో	డిటో	కొాఅఅ-రఅఅఅ-మేఎఎఎ-మాఅ-	అ అ	య్యాఅఅ అ
చ॥ పామగరిసరిగరి - పా ని ధ	పా	ధ స రి గ	పమగధపా - మగరిసరిగపధ -	స ని	ధ స పా
పాధసరిగ సమగరి- గారిస	ని ధ	ప ధ స రి	గరిసనిధ - రిసనిధ - పధపా-	మ గ	రిసరిగ॥పరి॥
చ॥ పా ,, గిగాపా - ధదపా -	ప మ	గ రి పా	సరిగా - గరిసనిధా - సనిధా -	పా	,, పా
1. గొఒఒక్రు మి తు -చ్యుతుట-	కు తు	డె ఎ ఏ	ముగుకొా-కం0000 టి - చెఎ ని	గా	,, ను
2. స రి గాం గపమగా-ప ధ పా-	మ గ	ప ధ పా	సనినిధ - పమమగరి - సనినిధ -	పా	,, పా
గొఒఒక్ర అమిఇతఅ-చ్యుతుట-	కు తు	డె ఎ ఏ	ముతుఉకు-క్రు000టి- చెఎలిఇ -	గా	,, గ
ధా,,ని ధసధనిధ-గ ప ధ ప -	మ గ	రి గ పా	సరిగపా - మగరి గ - ధధపా-	మ గ	గ రి పా
చా,,క్రు-అనిఇచెఎ-లి ఇ ని ఇ -	తెఱు,	స అ గ	జఅనఅక - గాఅఅఅ - తాఉమ-	గా అ	అ అ ఉ
పా ,, ప మమగ-రిగ ధ ధ పా -	మ గ	గ రి పా	స రి గా - రిగపమగా- ధదపా-	మ గ	ప ధ పా
మి ,,క్రు-ఇ ని ఇ-సైఇ ఇఇ న్య -	ని ఇ	ఇ ఇ న్య	మ అ అ-ర్కు-అ టేం000-ద్రుడుడ-	గా అ	అ అ ను

అక్రూటిక మేటు గల్గ అగి రెంక టేశ పెకు (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలెను.) ॥ పరి ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

94. బేగడరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనిధప
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప|| నాదోపాసనచే శంకర - నారాయణ విధులు వెలసిరి ఓ మనసా ||నాదో||
అ|| వేదోద్ధారులు వేదాతీతులు - విశ్వమెల్ల నిండియుండేవారలు ||నాదో||
చ|| మంత్రాత్ములు యంత్రతంత్రాత్ములు మరి - మంత్రము లెన్నో గలవారలు - తంత్రీలయ స్వరరాగ విలోలుల -
త్యాగరాజవంద్యులు స్వతంత్రులు ||నాదో||

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ - మేళము. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. ఉపాంగ, వక్రసంపూర్ణ రాగము. శుద్ధమధ్యమ, కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మధ్యమ నిషాదములు కొన్ని తావులలో కంపితములుగను, అల్పముగాను, అధికముగాను పలుకును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది. అవరోహణమందు, ని(కై-శి) వ్రేలిక వాల్గకరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	○ ద్రుతము	● ద్రుతము
ప|| ,, - పా , మ గా - రీ పా , ద పా	,, ప మ పా , మ గా	గ మ పా , ద - సా , ద
,, - నా , దో ఽ - పా ఽ , స న	,, నాఽ ఽ , దో ఽ	పాఽ ఽ , ఽ - నా , ఽ
పా - ద ని సా , మ గా - గా గ మ పా , ద పా	,, గా , మ ప - మ ప ద	పా , ద ని ని - ద పా
చే - ఽఽ ఽ , శం ఽ - కా ఽ ఽ ఽ , ర న	,, సే , ఽ ఽ - నా ఽ ఽ	రి , ఽ ఽ ఽ - ఓ మ
,, - పా , ని ధ ప - మ గ రి - స ని ద స	పా ,, ,, - ప ద	రిస-గరి మపద ని , దనిమ-పా||
,, - నా , రాఽఽ - యణ ఽ - వి ధు లు	లు ,, ,, - వె ల	సిరి-ఓఓమన సా , ఽఽఽఽ-నా||

అ॥ ,, , - మ గ మ - ప ద ప - స ని స స సా , ,	, , - ని స ని - స రి స	సా రి స - ని , ద పా
,, - నీ వ ఎ - వో జ డ - ద్ధ లు ను కు లు , ,	, , - నే వ ఎ - రాణి	రి ఇ ఇ - ఈ . ఇ ఇ
,, - ప మ పా - గ రి గ మ పా - మ మ ప ద	పా - పా స ని స	స రి ని , ద పా , ద । ని ద ప - మా॥
,, - వి ఇ శ్య - మె ఎ ఎ ఎ ళ్ల - ని ం ం ం	డి - యుం ం ం డే	ఎ ఎ వా , ం లగా , గు ఇ గా ఇ ఇ - వా॥
చ॥ ,, రా రా ,, - ప గ మ ప మ - గ మా	,, - గా , రి ,	పా - గ మ ప - మ పా
,, ఉల్లో ,, - దుర్గులు ఇ ఇ - యుంగా	,, - తెం , త్రా ,	త్యా - లు ఇ ఇ - ఉ హో
,, గ మా - ప ద ప - ని ని ధ స - ని గ రి	పా - స స గా మ రి	గ మ ప ద ని - , ద ప మ గ రి పా
,, ఎ ఎ - త్రిపుర - శె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎసో	ఓ - గ ల వా అ అ	ర అ అ అ అ - , అ అ అ అలుగో

గంగాతీరగ - స్వరజానకీపోశా । త్యాగరాజవంద్యులు స్వతంత్రులు ॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

---

౨౯. రి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

95. అఠాణారాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. సనిధాపమగారిస

ప॥ ఇలలో ప్రణతార్తిహరుడనుచు - పేరెవరిడిరో శంకరుడని ఏ ॥ఇల॥

అ॥ వలచి కరగి విరాగులను పదముల - వండమిడిన నా మొరల వినుట లేదాయె ॥ఇల॥

చ॥ కరచరణాయుగము తొడలు భుజములు - ధరపై వ్రాక్కి మ్రొక్కగ లేదా - శరణనుచును మొరలిడ లేదా - పంచనదీశ త్యాగరాజనుత ని ॥ఇల॥

రాగలక్షణము :— 29 వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. ఔడవ సంపూర్ణ రాగము, చతుశ్శ్రుతి ధైవతి, సాధారణ గాంధార, కాకలి, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ని స ధా - ప ధ ని ప రి స - గ మ గ స మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. ఈ రాగము ఒక త్రోవను అనుసరించి యుండలేదు. సందర్భాను సారముగా, సాధారణ గాంధారము, అంతర గాంధారము, కైశికి నిషాదము, కాకలి నిషాదము మొదలగు. స్వరములు పలుకు టయేకాక మాత్రమే గాక, షాడవ సంపూర్ణముగాను, వక్రసంపూర్ణముగాను పలుకుచున్నది.

క్రింది వాల్లక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

I లఘువు	0 ద్రుతము	0 ద్రుతము
పా , , - ప ని సా , , - ప ని ప మ - ప ని ప రి	సా - ప రి ప ద సా	ని ని సా - ద ని ద మ
, , - ఇం ద రో , , - బ్రహ్మ గ ల - రి ల ల ల	[illegible]	[illegible]
ద ని - ని సా రా , - ని ని ప మ - ప ని సా	రీ - డిటో	డిటో
ఎ ఎ - రి ం లో , - బ్రహ్మ గ ల - గ ల ల	రీ - డిటో	డిటో
ద ని - ప సా - ప ని దా - ప ని సా - ని ప రీ	రీ - డిటో	డిటో
ఎ ఎ - రి ం - [illegible] - బ్రహ్మ గా - గ ల ల	రీ - డిటో	డిటో
ద ని - ప రీ ప ని దా - ని ని పా - మ ప ని ప	రీ - సారిప - నిపని సా	ని ని సా - ద ని ద మ
ఎ ఎ - [illegible] - బ్రహ్మ గా - గ ల ల ల	[illegible]	[illegible]
ద ని - ప రి ప మా - రీ , , , , - ద ప	మ గ ప మ - ని ప ని ప	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

అ॥ , , మ పా ని పా - రీ రీ మా రీ పా । ని సం రీ మ రీ - స రీ సా । ని ప గా - రి సా
, , త అ ధ ర - ర గ అ ధ రా । ఉ అ అ అ అ - అ అ ము । క ా గా - ము ల
స రీ మ రీ - రీ స ని ప దా - మ మ - రి మ రి స । రీ మ పా ని సా - । రీ మ గ సా గ ప ని స ని స మ ॥ మని - పని ॥
ద ం ం ం - ద అ ని న తా - వి జ - జ అ న అ । అ రా ద ద గా - । తే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ॥ గొ - పం ॥

ద॥ , , ప దా ప దా - దా దా - గ పా గి
, , ఇ ం ధ గ - ల యు - గ ళ మా

ప సో పా , - మ రి గ ప మ రి - రి మ రి రి
ధ రా నై తి - నా ఓ ఓ ఓ క్క ని - ప్రెయిఓఓ

, , మ పా ని రి - సా సా - రీ సా
ఓ గ మి - ఘ మ - మెుగ

, , - రి మా ప నీ
తా - నొ ర్రే క లు

సా - గి మా స మా
ఓ - క్కు అ క అ

నిసరీగరి సారిస నిప
లిఇడఅఅ-లేఎఎ ఎఎ

స ని గ ప - ని స సా
భు వ్య ఆ అ - మగుణులా

ని గ స మ సా , ,
తె . ఎ ఎ గా ల

, స గా - ని సా
స ా ు - స ం

గ క ర ఉ - ని ప సా ప మ గ మ - రి మ సా । మ గి ప మ - ని ప ని ప । ని ప రిగరి - సానిస - నిస । ధనిపని ॥
ద అ వ అ - వి జ త అ అ అ అ - అ అత్యా । క అ ర అ - అ అ ఇ అ । మయతాలఅ కి ఎఎ - ఎఎ । ఎఎకిల ॥

చరి-అం.గ.శుమ.ప-చధ.కాని

౯౬. అఠాణారాగము - ఝంపెతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి దివ్యనామసంకీర్తనము]

ఆ. స రి మ ప ని స
అ సనిధాపమగారిప

ప॥ అనుపమ గుణాంబుధి యని నిన్ను నెరనమ్మి - అనుసరించిన వాడనైతి ॥ అను ॥

అ॥ మనుపక యెంచున్నావు మనుపతీ! వ్రాసి మేమనుప మాకేమి వినుమా ? దయరాని ॥ అను ॥

చ॥ జనకజామాతకై జనకజామాతకై జనకజాలము చాలును చాలును హరీ ॥అను॥ (2) కనకకశిపుని నమ్మి [illegible]పట ముం. తన కనకపతనము సేతుగాని బూని ॥అను॥ (3) కలలోను నీకే సకలలోకనాథ - కోరి నాలోపల గవిచ్చి గ వది విని ॥అను॥ (4) రాజకుల కలశాబ్ధిరాజ సురపాల - గజరాజపాల త్యాగరాజ పనుతి ॥అను॥

రాగలక్షణము :— 35 వ కృతిలోనున్నది.

స॥ ప ని సా - ప ద ప మ పా - ప మ రీ - మ పా । స రి ని స - మ ధ ప మ పా - ప మ మ ॥ మ పా॥
అ అ నా - ప అ మ అ గూ - ణ ం ం - బు ధీ । అ అను ఉ - ప అ ను అ గు - ణ ం ం ం బు ధీ॥

ని స రీ గ రి సా రి స ని స ని పా-ప మ గ్రీ మ పా । రి మ ప ధ ప - ని ప మ రి స
అఅ నూఉఉ పా అ అమాఅ అ గు-ణ ం ం బు ధీ । యని ని ఇన్న- సెర జ అమ్మి

ప ని సా రి మా - ప ప - ప ని ప । ని ని స ని ని స - ని స ని రి - స రి స ని - ప ని ప మ ప ని ॥ స ని సా ॥
యఅ నూ ప రీం - చి న - న అ డ । నై ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - తి ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । అ అ నూ ॥

అ॥ ని ని ప మ ప స స - స ని సా - ని స రి సా రి స ని పా । ని ని ప మ ప స స - స ని ధా - ని స రి స రీ
మ అ ను ఉ ప కరు - యు ఉ ఉ - న్న అ అ అ అ అ అ అ । మ అ ను ఉ ప క గు - గుంఉ మా - న్న అ అ అ పూ

ని ని ప మ ప రి స - సా , ని స ని ధా - ని స రి రీ । , ని స రి మ గ్రీ మా - రీ ని సా
మ అ ను ఉ ప కరు-యూ, ఉఉఉ ఊ - న్న అఅపూ । , మను ప అ తె తా - ప్రాపమే

ని స గ రి మా - గ్రీ మ రి ని స । సా , ని-స రి స - ని స ని - ప రి స ని - ప ని ప మ ప ని ॥ సనిసా ॥
మమ అ అ మా - రి క ను చి మ । మా, అఅ అ అ - అ అ అ - ద అ యుఅ - గ అ అ అ అ ని ॥ అఅనూ ॥

॥ ; - మ ం మా ర ర - ని ర మ ని ర మ పా ।, ర మ పా ప ప - పా ˙స ప ని ధ ని , పా ,
; - క ల కా లి ం - క లి గ ల ప్రై । ఇర అ జా ము గ - వా అ అ అ అ అ అ లా ॥

; ని ప ˙రి మ ˙రి మ ˙రీ - ˙రి ప ని ప - ని ప ˙రి సా । సా , ని ప ˙రి ప ని ప ని - ప ˙గ ప ని ప ని ప మ ప ని ॥ పనిసా ॥
అ గ అర అ అ అ అా - ర అ అ అ - ఉఅ త కో । త్యాగఅఅ గ అ అ అ గ అ - ఇ అ అ అ ని ఇ ను ఉ రి అ ॥ అఅనా ॥

1, 2, 3, చరణములను చరణముపలె పాడుకొనవలెను.

ధరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

87. పూర్ణచంద్రికరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ప స
అ. సనిపధపమగమరిస

ప॥ పలుకవేమి నా దైవమా రామ! - పరులు నవ్వేది న్యాయమా రామ! ॥పలు॥

అ॥ అలుగ కారణమేమిరా రామ! నీ - వాడించి నట్టు లాడిన నాతో ॥పలు॥

చ॥ తల్లిదండ్రులు భక్తి నొసగి రక్షించిరి - తక్కినవారలు యెంతో హింసించిరి - తెలిసి యూరకుండే దెన్నాళ్ళురా -
దేవాదిదేవ - త్యాగరాజునితో ॥పలు॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ - మేళకర్త, ధీరశంకరాభరణ జన్యరాగము వక్రషాడవ. వక్రసంపూర్ణము చతుశ్రుతి. ఋషభ. చతుశ్రుతి దైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. కొన్ని తావులలో కైశికి నిషాద ప్రయోగమును కొందఱు [illegible]. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

౧ ఆవర్తము	౨ ఆవర్తము	౩ ఆవర్తము
స॥ ౦ ప మా - రీ - స స స ధ ధా ప లం కా - నే - ఎ మి స అ ని మ మ మా - మ మ రీ - స స స ని ధా ప లు కా - నె ఎ వే - మిడ ని అ ని , ప ప మా - రి రీ స ని ధా అ ప ర లు - స ర్వేది ౯ షు అ॥ ప ప మా పా - ప మ గ మ రీ అ లు గ నే - ర అ గ అ మే పా ప ని రీ పా - ప ని ప మ పా జా ది క తెంది - న అ అ అ ట్లు చ॥ ౦ ప మా పా - ప మ గ మ - రి రి కి అ ల్లి తం - డ్రు లు తా - శ్రీ , - రి గ మ - ప ని ప ని - ప మ - శ్రీ - తి క్కు న - క అ అ అ - రా లు -	, - ధ రి స అ [illegible] , - ధ [illegible] అ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప ని , పా [illegible] [illegible] [illegible] ప మా గ మా - రి స [illegible]	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥పమా॥ [illegible] ॥ [illegible] [illegible] [illegible] ॥పమా॥ [illegible] ॥ గ గ మ మ [illegible] , గ మా ప [illegible]

[illegible]

[illegible] విద్యానురా ; రామ ॥ శ్రీర ॥

[illegible] వర్ధ్యనది - కాచె విద్యానురా ; ధీయుడౌ రామదాసుని బంధము - దీర్చినది విద్యానురా ; నీరజాక్షికై

నీరధి దాటిన నీ కీర్తిని విద్యానురా ; తారకనామ ! త్యాగరాజనుత ! - దయతో నేలుకోర ; రామ ॥ శ్రీర ॥

రాగలక్షణము :— 29 వ - మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. దేశీయ, భాషాంగ, వక్రసంపూర్ణ రాగము. ఋషభ మధ్యమ ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములు కొన్ని ప్రయోగములందు మాత్రము వర్జించుచున్నందున, కొందరు సంపూర్ణముగాను, ఆరో. సరిమపధస - అవ. సనిధపమగరిస అని కొందరి యభిప్రాయము. సారిమ - దధాస - అను ప్రయోగములు విశేషముగ కన్పడుచున్నవి. దనిధప అను ప్రయోగములో కైశికి నిషాదము పలుకును. పనిదా అను తావున నిషాదమును, రిమాగరి - అను తావులో రిగమాగరి అను గాంధారమును అనుస్వరములుగా పాడవలెను. ధాపనిధ - నిపనిదా - రిపనిదా - పదనిపరీ మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. అన్ని వేళల పాడదగినది.

వ్రేలిక వాల్గకరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు • ద్రుతము • ద్రుతము

సా ,,, - రి రీ - ధ ధ పా , మ గ రీ - స రి । పా , స ధ్ని ధా ,, । ,, - స స రీ , స - రి మ మా , గ । రి , 1

,,, - శ్రీరా - మ ఆ ఆ , గ ఆ రా - శయా । కా , అ అ అ ,, । ,, - అ అ అ , అ - న అ నా , ఉ । ఊ ,

ని - రి గ - ధ ధ - పాధపధపపా - ధపమగ రి । గరిసా - రి స స ని ధా ,, । , స ధసరి - [illegible] । రి , 2
,, - గా - ఆ ఆ - ఆ గఆఆఆరా - శఆఆఆయా । నఆఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ,, । , ఆఆఆఆ - నాన [illegible] । రా,

,, - మగరి - ధధపపపా - పనిధపమగ రి ,, పా రి గ । రి స సా , సనిధా । ,, స స రి , స - రిమమా , గ । రి , 3
,, - ఇరా - నఆఆఆఆ - గఆఆఆనఆ ఆ ,, శా యఆ । న ఆ ఆ , ఆఆఆ । ,, ఆ ఆ ఆ . ఆ - లఆగా . ఉ రా;

,, - మ గ రి - మపదా - ధపరిమరి - పనిధపమగరి - పా రి మ । మా , గ రి ,, సారిగ । పనిసా - రి రిమగ 4
,, - ఇరా - నఆఆ - గఆఆఆ - రఆఆఆఆఆఆ - శా యఆ । నా , ఆఆ ,, ఆ ఆఆ । ఆఆ ఆ - నానరా

రి - మ ప మ - ధ ధా - పసానిదా - ధానిధ పా । ప ధ ని ధ - పపదప - మ గ గ మ । రి , - [illegible] పా ।
అ - [illegible] - రి లా - శెవ ఎవి - ఏ ఎ ఎట్లా । ర ఆ ఆ ఆ - రె ఎవ ఎ - [illegible] ఆ , - [illegible] మా ।

, , - మపధపమమ-ధధా-సరిసధా-ధనిధపా । పధనిధ - మపధప-పధ [illegible] ధా । పా
అఆ - చిం౦౦ ౦ ౦-రిలా-శెవవవవి-ఎవెట్లా । రఆఆఆ - రె ఎవవ- [illegible] రా మా । ఆ ।

అ । , , - పా మ - ధధా - పసానిదా , రిసా । ,, పా , ప పా । స స రి స ధా - స ని ధ పా
, , - నా ఆ - రతా - గ ఆ ఆ ఆ , జావి । ,, [illegible] మా । [illegible]

, -రి మ గ రి - పనిసప- నిధపా । పధ నిధ-మపధ ప-ప ధ ని ధ-ధ ప ధ ప । ప మ ప మ - మ రి మ గ - ని స రి స ధా సా । పా ।
, -రా ఆ ఆద్రి - [illegible] - విడతు । [illegible] రా మా । ఆ ।

అ । , , పధపా ,,, పమగరి - మగరి । , ప రి మా పా ,, । ప మ - మగగ - రి గ
, , న ఆ కే ,,, దుఆరిజ - రిజతు । , చి ఇ రా రి ,, । చ్చిఇ - ఇ ఇఇ - న కి

,, - రిమమా , గ రీ - సరి సా - సారిగరీ , గ - రి స నీ ధా । ధా రి స - రిమమా , గ రీ । రీ , రి సా ,,
అఅ - శఅ శే , ఎ ఏ - శె ఎ ఏ - ఏ ఎఎఏ , ఎ - వి ఇ ఈ ఈ । వ్వానుతు - రఅఅ , అఅ । అ , రమా అఅ
,, - మ ప మ - ధ ధా - పసానిధా - ధ ని ధ పా । పా మ ప ధా - ప ధ ని ధ । మ ప మ ప - పా-మ గ రీ ,
అఅ - వి ఇ ఇ - యు ణా - రఅ అ అ - అ అ అమా । దా అ ను వి - బ ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ - ధ అమ్మా ,
,, - రీ మ గ రీ స రి సా - సా రి గ రీ , గ - రి స సా ధా । ధా రి స - రి మ మా , గ రీ । రీ , - రి సా ,,
అఅ - వి ఇ ఇర్వి - వ అఅ - వి ఇ ఇ ఈ , ఇ - వి ఇ ఈ ఈ । వ్వానుతు - గ శ్రీ అ , అఅ । అ , - రమా అఅ
,,, - ధ పా - మా ప ధ పా , ధ ప మ మ గ - రి - మ ప ధ ప । పా - పా మ ధ ధా । స స స రి స ని ధా , రి సా
అఅఅ - ని రా - జా అ అ అ , అ అ అ అ అ - తు - క్రై ఇ ఇ ఇ । ఈ - ని ఇ ర డే । ద అ అ అ అ అ అ , టి నా
,, - ధ రి పా ,, ధాపాసనిధా - ధానిధ పా । సనిధా - ధ స రి స రీ । రి మా గ రీ - రి రి స - రి । సా
అ అ - వి ఇ కే ,, క్రి ఈనిఇ ఈ - కే ఎఎ ఏ । ఇఇఈ - వ అ అ అనా । ర అ అఅ - అఅఅ - రి । మా
,,, - ధా స రీ - మా ,, మ గ గ రి । రీ , స రి గ - రి స సా । , రి స ని - ధా , రి । సా .
,,, - తా రశా - తా ,, ను అ అఅ । అ , త్యాఅగ - ర అ అ । , జ అ అ - అ , ను । తా .
,,, - రిసధా స రీ - సమపధా , పా - ధపపమమా , గ । రీ , స రి గ - రి స సా । , రి స ని - ధా , రి । సా .
,,, - కఅఅ రశా - నఅఅఅ , అ - అఅఅఅఅ , అ ।మా , త్యాఅగ - ర అ అ । , జ అ అ - అ , ను । తా ,
,, - ధ రి పా ,, పనిధప ని ధ ధ ప । ప ధనిధ-మపధప-పధనిధ-ధపధప । పమపమ-మరిమరి-రిసరిప - ధారి । పా
,, - దయతో ,, చెఎఎఎ లుఉఉ ఉ । నొఒఒఒ-ఒఒఒఒ-రఅఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅఅఅ-- నా।కే ।

29 మేళకర్త

99. దేవగాంధారిరాగము - ఆదితాళము

ధీరం-అంగ-చరి-శుమ-ప-చధ-కాని

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ రి మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మా గ రి స

ప॥ కరుణా సముద్ర రామా - నను గావవే శ్రీరామభద్రా ॥క॥

అ॥ శరణాగత హృచ్ఛిద్ర - శమన నిర్జిత నిద్రా ॥క॥

చ॥ నా పాపము నాతోనుంటే - శ్రీపతి నీయదు కేమి బ్రతుకు - యే పాపుల కాపమా - యొంచి చలము త్యాగరాజనుత ॥క॥

రాగలక్షణము :— 98 వ కృతిలో నున్నది.

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు   • ద్రుతము   ○ ద్రుతము

ప॥ ప మ పా , , , మ ప । ద ప మ ప ద ప మ గ । రి మ గ రి స రి
క రు ణా అ అ అ స ము । ము ద్ర అ అ అ అ । అ రా అ అ అ మా

2. ప మ దా , , , ద ని । సా స ని ని ద । ద ప ప మ మ గ మా
క రు ణా అ అ అ స ము । ము ద్ర అ అ అ । అ అ అ అ రా అ మా

3. ప మ పా , మ దా , ద ని । సా సా రి స ని స ని । దానిదపాదప మా ప మ మా
క రు ణా అ అ అఅ స ము । ము ద్ర అ అ అ అ అ । అ అ అఅఅ రా అ అ మా

4. డిటో ని స । మ గ రి సా రి స ని స ని । దా ని ద పాదప మగరి
డిటో । ముద్రా ద్ర అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అఅ నను

రి పమా మగరి , సరి గా సరి । సా ధ ని సరి రీ । మమపద పమగరి
గాఅ త జేఎఏ ఎ శ్రీ ఇ తీ ఇ ఇ । తీ రా అ అ అ ను । భఅఅఅఅద్ర దఅఅ ॥కరు॥

॥ దా ద ని సా ,, స స । , ని స రీ । , స రి స ని సా
శ - ర అ థా అ గ త । అ హ్బ్రు ఈ ఈ । ఉచ్చిఇద్ర అ అ

2. ని ద ద మ దా ద ని స ని స స । , ని స గ గ రీ । , స రి గ రి స స
శ అ ర అ థా అ అ అ అ గ త । అ హ్బ్రు ఉ ఉ ఊ । , చ్చిఇఇద్ర అ అ
దనిదరీ సాసనినిదదానిస । సారిస నిసని దానిదపాదా । నిసనిదానిద పా ద ప మా ,, ॥
శఅముఅ న నిఇఇఇతీర్జి త । నిఇఇతీఇఇతీఇ ఇ ద్రా అ । అఅఅఅఅఅ అ అ అ అ అ ॥కరుణా

దా పా ,, ప మ పా । మ ప ద మ పా । ద ప మ గ రి స రీ
శా పా అ ప అ మా । గా అ అ అ తో । ను ం ం ం జే ఎ ఏ
రి ప మా మ గ రీ ,, స రి గ స । రీ స ని ధ ని స రి । ప మ పా
శ్రీ ఇ ప ని ఇ తీ తీ బి ఇ రు ఉ । దు శే ఎ ఎ ఎ మి ఇ । బ్ర తు కు
దా ద ని సా ,, స స । , ని స రీ । , స రి సా
ఏ పా అ అ అ పుల । అ శా అ అ । అ ప అమో
ని ద ప మ దా ని స రీ స స । ని స మ గ రీ । సా రీ గ స సా
ఏ ఎ ఎ ఎ పా అ అ అ పు ల । శా అ అ అ అ । ప అ మొ బ ఓ
దనిదరీ సా-ని దనిసస । సారిససని దానిదపాదా । నిసనిదా ని ద పా ద ప మా
ఎం ం ం దు ీ ఇచలను । త్యాఅఅఅగఅ రాఅఅ అ అ । జఅఅనూఉ ఉ తా అ అ అ ॥ కరుణా

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

100. కేదార రాగము - రూపకతాళము

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ఆ. స మ గ మ ప ని స
అ. సనిపమగమ పమగరిస

ప॥ సమయమిదే నన్ను బ్రోవ - జాలమేల తాళజాల ॥సమ॥

అ॥ కమలనాభ శ్రీరమణ - కమలాసన నుత చరితా ॥సమ॥

చ॥ కరుణతోను గజరాజుని గాచి కష్టంబు తీర్చితి గాక - వరపార్థసారథి యనుచు వసుధలో విఖ్యాతుడై - పరమ భక్తకోట్ల కెల్ల వరములిచ్చు - బ్రోచిన శ్రీ వరద వేంకటేశ నాదు మొరలిమొల్ల - దీర్చవయ్య ॥సమ॥

రాగలక్షణము :—29 వ మేళకర్త యగు ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యం షాడవవక్రసంపూర్ణము. షడ్జమనిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారమునూ, అవరోహణమందు ధైవతమునూ వక్రములు. సరిరిసా - పనిపప - గమపని - సమగరి సనిపపామ - సరిగాగ - మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. రాత్రి 9 గం మొదలు 12 గంటలు రాత్రి వరకు పాడదగినది.

ప॥ (1) ని̣ ప̣ స ని̣ పా ॥ గ రి స రి స పా ॥ (2) సనిపాసా - సనిసమాగ ॥ గ రి - రి , స - సా
స మ య మి దే ॥ న న్బ్రో౽ ఓ వ ॥ సఅ మయ - మిఇదెఏఎ ॥ న న్ - బ్రో౽,ఓ - వ

(3) స ని ప్పా సా - సా ప ని ప మ ॥ గ మ గ రి - స రి స సా ॥ , గ మ పా ని ॥ ప ని ప మ - గ మ గ రి - స రి స
స అ మ య - మి దె ఎ ఎ ఎ ॥ న న్నూ ఉ - బ్రో౽ఓ వ ॥ , జా ల మే ల ॥ తా అ అ అ - ళ అ అ అ - జా అ ల

(4) సనిప్పాసా - సాపనిపని ॥ ప మ గ రి - స రి స సా ॥ గమగమపని - ప మగరిసా ॥ సరిసనిపా - పమగరిగస ॥ సమ ॥
సఅమయ - మిదెఎఎఎ ॥ న న్నూఉ - బ్రో౽ఓవా ॥ జాఅలఅ మే - ఏఎఎఎ ల ॥ తాఅఅళ - జాఅఅఅల ॥ సమ ॥

ని ప ప - ప మ గ రి సా ‖ ని స ని ని - సా ప స సా ‖ స ని ని సా ‖ సా ,,,, ‖
ర మ అ - నాఅ అ అ ధ ‖ శ్రీ ఇ ఇ ఈ - ఈ ర మ ణా ‖ రి ఇ ఈ ఈ ‖ ఈ ,,,, ‖

సా ,,,, ‖ ద ని ద రి ద ని - ని ద ‖ ప మ ప ని ప మ - గా రి ‖ గ రి రి స - ద రి రి గా , సా
ఈ ,,,, ‖ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఈ ఇ ‖ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఈ ఇ ‖ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఈ , ఈ

స ప ప - ప మ గ రి సా ‖ స ని సా రి స ని ప - ప స సా స ని ‖ గ గ రీ - స రి స ని ‖ ప ని ప మ - గ మ గ రి - సా
ర మ ల - న అ అ అ ధ ‖ శ్రీ ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ - ర అ మ అ ణ ‖ క మ లా - స అ న అ ‖ నుత అ - చ రి ఇ ఇ - తా

చి. నిప్పానిసా - పమగగరిరి ‖ సా , పమ - గగరిస ‖ నిప్పానిసా - గమగగరిస ‖ గామపనిప - పమగగరిస
సగమపనిప - గనిరిపమగ ‖ నిరిస- గనిప- పమగమపని-‖ పసాసనిప - పమగగరిరి ‖ సా , రిసనిపమ - గగరిస

చ. , గమపని - మ పపమ గా ‖ గరిరిగ - సరిరిగాపసా ‖ నీ సనినీపా - ప సపనిసా ‖ పానిపప మగరిగరిగాసా
కరుణఅ - తో౦ఒఒను ‖ గఅజఅ- రఅఅఅజాని ‖ గాఅఅఅచి - రాఅఅఅలక్ష్మిం‖ చి ఇఇన అదిఇగఅ ఆకొ

, గమ - ప పమగసా - సా ‖ సానీసని నిప-పసాసని ‖ గగరీ - సరిసని ‖ పనిపమ - గమగరి - ససా
, వర - పాఅఅఅ - సా ‖ రఅధీఇఇ ఇఇ-యుఅనుచుఉ‖ వసుధ-లాఒఒఒ‖ విఇరుఉ - దాooo కితుడై

సగమగారి - సానిపాప ‖ పప స ని స - ప పసనిసా ‖ సపమగారి - గనిసపని ప ‖ గగమపాని - మపమగరి స ‖నిధ‖
పరమభక్త - కోట్ల కెల్ల ‖ వరము లిచ్చి - బ్రోఒచిన శ్రీ‖ వరద వెంక - టేఎశఅఅను‖ సురితమెల్ల - దిఇర్చవఅయ్య ‖సమ‖

29-వ మేళకర్త జన్యము.
శుమ-అంగ-శుమ-ప-కాని-చధ-చరి

101. కేదారరాగము-మిశ్రచాపుతాళము

[శ్రీ ముత్తుస్వామి దీక్షితులుగారి కృతి]

ఆ స మ గ మ ప ని స
అ. సనిపమగమధమగరిస

ప॥ ఆనందనటనప్రకాశం - చిత్సభేశం - ఆశ్రయామి శివకామవల్లీశం ॥

అ॥ భానుకోటికోటి సంకాశం - భు_క్తి ము_క్తి ప్రద దహరాకాశం దీనజన సంరక్షణ చరణం - దివ్యపతంజలి వ్యాఘ్ర పాద దర్శిత కుంచితాబ్జచరణం ॥ఆనంద॥

చ॥ శీతాంశు గంగాధరం నీలకంధరం - శ్రీ కేదారాది క్షేత్రాధారం భుజంగేశం శార్దూల చర్మాంబరం చిదంబరం - భూసుర త్రిసహస్ర మునీశ్వరం విశ్వేశ్వరం - నవనీత హృదయం - సదయగురు గుహతాతమాద్యం - వేదవేద్యం - వీతరాగిణ మప్రమేయాద్వైత ప్రతిపాద్యం - సంగీతవాద్య వినోద తాండవ జాత బహుతర భేదచోద్యం ॥ ఆనంద ॥
(ఇచ్చట చిట్టస్వరం పాడవలయును)

రాగలక్షణము :— 100 వ - కృతిలోనున్నది

ప॥ సా , సాసా । మ గా రీ సా । సా , రిగాప - పని । సరిస స ని రి స స ని రి
ఆ ఆనం ద । న ట న ప్ర । కా ఆశం ం - చిఇ । ఇత్సభేఏఏఏశ ం ం ం

2. పనిపాసాసా । గమపా.మగా, ర రి । డిటో । డిటో
ఆఆఆ నం ద । నఅ టఅఅనఅఅ ప్ర । కాఆశం ం చిఇ । ఇఇత్సభేఏఏఏశ ం ం ం

3. డిటో । గమపనిపని పమగరి సని । డిటో । డిటో
ఆఆఆ నం ద । నఅటఅఅఅఅనఅఅఅ ప్రఅ । కాఆశంం చిఇ । ఇఇత్సభేఏఏఏశ ం ం ం

పా, పా ప మ । గరిగ సగరి రిగసా । గని ధా సా సా , మ । మ గా రి స సా, రిగా, స ||
ఆఅ శ్రీయాఅ । మిఇఇఇఇఈ నఅఅ । కొ అ అమ నఅఅ । గ్లీ ఈ ఇ ఇ శ ం ం ం ంంం ||ఆనంద||

,, మ గా మా । పా , పా ప స । సా , స ని నీ । సా ని సగరిగ రిససా
ధా ను తో । టి తో ఒ ఒ । టి ఇ స ం ం । కొ అ అఅఅఅశ ం ం

,, సపా సనీ । ని పా ప మ మా । , గమపా నిపామ । గా,మగరి స రీ స సా
ధ త్రి ముఊఊ । ఊ త్రి ప్రఅ ద । అదహారా అఅఅ । కొఅఅఅఅశ ం ం ం

మగ్గమ పపసా । సగరిస సనిరిస సనిపా । సా స ప సా స స గా మ పా ప || పమపనిపా మగారి సరిసని ||
దీ ఇ న జన సం । రఅఅక్షణఅచఅకఅణం । ది వ్య ప తం జ లి వ్యాఘ్రపా ద । ధఆశ్రిత కుంచితాబ్జ చరణం ||ఆనంద||

చి|| పా ని ని స మ మ । గ గ రి స ని నీ । సా మ గ రి స మ । గ మ పా ని మ గ ।
పా ని ని స త క । ఝుణుత స ని నీ । ఝుంత ఈ త స మ । గ మ పా ని మ గ ।

రి స రి స స మ గ । మమప స ని నీ । స సా ని ప పా । మ గ రి స రి స ని
త ధ ణ త క మ గ । మమప స ని నీ । త ఝుం త రి పా । మ గ త ధి గి ణ తోం || ఆ ||

చ|| పా , ప మ గ రి । గా , మ గ రీ । రి స సా ,, ధా । స సా రి స రీ ।
శ్రీ ఇ తా ం ం శు । గ ం గా అధ । ర ం ం ం ం నీ । ల కం ధ అ రం ।

, గ మ ప ని ప మ । గా రి స గ రి గ రి స సా । ని. సా ,, । గా రి సా ।
శ్రీ ఇ శే ఎ ఎ ఎ । దా అ ర అ అ అ అ ది ఈ । శ్వే ఏ ర్రా అ । ధా అ రం ।

స పా మ గ మ ప । పా , సా స స । సా స రి గ సా । సా స స ని ని ।
భూ ము కే ఎ ఏ ం । శా అ ర్దూ ల చ । ర్మాం బ రం ధి । దం బ ర ం ం ।

సా స సా గ రి । సా ని ప ని మ । పా , , , మా । మ గ రి పా స ని ।
ధూ ర్జ ర త్రి శ । శూ ప్ర మ థే శ్వ । ర ం ం ం వి । శ్వే ఎ శ్వ రం న వ ।

పా మ గ రి సా । స మ గ మ ప ని ప । ని ని మా పా , మ । గా రి రి సా ।
నీ త హృ దయం । స ద య గు రు గు హం । తా త మా ద్యం ం । వే ద వే ద్యం ।

సా ని స ప మ గ । మా ప ప మ మా గా । మా , పా ని మ । పా , సా సా ।
వీ త రా అ గి ణ । మ ప్ర మే ఎ ఏ యా । ద్వై ఇ త ప్ర తి । పా అ ద్యం సం ।

సా స సా స స । స గ రి సా సా , రి స ని సా । పా మ గ మ ప ని । పా మ గ రి స ని ॥
గీ త వా ద్య వి । నో ఓ ద తాం ం డ వ జ । జా త బ హు త ర । భే ద చో ద్యం ॥

(ఇప్పుడు చిట్టస్వరము పాడవలయును)

29 వ-మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము 102. శుద్ధసావేరిరాగము-రూపకతాళము ఆ. స రి మ ప ద స
చరి - శుమ - ప - చధ [శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి] అ. స ద ప మ రి స

ప॥ కాలహరణ మేలరా హరే సీతారామ॥

అ॥ కాలహరణ మేల - సుగుణజాల - కరుణాలవాలా ॥కాల॥

చ॥ చుట్టి చుట్టి పాతుకొల్ల చెట్టుపెదకు రీతి భువిని పట్టులేక నీ పదములు పట్టుకొన్న నన్ను బ్రోవ ॥కాల॥

(2) దినదినమును తిరిగి తిరిగి దిక్కు లేక నీ కడ నుండొచ్చి-తనువు ధనము నీదేయంటి త్యాగరాజవినుత నామ ॥కాల॥

రాగలక్షణము :— 29 వ మే. ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. ఔడవ రాగము. ఋషభ ధైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లవేళల పాడదగినది. ఈ రాగమందు గాంధార నిషాదములు వర్జితములు.

ప॥ పా ; - ప ద ప ॥ పమదపపమ - రీ రి ॥ పా ,,,, । ; మ పా - దదపమ పద (1)
కా ల - హ ర ణ ॥ మేఏఏఏలఅ - రాహ॥ రే ,,,, । సీ ఇ తా - ఆఅఅఅ అమ

స ప ద రి స - ద ద ప ॥ మపమదపమ - రీ రి ॥ పా ,,,, ॥ రిమామ ప - దదపమపద (2)
కా అ అ అ ల - హ ర ణ ॥ మేఏఏఏలఅ - రాహ॥ రే ,,,, సీఇతఅ ఆ - రఅఅఅఅమ

అ॥ , ప ప ప - ద ప ద ॥ ద స రి రి - స ద స ॥ ద స ద రి స - ద ద ప ॥ పదపమ రి - రిమరిమపద (3)
, కా అ ల - హ ర ణ ॥ మే ఏ ఏ ల - సు గు ణ । జా అ అ అ ల - క అ రు ణాఅఅఅ ల - వాఅలఅఅఅ

, ప ప ప - ద ప ద । రి స రి స రి - స ద స । స రి మ రి రి స - దసరిసపద - పదసదపమ - రిమరిమపద ॥సా॥ (4)
కా అ ల - హ ర ణ । మేఏ ఏ ఏ ల - సు గు ణ । జా అ అ అ అ ల - కఅరుఉఉఉ - ణాఅఅఅఅ - వాఅలఅఅఅ ॥కా॥

౧. , రి మ - పా ద ॥ ద స ద స ద - పమప ॥ , రి మ - పదమ ॥ రిమరిమ ప - రి స ప ॥
పుట్టి - చూ-ట్టి ॥ న అ అ అన్ను - లెవ్వ ॥ , చెట్టు - పదకు ॥ ర ఇఇఇ రి - ఇ ధు ని ని ॥

, రీ రీ - రీ రీ ॥ రి మ రి మ రి - స ద స ॥ ,,,, స ద ప మ ॥
పట్టు- కొన ॥ ని ఇ ఇ ఇ వ - దములు ॥ ,,,, ర అ మ అ ॥

పద - రీ రీ - రీ రి ॥ రిమరిమ రి - స ద స ॥ ద స ద రి స - ద ద ప ॥ ప ద ప మ గ - రి మ రి మ ప ద ॥
అఅ - పట్టు - కొన ॥ నిఇఇఇ వ - దములు ॥ బ అ అ అట్టు - లొ ఒన్న ॥ న అ అఅనా - [illegible] ॥

, రీ రీ - రీ రి ॥ రి మ రి మ రి స ద స ॥ స రి మ రి రి ప - ద స రి స స ద । పదసదపమ - రి మరిమపద ॥
పట్టు - కొన ॥ ని ఇ ఇ ఇ వ ద ములు ॥ బ అ అ అ అట్టు - లొ ఒ ఒ ఒన్న । న అఅఅమ్ము - [illegible] ॥

౨. , రి మ ప - ద ద ద ॥ ప ద స ద - పదపమ ప ॥ , రి మ - ప ద ప ॥ స , మగమ - గ రి , స స ॥
, ని ని ని - వ ము ను ॥ తి రి గి ఇ - తిఇరిఇగి ॥ దిక్కు - లె ఎ క ॥ ని ఇ [illegible] - [illegible]

, రీ రీ రీ - రీ రీ రీ ॥ రిమరిమరి - సరిసదసా ॥ ద స ద రి సా - దసప ॥ పదపమగ - రిమగమపద ॥
తను వు - ధనము ॥ నిఇఇఇకే - యుం౦౦౦టి ॥ త్యా అ అ అ గా - రఅజ ॥ వినుతా - రఅమఅఅఅ ॥

, రీ రీ రీ - రీ రీ రీ । రి మ రి మ రి - స రిసదసా । స రిమరిస - ద స రి స స ద । పదసదపమ - రిమరిమపద ॥సా॥
తను వు - ధనము ॥ ని ఇ ఇ ఇ కే - యుం౦౦౦టి । త్యాఅఅఅఅగా - ర అ అ అ అ జ । వినుతఅఅ - రఅమాఅఅఅ ॥[illegible]॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

103. నీలాంబరిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధపనిస
అ. సనిపమగరిగస

[శ్రీ ముత్తుస్వామి దీక్షితులవారి కృతి]

ప॥ అంబ నీలాయతాక్షి - కరుణాకటాక్షి - అఖిలలోకసాక్షి - కటాక్షి ॥అంబ॥

అ॥ బింబాధరి - చిత్ ప్రతి బింబాధరి - బిందునాదవశంకరి, శంకరి, అంబుజారమణ సోదరి - ఆదరి అంబర కాదంబరి - నీలాంబరి ॥అంబ॥

చ॥ శివరాజధానిక్షేత్ర వాసినీ - శ్రితజన విశ్వాసినీ - శివకాయారోహణే సోల్లాసినీ - చిద్రూప విలాసినీ - నవ యోగినీ - చక్రవికాసినీ - నవరసజరవాసినీ - సువర్ణమయ విగ్రహ ప్రకాశిని - సుపర్ణముఖవాసిని - సృష్టిస్థితిలయ వినోదిని - భువనేశ్వరి - క్షిప్రప్రసాదిని-నవమాణిక్య వల్లకీవాదిని-భవగురుగుహవేదిని-[illegible] ॥అంబ॥

రాగలక్షణము :— 29-వ మే. ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. వక్రసంపూర్ణ రాగము. మధ్యమ [illegible], రాగచ్ఛాయా స్వరములు, నిదనీపదపా - పదనిపమాగ - పదనిదనిప దపమాగ - అను ప్రయోగములలో [illegible] [illegible]. మంద్ర స్థాయి నిషాదముక్రింద సంచార ముండదు. సాయంకాలము పాడదగినది. ఈ రాగము [illegible] [illegible] అభిప్రాయము.

వ్రేలితో నాల్గక్షరముల చొప్పున పా[illegible]

। లఘువు ౦ ద్రుతము ● [illegible]

ప॥ పా , , , , రి గ మ గ - గ మా , గా మ గా మ । పా , , , , ప మ గా । మా ప పా మా , ప - [illegible]
అం , , , , బ అ అ అ - అ అ , అ నీ ఈ ఇ । లా , , , య అ ఆ । తా అ అ ఆ , అ - [illegible]

మా , , , , , , - మ గ రి రి గా స మ మ గ గా | స మ గా మా ని స పా స స మ గ | రి గ రి గ మా గా పా
మ్మా , , , , , , - [illegible] | [illegible]

,, స స ని ని సా స ని పా - రి గ మ ప మ గ రి గ మ పా మ మ గ | రి గా , పా , స పామప మగ మగమప మగ రిగ ॥
,, [illegible] ॥

అ॥ ,, మా ప మ పా - , ప మ గ మ మ గ గా స స | సా ని స సా ని పా | ద ని ద ని పా ప పా , ప
,, [illegible] | ప్రతి [illegible] | [illegible]

పా - గ మ పా పా ప ద - ద ప పా , మ మా పా ప మ మా | గా , రి గమపాపమా , గమపా పమగా సా , ,
[illegible]

మ గ మ ని ప మ గ మ - గా , ప మ గ రి రి గ మా గ స | ని స గ మా ప మ పా ప ని | పపపా నిపమా , గ మగరి ॥
[illegible] ॥

[illegible]॥ ,, స ని పా , గా మ ప మ గా మ పా | ని సా ని పా మ గ మ ప | , మ గ మ గ రి స
,, [illegible] | , ప్ర [illegible]

పా , మ మ గ గ మ పా ప మ మ గ - గ మా ,, మ ద పా మ | ద ప మ గ మ గ రి గా మ గా మ | , గపా , దపమ గామగరిస
[illegible]

గా , స స స పా , ని - పా ప మ మ గ గా మ గా మ రి | గ మ ప మ ప , ప మ మ గ | మగ రి మ గా , గ మ మ పా మ
[illegible]

పా , , , , రి గ మ మ - మ గ రి గ మా మ గ గ స పా ద మ । పా ద ని దా ని ద పా , మ మ గ గా । మ పా మ గా రి మ మ గ రి
ఆ , , , , ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ ఏ ఇ ఇ । ద్రూ ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ వ , అ ని ఇ ఈ । లా అ అ నీ ఇ ఇ ని ఇ ఈ

మ గా స స ప మ పా , - ని ద ద ద ని పా । పా , ని ద ని సా స ని ప పా , మ । మా ద ప పా స ద దా ని ద ప మ
ఇ ఈ ఇ వ వ అ యో , - ని ఇ ఇ ఇ ఈ ని । వ , అ అ అ అ అ అ అ క్ర , అ । ని ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ కొ అ అ అ అ

పా - పా ద ని , - పా ని సా రి సా ని । సా స ని ని ద , ద ద ప । ప మ గా రి గ మ పా మ మా
అ - నీ ని ఈ , - వ అ వ అ అ అ । శ స అ అ ద అ ఽ అ అ । పా అ అ నీ ఇ ని ఈ ఇ ఈ

మ ప పా ద మ పా - ద సా ని సా , ని సా । రి గ రి రి గ మ గా మ గ । స ని దా ని , ప ప మ మ గ రి గ మా
మ వ గ్గ అ అ - మ అ అ యు , ని ఈ । గ్రహా అ ప్రఅ అ అ అ అ । కొ అ అ అ , అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ

గా , రి రి రి గ పా ,, మ గ మ ప ని ద ద ప । మ గ రి గ మ ప ద మ । మ గ రి గ మ ప మ గ రి మ గా స
ని , ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ,, ను ఈ వ అ అ అ అ అ । ద్ధ అ ము అ అ అ యు అ । పా అ నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ని ఈ ఇ

ప స గ మా గ స స ని స - మ గ మ రి పా , ద మా , గ । గ మ పా ని ద పా ప । , పా స ని సా స ని ని
భు వ నో ఓ ఓ ద యు అస్త్రి - తి ం యు ని నో , ఒ ని , ని । భు వ నే శ్వ అ ఈ క్రి । , ప్ర ప్ర అ పా ది ఇ ని

ని మ గా , మ రి రి గా రి రి - మ గ సా సా ని ద । గ మ ప ని ద ని ప ప । స ని పా ప మ గా రి గ మ ప మ గ రి గ
శ వ మా , అ తి ఇ ఈ శ్వ ర - అ ణ్ణ । వా ది ని । భు వ ను యు ను హా శే ఏ । ది ఇ ని వ • ంపొ్ర ఓ ఓ ఓ ది ఇ ని ఇ ఇ ం

ష౦-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

104. నాటరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ద ని స
అ. స ని ప మ రి స

ప॥ భజనసేయరాదా మనసా ! ।భజన॥ అ॥ విజయా ! [illegible] ! విమల [illegible] గుని ।భజన॥
చ॥ శ్రీపుము శ్రీహిత ! ముకుంద! మురహర! భాగజనక ! [illegible] ! [illegible] [illegible] గుని ।భజన॥

రాగలక్షణము:—36-వ మేళకర్త. చలనాటజన్యము ఘన రాగము. సంపూర్ణ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పాదములు రాగస్వరములు అవరోహణమందు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

☞ వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

అనుపు

ప॥ ప మ పా - ప మ గా - మ రి సా
భ జ నా - సె య ర - దా మ న
2. డిటో
డిటో
3. డిటో
డిటో
4. డిటో
డిటో
5. డిటో
డిటో

౧ సంగతి

ని స రి - స గ మా -
గ ఆ ఆ - ఆ వ అ -
రి స సా
గాల దా
గ మ పా - మ ద నీ
[illegible] - దా ఆ ఆ
స మ ప ని - ని స
[illegible]
[illegible]
[illegible]

౨ సంగతి

[illegible]

౬ ప మ ప - మ గ సా - స ని ధా
ర న న - ఇ ఏ ఏ - గూఅ అ

౭। ప ని సా - ప ని సా - సా
ని జ రూ - ప అ అ - శా
ప ని సా - ప ని సా - ప ని సా
ని జ రూ - ప అ అ - శాఅ అ
ప ప రి ప ని - ప ని పా - ని ప మా
నిమ లాం ం - ం ం ం - ముగా

౮। మా గ స - పా మ గ
శ్రోతృము - శ్రీ హిత
పా ప ని - ని ప ప మ - గ మ పా - మ ప నీ
ధా అ అ - ర అ జ అ - జ అ న - క అ అ
ప రి - రి ప ని - ప ని ప మ - రి స
రాఅ - ర అ తే - నాఅ అ అ - ధాఅ

౯। పా , ని - ప మ గ మ పా - మ రి స ని స రి
ప పా ని ప మ గ మ ప - ప మ రి స ని స రి
ప ని ప ప - మ గ మ ప - మ మ రి స - మ రి స ని
ప ని ప సా ని - స గ స - మ రి స - ని ప ని ని

ని స రి - గ మ పా
గాఅఅ - దాఅ అ
స ని పా - ని
ల అ అ - అ
ని స రీ - స ని సా
ల అఅ - త్రాఅ అ
గ మ ప ని సా రి స ని స ని -
జ అ అ అ అ అ అ అ అ అ -
స గ మా
ము కుం ద
ని సా స - స ని సా
స అ అ - ఆఅ
గ మ ప ని - సా
వేం క అ - టే
సా , స ని ప ని ని
స పా - స ని ధ ని ని
స రి స - ని ధ ని ని
స పా - స ని ధ పా

ని ప మ రి - స గ మ
మ అ అ నా - స అ అ
సా సా
శాత్రి అ
ని సా
భూ నా
సా ని ప మా ప మ - రి స గ మ । ప మ ॥
గూఆఅఅ అ అ ని ఇ ఇ ఇ । భజ ॥
గ మా ప ప
ము గ వా రి
నీ సా
నందా
స ని ప మ - రి స గ మ
శ అ అ అ - యా అ ని ఇ
స రి స మ రి స గ మ
స రి స మ రి స గ మ
స రి స మ రి స గ మ
, ప మ - రి సా గ మ ॥భజన॥

షరి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

105. నాటరాగము - ఆదితాళము

ఆరో. స రి గ మ ప ధ ని స
అవ. స ని ప మ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారు రచించిన పంచరత్నములలో ఘనరాగ కృతి]

ప॥ జగదానందకారక - జయజానకీ ప్రాణనాయక ॥జ॥

అ॥ గగనాధిప సత్కులజ రాజరాజేశ్వరా - సుగుణాకర సురసేవ్య భవ్యదాయక సదాసకల ॥జ॥

చ॥ అమరతారక నిచయ కుముదహిత - పరిపూర్ణా నఘసుర సురభూజ - దధి పయోధివాస హరణ - సుందరతర వదన
సుధామయ వ - చో బృంద గోవింద సానంద మా - వరాజరాప్త శుభకరానేక ॥జ॥ (2) నిగమ నీరజా - మృతజ
పోషకానిమిషవైరి - వారిద సమీరణ - ఖగతురంగ సత్కవి హృదాలయా - గణిత వానరాధిప నతాంఘ్రి యుగ ॥జ॥
(3) ఇంద్రనీలమణి సన్నిభాప ఘన - చంద్ర సూర్యనయనాప్రమేయ వా - గీంద్ర జనక సకలేశ శుభ్ర - నాగేంద్ర
శయన శమన వైరి సన్నుత ॥జ॥ (4) కరధృత శరజాలాసుర మ - దాపహరణావనీసుర సురావన కవీన బిలజమౌని
కృతచరిత్ర - సన్నుత శ్రీ త్యాగరాజనుత ॥జ॥ (5) సృష్టి స్థిత్యంతకారకామిత కామిత ఫలదా సమానగా
త్ర - శచీపతి నుతాబ్ధిమద హరానురాగ రాగరాజిత కథా సారహిత ॥జ॥ (6) పాదవిజితమౌని శాప సవ పరిపాల
వరమంత్ర గ్రహణలోల - పరమశాంతచిత్త జనకజాధిప - సరోజభవ వరదాఖిల ॥జ॥ (7) [illegible]
రాత్మజాశ్రిత పరాధీన ఖరవిరాధరావణ - విరావణ [illegible] ॥జ॥
(8) సజ్జన మానసాబ్ధిసుధాకర - కుసుమ విమాన సురసారిపు కరాబ్జ - లాలిత చరణావగుణా సురగణ మద
హరణ సనాతనాజనుత ॥జ॥ (9) ఓంకార పంజర కీర - పురహర సరోజ భవకేశవాది రూప - వాసవ రిపు జనకాంత
కలాధర - కలాధరాప్త ఘృణాకర శరణాగత జనపాలన సుమనోరమణ - నిర్వికార నిగమసారతర ॥జ॥
(10) అగణితగుణ కనకచేల - సాల విదళనారుణాభ సమానచరణా - పార మహిమాద్భుత సుకవిజన హృత్సదన
సురమునిగణ విహిత కలశ - నీరనిధిజా రమణ పాపగజ - నృసింహ వర త్యాగరాజాదినుత ॥జగదానందకారక॥

రాగలక్షణము — 104 వ కృతిలో నున్నది.

	· లఘువు	౦ ద్రుతము	· ద్రుతము
ప॥	పా పా ద ని ప ప మ గ మ ప ని నీ ఆ గ దా అ అ అ అ అ అ వ ం ం	నీ సా . . . . ద శా అ అ	ప ని ప ని ప మ గ మ అ అ అ గ క అ అ అ
2.	పా పా పా ని ప పా పా ని ప పా ని ప ని నీ ర గ దా అ అ అ అ అ అ అ వ ం ం ం	గ సా . . . . ద శా అ అ	ప ని ప ని ప మ గ మ అ అ అ గ క అ అ అ
3.	పా పా ప ని ప మ రి రి పా ,, ప ని ఆ గ దా అ అ అ అ అ అ అ వ గ	నీ సా సా ,, ం ద శా అ	ప సా ని ప మ గ మ అ అ క క అ అ అ
4.	పా పా ద ని ప ప సా ని సా రీ ఆ గ దా అ అ అ అ అ వ ఁ	రి ప ప ని ని ప ప మ ం గ ద అ అ ం శా అ	మ రి రి ప గ మ ప మ అ అ అ గ క అ అ అ
	పా పా ప ని ప మ రి పా గ ధ పా జ యు రా అ అ అ అ వ [illegible]	,, రీ సా సా ఈ ప్రా అ గ	గ మ ప ని ప మ గ మ నా అ అ అ యు అ క అ ॥ శ్రీ ॥
అ॥	,, ని ని సా ,, ,, ప ని సా ,, గ గ నా అ అ వ వ వ వ	సా రి సా ,, త్రు ల క అ అ	ప ని ప ని సా ,, అ అ అ అ అ అ
2.	,, ని ని సా రి ప సా రి ప సా ప ని సా ,, గ గ రా అ అ అ అ అ అ ధ ప ప అ అ	ని ప ని సా ని ప ని త్రుల జ రా జ రా అ	ప ని ప మ రీ ,, శే ప ప శ్వరా అ
	మ ని ప మ ని ప ప ని ప రీ రి ప ని ప మ మ గుణా అ క క ము క కే పర్వ భా అ అ అ	రి ప రి , ప సా అ వ్య దా అ యు శా	,, ప సా ని ప మ అ ప నా స క ల ॥ శ్రీ ॥

చ॥ స స ని సా ధ ధ స ప రి స స మా మ రి | స మ మా సా ,, | , , ప మ మ ప మ మ
అ మా [illegible] క ని చయా [illegible] | ప రి పూ [illegible] | అ [illegible] ఘ సు [illegible] సు ర

రీ స మ రి రి సా ని పా మ [illegible] మా పా | సా ప ని ని ప ని ని | ప [illegible] రి ప [illegible] ప
భూ జ ద ధ పయో ధ వా [illegible] | సుం ద ర [illegible] | [illegible]

, ప ని ప మా ని ప మ [illegible] ప మ రి సా | ప పా ప సా [illegible] ప | మ [illegible] సా , [illegible] మ
బృం ద గో వి ం ద సా [illegible] | [illegible] | భ క [illegible] ॥చ॥

2. ప ని ప మా ని పా మ రి స ధీ రి సా | స ని ధ సా స రీ | [illegible]
ని గ మా నీ [illegible] వ్య [illegible] | ని [illegible] రి పా | [illegible]

ప ని ప రీ రి సా ప ప ని పా మ గ మ | ప ప ప సా ని పా | మా మ రి సా [illegible]
ఖ గ తు ర ం గ [illegible] త్క [illegible] వ్యా [illegible] ల గా | గ [illegible] వా న రా | [illegible] ॥చ॥

3. పా ని పా ని ప మ మా ప [illegible] ప మ రి | గా [illegible] గా మ రి ప | రీ [illegible] గ మ సా
ఇం ద్ర నీ ల మ ణి [illegible] ఘ న | [illegible] | [illegible]

పా ని ప ప ని రి ప మా రి ప ని ప మా | గ మ [illegible] ప ని ప ప ని | ప మ రి స స [illegible] ॥
గీం ద్ర జ న [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥చ॥

4. ప మ రి స ని ధ సా సా , మ గ స సా | , ప మ [illegible] సా స ప | , [illegible] మ [illegible] సా [illegible]
[illegible] | అప [illegible] ని | [illegible]

ప నీ ని ప [illegible] ప రీ రి మ ప ని సా ప | ప ని ప మ గ ని ప | మ రి సా , [illegible] మ
[illegible] | [illegible] | [illegible] ॥చ॥

మ పా మ రి ప మ
గ మా క గా త్రి వ

మ పా సా ని ప మ|
వ ధా నా ర హిత|జ|

x మ ప ని పా , ప
త్రి x కూ ణ లో ను ల

రీ - , ని ప మ
దాళ అ అ ఖ ల | జ||

ని పా మ గ మ ప ని
వి గా ఢ గా - వ ణ

మ రి స స రి x మ
గ గా జ స స్తు తి | జ||

పా , స రి పా స
సా (పు) ర గా బ్జ

పా ప పా మ గ మ||
నా థ వా వి మ త ||జ||

స ని ప మ గ ని ప
శ్రీ [illegible] వా ది రూ

గా మ క ని ప గా
శ్రా మి త ఫ ల దా

ప పా మ పా రి గ
మ రా గ రా జ త

పా . మ మ ప మా
పా , ల న ర మం

ప సా ని ప ని స రి
స రో జ ధ ర వ గ

ప రి స మ గ ప మ
వ రా ధీ శ న ఖ ర

గ గా మ ప స ని ప
హా రా వి హృ త్తా , అ

మ మ ప మా మ ని ప
సు ము వి మా న సు గ

. మ ప స ని పా స
అ మ ప హా ర ణా క

ప ప స సా ని ప ని
హా ర స రో జ ధ వ

5. గా గా గా రి ప - మ రి స స మ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

6. పా [illegible] గా ని ప మ ప ని
పా [illegible] ర గా ని గా ప మ ప రి

[illegible] పా స పా ప మ రి గ ని ప మ
[illegible]

7. ప పా ని ప మ ని ప మ మా ప మ గ మ రి
[illegible]
ప పా స రి స మ రి స రీ స స ని ప మ
[illegible]

8. పా [illegible] ప మ రి స స పా మ రి స
[illegible]
పా మ రి స ని పా స ని పా రి స స ప
[illegible]

9. పా , పా ప పా రి ప ని , స స ని
[illegible]

, మ ; ప ని ద మ రి ప సా ప ప ని ప	, మ రి గ సా ప ప	, ప ని సా రి గ మ
ఉపవా స వ రి పు ణ సా ం త క ॰ శా	అ ధ ర క శా ద గా	అ త్మ స్యు ణా క ర ।
రి గా మ ప ని ప సా ప ని ప ప సా మ	మ రి సా రి ని ప	ప ని మ పా మ గ మ ।
ర ణా గ త జ న పా ల న సు ; ; ;	మ ణ సి ద్ధ్యా	ని ; మ సా గ త ర ॥ ॥
10. ప ప ని ప ప ని ప ప మ పా ని పా , స	ప ప మా పా , ప మ	, ని ప మా ప ని ద
అ గ ణి త గు ణ క న క చే ల సా అ ల	వి ధ ళి నా అ సు రా	అ భ ప మా న చ ర
మా పా మ గ మ పా మ రి స ప మ రి స	ని ప మ రి స ప ని ప	మ రి గ ప మ ; మ రి
ణా పా ర మ హి మా ద్భు త సు క వి జ న	హృ దు త్స ద న సు ర ము	ని గ ణ వి హి త క ల
స ధా ని స ద సా మ రి స పా మ రి స	ని పా ప ప ని పా	రి సా సా ని ప మా ॥
హి ని ర ని ధి లా ర మ ణ పా ప గ జ	నృ సిం హా న గ త్వా	గ రా జా ది మ త ॥ ॥

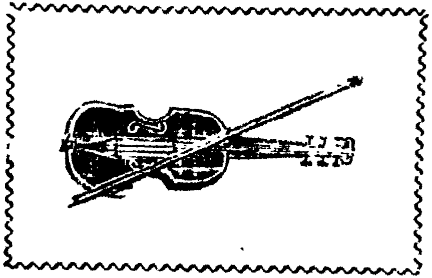

శు.రి.-సా.గ.-ప్రమ.-ప.-శుధ.-కాని 108. శుభపంతు వరాళిరాగము-రూపకతాళము ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిప

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ నిన్నే నెరనమ్మినానురా - ఓరామ రామయ్య ॥నిన్నే॥

అ॥ అన్ని కల్లలనుచు ఆడిపాడివేడి - పన్నగశయన నా చిన్నతనము నాడే ॥నిన్నే॥

చ॥ (1) వేదశాస్త్ర పురాణవిద్యలచే భేద - వాదములు దీరక భ్రమసేవారల జూచి ॥నిన్నే॥

(2) భోగములకొరకు భువిలో రాజసమ్మున యోగాదు లొనరించి యాలయువారల జూచి ॥నిన్నే॥

(3) ఈ జన్మమున నిన్ను రాజీచేసుకోలేక - రాజిల్లనేరని త్యాగరాజరాజ రాఘవా ॥నిన్నే॥

రాగలక్షణము :— ఇది, 45 వ-మేళకర్తరాగము, రాగాంగము, సంపూర్ణ సర్వస్వర గమకవరిక రక్తిరాగము అన్నివేళల పాడదగినది.

ప॥ , - నిసా - ధనిధా । పామ - పమగారీ । సా ,, - పా । పామ - గమప
నిన్నే - నెఎర । నమ్మి - నాఅఅను । రాఅ - ఓ । రామ - రామయ్య
ధ - సాసా - సనిగా । –ధప పామా - పమగారీ । సా ,, పాదపపా । పామ - పమగరిగమ
అ - నిఇన్నే - నెఎరా ఆఅఅ అమ్మి - నాఅఅనా । రాఆ ఓ ఒ ఒ ఓ । రామ - రఅమఅయ్యఅ
పద - సాసాగరి - సనిదా । నిరి:ద - పమ - పాదప పమగరి । డిట్టో డిట్టో ॥ . సా ॥
అఅ - నిన్నెఎఎ - నెఎరా నంంం - మ్మిఇ - నాఅఅ అఅనుఉ । డిట్టో డిట్టో ॥అనిన్నే॥

అ॥ , పమ - పదధ । పదనిదధా పధని - సాసనిధా । గమ గమపద నీ ।
అన్ని - కల్ల లఅనుఉచూ ఆఅడి - పాఅఅఅడి । వేఎ ఏఏ ఏఏ డీ

, పద - నీరి స । సరి-రి సనీ సా । సాస - సనిధాపా । మప - పమగా - గమపద । , ని సా॥
పఅ - అన్నగ । శఅయఅన నా । చిన్న - తఅనము । నాఅ - అఅఅ - దేవవవ । ఎ విన్నే॥

చ॥ , - గ మ పా - ప ద । గ మ ప ద ధా - ప ద ప మ । , ప ద నీ సా రి । స ని దా - స ని ధ ప ధా
ఈ ఇ జ - స్మము । న అ ఆ అ ఆ - ని ఇన్ను ఉ । ఉరా ఆ జీ జే మ । కొాఒ ఓ - లే ఎ ఎ ఎ కొ
, - నీ స రి గా - రి స । సా - స ని దా ధ ని । సా స - స ని దా పా । ప ద ని ద ప మ - గ మా ప దా । , ని సా॥
రా జి ఇ ఈ - ఇల్లి । నే - ఎ ఎ ర ని ఇ । త్యాగ - రాఅ అ జ । రా అ ఆ అ ఆ అ - రా అ ఘ వా । అని న్నే॥

---

45. మేళకర్త

శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

107. పంతువరాళిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి దివ్యనామ సంకీర్తనము]

ఆ స రి గ మ ప ధ ని స
అ స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ రఘువర నన్ను మరువతగునా ॥రఘు॥

అ॥ నగధర భక్తజనాఘ విదారణ ॥రఘు॥

చ॥ 1) తల్లిదండ్రు లన్నదమ్ములు యున్న వీలతికి మొక్కుడు పురుషుడౌనా ॥రఘు॥

2) పరదైవములు - బాగుసొమ్ములు - సురనుత - మంగళసూత్రమౌన ॥రఘు॥

3) చేసిన పుణ్యచయము - బ్రహ్మణ్యమౌన నౌసగితి - అనుపమలావణ్య ॥రఘు॥

4) మనస్సున - నీకే మరులుకొన్నాను - సజ్జనహిత - త్యాగరాజనుత - శుభకర ॥రఘు॥

రాగలక్షణము :— 45 వ మేళకర్త రాగము, రాగాంగము, సంపూర్ణ సర్వస్వర గమకవరీక రక్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

వ్రేలిక సాహిత్యాక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప (1) ,, - ని స̇ ని ద ప మ - గా రి , రి సా	స రి స ని̣ స రీ గ మా	పా , , , , ప మ
,, - ర ఘు ఉ వ ర అ - నా అఅన్న మ	అ అ అ అ యు వ త గూ	నా అ అ అ అ అ
(2) ప ద - ని స̇ ని ద ప మ - ప ద ప మ గా , రి సా	స రి స ని̣ స రీ గ మా	ప ద పా ద ప ప మ గ మ
అ అ - ర ఘు ఉ వ ర అ - న అ అ అ అఅన్న మ	అ అ అ అ యు వ త గూ	న అ అ అ అ అ అ అ అ
(3) ప ద - ని స̇ ని ద ప మ - గమపదనిరిసీ దమగ రి	స రి స ని̣ స రీ గ మా	ప ద పా ద ప ప మ గ మ
అ అ - ర ఘు ఉ వ ర అ - నఅఅఅఅఅన్న ఉమఅ	అ అ అ అ యు వ త గూ	న అ అ అ అ అ అ అ అ
, , స̇ సా̇ స̇ సా̇ - స̇ ని స̇ రి̇ స̇ ని దా , రి̇ సా̇	,, ని స̇ ని ద ప మ	గ మ ప ధ నీ సా̇ రి̇ స̇
, , న గ ధ ర - భ అ అ అ అ అ అ అ క్త జ	,, న అ అ ఘు ని ఇ	వా అ అ అ గ గ అ అ
సా̇ - స̇ గా̇ రి̇ సా̇ - డిటో	డిటో	డిటో
అ - న గ ధ ర - డిటో	డిటో	డిటో
అ ,, - ప దా ప దా - స̇ ని ద ని సా̇ , ,	, , స̇ నీ రి̇ సా̇	ప̇ ని ద స̇ రి̇ ని ద ప
,, - త ల్లి దం డ్రు - ల అ అ అ న్న అఅ	అఅ ద అమ్ములు	యు ఉ ఉ ఉన్న అ అ అ
ప ద ప మ - ప దా ప దా - ని స̇ రి̇ స̇ స̇ ని ని ద రీ సా̇	, , స నీ̣ రి సా	ప̇ ని ద స̇ రి̇ ని ధ ప
అ అ అ అ - త ల్లి దం డ్రు ల అ అఅ అ అఅ అ అన్న	అఅ దఅమ్ములు	యు ఉ ఉ ఉన్న అ అ అ

స స స సు - గ గా గ గ రి - గమపద ని సా ఁ స | సా ని స ని ధ ప మ | గ మ ప ద ని సారిసా సా - నిప ||
అ అ అ గా అ ఓ క ఇ - యెుబఒబక్ర దాఉఉ | ఊ ప్ర గాఉమదో ఉ | ఉఉ ఉ ఉఊ ాఅఅఅ ఁ ఘు ||

(2-3-4 చరణములు గానుకరే పాడవలెను.)

శుది-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

108. కామవర్ధనిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ప॥ అప్ప ! రామభక్తి యెంతో - గొప్పరా; మా ॥అప్ప॥

అ॥ త్రిప్పటలను దీర్చి కంటి - రెప్పవలెను గాచు; మా ॥అప్ప॥

చ॥ (1) లక్ష్మీదేవి వలచునా? లక్ష్మణుండు గొలుచునా? సూక్ష్మబుద్ధిగల భరతుడు జూచిచూచి సొలయునా? మా ॥అప్ప॥
(2) శబరి యెంగిలి నిచ్చునా? చంద్రధరుడు మెచ్చునా? అబలస్వయం ప్రభ [illegible] వముచల పదవి నిమ్మునా? మా ॥అప్ప॥
కపివారధి దాటునా? కలికినోట కట్టునా? అపరాధి త్యాగరాజు కానందము హెచ్చునా? మా ॥అప్ప॥

రాగలక్షణము :— ఇది 51-వ మే. సంపూర్ణ, షట్స్వరగమక వరిక రక్తిరాగాంగరాగము. గాంధార [illegible] పంచమములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు. మధ్యాహ్న కాలమందు అనగా పగలు 11 గంటలు మొదలు 12 గంటల వరకు పాడవలెను.

ప॥ , - ధ ప - ప ని ద ప , ప మ ధ ప ప మ - గ మ [illegible] - స రి గ గా । రి గ మ - [illegible] - ప
, - అప్ప - రాఅ అ మ భ అ అ అ క్తి ఇ - ఎం ం ం తో , , ఓ - గొప్పర అ । అఅ అ - అ అ అ అ - మ
[illegible] - ధ నిసపపమ , గమపధ - నిధపమ - గరిసా , , రి - సరిగా - గమ । పధనిధ - [illegible] - మపధ
అ - అప్పఅ - ర అ అమ , అఅఅ - క్తిఇ ఎం - ం ంతో , ఓ - గొప్పరా - అఅ । అఅఅఅ - అఅఅఅ - మఅఅఅ

, ని - స రిగ రి-సనినిధ పమ । గమపద - నిధ ప మ-గసా । , రి - ప రి-గమపధనిస। రిగమగ -రిసనిధ-పమాప ।ధని॥స స
అఅ -అలప్పఅ -రఅఅఅమఅ । భఅఆఅ - క్తిఇ గ ం -ంంతో।ఒఒ-గొన్న-రఅఅఅఅఅ।అఅఅఅ-అఅఆఅ-ఆమాఅ।అఅ ॥అప్ప
అ॥ , మ ప ధ ని స । సా స । స ని గరిసా । , సనిరి స - గరిరిరిసనా । సనినిధ ధ ప - పమగమాప । ధని । స స ॥
, - త్రిప్పుట లను । దీ ర్చి - క ం ం ం టి । ఇదె ఎప్పుఅ - వఅలెఎదూ। గ అఆఆచుఉ - న అ అఅఅ । అఆ । యప్ప॥
చ॥ , - గ మ పా మ । ప ద ప - మ ప ధ ప ధా । , - మ ప ధ ని స - స రి స - స ని రి స ధా ।
, - ల క్ష్మీ వే షి । వ లచు - న అ ఆ అ అ । అ - ల క్ష్మ ణు ం డు । గొలచు - న ఆఅఅఅఅ ।
, - ధా నీ - స రి గా రీ । రిస - సనిగరి - స ని ధా । , సరిసరి - సనిధపదా । ప మ గా రీ - గమపమపధ । , ని । స స॥
ఆ-సూక్ష్మ- బుఉ డఉ ద్ధి । గఅ - భఅరఅ- తుఉ డు । ఉజూఉచిఇ- జూఉఉఉ చీ। నొ ఒ ల సు - న అఅఅఅఅ । అఅ ।అప్ప॥

2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.

ఆ. స రి గ మ ప ధ నీ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

109. కామవర్ధని రాగము - రూపకతాళము

(శ్రీ భద్రాచల రామదాసుగారి కీర్తన)

ప॥ ఎన్నగాను రామభజన కన్న మిక్కిలున్నదా ॥ఎన్న॥

అ॥ సన్నుతించి శ్రీరామచంద్రు దలచవే మనస - కన్నపిన్న వారి వేడుకొన్న నేమి ఫలము మనస ॥ఎన్న॥

చ॥ రామచిలుక నొకతె పెంచి ప్రేమమాటలాడనేర్పి రామా రామ రామ యనుచు రమణియొక్కతె ప్రేమమీర భద్రాద్రి
ధాముడైన రమావిభుడు కామితార్థ ఫలమునిచ్చి కైవల్య మొసగలేదా ॥ఎన్న॥

రాగలక్షణము :— 108 వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ ని స ని - ధ ప మ । గా మ - గ రి స ॥ స రి సా - పా మ ॥ గా మ - ధ ప ధా
ఎ ఏన్న - గా అ ను ॥ రా మ - భ జ న ॥ క అన్న - మి క్కి ॥ లు న్న - దా అ అ
ని స గ రి సా - స ని ధాపా॥ గ మ ధ ని ధ మ - ధ మ గ రి సా ॥, స రి గా మ ॥ పా మ - ధ ప ధా ॥ని స ని॥
ఎ ఎ ఏ ఏన్న - గా అ అ ను॥ రా అ అ అ మ అ - భ అ జ అ నా ॥, కన్న మి క్కి ॥ లు న్న - దా అ అ ॥ఎ ఏన్న॥
అ॥ పా ధ ని ధ ॥ ని , సా స ॥ ని సరి - స స స ॥ స రి ని - ధ ప మ ॥
స న్ను తించు శ్రీ, రా ము ॥ చంద్రు- ద ల చు ॥ నె ఎ ఏ - మ మ న ॥
పా ద - ని స ని ధ ని ॥ స ని ధా ని - స స స ॥ స ని రి సా - ని ధ ని ॥ స రి నీ - ధ ప మ
స న్ను - తిం ం ం చు ఉ ॥ శ్రీ ఇ ఈ ఈ - రా అ ము ॥ చం ం ం ద్రు - ద ల చు ॥ నె ఎ ఏ - మ మ న
పా ద ని స ॥ స ని ధ ని స ॥ సా స - ని ధ మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని స ని ॥
క న్న వి న్న॥ వా రి ఇ వె తు ॥ తొ న్న - వె ఎ ము ॥ భ ల యు- ము న ప అ ॥ ఎ ఏన్న ॥
చ॥ పా ప ప ప ప ॥ ప ప ధ - ధ ధ మ పా ధ ని స ॥ రి ద - పా మ
రా మ చి లు క ॥ నొ క టె - పెం ం చి ॥ ప్రేమ మాట ॥ లాడ - నే ర్పి
, గా మా ధ ని ధా మా ॥ గ ని ధ ని ధ మ - గ రి స ॥, మ గ గ - గ మ పా మా ॥ పా , , , ,
, రా మా ర అ అ మా ॥ రా అ అ అ మ అ - గాను చు॥, న మనీ - యొడ లే క్కి ॥ తే , , , ,
పా ద ని ని ధ ॥ స ని సా స ॥, ని గ సా స ॥ స ని ధా ని - ధ ప మ
ప్రేమ మీఱఁ గ ॥ భా అ ద్రాద్రి ॥, ధామున్నై న ॥ రా అ అ ము - డె యు ను
పా ధ - ని స ॥ స ని ధ ని స ॥ పా ని ధ ప మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని స ని ॥
కొ మ - గొ ప్ప । ఫ ల ము లి చ్చి ॥ ఏ గ అ ల్గు అ । కొండు క - లె ఎ నా అ ॥ ఎ ఏన్న ॥

శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

110. పూర్వకల్యాణి - మిశ్రలఘువు

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని ధ ప
అ. స ని ధ ప మ గ రి ప

(ఈ రాగమునే గమకక్రియ యందురు.)

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి]

ప॥ నిన్ను వినాగ మరి దిక్కెవరున్నారు నిఖిలలోక జననీ నన్ను బ్రోచుటకు ॥నిన్ను॥

అ॥ పన్నగ భూషణుడైన కంచి ఏకాంబ్రపతి మనోహారిణి శ్రీ కామాక్షీ ! ॥ నిన్ను ॥

చ॥ (1) పరమలోభులను పొగడి పొగడి యుంబ! పామరుడై తిరిగి తిరిగి వేసారి - స్థిరములేక నతిచపలుడైతి నా చింత దీర్చి వేగమే బ్రోచుటకు ॥ నిన్ను ॥

(2) ఇలలో నీవలె గలదా! నీ మహిమ - యెంతని యోచింప నెవ్వరి తరమమ్మ పలుక వశమా? ఆది శేషునకైనను - పతితపావని నన్ను బ్రోచుటకు ॥నిన్ను॥

(3) తామసం బిటుల సేయుటాదికను - తల్లి నా మొర వినరాదా? దయలేదా? కామితార్థఫలదాయకి నీవేగదా శ్యామకృష్ణసహోదరి బ్రోచుటకు ॥ నిన్ను ॥

రాగలక్షణము :— ఇది 53-వ మేళ గమనశ్రమజన్యము. ఉపాంగ రాగము. వక్రసంపూర్ణ రక్తిదేశీయరాగము. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగమునకు గాంధారము మిగుల రంజనము గలిగించు జీవస్వరము.

ప॥ ; ని ధా స సా । , , పా స రీ । గ ని గా మా । గా మా గ రి స ।
ని న్నూ వి నా । , , గా మ రి । ది క్కె వ । రూ ఊ న్న ఆ రు ।

స ని ధా స సా । , , గా రి గా । గా రీ గ మా । , , పా , ప మ
ని న్నూ వి నా । , , గా మ రి । ది క్కె వ రు । , , న్నా , ఆ రు

పా మా ప దా । పా మా గ రి । గా - పా , మా । గా మా - మ గ రి ॥ స ని ధా ॥
ని ధి ల లో । కి కా వ న । ని - న , న్ను । బ్రో చ - చు టకు ॥ ని ఇన్నూ ॥

॥ గా మా ప ధా । , , ధ ర్ స ని । ధ ని ధా ప ధా । పా సా , సా
ప న్న గ ధూ । , , ప అను డై । వ అ కొ ం టి । ఏ కొ ం బ్ర

ధా ర్ స ని । , , ని ద ప మా । ప మ - ధ ప మ - గా । మ గ - గ రి సా ॥ స ని ధా ॥
ప తి మ నో । , , వా అ అ ర । ఈ ఇ - శ్రీ ఇ ఇ - కా । అ అ - మ అ డు ॥ ని ఇన్నూ ॥

పా సా ప పా । , , ధా ప ధా । పా పా ప ధా । పా మా గ రి
ప ర మ లో । , , భూ ల ను । పా గ డి పా । గ డి యుంబ

పా మా గ రి । , , సా రి గా । రి - రి గ మ గ రి । మ గ గ రి సా
పా ను యడై । , , ఎ ర గ । తే - రి ఇ గ వి ఎ । ఎ ఎ ప అ ర

గా మా ప ధా । , , ధ ర్ స ని । ధ ని ధా ప ధా । పా సా రి సా
శ్రీ గ యు లే । , , క అ న ని । ద అ పా అ లు । డై తా ని వా

, , ధ ర్ స ధా , , పా ప ధా । , , ని ధా ప మ । గా మా మ గ రి ॥ స ని ధా ॥
, , చిం త డి । , , చ్చ ఇ కే । , , గ కే ఎ ఏ । బ్రో చు టకు । ని ఇన్నూ ॥

౭-౯ [illegible]

౫౩-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

111. పూర్వకల్యాణిరాగము-రూపకతాళము

ఆ. సరిగమ పధని ధస
అ. సనిధ పమ గరిస

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

(ఈ కృతి త్యాగరాజస్వామి షడ్విధ మార్గిణి రాగములో పాడియున్నారు.)

ప॥ జ్ఞాన మొసగరాదా! సుజ్ఞాన మొసగరాదా! గరుడగమన! నాతో వాదా? ॥జ్ఞాన॥

అ॥ నీ నామముచే నా మది నిర్మలమైనది ॥జ్ఞాన॥

చ॥ పరమాత్ముడు జీవాత్ముడు - పదునాలుగు లోకములు - నర కిన్నర కింపురుషులు - నారదాది మునులు, పరిపూర్ణ!
నిష్కళంక నిరవధి సుఖదాయక! వరత్యాగరాజార్చిత! వారము తాననే ॥జ్ఞాన॥

రాగలక్షణము :— 110 వ - కృతిలో నున్నది.

ప॥ ,, - ధా , స రీ గా మా । గా రీ సా , , , , గ రి । స రి - స ధా స రీ గా మా । గా రీ సా , , , , గ రి
జ్ఞా ఆ న మొ స గ । రా ఆ దా ఆ ఆ ఆఆసు జ్ఞా । ఆఆ - జ్ఞా ఆ న మొ స గ । రా ఆ దా ఆఆ [illegible]

స రి - స ధా స రీ గా మా । గ రి గ రీ సా , , , , , । ,, - గ మ పా పా పా మా । గ రి గ మ ప మ గ మ గ రి గ రి
ఆఆ - జ్ఞా ఆ న మొ స గ । రా ఆ ఆ దా ఆ ఆ ఆ । ఆ - గ రు డ గ మ న । న ఆ ఆ ఆతో ఒ ఒ వ ఆ ఆ ఆద

స రి - గ మ ధా సా సా సా । రీ రీ స ని ధ మ ద ధ ప మ గ రి । స రి - ధా , స॥
ఆఆ - గ రు డ గ మ న । న ఆ ఆ ఆతో ఒ వ ఆ ఆ ఆ ద ఆ । ఆ ఆ - జ్ఞా ఆ న॥

అ॥ ,, - గ మ పా ,, ధా సా । సా , , , , , సా రీ సా । , , - గ మ పా ,, ధా సా । సా , ని స ని గ రీ స సా
నీ ఇ నా ఆ మ ము । చే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ నా మ ది । ఇఇ - నీ ఇ నా ఆ మ ము । చే ఎ న ఆ ఆ ఆ ఆ మ ది

, , - పా స ని ధా పా మా । గ రి గ మ ప మ గ మ గ రి గ రి । స రి - ధా , స॥
ఇఇ - ని ర్మ ల మై న ది । న ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ది ఇ । ఇ ఇ - జ్ఞా ఆ న॥

చ॥ ,, ప ప పా ,, పా మా । గ రి గ మ ప మ గ రి గా , , । , , - ప మ గా , , రి సా । [illegible] మ [illegible] సా , ,

ప ర మా ఆ త్మ్య డు । జ [illegible] వ ఆ ఆ ఆ త్మ్య గు [illegible] । [illegible]

, , - ప రి సా , ని ధా పా । ప ధా ప సా స్థి [illegible] సా । , , - ధా [illegible] పా ,, మా । [illegible] పా

ఈఈ - వ రి కిం ం న ఆ [illegible] । కిం ం పు [illegible] లూ । [illegible] - [illegible] ఆ [illegible] । [illegible]

, , - గ మ ప దా ప దా సా । సా , , సా [illegible] సా , , , - [illegible] । [illegible] ధా , [illegible] పా [illegible] ,

ఈఈ - ప రి పు [illegible] । [illegible] ఆ - [illegible] । [illegible] ఆ ఆ [illegible] ఆ ఆ ఆ

, , - ప ప రి సా రి సా । ప ని ధా పా , పా ధ పా , , - పా ప [illegible] । [illegible] మ ప మ [illegible] మ [illegible] , - ధా

ఆ ఆ - వ [illegible] ఆ ఆ [illegible] । [illegible] ఆ ఆ ఆ [illegible] । ఆఆ - [illegible] ఆ । [illegible] ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ [illegible] । [illegible]

దరి-పాగ-ప్రసు-ప-శుధ-క్రైని

112. షణ్ముఖప్రియరాగము - ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ మరి వేర దిక్కెవరయ్య [illegible] [illegible] కలుప [illegible] మరి ॥

అ॥ దరి దాపులేని నా వంటి దీన [illegible] కరుణచేత బ్రోచే దాత ఎవరుగాని ॥ మరి ॥

చ॥ పన్నగ శాయి సమ్మిత రమ్య [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వెంకటేశ [illegible] నన్ను
బ్రోవక యుండుట న్యాయమా ॥ మరి ॥

రాగలక్షణము :— 56 - వ మే. రాగము. గంధర్వ [illegible] ఒకటి [illegible] రాగము. ఇందు శుద్ధ ఋషభము [illegible] [illegible] రాగమును ప్రతి మధ్యమమును [illegible] [illegible] రాగము [illegible] [illegible] పాడవలెను.

☞ వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
పll , , , - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
, , , - మ రి వే రె	ది , - క్కె	వ రు ఇ క్యా
దా ద - ప ద పా మ	డిటో	డిటో
రా మ - మ రి వే రె	డిటో	డిటో
ప ద ని స నీ - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
ర అ అ అమా - మ రి వే రె	ది , - క్కె	వ రు ఇ క్యా
సా , - రి నీ - ప ద పా మ	ప ద ని ద ని - ప ద	ని స - రి గ సా రి
రా అ - అమా - మ రి వే రె	ది ఇ ఇ ఇ ఈ - క్కె ఎ	వ అ - గ అ ర్యా అ
నీ , - ద ప మ - ప ద ని ద పా మ	ప ద ని ద ని - ప ద	ని స - రీ గ రి సా - ని స
రా అ - మ అ మ - మ అ రి ఇ వే రె	ది ఇ ఇ ఇ ఈ - క్కె ఎ	వ అ - అ అ అ అ - య్యర్యా
రీ గ రి సా రి స ని ద - పా మా పా ద ప ప మ గా	రీ , సా , - సా	గ రి గా - ప మ ప గ , ప ధ ప ని ధ llపll
రా అ అ అ అ అ మ అ - మా టి మా అ అ అ అ టి	కి ఇ ఇ , - దె	లిసి - న అ రె ప , న అ అ అ అ llమll
అll , , , - ప ద ని స	స్రీ , రీ , - స రి	గ రి సా - స రి
, , , - ద రి దా పు	తే ఎ ని ఇ - క అ	అ అ జా - లి ఇ

ని , - ద ప మ - ప ద నీ ప
దీ న - ర్చ ఇ ఇ - ద రి దా పు
రీ , రీ , - ప రి గ రి - గ రి ని
దీ ఇ ర్చ ఇ - ద అ య్య అ - జే ఏ సి

చ॥ , , , - రి గ మా ప
, , , - నిన్ను చా ల
గ రి స - స ని ధా - ని స రీ సా
మ ఉ చు - ని ఇ ఈ - కి ఇ ఈ త్రి

రి స ని స రీ - స రి
[illegible]
స రి గ ఽ సా - ని
[illegible]
ద ప మ ప గ - సా
[illegible]
రి , స , - రి
[illegible]

గా - రి గ ప మ గ రి
[illegible]
ద సా ప ని ప ద గ మ ప ప॥
[illegible] ॥మ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

నన్ను బ్రోవ శ్రీ జానకీ [illegible] - నన్ను [illegible] (తా [illegible])

చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-ధాని 113. సింహేంద్రమధ్యమరాగము-మిశ్రగంపతాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజాగారి కృతి]

ప॥ [illegible] దయరాకుంటే [illegible] - [illegible] ॥

అ॥ వేద వేదాంత విదితుండని [illegible] శ్రీ [illegible] ॥

చ॥ [illegible] - [illegible] ॥

విశేషము:— 57 వ మేళకర్త రాగము. ఘనరాగము [illegible] రాగము. సంపూర్ణ [illegible] రాగము. [illegible] వాడుక [illegible] చున్నది.

ప॥ నీ ద - ప ద ని ని । సా , - , , రి̇ స̇ । నీ ద - ప ద ని ని । సా , , , - ని స̇ రి̇
నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ - ఎ ఎరము । నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ ఎ ఎ - ర అ మా

నీ ద - ప ద ని ని । సా , - , , స రి̇ గ̇ రి̇ । నీ ద - ప ద ని ని । సా , - గ̇ రి̇ గ̇ రి̇
నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ - ఎఎర అము అ । నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ - గ తియని

స̇ రి̇ స̇ - స̇ ని దా ప మ । ప మ గ రి - రీ సా । రి గ మ - ప ద ని । సా , , , - స̇ రి̇ గ̇ రి̇ ॥ నీ ద ॥
ని ర త - న అ అమ్మిక । న అ అ డ - నూరా । ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఓ । రా అ అ అ - మఅ అ అ ॥ నీదు ॥

అ॥ రీ̇ రి̇ - రీ̇ రీ̇ । రి̇ - స̇ రి̇ - స̇ ని ద ని । సా , - , , , , । సా̇ ని - స̇ రి̇ గ̇ రి̇ - రి̇ స̇ ని స̇
వేద - వేదాంత - వి ది - తుం డని । రీ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఈ ఇ - ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

రి̇ రి̇ - రీ̇ రీ̇ । రి̇ - స̇ రి̇ - స̇ ని ద ని । రి̇ గ̇ ప̇ మ̇ గా̇ - రీ̇ సా̇ । ని ద ప - ప గ - స ప̇ రి̇ ప̇ ॥ నీ ద ॥
వేద - వేదాంత - వి ది - తుం డని । నీ ఎ ల అ యు - శ్రీ శ । గ్వెవ శ - ర అ - మఅ అ అ ॥ నీదు ॥

చ॥ పా ప - పా ప ప । మా ప - గా - రి రి - సా రి - స రి నీ । గా మ పా - ప మ
పా ప - ఖ ర్మ పు । కుం డ - రా - యిందు - బా ధ - ప డ నే । చా ల గా - ర మ

రి , - రి̇ రి̇ రీ̇ । స̇ రి̇ స̇ - స̇ ని ద ని । గా̇ రి̇ రీ̇ - సా̇ । ని దా - ప మ ప ద ॥ నీ దు ॥
రో ఏ - ప గి దీ । సైఇ ఇ - ఇ ఇ న అ । స్నేలుకో - త్యా । గ రా - జ అ ను త ॥ నీదు ॥

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

114. కల్యాణిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ స రి గ మ ప ధ ని స
అ స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సుందరి నీ దివ్యరూపము - జూడ తనకు కోరికెనమ్మ ॥సుందరి॥

అ॥ మందగమన ! నీ కటాక్షబలమో ? ముందటి పూజాఫలమో ? త్రిపుర ॥సుందరి॥

చ॥ (1) భువిలో వరమౌ శ్రీ మదాదిపురమున వెలసియున్న నీ సొగసు విని సువివేకులైన బ్రహ్మాది సురులు తుంబురునారదాది కలివాసరపు సేవ కనుగొనగ కలుగునా యని కరగుచు, మదిలో దలచెద [illegible], [illegible] ! త్రిపుర ॥సుం॥ (2) [illegible] జీవనముకై యని సభ కలిగిన [illegible], [illegible] ! [illegible] యెవరమ్మ ? అలసి వచ్చినందుకు నా మనసు హాయి [illegible] యుండగ, [illegible] శుక్రవారపు ముద్దు త్రిపుర ॥సుం॥ (3) నన్ను గన్నతల్లి ! నా జన్మము నాక [illegible] ; [illegible] ఘన దరిద్రునికి లోకమువలె [illegible], [illegible] ! [illegible] ! [illegible] పోదరి ! శ్రీ త్యాగరాజ మనోహరి ! గౌరి ! ॥సుం॥

రాగలక్షణము — ఇది 65 వ మేళకర్త గాగాంగ సంపూర్ణరాగము. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ అంతర గాంధార కాకలినిషాదములు రాగఛాయా స్వరములు. సర్వస్వర గమక వరికరాగము ధా ని - ధ గ - ని గ రి గ - ని రి ని ధ - మ ధ మ గా - ధ ని రి ని ధ - గ ని ధ మ గ. మొదలగు వక్రప్రయోగములు రాగరంజకములు. మరియు గ ద - గ ని - ని గ - ధ రి - ధ గ మొదలగు దాటు స్వర ప్రయోగము కలది యీ రాగము విశేషముగ స్ఫురించుచున్నది. ప్రతి మధ్యమము ముఖ్యమైన జీవస్వరమైనను ప్రతి మధ్యమ ప్రయోగము లేకనే యీ రాగము ని గ రి ని ధ - ని రి గ రి ని గ రి గ - ని రి ని ధ - ధ రి ని ప [illegible] అను [illegible] ప్రయోగముల వల్ల స్ఫురింపజేయవచ్చును. [illegible] పలుకు కాకలి నిషాదమున కన్న యీ రాగమునందు [illegible] కాకలి [illegible] శ్రుతి తక్కువగాను పలుకుచున్నది. పగలు 12 గం. మొదలు రాత్రియంత్రము 3 గం. వరకు పాడదగినది.

[illegible]

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
౧. [illegible] - [illegible] - [illegible] గా	, - ని ధ మ	ప మ గా - [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] - [illegible] గా [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	గా - మ ప	, ప ధ ని
[illegible]	- మ హా	అ త్రి పు ర
౨. ప ని ప ధ - [illegible] ధా - ప మ గా	. స ధ మ	ప ధ ప మ - గ .
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] - ప ధ ని	ని ధ ధ ప - ప మ ధ ప	ప మ గ రి - [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
, , ప మ పా ధ ప	ప మ గా - మ ప ధా	, - ప ధ ని ॥ సా ,
[illegible]	[illegible]	అ - త్రి పు ర ॥ [illegible]
[illegible] - ప	సా ని ధ - ని ప	ని [illegible] ద ని
[illegible]	[illegible]	[illegible]

ని స ధ ప
[illegible]

మ - ప ధ ని ॥ సా , ॥
[illegible] - [illegible] । [illegible] ॥

స ధ స మ - గ రి
[illegible]

రి స ని ధా - సా
[illegible]

ప మ గా - రి
[illegible] - [illegible]

ని ధ ప మ - గ రి సా
అ అ అ అ - [illegible] అ

ని స రి స
[illegible]

ప ప [illegible] ప
[illegible]

రి ప ని ప
[illegible]

ప ధ - ప మ గా
[illegible] - [illegible]

స ని ప మ
[illegible]

మ ప ధ ని
[illegible]

సా - ప ని ధా
[illegible] - [illegible] అ అ

గ మ ప ధ
[illegible] అ అ అ

గ రి - సా
[illegible] - [illegible]

ప ని - సా
[illegible] - [illegible]

ని ని - ధా ని - రి [illegible] స రి - ప మ గా
[illegible]

రి [illegible] - ధ ని ధ [illegible]
[illegible]

ప ప [illegible] , ప మ గా మ
[illegible]

స ని స రి - గా మ ప
[illegible]

గ మ మ ప - ధ ని , ధ ప
[illegible]

స ని ధా ని స - ని స రి గ మ
స అ అ అ [illegible] - [illegible]

ని ధ మ - గ రి స - ధ మ
[illegible]

గా మ ప ధ ప - ధ ని
[illegible]

నిసనిదనిస - రిని | సరి - సని | ధ ని సా
ర ం ం ం మని - సుర | కులు - రత | య స గా
ధ రి సి - పని ధా రి సా | పగ - గ ప | మ - ప ధ ని ॥ సా , ॥
గొంచు కుతు హల్ర రా | ర ప్రు - ముతు | ద్రా - త్రిపు ॥ సుం ॥

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

115. కళ్యాణిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి]

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ నిను వినా గతి గాన జగాన - వనజలోచని ధర్మసంవర్ధని కామసంవర్ధని ॥నిను॥

అ॥ వినుతి పాలిని నిరతముచు వేరిని నరా నిన్నే శరణంటిని ముదముని వినుమని నిను వేడ్కొంటిని వనరుహాభవ దనుజారి సన్నుతపద ॥నిను॥

చ॥ పదపంకజముల నమ్మితి ఆపద తొల్లను దీర్తువని మదిలో దలచి నిన్ను నెరనమ్మితి మరాళగమన రాజపురాధిపతి - ఇల లోపల పుణ్యాత్ముల వలె లేదా వరదా-పతితులపై వలజలదా-సంతత వినుత కుమారుని కభిమానిని నీవేగదా ॥నిన్ను॥

రాగలక్షణము :— 114-వ కృతియందున్నది.

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ గ మ ప ధా . ని ధ	సా ని - స ని	గా - గ రి ॥	గ మ ప ధా , ప ని	ధ ప మ - ప మ	గా - మ రి
ని ను వి నా , గ తి	గా న - జ గ	గా - జ న	ని ను వి నా . గ తి	గా న ద - జ గ	గా - న వ

స స ని ధా ని - ప ని । ధ ప మ - గ । ధ మ గ రి ॥ రిరిస - రి రి - గా । ని స ని ద ప - మ । ప మ గా రి స
[illegible]

పా ని గ రి , - ధ ని ప ని । ధ ప - పా । , మ గ . . స ॥
[illegible]

ప ని ధ పా , ని ధ । ప - ప మ ధ । ప మ - గ మ ॥ పా ,,,, ధ ని । ధా ,, । మ ప - ధ ని
[illegible]

స ని ధ పా . ని ధ । ప - ప మ ధ । ప మ - గ మ ॥ పా మ ప - ధా ధ ని । స ని । ధ ప ధ స
[illegible]

స ని ధ - ప ధ స - ని ధ । ప - పా మ ప ని ధ పా । ప మ గ రి ॥ గ మ ప ధ - ధ ప ధా ని - ప ని । ధ ని స స
[illegible]

ని ధ ప ప స స - పా స గ । స ప గ ని । ధ ప ధ ని ॥ ధ స ని ధ ప ధ - స ని ॥ ధ ప మ - గ మా . . ప
[illegible]

ధ మ గ రి - ధ మ గ । రి - మ గా , రి ప రి । గా . . . - స రి । గ మ ప ధ । పా ,,
[illegible]

మ గ రి గా - గ రి గ । మ పా - ద । ని స స స ॥ , ని ద స - ద పా మ । గ రి ప ధ । [illegible]
[illegible]

చ॥ ప ద పా , , - స ని । ధ ప పా । మ గ రీ - గ రి ॥ స రి సా , , - గ రి । గా మ ప । దా ,,
ప చ పం , , - క జ । ముల న । మ్మి ఇ తి - అ ఆ ॥ ప ద లె , , - ల్ల ను । దీ ర్తు ప । నీ శ॥
ని ద స̇ ని - రి̇ రి̇ స̇ రి̇ । గ̇ - రి̇ స̇ ని । ధ ప ధ ని ॥ ధ రి ని ధ - ప మ గ ద । ప మ - ప గ । , రి - స రి
మది లో ఓ - ఓ న ద ల । చి - వి ఇన్ను । గొలి చి తి ॥ మరా అ శ - గ మ న రా । ఆ వె - పు రా । , రి - స తి

ఇలలోపల కరుణానిధి నీవలె గలదా - వరదా - నతకలుషానలజలదా - సంతత వినుతకుమారుని కధీమానివి నీవేగదా ॥నిను॥
,, (అను పల్లవివలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చధ-కాని

116. కళ్యాణిరాగము - అదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ వల్లవి గోపాలయ్యగారికృతి]

ప॥ నీదు చరణపంకజములె గతియని - నెఱనమ్మియున్న నను బ్రోవవమ్మా - అంబా । ॥నీదు॥

అ॥ ఆది కారిణీ పురాణీ అఖిలాండజనని - ఆనత గీర్వాణి నాదబిందు కళాతీతమగు నానందవల్లి సతజన కల్పవల్లి ॥నీదు॥

చ॥ రాజరాజేశ్వరి త్రిపుర భైరవి మహాకాళి మధుకరవేణీ - ఈ జగాన నీదు సరివేల్పుల నే నెందు గానసమ్మా -
ఓ జగజ్జననీ మనోన్మణీ - ఓంకారరూపిణి కళ్యాణి - తేజరిల్లుచును - వెలయు నీ మూర్తిని - దినదినమును - మదిని
దలచి గొలిచి ॥నీదు॥

రాగలక్షణము :— 114 వ - కృతిలోనున్నది.

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము । లఘువు ౦ ద్రుతము ౦ ద్రుతము

చ॥ ద ని సా ని - ధ ప మ గా । ని ధ ప మ । గ రి స ని ॥ స రి రి స సా , స రి రి । సా ని ద - పా - మగ రి స॥
నీ ఇ ఈ దు - చ ర ణ పం । క జ ము లె । గ తి యని ॥ నె ర న ం ం , మ్మియున్న । నన్ను డ - బ్రో - వ-వ ఆ॥
సా రి గ రీ , , గ మ ధ ని । రీ - ని ధ ప మ । రీ - సా ॥ ద ని సా ని ॥
మ్మాఅఅ అ , , అ అ అ అ - అ - అ ం ం ం । బా - అ ॥ నీ ఇ ఈ దు ॥

అ॥ స ని సా ని - ధా ప ప మ । ప మా ద । , , - గమ ॥ పా ద - నిసస - సరిగరి । నిదపాదా । , నీ స
ఆ ఆ అ ది - కా ఆ ర ణి । పు రా ణీ । ఈ - అ ఖి ॥ లాండ - జనని - అఅఅఅ । నలత గీ । ఇర్వాణి॥
సా ని రి రి స - గ రి । , సా ని - । ధ ప ధ ని ॥ సా ని ద ప మ - గ ప । ప ప మ - గ - మ ప ధ ని ॥ధనిసాని॥
నా ద బిం దు - క ళా । , అ తీత - । మగు న అ ॥ నం ద వ అ ల్లి - న త । జ న క - అ - ల్ప వ అ ల్లి ॥నిఇఈడు॥

చ॥ పా ప పా ప మ ప । పా - ద ని ధ ప మా । మా ప మ - గ రి ॥ రి సా రీ రి గ మ । ప ప ప మ । గ గ రి రి॥
రా జ రా జే ఏ శ్వ । రి - త్రిఇ పు ఉ ర । భై ఇ ఇ - ర వి ॥ మహా రా జ్ఞి మ ఘ । వ వ వె ఎ । , ఎ ఎ ణీ॥
గా మ పా మ గా । మ ప ప గ । , గ రీ ॥ రి ని స - రీ రి - ద మ । గ గ స ని । రీ సా ॥
ఈ ఇ గా న నీ । దు న రి వె । ఎల్చుం ॥ నే ఎ ఎ - నెందు- గా అ । అ వ వ అ । మ్మా॥

ఓ జగజ్జనని మనోన్మణి - ఓంకారరూపిణి - తేటవెల్లుచును, వెలయు నీ మూర్తిని - మనమునను - మదిని ఉంచి గొలచి. (అను పల్లవిపై పాడునది.)

చిధి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

117. కల్యాణిరాగము - చాపుతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నిధి చాల సుఖమా రాముని సన్నిధిసేవ సుఖమా నిజముగ బల్కు మనసా ॥నిధి॥

అ॥ దధి నవనీత క్షీరములు రుచియో దాశరథి ధ్యాన భజన సుధారసము రుచియో ॥నిధి॥

చ॥ దమశమమను గంగాస్నానము సుఖమా కర్దమ దుర్విషయకూప స్నానము సుఖమా - మమతబంధనయుత నరస్తుతి సుఖమా సుమతి త్యాగరాజనుతుని కీర్తన సుఖమా ॥నిధి॥

రాగలక్షణము :— 114 వ కృతిలో నున్నది.

ప॥ , - స̇ ని - దా ప మ
, - ని ధి - చా అ అ

పా , , , - గ మ
మా అ అ అ - గ అ

ని - స̇ ని దా - పా మ గ
• - ని ఇ ధి - చా అ ల

స గీ సా - గ మ
ము అ అ - ర అ

స̇ - ని ద పా - గ ద
• - ని ధి చా - [illegible]

గ రీ - స ని̣ ధ̣ ని̣
ల అ - సుఊ ఖ అ

ప పా - గ మ ప ద
ము ని - స ం ం ం

మ గ రీ - స ని̣ ధ̣ ని̣
ల అ ఆ - సుఊ ఖ అ

ప పా - మ ప ద ని
ము నీ - స ం ం ం

మ గ రి - స ని̣ గ రి
ర అ అ - సుఊ ఖ అ

ని ధ - ని ధ ప - మ ప . ద ని | స ని |
ము గ - బ ల్కు - మ న . స ౦ | ని ధి |

ప ధ ని - ధా ప మ గా
ని ఇ ఈ - ఈ ధి ఇ ఈ

సా , , , - ప ధ
చా ఆఆ ఆ - ఆ ఆ

మ సా - ప మ గా
ని ఈ - ఇ ఇ ధి

సా , - స ని ప ద
చా ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ

స ని దా పా ప మ గా
ని ఇ ఈ ఈ ధి ఇ ఈ

సా , సా - స ని
చా ఆ ఆ - ల అ

ని దా - ప ద ని సం
సు ఖ - మా ఆ ఆ మా

గా , , , - రి స
మా , , , - ని ం

అ॥ , - స స సా స ని దా
, - ద ధి నా వ అ అ

, - మ ప ద ని - ని
క్షీ - ర ము లు రు - చో

ని - స స - సా స ని దా
ఓ - ద ధి - నా వ ఆ త

, - మ ప - దా , - ని
క్షీ - రము - లూ రు - చో

ని - స ని - ప ద ని సం
ఓ - దా శ - ర ఆ థి ఆ

, - గ మ ప దా - ని
ధ్యా - న భ జ న - సు

స ని - ని - సా
ధా - ర - సా

సా , - ని ద ప మ
ధాఅ - ర స ములు
శ॥ , - ని ద - ప మ గా
, - ద మ - శ అ మ
, - ని స రీ గా
అ- స్న ఆస ము
, - మ ప ని ద పా
అ- శ అ ర్ద అ ము
, - పా పా మ గ
అ- రూ పా స్న అ
, - స స సా స ని ధా
అ - మ మ ర ఖ ం ం
, - మ ప ద ప ద ని
అ- న ర స్తు ఉ తి ఇ
గ రీ - రి గ రి స
మతీ - త్యఅగ అ
స నీ - ద ప మా
ని శ్రీ - ర్త అ నా

పా ప మ గా - గ మ ప ద । ని ॥సని॥
రు చో ఒ ఓ - మ న స అ । అ నిధి॥
మ గ రీ సా - స ని ధా
మ అ నూగం - గ అ అ
గ మా - ప మ పా
సు ఖా - మ అ అ
ప ద నీ - స ని ద ప
దు ఉఊ - ర్వ్యపయ అ
రి రీ - ని ద ప మ గ రి సా
నము- సుతు ఖ అ అ అ మా
ప ద నీ - దా ప మ గా
ధ అ నా -యూత అ అ
స నీ సా - నీ
సుఖామా- సు
సా , - స ని ద ని
రా అ - జ అ ను తు
ప మ గా - గ మ ప ద । ని ॥సని॥
సు ఉ ఖా - మ అ అ అ । అ ॥నిధి॥

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

118. కల్యాణిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి]

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ బిరాన వరాలిచ్చి బ్రోవుము నిను నెరనమ్మితి ॥బిరాన॥

అ॥ పురారి మనోహారిణీ - శ్రీ కామాక్షీ ॥బిరా॥

చ॥ తామసంబు సేయక నీవు - [illegible] గావా - [illegible] ॥బిరా॥

(2) కామితార్థదాయకి [illegible] - వరకల్పక లతికా పురాణి [illegible] ॥బిరా॥

(3) శ్యామకృష్ణసోదరి గౌరి - [illegible] గిరిజా - [illegible] ॥బిరా॥

రాగలక్షణము :— 114 వ - కృతి [illegible].

ప॥ ని ధ స - రి రి ॥ గా మ - పా పా ప మ ॥ గ మ ధ పా మ ॥ [illegible] ॥ (1)

బిరా న - వరా ॥ లి చ్చి - బ్రో ౽ వు ము ॥ ని ను నె [illegible] ॥ [illegible] మ్మి తి ॥

ని ధ స - రి గ ॥ గా మ - పా [illegible] ॥ [illegible] ॥ (2)

బిరా న - వరా ॥ లి చ్చి - బ్రో ౽ వు ము ॥ [illegible] ॥

ని ధ స - రి [illegible] ॥ గా మ - పా పా ప మ । [illegible] ॥ (3)

బిరా న - వరా ॥ లి చ్చి - బ్రో ౽ వు ము । [illegible] మ్మి తి [illegible] ॥

అ॥ ప పా - [illegible] ॥

పు రా - [illegible] । శ్రీ [illegible] ॥

[illegible] । గా ప ము ద ద । ప ప ధా ప ప । ధ ప ప ప సా ।
నా మ ము నం ము । సే యు । రి తి । । సు ణా ప ధి । గా అ అ వా ।

సా రి గ రి । ప ద ద ధ ని । ధా ప - ద ప మ ॥ గ ద మ గ రి స ॥ గ రి ॥
నా ర [illegible] । ము ఖ ము । [illegible] । ఏ [illegible] - ని [illegible] ॥ [illegible] ॥ నీ [illegible] ॥

(ఇతర చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-శాని 119. సారంగరాగము - ఝంపెతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజుగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. సనిధపమరిగమరిస

ప॥ నీవాడనే గాన - నిఖిలలోక నిదాన - నిమిష మోర్వగలనా ॥ నీ ॥

అ॥ దేవాది దేవ భూదేవ వరపక్షరా - దేవాత్మ సాధుజన జీవన సనాతన ॥ నీ ॥

చ॥ సత్యంబు నిత్యంబు - సమరమున శౌర్యంబు - అత్యంత సంతోష మపరిమిత ఫలము నిత్యోత్సవంబు గల - నీకు నిజ
దాసుడను తథ్యంబు బల్కు - శ్రీ త్యాగరాజార్చిత ॥ నీ ॥

రాగలక్షణము :— 65-వ మేళకర్త మేచకల్యాణి జన్యము. మరియు 29-వ మేళములైన ప్రతి మధ్యమ. శుద్ధ మధ్యమ ర్తలయందు జన్యమని చెప్పుటయే యుక్తమని తోచుచున్నది. వక్ర సంపూర్ణ రక్తి రాగము. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ, చతుశ్శ్రుతి ధైవత, అంతర గాంధారములున్నూ ఉభయ మధ్యమములున్నూ రాగచ్ఛాయా స్వరములు. పమగమరిస - పమరీస - మరిస - గమరిస - గమరి - అను ప్రయోగములలో శుద్ధ మధ్యమమే రాగచ్ఛాయా స్వరముగ బలుకును. ప మ రీ - రి గ మ రి స - స ధా ప మ - మ ప ధ ని స మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఈ రాగము మంద్రస్థాయి నిషాదమునుండి తారస్థాయి గాంధారము వరకు మాత్రమే విస్తరింప యోగ్యమని పూర్వులచే చెప్పబడి యున్నది. పగలు 9 గంటలు మొదలు 12 గంటలవరకు పాడదగినది. మరియు ఎల్లప్పుడు పాడదగినదని కొందరి మతము.

ప॥ సా ṡ ని దా పా । ప మ - ప ప ప | ధ ని సా - స ని ని ద పా । మ గ మా - ప ప ప
ని పాఅఅద । [illegible] ఎ - గ అ అ | ని ఇ ఈ - వాఅఅఅద । వ ఎ ఏ - గాఅ అ

ధ ని స రి - ని స దా పా । మ గ గా - మ ప దా పా | మ ప ద - స ని దా । ప మ రి - గ మ రి సా
ని ఇ ఇ ఇ - వాఅ అ ద । వ ఎ ఏ - గాఅ అ ద | ని ధిం - లాఒ ఓ । [illegible] అ [illegible] - ద అ అ అ

రి గ మ ప పా । ద ని స ధ ప | ప ద ప మ - రి గ మ రి । సా , , , ॥ సా ॥
ని మిన అ రా । ర్వ అ గ అ అ | గ అ అ అ - వాఅ అ అ । అ , , , ॥ ని ॥

అ॥ సా సా స । సా ని సా
దే వా వి । దే వ ధూ
సా సా స । సా ని సా
దే వా వి । దే వ ధూ
సా ధ ని స । ని స ని ధ ప
[illegible] వ అ [illegible] । స అ ధు అ [illegible]

చ॥ సా సా స । సా ద ద సా దా
స ర్వం౦ము । రి ర్వ ం ం ము
ప ని - ని స రి సా । ని స - ప ని దా పా
అ అ - ర్వం౦ [illegible] । స [illegible] - [illegible]

సా రి స ని । దా ని - ని ద పా
దే వ వ ర । వ [illegible] - ర అ అ
స రి - గ రి రి స స ని । ని ద ని - ధ ప పా
వ ఎ - వ అ వ అ వ అ । వ అ [illegible] - ర అ అ
రి గ మా - రి స - స । రి గ మ ప - ధ ని స ని ధ ని ॥ సా ॥
[illegible] - వ వ - వ । వ అ అ అ - గ అ అ అ అ అ ॥ ని ॥

సా , ద , ప । ప ని ధా - ప మ ప
గ [illegible] , , । [illegible] - ర్వం౦ము
మ ప మ , గ । మ రి సా ,
మ ప రి మ రి । [illegible] మూ ,

పా పా ప । సా రిసని
ఐ శ్వర్య । ంబుగ ల
, ప - దని సా సా । నిస దా - ప - ధని
స త- ధ్యాం ం బు । బ అ అ -ట్ల- క్రి ఇ

నిసరిస - నిస । దా పమ ప
ని ఇ ఈ శు - ని జ । దా సు డ వు
సా , రి ని ధ ప । మా ప ధ ని ॥ సా ॥
త్యా, అ గ ర అ । జా ను ఇ త ॥ భ ॥

ఖరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కై ని 120. సురటరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ ప మ రి స

ప॥ భజనపరుల కేల దండ - పాణిభయము ? మనసా । రామ ॥ భజ ॥

అ॥ అజరుద్ర సురేశులు కా - స్థాన కింకరులగా రాము ॥ భజ ॥

చ॥ అండకోట్ల నిండిన కో - దండపాణి ముఖమును హృ - త్పుండరీకమున జూచి - పూజసల్పుచు, నిండుప్రేమతో, గరంగు నిష్కాములకు వరదే - దండపాణి దాసుడైన త్యాగరాజు సేయు రామ ॥ భ ॥

రాగలక్షణము :— 77 - వ కృతియందున్నది.

ప॥ 1. స ని ధ - ప మ గ । రి మ రి మ - రి స స । , - రీ మా - ప మ ప । ని ధ పా - రి మ ప ని
భ జ న - ప రు ల । కె ఎ ఎ ల - దం డ । అ - పా ణి - భ యము । మ న సా - ర అ అ మ

2. స స స - రి స ని ధ పా । మ గ ప మ రీ - రి మ రీ సా । , రీ మా - ప మ ప । మ ప ని ధ పా - ని ధ ప ని
భ జ న - ప అ రు ఉ ల । కె ఎ ఎ ఎ ల - దం ం ం డ । , పా ణి - భ యము । మ అ న అ సా - ర అ అ మ

౩. సని రీ సా - సనినిధపా । మగపమరి - రిమరీసా । సరిమరిమా - రిమపమపా । మపనిసా నిధపని
ధ అ జ న - ప అ ద యు ళ లా । క ఎ ఎ ఎ అ - ద ం ం డ । ప అ అ అ ణి - ధ అ య అ మా । మ అ న సా - ర అ అ ము

౪. డిటో । డిటో । సరిమరి - రిమ - పమ - మపనిధ । పనిసరి - సా - నిధపని
డిటో । డిటో । ప అ అ అ - ణి ఇ - ధ అ - య అ ము ఉ । మ అ న అ సా - ర అ అ ము

౫. డిటో । డిటో । నిసరిమరిస - రిమపనిసా । సరిమరిసా - నిధపని । సని ॥
డిటో । డిటో । ప అ అ అ ణి ఇ - ధ అ య అ మా । మ అ న అ సా - ర అ అ ము । ధ [illegible] ॥

అ॥ పపనిసని । నిసరీ సనిసా । సరిరిమరి - సారిస । రిసనిధ - పనిసా - నిధపని । సని ॥
అ వయాభ్రకు । ర ఎ ఏ - కుం ౦ కా । స్ఫు అ అ అ న - కాఒ ఒ । సం ౦ ౦ ౦ - గ ఎ ఏ - ర అ అ ము । ధ [illegible] ॥

చ॥ , - రిమపామ । మగపా - మగరీ । , రిమరీ - రిమరీసా । రిమరిమపా
అ - అందరౌ ప్లు । ని ం ం - డిన రౌ । ఓ దం ౦ ద - న అ అ ణీ । ముఖము న హ్వా

, - రిమపనిధ । పమ । మగపమరిస - । నిసరి - పమపారి । గిసా , ,
ఉ - ర్భుందరి ఇ ర । యు న - ా ఉ ఉ ఉ చి ఇ - । పృథు ఇ - స అ అ బ్బ । చూచు ఉ ఉ

, - నిధపామ । రిమప - పామ । రిమపానిప । నిని - సని - సా
ఉ - వింతు ప్రేమ । తో ఓ గ - రం గు । ని జ భా గ్యము । ఆ కు - ర - ౖ

, - నిసరిమరి । సరిస - సనిధాపా । నిసరిగరిస - నిసనిధ -- । పనిధపపా - పమ - , మపని । సని ॥
వి - కంటివ అ ణి । ద అ ఉ - డై ఇ ఉ ఉ । త్యా అ అ అ గ అ - గ అ అ అ -- । రాఎఎఎయా - గ అ - అ అ అ ము । ధ ॥

1. రాగమాలిక

[శ్రీ సీతారామారావుగారి కీర్తన]

1. కల్యాణి :— నిత్యకల్యాణి నిగమాంత సంచారిణి అత్యానందాభిరామ అమరసేవిత త్రిపురసుందరి.
2. శంకరాభరణము :— కరుణాకరి శంకరి కాత్యాయని కౌమారి - శరణాగతరక్షక శ్రీ శంకరాభరణవేణి
3. తోడి :— పరమప్రీతి తోడితెచ్చి పాలింపు జాలమేలే - పరితాపములెల్ల యిపుడు పరిహరింపుము పతితపావని.
4. కాంభోజి :— గంభీరభాషిణి గరళకంఠునిరాణి · కాంభోజాధిపతులు కాంక్షతో కొనియాడుచున్నారు.
5. నాయకి :— దిక్కెవ్వరు నీకుగాక దీనదయాపరియంబ - మక్కువతో బ్రోచే శ్రీ మంగళనాయకి.
6. భైరవి :— మధుకైటభ భంజని యంబ మరాళగమన భైరవి - మధురాపురవాసిని మహేశ్వరి మీనాక్షి.
7. మోహన :— ఆదిశక్తి శంకరి అఖిలాండేశ్వరి నీదు పాదసన్నుత - భక్తపోషిణి - పార్వతి ముద్దుమోహనాంగి.
8. భూపాలము :— పాండ్యభూపాలపుత్రి పర్వతరాజకుమారి - తాండవేశ్వరి రక్షదాత సీతారామపావని.

రాగలక్షణములు :— (1) 114 వ - కృతి (2) 86 వ - కృతి (3) 5 వ - కృతి (4) 65 వ - కృతి (5) నాయకిరాగలక్షణము :— ఇది 22 వ, మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము. వక్ర సంపూర్ణ, దేశీయ, భాషాంగరాగము. సాధారణ గాంధార, కైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు నిషాదము వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. (6) 27 వ-కృతి (7) 82 వ - కృతియందున్నది. (8) భూపాలరాగము :— 8 - వ మేళకర్త హనుమత్తోడిరాగజన్యము. ఉపాంగ ఔడవ రక్తిరాగము. మధ్యమ నిషాదములు వర్జ్యములు. ప్రాతఃకాలమున పాడదగినది. దీనికి గల సాధారణ గాంధారమును అంతర గాంధారముగా ఈ కాలమున పాడుచున్నారు. సాధారణ గాంధారముతో పాడుటే సాంప్రదాయము.

65-వ మేళకర్త
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

1. కల్యాణిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

సా , , ప ని ధా - ప ధ ని | ధ పా మ - గా గా రి సా , , , ధ స రి , , గ - స రి | గ మ ప మ గా - మ పా ధ ని
నీ ఇ ఇ త్యా అ అ - శ అ అ | ల్యా అ అ - అ అ అ ణీ | ఇ ఇ ని గమాం ం ం - ం తా | స ం ం ం ం - ద అ రి ణీ

సా , , నీ స ని ధా - ప ధ నీ స ని | ధ పా మ ప మ గా - రి సా , , , ధ స రి , , గ - స రి | గ మ పా ధ ప మ గ - మ పా ధ ని
నీ ఇ ఇ త్యా అ అ అ - శ అ అ అ అ | ల్యా అ అ అ అ అ - అ ణీ | ఇ ఇ ని గమాం ం ం - ం తా స ం ం ం ం ం ం - ద అ రి ణీ

,, - ని స - రీ , , - స రి గ మ | గ రి స ని ధ ప - దా ని సా | స రి గ గ రి స - ని స రి రి స స | ధ ని స ని ధ ప - మ గ మ ప ధ ని
అ అ - త్యా అ అ - వ ం ం ం | ద అ అ అ ళి - రా అ మా | అ అ అ ము అర - [illegible] || [illegible]

ము|| సా , నిధమ - పా , మగరి | పా , రి గ మ - ని రి గ మ ధ ని | సరీగరిసనిసారిసని | ధనిధపమగమాపధని | సరిసానిధనిధపామ |
గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ||

29-వ మేళకర్త
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

2. శంకరాభరణము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

,, - గమపా , , - ధాపా | , , - మాపా - పనిధాపా | , , గమపా , , పా - పాధప | మా - మాపా - సారీస - నిధపా
[illegible]

,, - గ మ పా ధ ప మ గ - ప మ గా | రి , గ మ స మ రి దా - పపా | ,, గమపధని - సాసా | రిసనిధ - మ ప ధ ని సా ,,
[illegible]

సా , , సా - స ని ధా పా | మ ద ప మ గా - మ గ మ ప ధ ని ||
[illegible]

ము॥ సా , , , , రిసా ని । ధా ని ధా , , పా మా । ధా పా , , ధాపామా । రిగామాపాధాని । సా , రి ని స - ధా , ని స ధ ॥
సా , స గ మ - రి గ మ గ ధ ని । స రి స సా ని - ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

---

8 మేళకర్త
శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

8. తోడిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ధ ని సా - స ని ధా పా । ప మ ధ ప ప మ - గా రి సా । , , స రి స రి గా , , మా । ధ ని దా మా - ధ ని సా సా
ప ర మ - ప్రి య ము డి । లో ఒ ఒ ఒ ది క - న అన్నా । ,, ప అఅ ఖ రిం ం ం ప । జ అ ఆ ల - ను ఎ .

ప॥ ధనిసా - సారిసనిధపమ । గమాపాధపమగ - పమగరిసా । డిటో డిటో
పరమ - ప్రిఇఇఇఇయుడి । లోఒఒఒఒదిక - నఅఅఅన్నా । డిటో డిటో

అ॥ - రి స గా , , రి సా । స ని రి స ధా - ధా ని సా । ,, రి ప రి గ మ గ రి సా । స ని సా రి స ని ధ - ధా ని సా
వ రి తా అ అప ము । లె ఎ ఎ ఎ ల్ల - యి వ్రు ను । ,, వ రి త అ అ అ వ ము । లె ఎ ఏ ఎ ఎ ల్లఅ - యి వ్రు ను
చ॥ స ని - స ని దా - ని ధ మా । గా మా మా - గ మా ధ ని ॥
స అ రి - హా అ రిం - పు ము । వ రి స - ను ను స ని ॥

ము॥ సా . రి ని ధ - ని ధ మ గ రి ని । సా , రి గ మ - ధ రి గ మ ధ ని । స రి గ సా ని ధ గ గ ధ మ గ ।
సా ధమ గ రి ని స రి గ మ ధ ని స । స సా ని - ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ।

28 మేళకర్త జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

4. కాంభోజిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

,, - ప ధ సా , ని ని ధా । ధా పా ధా - రి స ని ధ పా । ,, ప ధ సా రి గ రీ సా - ని ధా । ధా పా ధా - సా రి స ని ధ పా

,, - క ౦ భీ ఇ ఇ ఈ రా । భా అ పి - ణి ఇ ఇ ఇ ఈ । ,, క ౦ భీ ఇ ఇ ఈ ఈ - ఈ ౦ । భా అ పి - ణీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ

ని ధ పా - ధ ప మ గ - పా ధా । స ని ప ధ - సా ,, సా ,, । ,, ప ధ - స రి గా - మ గ గ రి । స ధ రి స - ధా పా ధా , ,

క అ ర - [illegible] ౦ ౦ ౦ - కు ని । ర అ అ అ - అ అ ణి ఇ ఇ । ,, క ౦ - భో జ ఓ - జ అ అ అ । ధ ఇ వ అ - [illegible]

ధ ధ గ రి సా - సా రి స ని - ధ పా । ప ధా మ గా - మ గా పా ధ ॥

క ౦ ౦ ౦ తా - తో ఒ ఒ ఒ - తో ని । య అ మ మా - చు తా న్నార ॥

చ॥ పా , , , , ని ధా పా ధా పా , , మా గా మా । పా , , , , మా గా రి । పా రి గా మా , పా ధ । సా , రి గ మ గ రి - స ని ధ ప
ధా రి స ని ధ ప మ గ మ ప ధ । స రి స సా ని - ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

22-వ మేళకర్త జన్యము
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

5. నాయకిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ప సా
అ. స ని ధ ప మ రి గా రి స

,, - రి మ పా , , ధా పా । ధ రి సా - ని ప ధ ప - ధా పా । ,, రి మ పా ని స ధా - ధా పా । ధ రి సా ధా , స రి స - ధా పా

వి ఇ ద్యా అ అ ద్య య । వి ఇ తే - ఇ అ అ అ - గ త । ,, వి ఇ ద్యా అ అ వ - ద్య య । వి ఇ తే - ఇ అ అ అ అ - గ త

మ ప ధా పా పా - మా ప ధ ప ధ । ప మ రి మా - రి మ రి సా । ,, రి గ రి - రి మ రి మ । రి , , సా , , - ధ రి స ర

వి ఇ తే న క - యా అ అ అ అ । వ అ రి తే - యా ౦ ౦ వ । ,, మ స్తు క - తో ఒ ఒ ఒ । శ్రో ఒ తా చే అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ

మ స ధ స - ధా పా - మ ప ధ స । ధ స మ రి - గా , , రి సా ।

కా ౦ ౦ ౦ - గ [illegible] - న అ అ అ । అ అ అ అ - అ అ ము ॥

ము॥ స స స సా స - స ధ ని ని ధ ప - మ ధ ప మ గ రి - రి స రి మ ప ధ - । స ప మ రి గ గ రి స రి మ ప ధ ।
ని ని ధ ప మ ప ధ ప స ని స రి । స రి స సా ని ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

20-వ మేళకర్త
చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

6. భైరవిరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

,, ధ ని సా , , రీ సా । , , సా రీ - రి స ని ధ పా । ,, ధ ని సా , , రీ - రి గ రి । సా - సారీ - సా రి స ని - ధ పా
,, మధు కై ఇ ఇ ట భా । అఅ భం జ - ని ఇ యం బ । ,, మ ధు కై ఇ ఇ ట - భా అఅ । అ - భం జ - నీ ఇ ఇ ఇ - యం బ

,, ధ ని సా , , రి గ మా గరి । గరి - సా రీ సా రి స ని - ధ పా । ధ నిసాసా - సనిధాపా । గా , రి గా - మా , - ప దా
,, మధు కై ఇ ఇ ట అ భా అ అ । అఅ - భం జ ని ఇ ఇ ఇ - యంబా । మ అ అ అ - ర అ అ శ । గా అమి నీ - భై ఇ - ర వి

,, ధ ని సా , , రీసా । సా , ని - రి స ని - ధాపా । , , ధ ని సా - రిగమాపమగరి । సా , ని - సారిసని - దపా
,, మధు రా అఅపుర । వా అ అ - అ అ అ - వి ని । , , మ ధు రా - పురరాఅఅఅఅ । వా అఅ - అ అఅఅ - వి వి

ధ ని సా సా - స రి ని , ధ పా । మ ప మ గ రి స - రి గ మ ప ధ ని ॥
మ అ అ అ - హాఏఏ ఏశ్వ రి । ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - వ అ అ అ అ సీ ॥

ము॥ సా , రి స రి - ని ధ ప మ గ రి । సా , రి ధ స - రి గ మ ప ధ ని । సా రి గ రి స - ని రి ని ధ ప । మ ప గా రి స - రి గ మ ప ధ ని
సరిససాని - ధనిధపామ । గధమగరిస - రిగమపధని ॥

28-వ మేళకర్త. జన్యము
చరి - అంగ - ప - చధ

7. మోహనరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

,, స రి గా గా - గా , స । రీ - గా ధా పా ధ ,, । ,, స రి గా గా - గా ప ద - ప గ । రీ - గా దా పా ధ స ధా ,,
,, అ అ ద ళ - క్రీ ఇ ఇ । ఈ - ళం శ రీ ఈ ఇ ఇ । ,, అ అ ది ళ - క్రీ ఇ ఇ - ఇ ఇ । ఈ - ళం శ రీ ఇ ఇ ఈ ఇఇ
,, స గ పధసా - సధపా । గ గ ధ ప - గ స గ రి సా ,, । ,, సా ధా - సా , రీ గ - రీ సా । ధసరీసా - ధసాపదా
,, అ భి-లం ం ం - డొ ఎ ఏ । శ్వ అ ర ఇ - ని ఇ ఇ ఇ దూ ఊ ఊ । ,, సా దా - సా అ అ అ - ఘ్నత । ధ అ అ త్రా - పా ఓ ఏ ఈ
స ధ గ రి సా - ధ సా ధ పా । ధ ప గ రి సా - స రి గ ప ధ రి ॥
సా అ అ అ ర్వ - తి ఈ ఎ గ్దు । మొ ఒ ఒ హా - వం ం ం ం ం ని ॥

ఊ। సా , స ధ స - ధ స గ రి ప ధ । సా , ధ ధ స - రి గ రి గ ప ధ । స రి ధ స స ధ గ స రి గ స రి ।
ఁ ధ ధ ధ స రి గ స గ ధ స ధ । స రి స సా ని - ధ ని ధ పా ఱు । గ ధ ఱు గ రి స రి గ ఱు ప ధ గ ॥

---

8 మేళకర్త జన్యము
శురి. సాగ. ప. శుధ

8. భూపాలరాగము - రూపకతాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

,, గా గా - సా ,, ధా । సా ,, ధా - స ధ ధ స గా । ,, గా సా దా - స ద స ధ । గ గ ధ స - గ స గ రి సా ,,
,, సాంద్రా - ధూ ఊ ఊ ఊ । సా అ అ ల - ఘ ఊ ఊ ఊ ద్రి । ,, స ర్వ ర - ద అ అ అ । అ అ కుం - డు అ అ రీ ఇఇ
,, సా దా - స రి గా రీ । సా ,,,, - ధా సా ధా । ద ధ గ రి సా - రి స దా సా । ధ స గ రి సా - రి గా ప ధా
,, సాంద్రా - ఖ ఏ వ శ్వ । రి ఇఇ ఇఇ - రా అ ఉ । ద అ అ అ సా - శి ఇ ఈ రా । శ అ అ అ మా - శ అ శ రి

సా , ప ధ ప - గ ధ ప గ రి రి । సా , రి స రి - గ ప గ ధ ప ద ।

స̇ ధ ప గ ధ ప గ ప గ రి స ధ । ... ... భూపాలము.

గ రి గ రి గ ప గ ధ ప గ రి గ । ... ... మోహన.

మ గ ధ ని స̇ ని ధ ప మ గ రి స ... ... భైరవి.

రి మ ప ధ ని ని ధ ప మ రి గ రి ... ... నాయకి.

స రి గ మ ప ధ స̇ ని ధ ప ధ స̇ ... ... కాంభోజి.

రి̇ గ̇ రి̇ ని స̇ రి̇ ని ధ మ గ రి స ... ... గౌడి.

స మ గ రి స ని స రి గ మ రి గ ... ... శంకరాభరణము.

స మ ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ ని ... ... కల్యాణి.

స̇ రి̇ స̇ సా ని ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ ప ధ ని ॥

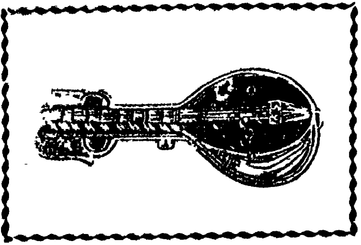

తరఙ్గము (రాగమాలిక)

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

భైరవిరాగము - రూపకతాళము

[శ్రీ నారాయణతీర్థ యతీంద్ర విరచితము]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :— 27 వ కృతియందున్నది,

ప॥ జయ జయ గోకులబాల । - జయ సకలాగమమూల । దయయా మాంగోపాల । శీఘ్రం పాలయబాల ॥ జయ ॥

అ॥ దేవదయా పరిభవితం - దీనధియా అపరాధం - శ్రీ వసుధాధిప - కృపయా - శీతలమివాధునిహి ॥ జయ ॥

చ॥ శ్రీకులశాలకదీపా - ధృత జగంతివిదీపా - విజ్ఞానతత్వరూపా - వేదాంతాగమగోపా ॥

2. జగదండకోటితతో - జగదుదరాంతరసుతనో - అగణిత సంజాతమనో - అపరిమితాశ్రితతోషనో ॥ జయ ॥

3. విరచయ మాం ఈశ్వరకరుణాం - విఘటయ మోహావరణం - కలితం మే భవశరణం సాధయమమసంసృతి తరణం ॥ జయ ॥

4. అతివిధి వాదకగీతం - కృతివర సా హరిచరితం - యతినారాయణ కథితం - యదుకుల భూషణ ముదితం ॥ జయ ॥

ప॥ ,, - ప ని సా సా సా , ని । ని ని సా ని ప ని ధా పా ॥ , , - 1
,, - జయ జ య గో , కు । లా బా ల ల ల ల లా ॥ లల

, , - ప ని సా ని , సా ,, । ని ని సా ని ప ని ధా పా ॥ , , - 2
లల - జయ జయ , గో ,, । కులా బా ల ల ల ల లా ॥ లల -

,, - ప ని సా ని ని గ ని । ని ని సా ని ప ని ధా పా ॥ , , - 3
,, - జయ జ య గోకుల । కులా బా ల ల ల ల లా ॥ లల -

,, - ధ ప సా రీ గా స రి గ రి । ని ని సా రి స ని ధా పా । ,, - 4
,, - జయ జ యా గో ఓ ఓ ఓ ఓ । కులా పా అ అ అ అ లా । అఅ-
,, - ధ ని సా సా సా , ని । ద ని సా రి స ని దా పా 5
,, - జయ జ య గో , ఓ । కుల పా అ అ అ అ లా
,, - ప మ ని దా పా ద ని ద ని । ద ని సా రి స ని దా పా 6
,, - జయ జ యా గో ఓ ఓ ఓ ఓ । కుల పా అ అ అ అ లా
,, - ప ని సా రీ గ మ గ రి - సా । రీ సా రి స ని దా - పా 7
,, - జయ జయా గో ఓ ఓ ఓ - కూ । లా పా అ అ అ అ - లా
,, - ద ని సా స ని దా పా । మా పా ప మ గా రీ సా । సా స ని రీ గ రిమాపమ । పాదప నీ సనిసారిస ।
,, - జయ కు ల అలా అ । గు రు ము ఊ ఊ లా అ । దాయఅయాఅ అమాఅం । గోఒఒ పాఅఅలాఅఅ।
,, - రి మ గ రి సా ,, స ని ద ప । మ గ రీ మా ప మ పా ద ప ॥ ద ని ॥
,, - ది ఇ ఇ ఇ వాం,, ప అ అ అ । ల అ యబా అ అ లా అ అ ॥ జయ ॥

అ॥ ,, - ప మ ని ద ని సా ద ని ద ని । దా నీ పా నీ ద పా , । పా ,, మా ధా పా ,, । పా పా ప మ ప ధ పా ,, ।
,, - దే ఎ వ అ ను షూ అ అ అ అ । చ రి త అ మి దం , । దీ ,, న ధి యా ,, । అ ప ర అ అ అ ధం ,, ।
,, - ధ ని సా సా సా ,, । నీ నీ ని రి నీ దా పా । ,, ద ని సా స ని దా పా । ప మ గ రి మా ప మ పా ధ ప ॥ ధ ని ॥
,, - శ్రీ ఇ వ సు ధా ,, । ధి ప కృ ఉ ప యా అ । ,, కే ఏ వా ల అ మి హా । దు ఉ ఉ ఉ ఊ ఉ ఉ నీ హి ఇ ॥ జయ ॥

చ॥ ధీ స రి గ రి స రి-నిసపధ । మప-మనిధప - మపమగరిస । నిసరిగసరి - నిసని-ధనిస । రిగమపధప - మపధనిసా ।
ధ ద ని స రీ - ధనిసరిగా । ని స రి గారి - గమగ రిసరి । గా , రీస - నీ , ధా ప । గా , రి స - గరిగ - మపధ ॥జయ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చథ-కాని

2. అఠాణా రాగము

ఆ. స రి మ ప ని ప స ని స
అ. స ని ధా ప మ ప గా రి స

రాగలక్షణము :— 95 వ కృతియందున్నది.

ప॥ నీ పా - ని సా ని దా ,, । పనిపా - నీ సరిసని - ద ద । పమ - పామప - మప గా ,, । రిమా-పని ద - ని ధధధ
తాతా - త్రేప ఎ రా ,, । వలరా - గ ఎఎఎఎ - హా ఎ । ఎ ఎ - తాళల - జాలగ ,, । తె ని -రితా ఇ - హా ఎఎఎ
పా - సాగాగా॥సా । స రి స రి - ని సధా - నినిసా । ,, స రి సా స ని దా దా । ప ని పా - ని రి స ని - ద ధ ప మ॥
వీ - ది కా అశ తా । కొఇర అ - మొంఓఓ - హా ఎఎ । ,, జె ఎ దా ౦ ౦ ౦ ర । గము అ - గ ఎ ఎ ఎ - హా ఎ ఎ ఎ॥

అ॥ పా,ద ధ ప - మ ధ ప - మ ప మ । గా, ౹రిస నిసరిమపని । పా,పాని - సరిస - నిసని । ధా , నిపని - సరిసనిసా ।
స రిగారి స - నిసరిసని - దరిస నిసని । ద ని ద - నిస రి । గా , రిస - ని, ధా ప । గా , రిప - గ రి గ - మపధ ॥అఠాణ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చథ-కైని

8. కాంభోజి రాగము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :— 65 వ కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - ధపధస - రిరిదా । దా ,, దాదా - నినిదా । పాదా - పాదాపా ,, । సనిదా - పసపస - మపగా ।
,, - [illegible] - [illegible] । [illegible] ,, [illegible] - [illegible] । [illegible] - గు దరాం ,, । [illegible] - [illegible] - [illegible] ।
,, - [illegible] - । రి స గ రి - రి స రి గా । రి గ రి సా ధా - ధ రి స । స నిధా - ప ధ రి స - స నిధమ
,, - [illegible] - । [illegible] - [illegible] । [illegible] మ - [illegible] । శ్రీ ఇర - ధ ఎ ఎ ఎ - [illegible]

చ. పధసా - [illegible] - నిధనిధ । మ ధ స్గా - పధగమ - గమగా ॥ సరిగసారి - ధసనిధపధ । సరిగమపధ మగపధసా ।
పధమ - గమగరి - సరిగ రి । గరిసనిధప - మగపధసరి । గా, ర్రీస - ని, ధాప । గా , ర్రీస-గరిగ-మపధ । జయ ॥

ధరి-అంగ-ప్రమ-వ-ధధ-కాని

4. కల్యాణిరాగము

ఆ సరిగమపధనిస
అ సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము :— 114 వ కృతియందున్నది.

ప. [illegible] ,, । ధ ధ సా - ని ని ధా - ని స రీ । స రి నీ - ని స ధా - ధ ప మ ప । గా., ధ ధ ప మ - గ ప మ రి ।
ని ర ర ము ఈ ,, । క్వ అ ర - క అ ము - డాం ౦ । ని ఇ ఘ - ట అ ము - మొఒ ఓ ఒ । హా., వ అ ర అ - ణ ౦ ౦ ౦ ।
,, స రి రీ గా - గరిసా । ని స రీ - సనిధా - నిసా । స రి నీ - ని స ధా - సనిధని । ధ ప పా - ధ ధ ప మ - గా మ్మరి ।
,, వ ర ర ఒం - మొఎవ । ధ అ వ - శఅ ర - ణం । వ అ అ - ధ అ హా - స ౦ ౦ ౦ । స్మృతి - త అ ర ‥ - ణ ౦ ౦ ।

చ. గా , మ్మగప - గధమ - గరిస । రీ , గ్గ రి స - నిసరిసనిస । ధా , న్నిసరి - గా. ప్పమప । ధా , న్నిసరి - గరిసనిసా ।
ధ ని స రి - గమగరి - నిరిగరి । నిగరి - నిరిని - ధమధనిస రి । గా. రీస - నీ, ధాప । గా , రీస - గరిగ - మ ప ధ । [illegible] ॥

ధరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

5. సురటరాగము

ఆ. సరిమపనిస
అ. సనిధపమగపమరిస

రాగలక్షణము :— 77 వ కృతియందున్నది.

ప. ,, రిమపారీసా ,, । నిదా - నిసనిదపా ,, । ,, రిమపాదా - నిసపధ । ప ధపమ - మగరిమ - రీ సా ।
,, ఇతి విధిరా ,, । పరి - త్రాణ ఇతం ,, । ,, కృతివ చ - నఅఅఅ । హా అఅ ఇ - చఅఅ ఇ - త ౦ ౦ ।

,, పపనిసరిగసా ,, । నీ దా - నిసనిధ - పా ,, । పనిసరిసని-నిసనిధనిస । నిదపా - రిమరిమ - పమపా ॥

,, యతినఅఅఅరా,,। యన - కఅధిఇ - రం ,, ।యఅదుఉకుఉ-లఅధఉఉఉ । పఅ న - ముఉడి ఇ - రం ం ం ॥

ది॥ సా , స్సనిధ - నిసనినిధప । మపమనిదని - పధపమరీ । మమరిసన్నిస - రిమరి - మపమ । నిదని - పదప - మపనినిసా ।

సరిమ - నిసరి - పనిసరి నిరి । సా, నిదప - మాపనిసరి । గా , రిస - నీ,ధాప। గా, రిస - గరిగ - మ ప ధ ॥ జయ ॥

---

1. దరువు

(వెంకటమఖి) రుద్రప్రియరాగము - ఆదితాళము

ఆరో. సా రి గ మ ప ధ ని ని సా [బాలస్వామి దీక్షితులవారి రచన] అవ. స ని ప మ గా రి సా

రాగలక్షణము :— ఈ రాగము వెంకటమఖి మేళకర్త నిర్ణయము ననుసరించి 22 వ మేళకర్త యగు శ్రీ రాగజన్యము. ఇందు అవరోహణములో వైకరికర్జ్యము షడ్జగ్రహము దేశీయ రాగము. ఆరోహణ అవరోహణములలో జంట నిషాదమును దీర్ఘ నిషాద. గాంధారములుగా. గనిపించుటచేత విశేషరంజకములు గలిగించు నిషాద, మధ్యమ, గాంధార, ఋషభములు జీవస్వర న్యాస స్వరములు. మూడువేళల పాడదగినది.

ప్రేలిత వాల్గకరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	• ద్రుతము
ప॥ ని ,, పా ,, పా ,, ని స ని	పా మా గా ,,	మా గా గి రి
శ్రీ ,, రా ,, మ ,, చం ద్ర	[illegible] ,,	[illegible]

౧ పా ని స ని ని గ మా పా ద ని , | ద ని పా స్ని ని ని ద | రి మ గ రి గ మ ప ద
నా రి క ం ం ం ద్యు డ అ అ , | చ్చ ఇ రి సా అ అ అ | అ అ అ అ అ అ అ మి
౨ పా రి స రి రి గ మా పా ద ని , | ద ని పా ప మ మ గ | గ రి రి ని పా ,,
నా రి క ం ం ం ద్యు డ అ అ , | చ్చ ఇ రి సా అ అ అ | అ అ అ అ మి ,,
అ॥ ని ,, ద ని పా మా రి గా మా | గ రి రీ సా మా | గా మా ,, మా
౧ శ్రీ ,, రా అ అ లి ర ం యు | మ యి డో న్న ము | హా రా ,, గా
౨ పా ద ని పా : ద ని పా మా రి గా మా | గ రి రీ సా మా | గా మా ,, మా
శ్రీ ఇ ఇ అ అ రా అ అ లి ర ం యు | మ యి డో న్న ము | హా రా ,, గా
ప ద ని స రి గ మా - గ రి ,, స | ని , ద ని పా మా | మ గ రి స రి గ మ ద
శ్రీ ఇ ఇ ఇ కం ం ం - ఇ కొ ,, ఇ | రి , ఎ క్కం ం ద్ర | చ ం ం ం ం ం ద్ర అ
చ॥ పా ,, పా పా ,, పా పా దా | ని ద ని పా మా | గా గ రి రి మా
అ ,, టు పా ,, టు రి త | రి గా అ అ స్త్రు | ము ల ం ం ం డు
స్ని ,, పా , , రి రి గ రి గ పా | పా ,, మా గా | మా ,, మా మా
అ ,, నం , , ద ము తి గ అ ప్ర | కం ,, గ మ | తే ,, పి తు
౧ పా ,, పా పా పా పా ,, ని ద | ని ,, పా గా | ని స ని పా ,,
రా ,, తి రు ద ఈ ,, యం తి | రా న్న ,, సి లా | భు తు ని లో ,,

ṡ శా ,, సా శా శా పా ,, ప ద | ని ,, పా దా | ని ని శా , , , ,
శా ,, తి రు వ రు ,, ఊ ఊ | స్వా ,, గు యూ | భుజ ని గ్రో ఒ ఒ ఒ
శా ,, ని సి ద ని పా ,, మా | రి , , , రీ పా | ని మా పా దా
రా ,, రుగ్రు ల్లాం ౦ ,, ద్ర | కి అ ర్ణా అ అ వ | రా అ అ ర
గు॥ ది , శా . ప ని శా ప మ గా మా | గా , రీ , ప మ | గ రీ ని పా పా
ధ స ధ రి స– రి గ గ మా మ–పద దని | ని ని ప మగ రిస | ధ పా , గమ పద
ని ఃస రి ది గ ని, ద ని , మ గా | గ – ని పా , గ రి | స ని ప మ గా రి
ధ స రి గ మ స ద ని – సరిగ–మగరిసరి | సపా ని ప మ గ రి | రి సరి గా మ ప ద॥

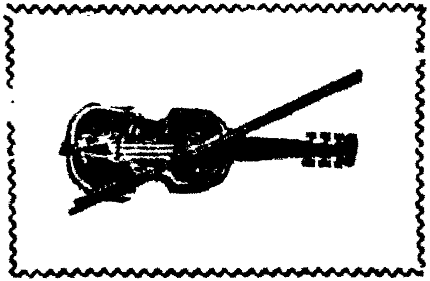

పదములు

రి-పాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని **1. ఆనందభైరవిరాగము-తిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము** ఆ సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిప

[శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులవారి విరచితము]

రాగలక్షణము :— 81 వ - కృతియందున్నది.

ప॥ మంచిదినము నేడే మహారాజా రమ్మనవే॥

అ॥ పొందు సేయ వేళాయె పొలతిరో నోమూలుదీర॥

చ॥ సుదతిరో అల వానిసామ్మే గాదా యీ మేను - పదిలి ఏమానో పదూచుకొనమంటుగా -
కదయుండి నిదువాడ సహజమూనటే యీ - కొరుమ వద్దనవె అకొరకు వేగ రప్పిన ॥మంచి॥

2. ఇందు వచ్చుటకు భేదపెంచకేల యీవేళ - ఇందువదనరో వాని వల్ల కాదటవె -
అందున్న సుందరిపలె యుందగ త్రైసే గానా - ఎందుకే వట్టిమాటు ఎవరు దండించేర ॥మంచి॥

3. మనసు టీపలె నానో ముచ్చట లాడవచ్చితే - మనసీయక నేడు మాట్లాడితినా -
కనకాక్షీ గోపాలుడో వాడే యీ చెలినిగూడ - తనకు యిష్టమైతె తగదని చెప్పుదునా ॥మంచి॥

స॥ , , , - పగరి - పనిసీ , , నిస | సగరిగా , - గమపా - మా , , ।
, , , - మం ం ం - చి ఇ ఈ ఇ ఇ ది ఇ | న అ అ ము ఉ - నె ఎ ఏ - డే ఎ ఎ ।

గరిప - పగరి - పనిసీ , , నిస | సగరిగా , - గమపా - పమగరి ।
ఎ ఎ ఎ - మం ం ం - చి ఇ ఈ ఇ ఇ ది ఇ | న అ అ ము ఉ - నె ఎ ఏ - డె ఎ ఎ ఎ ।

స గ రి గా , - గ మ పా - మా , ,
న ఆ ఆ ము ఉ - నె ఏ ఏ - తో ఏ ఏ

స ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి । ప మ గ రి సా ॥సగ॥
గ అ అ ర అ అ - మ్మ అ న వె - ఏ ఏ ఏ ఏ । ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ ॥ముం॥

స ని ని స సా - రి స ని ద - ప ని ని ధ
జా ఉ ఉ ఉ చూ - డెఏ ఏ ఏ - ఏ ఏ రె ఏ

స ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి । గ మ గ రి సా ॥సగ॥
గొ ఓ ఓ ప అ అ - లుఉ ని ఇ - ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఈ ॥ముం॥

ని స ని స గ రి - గ మ పా - మా , , ।
అ అ అ అ అ అ - వా అ అ - వి ఇ ఇ ।

స ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి ।
దా ఆ ఆ శు ఇ ఇ - తో ఏ ఏ ఏ - నా ఉ ఉ ఉ ।

స గ రి గ మ గ - గ మ పా - మా , , ,
ఏ ఏ ఏ కూ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ - గో ఓ ।

స ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి ।
న అ అ మం ం ం - ము ఉ ఉ - రె ఏ ఏ ఏ ।

స ని ని సా , - రి సా ని స రి - సా , , ।
ఇ ఇ ఇ గా అ - గా అ అ అ అ - డ అ ।

రి మ గ రి సా - స గ రి - స ని ని - , , ని ప
ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ - ము ం ం - చి ఇ ఈ - ఇ ఇ ది

గా , గ మా - పా , , - , , గ మ
ఏ ఏ ము హా - రా అశ - అ అజా ఉ

చ॥ , , , - స ని - సా , , - , , , ,
, , , - పొంది - చి ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

పా మ మ మా - పా , , - , , గ మ
ఏ ఏ పా అ - తి ఇ ఇ - ఇ ఇ రో ఓ

అ॥ , , , - స సా - స గ గ రి - స ని ,
, , , - సు వ - తె ఇ ఇ ఇ - రో ఓ

గా , గ మా - పా , , - , , గ మ
శు ఇ పా ఓ - త్మ ఏ ఏ - ఏ ఏ గా అ

రి మ గ రి సా స సా - సా గ రి సా ని - ని , ,
ఉ ఉ ఉ ఉ రూ ప ద - తి ఇ ఓ .. మ - గో , ,

గా , మ మా - పా , , - , , గ మ
కొ ఓ ప రూ - చు ఉ ఉ - ఉ ఉ గ అ

రి మ గ రి సా - స పా - స ధ ధ ప - మా , ,
ఏ ఏ ఏ ఏ ఏ - స త - యు ఉ ఉ ఉ - వి ఇ ఇ

. , , ని ని - సా గ రి గా - రి , ,
అ అ అ ప్రా - జ అ అ అ - ణాధిఅ
సా , ని ని , సా , , , , , , ,
డ ద గొ ము - క అ అ - అ అ అ అ
గా మ మ పా - పా , , , , , గ మ
అ అ గో ఓ - మ్మఅఅ - అ అ ఎ ఎ

సా , సా - , ప , ప ప ధ ధ ప
ఎ అ అ ఓ - ఈఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
సా ని ప స సా సా - రీ స ని ధ - ప ప ధ ప
రి అ అ అ అ ద్ద - న అ అ అ - అ అ వా ఎ
ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి । ప మ గ రి పా ॥పగ॥
వా ఎ ఎ త్రి అ అ - వా ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ॥మం౦॥

2. 1 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలెను.

29-వ మేళకర్త — 2. శంకరాభరణరాగము - చాపుతాళము — ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

షరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని — [శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులవారి విరచితము] — అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఎవ్వడే ఎవ్వడే ఓ భామా వీ - డెవ్వడే యెవ్వడే ॥ఎవ్వ॥

అ॥ ఎవ్వడే నే పవ్వళించిన వేళ పువ్వుబాణము వేసి రవ్వజేసిపోయె ॥ఎవ్వ॥

చ॥ పట్టపగలు తానచ్చిమంచి - దిట్టమైన యిల్లుజొచ్చి - అట్టెనాదు పైటబట్టి కౌగిలించి - గట్టిగ నామోవి గంటుజేసిపోయె ॥ఎవ్వ॥

(2) చిన్నదాన్ని పిన్నతనమో - గొల్లకన్నెల కలిపించేగుణమో - కొన్నముని వలె కొంగుబట్టి తీసి - రచ్చను తావచ్చి రవ్వ జేసి పోయెనే ॥ఎవ్వ॥ (3) పెదసాదల కిది యూరా - ముందు పిన్న పెద్ద లెవరులేరా - వీధివారందరు వింతగచూచేరు - దాదుభీర్యాదేమి లేకాయె తరుణి వీ ॥డెవ్వడే॥ (4) సరసవంతుడు తా నెనుకొని-తనకు తా - సరిసాటియెవ్వరు లేరని - పురుషు డూరలేని ప్రొద్దుమాపటివేళ - కుద్దుల జేలించి ముద్దుబెట్టుకపోయె ॥ఎవ్వ॥ (5) నీలమేఘశ్యామలాంగుడు మంచి - మేలు పీతాంబరధరుడు లీల పదియార్వేల గోప స్త్రీలోలుడు మా మువ్వగోపాలు డని పోయె ॥ఎవ్వ॥

రాగలక్షణము :— ౩౬ వ - కృతియందున్నది.

ప॥ , - పా మా గా । మ పా - మ ప ధ ని । సా , , , సా । స ని దా పా - పా
, - ఏ వ్వ డే । ఎ ఏ - ఎ ఎ వ్వఅ । డే ఎ ఎ ఎ ఓ । థ ఆ ఆ మా - పీ
గ మ - పా మా గ మ । పా , ధ ప ధ ని । స రీ సా - స ని ధ ని । ప ధ ని , - ని సా
ఇ ఇ - డె వ్వ ఆ అ । డే ఎవ్వ అ ఆ ఆ । డె ఏ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఏ ॥ఎవ్వ॥

అ॥ , - పా - ప మ మ గ । మ పా - ని ధ సీ । , సా రీ సా । స ని దా - నీ సా
, - ఏ - వ్వ అ ఆ అ । డె ఏ - నె ఎ ఏ । ఎ పవ్వళిం । చి ఇ వ - వే ళ
, - ప ద నీ సా । స ని దా ప ద ని స । సా , - స ద పా - మ పా - పామగ । మ - పా మా ॥
, - పు ఉ వ్వులా । ఱ అము వె ఎ సి ఇ । ర అ - వ్వఅ జే । సి ఈ - పో ము ఎ । ఎ - ఎవ్వ ॥

చ॥ , - స రి గా గా । మ గా - మ గ మా । , మ ప - ప మ గా । స రీ - రి స స
, - వ అ ట్ట వ । గ లు - త అ అ । అ వ అ - చ్చిఇ ఈ । మం - చి ఇ ఈ
స రీ - రీ సా । సా , - స ని స । స సా - ప మ గా । గ మా - పా పా
ఊఈ - ఈ ట్ట । మై ఇ - ఇ ఇ నా । యి ఈ - ఇ ఇ ల్లు । జొ ఓ - ఓ చ్చి
, - పా మా గా । మ పా - ని ద ని । , సా - స రి గ రి సా । ని స దా - నీ సా
, - అ ద్దే నా । దు డీ - చెఇయ్యి । , బ - ట్టి ఇ ఇ ఇ రొ । ఉ ఉ గా - లించి
, - స ని - స రి సా । సా ని - ధ నిసరి । సా రి - స ని ధా పా । మ పా - పా మ గ । మ - పా మా॥
, - గ అ - ట్టి ఇ గ । నా అ - మొఱవిఇ । గ ం - టు ఉ ఊ జే । సి ఈ - వో ము ఎ । ఎ ॥ఎవ్వ॥

౨, ౩, ౪, ౫ చరణములు - చరణమువలె పాడుకొనవలెను.

ఆ. స ని స రి గ మ ప ద
అ. ధ ప మ గ రి స ని స

చరి-అంగ-ఖమ-వ-చద-కాని

3. కురంజిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ ఘనంశివయ్యగారి విరచితము]

ప॥ శివదీక్షాపరురాలనురా । నే - శిల మింతైన విడువజాలనురా । ॥శివ॥

అ॥ శివశివ గురునాజ్ఞ మీకనురా । శ్రీ వైష్ణవుడంటే చేరనురా । ॥శివ॥

చ॥ 1) వడిగావచ్చి మతము తొరకుమురా । శివార్చనవేళ తలుపు దెరవకురా । మడుప కాచెరగు గీయదురా । మాని మాటికి నీవు నోరు మూయకురా । ॥శివ॥

2) పంచాక్షరీ జపశీలనురా । కూకిపలుకులను వినజాలనురా । కొంచెపు వగలు నే నెంచనురా మ్రొక్కుచు దుర్భాషపదులు తెంచకురా । ॥శివ॥ 3) అజ్ఞ జూచి చన్నులదుమకురా । నా సెజ్జ గొలుసుబట్టి కదియకురా। బుజ్జగించను పసికోలనురా । కెమ్మోవి నొక్కకు భర్తురాలనురా । ॥శివ॥ 4) మోముమోముబట్టి జేర్చకురా । నీ నామముతోడ బూతిసూర్చపరా । వేమరు తొడ ఖిక్షవేడకురా । టోపోరా మన్నారురంగ మల్లాడకురా । ॥శివ॥

రాగలక్షణము :— 28 - వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. నిషాదాంత్య ఉంపాగరాగము. ఇది మంపస్థాయిలో నిషాదము క్రిందను మధ్యమస్థాయి నిషాదముపైనను సంచారములేనిది. మధ్యమ నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. మందరస్థాయిలో 'నీ పా'-అను ప్రయోగము కదాచిత్‌గా పూర్వుల వాడుకయందు ఉన్నది. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

వేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ ,, - స స సా , , - సా ,,, నీ గ రి రి స	నీ , నీ స రీ	సా , , , , స నీ నీ
,, - శి వ దీ , , - క్షా ,,, ప రు ఉ ఉ ఉ	ఉః , రా ల నూ	రా , , , , రె ఎ ఎ

,, - స స సా , , - సా ,,, ద్రి గ రి రి స
,, - శ న దీ , , - తా ,,, న రు ఉఉఉ
రి గ రి - స ని సా ,, ని స రి గ మా , రి , స ద్రి
ఎ ఎ ఏ - శ న దీ ,, రు అ అ అ అ , అ , పరా
, , - రి ని సా రీ - గా గా గ మ గా
శ ఇ లామిం- ఛై వా వి డు వా
గ రి - రి ని సా రీ - గా గా గ మ గా
ఎ ఎ - శ ఇ లామిం- ఛై వా వి డు వా
అ॥ , , ని పా మ గా , రి - గా పా పా పా
, , శ వా శ వా , అ - నూరూ వా ణీ
స ని - స రి సా ,, - రీ గా గమమగ గా
ఎ ఎ - శ్రీ ఛై ,, - క్ర తూ డం ం ం కు
చ॥ ,, - స ని సా సా - ,, సా ని స రి
,, - శ డి గా వా - అ త్సు డు శ వా
రి - స ని సా స స - రీ గా గ మ గా
అ - శ ఇ వా త్సు స - శ వా ర అ వా

ద్రి , ద్రి స రి
ఘా , రా ల మా
, , , ద్రి స రీ
, , , రా ల మ
రి , గ మా ,, గ రి
జా , అ అ ,, ల ను
రి గ మగ రిగ మా , గ రి
జ అ అఅ అఅ అ , అ ను
,, ప మ గా మ పా
,, ని ఇ శా ర మా
రీ , గ మా ,, గ రి
చే , ఎ ఏ ,, క ను
,,, ని స స రీ
,,, శ్రీ క రు మా
రీ , గ మా ,, గ రి
రి , ఇ శా ,,య్యాను

సా , , ని స గ మ గా
రా , , అ అ ని ఎ ఏ
సా , , ని స రి గ మపమగ । రి స ద్రి
రా , . ని ఎ ఎ ఎ ఎ ఎఎ ఎ । ఎ ఎఏ
సా , రి గా ,, గా మ ప
రా , అ అ ,, నీ ఎ ఎ
సరిగరిసరిగా , గామప । గరి । సరి
రఅఅఅఅ అ , ని ఎ ఎ । ఎఎ ॥ శద
ప మ గా , గా మ ప గ రి
ర అ అ , ని ఎ ఎ ఎ ఎ
సా , రి గా ,, గామప । గరి । సరి
రా , అ అ ,, నీ ఎ ఎ । ఎఎ ॥ శద
సా ,,,, స ద్రి ధ
రా ,,,, అ అ అ
సా,రిగా ,, గామప । గరి । సస
రా,అ అ ,, నీ ఎఎ । . . " శద

మధ్యమకాలం · రాగ తియూరురా ఏథ మాటిమాటికి కోరు , దూరాయురా ॥శద॥ అనుపల్లవికి వలె పాడుకొనవలెను.

౨. ౩. ౪ చరణములు. చరణము స్వరమువలె పాడుకొనవలెను

తిల్లానలు

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

ఆ. స రి గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

1. వసంతరాగము - ఆదితాళము

రాగలక్షణము :— 15 వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము; షాడవరాగము. ఆరోహణమందు 'సగమధని' అను షాడవ ప్రయోగమే విశేషముగ గనబడుచున్నది. 'సరిగమ' అని కొందఱిమతము. ఈ రాగమందు పంచమము నుపయోగించ వలయునని మఱికొందరి మతము. అంతరగాంధార, కాకలి నిషాదములును, చతుశ్శ్రుతి ధైవతమును రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఈ రాగమునకు లక్షణ ప్రకారముగ నుండవలసిన శుద్ధధైవతము,'మధమ' అను ప్రయోగమునందు మాత్రము గనబడుచున్నది. తదితర ధైవతములు చతుశ్శ్రుతి ధైవతములే. మంద్రస్థాయి ధైవతము కొన్నిచోట్ల సంచరింపజేయవచ్చును. ఎల్లప్పుడు సా పడగనిది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
ప॥ సా ,, స రి ని - దా ని , ద మా	మాగమధమ గ రి సా	ధాపాధాని
ధీం , త౭ం ం - తాం , ది రి	తానాఅఅఅ అ ది రి	నా ఆ [illegible]
అ॥ సససస - సససస - సారిసాని - సాగగ	రి గా - మ గ రి స ని	ధధమ - గమధధని
తదఃత - తదఃత - తారదాగ - నాదిరి	దిత్తోం - త న న త న	న న న - న నన నన
చ॥ సా సా సా , స సా స ని - సా రి రి స ని	ధా ని ధ ధ మా	సా , ని - ధనిధమ - గమధని
ని న్నె కో , ఒ ఁ యున్న - దీ రా అ అ అ	నీ పై ను రు లం	కో ఒన్న - దిఇఇఇ - రఅఅఅ
సా గ ఁ గా మా గా , రి సా స ని	సా స సా రి సా	నీ ని ధ ధ మా ధ ని
మ న్నగ దా ని చే , ను కో ఁ అ	గ న్ని కొ డ శ్రీ	కృష్ణగా జే ం ం ద్ర

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

2. ఖరజారాగము - ఆదితాళము

ఆ. స గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము .— 15-వ మేళకర్త జన్యము. మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము. షాడవసంపూర్ణరాగము. గాంధార మధ్యమములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు ఋషభవర్జ్యము. మందరస్థాయి. నిషాదమునుండి తారస్థాయి గాంధారము వరకు సంచారములు పూర్వులు వాడుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఎల్లప్పుడు గానము చేయదగినది.

☞ క్రింది రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

· లఘువు	ం ద్రుతము	ం ద్రుతము
ప॥ స నీ - ధా - ప ప మ	పా , ప మ	[illegible]
శ్రీ ధీం - ధీం - త త న	నం , తోం	త ద ర
గ గ మ గా - మ మ గ గ రి రి	పా మ మ గ గ మ మ	గ ధ ప మ గ గ రి రి
న న ట ధీం - త ం న ట ర క	తా క ట క ట క క	త కుంద క క ట క క
అ॥ గా ధ ధ ని ,, ని ని ని ని ,,	[illegible]	ని సా స
తా న న ధీం ,, నాదిర ధీం,,	త ది యా న	[illegible] ధీం త
స గ గ మా మ మ గ	స స , స స	సా ని ని ధ ధ పా
త త ర తా నిలోగ ద	ద ర , తిరు	తా క క క క ధీం

పా సా [illegible] గ మ — పా దా గ ద ప ద
తారు గా గి క ధీ ం త త క ఝణు

ప గ ప ది ని పా ప ప దా
త [illegible] త కణుఝణోంత క ధీ

చ॥ ప ని ద పా మ గ మ
ను వ తి వి కు త గి

మ గ మ గా రి స ని
ను ర త శే రి క ది

ప ని ద పా ద ని
స దయు డై : వేం

ప ని ద ప మ గ మ ప
స ర గు వ గ అ వ్వ్యా నె

మ మ పా మ గ
త క ధిం , త

ప దా మ పా ,,
త క౦ గు తోం ,,

ప ద ప మ
న చి ఇ ఇ

స మ గ మ
బ లు నూ గు

స గా మ
క టే శ్వ

ప మ గా , మ
గా అ అ అ స

ప ప ద ద ని ని స స
త కు ధ రి కి ట త క

ప ద ప మ ప ప దా
త క ద ధి కి ణ తోం

గ రి గా
న్నది గా

స ధ ని
ఉ టి రా

గ రి స ని
రా అ ని ను

గ మ ప ద॥
మ యు ను గ॥

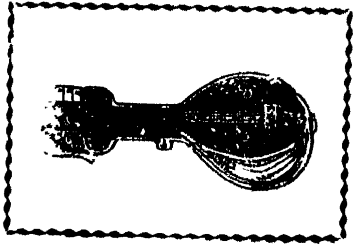

అష్టపది

హరి - అంగ - ప - చత   మోహనరాగము - ఆదితాళము   ఆ. స రి గ ప ధ స

రాగలక్షణము :— 82 - వ కృతియందున్నది.   [శ్రీ జయదేవకవి విరచితము]   అ. స ధ ప గ రి స

చ॥ (1) విరచిత చాటువచన రచనం - చరణే రచిత ప్రణిపాతం - సంప్రతి మంజుల వంజుల సీమని కేళిశయన మనుయాతమ్ -
ముగ్ధే! మధు మథనం - అనుగతమనుసర రాధే!॥

(2) ఘనజఘన స్తన భారభరే - దరమంథర చరణవిహారం ముఖరితమణి మంజీర - ముపైహి విధేహి మరాళనికారం - ముగ్ధే!
మధు మథనం, అనుగత మనుసర రాధే!॥

(3) శృణు రమణీయతరం తరుణీజన మోహన మధురిపురావం కుసుమశరాసన శాసనవందిని పికనికరే భజభావమ్ - ముగ్ధే!
మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!॥

(4) అనిలతరళ కిసలయనికరేణ కరేణలతానికురుంబం ప్రేరణమివకరభోరు! కరోతి గతిం ప్రతిముంచ విలంబం! - ముగ్ధే!
మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!॥

(5) స్ఫురిత మనంగతరంగ వశాదివసూచిత హరిపరిరంభం పృచ్ఛమనోహరహార, విమలజలధార, మముం కుచకుంభం - ముగ్ధే!
మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!॥

(6) అధిగత మఖిల సఖీభిరిదం, తవవపురపి రతిరణసజ్జం చండీ! రణితరశనారవ.
డిండిమ మభిసర సరసమలజ్జం ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!॥

(7) స్మరశరసుభగనఖేన, సఖీమవలంబ్య కరేణ సలీలం చల వలయక్వణితై రవబోధయ, హరి
మపి. నిజగతిశీలం, ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!

(8) శ్రీ జయదేవ భణిత మధరీకృతహార, ముదాసితవామం - హరివినిహిత - మనసా - మధితిష్ఠతు - కంఠతటీమవిరామం ముగ్ధే!
మధుమథనం అనుగత మనుసర రాధే!॥

ప్రతి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
1. , - స రీ రి గా - గా - గ రి పా	, - స రి గ -	స రి గా
, - ఖ గ ణ త - రా - అ అ ట్రా	రూ - క చ న -	ర ఘ నం
, - మ గా మ దా - ప ద - ప ద పా	. - గ దా పా ,	గా గ రి రి స
, - చ గ జ ఏ - ర ఐ - న అ అ	అ- ప్ర ణీ పా ,	తం ౦ ౦ ౦ ౦
రీ - గ గా మ తా - ద ప - ద మ ధా	- పా ప దా ,	పా ప పే
● - స ఆ ప్ర తి - ధుం - జా ఉ ర	అ - రం గా ల ,	శ్రీ మ వి
, - రీ మా-స ద ప - మ ప	ˆ ప ద పే - ద గ	గ ప - గ రి ప రి । ప ధ
, - శ్రీ రి-శ యాః - యా ౧	ఘుఅ అ అ - అ అ	గి ౧ - ౦ ౦ ౦ ౦ ' ౦ ౦
, - గ గా - గ రి రి స రీ	. - స రీ గ పా	ధ ప గ ప - గ ఱ ప రి
, - రూ ర్థ - ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ	ఎ - మధు మధ	౦ ౦ ౦ ౧ - ౦ ౦ ౦ ౦
రీ - గ మా ధ పా - ప ద - ప ప	రీ - గ పే ద పే	ద ప గ ప - గ రి స రి । స ధ ॥
౦ - అ నా గ తా - మ మ - స ద	గా- అ అ అ అ	అ అ అ అ - ఘఎ ఎఎ । ఎ ఎ ॥

(2 మొదలు 8 వరకు మొదటి చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

జావళులు

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

1. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ ధర్మపురి సుబ్బారావుగారి విరచితము]

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము :— 60 - వ కృతియందున్నది.

ప॥ నిను నమ్మినారా - నీరజనయనా -

అ॥ నన్ను విడనాడ న్యాయమా - నాసామి

చ॥ 1. కన్నుల మూసిచ్చి కౌగిలియ్యవేరా - నమ్మినదానరా నాసామి యీవేళ ॥ నిను ॥

2. ఎంతవేడినను పంతమా నాపైని - సంతతంబు నిన్నే చింతించుచున్నా ॥ నిను ॥

3. మరునిబారికి తాళజాలని - మన్ననసెల్ల తెలిసి - శ్రీ ధర్మపురనివాస ॥ నిను ॥

వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున వేసుకొనవలెను.

లఘువు	దృతము	దృతము
ప॥ , , , - ప ప గా ప	దా . పా , - మా	ధ ప . మ గా - మా
, , , - ని ను న మ్మి	నా [illegible] రా [illegible] - ని	[illegible] ర జ న య - న
పా , దామ - పాదా - పరిగరిపని -	దా . [illegible] - మా	ధ ప - మ మ గా - మా
యా [illegible] - ని ను - నమ్మినమ్మి -	[illegible] - ని	[illegible] - న

అ॥ పా , ధాను ధ ప - రి గ రి	ప రి గా - సా	రి గ రి సా - రి ప ని
మ అ శాఅ-నన్న - వి డ అ	న అ డా - న్య	యుఅ అ మా - న అ అ
గానిదగుదు - దాపా - రిమమప - మగ	రి , సా , - ప ని	సరిసా - నిధపా। ధానిధపమ ॥పధ॥
పామిఇఇఇ - నన్నా - ఏఇ ఇఇ - డఅ	నాఅ డాఅ - న్య అ	యుఅమానఅసా। మి ఇఇఇ ఇ॥నిమ॥

1, 2, 3 చరణములు పల్లవివలెనే పాడుకొనవలెను.

---

2. ఆనందభైరవిరాగము - ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మధురానగరిలో చల్లనమ్మ బోను దారి విడువు కృష్ణా! మధు॥

అ॥ మాపటివేళకు - తప్పక వచ్చెద - పట్టకు కొంగు - గట్టిగాను కృష్ణా! మధు॥

చ॥ కొసరి కొసరి - నాతో సరసము లాడకు - రాజమార్గ మిది కృష్ణా! కృష్ణా!
వ్రజవనితలు నను చేరవత్తురిక - విడు విడు నా చేయి కృష్ణా! కృష్ణా! ।మధు॥

రాగలక్షణము :— 31 - వ కృతియందు గన్నది.

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ,, - మ ధా పా మ - ప మ గ రి - స రి ధి మ ధు గా అ - న అ గ అ - రి ఇ లో	, , , - ధి ప - గ రి ఓఓఓ - చ ల్ల - న అ	గా మా - మా మా అ మ్మ - బో నూ

,,, - మ ధ ప - మా గా రి స సా - స మ
రా అ రి - వి దు వృ ఱ యా - కృ ణ
,, - మ ధా - మా ప ధ పా - పమగరి - సరి - రిసని
ము ద - రా అ అ అ - కఅగఅ - రిఇ - రాఒఒఒ
,,, - మ ధ ప మా - గా రి స సా - గ మ
దా అ రి వి - ము వృ ఱ యా - కృ ణ
ఆ ,,, - స గ గ రీ - సా , , - గ రి రి ; ధ
ము అ ప టి - కే ఎఎ - ళి అ కుఱుయా
,,, - గ మ ప సా - సా ,, - సా ప ని దా , ని
క అ ట్టి సు - కొంం - గూఱు ఱు యా ఱు
ప ,,, - ప ప ప - ప స ని ద పా - ప ద మా
కొ స రి - కొఒ స అ రి - వాఅ రో
,,, స గ రి సా - . . సా - ని ద పా
గ అ ఇ నా - అఅ గ్గ - ము ఇ డీ
,,, ని స ని సా - ప ని రి స ని - ధ పా
త్రి అ గ ని - గి అ లంఱు - వ నా
,,, గ మ ప సా - సా , , ప ని సా రి స ని ధ
గ ఱు ఇ ఱు - వా అ కై ఇ ఱు ఇ ఇ ఇ ఇ

పా ,, - ,, ,,
ష్ణ అ - అ అ
ధ . - స మ గ రీ
ఒఒ - ద అ ల్ల న
పా ద ప సా ,, ,,
ష్ణా అ అ అ అ అ
, , , - స మ గ రీ
ఱుఱుఱు - గ అ ప్పై
పా , - గా మ పా
యా ఱు - గ అ ట్టి
, , , - ప స ని సా
ఒఒఒ - స రి స ము
ద మ - ప ని స రి - , , సా
వ ఇ - కృష్ణ అ - అఅ అ
మా , - గా మ పా
యా ఱు - చే ర రా
సా ,, ,, సా
ఱు ఱు ఱు కృ

సా ,, - ,, ,,
అ అ - అ అ
గా మా - మా మా
అ మ్మా - బో నా
పాపదప-మగస । గమ। మధా॥
కృష్ణఅఅ-అఅఅ । అఅ। మధు॥
గా , , - మా మా
ర అఅ - న్నె దా
మగగరిస-నిసగ । మగ । మదా॥
గాఅఅఅను-కృష్ణ । మధు
పా - పా పా
లా అఅ - డ కా
. . ని స రి స - ని ద పా ,
అ అ కృష్ణఅ - అ అ అ అ
స స మ గ రి - గ మా
అ అ గ్రు ఱుఱు - రి శ
పదపమగ- సగ మ।పా।మధా।
కృష్ణ-అ అ అ । అ । మధు॥

చరి.అంగ.శుమ.ప.చధ.కైని   3. శహనరాగము - చాపుతాళము   ఆ. సరిగమపమధనిస
28-వ మేళకర్త. హరికాంభోజిజన్యము [శ్రీ తెల్లాకుల వెంకటేశ్వరగుప్తగారి విరచితము]   అ. సనిధమమగమరిగరిస

ప॥ రారా మాయింటికి రయముగ గోపాలా - బాలుడవని నిన్ను చాలగానమ్మితి ॥ రారా ॥

అ॥ ఎంగిలి జేసితా పంతమేలరా నాపై దంతిరక్షక నాదు చెంతకు జేరగా ॥ రారా ॥

చ॥ (1) మల్లెపువ్వులు ఇవిగో - కొల్లగ యీరేయి - చల్లని మారుత - మెల్ల వీచుచునుండే - వల్లజేసుకరారా పల్ల - వాధరిగోరి సలలితముగ మురళి కరళిజాపుదుగాని ॥రారా॥ (2) అత్తాగారున్నారు కత్తివంటిది నా - అత్తాగారున్నారు- క్షీరగంటిదిరా చిత్తాము నిల్వాదు చెల్వుడా - నినుజాడ - పంకజముఖులతో వంకొలు బలికేవు - బింకమేలర వింత కోశవరద నీకే ॥రారా॥ అనుపల్లవివలె పాడుకొనవలెను.

రాగలక్షణము :— 80-వ కృతియందున్నది.

ప॥ , సా స రి గా రీ । రీ , - రీ రీ । , రి గ - మ ప మా । గ మా - రీ రీ గ రి (1)
, రా-ర అ అ మా। ఇం - టి కి । ఇ రయ - ము ఉ నా । గో ఓ - పాలాఅఅ

ప ని - సా - స రి గా రీ । రి గా - గ రి రీ । , రి గ మా - ప ద నీ - ధ ప మా (2)
అ అ - రా - ర అ అ మా। ఇ ం - టి ఇ కీ । ఇ ర అ యా - ము ఉ ఊ - న అ అ

గ మా - ప మ గ మ రీ గ రి । స ని̣ ని̣ స - రీ గ రి సా । స ని̣ ధా ప మ ధా
గో ఓ - ప అ అ అలా అ అ । అ అ బ అ - లూ ఉ ఉ డ । వ అ నీ - ని ఇ న్నా

, ని̣ స - రి గ మా ప ధ । ప మ గా , మ - రీ రీ గ రి । స ని̣ సా ॥
చ అ - ల అ అ గ అ । న ం ం ం ం - మ్మి తి ఇ ఇ । ఇ ఇ రా ॥ , రా ॥

మా , ప ధ - [illegible] । [illegible] , - రీ సా । , ని స - రీ సా । స ని ధా - దా ని ధ పా
[illegible] , - డిబా । , పం - తామే । ల అ రా - నా అ అ పై

[illegible] - సా [illegible] । [illegible] - దా ని ద పా । , రి గ - మా ప మ మా । రి గా - రీ రీ గ రి । స ని - సా ॥
[illegible] । [illegible] - నా అ అ దా । , చెం - తా అ అ మా । జె ఏ - రాగాఅఅ । అ అ - రా ॥

అనుపల్లవి స్వరముల రీతి చరణములు పాడుకొనవలెను.

మంగళము

[illegible]

సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము
[శ్రీ త్యాగరాజ విరచితము]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

(అనుభవమున. చద క్తైని లు వాడబడుచున్నవి.)

ప॥ నీ నామ రూపములకు - నిత్య జయ మంగళం ॥నీ॥

అ॥ పవమాన సుతుడు బట్టు - పాదారవిందములకు ॥నీ॥

చ॥ [illegible] - [illegible] యుగమునకు ॥నీ॥ (2) నళినారి గేరు చిరు - నవ్వుగల మోమునకు ॥నీ॥ (3) నవముక్తా [illegible] ఉరమునకు ॥నీ॥ (4) ప్రహ్లాద నారదాది - భక్తులు పొగడుచుండే ॥నీ॥ (5) రాజీవ నయన [illegible]

రాగలక్షణము :— 15 - వ మేళకర్త యగు మాయామాళవగౌళ రాగజన్యముగా పూర్వులు చెప్పియున్నారు. సంపూర్ణ రాగము. ఉపాంగరాగము, 'ధనిసా' - అను ప్రయోగములో శుద్ధధైవతమును, 'పదనిదపా - మదనిద' - అను ప్రయోగములలో 'ధనిధ' అను చోట్లలో, కైశికి నిషాదము వచ్చును. 'పదప' - అను ప్రయోగములో తప్ప ఎక్కువగా, చతుశ్శ్రుతి ధైవత సంబంధముగా వచ్చుచున్నందున 17 - వ మేళకర్త సూర్యకాంత రాగ జన్యముగా చెప్పుటయే న్యాయముగా తోచుచున్నది. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప్రతి వాక్యతముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	• ద్రుతము	० ద్రుతము
ప సా , - ని ధా పా , - పా మ - గ రి సా	, ని స - రి స రి	పా మ - గ మ ప ధ ని ‖
నీ ఆ - నా ఆ ఆ మా ఆ - రూ ప - ము ల కు	నిని త్య - జయ	మం ం - గ ళం ం ం ‖
సా , - ని ధా పా , - ప మ ధ ప ప మ ధ ప మ గ రి స	, ని స - రి స రి	పా మ - గ మ ప ధ ని
నీ ఆ - నా ఆ ఆ మా ఆ - రూ ఉ ఉ ప - ము ఉ ల కుఉఉఉ	ఉ-నిత్య - జయ	మం ం - గ ళం ం ం
అ ప మ ధ ని , సా , - రి స రి - స రి సా	ని స ని - ధ ని ధ - పా	, - మా గ - మ ప ధ ని ‖పా‖
ప వ మా ఆ , నా , - సుతుడు - బ ఆ ట్టు	పా ఆ ఆ - ద ఆ ఆ - రా	ఆ - విం ద - ము ల కు ‖నీ‖
ప మ ధ ని , రి స సా , - రి స ని స రి - మ గ గ రి సా	ని స ని - ధ ని ధ పా	, - ప మ గ - మ ప ధ ని ‖పా‖
ప వ మా ఆ , న ఆ ఆ ఆ - సుతుడుడూ - బ ఆ ఆ ట్టూ	పా ఆ ఆ - ద ఆ ఆ-రా	ఆ - వి ం ద - ము ల కు ‖నీ‖

(అనుపల్లవి వలె చరణములు పాడుకొనవలెను.)

పల్లవి

చరి-సాగి-శుమ-ప-చధ-కైని

భైరవిరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

అరావృత్తస్వరములు - 32 అక్షరములు. ఆరోహణయందు చతుశ్రుతి ధైవతము పలుకును.

ప॥ పాలయమాం పశుపతే నమో దయానిధే.

వ్రేలికి 8 అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥	,,,,,, - రీ ,, ని పా ,, రీ ,, మాగా౹ - గా మా ,,		పా ,,, దా ,,,,,, పా । ,,,,,, పాసా ,,,, గా । ,, - రీపా
	,,,,,, - పా,, లాయా,,మాం,,పా ఆశు - పా ఆ ,,		తే ,,,, న ,,,,,, మో । ,, , , దయా ,,,, ని । ,, - ధేప
1. ,,,,,, -	డిటో	డిటో	,,,,,, గా ,,,, - రీ ,, । ,, - గా ,, మా ,, - గా ,, రీ ॥
2. ,,పా,,-	...	...	,,,,,, మా ,,,, - గా ,, । ,, - రీ ,,-మా ,, - గా ,, రీ ॥
3. ,,పా,,-	...	...	,,,, , గా ,,,, - మా ,, । ,, - పా ,, - మా,, - గా ,, - రీ ॥
4. ,,పా,,-	...	...	,,,,,, రీ ,,,, - గా ,, । ,, - గా ,, - రీ ,, - పా ,, - రీ ।
5. ,,పా,,-	...	...	,,,,,, పా ,, రీ ,, పా । ,, - నీ ,,,,, ధా ,, ని ।
6. డిటో	...	...	,,,,,, రీ ,, గా ,, పా । ,, - రీ ,, నీ ,, గా ,, రీ ।
7. డిటో	...	...	,,,,,, గా ,, రీ ,, నీ । ,, - పా ,, మా ,, గా ,, రీ ।
8. డిటో	...	...	,,,,,, మా ,, పా ,,మా । ,, - గా ,, రి ,, గా ,, రీ ।
9. డిటో	...	...	,,,,,, పా ,, మా ,, పా । ,, - గా ,, మా ,, స ,, గా ।
10. డిటో	...	...	,,,,,, ధా ,, పా ,, మా । ,, - పా ,, మా ,, రీ ,, గా ।

11. [illegible]	...	...	...... రి ,, ధా ,, పా । ,, - మా ,, మా ,, గా ,, రి ।
12. [illegible]	...	...	...... ,, రి పా ,, ధా । ,, - పా ,, మా ,, గా ,, రి ।
13. [illegible]	...	...	...... పా ,, మా ,, మా । ,, - గా ,, గా ,, రి ,, రి ।
14. [illegible]	...	...	...... పా ,, రి ,, పా । ,, - గా ,, రి ,, పా ,, ని ।
15. [illegible]	...	...	...... రి ,, గా ,, రి । ,, మా ,, మా ,, గా ,, రి ।
16. [illegible]	...	...	...... ని ,, పా ,, రి । ,, గా ,, రి ,, పా ,, ని ।
17. [illegible]	...	...	...... మా గా - రిగా - పా । రిపా - ని ధా ని - పారిగా
18. గారిసా	...	...	...... గామా పాధా - మా । పామా - గారిగా మాపామా ।
19. గారిసా	...	...	...... ని పా - రి గా మా । పా ధా ని పా ని - ధాపామా ।
20. గారిసా	...	...	...... పాధాపా - మాగా । రిగా - మా పా - మాపా - గారి
21. ని రి సా	...	...	...... గామాపాధా - మా । పాగారి - గామా - గారిసా ।
22. ని రి సా	...	...	...... మాగా - రి గా రి । మాగా - పామాపా - గారిగా ।
23. పారిసా	...	...	...... ధాని - ధాపామా । పామా - గామాపా - మాగారి ।
24. గారిసా	...	...	...... నిధా - పాధా ని । పా ని - ధా ని ధా - పాసాసా ।
25. రిగాసా	...	...	...... మాని - ధానిసా । నిధా - పాధాపా - మాపామా ।
26. గారిసా	...	...	...... నిధాపా - మాపా । ధానిపా-పాధాపా - మాగా ।
27. రి ని సా	...	...	...... గామా - గాపామా । గామాపా - మాపామా - గారి ।
28. పారిసా	...	...	...... ధా ని - పా ని ధా । పా ని ధా-పామాపా - గామా,
29. గారిసా	...	...	...... రిగా - రిగామా । పా - గారిగా - మాగాగారి ।

80. సారిసా ... ... ,,,,,,గారీ - సానిధా । ధాధాని - ధాధాని - సానీ ।
81. గారిసా ... ... ,,,,,,నిధాపా - మాగా । రీ - ధాపా - మాపా - మాగారీ ।
82. సానిసా ... ... ,,,,,,పానిధా - పాధా । మాపామా - గారీ - మాగారీ ।
83. గారీసా ... ... ,,,,,,మపధ-నిసనిధ-పనిధ। పమ-గపమపగమగరి-నిధ-పధనిధ।
84. సప్తస్వరంబు ... ... ,,,,,,పనిధ-పధప-మగ-మని। ధప-మప-మగరి-పమగరిస-నిగరిస
85 ని - సరిగమగ - జితా । ,,,,,, నిధని - నిధ - ధప - మపమ । పమధప-నిధపమ-గరిగమ-ధపమ - ని ।
86. ధ - పమగరిగ - జితా । ,,,,,, పనిధప - మగరి - గమ - ధ । పామగ-రిగమగపమ-పనిధ - ప మ గ ।
రి - గమగరిగ ।

ఒకావృత్తస్వరములు : 64 అక్షరములు

1. ,,,,,,,,, - సా - రి గ మ గ - స రి గ మ । గ - మగరిసరిగామ - రి గ రి స ని - సా ।
నిసనిసరీ - గమధపమ - గపమగరి । గమపధనిధపమ - గమగపమ - గరి ।

2. గ - సరిగసనిస - నిగమ - రిగ సరిస - ని । ధని - సగరిసరిగమపమ - పనిధనిస ।
మపధపధని - పధనిధప - మనిధపమ । గరీ - గమపధపాధపమ - నిధాని ।

3. మగరి - సనిస - గామపమ - గారిగరి । సనిరిస - నిసని - రిసని - సరిగమగ - ।
నిసాని పగరి - గమాని ధని - సనిధప । ధనిస - నిరిసనిధ - పధప - మప - గమగ ।

4. సగరిస - మనిధపధ - మపమగరి । గమపధని - సారిసానిధ - నిసరిగరి - స ।
రిని ధని - ధని - పనిధనిస - నిధ - పసరి । సరీ - సనిధపధమపధనిపా - నిధ ।

[illegible] - ని । ధ ప మ గా రి స రి ధ రి - స రి గా రి స - ।
[illegible] - మ గ ని ధ ని - స ని ధ స । మ - స ధ స మ గ స మా గా రి గ రి - స రి ।

[illegible] గ - రి మ - గ రి స - ధా ని - ధ ధ ని - స ధ ని - స , ని ధ - మ ని ధ స - మ గా రి స రి - స మ గ రి ।
[illegible] - గ మ గా - ధ స ధ ని ధ - స ని ధా । ని - ధ ప మ ప మ గ రి - గ మా గ రి స - రి స ।

[illegible] , - రి మ గ రి స - ని ధ - ప ధ ని ధా ప మ । రి గా మ గ రి స రి - స రి గ - రి గ మ - ప ధ ।
[illegible] - ప ధ - ని స రి గ రి - స స , - స ప ధ ప ధ మ ప ధ ని స - స ని ధ ప ।

[illegible] , - మ గ గ రి స - స ని ధ పా - మ గ రి - గ మ । గ ధ ప మ - ప మ ప గా - మ గ రి - గ మ ప ని ।
, [illegible] ని ని సా - స రి గ - రి గ మ గ రి - మ గ , , గ రి స ని ధ ని స స ని ధ - పా ని ధ ।
స - స మ గ రి స ॥

రెండావృత్తస్వరములు : 128 అక్షరములు

స ; ; - ని ధ ని ధ - మ ప మా గ , రి గ మ - ప మ గ రి - స రి గ - స రి - ని స ని ధ ।
, - [illegible] స రి - గ మ - గ రి - స మ గ - రి గ మ ప మ - । ధ ప ని ధ ప - మ ప ధ ప మ గ రి - గ మ ప ధ ।
స - మ ప ధ ని ప - ప ధ ని - స ని ధ - ని ధ ని - స , రి గ రి స - ని రి స - ని స ని ధ ప - ధ ని స రి ।
స - ని ధ రి మా - ని స రి గ మ - రి గ స రి - స , గ రి - స ని ధ ని స రి - స ని ధ ప మ - ధ ప ।

ఇటులనే అభ్యసించిన యెడల స్వరప్రస్తార జ్ఞానము కలుగును.

ఇట్టివి మొదట దీర్ఘకాలముగాను, మధ్యకాలముగను, తదుపరి పైకాలముగాను త్రికాలములు చేసి పాడవలయును.

జాతీయగీతములు

22 మే. ఖరహరప్రియజన్యము   1. కాఫీరాగము - ఆదితాళము   ఆ. సరిగామరిపమపధనిప

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని   [శ్రీ బంకించంద్ర చటోపాధ్యాయుగారి విరచితము]   అ. సనిధపమగరిస

ప॥ వందేమాతరమ్, వందేమాతరమ్ ।వందే॥ అ॥ సుజలాం, సుఫలాం, మలయజశీతలాం, సస్యశ్యామలాం మాతరం ॥వందే॥

చ॥ శుభ్రజ్యోత్స్నా, పులకితయామినీం. ఫుల్లకుసుమిత, ద్రుమదళశోభినీం, సుహాసినీం, సుమధురభాషిణీం. సుఖదాం । వరదాం । మాతరం ॥వందే॥ (2) త్రింశత్కోటికంఠ, కలకలనినాదకరాలే, ద్వాత్రింశత్కోటి, భుజైర్ధృత, ఖరకరవాలే, కథయంతి [illegible]. శక్తిం మాతరమబలాం. బహుబలధారిణీం. రిపుదళవారిణీం, నమామితారిణీం, మాతరం ॥ వందే ॥

ప్రతిక రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము	౹ లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
స॥ సా - నిపమ - రీ రి	సా . - రి	. మ - రిమపని	పప - నిపమ - రీ రి	సా . .	సా . ,
వం - దే ఎ ఎ - మాత	రం ౦ - వం	దే ఎ - మా . . .	వం ౦ - దే ఎ ఎ - మాత	రం ౦ ౦	౦౦ ౦ ౦
అ॥ మ మ పా - ప ప సా	మ ప ని ని	సా . ని సా	. సా సా - రీ ప	సా . రీ	. ని ప మ ।పమ।
సు జ లాం - సు ఫ లాం	మ ల య జ	శీ త లాం	. స స్య - శ్యామ	లాం ౦ మా	త రం ।వం।
చ॥ , మ మ సా - సా రి	మ ప ప ప	సా . ని సా	మ ప ని స రీ రీ - స ని	ప ని - సా	ని - సా ,
శు భ్ర - జ్యోత్స్నా	పు ల కి త	యా మి నీం	ఫు ల్ల కు సు మిత - ద్రుమ	ద ల - శో	భి - నీం
స రీ - రీ రీ - స ని	ప ని - సా	ని సా .	మ ప రీ . . - ప ని	సా . - రి	. ని ప మ ।పమ।
సుహా - సినీం - సుమ	ధు ర - భా	షి ణీం	సు ఖ దాం . - వ ర	దాం ౦ - మా	త రం ।వం।

(ఈ అధ్యాయములో అఖిలభారత కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ వారిచే లోగడ ఆమోదింపబడినవి. ఇవియే వాడుకలో నున్నవి.)

శ్రీ గాంధిగారి ప్రియమైన గీతము

29-వ మే. ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము 2. మనోహరమాండ్ - ఆదితాళము ఆ. ని సరిమగమపధనిస
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని [శ్రీ భక్త నరసి మెహతాగారి విరచితము] అ. సనిధపమగరిగరిస

ప॥ వైష్ణవజనతో. తేనేకహియే జే, పీడపరాయీ జాణేరే । వై ।
అ॥ పరదుఃఖే, ఉపకారకరేతోయే. మన. అభిమాన న ఆణేరే । వై ॥
చ॥ సకలలోకమాంసహునే వందే, నిందానకరేకేనిరే, వాచకాఛమననిశ్చలరాఖే. ధనధన జననీ తేనీరే ॥ వై॥
2. సమదృష్టినే తృష్ణా త్యాగీ, పరస్త్రీ జేనే మాతరే, జిహ్వాథకీ అసత్యనబోలే, పరధననవఝాలేహాథరే ॥ వై॥
3. మోహమాయావ్యాపే, నహిజేనే దృఢవైరాగ్యజేనా మనమారే రామనామసుతాళీలాగీ, సకలతీరథ తేనా, తనమారే॥ వై॥
4. వణలోభీనే, కపటరహితఛే, కామక్రోధనివార్యారే !, భణేనరసైయో తేను దరశనకరతా, కులఏకోతేరతార్యారే ॥ వై॥

ప్రతి నాల్గుచరణముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

। లఘువు	౦ ద్రుతము	౦ ద్రుతము
ప॥ ; - రి , ని రి సా సా రి గ మ రి	; గ మ మ గ రి మ	రి రి సా ;
వైష్ణవ జ న తో ఏ ఏ	కె హి ఏ ఏ జే ఏ ఏ	క హి యే ఏ
మ రి - రి , ని రి సా సా రి గ మ రి	; గ మ మ గ రి మ	రి రి సా రి గ మ
ఏ ఏ - వైష్ణవ జ న తో ఏ ఏ ఏ	ఏఏకె ఏ ఏ హి ఏ ఏ	క హి యే ఏ ఏ ఏ

రి - ని , ని ని పా పా రి గ స రి | - గ ప మ గ రి స | రి ని పా , ,
ఏ - క్షి ఇ ద్ద ర ద ం తో ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ రె ఎ ఎ ని ఎ ఎ | గ హి యో ఎ ఎ

పా మా , మ దా మా ,, మా ,, | ప దా ప మ పా మ | గ మ గ రి స గ రి స । ని - స , ॥
న ట ఎద వ రా ఆయాతా | జా అ అ జే ఏ ఎ | శే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ । ఏ - క్షి ॥

ఆ , , - ని ని ని ,, ని స ని ధా పా | ప ధా ప - ప ధ ని స ని | ధా , ప పా పా
వ ర దు । శ్రీ ఎ ఎ ఆ వ | గ అ అ - ర అ గ అ అ | శే ఎ ఎ తో యు

,, ని ని ని ,, ని రి స ని దా పా | ప ధా ప ప ధ ని స ని | దా ని ద ధా పా ,,
ఆ ర దు । శ్రీ ఎ ఎ ఏ ఆ వ | గా అ అ ర అ గ అ అ | శే ఎ ఎ తో యు ఏ

,, - మ మా మ మా మా ,, మా మా | ప ధా ప మ పా మ | గ మ గ రి గ రి గా
ఎఎ- మ గా అ ధి మా అ న ు | అ అ అ జే ఏ ఎ | శే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ

,, - మ మా మ మా మా ,, మా మా | ప ధా ప మ పా మ | గ మ గ రి స గ రి స
ఎఎ- మ గా అ ధి మా అ న న | అ అ అ జే ఏ ఎ | శే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ

,, - మ మా మ మా మా ,, మా మా | ప ద ధ ప - మ ప ప మ | గ మ గ రి పా గ రి రి స । ని - స , ॥
ఎఎ- మ గా అ ధి మా అ న న | అ అ అ అ - జే ఎ ఎ ఎ | శే ఎ ఎ ఎ ఏఎఎ ఎ ఎ । ఏ - క్షి ॥

|| ,, = మ మా మ మా ,, మా మామ గా
[illegible] మాళవ అ

నీ , నీ , ని ని ,, నిపని ధ ప
ని ందాళ వ ి అఅరేఎఎ ె ఎ

ని , ని , నీ ని ,, నిపని ధ ప
ని ందాళ వ ి అఅరేఎఎ ె ఎ

,, = నీ , ని ని ,, ని ని ద తా
ఎఎం-తాళ ద రౌ అ ధ మ అ ద

,, = మ మా మ మా మా మా మా ,,
వి - ధ ప ధ ప జ ద ని తా

,, = మ మా మ మా మా మా మా ,,
వి - ధ ప ధ ప జ ద ని తా

,, మ ప పా ,,
అ న హా రే వి

ప దా ప ప ధ నీ ప ని
వి తా ఇ ఇ ఇ తా ఇ ఇ

ప దా ప ప ధ నీ ప ని
వి తా ఇ ఇ ఇ తా ఇ ఇ

ప దా ప ప ధ నీ ప ని
ని తా ఇ శ్వ ఆ ల అ అ

ప ద ధ ప మ ప ప మ
తే ఎ ఎ ఎ వి ఇ ఇ ఇ

ప ద ధ ప మ ప ప మ
తే ఎ ఎ ఎ వి ఇ ఇ ఇ

పా ,, దానిద ప మ
నం ంం దే ఎఎ ఎ ఎ

దా ని ద ధా పా ,,
రే ఎ ఎ ఏ ఏ ఏ

దా ని ద ధా పా ,,
రే ఎ ఎ ఏ ఏ ఏ

దా ని ద ధా పా ,,
రా అ అ అ ఖే ఏ

గ మ గ రి స గ రి స
రే ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ

గా మ గ గ రి పా పారిస। నీ ధీ , ||
రే ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ఏ ఎఎ। ఎ · శైలు

2 మొదలు 4 వరకు - చరణము స్వరమువలె పాడుకొనవలెను.

65-వ మేళకర్త జన్యము.
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

3. యమన్ రాగము - ఏకతాళము

ఆ. స రి గ ప మ ప ధ స
అ. స ధ ప మ ప గ రి స

'విశ్వకవి' శ్రీ రవీంద్రనాథఠాకూరుగారి విరచితము

(1) జనగణమన అధినాయక జయహే - భారత భాగ్య విధాతా - పంజాబ ఆంధ్ర గుజరాత మరాఠా - ద్రావిడ ఉత్కళ వంగ వింధ్య హిమాచల యమునా గంగా - ఉచ్ఛల జలధితరంగా - తవశుభనామే జాగే - తవశుభ ఆశిషమాగే - గాహే తవ జయగాథా - జనగణ మంగళదాయక జయహే - భారత భాగ్యవిధాతా - జయహే, జయహే, జయహే, జయజయజయ జయహే - జై జై జై జయహే - భారత భాగ్య విధాతా । జన ।

(2) అహ, రహ, తవ, ఆహ్వానప్రచారిత - శునితవ ఉదారవాణీ - హిందు, బౌద్ధ, సిఖ, జైన, పారసిక, - ముసల్మాన్, క్రిస్తాని, పూరబ పశ్చిమ ఆసే, తవ సింహాసనపాసే - ప్రేమహార హోయగాథా, జనగణ - ఐక్యవిధాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా। జయహే, జయహే, జయజయజయ జయహే, జై జై జై జయహే, భారత భాగ్యవిధాతా । జన ।

(3) పతన-అభ్యుదయబంధుర పంథా, యుగ-యుగధావితయాత్రీ- హేచిరసారథి, తవరథచక్రే, ముఖరితపథ దినరాత్రి- దారుణవిప్లవ - మాఝే తవ శంఖధ్వని బాజే, సంకట దుఃఖత్రాతా - జనగణ పథపరిచాయక జయహే, భారతభాగ్య విధాతా - జయహే, జయహే, జయహే, జయజయజయజయహే, జై జై జై జయహే, భారతభాగ్యవిధాతా । జన ।

(4) ఘోరతిమిర ఘననిబిడనిశీథే, పీడితమూర్ఛిత దేశే, జాగ్రతచిలతవ, అవిచల మంగళ నతనయనే అనిమేషే - దుఃస్వప్నే ఆతంకే, రక్షాకరిలే అంకే, స్నేహమయీ తుమ్మాతా - జనగణ దుఃఖత్రాయక జయహే - భారతభాగ్య విధాతా - జయహే, జయహే, జయహే జయజయజయజయహే - జై జై జై జయహే భారతభాగ్య విధాతా । జన ।

(5) రాత్రిప్రభాతిల, ఉదిల రవిచ్ఛవి - పూర్వఉదయగిరిభాలే, గాహే విహంగమ, పుణ్యసమీరణ నవజీవనరసఢాలే - తవ కరుణారుణరాగే, నిద్రితభారతజాగే, తవచరణేనతమాథా । - జయజయజయహే, జయరాజేశ్వర భారతభాగ్య విధాతా జయహే, జయహే, జయహే, జయ జయ జయ జయహే, జై జై జై జయహే, భారతభాగ్య విధాతా । జన ।

స రి గ గ । గ గ గ గ । గా గ గ । రి గ మా ॥ గా గ మ । రి ప ప । ని̣ రి సా । , , , ప
జ న గ ణ । మ న అ ధి । నా య క । జ య హే ॥ భా ర త । భా గ్య వి । ధా అ తా । అ అ అ పం

పా ప పా ప ప ప । పా ప ప మ ధ పా ॥ మా మ మ గా రి గ । రి మ గా ,, ,,
జా బ సింధు గు జ । రా ఠ మ రా అ ఠా ॥ ద్రా వి డ ఉత్క ళ । వం గా అ అ

గా గ గ । గా గ గ । గ గ గా । రి గ మా ॥ గా గ మ । రి రి ప ప । ని̣ రి సా । ,, ,,
విం ధ్య హి । మా చ ల । య ము నా । గం గా ॥ ఉ చ్ఛ ల । జ ల ధి త । రం గా । అ అ

గ గ గ గ । గా గ రి । రి గ మా । ,, ,, ॥ గ మ ప ధ । మ గ రి ప । రి మ గా । ,, ,,
త వ శు భ । నా మే ఎ । జా అ గే । ఏ ఏ ॥ త వ శు భ । అ ఆ శి ష । మా అ గే । ఏ ఏ

గ గ మ । రి రి ప ప । ని̣ రి సా । ,, ,, ॥ ప ప ప ప । పా ప ప । పా ప ప । మ ధ పా
గా హే ఎ । త వ జ య । గా అ థా । అ అ ॥ జ న గ ణ । మం గ ళ । దా య క । జ య హే

మా మ మ । గా రి ప । రి మ గా । ,, ,, ॥ గ ప పా । ,, ,, । ని ధ ని । ,, ,,
భా ర త । భా గ్య వి । ధా అ తా । అ అ ॥ జయ హే । ఏ ఏ । జ య హే । ఏ ఏ

ధ ప ధా । ,, ,, । రి గ ని రి । గ గ మ ప ॥ మా ,, । ,, ,, । పా రి । గా మ ప
జయ హే । ఏ ఏ । జయజయ । జయ జయ ॥ హే ఏ । ఏ ఏ । జై జై । జై జ య

మా ,, । ,, ,, । మా మ మ । గా రి ప ॥ రి మ గా । ,, ,, । గ గ గ గ ॥
హే ఏ । ఏ ఏ । భా ర త । భా గ్య వి ॥ ధా అ తా । అ అ । జ న గ ణ ॥

(2 మొదలు 5 వరకు మొదటి చరణమువలె పాడుకొనవలెను.)

రాగప్రకరణము

రాగశబ్దార్థము

శ్లో॥ యోఽయంధ్వని విశేషస్తు స్వరవర్ణ విభూషితః ।
రంజకో జన చిత్తానాం సరాగః కథితోబుధైః ॥

తా॥ రాగమనగా, స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడి, జనుల చిత్తమును ఆనందింప చేయునట్టి ధ్వని విశేషము రాగ మనంబడును.

శ్లో॥ స్థాయారోహ్యవరోహీచ సంచారీత్యథ లక్షణమ్ ।
స్థిత్వాస్థిత్వా ప్రయోగః స్యాదేకైకస్యస్వరస్యయః ॥

శ్లో॥ స్థాయీవర్ణస్సవిజ్ఞేయః పరావన్వర్థనామకౌ ।
ఏతత్సమ్మిశ్రణాద్వర్ణస్సంచారీ పరికీర్తితః ॥

తా॥ రాగము స్థాయి, ఆరోహి, అవరోహి, సంచారి యని నాల్గు విధములు. అందు ఒక్కొక్క స్వరమును విళంబముగా నిలిచి నిలిచి పాడుట స్థాయి యనబడును. స్వరములు సరిగమపధనిస యని క్రమముగా హెచ్చుట ఆరోహి యనబడును. సనిధపమగరిస యని క్రమముగా తగ్గుట అవరోహి యనబడును ఈ మూటియొక్క చేరిక సంచారి యనబడును.

శ్లో॥ షాడవౌడవసంపూర్ణ భేదాద్రాగ స్త్రిధామతః ।
ఔడవః పంచభిః ప్రోక్త స్స్వరైషడ్భిస్తుషాడవః ।
సంపూర్ణసప్తభిర్జ్ఞేయ ఏవంరాగ స్త్రిధామతాః ॥

తా॥ రాగములు - షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని మూడువిధములు. అందు ఔడవము ఐదుస్వరములును, షాడవము ఆరుస్వరములును, సంపూర్ణము సప్తస్వరములును, గలిగియుండును.

ఉదాహరణము

		ఆరోహణము.	అవరోహణము
సంపూర్ణము	....	స రి గ మ ప ధ ని స -	స ని ధ ప మ గ రి స।
షాడవము	....	స రి గ మ ప ధ స -	స ధ ప మ గ రి స।
ఔడవము	....	స రి గ మ ప స -	స ప మ గ రి స।

ఈ సంపూర్ణ షాడవ ఔడవములలో సంపూర్ణము ఒక్క భేదమును, షాడవము ఆరు భేదములును, ఔడవము పదిహేను భేదములును గలిగి ఇరువదిరెండు భేదంబులయ్యెను. వాటి మూర్ఛనాప్రస్తార మీ క్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

—: మూర్ఛనాప్రస్తారము :—

అనగా, జన్యరాగ ప్రస్తారము

		ఆరోహణము.		అవరోహణము
సంపూర్ణము	1.	స రి గ మ ప ధ ని స	-	స ని ధ ప మ గ రి స

ఈ యొక్కటిన్ని సంపూర్ణభేదము

షాడవములు	1.	స రి గ మ ప ధ స	-	స ధ ప మ గ రి స
"	2.	స రి గ మ ప ని స	-	స ని ప మ గ రి స
"	3	స రి గ మ ధ ని స	-	స ని ధ మ గ రి స
"	4	స రి గ ప ధ ని స	-	స ని ధ ప గ రి స।
"	5.	స రి మ ప ధ ని స	.	స ని ధ ప మ రి స।
"	6,	స గ మ ప ధ ని స	-	స ని ధ ప మ గ స।

ఈ 6 న్ను షాడవ భేదములు

ఔడవములు	1	స రి గ మ ప స	-	స ప మ గ రి స।
"	2.	స రి గ మ ధ స	-	స ధ మ గ రి స।
"	3.	స రి గ మ ని స	-	స ని మ గ రి స।
"	4	స రి గ ప ధ స	-	స ధ ప గ రి స।
"	5.	స రి గ ప ని స	-	స ని ప గ రి స।
"	6	స రి గ ధ ని స	-	స ని ధ గ రి స।
"	7.	స రి మ ప ధ స	-	స ధ ప మ రి స।
"	8.	స రి మ ప ని స	-	స ని ప మ రి స।
"	9.	స రి మ ధ ని స	..	స ని ధ మ రి స।
"	10.	స రి ప ధ ని స	-	స ని ధ ప రి స।
"	11.	స గ మ ప ధ స	-	స ధ ప మ గ స।
"	12.	స గ మ ప ని స	-	స ని ప మ గ స।
"	13.	స గ మ ధ ని స	-	స ని ధ మ గ స।
"	14.	స గ ప ధ ని స	-	స ని ధ ప గ స।
"	15.	స మ ప ధ ని స	-	స ని ధ ప మ స।

ఈ 15 న్ను ఔడవభేదములు

ఈ పై నుదహరించబడిన సంపూర్ణ, షాడవ ఔడవములందు చెప్పబడిన 22 భేదంబులకు అవరోహణములు 22 లో సంపూర్ణ అవరోహణమును ఒక్కొక్క మార్చుము. షాడవ అవరోహణములు 6 లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమార్చుము, ఔడవ అవరోహణములు 15 లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమార్చుము గ్రహించుటచే 484 భేదములగును. అవి ఎట్లనగా।

సంపూర్ణ అవరోహణము ఒక్కదానిని	....	22
షాడవ అవరోహణములు ఆరింటిచే	....	132
ఔడవ అవరోహణముల పదిహేనింటిచే	....	330
	మొత్తము	484

ఈ 484 జన్యరాగములు వివరముగా క్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

సంపూర్ణ సంపూర్ణభేదము 1 = అనగా, ఆరోహణమందును అవరోహణమందును సంపూర్ణ స్వరముగా నుండునది.

సంపూర్ణ షాడవభేదములు 6 = అనగా ఈ ఆరింటిని ఆరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుంచి అవరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జముచేయు భేదము లుండినవి.

సంపూర్ణ ఔడవభేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిని ఆరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుంచి అవరోహణములో రెండేసి స్వరములు వర్జములు చేయు భేదము లుండునవి.

షాడవ సంపూర్ణ భేదములు 6 = అనగా, ఈ ఆరింటికిని ఆరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జమై అవరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

ఔడవ సంపూర్ణ భేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిన్ని ఆరోహణమునందు రెండేసి స్వరములు వర్జములై అవరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

షాడవ షాడవ భేదములు 36 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ అవరోహణములకు ఆరేసి షాడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే ఆరార్లు 36 భేదంబు లగును.

షాడవ ఔడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ ఆరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే ఆరు పదిహేనులు 90 భేదంబు లగును.

ఔడవ షాడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ ఆరోహణమునకు ఆరేసి షాడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే పదిహేనార్లు 90 భేదంబు లగును.

ఔడవ ఔడవ భేదములు 225 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ అవరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను చేర్చుటచే పదిహేను పదిహేనులు 225 భేదంబులగును.

ఇట్లు ఒక్కొక్క మేళకర్త రాగముయొక్క ఆరోహణ అవరోహణమునందు సప్తస్వరములను సంపూర్ణముగా వ్రాసి, వాని క్రింద సదరు భేదముల ప్రకారము ప్రస్తరించగా నేర్పడునవి. జన్యరాగము లనంబడును అట్టి జన్యరాగములు మేళకర్త రాగ మొక్కింటికి 484 చొప్పున 72 మేళకర్తలకును, 34848 జన్య రాగములు పుట్టెను. అది ఎట్లనిన ?

శుద్ధవికృతి భేదములచే గలిగిన		
సంపూర్ణ సంపూర్ణ మేళకర్తలు	....	72
సంపూర్ణ షాడవ రాగములు	....	432
సంపూర్ణ ఔడవ రాగములు	....	1080
షాడవ సంపూర్ణ రాగములు	....	432
షాడవ షాడవ రాగములు	....	2592
షాడవ ఔడవ రాగములు	....	6480
ఔడవ సంపూర్ణరాగములు	....	1080
ఔడవ షాడవ రాగములు	....	6480
ఔడవ ఔడవ రాగములు	....	16200
	మొత్తము	34848

ఈ 34848 రాగములు గాక వక్రరాగములు అనేకములు గలవు.

పూర్వప్రస్తారము సంపూర్ణము

రాగభేదములు

శ్లో॥ శుద్ధచ్ఛాయా లగోమిశ్ర ఇత్యేకైక మపిత్రిధా।
శాస్త్రోక్త నియమాదన్య చ్ఛాయయా మిశ్రణాదపి॥

తా॥ పై నుదహరించిన సంపూర్ణ షాడవ ఔడవ రాగము లనునవి, శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని ఒక్కొక్కటి మూడు విధములుగా నున్నవి. శాస్త్రమందు చెప్పబడిన నియమప్రకారము పాడునట్టి రాగములు శుద్ధము లనంబడును. అన్యరాగచ్ఛాయతో గలిసిన రాగములు ఛాయాలగ మనంబడును ఈ శుద్ధఛాయా లగముతో చేరిన రాగములు మిశ్రము లనంబడును.

శుద్ధరాగముల కుదాహరణము — దేవక్రియ, కల్యాణి, హరికాంభోజి, సావేరి, [illegible]. గుండక్రియ, వరాళి, ముఖారి. మొదలగునవి

ఛాయాలగముల కుదాహరణము— [illegible], కురంజి, కల్యాణి, బిలహరి, గౌళ, రామప్రియ, అహిరి మొదలగునవి

క్రియాంగముల కుదాహరణము :— హిమరంజి, మలహరి, మంబారి, ఘూర్జరి, ఘంటారవము, గౌళ, సావేరి, లలిత మొదలగునవి

మఱియు, ఈ రాగములకు రాగాంగ, ఉపాంగ, క్రియాంగ, దేశాంగములని నాలుగు భేదములు గలవు ఈ దేశాంగమునే భాషాంగమనియు వాడుదురు రాగాంగమనగా, సంపూర్ణములైన మేళకర్తరాగములకు పేరు ఉపాంగమనగా, ఔడవ షాడవాది భేదములచే బుట్టిన రాగములు క్రియాంగమనగా, రాగస్వరములను వక్రము చేయగా బుట్టినవి దేశాంగమనగా, రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టు రాగములు అయా రాగములకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు గలవు వీనివలన రాగస్వరూపము చక్కగా నేర్పడుచున్నది.

న్యాసాంశ గ్రహస్వర లక్షణము

శ్లో॥ గీతాదౌ స్థాపితో యస్తు సగ్రహస్వర ఉచ్యతే
న్యాసస్వరస్తు విజ్ఞేయో యస్తుగీత సమాపకః
బహుళోయః ప్రయోగేషు సోయమంశ స్వరోమతః ॥

తా॥ రాగము నారంభించు నపుడేమి, మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించునపు డేమి ఆ స్వరములోనే నిలుపబడునది గ్రహస్వరమనంబడును. ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివరస్వరముమీద నిలుపుట న్యాస స్వరమనంబడును. అయా రాగములలో సంగతివేసి పాడునప్పుడు ప్రయోగము లందు విస్తారమై మాటిమాటికి ఉపయోగింపబడి రక్తినిచ్చునట్టి స్వరము అంశ స్వరమనంబడును. ఇట్లు అయా రాగములయొక్క రూపమేర్పడుటకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు ఈ యా రాగములకు నివి యివి యని ప్రాచీనులు కొన్ని రాగము లకు నిర్ణయించి యున్నారు.

రాగరసములు

శ్లో॥ సాయంగేయా రసేవీరే శృంగారే చేతికీర్తితం।
సంగ్రామే వీరతారాగం లాలయుంఘటికీర్తితం।

గానేషాడవరాగాణాం గదితం పూర్వసూరిభిః ॥
వ్యాధినాశే శత్రునాశే భయశోక వినాశనే
ఔడవాస్తు ప్రగాతవ్యా గ్రహశాన్త్యర్థకర్మణి ॥

తా॥ సంపూర్ణరాగములు. వీర, శృంగార, కరుణ, హాస్యరస, ప్రతిపాదకములు. షాడవరాగములు యుద్ధములందు వీరరస ప్రధానమగునట్లు ఉపయోగింపవలయుననియు, ఔడవరాగములు శత్రు, వ్యాధి, భయ, శోకవినాశమందును, గ్రహశాంతి ప్రయోజనముగల కర్మలయందును, ఉపయుక్తములని చెప్పంబడియె. అనగా, రసయుక్తములయిన రాగములనుబట్టి పదకీర్తనలు మొదలగునవి చేయవలె ననియు, పదకీర్తనలు మొదలగు వాట్లయొక్క భావార్థములను బట్టి రాగములను ఉపయోగింపవలెననియు నెఱుంగునది.

శుద్ధ మధ్యమరాగముల చక్రములు.

1. చక్రము			
రి	గ	ధ	ని
శు	శు	శు	శు
శు	శు	శు	కై
శు	శు	శు	కా
శు	శు	చ	కై
శు	శు	చ	కా
శు	శు	ష	కా

2. చక్రము	శురి - సా, గ
3. చక్రము	శురి - అం, గ
4. చక్రము	చరి - సా, గ
5. చక్రము	చరి - అం, గ
6. చక్రము	షరి - అం, గ

ఈ మొదటి చక్రమందువలెనే దైవత నిషాదములు మాత్రము ప్రతి చక్రమునందును [illegible] భేదంబు లగుచుండును. ఇట్లే ప్రతిమధ్యమ రాగముల గ్రహించునది.

		స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
	1. ఇందు చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
1.	కనకాంగి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	శు
2	రత్నాంగి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	కై
3	గానమూర్తి	,,	శు	శు	శు	,,	శు	కా
4.	వనస్పతి	,,	శు	శు	శు	,,	చ	కై
5	మానవతి	,,	శు	శు	శు	,,	చ	కా
6	తానరూపి	,,	శు	శు	శు	,,	ష	కా
	2. నేత్ర చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
7	సేనాపతి	,,	శు	సా	శు	,,	శు	శు
8	హనుమత్తోడి	,,	శు	సా	శు	,,	శు	కై
9	ధేనుక	,,	శు	సా	శు	,,	శు	కా
10	నాటకప్రియ	,,	శు	సా	శు	,,	చ	కై
11	కోకిలప్రియ	,,	శు	సా	శు	,,	చ	కా
12.	రూపవతి	,,	శు	సా	శు	,,	ష	కా
	3. అగ్ని చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
13	గాయకప్రియ	,,	శు	అం	శు	,,	శు	శు
14	వకుళాభరణము	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కై
15.	మాయామాళవగౌళ	,,	శు	అం	శు	,,	శు	కా
16	చక్రవాకము	,,	శు	అం	శు	,,	చ	కై
17.	సూర్యకాంతము	,,	శు	అం	శు	,,	చ	కా
18.	హాటకాంబరి	,,	శు	అం	శు	,,	ష	కా
	4. వేద చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
19.	ఝంకారధ్వని	,,	చ	సా	శు	,,	శు	శు
20.	నఠభైరవి	,,	చ	సా	శు	,,	శు	కై
21.	కీరవాణి	,,	చ	సా	శు	,,	శు	కా
22.	ఖరహరప్రియ	,,	చ	సా	శు	,,	చ	కై
23.	గౌరిమనోహరి	,,	చ	సా	శు	,,	చ	కా
24.	వరుణప్రియ	,,	చ	సా	శు	,,	ష	కా

5. బాణచక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
25. మారరంజని	,,	చ	అం	శు	,,	శు	శు
26. చారుకేశి	,,	చ	అం	శు	,,	శు	కై
27. సరసాంగి	,,	చ	అం	శు	,,	శు	కా
28. హరికాంభోజి	,,	చ	అం	శు	,,	చ	కై
29. ధీరశంకరాభరణము	,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా
30. నాగానందిని	,,	చ	అం	శు	,,	ష	కా

6. ఋతు చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
31. యాగప్రియ	,,	ష	అం	శు	,,	శు	శు
32. రాగవర్ధని	,,	ష	అం	శు	,,	శు	కై
33. గాంగేయభూషణి	,,	ష	అం	శు	,,	శు	కా
34. వాగధీశ్వరి	,,	ష	అం	శు	,,	చ	కై
35. శూలిని	,,	ష	అం	శు	,,	చ	కా
36. చలనాట	,,	ష	అం	శు	,,	ష	కా

7. ఋషి చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
37. సాలగము	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	శు
38. జలార్ణవము	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	కై
39. ఝాలవరాళి	,,	శు	శు	ప్ర	,,	శు	కా
40. నవనీత	,,	శు	శు	ప్ర	,,	చ	కై
41. పావని	,,	శు	శు	ప్ర	,,	చ	కా
42. రఘుప్రియ	,,	శు	శు	ప్ర	,,	ష	కా

8. వసు చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
43. గవాంభోధి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	శు
44. భవప్రియ	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	కై
45. శుభపంతువరాళి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	శు	కా
46. షడ్విధమార్గిణి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	చ	కై
47. సువర్ణాంగి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	చ	కా
48. దివ్యమణి	,,	శు	సా	ప్ర	,,	ష	కా

9. బ్రహ్మ చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
49. ధవళాంబరి	"	శు	అం	ప్ర	"	శు	శు
50. నామనారాయణి	"	శు	అం	ప్ర	"	శు	కై
51. కామవర్ధని	"	శు	అం	ప్ర	"	శు	కా
52. రామప్రియ	"	శు	అం	ప్ర	"	చ	కై
53. గమనశ్రమ	"	శు	అం	ప్ర	"	చ	కా
54. విశ్వంబరి	"	శు	అం	ప్ర	"	ష	కా

10. దిశి చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
55. శ్యామలాంగి	"	చ	సా	ప్ర	"	శు	శు
56. షణ్ముఖప్రియ	"	చ	సా	ప్ర	"	శు	కై
57. సింహేంద్రమధ్యమ	"	చ	సా	ప్ర	"	శు	కా
58. హేమవతి	"	చ	సా	ప్ర	"	చ	కై
59. ధర్మవతి	"	చ	సా	ప్ర	"	చ	కా
60. నీతిమతి	"	చ	సా	ప్ర	"	ష	కా

11. రుద్ర చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
61. కాంతామణి	"	చ	అం	ప్ర	"	శు	శు
62. రిషభప్రియ	"	చ	అం	ప్ర	"	శు	కై
63. లతాంగి	"	చ	అం	ప్ర	"	శు	కా
64. వాచస్పతి	"	చ	అం	ప్ర	"	చ	కై
65. మేచకల్యాణి	"	చ	అం	ప్ర	"	చ	కా
66. చిత్రాంబరి	"	చ	అం	ప్ర	"	ష	కా

12. ఆదిత్య చక్రము	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
67. సుచరిత్రము	"	ష	అం	ప్ర	"	శు	శు
68. జ్యోతిస్వరూపిణి	"	ష	అం	ప్ర	"	శు	కై
69. ధాతువర్ధని	"	ష	అం	ప్ర	"	శు	కా
70. నాసికాభూషణి	"	ష	అం	ప్ర	"	చ	కై
71. కోసలము	"	ష	అం	ప్ర	"	చ	కా
72. రసికప్రియ	"	ష	అం	ప్ర	"	ష	కా

ఈ డెబ్బదిరెండు మేళకర్త రాగముల పేళ్ళయొక్క మొదటి రెండు వర్ణములను కాదినవ, టాదినవ, పాదిపంచక, యాద్యష్టమను వాటియందు సదరు మేళకర్తల పేళ్ళయొక్క మొదటి యక్షర సంఖ్యను (ఏకస్థానంబునను అనగా; మొట్టమొదట వ్రాయునట్టి సంఖ్యను ఏకస్థానమని ఎరుంగునది.) రెండవ యక్షర సంఖ్యను (దశస్థానమందును అనగా, మొదట వ్రాయబడిన సంఖ్యకు ఎడమ వైపున మరియొక సంఖ్య నుంచుట దశస్థానమని నెఱుగునది.) ఇటుల వ్రాసి చూడగా అది ఎన్నవ సంఖ్య మేళకర్త యైనదిన్ని తెలబడును. అదెట్లనిన ?

క ఖ గ ఘ ఙ చ ఛ జ ఝ, ఇది కాదినవము. అనగా, క, మొదలు ఝ, వరకు 9 సంఖ్యలని యెఱుగునది. ట ఠ డ ఢ ణ త థ ద ధ, ఇది టాదినవము. ప ఫ బ భ మ, ఇది పాదిపంచకము. య ర ల వ శ ష స హ, ఇది యాద్యష్టము. మేళకర్తల పేళ్ళయందు నకారము శూన్యార్థకము. ఈ సంకేతంబును జూపునది ఉదాహరణము. కనకాంగి – ఈ రాగముయొక్క మొదటి రెండక్షరములలో కకారము కాది నవంబున మొదటిది గాన, ఆ ఒకటిని ఏకస్థానంబుననుంచి రెండవ యక్షరమగు నకారము శూన్యమగుటచే దశస్థానంబునకు సంఖ్య లేదు గాన ఇది మొదటి మేళకర్త రాగమని చెప్పవలయును. చలనాట – ఈ రాగమందలి మొదటి రెండక్షరములలో చకారము కాదినవంబున ఆఱవది గాన ఏక స్థానమందు 6 ను లకారము యాద్యష్టమునందు మూడవది గాన దశ స్థానమందు 3 ను వ్రాసి 36 వ రాగమని చెప్పవలయును. ఇటుల అన్నిటియందు నూహింపవలెను.

మఱియు ఈ క్రింద వ్రాయబడిన మేళకర్తల పేర్లకుగల సంయుక్తాక్షరము యొక్క రెండవ యక్షరము నందే గణింపవలెను. సూర్యకాంతము, షణ్ముఖప్రియ, షడ్విధమార్గిణి, ధర్మవతి, సింహేంద్రమధ్యమము. ఈ రాగములయందు మాత్రము సంయుక్తాక్షరము యొక్క రెండవ యక్షరమునందే గణింపవలెనని యెఱుగునది.

అది యెట్లనగా ? సూర్యకాంతరాగము ఎన్నవ మేళకర్త యని గణించునప్పుడు సూర్య అను రెండక్షరములలో మొదటి సకారము యాద్యష్టమునందు ఏడవదిగా నెంచి, ర్య అను రెండవ అక్షరముయొక్క రకారమునందు గల క్యావడియైన యకారమునందు సంయుక్తాక్షరము గాన ఈ యకారము యాద్యష్టమునందు మొదటిదిగానెంచి సూర్యకాంతము రాగము 17 వ మేళకర్త యని దెలియవలెను

అట్లే షణ్ముఖప్రియ. షడ్విధమార్గిణి. ధర్మవతి. సింహేంద్రమధ్యమ ఈ రాగములకు మాత్రము రెండవ యక్షరమందుండు సంయుక్తాక్షరమునె గణింప [illegible].

72 మేళకర్తల స్వరస్థానములను దెలిపెడి పతకము

							రిషభము.	గాంధారము	మధ్యమము.
	1 కన	2 రత్నాం	3 గాన	4 వనస్ప	5 మాన	6 తాన	శు	శు	శు
	7 సేనా	8 హను	9 ధేనుక	10 నాటక	11 కోకిల	12 రూప	శు	సా	శు
	13 గాయ	14 వకు	15 మాయా	16 చక్ర	17 సూర్య	18 హాట	శు	అం	శు
	19 ఝుం	20 నఠభై	21 కీరవా	22 ఖరహ	23 గౌరీమ	24 వరుణ	చ	సా	శు
	25 మార	26 చారు	27 సర	28 హరి	29 ధీరశం	30 నాగా	చ	అం	శు
	31 యాగ	32 రాగవ	33 గాంగే	34 వాగ	35 శూలిని	36 చలనా	ష	అం	శు
	37 సాల	38 జలా	39 ఝాల	40 నవనీ	41 పావని	42 రఘుప్రి	శు	శు	ప్ర
	43 గవాం	44 భవ	45 శుభపం	46 షడ్విధ	47 సువర్ణా	48 దివ్య	శు	సా	ప్ర
	49 ధవ	50 నామ	51 కామ	52 రామ	53 గమన	54 విశ్వం	శు	అం	ప్ర
	55 శ్యామ	56 షణ్ము	57 సింహే	58 హేమ	59 ధర్మ	60 నీతి	చ	సా	ప్ర
	61 కాం	62 రిషభ	63 లతాం	64 వాచ	65 మేచక	66 చిత్రా	చ	అం	ప్ర
	67 సుచరి	68 జ్యోతి	69 ధాతువ	70 నాసి	71 కోసల	72 రసిక	ష	అం	ప్ర
ధైవతము	శు	శు	శు	చ	చ	ష			
నిషాదము	శు	కై	కా	కై	కా	కా			

ఈ పటకమునందు ఉదహరింపబడియున్న డెబ్బది రెండు మేళకర్తరాగముల యొక్క స్వరస్థానములను దెలిసికొనెడిమార్గ మెటువలెనంటె? ఇందు మొదటి గదిలో 1 లో సంఖ్యగల కనకాంగి రాగముయొక్క స్వరస్థానములను దెలియవలసి నపుడు సదరు రాగమునకు కుడిదిక్కునయుందు రిషభగాంధార మధ్యమములను దాని క్రింది దిక్కునయుందు ధైవతనిషాదములను జూచినట్లయిన ఆ రాగము యొక్క స్వరస్థానములు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. ఇట్లే అన్నిటియందు నూహించునది.

శుద్ధమధ్యమ జన్యరాగములు

1. కనకాంగి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

కనకాంబరి	....	సరిగమపదనిదప - సనిదపమగరిగరిస
కీర్తిప్రియ	....	సరిమపదస - సనిదపమగరిస
శుద్ధముఖారి	....	సరిగమపదనిస - సనిధమగరిస
వాగీశ్వరి	....	సరిగమపదస - సదపమగరిస
ముక్తాంబరి	....	సరిగమపనిస - సనిధమగరిస
మోహనమల్లారు	....	సరిగమధనిధస - సధనిదపమగరిస
భోగచింతామణి	....	సరిసమపధనిస - సదపమగరిగరిస
ఖడ్గప్రియ	....	సగరిగమపధనిస - సధపదమగరిస
శతోల్లాసిని	....	సమరిగమపధనిస - సధపగరిస

2. రత్నాంగి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

శివద్యుతి	....	సరిమపధనిస - సనిదమగరిస
రిషభాంగి	....	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
పుష్పవసంత	....	సరిగపమధనిస - సధనిపమగరిస
శ్రీమణి	....	సరిగపదస - సనిదపగరిస
వసంతభూపాలము	....	సరిగపదనిస - సనిదపమధమగరిస
గౌరిగాంధారి	....	సమరిగమపదనిదస - సనిధపమగరిస
ఘంటారవము	....	సరిసగమపనిస - సనిదపమగరిస
జయసింధు	....	సరిగమపస - సపనిదమగరిస
వసంతమనోహరి	....	సరిగమదనిస - సనిధమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

3 గానమూర్తి—శురి-శుగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

సామవరాళి	....	సరిమపదనిస - సనిదపమగరిస
మురటిమల్లారు	...	సరిమపనిస - సనిదపమగరిస
భిన్నపంచమము	....	సగమపదనిస - సనిదపమగరిస
గిరికర్ణిక	....	సగిమమపనిస - సనిధపమగరిస
లలితతోడి	....	సరిగమపస - సనిదమగరిస
సారంగలలిత	....	సరిగమరిమపనిస - సనిదపమరిస
ఛాయాగౌళ	....	సరిగరిమపదనిస - సదనిపమగరిస
మంగళగౌరి	....	సమపదనిస - సనిపదమగరిస

4. వనస్పతి—శురి-శుగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కర్ణాటకమురటి	...	సరిగమపదస - సనిధపమరిస
భానుమతి	...	సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
రసాళి	....	సరిమపధనిస - సధపమరిస
సురభూషణి	....	సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
లీలారంజని	....	సమరిగమపస - సనిధపమగరిస
శ్వేతాంబరి	....	సరిగమపమదనిస - సనిపమగరిస
వీరవిక్రమము	....	సరిగమపధనిస - సనిపదమగరిస
సుగాత్రి	....	సమపధనిస - సధపమగరిస

5. మానవతి—శురి-శుగ-శుమ-ప-చధ-కాని

మనోరంజని	....	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
మీనలోచన	....	సరిగమపధనిపస - సనిదమగరిస
మంగళదేశిక	....	సరిగమపనిదస - సనిపధమగరిస
జయసావేరి	....	సమరిగమపసని - దపమగరిసనిస
పూర్వకన్నడ	....	సరిగమపమపస - సధనిదపమగరిస
ఘనశ్యామలా	....	సగమపధస - సనిధపమగరిస
పూర్వసింధు	....	సరిగమపసనిస - సదపమధమగరిస
మంగళభూషణి	....	సధపనిసరిగమప - మగరిసనిదప

6. తానరూపి—శురి-శుగ-శుమ-ప-షధ-కాని

తమకీర్తి	....	సరిమపనిస - సనిదనిపమగమరిస
తిల్లక పకాశిని	....	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
శృంగారిణి	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస

దేశ్యనారాయణి	సరిగమపనిస - సనిధనిపమరిస
సింధుమావళి	సరిగమపదనిపనిస - సనిపమరిస
ఛాయానారాయణి	సపమపదనిస - సనిదనిపమగరిస
దేశ్యసురటి	సమరిగమపదని - పమగరిసనిస
గౌళమాళవి	సరిగమపదనిపనిస - సపదనిపమగరిస
శ్రీమాళవి	సరిగమపనిధనిపస - సపమగరిస

7. సేనాపతి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

సివ్యాగతి	సరిగరిమదనిస - సనిధపమగరిస
సింధుగౌరి	సగరిగమపస - సధపమగరిస
సైంధవగౌళి	సరిగమపదనిస - సనిధమగమరిస
ఈశగౌళ	పమగమపదనిప - పదపదమగరిస
ఛాయాగౌరి	సరిమగమపనిధనిస - ససిదపమగమరిస
శోగి	సగమపదనిదస - సనిధపమగస
ఏకరామణి	సరిగమపమపదనిస - సధనిపమగరిస
కానుగౌళ	ధసరిగమపదని - దపమగరిసనిధస
ఛాయామాళవి	సగరిగమపదనిదస - సనిధపమగమరిస
గౌళచంద్రిక	సరిమపధస - సనిధపగరిస

8. హనుమత్తోడి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తోడి (శుద్ధ	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
ధన్యాసి	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
దేశ్యతోడి	సరిగమపధనిస - పనిధనిధపమగరిస
భూపాలము	సరిగపధస - సధపగరిస
శుద్ధసారువ	సగమపధస - సధపమరిగరిస
పున్నాగవరాళి	నిసరిగమపధని - నిధపమగరిసని
నాగవరాళి	నిసగరి గమపధ - పమగరిసని
ఆహిరి	సరిసగమపధనిస - సనిధాపమగరిస
ఆసావేరి	సరిమపధస - సనిసపధమపరిగరిస
ఛాయాతోడి	సరిగామసపమధనిస - సనిపధమగారిస
శుద్ధసామంతము	ధసరిమపధ - ధపమగరిస
జయసారంగము	సరిగమపమదనిస - సధపమగరిస
దేశికబంగాళ	సరిగపమధనిస - సదపమగరిస
శుద్ధసీమంతి	సరిగమపధస - సధపమగరిస

వాదవాళి .... సరిగమపనిస - సనిధపమగరిస
చంద్రకాంతము .... సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
చంద్రికాగౌళ .... సరిగమపధస - సధపమరిస
భానుచంద్రిక .... సమధనిస - సనిధమగస
కళాసావేరి .... సరిగపనిస - సనిధపమగరిస
హిమాంద ... సరిగమపధనిధస - సనిపధమగరిస

9. ధేనుక—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

దేశ్యఆంధాళి .... సరిగమపనిధస - సధపమగరిస
ధైర్యముఖి .... సరిగమపధస - సనిపమపరిగరిస
దేశకయ్ద్రి .... సమరిగమపనిస - సనిపధమగరిస
భిన్నషడ్జమము .... సరిగరిపమపనిస - సధపమగరిస
శోకవరావళి .... సగమనిధ - పమగరిస
లలితశ్రీకంఠి ... సరిగమపధనిస - సనిధపమధమగరిస
భక్త .... సగమపమధనిస - సనిధపమగరిస
సింధుచింతామణి .... సరిమగమధపధస - సధపమగరిస
పూర్వపరజ .... సమగమధనిస - సనిధపమగరిస
గౌరిబంగాళ్ .... ధసరిమపధని - ధపమగరిసనిధస
మాల్కోస్ .... సగమధనిస - సనిధమగస
మోహనవాణి ... సగామపధపమపనినిస - సనిపధధపమగస

10. నాటకప్రియ - శురి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

నటాభరణము .... సరిగమపధపనిస - సనిధపమగమరిస
నిరంజని .... సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
దీపరము .... సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
మాగధశ్రీ .... సగరిమపధస - సనిపగస
పూర్వరామక్రియ .... సరిగమపసధనిస - సనిపధమగరిస
కన్నడ సౌరాష్ట్రము .... సరిమగమధపధనిస - సనిధపమగస
వసంతకన్నడ .... సరిగమపని - ధమపగరిసని
సింధుభైరవి .... మపధనిధసరిగమ - గరిసనిధపమగమ
హిందోళదేశిక ... సమరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శార్ఙ్గశాళి .. సమగమపధనిధస - సనిధపమగరిస

11. కోకిలప్రియ - శురి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని

కోకిలారవము	....	సరిగరిమపదనిస - సనిధపమగరిస
కౌమారి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
వర్ధని	....	సగమపమపధనిస - సనిపధపమగస
మారువదేశిక	....	సగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
ఛాయాసైంధవి	....	సరిగమపధపనిస - సదనిసమగరిస
సింధుక్రియ	....	సరిగమపమదనిస - సధపమగరిస
శుద్ధమంజరి	....	సగమపమదనిస - సనిపధమగరిస
వసంత నారాయణి	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
శుద్ధలలిత	....	సపమధనిస - సనిసధపమగరిస

12. రూపవతి—శురి-సాగ-శుమ-ప-షధ-కాని

రౌప్యనగము	....	సమపధనిస - సధనిపమగరిస
రేఖావతి	....	సరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
భోగవగాళి	....	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
సామకురంజి	....	సగపధనిస - సనిధనిపమగరిస
సామభైరవి	....	సరిగమపస - సనిపధనిపమగరిస
ప్రతాపవసంతము	....	సమరిగమపనిస - సనిపమరిస
శ్యామకల్యాణి	..	సమగమసధనిస - సనిపధనిపమగరిస
భానుకోకిల	...	సమపదనిస - సధనిపమగస
పూర్ణస్వరావళి	....	సగమపధనిస - సధనిపమరిగస

13. గాయకప్రియ—శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

గీతప్రియ	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కుంతల కాంభోజి	....	సగమపధనిధస - సనిధపమగస
హెజ్జిజ్జి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సామనారాయణి	....	సరిమపధనిస - సపధనిపమరిస
దేవముఖారి	....	సరిమపధనిస సనిధపమరిస
కల్యాణకేసరి	....	సరిగపధస - సధపమగరిస
నవరసచంద్రిక	....	సరిగపమధస - సధపమగరిస
కలకంఠి	....	సరిమపధనిస - సనిధపమరిస
కలగడ	....	సరిగపధనిస - సనిధపమగరిస
జుజాహుళి	....	సమగమపధనిస - సధనిధపమగస
భురవాళి	...	సమపదనిస - సనిధపమస

14. వకుళాభరణము—శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

వసంతభైరవి	సరిగమదనిస - సనిదమపమగరిస
వసంతముఖారి	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రాగవసంతము	సరిమపనిదస - సనిధమగరిస
సోమరాగము	సరిమపమధనిస - సనిధమగరిస
హంసకాంబోజి	సరిగమధనిస - సనిదపమరిస
సుదాకాంబోజి	సగగరిమపనిస - సనిపమగరిస
శ్యామచింతామణి	సరిమపధస - సనిపధమగరిస

15. మాయామాళవగౌళ—శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

మలహరి	సరిమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధమలహరి	సరిగపమదస - సధపగరిస
మారువ కన్నడ	సరిమగమపనిస - సనిపమరిగరిస
మారువ	సగమపస - సనిధమపమగరిస
మార్గదేశిక	సరిగపధస - సధమపగరిస
మంగళకైశిక	సమగమపమదనిస - సనిదపమగరిస
సావేరి	సరిమపదస - సనిదపమగరిస
గౌళ	సరిగమరిమపనిస - సనిపమగమరిస
దేశ్యగౌళ	సరిపధనిస - సనిధపసరిస
ఛాయాగౌళ	సరిమగమపనిస - సనిదపమగరిస
జగన్మోహిని	సగమపనిస - సనిపమగరిస
బౌళి	సరిగపధనిధస - సనిధపగరిస
వాదనామక్రియ	సరిగరిమపధని - నిదపమగరిసని
సారంగనాట	సరిమపధస - సనిపధపమగరిస
మేచబౌళి	సరిగపధస - సనిదపమగరిస
రేగుప్తి	సరిగపధస - సధపగరిస
దేశ్యరేగుప్తి	సరిగరిమపధనిస - సధనిధపమగస
గుమ్మకాంభోజి	సరిగపదనిదస - సనిధపమగరిస
గౌరి	సరిమపనిస - సనిదపమగరిస
లలితగౌరి	సరిగమపదనిస - సధపగరిస
లలితపంచమము	సరిగమధనిస - సనిధమపమగరిస
భిబాస	సరిగపదస - సదపమరిస
పాడి	సరిమపనిస - సనిపధపమరిస

శుద్ధక్రియ	సరిపమపధస - సధపమగరిస
మేఘరంజి	సరిగమనిస - సనిమగరిస
పూర్ణపంచమము	సరిగమపధ - ధపమగరిస
సురసింధు	సమగమపధనిధస - సనిధపమరిగరిస
ఘనసింధు	సమగమపదనిధస - సనిధపమగరిస
సింధురామక్రియ	సగమపధనిస - సనిపధపమగరిగస
గౌళిపంతు	సరిగరిమపదపనిస - సనిదపమగరిస
సౌరాష్ట్రము	సరిగమపధనిస - సనిధాపమగరిస
ఘూర్జరి	సరిగమపధనిస - సధనిపమగరిస
అర్ద్రదేశిక	సరిగమపధనిస - పధపమగరిస
గుండక్రియ	సరిమపనిస - సనిపధపమగరిస
పరజు	సగమపధనిస - సనిధపమగారిస
మార్గదేశిక	సరిగపధస - సధమపగరిస
పూర్వి	సరిగమధనిస - సనిధపమగరిస
కన్నడబంగాళ	సరిమగమధపధస - సధపమగరిస
వసంత	సగమధనిస - సనిధమాగరిస
వసంతప్రియ	సరిగమపధపనిస - సనిపమరిస
సాళంగనాట	సరిమపధస - సధపగరిస

16. చక్రవాకము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

[illegible]	సరిగామపమధనిస - సనిధనిపమగారిస
కలావతి	సరిమపధస - సధపమగసరిస
బిందుమాలిని	సగరిమపధనిసనిస - ససనిధపగరిస
మలయమారుతము	సరిగపధనిస - సనిధపగరిస
వేగవాహిని	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
భుజంగిణి	సరిపమగమనిధనిస - సనిధమగరిస
కుంతల	సరిగమపధనిస - సధనిపమగమరిస
శుద్ధశ్యామల	సగపధనిస - సనిధపమగరిస
వసంతలీల	సరిమపధనిస - సనిధపగరిస
చంద్రకిరణి	సగమపమధనిస - సనిధనిపమగమరిస
వీణాధరి	సరిగపధనిస - సనిధపమగరిస
రుద్రపంచమము	సగమనిధస - సనిధమగరిస
సతీమార్గిణి	సగమపధనిస - సధాపమగరిస
[illegible]	సగమపనిస - సనిధపమగరిస

శివానంది	....	సమగమపదని - ధపమగరిసనిస
శశిప్రకాశి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపగరిస
భక్తప్రియ	....	సగమపధనిస - సనిధపమరిమగస

17. సూర్యకాంతము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

సుప్రదీపము	....	సరిమపధనిస - సనిదపమగమరిస
లలిత	....	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
భైరవము	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
దివ్యతరంగిణి	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
నాగచూడామణి	....	సగమపదనిస - సనిదపమగస
సీవామణి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సామకన్నడ	....	సరిమగమపధనిస - సనిధపమరిస
సామంతమల్లారు	....	సగమపనిస - సనిపధమగరిస

18. హటకాంబరి—శురి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

హితభాషిణి	....	సరిగమపనిధనిస - సనిపమగరిస
శుద్ధమాళవి	....	సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సింహాళము	....	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
దివ్యగాంధారము	....	సమరిపధనిస - సధనిపమగపరిస
కల్లోలము	....	సపధనిస - సనిధనిపమగస
శుద్ధకన్నడ	....	సమపధనిస - సనిపమగస
హంసనటని	....	సగమపస - సపమగరిస
భూపాలతరంగిణి	....	సరిమపనిస - సనిధనిపమగమరిస
భానుచూడామణి	....	సరిగమపస - సనిధనిపమగరిస
నాగతరంగిణి	....	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగస

19. ఝంకారధ్వని—చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

ఝంకారభ్రమరి	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
ఝుంకారి	....	సరిగమపధస - సధపమగరిస
పూర్ణలలిత	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
చిత్రరంజని	....	సరిగమపధని - నిధపమగరిస
ప్రవాళతరంగిణి	....	సమరిగమపస - సనిధపమగరిస
అమృతతరంగిణి	....	సరిగమధనిస - సధనిధపమగరిస
దేశ్యకౌగడ	....	సగమపస - సనిధపమగరిస

[illegible]	సరిమపధస - సధపమగరిస
పూర్వసాళవి	సగమధనిస - సనిధపమరిస
పూర్ణలలిత	సరిగమపస - సనిధపమగరిస

20. నఠభైరవి—చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

భైరవి	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
పూర్వభైరవి	సరిగమనిధనిస - సనిధపమగరిస
ఆనందభైరవి	సగరిగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
రీతిగౌళ	సగరిగమనిధనిస - సనిధమగమపమగరిస
జయంతశ్రీ	సగమధనిస - సనిధమపమగస
అభేరి	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కమలాతరంగిణి	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
నారాయణదేశాక్షి	సరిపగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
నీలవేణి	సరిగమపధనిధప - సధపమగరిస
హిందోళము	సమగమధనిస - సనిధమగస
కన్నడ	సగమపధస - సనిధమగస
దేవక్రియ	సరిగమనిధని - పధమగరిసని
ఇందుఘంటారవము	సగమపధని - ధపమగరిసని
కోకిలవరాళి	సరిగరిమపధనిధస - సధనిధపమరిగరిస
వసంతవరాళి	సరిమపధస - సనిధపగరిస
మాంజి	సగరిగమనిధనిస - సనిధపమపగరిస
నాగగాంధారి	సరిగమపధని - నిధపమగరిస
భువనగాంధారి	సరిమపనిస - సనిధపమగస
మార్గహిందోళము	సరిగమపధనిస సనిధపమగస
శుద్ధదేశి	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసాళవి	సగమపనిస - సనిపమరిస
నవకవసంతము	సగమపనిధప - సనిధపమగరిస
[illegible]షడ్జము	సరిగమపనిప - సనిపమగరిస
సారంగకాపి	సరిపమరిపరిమపనిస - సనిధపమగరిస
అమృతవాహిని	సరిమపధని - సనిధమగరిస
ఆంధ్రి	సరిగమపధనిధపస - సనిధపమగరిస
హిందోళవసంతము	సగమపధనిధప - సనిధపమధమగస
[illegible]	సగమపని - ధపమగరిసని
[illegible]వసంతము	సమపనిధనిధప - సనిధపమగస

21. కీరవాణి — చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

కిరణావళి ...	సరిగమపదనిస - సదపమగరిస
కుశూవతి	సరిగమపనిస - సదపమగరిస
కల్యాణవసంతము ..	సగమపనిస - సనిదపమగరిస
జయశ్రీ	సరిగమపదనిసస - సనిదపమగరిస
సంజీవిని ...	సరిగమపనిస - సనిదనిపమగరిస
మాధవి ...	సమగమపదనిస - సనిదపమగరిస
గగనభూపాలము	సమగమపదనిస - సనిదమగరిస
కర్ణాటకదేవగాంధారి	నిసగమపా - దాపమగరిసని
వాగదీపకము	సరిగమపస - సనిదమగస
హంసపంచమము	సగమపనిదనిపస - సనిదమగరిస
సామంతసాళవి ...	సరిగమపదస - సనిధపమగరిస
సారసవాహిని ...	సరిగరిమపధనిస సధపమరిగరిస

22 ఖరహరప్రియ—చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఉదయరవిచంద్రిక	సగమపనిస - సనిపమగస
కానడ	గరిసరిగమపమధానిస - సనిసధపమగామరిస
కన్నడగౌళ	సరిగమపనిస - సనిధపమగస
కాపి ...	సరిగామరిపమపధనిస - సనిదపమగరిస
శ్రీరాగము	సరిమపనిస - సనిపధనిపమరిగారిస
శ్రీరంజని	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
ముఖారి	సరిమపధనిధస - సనిధపమగరిస
తవముఖారి	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
పూర్వముఖారి	సమగమపధనిధస - సనిపమగరిస
దర్బారు	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
హుస్సేని	సరిగమపనిధమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
నాయకి	సరిగమపధపసా - సనిధపమరిగారిస
మధ్యమావతి	సరిమపనిస - సనిపమరిస
బృందావనసారంగ	సరిమపనిస - సనిపమరిగస
రుద్రప్రియ	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
ఫలమంజరి	సగమపమధస - సనిధపమగమరిస
సైంధవి	నిధనిసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధని
శుద్ధధన్యాసి	సగమపనిపస - సనిపమగస
శుద్ధబంగాళ	సరిమపధస - సధపమరిగరిస

శుద్ధభైరవి	....	సగమనిధస - సనిదమగరిస
మంజరి	....	సగరిగమపనిదనిస - సనిధపమగరిస
శివరంజని	....	సగరిమపధనిస - సదపమగారిస
హూరువధన్యాసి	....	సగమపధనిధపనిస - సనిధపమధమగరిస
మణిరంగు	....	సరిమగమపనిస - సనిపమగరిస
జయంతసేన	....	సగమపధసా - సనిధపమగసా
మాళవశ్రీ	....	సగమపనిధనిపధనిస - సనిధపమగస
ఆభోగి	....	సరిగమధస - సధమగరిస
సాళగభైరవి	....	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
జయనారాయణి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
కళానిధి	....	సరిగమసపమధనిస - సనిధపమగరిస
పంచమర్గాగము	....	సనిధపనిస - సనిధపమగరిస
మనోహరి	....	సరిగమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధమనోహరి	....	సరిగమపదస - సనిపమరిగస
దేవమనోహరి	....	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
లలితమనోహరి	....	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకవరాళి	....	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
జయమనోహరి	....	సరిగమధప - సనిధమగరిస
సిద్ధసేన	....	సగరిగమపధస - సనిధమపమరిగరిస
మల్హారు	....	సరిమగమపధపస - సధపమరిస
మందమారి	....	సరిమపధసా - సనిసధపమరిగస
పూర్ణకళానిధి	....	సగమపధనిస - సధపమగరిస
శుద్ధవేలావళి	....	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
సారమతి	....	సరిగమపధనిస - సనిధమగస
బాలచంద్రిక	....	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
[illegible]	....	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
పుష్పలతిక	....	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
దేవామృతవర్షిణి	....	సరిగమనిధనిస - సనిధపమగరిస

23. గౌరిమనోహరి—చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని

సింహళభైరవి	....	సగమపధస - సనిధమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
[illegible]	....	సరిగమనిస - సనిమగరిస

హంసదీపకము	...	సరిగమపదస - సనిదపమగరిస
నాగపంచమము	....	సదమపనిస - సదమగరిస
కోకిలదీపకము	...	సగమపనిస - సనిపమగరిస
హాలవిబంగాళ	...	సరిమపదస - సనిదపమరిస

24. వరుణప్రియ—చరి-సాగ-శుమ-ప-షధ-కాని

వీరవసంతము	....	సరిగమపనిస - సనిధపమగరిస
గౌళపంచమము	...	సరిమపనిస - సనిపమగరిస
భానుదీపకము	...	సరిగమపనిస - సనిపమరిస
హంసభూపాలము	....	సరిగపపస - సనిధనిపమగస
హంసభూషణి	....	సగమధనిస - సనిపగరిస
సోమదీపకము	....	సగపధనిస - సనిపమగస
గంధర్వనారాయణి	....	సమపధనిస - సనిధనిపమస
సింహేళకాపి	....	సరిమపపనిస - సనిధనిపమగస

25. మారరంజని—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

దేశముఖారి	...	సరిగమపధనిధస - సధనిధపమగరిస
రమ్యపంచమము	....	సరిగమపధనిస - సధమగరిస
శరద్ద్యుతి	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
శ్యామప్రతాపము	...	సమగమపధస - సధపమగరిస
కల్లోలసావేరి	....	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
హంసగాంధారి	....	సరిగమపస - సనిధపధమగరిస
దేవపాళగము	....	సగపధనిస - సపనిధపమగరిస
సింహేళవసంతము	....	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస

26. చారుకేశి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తరంగిణి	....	సరిమగరిమపధనిధస - సనిధపమగరిస
సోమప్రతాపము	....	సపమధనిస - సనిధపమగరిస
కోకిలప్రతాపము	....	సగమపమధనిస - సనిపమగస
కన్నడపంచమము	....	సరిగమపనిస - సనిధనిపమగస
సింహేళవరాళి	....	సరిగమపమధనిస - సధపమగమరిస
గంధర్వమనోహరి	...	సరిమపస - సనిధమగరిస
విశ్వరూప	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
శుక్రజ్యోతి	....	సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
హిందోళవసంతము	....	సగమపధనిధస - సనిధపమధమగస

27 సరసాంగి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

వసే	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సౌరసేన	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
సోమముఖి	సగమపధనిస - సనిధపమరిమగస
కమలామనోహరి	సగమపనిస - సనిధపమగస
మావాభరణి	సరిగపమదానిస - సనిధపమగరిస
పద్మరాగము	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
దివ్యపంచమము	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
భోగలీల	సమగమపధనిస - సనిధపగరిస
సింహవాహిని	సగమపధనిస - సనిధపమగరిస
మణిమయ	సనిసరిగమపధ - పమగరిసనిధ
హరిప్రియ	సరిగమపస - సనిధపమగస
జలజవాసిని	సగమపనిస - సనిధపమరిస
కుసుమప్రియ	సరిగమపధనిస - సనిపమగారిస
మంజుల	పసనిసరిగమప - మగరిసనిధప
నయనరంజని	సరిగమపధపనిస - సనిపనిధమగరిస
ఛిన్నగాంధారి	సరిగమపధని - ధపమగమరిస
నాదవినోదిని	సరిగమపమధనిస - సనిసధపమగరిస
నళినకాంతి	సగరిమపనిస - సనిపమగరిస

28. హరికాంభోజి—చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కాంభోజి	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
హర్షకాంభోజి	సరిగమపధస - సధపమగరిస
శివకాంభోజి	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
యదుకులకాంభోజి	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
కేదారగౌళ	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
కుంతలవరాళి	సమపధనిధస - సనిధపమస
కాపినారాయణి	సరిమపధనిస - సనిధపమగారిస
[illegible]	సరిగమధనిస - సనిధనిపమరిమగస
మోహన	సరిగపధస - సధపగరిస
బలహంస	సరిమపధస - సనిధపమరిమగస
నారాయణి	సరిమపధస - సనిధపమరిస
ఆంధాళి	ధసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధపధస
సహన	సరిగమపమధనిస - సనిధపమగమరిగరిస

సరస్వతీమనోహరి	....	సరిగమధస - సధనిపమగరిస
[illegible]	....	సగపధనిస - సనిధపగస
ఈశమనోహరి	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిమగరిస
ఛాయాతరంగిణి	....	సరిమగమపనిస - సనిధపమగరిస
ఉమాభరణము	....	సరిగమపధని - సనిపమరిగమరిస
నారాయణగౌళ	....	సరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిగరిస
మాళవి	....	సరిగమపనిమధనిస - సనిధనిపమగమరిస
ప్రతాపవరాళి	....	సరిమపస - సధపమగరిస
స[illegible]నారాయణి	....	సరిగమధనిధస - సనిధపమగమరిస
శ్యామ	....	సరిమపధస - సధపమగరిస
సురభైరవి	....	సరిపమపధనిస - సనిధపమస
స్వరావళి	....	సమగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
నాగస్వరావళి	....	సగమపధస - సధపమగస
సురటి	....	సరిమపనిస - సనిధ మగపమరిస
మాయాతరంగిణి	....	సరిమగపమనిస - సనిధపమగరిస
నాటకురంజి	....	సరిగమధనిపధనిస - సనిధమగస
ప్రతాపనాట	....	సనిగమధపధనిస - సనిధపమగస
శుద్ధవరాళి	....	సనిగమధనిస - సనిధనిపమగస
కదనకుతూహలము	....	సరిమధనిగపస - సనిధపమగరిస
ఖమాసు	....	సమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
హిందుకన్నడ	....	సమగమరిగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
నవరసగన్నడ	....	సగమపపనిస - సనిధమగరిస
దేశాక్షి	....	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
బంగాళ	....	సరిగమపమరిపస - సనిపమరిగరిస
కోకిలధ్వని	....	సరిగమధనిధస - సనిధనిపమగరిస
బహుదారి	....	సగమధపధనిస - సనిపమగస
రాగపంజరము	....	సరిమపధనిధస - సనిధమరిస
ద్విజావంతి	....	సరిమగమపధనిస - సనిధపమగరిగస
ఆంధాళి	....	సరిమపనిస - సనిపమరిగామరిస
రవిచంద్రిక	....	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
రత్నాకారి	....	సగమపనిధనిస - సనిధపమరిస
ఆందోళిక	....	సరిమపనిస - సనిధమరిస
సుభాషిణి	....	సరిమపనిధస - సనిధపమగరిస

29 ధీరశంకరాభరణము—చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

శంకరాభరణము	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
కురంజి	....	సనిసరిగమపధ - ధపమగరిసనిస
కేదార	....	సమగమపనిస - సనిపమగమధమగరిస
బ్యాగు	....	సగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
హంసధ్వని	....	సరిగపనిస - సనిపగరిస
గరుడధ్వని	....	సరిగమపధనిస - సధపగరిస
నాగధ్వని	....	సరిసమగమపనిధనిస - సనిధనిపమగస
దేవగాంధారి	....	సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
బిలహరి	....	సరిగపధస - సనిధపమగరిస
అఠాణ	....	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
ఆరభి	....	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
నవరోజు	....	పధనిసరిగమప - మగరిసనిధప
బేగడ	....	సగరిగమపధనిధపస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసావేరి	....	సరిమపధస - సధపమరిస
పూర్ణచంద్రిక	....	సరిగమపధపస - సనిపధపమగమరిస
జనరంజని	....	సరిగమపధపనిస - సధపమరిస
నీలాంబరి	....	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగరిగస
అహిరినాట	....	సమగమపధనిస - సనిపధనిపగమగస
కోలాహలము	....	సపమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సింధురాగము	....	సరిగరిమపస - సనిధపనిధమగరిస
భూపాలి	....	సరిగరిమపని - ధపమగరిస
శుద్ధవసంత	....	సరిగమపనిస - సధనిపమగరిస
ధీరమతి	....	సగరిగమపమనిధస - సనిపధపపమగరిస
పార్శ్వగౌళ	....	సరిమగరిమపనిధనిస - సనిసపమగరిస
గౌడమల్లారు	....	సరిమపధస - సనిధమగరిస
[illegible]	....	సరిమపస - సనిధపమగరిస
సింధుమందారి	....	సరిగమపస - సనిధపగమధపమరిస
[illegible]	....	సగరిమపనిస - సనిపనిమగరిస
[illegible]	....	సనిసరిగమప - మగరిసనిధని
[illegible]	....	సరిమగమపధనిస - సనిధపమగరిస
[illegible]	....	సనిసరిగమపధనిస - సనిధపమగరిగరిస

30. నాగానందిని—చరి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

ప్రతాపకోకిలము	....	సపమపధనిస - సనిపమగస
నిర్మలాంగి	....	సరిమపధస - సనిధనిపమగరిస
సింహళసావేరి	....	సమగమపధనిస - సనిధనిపమగ[illegible]
సోమభూపాలము	....	సరిమపమధస - సధనిపమగరిస
లలితగంధర్వము	....	సరిగమపధనిస - సనిపగరిస
హంసగంధర్వము	....	సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
హేమంతము	....	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస

31. యాగప్రియ—షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

కలహంస	....	సరిమపధనిధస - సనిధపమరిస
నాగగంధర్వము	....	సరిమపధనిస - సధనిపమరిస
గంధర్వకన్నడ	....	సరిగపధస - సనిధపమగమరిస
హిందోళకన్నడ	....	సగమపనిస - సనిపధమగస
కల్లోలతరంగా	....	సరిమపనిధస - సనిపధమగరిస
యాగిని	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస

32. రాగవర్ధని—షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

రాగచూడామణి	....	సరిగమపస - సనిధమరిగస
జంగ్లాభైరవి	....	సగమపమధస - సనిధపమగమరిస
సామంతజంగ్లా	....	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగమరిస
హిందోళకాపి	....	సరిగమసమపస - సనిధపమగస
హిందోళదర్బారు	....	సగమపస - సనిధపమరిస
హిందోళసారంగ	....	సరిగమపసనిస - సనిధపనిధమగమరిస

33. గాంగేయభూషణి—షరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

గంగాతరంగిణి	....	సరిగమపస - సనిధపమగమరిస
శుద్ధజంగ్ల	....	సగపమధనిస - సనిపమగస
హిందోళసావేరి	....	సగమపమధనిస - సనిపధమరిస
హిందోళవాయకి	....	సమగమపస - సనిధపమగమరిస
గీతమూర్తి	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగస
కన్నడదర్బారు	....	సరిగమపధపస - సనిధపమరిస

34. వాగదీశ్వరి—షరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఛాయానాట	....	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
మేచనీలాంబరి	....	సగమపధనిస - సనిపమరిస
శుద్ధఘంటాణము	....	సగమపధస - సనిధపమరిస
భానుమంజరి	....	సరిగమపనిస - సనిపమరిగరిస
భానుదీపరము	....	సమరిగమపనిస - సధపమగమరిస
శారదాభరణము	....	సమగమపధనిస - సనిదమపమరిస
మేచగాంధారి	....	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస

35. శూలిని—షరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

శుద్ధనీలాంబరి	....	సమరిగమపస - సనిధపమగస
శిఖరిరాగము	....	సరిగమపధనిస - సధనిపమరిగస
గానవారిధి	....	సమరిగమపధనిస - సధనిపమరిస
హంసఘంటాణము	....	సరిగమపధనిస - సనిపమగమరిస
మారువకన్నడ	....	సరిగమపధపనిస - సనిపమరిస
మేచనారాయణి	....	సరిగమపధస - సధనిపమరిస

36. చలనాట—షరి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

నాట	....	సరిగమపధనిస - సనిపమరిస
గంభీరనాట	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శ్రుతిరంజని	....	సరిగపధనిస - సపమగస
చిదానంది	....	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస
నాగనీలాంబరి	....	సమగమపధని - సనిధపమగస
మంజుళ	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస

* * *

ప్రతిమధ్యమ జన్యరాగములు

37. సాలగము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

సింధునాట	....	సగరిగమనిధనిస - సనిధమగరిస
లలితమారువ	....	సరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
సాళవి	....	సగరిగమపధనిధస - సనిదపమగరిస
భోగసావేరి	....	సరిమపధని - ధపమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపనిధనిస - సనిపదమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస

38. జాలార్ణవము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

జగన్మోహనము	....	సరిమపధపనిస - సనిధపమగరిస
హంసభోగి	....	సరిగమదనిస - సనిధపమగరిస
రవిప్రభావళి	....	సరిగమధస - సధపమగరిగస
భోగరసాళి	....	సరిగమదనిస - సనిధనిపమగరిస
కుముదాభరణము	....	సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
నాగదీపరము	....	సరిగమదనిస - సనిధనిమగరిగస

39. ఝాలవరాళి—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

సతాళి	....	సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
సజనవేళావళి	....	సరిమపధనిస - సనిపమగరిస
దాగభోగి	....	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసనీలాంబరి	....	సరిగమదనిస - సనిపధమగరిస
మారువబంగాళ	....	సపమపదనిస - సనిధపమగరిస
భూపాలపంచమము	....	సగరిగమపధస - సపధమగరిస
కోకిలపంచమము	....	సధనిసరిగరి - సనిధపధనిస
అమృతవర్షిణి	....	సరిగమపధనిపస - సనిపధమగరిస

40. నవనీతము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

నభోమణి	....	సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
నిషాదప్రియ	....	సరిగమపనిధస - సనిపమగరిస
నాగవేలావళి	....	సరిగమదస - సనిధమగరిస
ముఖనీలాంబరి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సోమఘంటాణము	....	సరిగమనిధనిస - సనిపధమగరిస
నవరసకుంతలి	....	సమపధనిస - సనిధపధమగరిస
సుఖప్రియరాగము	....	సగరిగమపనిస - సనిధమగరిస
సింధువాటకురంజి	....	సరిగమధనిధస - సనిధపమగరిస

41. పావని—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ప్రభావతి	....	సరిమపధనిస - సనిధమపమగరిస
శ్యామనీలాంబరి	....	సరిగమపధనిస - సధనిధమగరిస
సజనదీపరము	....	సరిగమధనిస - సనిమగరిగస
చంద్రజ్యోతి	....	సరిగమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధగాంధారి	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

కోకిలధ్వరావళి	సరిగమధనిస - సధమగరిస
కిరాంతి	సరిగరిమపదనిస - సనిధపమగరిస

42. రఘుప్రియ—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-షథ-కాని

గంధర్వము	మపధనిసరిగ - రిసనిపమపధనిప
రిషభవాహిని	సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
లలితదీపరము	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
ఇందుగీర్వాణి	సరిగమపస - సనిపధనిపమగరిస
హంసవేలావళి	సరిగమపధపనిస - సనిపమగరిస
మేచసావేరి	సరిమపనిస - సనిపమగరిస
ఆనందభోగి	సరిగమపనిధని - ధపమగరిసనిస
మాయవలతిక	పధనిసరిగమప - పమగరిసనిప

43. గవాంభోది—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

విజయభూషావళి	సరిగమపమపస - సనిధపమగరిస
కోకిలదీపరము	సరిగమనిధస - సనిధమగరిస
మేచకాంభోజి	సరిగమధనిస - ధనిపధమగరిస
కోకిలగీర్వాణి	సరిగమపధస - సనిమగరిస
మారువగౌళ	సరిగపమధనిస - సనిధపమగరిస
సామస్వరావళి	సరిగమపనిధస - సధపధమగరిస
కలివసంతము	సగమపధనిస - సనిపమగస

44. భవప్రియ—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

కన్నడదీపరము	సరిగమధనిస - సనిధపధమపరిస
భవాని	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
హేమంతవేలావళి	సరిగమధపధస - సదనిపమగరిస
సారంగమారువ	సరిగమధనిస - సనిధమపగరిస
మేచబంగాళ	సరిగమపనిస - సధపమగరిస
సరసిరుహము	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
ధవళసరసిరుహము	సరిగమధపనిస - సనిధమగరిస

45. శుభపంతువరాళి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

పంతువరాళి	సరిగమపదనిస - సనిధపమగరిస
కామిగీర్వాణి	సరిగమపదనిస - సనిధమగరిస
[illegible]	సరిగమనిధని - ధపమగరిసనిస

గమకసామంతము	....	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కమలాభరణము	....	సరిగమపనిధస - సనిధ నిధమగరిస
కనకదీపరము	....	సగమపధని - ధపమగరిసనిస
శుద్ధస్వరావళి	....	సగమపమధనిస - సనిధమగస
మారువపంతము	....	సమగమపధనిస - సనిపధమగరిస
శేఖరచంద్రిక	....	సరిగమనిధనిస - సనిధమగరిస
మేచమనోహరి	....	సగమపధపనిస - సనిధమగరిస

46. షడ్విధమార్గిణి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

తీవ్రవాహిని	....	సరిగమపధపనిస - సనిధపమగరిగమ
ఇందుభోగి	....	సగరిగమపధస - సనిధనిపమగరిస
ఇందుధన్యాసి	....	సగమధనిస - సనిధపధమగరిస
మారువగౌళ	....	సగరిగమపధని - ధమపమగరిస
కుంతలస్వరావళి	....	సగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
విజయభీరు	....	సగరిగమపనిధస - సధపమగరిస
శ్రీకంఠి	....	సగమపధనిస - సనిధపమగరి

47. శువర్ణాంగి—శురి-షాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

మారువనారాయణి	....	సరిగమపధస - సధనిపమగరిగస
సౌవీరము	....	సరిగరిమపధనిస - సనిసధపమగరిస
సాలగవేళావళి	....	సరిగమపనిధనిస - సనిధపమగస
కుంతలధన్యాసి	....	సరిగమపమధనిస - సనిధనిపమగరిస
సేవామనోహరి	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిగస
అభీరు	....	సధనిసమగమప - మగసనిధప
మారువసారంగ	....	సనిసరిగమపమధని - ధపమగరిగస
నవరసబంగాళ	....	సరిగమధపధనిస - సనిధమగస
విజయశ్రీరాగము	....	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస

48. దివ్యమణి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

దుందుభిప్రియ	....	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కుంతలచీవరము	....	సమపధనిస - సనిధనిపమగస
జీవంతిని	....	సమపధనిస - సనిపమగస
ఆదిపంచమము	....	సరిపధనిస - సనిధనిపమగరిస
అమృతపంచమము	....	సరిగమధనిస - సనిధమగపరిస
భోగధన్యాసి	....	సగమపనిస - సనిపధనిపమగరిస

భోగసింధు	....	సపమపధనిస – సనిధనిపమస
శుద్ధగాంధారి	....	సరిగమనిస – సనిధనిపమరిస
మణిస్వరావళి	....	సరిగమపధని – పమగరిసని

49. ధవళాంబరి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

స్వరాభరణము	....	సగమపధనిస – సనిధపమస
ధీరస్వరూపి	....	సరిగమపధనిస – సధనిధపమగస
కన్నడకురంజి	....	సగరిగమపధనిస – సధపమరిస
ధవళాంగి	....	సమగమపధనిధస – సనిధపమగరిస
దేవాభరణము	....	సగరిగమధనిస – సనిధనిపమగరిస
ఛాయామారువ	....	సగరిగమధనిధస – సనిధమగరిస
నవరసచంద్రిక	....	సరిగమధనిస – సధపగరిస
ధర్మిణి	....	సరిగమధనిస – సనిధమగరిస
నవరసాందోళి	....	సగరిగమపధస – సధపమగరిగస
దవగిరి	....	సరిమపధస – సనిధపమగరిగస

50. నామనారాయణి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

నర్మద	....	సరిగమధనిస – సనిధమపమగరిస
నవరసగాంధారి	....	సరిగమపమధనిస – సనిధమగరిస
మేచకన్నడ	....	సమపధనిస – సనిధపమగస
కుసుమభోగి	....	సరిగమధనిస – సధనిధమగరిగస
మందారి	....	సరిగమపనిస – సనిపమగరిస
కన్నడభోగి	....	సరిగమపనిధనిస – సనిధమగరిగస
మధుకరి	....	సరిగమపధనిస – సనిధపమగరిస
గౌరిమారువ	....	సరిమపధస – సనిధపమగరిగస
ప్రతాపము	....	సగమపధనిస – సనిధపమగరిస

51. కామవర్ధని—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

ఇందుమతి	....	సగమపధనిస – సనిధపమగస
[illegible]	....	సరిగమధనిస – సధపమగరిస
హంసనారాయణి	....	సరిగమపస – సనిపమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధనిస – సనిధపమగరిస
[illegible]	....	సరిమపనిస – సనిధపమధమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధనిధస – సధపమగస

భోగవసంతము	....	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
కిరణి	....	సరిగమపనిధనిస - సనిధమగరిస
గమకప్రియ	....	సరిగమపనిధస - సధపమగరిస
దీపకము	....	సగమపధపస - సనిధనిపమగరిస
భోగసామంతము	....	సగమపధపస - సధనిపమగరిస

52. రామప్రియ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

రీతిచంద్రిక	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
రామమనోహరి	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
జటాధరి	....	సగరిమపధనిస - సనిధపగరిస
లోకరంజని	....	సగమపమధనిస - సనిధనిపమగరిస
తపస్విని	....	సగమపనిస - సనిధపమగస
శ్రీకరి	....	సరిగపధనిస - సనిధపమగస
మేఘమల్లారు	....	సగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
యోగానంది	....	సరిగపమపధనిస - సనిధపమగస
ప్రతాపము	....	సపమపధనిస - సనిధపమగరిస
మందహాసిని	....	సరిగమపమధనిస - సనిధపమగమరిస
హంసగమని	....	సగమపనిధస - సనిధపమధపమగరిస
కలాభరణి	....	సగరిగమపనిధని - ధపమగరిసనిస
మేఘశ్యామల	....	సగమపధనిధపస - సధనిపమగరిస
రసవినోదిని	....	ధగమపధనిధస - సనిధపమగస
వేదస్వరూపి	....	సరిగమపధనిపస - సనిధనిపమగస

53. గమనశ్రమ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

గమకక్రియ	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమగమరిస
శుద్ధరసాళి	....	సగమపధస - సధపమగరిస
సుఖధ్వని	....	సగమపనిధస - సధనిపమగరిస
కన్నడమారువ	....	సగమపధనిస - సనిధపమగస
పూర్వకల్యాణి	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
మేచకాంగి	....	సరిగమపధపనిస - సనిపధపమగరిస
గగనపరపిరుహాము	....	సగరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసానంది	....	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస

54. విశ్వంబరి—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

విజయవసంతము	....	సమపధనిస - సనిపమగస
పైశాఖము	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగమరిస
దేశ్యమారువ	....	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
ఉషాకల్యాణి	....	సరిగమపధనిస - సనిపమపరిస
నాగసరసిరుహము	....	సగమపస - సనిధనిపమరిస
భ్రమరధ్వని	....	సగమధనిస - సధనిపమగరిస
సింధుమారువ	....	సరిగమపస - సనిధనిపమగరిస

55. శ్యామలాంగి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

శ్యామల	....	సగరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
శీతకిరణి	....	సరిగమపధనిస - సధనిధపమగస
కమలనారాయణి	....	సరిమపధనిస - సనిధపమగమరిస
నాగప్రభావళి	....	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
దేశావళి	....	సరిగమధనిధస - సనిధమగరిస
హంసగిర్వాణి	....	సరిగమపధస - సధపమగస
దేశ్యనాటకురంజి	....	సరిగమపధపనిస - సనిపధపమగరిస
నాగగిర్వాణి	....	సరిగమధనిధస - సనిధపమగరిస

56. షణ్ముఖప్రియ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

కుసుమసారంగ	....	సరిమపధనిస - నిసధపమగరిస
భ్రమరసారంగ	....	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస
శాంతి	....	సగరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
ధనుకరి	....	సగమపధనిస - సనిధమగస
సారంగభ్రమరి	....	సమపధనిధస - సనిధపమగస
త్రిమూర్తి	....	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
భ్రమరకుసుమము	....	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కోకిలానంద	....	సగమధనిస - సనిధపమగస
దేవమాళవి	....	సరిగమపధని - నిధపమగరిసని

57. సింహేంద్రమధ్యమ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

[illegible]	....	సరిగమపధనిస - సపమగరిస
మాధవమనోహారి	....	సగరిగమపధనిస - సనిధమగరిస
[illegible]	....	సరిగమపధనిస - సధపమగస

విజయసరస్వతి	....	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
భ్రమరహంసి	....	సరిగమధనిస - సనిధపమగస
శుద్ధరాగము	....	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
భ్రమరముఖి	....	సరిగమపధనిస సనిపమగరిస
ధవళహంసి	....	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
భ్రమరకోకిలము	....	సరిమపనిధనిస - సనిధపమరిస
శేషనాదము	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
ఘంటాణము	....	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస
సర్వాంగి	....	సరిమధనిస - సనిధమగసరిస
సునాదప్రియ	....	సరిగమపస - సనిధపమగరిస

58. హేమవతి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

సింహారవము	....	సరిమపనిస - సనిపమరిగరిస
వలినభ్రమరి	....	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
విజయసారంగ	....	సరిగమపనిస - సనిధపమగస
భ్రమరవుత్తరి	....	సరిగమపధనిస - సధపమరిస
కనకభూషావళి	....	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
హంసభ్రమరి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
హేమాంబరి	....	సరిగమపధనిస - సపమగరిస
విజయసామంతము	....	సగమపధస - సనిధమగరిస

59. ధర్మవతి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ధామ్యరాగము	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
విజయనాగరి	....	సరిగమపధస - సధపమగరిస
రంజని	....	సరిగమధస - సనిధమగసరిస
లలితసింహారము	....	సరిగమపస - సనిపమగరిస
శుద్ధనవనీతము	....	సరిగమధనిస - సనిపమగరిస
విజయశ్రీకంఠి	....	సగమపస - సనిధమగరిస
వసంతగీర్వాణి	....	సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
ధీరకుంతలి	....	సమపధనిస - సనిధపమగరిస

60. నీతిమంతి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

నూతనచంద్రిక	....	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగరిస
విజయరత్నాకరి	....	సరిమపధనిస - సనిపమగస
హంసనాదము	....	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస

దేవకుసుమావళి .... సమగమపస - సనిపమగరిస
కైకవశి .... సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకశ్రీకంఠి .... సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
కుంతలరంజని .... సమగమపధనిస - సనిపధనిపమగస
గౌరీక్రియ .... సగమపదనిస - సనిదనిపమగస
శుద్ధగౌరీక్రియ .... సగమపనిదనిస - సనిధపమగస

61. కాంతామణి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

కుంతలరాగము .... సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
రామకుసుమావళి .... సగమపనిధపనిస - సనిధపమగరిస
కర్ణాటకతరంగిణి .... సరిగమపనిస - సపమగరిస
విజయదీపిక .... సరిగమపనిధస - సధనిపమగరిస
శ్రుతివిరంజని .... సరిగమపధని - నిధపమగరిస
కనకకుసుమావళి .... సరిగమపనిధస - సనిధపమగరిస
కీర్తివిజయము .... సరిగమపనిదస - సనిదపమగరిస
శుద్ధజ్యోతిష్మతి .... సగమపస - సనిధపమగరిస
కనకసింహారము .... సగమపనిస - సనిధపమగరిస

62. ఋషభప్రియ—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

రుచిరమణి .... సగమపధనిధస - సధపమగరిస
రోమమంజరి .... సరిమపధనిధస - సనిపమరిగరిస
పద్మకాంతి .... సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
బృందావనదేశాక్షి .... సరిగమపమధస - సధపమగరిస
కనకవాసామణి .... సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధసారంగ .... సగమపనిస - సధపమగరిస
విజయగౌరి .... సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రత్నభాను .... సరిమగరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిస

63. లతాంగి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

నవరత్నభూషణి .... సరిగమపదస - సనిదపమగరిస
కరుణాకరి .... సమపధనిదస - సనిదపమప
[illegible] .... సరిమపదస - సనిధపమగరిస
[illegible] .... [illegible] - సనిపమగస
[illegible] .... [illegible] - సనిదపమరిస
[illegible] .... [illegible] - సనిధపమగరిస

రత్నకాంతి	....	సరిగమపనిస - సనిదమగరిస
ముదాకారి	....	సరిగమపనిదపస - [illegible]
లీలావినోదిని	....	సరిగమపదనిస - [illegible]
చాముండిరాగము	...	సరిగమపదనిస - [illegible]
ధాతుప్రియ	....	సరిగమపదనిస - సనిదమగరిస

64. వాచస్పతి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కై

దేవామృతవాహిని	....	సరిమపనిధనిస - సనిదపమగరిస
విజయావరళి	....	సరిమపనిదస - సనిదపమరిస
గురుప్రియ	....	సరిమపదనిస - సనిదమగరిస
సింహస్వరూపి	....	సరిమపదనిస - సని[illegible]మరిస
సరస్వతి	....	సరిమపధస - సనిధపమరిస
శీతకప్రియ	....	సగమపనిస - సనిపమగరిస
బర్బర	....	సరిమరిగమపదనిస - సనిధమగరిస
రత్నాంబరి	....	సరిమపస - సనిపమరిస
ఉత్తరి	....	సరిమపదనిస - సనిపమగస
పరిమళానంది	....	సరిగమపదనిస - సనిపమగస
భోగీశ్వరి	...	సరిగపధనిధస - సనిధపమగరిస
గగనమోహిని	....	సగపధనిస - సనిధమగస
భూపావళి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
తరుణిప్రియ	....	సగరిగమపనిధస - సనిపమరిస

65. మేచకల్యాణి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

యమునకల్యాణి	....	సరిగపమపదస - సదప[illegible]
హమీరుకల్యాణి	....	సపమపదనిస - సనిద[illegible]గరిస [illegible]
శ్యామకల్యాణి	....	సరిగమపనిస - సనిపధపమగరిస
సారంగ	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిగమరిస
మైత్రిభావిని	....	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిస
కుంతలశ్రీకంఠి	....	సగమపనిస - సనిపమగరిస
కామోద	....	సరిగమపనిస - సనిమగరిస
శుద్ధకోసల	....	సగమపస - సనిదమగరిస
సునాదవినోదిని	....	సగమధనిస - సనిధమగస
కుంతలకుసుమావళి	....	సరిగమపమపస - సనిధ[illegible]స
చంద్రకాంతము	..	సరిగమపదనిస - సనిదప[illegible]స
శుద్ధరత్నలాప	...	సరిగమపస - సనిధపమ[illegible]స

66. చిత్రాంబరి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

చతురంగిణి	....	సమగమపనిప - సనిధనిపగమగరిప
గగనరంజని	....	సగమపప - సధనిపమగరిస
మూర్ధ్నికావినోదిని	....	సరిగమపధనిప - సనిదనిపమగరిస
కనకభవాని	....	సమగమపధనిప - సనిపమరిస
నాగకుంతలి	....	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగరిప
దేవగిర్వాణి	....	సగరిమపప - సపమగరిస
విజయకోసలము	....	పరిగమపమపస - పనిపమగప
శుద్ధనిర్మద	....	సరిగమపదనిపప - పనిపమగప

67. సుచరిత్ర—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

కనకనిర్మద	....	సరిగమపమదప - సనిధపమగరిస
సత్యవతి	....	సరిమపధనిధస - సనిధపమగమరిప
రామకుంతలి	....	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
సోమమంజరి	....	సగమపధస - సధపమగరిస
కుంతలభవాని	....	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
సినాజయంతి	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కనకగిర్వాణి	....	సరిమపమధనిస - సధపమరిస

68. జ్యోతిస్వరూపిణి—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

జ్యోతిష్మతీ	....	సరిమగపస - సనిధమపమరిగస
శుద్ధశ్రుతిరంజని	....	సరిమపధనిధస - పనిధపమగమరిప
భువనకుంతలి	....	సరిగమపధస - సధపమగస
కుంతలగిర్వాణి	....	సరిగమపధనిస - సధమపమగరిప
ఓడవగాందారి	....	సరిగమపధప - పనిధపమగరిప
హిందోళదేశాక్షి	....	ననిసరిగమపధ - నిధపమగరిప
కుంతలరంజని	....	సరిమపనిధనిస - సనిదపమగరిస
కుసుమభవాని	....	సరిమపధస - సనిధమపమరిస

69. ధాతువర్ధని—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

పద్మభవాని	....	సరిగమపమధస - సనిధపమగరిస
భౌతిపంచమము	....	సరిగమపనిపస - సనిధపమరిగమరిస
కుంతలసింహారవము	....	సరిమపమదనిస - సధపమరిస
కీరసావేరి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

70. [illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

71 కోసలము—[illegible]

కుసుమావళి	[illegible]	[illegible]
ప్రతాపసారంగ	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

72. రసికప్రియ—[illegible]

రసమంజరి	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

తెల్పబడినంత మేళకర్తల జన్యరాగములు
సంపూర్ణము

66. చిత్రాంబరి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

చతురంగిణి	....	సమగమపనిస - సనిధనిపగమగరిస
గగనరంజని	....	సగమపస - సధనిపమగరిస
చూర్ధికావినోదిని	....	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
కనకభవాని	....	సమగమపధనిస - సనిపమరిస
నాగకుంతలి	....	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగరిస
దేవగిర్వాణి	....	సగరిమపస - సపమగరిస
విజయకోసలము	....	సరిగమపమపస - సనిపమగస
శుద్ధనిర్మద	....	సరిగమపధనిపస - సనిపమగస

67. సుచరిత్ర—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

కనకనిర్మద	....	సరిగమపమధస - సనిధపమగరిస
సత్యవతి	....	సరిమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
రామకుంతలి	....	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
సోమమంజరి	....	సగమపధస - సధపమగరిస
కుంతలభవాని	....	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
సినాజయంతి	....	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కనకగిర్వాణి	....	సరిమపమధనిస - సధపమరిస

68. జ్యోతిస్వరూపిణి—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైశి

జ్యోతిష్మతీ	....	సరిమగపస - సనిధమపమరిగస
శుద్ధశృతిరంజని	....	సరిమపధనిధస - సనిధపమగమరిస
భువనకుంతలి	....	సరిగమపధస - సధపమగస
కుంతలగిర్వాణి	....	సరిగమపధనిస - సధమపమగరిస
ఔడవగాంధారి	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
హిందోళదేశాక్షి	....	సనిసరిగమపధ - నిధపమగరిస
కుంతలరంజని	....	సరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
కుసుమభవాని	....	సరిమపధస - సనిధమపమరిస

69. ధాతువర్ధని—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

పద్మభవాని	....	సరిగమపమధస - సనిధపమగరిస
గౌలిపంచమము	....	సరిగమపనిపస - సనిధపమరిగమరిస
కుంతలసంహారము	....	సరిమపమధనిస - సధపమరిస
వీరసావేరి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

లలితకోవలి	....	సరిగమపధనిధస సనిధపమగమరిస
ఎలవకుసుమావళి	...	సరిగమపమపస - సనిపనిపమరిస
బృందావనకన్నడ	....	సరిమపనిస - సనిపమరిస
ఈశగిరి	...	సరిగమపధని - ధనిపమగరిసనిస

70. నాసికాభూషణి—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కైని

గౌరీసిమంతి	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగస
దాపామణి	....	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
కుంతలమంజాణము	....	సరిగమపమపస - సనిపమరిస
నిగమసంచారి	....	సగమపధనిస - సనిపనిపమరిస
ఓతికుంతలి	....	సమగమపధనిస - సపనిపమగస
హంసకోసల	....	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస

71. కోసలము—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కావి

కుసుమావళి	....	సగమపధప - సనిపమగమరిస
ప్రతాపసారంగ	....	సరిగమపధస - సనిపమగస
వాగగిరి	....	సగమపధపస - సపమగస
కౌస్తుభప్రియ	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగమరిస
గౌరీసిపాదము	....	సగమపనిధస - సనిధనిపమగస
సత్యభూషణి	...	సగమపధనిస - సనిధపమగస

72. రసికప్రియ—షరి-అంగ-ప్రమ-ప-షధ-కాని

రసమంజరి	..	సరిగమపధనిస - సరిపమగరి
కనకజ్యోతిష్మతి	....	సమపధనిస - సనిధపమప
హంసగిరి	....	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగస
రీతిమల్లారు	....	సరిగమపస - సనిపధనిపమగస
గీర్వాణపదం	....	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
గిరికుంతల	....	సరిగమపమగమపస - సనిధనిపమగస

డెబ్బదిరెండు మేళకర్తల జన్యరాగములు

సంపూర్ణము

* * *

—: రాగకాలనిర్ణయము :—

శ్లో॥ అథవక్ష్యామి హేతాత కాలరాగ మనుక్రమాత్
దేశాక్షి దేవగాంధారి భౌండీ ధన్యాసి మారువా॥
దేవక్రియాచ మందాళీగౌరీ భూపాల ఏవచ
స్వస్వరైశ్చ ప్రవర్తంతే ప్రాతఃకాలే దినేదినే॥

తా॥ దేశాక్షి, దేవగాంధారి, భౌండి, ధన్యాసి, మారువ, దేవక్రియ, మందాళి, గౌరి, భూపాలము అను నీ రాగములు ప్రాతఃకాలమునందు అనగా రాత్రి 3 ఘంటలు మొదలు ఉదయము 6 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ కురంజీ సాహుళీ ఘంటారావ రామక్రియా తథా
బిలహరీ మలహరీ ముఖారీ యమునాతథా
రేగుప్తి బైరవశ్చైవ వర్తంతే సంగమేదినే॥

తా॥ కురంజీ, సాహుళీ, ఘంటారావము, రామక్రియ, బిలహరి, మలహరి, ముఖారి, యమున, రేగుప్తి, బైరవి అను నీ రాగములు సంగముకాలమందు అనగా ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలు 9 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మేఘరంజీచ, సారంగా భల్లాతీ మధ్యమావతీ
దేశీ నీలాంబరీచైవ తథా మంగళదేశికా
శ్రీరాగశ్చతు మధ్యాహ్నే వర్తంతేఽను దినేదినే॥

తా॥ మేఘరంజి, సారంగ, భల్లాతి, మధ్యమావతి, దేశి, నీలాంబరి, మంగళదేశిక, శ్రీరాగము, అను నీ రాగములు మధ్యాహ్న కాలమందు అనగా పగలు 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మోహనాచైవ కళ్యాణీ కాఫిఘూర్జరికాతథా।
శంకరాభరణాపూర్వీ వసంతశ్చాపరే దినే॥

తా॥ మోహన, కళ్యాణి, కాపి, ఘూర్జరి, శంకరాభరణము, పూర్వి, వసంత అను నీ రాగములు పరేదినే అనగా పగలు 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటల వరకు పాడదగినవి

శ్లో॥ నారాయణీచ హిందోళీ సౌరాష్ట్రి తోడి రామళీ
గౌరీవరాళికాపంతు ఉసేని మాళవ స్తథా
సాయంకాలే ప్రవర్తంతే లలితాచ తథైవచ॥

తా॥ నారాయణి, హిందోళ, సౌరాష్ట్ర, తోడి, రామళి, గౌరి, వరాళి పంతువరాళి, ఉసేని, మాళవి, లలిత, అను వీ రాగములు సాయంకాలమందు అనగా మధ్యాహ్నము 3 ఘంటలు మొదలు 6 ఘంటలవరకు పాడతగనవి.

శ్లో॥ వెళావళిచ కాంభోజి సావేరీ బేగడ స్తథా
పూర్వరాత్రౌ ప్రవర్తంతే పున్నాగో నాడుకాదయః॥

తా॥ వెళావళి, కాంభోజి, సావేరి, బేగడ, పున్నాగ, నాట అను ని రాగములు పూర్వరాత్రియందు అనగా సాయంత్రము 6 ఘంటలు మొదలు రాత్రి 9 ఘంటలవరకు పాడతగనవి.

శ్లో॥ గుండక్రియా మనోహరీ తథా మంగళకైశికా
కేదార్యాహిర్య సావేర్యః బంగాళో బౌళికాతథా
ఏతేరాగాః ప్రవర్తంతే మధ్యరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ గుండక్రియ, మనోహరి, మంగళకైశిక, కేదార, ఆహిరి, అసావేరి బంగాళ బౌళి, అను ని రాగములు మధ్యరాత్రియందు అవగా, రాత్రి 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడతగనవి.

శ్లో॥ జోగిని చిత్రవేళాచ కర్ణాట సురటా తథా
మంజరిచ ప్రవర్తంతే పరరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ జోగిని, చిత్రవేళ, కర్ణాట, సురట, మంజరి, అను ఈ రాగములు పరరాత్రి అవగా, రాత్రి 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

రాగప్రకరణము - సమాప్తము

—: రాగకాలనిర్ణయము :—

శ్లో॥ అథవక్ష్యామి. హితాత కాలరాగ మనుక్రమాత్
దేశాక్షి దేవగాంధారి భౌండీ ధన్యాసి మారువా॥
దేవక్రియాచ మందాళీగౌరీ భూపాల ఏవచ
స్వస్వరైశ్చ ప్రవర్తంతే ప్రాతఃకాలే దినేదినే॥

తా॥ దేశాక్షి, దేవగాంధారి, భౌండి, ధన్యాసి, మారువ, దేవక్రియ, మందాళి, గౌరి, భూపాలము అను నీ రాగములు ప్రాతఃకాలమునందు అనగా రాత్రి 3 ఘంటలు మొదలు ఉదయము 6 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ కురంజీ సాహుళీ ఘంటారావ రామక్రియా తథా
బిలహరీ మలహరీ ముఖారీ యమునాతథా
రేగుప్తి బైరవశ్చైవ వర్తంతే సంగమేదినే॥

తా॥ కురంజీ, సాహుళీ, ఘంటారావము, రామక్రియ, బిలహరి, మలహరి, ముఖారి, యమున, రేగుప్తి, బైరవి అను నీ రాగములు సంగమకాలమందు అనగా ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలు 9 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మేఘరంజీచ, సారంగా భల్లాతీ మధ్యమావతీ
దేశీ నీలాంబరీచైవ తథా మంగళదేశికా
శ్రీరాగశ్చతు మధ్యాహ్నే వర్తంతేఽను దినేదినే॥

తా॥ మేఘరంజి, సారంగ, భల్లాతి, మధ్యమావతి, దేశి, నీలాంబరి, మంగళదేశిక, శ్రీరాగము, అను నీ రాగములు మధ్యాహ్న కాలమందు అనగా పగలు 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మోహనాచైవ కళ్యాణీ కాఫీఘూర్జరికాతథా।
శంకరాభరణాపూర్వీ వసంతశ్చాపరే దినే॥

తా॥ మోహన, కళ్యాణి, కాపి, ఘూర్జరి, శంకరాభరణము, పూర్వి, వసంత అను నీ రాగములు పరేదినే అనగా పగలు 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటల వరకు పాడదగినవి

శ్లో॥ నారాయణీచ హిందోళీ సౌరాష్ట్ర తోడి రామళీ
గౌరీవరాళికాపంతు ఉసేని మాళవస్తథా
సాయంకాలే ప్రవర్తంతే లలితాచ తథైవచ॥

తా॥ నారాయణి, హిందోళ, సౌరాష్ట్ర, తోడి, రామళి, గౌరి, వరాళి పంతువరాళి, ఉసేని, మాళవి, లలిత, అను ఈ రాగములు సాయంకాలమందు అనగా మధ్యాహ్నము 3 ఘంటలు మొదలు 6 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ వేళావళిచ కాంభోజి సావేరీ బేగడ స్తథా
పూర్వరాత్రౌ ప్రవర్తంతే పున్నాగో నాడుకాదయః॥

తా॥ వేళావళి, కాంభోజి, సావేరి, బేగడ, పున్నాగ, నాట అను ఈ రాగములు పూర్వరాత్రియందు అనగా సాయంత్రము 6 ఘంటలు మొదలు రాత్రి 9 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ గుండక్రియా మనోహరీ తథా మంగళకైశికా
కేదార్యాహిర్య సావేర్యః బంగాళో బౌళికాతథా
ఏతేరాగాః ప్రవర్తంతే మధ్యరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ గుండక్రియ, మనోహరి, మంగళకైశిక, కేదార, ఆహిరి, అసావేరి, బంగాళ బౌళి, అను ఈ రాగములు మధ్యరాత్రియందు అనగా, రాత్రి 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ జోగిని ఛత్రవేళాచ కర్ణాట సురటా తథా
మంజరిచ ప్రవర్తంతే పరరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ జోగిని, ఛాతవేళ, కర్ణాట, సురట, మంజరి, అను ఈ రాగములు పరరాత్రి అనగా, రాత్రి 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

రాగప్రకరణము - సమాప్తము

శ్రీ

పల్లవి పాడుటకు స్వరజ్ఞానము గలుగజేయునట్టి

స్వరప్రస్తారము

చతురశ్రజాతి

1. స రి గ మ
రి గ మ ప
గ మ ప ధ
మ ప ధ ని
ప ధ ని స
స ని ధ ప
ని ధ ప మ
ధ ప మ గ
ప మ గ రి
మ గ రి స.

2. స గ రి మ
రి మ గ ప
గ ప మ ధ
మ ధ ప ని
ప ని ధ స
స ధ ని ప
ని ప ధ మ
ధ మ ప గ
ప గ మ రి
మ రి గ స.

3. స రి గ రి
రి గ మ గ
గ మ ప మ
మ ప ధ ప
ప ధ ని ధ
ధ ని స ని
ని స రి స
స ని ధ ని
ని ధ ప ధ
ధ ప మ ప
ప మ గ మ
మ గ రి గ
గ రి స రి
రి స ని స.

4. స గ రి గ
రి మ గ మ
గ ప మ ప
మ ధ ప ధ
ప ని ధ ని
ధ స ని స
ని రి స రి
స గ రి గ
స ధ ని ధ
ని ప ధ ప
ధ మ ప మ
ప గ మ గ
మ రి గ రి
గ స రి స

5. స మ గ రి
రి ప మ గ
గ ధ ప మ
మ ని ధ ప
ప స ని ధ
ధ రి స ని
ని గ రి స
స ప ధ ని
ని మ ప ధ
ధ గ మ ప
ప రి గ మ
మ స రి గ
గ ని స రి
రి ధ ని స.

6. స మ గ మ
రి ప మ ప
గ ధ ప ధ
మ ని ధ ని
ప స ని స
ధ రి స రి
ని గ రి గ
స ప ధ ప
ని మ ప మ
ధ గ మ గ
ప రి గ రి
మ స రి స

7. స గ మ గ
రి మ ప మ
గ ప ధ ప
మ ధ ని ధ
ప ని స ని
ధ స రి స
స ధ ప ధ
ని ప మ ప
ధ మ గ మ
ప గ రి గ
మ రి స రి
గ స ని స

8. స స రి గ
రి రి గ మ
గ గ మ ప
మ మ ప ధ
ప ప ధ ని
ధ ధ ని స
స స ని ధ
ని ని ధ ప
ధ ధ ప మ
ప ప మ గ
మ మ గ రి
గ గ రి స.

9. స రి రి గ
రి గ గ మ
గ మ మ ప
మ ప ప ధ
ప ధ ధ ని
ధ ని ని స
స ని ని ధ
ని ధ ధ ప
ధ ప ప మ

ప మ గ మ
మ గ గ రి
గ రి రి స.

[illegible]. స రి గ గ
రి గ మ మ
గ మ ప ప
మ ప ధ ధ
ప ధ ని ని
ధ ని స స
స ని ధ ధ
ని ధ ప ప
ధ ప మ మ
ప మ గ గ
మ గ రి రి
గ రి స స

11. సా రి గ
రీ గ మ
గా మ ప
మా ప ధ
పా ధ ని
ధా ని స
సా ని ధ
నీ ధ ప
ధా ప మ
పా మ గ
మా గ రి
గా రి స.

12 స రి గ
గా
గ మా ప
మ పా ధ
ప ధా ని

ధ నీ స
స నీ ధ
ని ధా ప
ధ పా మ
ప మా గ
మ గా రి
గ రీ స

13. స రి గా
రి గ మా
గ మ పా
మ ప ధా
ప ధ నీ
ధ ని సా
స ని ధా
ని ధ పా
ధ ప మా
ప మ గా
మ గ రీ
గ రి సా.

14. స మా గ
రి పా మ
గ ధా ప
మ నీ ధ
ప సా ని
ధ రీ స
స పా ధ
ని మా ప
ధ గా మ
ప రీ గ

[illegible]

15. స గా మ
రి మా ప

గ పా ధ
మ ధా ని
ప నీ స
స నీ ప
ని ధా మ
ధ పా గ
ప మా రి
మ గా స.

16. సా రి గ
స రీ గ
రీ గ మ
రి గా మ
గా మ ప
గ మా ప
మా ప ధ
మ పా ధ
పా ధ ని
ప ధా ని
ధా ని స
ధ నీ స
సా ని ధ
స నీ ధ
నీ ధ ప
ని ధా ప
ధా ప మ
ధ పా మ
పా మ గ
ప మా గ

మ గా
గా రి స
గ రీ స

17. స రి గా
సా రి గ
రి గ మా
రీ గ మ
గ మ పా
గా మ ప
మ ప ధా
మా ప ధ
ప ధ నీ
పా ధ ని
ధ ని సా
ధా ని స
స ని ధా
సా ని ధ
ని ధ పా
నీ ధ ప
ధ ప మా
ధా ప మ
ప మ గా
పా మ గ
మ గ రీ
మా గ రి
గ రి సా
గా రి స

18. సా రి గ
స రి గా
రీ గ మ
రి గ మా
గా మ ప

ధ
మ ప ధా
పా ధ ని

ప ధ నీ
ధా ని ధ
ధ ని సా
సా ని ధ
స ని ధా
నీ ధ స
ని ధ పా
ధా ప మ
ధ ప మా
పా మ గ
ప మ గా
మా గ రి
మ గ రీ
గా రి స
గ రి సా

19. స రీ గ
సా రి గ
రి గా మ
రీ గ మ
గ మా ప
గా మ ప
మ పా ధ
మా ప ధ
ప ధా ని
పా ధ ని
ధ నీ స
ధా ని స
స నీ ధ
సా ని ధ
ని ధా ప
నీ ధ ప
ధ పా మ
ధా ప మ
ప మా గ
పా మ గ
మ గా రి
మా గ రి
గ రీ స
గా రి స

20. స రి గా
స రీ గ
రి గ మా
రి గా మ
గ మ పా
గ మా ప
మ ప ధా
మ పా ధ
ప ధ నీ
ప ధా ని
ధ ని సా
ధ నీ స
స ని ధా
స నీ ధ
ని ధ పా
ని ధా ప
ధ ప మా
ధ పా మ
ప మ గా
ప మా గ
మ గ రీ
మ గా రి
గ రి సా
గ రీ స

21. సా రి గ
స రీ గ
స రి గా
రీ గ మ
రి గా మ
రి గ మా
గా మ ప
గ మా ప
గ మ పా
మా ప ధ
మ పా ధ
మ ప ధా
పా ధ ని
ప ధా ని
ప ధ నీ
ధా ని స
ధ నీ స
ధ ని సా
సా ని ధ
స నీ ధ
స ని ధా
నీ ధ ప
ని ధా ప
ని ధ పా
ధా ప మ
ధ పా మ
ధ ప మా
పా మ గ
ప మా గ
ప మ గా
మా గ రి
మ గా రి
మ గ రీ
గా రి స
గ రీ స
గ రి సా

22. స రి గా
స రీ గ
సా రి గ
రి గ మా
రి గా మ
రీ గ మ
గ మ పా
గ మా ప
గా మ ప
మ ప ధా
మ పా ధ
మా ప ధ
ప ధ నీ
ప ధా ని
పా ధ ని
ధ ని సా
ధ నీ స
ధా ని స
స ని ధా
స నీ ధ
సా ని ధ
ని ధ పా
ని ధా ప
నీ ధ ప
ధ ప మా
ధ పా మ
ధా ప మ
ప మ గా
ప మా గ
పా మ గ
మ గ రీ
మ గా రి
మా గ రి

గ రి సా
గ రీ స
గా రి స

త్రిశ్ర జాతి

1. స రి గ
రి గ మ
గ మ ప
మ ప ధ
ప ధ ని
ధ ని స
స ని ధ
ని ధ ప
ధ ప మ
ప మ గ
మ గ రి
గ రి స.

2. గ రి స
మ గ రి
ప మ గ
ధ ప మ
ని ధ ప
స ని ధ
రి స ని
గ రి స
ధ ని స
ప ధ ని
మ ప ధ
గ మ ప
రి గ మ
స రి గ
ని స రి
ధ ని స

3. స గ రి
రి మ గ
గ ప మ
మ ధ ప
ప ని ధ
ధ స ని
ని రి స
స ధ ని
ని ప ధ
ధ మ ప
ప గ మ
మ రి గ
గ స రి
రి ని స

4. గ స రి
మ రి గ
ప గ మ
ధ మ ప
ని ప ధ
స ధ ని
రి ని స
ధ స ని
ప ని ధ
మ ధ ప
గ ప మ
రి మ గ
స గ రి
రి ని స.

5. స రి గ
స గ రి
రి గ మ
రి మ గ
గ మ ప
గ ప మ
మ ప ధ
మ ధ ప
ప ధ ని
ప ని ధ
ధ ని స
ధ స ని
ని స రి
ని రి స
స ని ధ
స ధ ని
స ధ ప
ని ప ధ
ధ ప మ
ధ మ ప
ప మ గ
ప గ మ
మ గ రి
మ రి గ
గ రి స
గ స రి
రి స ని
రి ని స

6. స రి గ
గ స రి
రి గ మ
మ రి గ
గ మ ప
ప గ మ
మ ప ధ
ధ మ ప
ప ధ ని
ని స గ
ధ ని స
ప ధ ని
ని స రి
రి ని స
స ని ధ
ధ ని స
ని ధ స
ప ని ధ
ధ ప మ
మ ధ ప
ప మ గ
గ ప మ
మ గ రి
రి మ గ
గ రి స
స గ రి
రి స రి
స రి స.

7. స రి గ
మ గ రి
రి గ మ
ప మ గ
గ మ ప
ధ ప మ
మ ప ధ
ని ధ ప
ప ధ ని
స ని ధ
ధ ని స
రి స ని
ని స రి
గ రి స
స ని గ

ప ధ ని
ని ధ ప
మ ప ధ
ధ ప మ
గ మ ప
ప మ గ
రి గ మ
మ గ రి
స రి గ
గ రి స
ని స రి
రి స ని
ధ ని స

7. స రి గ
మ రి గ
రి గ మ
ప గ మ
గ మ ప
ధ మ ప
మ ప ధ
ని ప ధ
ప ధ ని
స ధ ని
ధ ని స
రి ని స
స నీ ధ
ప ని ధ
ని ధ ప
మ ధ ప
ధ ప మ
గ ప మ
ప మ గ
రి మ గ
మ గ రి
స గ రి
గ రి స
ని రి స

9. స రి గ
గ రి స
రి గ రి
మ గ రి
గ మ గ
ప మ గ
మ ప మ
ధ ప మ
ప ధ ప
ని ధ ప
ధ పి ధ
స ని ధ
ని స ని
రి స ని
స రి స
గ రి స
స ని స
ధ ని స
ని ధ ని
ప ధ ని
ధ ప ధ
మ ప ధ
ప మ ప
గ మ ప
మ గ మ
రి గ మ
గ రి గ
స రి గ
రి స రి
ని స రి
స ని స
ధ ని స

10. స రి రి
గ రి స
రి గ గ
మ గ రి
గ మ మ
ప మ గ
మ ప ప
ధ ప మ
ప ధ ధ
ని ధ ప
ధ ని ని
స ని ధ
ని స స
రి స ని
స ని ని
ధ ని స
ని ధ ధ
ప ధ ని
ద ప ప
మ ప ధ
ప మ మ
గ మ ప
మ గ గ
రి గ మ
గ రి రి
స రి గ
రి స స
ని స రి
స ని ని
ధ ని స

11. స రి స
స రి గ
రి గ రి
రి గ మ
గ మ గ
గ మ ప
మ ప మ
మ ప ధ
ప ధ ప
ప ధ ని
ధ ని ధ
ధ ని స
స ని స
స ని ధ
ని ధ ని
ని ధ ప
ధ ప ధ
ధ ప మ
ప మ ప
ప మ గ
మ గ మ
మ గ రి
గ రి గ
గ రి స

12. స రీ
రి గా
గ మా
మ పా
ప ధా
ధ నీ
ని సా
స నీ
ని ధా

ధ పా
ప మా
మ గా
రీ
రి సా.

స గా
రి మా
గ పా
మ ధా
ప నీ
ధ సా
స ధా
ని పా
ధ మా
ప గా
మ రీ
గ సా

14. సా రి
రీ గ
గా మ
మా ప
పా ధ
ధా ని
నీ స
సా ని
నీ ధ
ధా ప
పా మ
మా గ
గా రి
రీ స.

15. సా గ
రీ మ
గా ప
మా ధ
పా ని
ధా స
సా ధ
నీ ప
ధా మ
పా గ
మా రి
గా స.

16. స స రి
రి రి గ
గ గ మ
మ మ ప
ప ప ధ
ధ ధ ని
ని ని స
స స ని
ని ని ధ
ధ ధ ప
ప ప మ
మ మ గ
గ గ రి
రి రి స.

17. స రి రి
రి గ గ
గ మ మ
మ ప ప
ప ధ ధ
ధ ని ని
ని స స
స ని ని
ని ధ ధ
ధ ప ప
ప మ మ
మ గ గ
గ రి రి
రి స స

18 స సా
రి రీ
గ గా
మ మా
ప పా
ధ ధా
ని నీ
స సా
స సా
ని నీ
ధ ధా
ప పా
మ మా
గ గా
రి రీ
స సా.

19 సా స
రీ రి
గా గ
మా మ
పా ప
ధా ధ
నీ ని
సా స
సా స
నీ ని
ధా ధ
పా ప
మా మ
గా గ
రీ రి
సా స.

20 స రి స
రి గ రి
గ మ గ
మ ప మ
ప ధ ప
ధ ని ధ
ని స ని
స రి స
స ని స
ని ధ ని
ధ ప ధ
ప మ ప
మ గ మ
గ రి గ
రి స రి
స ని స.

21. స స రి
స రి గ
రి రి గ
రి గ మ
గ గ మ
గ మ ప
మ మ ప
మ ప ధ
ప ప ధ
ప ధ ని
ధ ధ ని
ధ ని స
స స ని

స ని ధ
ని ని ధ
ని ధ ప
ధ ధ ప
ధ ప మ
ప ప మ
ప మ గ
మ మ గ
మ గ రి
గ గ రి
గ రి స

మిశ్ర జాతి

1. సరిగమపధని
రిగమపధనిస
సనిధపమగరి
నిధపమగరిప

2. సరిగమరిగమ
రిగమపగమప
గమపధమపధ
మపధనిపధని
పదనిసధనిస
సనిధసనిధపమ
నిధపమధపమ
ధపమగపమగ
పమగరిమగరి
మగరిపగరిస.

3. సరిగరిగగమ
రిగమగమమప
గమపమపపధ
మపదపధధని
పధనిధనినీస
సనిధనిధధస
నిధపధపపమ
ధపమపమమగ
పమగమగగరి
మగరిగరిరిస.

4. సరిరిగరిగమ
రిగగమగమప
గమమపమపధ
మపపధపధని
పధధనిధనిస
సనినిధనిధప
నిధధపధపమ
ధపమపమగ
పమమగమగరి
మగగరిగరిప.

5. పగగరిగగమ
రిమమగమమప
గపపమపపధ
మధధపధధని
పనినిధనిసప
సధధనిధధప
నిపపధపపమ
ధమమపమమగ
పగగమగగరి
మరిరిగరిరిస

6. సగరిసరిగమ
రిమగరిగమప
గపమగమపధ
మధపమపధని
పనిధపధనిస
సదనిసనిధప
సపధనిధపమ
ధమపధపమగ
పగమపమగరి
మరిగమగరిస

7. సగరిసమగమ
రిమగరిపమప
గపమగధపధ
మధపమనిధని
పనిధపసనిస
ధసనిధరిసరి
సదనిసపధప
నిపధనిమపమ
ధమపధగమగ
పగమపరిగరి
మరిగమసరిస

8. సారిగమరిగ
రీగమపగమ
గామపధమప
మాపధనిపధ
పాధనిసధని
దానిసరినిస
సానిధపనిధ
నీధపమధప
ధాపమగపమ
పామగరిమగ
మాగరిసగరి
గారిసరినిప.

9. పరిగామరిగ
రిగమాపగమ
గమపాధమప
మపధానిపధ
పధనీసధని
ధనిసారినిస
సనిధాపధని
నిధపామపధ
ధపమాగమప
పమగారిగమ
మగరీసరిగ
గరిసానిసరి
రిసనీధనిస.

10. సరీగమరిగ
రిగామపగమ
గమాపధమప
మపాధనిపధ
పధానిసధని
ధనీసరినిస
సనీధపనిధ
నిధాపమధప
ధపామగపమ
పమాగరిమగ
మగారిసగరి
గరీసనిరిప.

11. సగామగరిగ
రిమాపమగమ
గపాధపమప
మధానిధపధ
పనీసనిధని
ధసారిసనిస
పధాపధనిధ
నిపామపధప
ధమాగమపమ
పగారిగమగ
మరీసరిగరి
గసానిసరిస.

12. సమాగరిగమ
రిపామగమప
గధాపమపధ
మనీధపధని

పసానిధనిప
పపాధనిధప
నిమాపధపమ
ధగామపమగ
పరీగమగరి
మసారిగరిస

13. సపారిగసరి
గరిగమరిగ
గగామపగమ
మమాసధమప
పపాధనిపధ
దధానిసధని
నినీసరినిస
ససానిధనిప
నినీధపధని
దధాపమపధ
పపామగమప
మమాగరిగమ
గగారిసరిగ
రిరీసనిసరి
సపానిధనిస

14. సగరిగరిగమ
రిమగమగపమ
గపమపమధప
మధపధపనిధ
పనిధనిధసని
ధసనిసనిరిస
నిరిసరిసగరి
సధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమపమపగమ
పగమగమరిగ
మరిగరిగసరి
గసరిసరినిస

15. సగరిగసమగ
రిమగమరిపమ
గపమపగధప
మధపధమనిధ
పనిధనిపసని
ధప సధరిస
సధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమపమపగమ
పగమగమరిగ
మరిగరిగసరి
గసగసరినిస

16. ససరిసగరిగ
రిరిగరిమగమ
గగమగపమప
మమపమధపధ
పపధపనిధని
ధధనిధసనిస
నినిసనిరిసరి
ససరిసగరిగ
ససనిసధనిధ
నినిధనిపధప
ధధపధమపమ
పపమపగమగ
మమగమరిగరి
గగరిగసరిస.

17. సారిగరీగ
రీగమగామ
గామపమాప
మాపధపాధ
పాధనిధాని
ధానిసనీస
సానిధనీధ
నీధపధాప
ధాపమపామ
పామగమాగ
మాగరిగారి
గారిసరీస.

18. సరీగరీగ
రిగామగామ
గమాపమాప
మపాధపాధ
పధానిధాని
ధనీసనీస
సనీధనీధ
నిధాపధాప
ధపామపామ
పమాగమాగ
మగారిగారి
గరీసరీస.

ఖండ జాతి

1. సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస
సనిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస.

2. సరిగమగ
రిగమపమ
గమపధప
మపధనిధ
పధనిసని
ధనిసరిస
పనిధపధ
నిధపమప
ధపమగమ
పమగరిగ
మగరిసరి
గరిసనిస

3. సగరిమగ
రిమగపమ
గపమధప
మధపనిధ
పనిధసని
ధసనిరిస
సధనిపధ
నిపధమప
ధమపగమ
పగమరిగ
మరిగసరి
గసరినిస

4. సమగమప
రిపమపధ
గధపధని
మనిధనిస
సపధపమ
నిమపమగ
ధగమగరి
సరిగరిస.

5. సరిసగరి
రిగరిమగ
గమగపమ
మపమధప
పధపనిధ
ధనిధసని
నిసనిరిస.

సనిసధని
నిధనిపధ
ధపధమప
పమపగమ
మగమరిగ
గరిగసరి
రిసరినిస.

6. సగరిగరి
రిమగమగ
గపమపమ
మధపధప
పనిధనిధ
ధసనిసని
నిరిసరిస
సధనిధని
నిపధపధ
ధమపమప
పగమగమ
మరిగరిగ
గసరిసరి
రినిసనిస.

7. సరిసగగ
సరిరిసగ
ససరిసగ
రిగరిమమ
రిగగరిమ
రిరిగరిమ
గమగపప
గమమగప
గగమగప
మపమధధ
మపపమధ
మమపమధ
పధపనిని
పధధపని
పపధపని
ధనిధసస
ధనినిధస
ధధనిధస
సనిసధధ
సనినిసధ
ససనిసధ
నిధనిపప
నిధధనిప
నినిధనిప
ధపధమమ
ధపపధమ
ధధపధమ
పమపగగ
పమమపగ
పపమపగ
మగమరిరి
మగగమరి
మమగమరి
గరిగసస
గరిరిగస
గగరిగస.

8. సారిగమ
రీగమప
గామపధ
మాపధని
పాధనిస
సానిధప
నీధపమ
ధాపమగ
పామగరి
మాగరిస.

9. సరిగమ
రిగామప
గమాపధ
మపాధని
పధానిస
సనీధప
నిధాపమ
ధపామగ
పమాగరి
మగారిస.

10. సరిగామ
రిగమాప
గమపాధ
మపధాని
పధనీస
సనిధాప
నిధపామ
ధపమాగ
పమగారి
మగరీస.

11. ససారిగ
రిరీగమ
గగామప
మమాపధ
పపాధని
ధధానిస
ససానిధ
నినీధప
ధధాపమ
పపామగ
మమాగరి
గగారిస.

12. సరీగగ
రిగామమ
గమాపప
మపాధధ
పధానిని
ధనీసస
సనీధధ
నిధాపప
ధపామమ
పమాగగ
మగారిరి
గరీసస

18. సరిగాగ
రిగమామ
గమపాప
మపధాధ
పధనీని
ధనిసాస
సనిధాధ
నిధపాప
ధపమామ
పమగాగ
మగరీరి
గరిసాస.

11. ససరిగరి
రిరిగమగ
గగమపమ
మమపధప
పపధనిధ
ధధనిసని
నినిసరిస
ససనిధని
నినిధపధ

దధపమగ
పపమగమ
మమగరిగ
గగరిసరి
రిరిసనిస.

15. సరిరిగమ
రిగగమప
గమమపధ
మపపధని
పధధనిస
సనినిధప
నిధధపమ
ధపపమగ
పమమగరి
మగగరిస

16. సగరిగగ
రిమగమమ
గపమపప
మధపదధ
పనిధనిని
ధసనిసస
సధనిదధ
నిపధపప
సమపమమ
పగమగగ
మరిగరిరి
గసరిసస.

సంకీర్ణ జాతి

1. సరిగమప రిగపమ
రిగమపధ గమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిస పధనిస
సనిధపమ నిధపమ
నిధపమగ ధపమగ
ధపమగరి పమగరి
పమగరిస మగరిస

2. సరిగమగ రిగమప
రిగమపమ గమపధ
గమపధప మపధని
మపధనిధ పధనిస
సనిధపధ నిధపమ
నిధపమప ధపమగ
ధపమగమ పమగరి
పమగరిగ మగరిస.

3. సరిగరిగ మగరిగ
రిగమగమ పమగమ
గమపమప ధపమగ
మపధపధ నిధపధ
పధనిధని సనిధని
ధనిసరిస రిసనిస
సనిధనిధ పధనిధ
నిధపధప మపధప
ధపమపమ గమపమ
పమగమగ రిగమగ
మగరిగరి సరిగరి
గరిసరిస నిసరిస

4. సరిగమగ మగరిగ
రిగమపమ పమగమ
గమపధప ధపమప
మపధనిధ నిధపధ
పధనిసని సనిసని
ధనిసరిస రిసనిస
సనిధపధ పధనిధ
నిధపమప మపధప
ధపమగమ గమపమ
పమగరిగ రిగమగ
మగరిసరి సరిగరి
గరిసనిస రిసనిస

5. సారిగమరిగసరి
రీగమపగమరిగ
గామపధమపగమ
మాపధనిపధమప
పాధనిసధనిపధ
ధానిసరినిసధని
నీసరిగసరినిస
సానిధసనిధసని
నీధపమధపనిధ
ధాపమగపమధప
పామగరిమగపమ
మాగరిసగరిమ
గారిసనిరిసగరి
రీసనిధసనిరిస.

6. సరీగమగరిగసరి
రిగామపగమరిగ
గమాపధమపగమ
మపాధనిపధమప
పధానిసధనిపధ
ధనీసరినిసధని
నిసారిగసరినిస
సనీధపనిధసని
నిధాపమధపనిధ
ధపామగపమధప
పమాగరిమగపమ
మగారిసగరిమగ
గరీసనిరిసగరి
రిసానిధసనిరిస

7. సరిగామరిగసరి
రిగమాపగమరిగ

గమపాధమపగమ
మపధానిపధమప
పధనీసధనిపధ
ధనిసారినిసధని
నిసరీగసరినిస
సనిధాపనిధసని
నిధపామధపనిధ
ధపమాగపమధప
పమగారిమగపమ
మగరీసగరిమగ
గరిసానిరిసగరి
రిసనీధసనిరిస.

8. సగారిమరిగసరి
రిమాగపగమరిగ
గపామధమపగమ
మధాపనిపధమప
పనీధసధనిపధ
ధసానిరినిసధని
నిరీసగసరినిస
సధానిపనిధసని
నిపాధమధపనిధ
ధమాపగపమధప
పగామరిమగపమ
మరీగసగరిమగ
గసారినిరిసగరి
రినీసధసనిరిస.

9. సరిరిమగరిగమప
రిగగపమగమపధ
గమమధపమపధని
మపపనిధపధనిస
సనినిపధనిధపమ
నిధధమపధపమగ
ధపపగమపమగరి
పమమరిగమగరిస.

10. ససారిగమగరిగ
రిరీగమపమగమ
గగామపధపమప
మమాపధనిధపధ
పపాధనిసనిధని
ధధానిసరిసనిస
ససానిధపధనిధ
నినీధపమపధప
ధధాపమగమపమ
పపామగరిగమగ
మమాగరిసరిగరి
గగారిసనిసరిస.

11. ససారిరీగరిగ
రిరీగగామగమ
గగామమాపమప
మమాపపాధపధ
పపాధధానిధని
ధధానినీసనిస
ససానినీధనిధ
నినీధధాపధప
ధధాపసామపమ
పపామమాగమగ
మమాగగారిగరి
గగారిరీసరిస.

12. సరిరిగమగరిగా
రిగగమపమగమా
గమమపధపమపా
మపపధనిధపధా
పధధనిసనిధనీ
ధనినిసరిసనిసా
సనినిధపధనిధా
నిధధపమపధపా
ధపపమగమపమా
పమమగరిగమగా
మగగరిసరిగరీ
గరిరిసనిసరిసా.

13. సగరిగరిమగరిగ
రిమగమగపమగమ
గపమపమధపమప
మధపధపనిధపధ
పనిధనిధసనిధని
ధసనిసనిరిసనిస
సధనిధనిపధనిధ
నిపధపధమపధప
ధమపమపగమపమ
పగమగమరిగమగ
మరిగరిగసరిగరి
గసరిసరినిసరిస.

14. సరిసగరిమరిగరి
రిగరిమగపగమగ
గమగపమధమపమ
మపమధపనిపధప
పధపనిధసధనిధ
ధనిధసనిరినిసని
నిసనిరిసగసరిస
సనిసధనిపనిధని
నిధనిపధమధపధ
ధపధమపగపమప
పమపగమరిమగమ
మగమరిగసగరిగ
గరిగసరినిరిసరి
రిసరినిసధసనిస.

చతురశ్ర - త్రిశ్ర

1. సరిగమ - సరిగ
రిగమప - రిగమ

గమపధ - గమప
మపధని - మపధ
పధనిస - పధని
ధనిసరి - ధనిస
సనిధప - సనిధ
నిధపమ - నిధప
ధపమగ - ధపమ
పమగరి - పమగ
మగరిస - మగరి
గరిసని - గరిస.

త్రిశ్ర - చతురశ్ర

1. సరిగ - రిగమప
రిగమ - గమపధ
గమప - మపధని
మపధ - పధనిస
సనిధ - నిధపమ
నిధప - ధపమగ
ధపమ - పమగరి
పమగ - మగరిస.

2. సరిగ - సరిగరి
రిగమ - రిగమగ
గమప - గమపమ
మపధ - మపధప
పధని - పధనిధ
ధనిస - ధనిసని
నిసరి - నిసరిస
సనిధ - నిధపధ
నిధప - ధపమప
ధపమ - పమగరి
పమగ - మగరిగ
మగరి - గరిసరి
గరిస - రిసనిస.

మిశ్ర - చతురశ్ర

1. సగరిగసరిగ - మరిగమ
రిమగమరిగమ - పగమప
గపమపగమప - ధమపధ
మధపధమపధ - నిపధని
సనిధనిపధని - సధనిస
పధనిధసనిధ - పనిధప
నిపధపనిధప - మధపమ
ధమపమధపమ - గపమగ
పగమగపమగ - రిమగరి
మరిగరిమగరి - సగరిస.

చతురశ్ర - మిశ్ర

1. సగరిగ - సమగమసరిగ
రిమగమ - రిపమపరిగమ
గపమప - గధపధగమప
మధపధ - మనిధనిమపధ
పనిధని - పసనిసపధని
ధసనిస - ధరిసరిధనిస
సధనిధ - సపధపసనిధ
నిపధప - నిమపమనిధప
ధమపమ - ధగమగధపమ
పగమగ - పరిగరిపమగ
మరిగరి - మసరిసమగరి
గసరిస - గనిసనిగరిస.

2. ససరిగ - సగరిసమాగ
రిరిగమ - రిమగరిపామ
గగమప - గపమగధాప
మమపధ - మధపమనీధ
పపధని - పనిధపసాని
ధధనిస - ధసనిధరీస
ససనిధ - సధనిసపాధ

నినిధప - నిపధనిమాప
ధధపమ - ధమపధగామ
పపమగ - పగమపరీగ
మమగరి - మరిగమసారి
గగరిస - గసరిగనీస.

8. సరిరిగ - రిమగసారిగ
రిగగమ - గసమరీగమ
గమమప - మధపగామప
మపపధ - పనిదమాపధ
పధధని - ధసనిపాధని
ధనినిస - నిరిసధానిస
సనినిధ - నిపధసానిధ
నిధధప - ధమపనీధప
ధపపమ - పగమధాపమ
పమమగ - మరిగపామగ
మగగరి - గసరిమాగరి
గరిరిస - రిసనిగారిస.

చతురశ్ర - ఖండ

1. సమగరి - సగరిమగ
రిపమగ - రిమగపమ
గధపమ - గపమధప
మనిధప - మధపనిధ
పసనిధ - పనిధసని
ధరిసని - ధసనిరిస
సపధని - సధనిపద
నిమపధ - నిపధమప
ధగమప - ధమపగమ
పరిగమ - పగమరిగ
మసరిగ - మరిగసరి
గనిసరి - గసరినిస.

ఖండ - చతురశ్ర

1. సమగమప - రిగమప
రిపమపధ - గమపధ
గధపధని - మపధని
మనిధనిస - పధనిస
సపధపమ - నిధపమ
నిమపమగ - ధపమగ
ధగమగరి - పమగరి
పరిగరిస - మగరిస.

చతురశ్ర - సంకీర్ణము

1. సగరిగ - సరిగమగరిగమప
రిమగమ - రిగమపమగమపధ
గపమప - గమపధపమపధని
మధపధ - మపధనిధపధనిస.
సధనిధ - సనిధపధనిధపమ
నిపధప - నిధపమపధపమగ
ధపమప - ధపమగమపమగరి
పగమగ - పమగరిగమగరిస

2. ససారి - సారిగమమరిగసరి
రిరీగ - రీగమపగమరిగ
గగామ - గామపధమపగమ
మమాప - మాపధనిపధమప
పపాధ - పాధనిసధనిపధ
ధధాని - ధానిసరినిసధని
నినీస - నీసరిగసరినిస
ససాని - సానిధపనిధసని
నినీధ - నీధపమధపనిధ
దధాప - ధాపమగపమధప
పపామ - పామగరిమగపమ
మమాగ - మాగరిసగరిమగ
గగారి - గారిసనిరిసగరి
రిరీస - రీసనిధసనిరిస.

సంకీర్ణ - చతురశ్రము	
1 సగాఽససరిగమ - రిగగమ	సధానిపసనిధప - నిదధప
రిమాఽగరిరిగమప - గమమప	నిపాఽధనినిధపమ - ధపపమ
గపామఽగమపధ - మపపధ	ధమాఽపధధపమగ - పమమగ
మధా పమమపధని - పదధని	పగాఽమపపమగరి - మగగరి
పనిధపపధనిస - ధనిసస	మరీగమమఽరిస - గరిరిస.

ఈ స్వర ప్రస్తారమును శంకరాభరణ రాగమునందు క్రమముగా 1, 2, 3, 4 కాలముల పద్ధతిని, లయ జేసికొని సాధకము జేసిన యడల స్వరజ్ఞానము కలుగుచున్నది. పిమ్మట తమకిష్టమైన ఏతాళములోనైనను పల్లవిబాడుచూ, అందు అరావృతము చొప్పునను, ఆవృత్తము చొప్పునను, స్వరములను పంపకముచేసి పాడుకొనునది. మఱియు, తమకిష్టమైన రాగములలో పల్లవులు బాడుకొనునప్పుడు ఆయా, రాగములకు గల శుద్ధవికృతి స్వరస్థానములను మాత్రము గుర్తెరిగి స్వర పంపకము జేసి పాడుకొనునది.

స్వరజ్ఞాన ప్రస్తారము సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు

తాళప్రకరణము

శ్లో॥ కళ్యాణగుణసంపన్నం కర్ణాంతాయతలోచనమ్ ।
కౌసల్యాతనయం రామం కలయే కమలాపతిమ్ ॥

అవతారిక॥ ఇహఖలు సకలభరత పండితమండలాఖండల సకలభరత ప్రవర్తక శిఖామణిః, కోహళాచారనామకః పరమకారుణిః కశ్చిద్విపశ్చి త్సకలలోకోప కారకాయ తౌర్యత్రికోపరంజికం, తదాశ్రయ త్వేనప్రసిద్ధం, దశప్రాణ సమేతం తాళస్వరూపం, సంప్రపంచం ప్రతిపాదయితు కామశ్చికీర్షి తస్య గ్రంధస్య నిర్విఘ్న పరిసమాప్తయే సర్వేశ్వర నమస్కారాత్మకమంగళాచరణపూర్వకం చికీర్షితం ప్రతిజానితే విష్ణుమితి ॥

తా॥ ఈ లోకమందు సకలమైన విద్వస్సమూహమునకు శ్రేష్ఠుడైనవాడును, భరత ప్రవర్తకుల కెల్లరకును శిరోభూషణమైనవాడును, అత్యంతము దయ శాలియు నగు కోహళాచార్యుడను విద్వాంసుడు సకల లోకోపకారము

కొరకు నృత్తగీత వాద్యములు ప్రకాశింపజేయునట్టియు, ఆ నృత్తగీతవాద్యములకు ఆశ్రయమైనట్టియు, దశప్రాణములతో గూడిన తాళ స్వరూపమును లెస్సగా ప్రతిపాదించుటకు నిశ్చయించినవాడై, ఈ గ్రంథము నిర్విఘ్నముగా ముగియుకొరకు, సర్వేశ్వర నమస్కారరూపమైన మంగళమును జేయుచు, తాళస్వరూపమును లెస్సగా ప్రతిపాదించెనని ప్రతిజ్ఞ సేయుచున్నాడు.

శ్లో॥ విష్ణులోకగురుం ప్రణమ్య శిరసాషణ్మార్గ సందర్శకమ్
కీర్తిప్రీతికరం జనస్య లఘునా కాలేన కామప్రదమ్
సేవ్యంసద్యతిభిర్ద్రుతప్లుతపదంన్యాసాత్తలోకత్రయమ్
తాళానాంకథయామిలక్షణ మహంపూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్ ॥

టీక॥ లోకగురుం = లోక సకలలోకములకును, గురు = (వేదశాస్త్రరూపముచేత హితోపదేశము చేయువాడును,) షణ్మార్గసందర్శకం = షణ్మార్గ= న్యాయ వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, పూర్వమీమాంస, ఉత్తరమీమాంస లనెడి ఆఱు మార్గముల యొక్క సందర్శకం = తత్త్వమును జూపువాడును, జనస్య = భక్తజనునికి, కీర్తి ప్రీతికరం = సత్కీర్తి సంతోషములను చేయువాడును, లఘునాకాలేన = శీఘ్రకాలముచేత, కామప్రదము = ఆ భక్తజనునికి సకలాభీష్టముల నిచ్చినవాడును, సద్యతిభిః = వారదాది మహాయోగయాయతులచేత, సేవ్యం = ముఖ్యోపాయమై సేవింప దగినవాడును, ద్రుతప్లుతపదన్యాసాత్తలోకత్రయం = ద్రుత = శీఘ్రముగా, ప్లుత = ఎత్తబడిన, పద = పాదముల యొక్క, న్యాస = మెట్టుళ్ళచేత, అత్త = పొందబడిన, లోకత్రయం = మూడు లోకములుకలవాడునైన, విష్ణుం = సర్వవ్యాపకుడైన, సర్వేశ్వరునిగూర్చి, శిరసా ప్రణమ్య = సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసి, అహం = నేను, తాళానాం = తాళములయొక్క, లక్షణం = (స్వరూపమును) లక్షణమును, పూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్ = పూర్వమందుఁ జెప్పఁబడిన శాస్త్రక్రమమును బట్టి, కథయామి = చెప్పుచున్నాను. ఈ శ్లోకమందు లోకగురుం అనెడి విష్ణు విశేషణములు తాళమందు అన్వయింపవలెను. అదెట్లనగా।

తాళపక్షమందు

టీక॥ లోక = లోకమందు, గురుం = శ్రేష్ఠమైనదియు, షణ్మార్గ సందర్శకం = షణ్మార్గ = దక్షిణ, వార్తిక, చిత్ర, చిత్రతర, చిత్రతమ, అతిచిత్రమము లనెడి ఆఱుమార్గములయొక్క, సందర్శకం = కళలను చూపునపుడు జ్ఞాపకపరచునదియు, జనస్య = చూచెడి మనుజునికి, ప్రీతికరం = కీర్తి సంతోషములను జేయునదియు, లఘునాకాలేన = లఘ్వాది కాలముచేత,

కామప్రదం = ఆ చూచెడి జనునికి అభిలాషను గలుగజేయునదియు, సద్యతిభిః = సమశ్రోతోవహ గోపుచ్ఛాదియతులచేత, సేవ్యం = తెలియదగినదియు, ద్రుతప్లుతపదనాసాత్తలోకత్రయం = ద్రుతప్లుతము మొదలగు అంగములయొక్క, పద = స్థానములయందు, న్యాస = ప్రస్తారముచేత, ఆత్త = వ్యావరింపబడిన, లోకత్రయం = మూడులోకములు గలదైన తాళముయొక్క స్వరూపమును సవిశేషముగా వివరించెదనని ప్రతిజ్ఞసేయుచున్నాడు. ఈ శ్లోకమందు నమస్కారత్వేన ప్రకృతమైన విష్ణువు యందును, ప్రతిపాద్యత్వేన ప్రకృతమైన తాళమందును, లోకగురుం అను మొదలగు విశేషణము లన్నియు పట్టినందున ప్రకృతశ్లేష అనెడి అలంకారము. ఇదిగాక విష్ణువిశేషణములు తాళమందు అన్వయించుటచేత, తాళము విష్ణుస్వరూపమని తెలిసికొనునది. ఈ యర్థము త్రివిక్రమావతారమందు ప్రసిద్ధ మైనది.

శ్లో॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతినృత్తం నృత్తప్రధానం ప్రవదంతివాద్యం
నృత్తగీతవాద్యచయప్రధానం తత్తాళమాద్యం ప్రణమామినిత్యమ్॥

టీక॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతి నృత్తం = అనగా గీతము నృత్తమునకు ప్రధానమై యుండును. నృత్తప్రధానం ప్రవదంతి వాద్యం = అనగా నృత్తమునకు ప్రధానమైనది వాద్యము, నృత్తగీతవాద్యచయ ప్రధానం తత్తాళమాద్యం ప్రణమామి నిత్యం = అనగా నృత్తగీతవాద్యములకు తాళము ప్రధానమై యుండును. తత్ = అటువంటి తాళమును, నిత్యం = నిత్యమున్ను, ప్రణమామి = నమస్కరించెదను.

తాళస్వరూపము ప్రతిపాదించుట వలనను తెలియుటవలనను గలుగు ఫలమేమనగా జెప్పబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్యత్రికనిదానంచ తాళం కాలస్వరూపిణమ్
దశప్రాణ సమోపేతం యోజానాతి సతత్వవిత్॥

తా॥ నృత్తగీత వాద్యములకు ఆదికారణమైనదియు కాలాదిశతప్రాణములతో గూడినదియు, కాలస్వరూపమైన తాళమును ఎవరు తెలియుదురో వారు సర్వేశ్వరరూపమును దెలిసినవారగుదురు. కాన, తాళస్వరూపము అవశ్యము దెలిసియుండవలెనని నెఱుంగునది.

శ్లో॥ శివశక్త్యాత్మకం పుణ్యం యశశ్యం భుక్తి ముక్తిదమ్
ధశప్రాణాత్మకం తాళం యోజానాతి సతత్వవిత్॥

తా॥ శివభక్తి స్వరూపంబును ఫలితంబును కీర్తికరంబును భుక్తి ముక్తి ప్రదంబును, దశప్రాణసహితంబును నగు తాళమును యెవరు దెలియుదురో వారు

సర్వేశ్వర రూపము దెలిసిన వారగుదురు. కనుక తాళస్వరూపము ముఖ్యముగా దెలిసి యుండవలెనని నెఱుంగునది.

శ్లో॥ గీతం వాద్యంచ నృత్యంచ తాళహీనం నరాజతే

తా॥ గీతవాద్య నృత్త్యమములు తాళము లేకున్న ప్రకాశింపవు.

శ్లో॥ లోకేవేదేచ వచనాం పాదయోర్గతి రుత్తమా
తాళేనైవ వినాతేన స్ఖలనంతేషు దృశ్యతే॥

తా॥ లౌకికమందును, వైదికమందును, వాక్కులయందును పాదములయొక్క వ్యాపారము తాళముచేతనే లెస్సగా ప్రవర్తించును. ఆ తాళముతోడ నెడబాసిన యెడల ఆ లౌకిక వైదిక వాక్కులయందును, ఆ లౌకిక వైదిక పాదగతుల యందును తొట్రుబాటు కానబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్యత్రికం తాళహీనం చాలయే త్పురుషాధమః
సపాపీ నరకం ఘోర మాశు గచ్ఛతి సాన్వయః॥

తా॥ ఎవరైనను నృత్తగీతవాద్యములను తాళానుగుణము గాకుండునటుల కొలిపించునో, వాడు పురుషాధము డనియు, పాపాత్ముడనియు వంశమువారితో గూడా ఘోరమైన నరకమును శీఘ్రముగా బొందును. కావున, సకలలౌకిక వ్యాపారములకున్ను తాళము అవశ్యము గనుక తాళస్వరూపము నిరూపించుట. యుక్తమని సిద్ధాంతము.

తాళశబ్ద వ్యుత్పత్తి

శ్లో॥ తాళ స్తల ప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతో ర్ఘఞస్మృతః॥

తా॥ తల అనెడి ధాతువు ప్రతిష్ఠయందు వచ్చును. ఆ తల యనెడి ధాతువుమీద ఞ ప్రత్యయంబును అదివృద్ధియు రాగా తాల, అని నిలచెను. అటుమీదట సుప్రత్యయమును, ఋత్వవిసర్గలు రాగా తాళః అనెడి శబ్దము ఏర్పడెను. ఈ తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి (తలంతి తిష్ఠంతి గీతావాద్యవృత్తాని) అత్రేతి తాళః = అనగా గీతవాద్యనృత్తములు, అత్ర = ఈ తాళమందు తలంతి = లెస్సగా నున్నవి అనెడి అర్థమందు తాళః = తాళశబ్దము వచ్చును. ఈ తాళశబ్దమునకు మరియొక వ్యుత్పత్తి చెప్పబడుచున్నది. తల్యంతే ప్రకాశ్యంతే నృత్తగీత వాద్యాని యనేతివాసతాళః = నృత్తగీతవాద్యములు దేనిచేత ప్రకాశింపబడునో అది తాళము. అను నీ రెండు వ్యుత్పత్తులచేతను,

తాళశబ్దమునకు అర్థము తెలియదగినది. ఈతీరుననే సంగీత రత్నాకరమందు శార్ఙ్గదేవుడు తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తిన్ని అర్థమున్ను చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ తాళ స్తల ప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతోః ప్రయోగతః
నృత్తగీతం తథా వాద్యం యతస్తాళే ప్రతిష్ఠితం ॥

తా॥ తలప్రతిష్ఠాయాం అనెడి ధాతువుయొక్క ప్రయోగమువలన తాళశబ్దము పుట్టినది. ఈ తలధాతువు ప్రతిష్ఠార్థతమగుటచే నృత్తగీత వాద్యములు తాళమందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి. కావున తాళశబ్దముయొక్క వ్యుత్పత్తియు, అర్థమున్ను ఇట్లని తెలిసికొనునది.

శ్లో॥ తకార శ్శంకరః ప్రోక్తో లకార శ్శక్తి రుచ్యతే
శివశక్తి సమాయోగా త్తాళనామాభిధీయతే ॥

తా॥ తకారమునకు అధిదేవత శంకరుడును, లకారమునకు అధిదేవత పార్వతియు నగుటచే, ఈ పార్వతీ పరమేశ్వరులయొక్క సంయోగమువలన తా అనెడి శబ్దము పుట్టెనని చెప్పబడుచున్నది. అనగా అర్ధనారీశ్వరు కరతలద్వయ మగుటచే, కుడిహస్తము శివస్వరూపమనియు, ఎడమహస్తము పార్వతీ స్వరూపమనియు, ఈ రెండు హస్తములయొక్క సంయోగమువలన తాళమనెడి శబ్దము పుట్టెనని భావము.

శ్లో॥ హస్తద్వయస్య సంయోగే వియోగేచాపి వర్తతే
వ్యాప్తిమన్యో దశప్రాణై స్సకాల స్తాళసంజ్ఞకః ॥

తా॥ రెండు హస్తములకును, సంయోగేచ = సశబ్దక్రియయు, వియోగేచ = నిశ్శబ్ది క్రియయు గలిగి దశ ప్రాణములతో గూడుకొని వర్తించెడి యే కాలముగలదో అది తాళమనబడును.

శ్లో॥ కాలః క్రియాచ మానంచ సంభవంతి యదాసహ
తదా తాళస్య సంభూతి రితిజ్ఞేయం విచక్షణైః
కాలః క్షణాదికో జ్ఞేయ స్తాళయోర్ఘటనం క్రియా
క్రియయోరంతరం యత్తువిశ్రమో మాన ముచ్యతే ॥

తా॥ కాలము, క్రియ, మానము అను నీ మూడును చేరి ఎప్పుడు ఏకకాలములో కలుగుచున్నవో అప్పుడు తాళమునకు ఉత్పత్తియని నెఱుంగునది. క్షణాదికము, కాలమని వ్యవహరింపబడును. కొట్టబడిన రెండు వస్తువుల చేరిక క్రియ యనంబడును. క్రియలకు మధ్యనుండు విశ్రాంతికాలము మానమని చెప్పబడును.

శ్లో॥ మార్గదేశీ గతత్వేన తాళోసౌ ద్వివిధోమతః
శుద్ధసాలగ సంకీర్ణా స్తాళభేదాః క్రమాన్మతాః ॥

తా॥ మార్గము, దేశి అని తాళము రెండువిధములు. అది యొక్కొక్కటి శుద్ధము, సాలగము, సంకీర్ణము, అని మూడు విధంబులై యున్నవి.

తాళదశ ప్రాణములు

శ్లో॥ కాలో మార్గః క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళాలయః
యతిః ప్రస్తారకశ్చేతి తాళ ప్రాణాదశస్మృతాః ॥

తా॥ కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము, అను నీపదిన్ని తాళమునకు ప్రాణములు.

—: 1. కాల ప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ ఉపర్యుపరివిన్యస్యాత్పద్మపత్రం శతం సకృత్
యః కాలస్సూచి సరభేధాత్క్షణంచ పరికర్తితః
లవక్షణై రష్టభిస్స్యా త్కాష్ఠోహ్యష్టలవాత్మకైః
అష్ట కాష్ఠనిమేషస్స్యాన్ని మేషై రష్టభిఃకళాః
కళాభ్యాంతు చతుర్భాగో చతుర్భాగ మనుద్రుతమ్
అనుద్రుతౌచ బిందుస్స్యా ర్బిందుభ్యాంచ లఘుర్భవేత్
లఘుద్వయం గురుశ్చైవ త్రిలఘుప్లుత ముచ్యతే
చతుర్లఘుంచ కాకపాదం ఇత్యేతత్కాల లక్షణమ్ ॥

తా॥ నూఱు తామర రేకులను ఒకటిమీద నొకటి చిప్పైన దొంతరగా జేర్చి సూదిచే పొడవగా రేకులన్నియు తెగినంత కాలము పేరు క్షణ మనంబడును. అట్టి క్షణములు ఎనిమిదైతే ఒక లవమనిపేరు. ఆ లవములు ఎనిమిదైతే ఒక కాష్ఠవము. ఆ కాష్టలు ఎనిమిదైతే ఒక నిమిషము. ఆ నిమిషములు ఎనిమిదైతే ఒక కళ. ఆ కళలు రెండైతే ఒక చతుర్భాగము. ఆ చతుర్భాగములు రెండైతే ఒక అను ద్రుతము. అట్టి అను ద్రుతములు రెండయితే ఒక ద్రుతము. ద్రుతములు రెండయితే ఒక లఘువు. లఘువులు రెండయితే ఒక గురువు. ఆ లఘువులు మూడయితే ప్లుతము. లఘువులు నాలుగయితే కాకపాదమగును. అందుచేత తాళము నిర్ణయింపబడుచున్నది. మఱియు, ఇప్పుడు అనుద్రుతము మొదలు గాగల ఆఱు అంగములు మాత్రము వాడుక యందున్నవి. కొందఱు

చతుర్భాగమును ఏడవ యంగమును సహా వాడుచున్నారు. ఇది కాలప్రాణము. ఈ కాల ప్రాణము తాళమును సాక్షాత్ సంబంధించి యుండి తాళానకు నిర్వాహకంగాను ప్రాణమని దెలిసికొనునది.

—: 2. మార్గప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ దక్షిణో వార్తికశ్చిత్ర స్తతచిత్రతర స్మృతః
తథా చిత్రతమశ్చస్మా దతిచిత్రమో మతః
షడేవం కథితా మార్గా స్తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ దక్షిణము, వార్తికము, చిత్రము, చిత్రతరము, చిత్రతమము, అతిచిత్రతమము అని మార్గములు ఆఱు విధములు.

శ్లో॥ తత్ర దక్షిణమార్గస్య మాత్రాష్టక ముదాహృతమ్
వార్తికేతు చతుర్మాత్రాశ్చిత్ర మార్గో ద్విమాత్రకః
ఏకమాత్ర శ్చిత్రతరో ద్రుత శ్చిత్రతమే మతః
అతిచిత్రతమేమార్గేఽనుద్రుత పరకీర్తితః ॥

తా॥ దక్షిణమార్గము = అనగా, ఏ తాళమునకైనను తాళాక్షర కాలమునకు ఎనిమిది మాత్రల కాలము నడుచునది.

వార్తికము = అనగా తాళాక్షరకాలమునకు నాలుగు మాత్రల కాలము నడుచునది.

చిత్రమార్గము = అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు రెండు మాత్రల కాలము నడచునది.

చిత్రతరము = అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు ఒక మాత్రకాలము నడుచునది. మాత్ర అనగా నాలుగక్షరముల కాలము.

చిత్రతమము = అనగా, తాళాక్షరకాలమునకు ద్రుతకాలము నడచునది. ద్రుతకాలమనగా రెండక్షరముల కాలము.

అతిచిత్రతమము = అనగా, తాళాక్షరకాలమునకు అనుద్రుతకాలము నడుచునది. అనుద్రుతకాలమనగా ఒక యక్షరకాలము.

ఇటుల ఏ తాళమునకైనను నొక్కొక్క తాళాక్షరముకు పైన జెప్పబడిన ప్రకారము అక్షరము మొదలు మరియొక అక్షరమువఱకు జరుగుకాల దీర్ఘములకు మార్గములని చెప్పబడుచున్నది. ఇది మార్గమనెడి ప్రాణము. ఈ మార్గమనెడి

ప్రాణము తాళజ్ఞాపకమైన క్రియాసముదాయమునకు ఆశ్రయమగుటచేతను తాళసంబంధి అయిన క్రియతో సంబంధించెను గాన మార్గమున్ను తాళమునకు ప్రాణమని దెలిసికొనునది.

—: ౩. క్రియాప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ మార్గదేశిగతత్వేన తత్రాద్యస్యక్రియా ద్విధా
నిశ్శబ్దా, శ్శబ్దయుక్తాచ నిశ్శబ్దాతు కళోచ్యతే ॥

తా॥ క్రియలు మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండు విధములు. ఆ మార్గక్రియలు నిశ్శబ్ద క్రియలని శబ్దక్రియ లని రెండు విధములు. అందు నిశ్శబ్దక్రియకు కళ అనే పేరు చెల్లును గనుక ఆ నిశ్శబ్దక్రియలు చెప్పబడుచున్నవి.

నిశ్శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ తత్రా వాపోఽథనిష్క్రామో విక్షేపశ్చ ప్రవేశనమ్
చతుర్విధాశ్చ విజ్ఞేయా నిశ్శబ్దాశ్చ క్రియాబుధైః ॥

తా॥ ఆవాపము, నిష్క్రామము, విక్షేపము, ప్రవేశము అను నీ నాలుగున్ను నిశ్శబ్ద క్రియలు.

నిశ్శబ్దక్రియల లక్షణములు

శ్లో॥ అవాపస్తత్ర హస్తస్యో త్తానస్యాంగుళి కుంచనమ్
నిష్క్రామోఽథ స్తలస్యాన్యా దంగుళీనాం ప్రసారణమ్ ।
తస్యదక్షిణ విక్షేపో విక్షేప ఇతికథ్యతే
వివర్తనంచ హస్తస్య ప్రవేశోథో ముఖస్యచ ॥

తా॥ ఆవాపము అనగా, వెల్లికిలగా యెత్తబడిన పతాకహస్తముయొక్క తర్జని మొదలగు నాలుగువ్రేళ్ళను మడుచుట. నిష్క్రామము అనగా ఆ ముడిచిన హస్తముయొక్క వ్రేళ్ళను విప్పుట. విక్షేపము అనగా ఆ హస్తమును వెలుపల కుడిపార్శ్వమునకు విదిలించుట. ప్రవేశము అనగా, ఆ హస్తమును అప్రదక్షిణముగా క్రిందుగా ముందరికి రానిచ్చుట. ఈ నాలుగున్ను నిశ్శబ్ద మార్గ క్రియలు.

శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ ధృవోశమ్యాశ్చ తాళశ్చ సన్నిపాత ఇతిస్మృతః
ఇతిశబ్దేన సంయుక్తో విజ్ఞేయశ్చ చతుర్విధమ్ ॥

తా॥ ధృవము, శమ్యము, తాళము, సన్నిపాతము అను నీ నాలుగున్ను సశబ్ద క్రియలు.

సశబ్దక్రియల లక్షణములు

శ్లో॥ రవే హస్తస్య పాతస్స్యా చ్చుటికా శబ్దపూర్వకః
శమ్యోవామ నిపాతస్తు తాళో దక్షిణ ఘాతకః ॥
ఉభయోర్హస్త యోర్ఘాత స్సన్నిపాత ఇతిస్మృతః
ఏతామార్గ క్రియాశ్చైవ కథితా భరతజ్ఞకైః ॥

తా॥ ధృవము అనగా శబ్దపూర్వకమైన చిటికి వ్రేయుట శమ్య అనగా కుడిహస్తమందు యెడమచేతి ఘాతవేయుట. తాళము అనగా యెడమహస్తమందు కుడిచేతి ఘాత వేయుట. సన్నిపాతము అనగా అభిముఖముగా నిలిపిన రెండు హస్తములచే సమముగా ఘాతవేయుట. ఈ నాలుగున్ను సశబ్ద మార్గ క్రియలు.

దేశ క్రియలు

శ్లో॥ ధృవకా సర్పిణీకృష్యా పద్మినీచ విసర్జితా
విక్షిప్తాచ పతాకాఖ్యా పతితాష్టా క్రియా తథా ॥

తా॥ ధృవక, సర్పిణి, కృష్య, పద్మిని, విసర్జిత, విక్షిప్త, పతాక, పతిత అను నీ ఎనిమిదిన్ని దేశ్యక్రియలు.

దేశక్రియల లక్షణము

శ్లో॥ సశబ్దా ధృవకాజ్ఞేయో స్సర్పిణీ వామగామినీ
కృష్యా దక్షిణతః పాతః పద్మినిస్యా దధోగతః
విసర్జితా బహిర్గతా విక్షిప్తా కుంచితాత్మికా
పతాకాచోర్ధ్వ గమనా పతితాకర పాతనా ॥

తా॥ ధృవకము అనగా సశబ్దముతో గూడిన కుడిహస్తము యొక్క ఘాతధృవకమనంబడును. సర్పిణి అనగా పతాకహస్తము చేత యెడమ వంకకు చేయి చాచుట. కృష్య అనగా యెడమ నుంచి కుడిపార్శ్వమునకు రానిచ్చుట. పద్మిని అనగా అరచేతి క్రిందుగా అధోముఖముగా చేయిచాచుట. విసర్జిత అనగా ఆ చేతిని వెలుపల విసరుట. విక్షిప్త అనగా ఆ హస్తముయొక్క వ్రేళ్ళు ముడిచి తన దిక్కుకు తీయుట. పతాకము అనగా పతాక హస్త

ముగా బట్టిన చేతిని మీదికి ఎత్తుట పతిత అనగా ఆ మీదికి యెత్తిన హస్తమును దిగువకు దించుట. ఈ ఎనిమిది దేశ్యక్రియలలో ధృవక అనునది మాత్రమును శబ్దక్రియ. సర్పిణి మొదలైన తక్కిన ఏడున్ను నిశబ్ద క్రియలని నెఱుంగునది. ఇది క్రియ అనెడు ప్రాణము. ఈ క్రియలు హస్తమందు నుండుటచే తాళమునకు జ్ఞాపకము గనుక తాళప్రాణ మని తెలిసికొనునది.

—: 4. అంగప్రాణ లక్షణము :—

శ్లో॥ అనుద్రుతో ద్రుతశ్చైవ లఘుర్గురు ప్లుతస్తథా
కాకపాదం తథాప్రోక్తం తాళాంగానిచ షడ్విధమ్ ॥

తా॥ అంగము అనగా తాళసంఖ్యను దెలియుటకు సాధనం బగు సంజ్ఞావిశేషము అంగమనబడును. అది అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, కాకపాదము అని అంగములు ఆఱు విధములు.

అంగముల స్వరూపములు

శ్లో॥ అనుద్రుతస్య రూపంచ అర్ధచంద్ర కళాత్మకం
ద్రుతస్తు వలయాకారో లఘురర్ధ శరాకృతిః
గురుర్వక్ర ధనుజ్ఞేయం ప్లుతస్తు శిఖరో గురుః
ఊర్ధ్వరేఖాచ తిర్యంచో కాకపాదః ప్రకీర్తితః ॥

తా॥ అనుద్రుతము — అర్ధచంద్రునివలె నుండవలెను. ... ◡
ద్రుతము — వలయాకారమయి యుండవలెను. ... o
లఘువు — అర్ధబాణమువలె నుండవలెను. ... |
గురువు — ఎక్కుబెట్టిన విల్లువలె నుండవలెను. ... 8
ప్లుతము — శిఖరరేఖతో గూడిన గురువువలె నుండవలెను. ... §
కాకపాదము — హంసపాదమువలె నుండవలెను. ... +

షడంగముల నిఘంటు

శ్లో॥ అనుద్రుతోఽర్ధ చంద్రస్యా ద్వ్యంజనం చానునాశికం
అవ్యక్తంచ విరామంచ వక్తవ్యం భరతజ్ఞకైః ॥

తా॥ అను ద్రుతము, అర్ధచంద్రము, వ్యంజనము, అనునాసికము అవ్యక్తము, విరామము అను నీ ఆఱున్ను అనుద్రుతమునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ అర్ధమాత్రా ద్రుతం వ్యోమం బిందుకం వలయాకృతమ్ ॥

తా॥ అర్ధమాత్రా, ద్రుతము, వ్యోమము, బిందువు, వలయము, చక్రము, అను నీ ఆఱున్నూ ద్రుతమునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ మాత్రస్య సరళం హ్రస్వం కళాయాంచ లఘుర్భవేత్ ॥

తా॥ మాత్ర, సరళము, హ్రస్వము, కళ, లఘువు. శరము అను ఆఱున్ను లఘువునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ ద్విమాత్రకం గురుర్వక్రం కాణో యమళదీర్ఘకమ్ ॥

తా॥ ద్విమాత్ర, గురువు, వక్రము, కాణము, యమళము, దీర్ఘము అను నీ ఆఱున్ను గురువునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ సమోద్భవం ప్లుతందీప్తం తథాత్ర్యంగం త్రిమాత్రకమ్ ॥

తా॥ సమోద్భవము, ప్లుతము, దీప్తము, త్ర్యంగము, త్రిమాత్ర ప్రకారము అను నీ ఆఱున్ను ప్లుతమునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ కాకోహంస పాదోఖ్యో నిశ్శబ్దశ్చ చతుర్లఘుః ॥

తా॥ కాకపాదము, హంసపాదము, నిశ్శబ్దము, చతుర్లఘువు, చతుర్మాత్రా చతుష్కళ అను నీ ఆఱున్ను కాకపాదమునకు పేళ్లు.

అంగములు వాడేవిధము

శ్లో॥ ద్వయాంగుళో బాలచంద్రా ద్రుతస్తు చతురంగుళః
లఘురష్టాంగుళః ప్రోక్తో గురుస్యాత్షోడశాంగుళః ॥
ప్లుతప్రమాణం కథితం చతుర్వింశతి రంగుళా
ద్వాత్రింశ త్కాకపాదస్యోత్తానస్యాంగుళ నిర్ణయః ॥

తా॥ అను ద్రుతము రెండంగుళముల ప్రమాణమునను, ద్రుతము నాలుగంగుళముల ప్రమాణమునను, లఘువు ఎనిమిది అంగుళముల ప్రమాణమునను, గురువు 16 అంగుళముల ప్రమాణమునను ప్లుతము మూడు మాత్రలకు 24 అంగుళముల ప్రమాణమునను, కాకపాదము నాలుగు నిశ్శబ్ద మాత్రలకు 32 అంగుళముల ప్రమాణమునను, ఈ క్రమంబున ఉన్నతం బెఱింగి వాడవలయును.

అంగములకు హస్తక్రియలు వాడేవిధము

శ్లో॥ ధృవకా సర్పిణీకృష్యా ప్లుతేచపరివర్తితా
ధృవకా పతితే దీర్ఘే ధృవకాచ లఘుస్మృతః
ధృవకార్ధ ద్రుతశ్చైవ తదర్ధం మునయోవిదుః ॥

తా॥ సర్పిణి, కృష్య, పతాక పతిత అను నీనాలుగు నిశబ్ద క్రియలచేత కాకపాదము వాడవలెను. ధ్రువక, సర్పిణి, కృష్య అను నీరెండు క్రియలచేత ప్లుతము వాడవలెను. ధ్రువక, పతిత, అను నీ రెండు క్రియలచేత గురువు వాడదగినది. లఘువును ధృవక అనెడు క్రియచేత అష్టాంగుళ ప్రమాణముగాను, ద్రుతమును చతురంగుళ ప్రమాణముగాను, అనుద్రుతమును ద్వయాంగుళ ప్రమాణముగాను వాడవలయును. అంగమనెడి ప్రాణము తాళావయవమగుచూ తాళ సంబంధి గాన, ఇది తాళ ప్రాణమని నెఱుంగునది.

షోడశాంగముల పేళ్ళును తదంగ సంజ్ఞలును అక్షరకాలమును ఈ క్రింద వ్రాయబడుచున్నవి

షోడశాంగముల పేర్లు	అంగ సంజ్ఞలు.	అక్షరకాలము.
అనుద్రుతము	◡	1
ద్రుతము	○	2
ద్రుతవిరామము	◡ ○	3
లఘువు	।	4
లఘువిరామము	◡ ।	5
లఘుద్రుతము	○ ।	6
లఘుద్రుతవిరామము	◡○ ।	7
గురువు	ʚ	8
గురువిరామము	∩ʚ	9
గురుద్రుతము	○ʚ	10
గురుద్రుతవిరామము	◡ ○ʚ	11
ప్లుతము	§	12
ప్లుతవిరామము	◡ §	13
ప్లుతద్రుతము	○ §	14
ప్లుతద్రుతవిరామము	◡○ §	15
కాకపాదము	†	16

—: 5. గ్రహ ప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ అతీతా నాగతశ్చైవ సమశ్చ విషమోపిచ
గ్రహశ్చతుర్విధా ప్రోక్తా తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ అతీతము, అనాగతము, సమము, విషమము అని గ్రహములు నాలుగు విధములు.

గ్రహముల వివరణము

శ్లో॥ గీతాతీతేత్వతీతస్యా త్తాళాతీతే త్వనాగతః
గీతాయా తాళసంయుక్తో సమగ్రహ మితీరితమ్
అద్యంతరయోరనియమో విషమశ్చ ప్రకీర్తితః
మాత్రాధిక్యంచ తస్యైవ క్వచిత్కేచిత్ప్రచక్షతే॥

తా॥ గీతము నడచిన పిమ్మట తాళము నడచుట అతీతమనంబడును. తాళము నడిచిన పిదప గీతము నడచుట అనాగత మనంబడును. తాళగీతములు సమముగా నడచుట సమ మనంబడును. ఈ మూడు విధములుగాక నడచునది విషమగ్రహమనంబడును. మఱియు, గీతాదులకన్నను తాళమాత్రలు రెండుగాని, మూడుగాని, నాలుగుగాని, అతీతమైతే అది అతీతగ్రహమనియు, ఇన్ని మాత్రలే అనాగతమైతే అది అనాగత గ్రహమనియు, సదరు ప్రకారము 5, 6, 7, 8 మాత్రలు గీతముకంటె అతీతమైనను అనాగతమైనను అది విషమగ్రహ మనంబడును. ఇటుల రంగరాజ లొల్లభట్టులు మొదలైన భరత భాష్య వ్యాఖ్యాతలు నిర్ణయించినారు.

—: 6. జాతి ప్రాణలక్షణము :—

। అనుగాయా మతేర్ధర్మం కారణం జాతిరుచ్యతే॥

॥ అను గతబుద్ధికి కారణమైన ధర్మము జాతియనంబడును. అనగా లోకమందు అనేక మనుష్యులయందు వీడు మనుష్యుడు అనెడి అనుగత బుద్ధిచేత మనుష్యత్వమనెడి ఒకజాతిసిద్ధించెను. ఆ తీరుననే అనేకతాళములయందు ఇవిన్ని తాళములనెడి అనుగత బుద్ధిచేత తాళత్వమనెడి జాతి కద్దని తెలిసికొనునది. ఇప్పుడు సకల మనుష్యులయందును, మనుష్యత్వమనెడి ఒక జాతియున్నను, ఆ మనుష్యులయందు బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర మొదలైన అవాంతర జాతులు గలిగినట్లు సకల తాళములయందును తాళత్వమనెడి వ్యాపకజాతి యుండియున్నను చతురశ్ర, త్రిశ్రమ మొదలైన అవాంతర జాతులు మతభేదములచేత కలవని చెప్పబడెను.

జాతుల వివరణము

శ్లో॥ చతురశ్ర త్రిశ్రమిశ్రా ఖండస్సంకీర్ణక స్తథా
పంచధాజాతయ స్సర్వే తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ చతురశ్రము, త్రిశ్రము, మిశ్రము, ఖండము, సంకీర్ణము అని ఐదు **జాతులు** కలవు. అవి వరుసగా 4, 3, 7, 5, 9 సంఖ్యలు గలవు.

పైన జెప్పబడిన బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర సంకీర్ణములనెడి అవాంతరజాతుల ప్రకారము చతురశ్రజాతి బ్రహ్మజాతిగా నెంచబడెను. కాన బ్రహ్మకు చతుర్ముఖములగుటచే చతురశ్రమనెడి జాతి ఏర్పడెను. కాన ఆ చతురశ్ర జాతికి 4 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములను మూటిచే గుణించగా 12 వచ్చును. ఆ 12 ను నాలుగు పాళ్ళుచేయగా పాలు ఒక్కంటికి 3 అక్షరములు ఏర్పడును గాన, త్రిశ్రజాతికి 3 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములును, త్రిశ్రజాతియొక్క 3 అక్షరములను మిశ్రము చేయగా మిశ్రజాతికి 7 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ మిశ్రజాతియొక్క 7 అక్షరములును, త్రిశ్రముయొక్క 3 అక్షరములును కలపగా 10 అక్షరములగును, ఆ పది అక్షరములను సగము ఖండించగా ఏర్పడిన 5 అక్షరములు ఖండజాతికి లఘుకాలమాయెను. చతురశ్రజాతియొక్క 4 అక్షరములును త్రిశ్రమిశ్రములు కలిపి ఖండించిన ఖండజాతియొక్క 5 అక్షరములును కలపగా 9 అక్షరములు సంకీర్ణజాతికి లఘుకాలమాయెను. ఇవిగాక మరికొన్ని లఘువులు చెప్పబడియున్నవి. అవి యెవ్వియన? మనుష్యలఘువు, స్వర్గలఘువు, హంసలఘువు, దేశ్యలఘువు, చిత్రలఘువు, దివ్యలఘువు, సింహలఘువు, వర్ణలఘువు, వాద్యలఘువు కర్ణాటకలఘువు అని లఘువులు పది విధములు. అవి క్రమముగా 4, 3, 7, 5, 9. 6, 8, 10, 12, 16 అక్షరకాలములు గలవైయుండును. ఈ లఘువులలో పై జెప్పబడిన 5 జాతుల లఘువులుకూడ యున్నవి.

—: 7. కళాప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ ఏక కళాచ ద్వికళా త్రికళాచ చతుఃకళా
ఏవంవిధాచ విజ్ఞేయం తాళలక్షణ కోవిదైః॥
ఏకస్యాంచ కళాయాంతు లఘుకళేతి కీర్తితః
ద్వికళాయాం గురుశ్చైవ త్రికళాప్లుత ముచ్యతే
నిశ్శబ్ద లచతుష్కంచ కళా చతుష్కళాభిదే॥

తా॥ ఏకకళ, ద్వికళ, త్రికళ చతుష్కళ, అని కళలు నాలుగు గలవు. అందు లఘువుకు ఒక కళయు, గురువుకు రెండు కళలు, ప్లుతమునకు మూడు కళలును, కాకపాదమునకు నాలుగు కళలును గలిగియుండును. చచ్చుత్పుట, చాచత్పుట, షట్పితాపుత్రిక, సంపద్వేష్ట, ఉద్ఘట్టనములను, నీ 5 తాళములు కళలనంబడును.

—: 8. లయప్రాణ లక్షణము :—

శ్లో॥ తాళాంతరాళవర్తీయః కాలోఽసౌలయనామకః
ద్రుతమధ్య విళంబాశ్చ భవేయు స్త్రివిధాలయాః
ద్రుతోమధ్యో విళంబశ్చ ద్రుతశ్శీఘ్ర తమోమతః
ద్విగుణాద్విగుణో జ్ఞేయౌ తస్మాన్మధ్య విళంబితౌ ।

తా॥ తాళమునడుమ నడిచెడి కాలము లయ యనంబడును. అది ద్రుతము, మధ్యము విళంబితము అని త్రివిధములు. అందు మిక్కిలి శీఘ్రమయినది ద్రుతము. దానిని ఇనుమడింప మధ్యము. దానిని ఇనుమడింప విళంబితమగును. ద్రుతలయ అనగా పాడుటకు నెంత త్వరగా తాళము వేసికొని పాడనగునో, అట్లు తాళము వేసికొని పాడుట. మధ్యలయ అనగా, ద్రుతలయకు రెట్టింపు విళంబము చేయుట. విళంబితము అనగా ఆ మధ్యలయ కంటె రెట్టింపు విళంబము చేయుట. మరియు (గీతతాళాదీనా మేకత్ర విరామోలయః) అనియు " శ్రుతిర్మాతా పితాలయః " అనియు జెప్పియుండుట చేత లయ ముఖ్యప్రాణమని నెఱుంగునది.

—: 9. యతి ప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ లయప్రవృత్తినియమో యతిరిత్యదీయతే
సమస్రోతోపహాఖ్యాతా గోపుచ్ఛేక పిపీలికా
మృదంగికాచ విషమో షడ్విధాయతి రుచ్యతే॥

తా॥ యతి అనగా లయప్రవర్తయొక్క నియమము యతి యనంబడును. అది, సమయతి స్రోతోవహయతి, గోపుచ్ఛయతి, పిపీలికయతి, మృదంగయతి, విషమయతి అని యతులు ఆఱు విధములు.

యతుల వివరణము

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం సమాయత్ర సమాఖ్యాయతిరిష్యతే ॥

తా॥ ద్రుతలఘు గురుప్లుతములలో యేదైనను 8 8 8 యిట్లు సమానజాతీయములగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం విపర్యాసా ద్యతిస్రోతో వహాభిదా ॥

తా॥ ద్రుతలఘుగురు ప్లుతములలో నెవ్వియైనను ఇట్లు ◡ ◡ । । 8 నదివలె ఆది యందు కొంచెమై క్రమముగా గొప్ప అంగములు గలది స్రోతోవహాయతి యనంబడును

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతాయత్ర లఘుద్రుత లయాంతికే
గోపుచ్ఛయతి రాఖ్యాతః తం తాళజ్ఞాన వివేకినః ॥

తా॥ గోపుచ్ఛయతి అనగా గోవుతోకవలె 8 । ౦ ◡ ఇట్లు ఆదియందు గొప్ప అంగము లున్ను రానురాను తక్కువైన అంగములు గలది గోపుచ్ఛయతి యనంబడును.

శ్లో॥ లఘు ద్రుతాశ్చమధ్యేస్యు రాదావంతే గురుప్లుతా
పిపీలికా యతిఖ్యాతా తాళజ్ఞాన వివేకినః ॥

తా॥ పిపీలికాయతి అనగా చీమవలె 8 । ౦ । 8 ఇట్లు లఘువులు గాని ద్రుతములు గాని మధ్యనుండి అద్యంతములందు గురువుగాని, ప్లుతము గాని యుండునది పిపీలిక యతి యనబడును.

శ్లో॥ గురుప్లుతాశ్చ మధ్యేస్యు రాదావంతే లఘుద్రుతః
మృదంగయతి మిచ్ఛంతి లయజ్ఞాన వివేకినః ॥

తా॥ మృదంగయతి అనగా మృదంగమువలె ౦ । 8 । ౦ ఇట్లు గురుప్లుతాలలో నెవ్వియైనను మధ్య గొప్ప అంగము లుండి ఆద్యంతము లందు లఘుధృతము లుండునది. మృదంగయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతాయత్ర లఘుద్రుతా దయాంతికే
విషమాయ తిరస్యాతు వక్ష్యతే విబుధైరపి ॥

తా॥ విషమయతి అనగా ఆదియందు గురుప్లుతము లుండి అంత్యమందు లఘు ద్రుతము లుండెనా, అనగా పై వ్యవస్థలకు సంబంధించక 8 § । ౦ ఇటుల వ్యత్యస్తముగా అంగము లుండునది విషమయతి యనంబడును.

—: 10. ప్రస్తార ప్రాణలక్షణము :—

శ్లో॥ ప్రస్తార సంఖ్యానష్టం చోద్దిష్టం పాతాళకంస్మృతః
ద్రుతమేరుర్లఘు ర్మేరు ర్గురుమేరుః ప్లుతస్యచ ॥
మేరు స్సంయోగమేరుశ్చ ఖండప్రస్తారకం స్మృతః
ఇతి ప్రస్తారకస్యైవ లక్షణం కథితో బుధైః ॥

తా॥ ప్రస్తారము, సంఖ్య, నష్టము, ఉద్దిష్టము, పాతాళము, ద్రుతమేరువు, లఘుమేరువు, గురుమేరువు, ప్లుతమేరువు, సంయోగమేరువు, ఖండప్రస్తారము, అని పదివిధంబుల నుండును. ఈ తాళ ప్రస్తారమార్గంబులు అంగశ్రేణి, సంఖ్యాశ్రేణి, పాతాళము, మహాపాతాళము అను లెక్కలు చెప్పుటకుపయోగించుచున్నవి. మఱియు మేరువులు జాతిజాతి నిష్ఠములుగా వేరే వేరే ఏర్పడు మన్నవి ఇందలి ప్రయోజనము నష్టోద్దిష్టము చెప్పుటకే తప్ప ఈ ప్రస్తార ప్రకార మేర్పడు తాళములు కొన్ని వాడుకలో లేనందున ఈ ప్రస్తార ప్రాణము అతి విస్తరమగుటచే వాట్లనంతయు వివరించుటలో ప్రయోజనము లేదనే హేతువుచే వదలిపెట్టడమైనది.

దశ ప్రాణములు సంపూర్ణము.

—: సప్తస్వరములయొక్క వివరములు :—

స. షడ్జమము అనగా :— ఋషభాది నిషాదాంత్యముగా గల ఆరు స్వరములకు పుట్టిన స్థానముగాను, ఆరు స్వరములను బుట్టించనదిగాను మానవశరీరములో ముక్కు, కుత్తుక, ఉరస్సు, దవడ, నాలుక, దంతములు, నీ యారు స్థానముల ద్వారముగ బుట్టినదిగా నుండుటచేత షడ్జమ మని చెప్పబడు చున్నది.

రి. ఋషభము అనగా :— హృదయమునందు ప్రవేశించునది గనుక ఋషభ మనంబడును. అవుల గుంపులో అంబోతు ఎద్దు బలవంతుడై యుండునో అట్లే యీ ఋషభము స్వరగుంపులో రెండవ స్థానమునందు గంభీరత్వము పొందినదై యున్నది.

గాంధారమనగా :— [illegible] హేతుత్వమైన [illegible] గాంధారమని చెప్పబడినదై యున్నది.

మ. మధ్యమ మనగా :— సప్తస్వరములకు మధ్యస్థానమైన నాల్గవ స్థానమందు బుట్టుటవలన మధ్యమ మని చెప్పబడినదై యున్నది.

ప. పంచమ మనగా :— సప్తస్వరములలో నైదవస్థానమందు వచ్చునది గావున పంచమ మని చెప్పబడుచున్నది.

ధ. ధైవత మనగా:— ధీరత్వము జెందినదై ఆరవ స్థానములో వచ్చుచున్నందున ధైవత మనంబడుచున్నది.

ని. నిషాద మనగా :— షడ్జాది దైవతాంతమైన అన్ని స్వరములును ముగించు చోటులో నుండునది గనుక నిషాద మనంబడుచున్నది.

—: పదునారు గీతాధికములయొక్క వివరములు :—

1. ఘనరాగపంచక మనగా :— నాట, గౌళ, ఆరభి, వరాళి, శ్రీరాగము ఈ అయిదు రాగములను ఘనరాగపంచక మనబడునది.

2. సాధారణ లేక సంచారిగీతము :— క్రియకు అక్షరకాలముగ నడచుచు నందు గల సాహిత్యము దైవస్తోత్రముగను అకార, ఇకార, ఉకారలముతో గూడియున్నదియును, గీతములయొక్క మాతువులు సంస్కృతభావమైన ప్రాకృత భాషాపదములును అభోగ ఖండ మాతువులలో అర్థము లేని అఆ; ఆయ్యా; తియ్యా; అంవో; ఇయ్యా; అరె యను శబ్దములును ఉండవలెను రచనకర్తలు పురందరదాసు, పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రుల్లు మొదలగువార.

3. లక్షణగీతము :— ఇందుగల సాహిత్యము ఆ లక్షణగీతముయొక్క రాగ లక్షణమును అనగా ఆరాగము యొక్క గ్రహ, వర్జ, వక్రన్యాస, అంశ స్వరములును, ఔడవ షాడవ, సంపూర్ణ, స్వభావమున్నూ; అది జన్యరాగ లక్షణ గీత మయినచో, దాని జనకరాగమును: బాషాంగ రాగలక్షణ గీతమైనచో దాని అన్యస్వరము మొదలగు వివరములను కలిగియుండును. రచన కర్తలు గురుమూర్తిశాస్త్రి, వెంకటమఖి మొదలగువారు.

4. జతిస్వరము లేక, స్వరపల్లవి అనగా :— పల్లవి - అనుపల్లవి, చరణములు కలిగియుండును, సాహిత్య ముండదు.

5. స్వరజతి :— మధ్యమ కాలముగా శృంగార రసమైన మాతువులును, పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములును, అనుపల్లవికి చివర ముక్తాయి స్వరరూపమైన ధాతువును, అందు సగము పాటయును, సగము స్వరమును చివర తదింగిణతోం అను పాఠమును జేర్చి పల్లవిని ఎత్తుకొనునట్లుండవలెను.

దీనికి సాహిత్యము, పోకడ గూడ యన్ని యక్షరములుగ నుండును. రచన కర్తలు శ్యామశాస్త్రి, ఆది అప్పయ్య మొదలగువారు.

6. పదవర్ణము :— పదవర్ణమునే చౌకవర్ణమని వాడుక. వీనిలో పల్లవి. అనుపల్లవి చరణ మెత్తుగడ స్వరములు తప్పక యుండును. దీనికి ప్రతి పాదమునకు సాహిత్య ముండి మిక్కిలి శృంగారరస ప్రధానము. దీనిలో సంగీతము నడచు నడక నెమ్మదితో బావములను తెలియుట తగినట్లుగా నుండును. ఇది సాని మేళములం దుపయోగించెదరు. పదవర్ణముల రచన కర్తలు మైసూరు సదాశివరావు మొదలగువారు.

7. తానవర్ణము :— తానగతితో గూడుకొని పల్లవి, అనుపల్లవి, ఉపపల్లవి, ముక్తాయిస్వరము, చరణము, స్వరములు గల్గి ప్రారంభించిన స్వరము లోనే వచ్చి నిల్చునట్టి క్రియాస్థాయి. ఇందు సాహిత్యములో గల అక్షరము లకు మధ్య ఆకార ఇకారాదులు విశేషములుగా ఇమిడియుండును. రచన కర్తలు వీణ కుప్పయ్య మొదలగువారు.

8. కృతి :— భగవత్ సంబంధమైన స్తుతి గల్గి పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణ ములు గల్గియుండును కృతిలోని సంగీతము సంగతులతోను, గమకము తోను, నిమిడియుండును. రచనకర్తలు శ్రీ త్యాగరాజు మొదలగువారు.

9. కీర్తన :— పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములను విభాగములుగ గలిగియుండు మాధుర్యమయిన సంగీత రచనకు కీర్తనమని పేరు. ఇందుగల సాహిత్యము భక్తిరస ప్రధానమై యుండును. కృతివలె కీర్తనలోగూడ పైదెలిపిన మూడు ముఖాంగములుండి యున్నను కొన్ని కీర్తనములలో అనుపల్లవి లేకుండను గూడ రచింపబడియుండును. అట్టి కీర్తనలలో ఒక పల్లవి చాలా చరణములు గలిగయుండును. రచనకర్తలు పురంధర విఠలు, భద్రాచల రామదాసు మొదలగువారు.

10. రాగమాలిక :— శృంగారరసముతో నైనను, లేక భక్తిరసముతోనైనను ఆ యా రాగముల కొనలందు, తాళానుసారమైన ఆవృత్తములు గల ముక్తాయి స్వరములు గల్గి పల్లవి యొక్క మొదటి రాగమును నెత్తుకొనునట్లుండును. రచనకర్తలు శ్రీ సీతారామారావుగారు మొదలగువారు.

11. పదము ;— దేవతా సంబంధముగను శృంగారరసమును గల్గి నాయికా, నాయక లక్షణములకు సంబంధించియుండును. మఱియు పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములు గల్గి యుండును. రచనకర్తలు క్షేత్రజ్ఞులు, ఘనం సీనయ్య మొదలగువారు.

12 **జావళి** :— ఇది శృంగారరసములో నాయకా, నాయకి లక్షణములతో, గ్రామ్య భాషలో యిమిడియుండును. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగా పాడ దగినదై యుండును. జావళీలు రచనకర్తలు ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువారు.

13. **తరంగము** :— ఇదియొక భక్తి శృంగారరసయుతమగు ఉజ్జ్వలరస ప్రధానమైన రచన పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములను విభాగములు గల్గి 12 సర్గలలో వ్రాయబడియున్నది. దైవ ప్రేరితమున శ్రీకృష్ణుని లీలలను, నాయికా, నాయక లక్షణముల ననుసరించి, కృష్ణలీలాతరంగిణి యనుపేర ఈ గ్రంథమును నారాయణతీర్థ యతీంద్రులచే సంస్కృతమున రచింపబడినది ఇందుగల అనుపల్లవి చరణములు, ఒకే ధాతు శైలిని గలదిగా నుండును. రచనకర్తలు శ్రీ నారాయణతీర్థ యతీంద్రులు.

14 **అష్టపది** :— ఇది శృంగారరస ప్రధానమై యుండును. ఈ గ్రంథమునకు గీతగోవిందము అని పేరు. కీర్తనకు నెనిమిది పాదములుండును. పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములుగా లేక అన్నియు ఒకే మాదిరిగల చరణములుగా నుండును అష్టపదులు జయదేవకవి రచించెను.

15. **దరువు** :—పదమువలె శృంగారరస ప్రధానమై యుండు నొక విధమగు రచనకు దరువు అని పేరు. దీని నడక మధ్యమ కాలముగా నుండును. ఈ దరువులలో కొన్ని ఒక చరణములోను, కొన్ని రెండు మూడు చరణములతోను గూడియుండును, రచనకర్తలు ముద్దుస్వామిదీక్షితులు మొదలగువారు

16. **తిల్లాన** :— అన్యదేశీయమైన తిరితిల్లాన నుండి తీయబడిన యొక విధమైన రచనకు తిల్లాన యనిపేరు. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగా నుండును. దీనిలోని సంగీతము మిక్కిలి సజీవముగాను, వేగముగాను ఉండును. దీనికి పల్లవి, అనుపల్లవి అను విభాగములు నుండును దీని యందుగల మాతువు, స్వరసాహిత్య యుతమగు జతులు గలదిగా నుండును రచనకర్తలు పల్లవి శేషయ్యర్ మొదలగువారు. కొన్ని తిల్లానలకు చరణము కూడ గలిగియుండును.

వెంకటమఖియొక్క మేళకర్తరాగపద్ధతి :— సప్తస్వరములు ప్రకృతి వికృతి భేదములచే యేర్పడు 16 స్వరములకు వరుసగా సర-రి-గ గు-గి-గు-మ-మి-ప-ద-ది ధ-ధు-న-ను-యను సంకేతాక్షరములను కల్పించి యున్నారు. ఇట్టి సంకేతాక్షరములైన ప్రకృతి వికృతి భేదముల మార్పుల వలననే మేళకర్తలు 72 గా యేర్పడుచున్న వివరములను ఈ క్రింద తెలుపబడుచున్నవి.

సప్తస్వర సంకేతము లనబడు స–రి–గ–మ ప–ధ ని; యను యేడక్షరములును రెండు భాగములుగ భాగింపబడి అందు, స–రి గ–మ, యను మొదటి భాగమునకు పూర్వాంగమనియు, ప ధ–ని– యను రెండవ భాగమునకు ఉత్తరాంగమనియు, జెప్పబడును. పూర్వాంగమగు, స రి–గమ–లోని ప్రకృతి (శుద్ధ) వికృతి భేదములలో శుద్ధస్వరములగు, షడ్జ, శుద్ధ ఋషభ, శుద్ధ గాంధార, శుద్ధ మధ్యమములును, ఉత్తరాంగమగు ప–ధ–ని లోని ప్రకృతి (శుద్ధ) వికృతి భేదములలో శుద్ధస్వరములగు పంచమ, శుద్ధ ధైవత, శుద్ధనిషాదములును చేరి యేర్పడునట్టి శుద్ధస్వర సప్తకము వలన గలుగునది యొక మేళమగును ఇదే విధముగ పూర్వాంగముయొక్క శుద్ధస్వరములచే ఉత్తరాంగముయొక్క శుద్ధవికృతి స్వరములను ప్రస్తరించిన ఆరు మేళములగు విధమును వెంకటమఖివారి సంకేతాక్షరములతో యీ క్రింద దెలుపబడుచున్నది.

ఉత్తరాంగము - పూర్వాంగము

	ప ధ న		1 సరగమ ప ధ న	యీ ఆరుమేళములును
	ప ధ ని		2 సరగమ ప ధ ని	సరగమ యనుపూర్వాం
1 సరగమ	ప ద ను	అనగా	3 సరగమ ప ధ ను	గముచే ఉత్త రాంగ
	ప ది ని		4 సరగమ ప ధి ని	మును ప్రస్తరించగా
	ప ధి ను		5 సరగమ ప ధి ను	యేర్పడునవి.
	ప ధ ను		6 సరగమ ప ధ ను	

పైని దెలుపబడిన విధము అనగా

1. సరగమ	యను పూర్వాంగభేదముచే	ఉత్తరాంగభేదముల ప్రస్తరించిన	6	మేళములును
2. సరగిమ	....	....	6	,,
3. సరగుమ	....	....	6	,,
4. సరిగిమ	....	....	6	,,
5. సరిగుమ	....	....	6	,,
6. సరుగుమ	....	....	6	,,

యేర్పడుచున్నవి. అనగా ఒక్కొక్క పూర్వాంగ భేదమునకు 6 మేళకర్తల వంతున 6 పూర్వాంగ భేదములకు 6 × 6 = 36 మేళములు.

మ. అను శుద్ధమధ్యమ ప్రస్తారముచే గలిగెను. వీనినే పూర్వమేళము లనబడును. ఇదేవిధమున పై 36 మేళములును, మి – అను ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారముచే మరియొక 36 మేళములు గలిగెను. వీనినే ఉత్తరమేళము లందురు

గనుక, మ - మి - యను శుదమధ్యమ, ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారములచే 36 × 2 = 72 మేళములు యేర్పడుచున్నవనియు నింతకంటె హెచ్చింపను. తగ్గింపను కైలాస పతికైనను సాధ్యముకాదనియు వెంకటమఖి చెప్పియున్నాడు. ఇదే వారి మేళకర్తరాగములపద్ధతి. మరియు, వెంకటమఖి సంకేతాక్షరములలో స - ప = షడ్జపంచమము లనియు, ర - రి - రు = ఋషభములోని 1, 2, 3, భేదములనియు గ - గి - గు = గాంధారములోని 1, 2, 3 భేదములనియు మ మి = మధ్యమములోని 1, 2 భేదములనియు, ధ - ధి - ధు = దైవతములోని 1, 2, 3 భేదములనియు, న - ని - ను = నిషాదములోని 1, 2, 3 భేదములనియు, గ్రహించునది.

72 మేళకర్త రాగములకు, 12 చక్రములకున్నూ
శ్రీ వెంకటమఖి పెట్టిన నామములు

1. కనకాంబరి, 2. పేనద్యుతీ, 3. గానసామవరాళి, 4. భానుమతి 5. మనోరంజనీ, 6. తనుకీర్తి 7. సేనాగ్రణీ, 8. జనతోడి, 9. ధునిభిన్నషడ్జము 10. నటాభరణము, 11. కోకిలరవము, 12. రూపవతీ, 13. గేయహెజ్జజ్జి. 14. వాటీవసంతభైరవి. 15. మాయామాళవగౌళ, 16. తోయవేగవాహినీ, 17. ఛాయావతీ, 18. జయశుద్ధమాళవి, 19. ఝంకారభ్రమరి, 20. నారీరీతిగౌళా, 21. కిరణావళి, 22. శ్రీరాగము, 23. గౌరీవేలావలీ, 24 వీరవసంతము, 25. వరావతీ, 26. తరంగిణీ, 27. సౌరసేనా. 28. హరికేదారగౌళ, 29. ధీరశంకరాభరణము, 30. నాగాభరణము, 31. కలావతీ, 32. రాగచూడామణీ, 33. గంగాతరంగిణి, 34. భోగచ్ఛాయానాటా, 35 శైలదేశాక్షి, 36 చలనాటా, 37. సౌగంధినీ, 38. జగన్మోహనము 39. ధాలివరాళి, 40. నభోమణి, 41. కుంభినీ, 42. రవిక్రియా, 43. గీర్వాణి, 44. భవానీ, 45. శివపంతువరాళి, 46. స్తవరాజము, 47. సౌవీరము, 48. జీవంతినీ, 49. ధవళాంగము, 50. నామదేశి, 51. కాశీరామక్రియా, 52. రమామనోహరి, 53. గమనక్రియా, 54. వంశవతీ, 55. శ్యామలా, 56. చామరము, 57. సుమద్యుతి, 58. దేశిసింహారవము, 59. ధామవతి, 60. నిషదము, 61. కుంతలము, 62. రతిప్రియా, 63. గీతప్రియా, 64. భూషావతి, 65. శాంతకల్యాణి, 66. చతురంగిణి, 67. సంతానమంజరి, 68. జ్యోతిరాగము, 69. ధౌతపంచమము, 70. నాసామణి, 71. కుసుమాకరము 72. రసమంజరి — ఒక్కొక్క చక్రమునకు 5 రాగముల చొప్పున పండ్రెండు

చక్రముల పేర్లు ఈ క్రింద నిమిడియున్నవి. 1. ఇందు 2. నేత్ర 3. అగ్ని 4. వేద 5. బాణ 6. ఋతు 7. ఋషి 8. వసు 9. బ్రహ్మ 10. ది 11. రుద్ర 12. ఆదిత్య.

గ్రామఫోన్, రేడియో

గ్రామఫోను, రేడియోలు మానవలోకమునకు ఆధునికశాస్త్రజ్ఞుల రెండు కానుకలు.

గ్రామఫోనుద్వారా "రికార్డు" చేయబడిన సంగీతమును ఎన్నిసార్లైనను వినవచ్చును. రేడియో ద్వారా వేలకొలది మైళ్ళదూరమున పాడు సంగీతమును కూడ వినగలుగుచున్నాము.

1. గ్రామఫోను రికార్డుల శబ్దగ్రహణ పద్ధతి చాల చిక్కైనది. శబ్దగ్రహణ యంత్రమున కొకప్రక్క "మైక్రోఫోను" ఉండును. అది ఆగదిలో పాడబడుచున్న సంగీతమును గ్రహించును. యంత్రమునకు రెండవప్రక్క ఒక సూది ఉండును ఆ సూది మైనపు ప్లేటుమీద ఈ శబ్దతరంగములను (రికార్డు) ఎక్కించును.

ఈ మైనపు ప్లేటునుండి "నెగటివ్" లు తీసివానినుండి గ్రామఫోను రికార్డుల తయారుచేసెదరు.

గ్రామఫోను రికార్డుల ద్వారా గొప్ప గొప్ప పాటకుల గానమును వారు మరణించిన తరువాతగూడ వినగలుగుచున్నాము. అమూల్యమైన సంగీతమును ఈ విధముగ మనము భద్రపరచుకొనగలము.

2. రేడియో "బ్రాడ్ కాస్టింగుస్టేషను" లలో శబ్దము బయటికి పోవ వీలులేని గదులలో సంగీతము పాడబడును. మైక్రోఫోనుముందర పాడబడిన సంగీతము "ఈథరు" ద్వారా విద్యుత్తరంగముల రూపమున కొనిపోబడును. "రిసీవింగుసెట్లు" ఆ విద్యుత్తరంగముల నాకర్షించి మరల శబ్దతరంగములుగ మార్చును. ప్రతి రేడియో స్టేషనుకు "వేవ్‌లెంగ్తు" అనునది ఉండును. ఈరిసీవింగ్ సెట్టును మనము ఏ స్టేషనులోని సంగీతము వినదలచిన ఆ స్టేషను వేవ్‌లెంగ్తుకు సరిచేసికొనిన యెడల ఆ స్టేషనులోని సంగీతము మనము వినవచ్చును.

గానసభామందిర లక్షణములు

1. గానసభామందిరము దీర్ఘచతురస్రాకారముగానుండి సర్వత్ర శబ్దము ఒకే మాదిరిగాను, స్పష్టముగాను వినిపించవలెను. 2. వెలుపలి శబ్దము లోనికిగాని, లోని శబ్దము వెలుపలికిగాని రాకుండునట్లు మందిరపుగోడలు శబ్దపోషకములతో నమర్చవలెను. 3 ఎటనుండి విన్నను ప్రతిధ్వని లేక ద్రుతకాలమందలి గానము కూడ స్పష్టముగా వినిపింపవలెను. 4. తంత్రీవాద్య ధ్వనిగాని, గాయకుని గాత్ర ధ్వనిగాని హెచ్చు తగ్గులు లేక సర్వత్ర నిజనాదము ఒకే మాదిరి వినిపింపవలెను. 5. శ్రుతిభేదముల వలన ప్రతిధ్వని కల్పింపబడనిదై యుండవలెను. 6. ఒక మాటకు మఱియొకమాటకు మధ్య ధ్వనిసంఘర్షణ జరుగకుండునట్లు ఉచ్చరింప వీలుగా నుండవలను.

గాయకగుణములు - గాయకదోషములు

1. గాయకుడు పాడునప్పుడు పదములు మఱచి తికమకపడక మంచి జ్ఞాపకశక్తి కల్గి యుండవలెను. 2. ప్రతిరచనలోని భావార్థములు బాగుగా తెలిసి యుండవలెను. 3. భావానుభూతినొంది తదేక చిత్తుడై పాడుచు ముఖతః కొంత భావమును ప్రకటించవలెను. 4. స్వర, రాగ, తాళ జ్ఞానములు గల్గి తన కంఠ ధ్వని శ్రుతిలీనమైనదా, లేదా అను సంగతిని తరచు గమనించుచుండవలెను. 5. తన శారీరము 2½ స్థాయిలవరకు సంచారము చేయునట్లు అలవరచుకొనవలెను. 6. ఎట్టి సమయములందును శారీరము వెలితిపడకుండునట్లు చూచుకొనవలెను. 7. గమకములు వరికములు మొదలైనవి సులభముగ పలుకునట్లు అభ్యసింపవలెను. 8 మంచి కల్పనా సామర్థ్యము కలిగి యుండవలెను. ఇది ఎక్కువ అభ్యాసమువల్లను, వినికిడివల్లను అలవడును. రాగాలాపనయందు, స్వరకల్పనయందు, పునరుక్తి రాకుండునట్లు చూడవలెను. 9. అలసటలేక, దమ్ముపట్టి సుఖముగా పాడవలెను. 10. శ్రోతల ముఖచిహ్నములను గమనించుచు, ఎట్లు పాడిన వారి కుత్సాహకరముగ నుండునో అట్టి గ్రహణ సామర్థ్యమును కల్గి యుండవలెను. 11. గానసభలందు తమ రచనలను తగిన క్రమపద్ధతిని పాడవలెను. 12. రచనాభావము ననుసరించి హెచ్చుతగ్గు స్థాయిలలో పాడవలెను. 13. గాయకుడు సభావేదికపై ప్రక్కవాద్యములతో క్రమపద్ధతిని కూర్చుండుట, సమయోచితముగ వారిని ప్రోత్సహించుట, ఒకటి రెండుసార్లు వారి వాద్యకౌశలమును వెల్లడించుట కవకాశమిచ్చుట మొదలగు కచ్చేరిధర్మములను చక్కగా నిర్వహింపవలెను. 14. సభావేదికపై తాను పాడునపుడుగాని, ప్రక్కవాద్యములు వాయించునపుడుగాని తలత్రిప్పుట, ఊపుట మొదలగు వికారచేష్టలు ఏ విధముగను చేయరాదు. 15. లలితముగను, బిగ్గఱగనుండునట్లును శారీరము నుపయోగించి పాడవలెను. 16. సభావేదికపై పద్మాసనస్థుడై కూర్చుండవలెను

గాయకుడు గమనింపదగిన కొన్ని దోషములు

1. పెద్దగా నోరు తెరచిగాని, కీచుగాను, వణుకు కంఠముతో గాని పాడుట 2. ఆకిలించియో, పండ్లు బిగించియో, పరధ్యానముగనో పాడుట 3. శ్రుతి విరుద్ధముగా స్వరస్థానమును వదలి పాడుట 4. తాళబద్ధము గాకుండ రచన లోకమాదిరి నడకలో పాడుచు, మరొక రీతిగా తాళము లెంచుట 5. కన్నులు మూసికొని యలసినట్లు పాడుట 6. అసహ్యకరముగను, గట్టిగను పాడుట. 7. రసవంతముగాక, నిరుత్సాహముగను, ముక్కుతోను పాడుట 8. మనోధర్మ సంగీతము పాడుచు కల్పనా సామర్థ్యము లేకుండుట 9. సాహిత్య పదముల తప్పుగా నుచ్చరించుట, మొదలగునవి గాయకదోషము లనబడును.

సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు

1. సంగీత మనగ నేమి?

సంగీత మనగా, గీతము, వాయిద్యము, నృత్తము, అను నీ మూటి చేరిక సంగీత మనబడును. మఱియు, స్వరరాగ, తాళముల చేరికయు, సంగీత మనబడును.

2. సంగీతము ఎన్ని విధములు? మార్గము, దేశి అని సంగీతము రెండు విధములు?

3. మార్గ దేశి సంగీతమునకు గల బేదమేమి?

ఈశ్వర ప్రణీతమైన సంగీతము మార్గమనబడును. ఆ యా దేశములయందు వాడుక గలిగి మనోహరముగా నుండు సంగీతము దేశియనంబడును.

4 నాదము ఎట్లు గలిగెను?

ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు, అను నీనాలుగింటివలన నాదముబుట్టెను.

5. అహత, అనాహత నాదమునకు గల బేదమేమి?

అహతనాదమనగా శ్రుత్యాదిముఖముగా జనరంజనము జేయునది అనాహత నాదమనగా తన చిత్తమున ఒక్కొక్కనికె తెలియదగినది

6 శ్రుతియనగా నేమి?

స్వరారంభకావయవ ధ్వనివిశేషము శ్రుతి యనంబడును.

7. శ్రుతి ఎన్ని జాతులు గలది ? అది ఎన్ని భేదము లగును ?

దీప్త, ఆయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి ఐదుజాతులు గలిగి 22 భేదము లగుచున్నది.

8. షడ్జాది స్వరములకు నియతశ్రుతు లెవ్వి ?

చందోవతి, రతిక, క్రోధి, మార్జని, ఆలాపిని, రమ్యక్షోభిణి అనునవి నియంశ్రుతులు.

9. శుద్ధవికృత స్వరములకు గల భేదమేమి ?

నియమితములైన శ్రుతులతోగూడుకొన్న స్వరములు శుద్ధము లనబడును. నియతములకు హెచ్చుగాని తక్కువగాని అయిన స్వరములు వికృతము లనబడును.

10. సప్తస్వరములలో వికృతిని పొందని స్వరము లెవ్వి ?

షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, శుద్ధమధ్యమము, పంచమము, శుద్ధధైవతము, కాకలి నిషాదము, అనునవి వికృతిని పొందని స్వరములు.

11. స్వరశబ్దానకు అర్థమేమి ?

(స్వ) స్వకియాముగా (ర) రంజించునది గానస్వరమని చెప్పబడెను.

12. స్వరమనగా నేమి ?

శృతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను పలుకవు. కనుక వ్యక్తముగ వినదగివదియును యింపుగలదియునుగా నుండునటుల పూర్వులు శృతులను పంచి, రంజనము గల అక్షరములతో నీ శృతులను జేర్చి పలికింపబడి యుండుటయే స్వరమనబడును. ఇట్టివి సప్తస్వగములు.

13. స్వరములు ఎన్ని విధములు ? శుద్ధవికృతము లని రెండు విధములు.

14. ఆరోహణ అవరోహణమునకు గల బేదమేమి ?

స్వరములను క్రమముగా హెచ్చుచూ బోవునది ఆరోహణ మనియు, అట్లే తగ్గుచూ వచ్చునది అవరోహణ మనియు చెప్పబడును.

15 గ్రామబేదము లనగా నేమి ? గ్రామబేదములనగా పాడుటకు శ్రుతి గూర్చుకొనుట

16. గ్రామము లెన్ని విధములు ?

షడ్జగ్రామము, మధ్యమగ్రామము, గాన్ధారగ్రామము అని మూడువిధములు

17 షడ్జగ్రామ మనగా నేమి?

మంద్రముయొక్క షడ్జస్థానమును ఆధార శ్రుతిగా నేర్పరచుకొని శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

18. మధ్యమగ్రామ మనగా నేమి?

మంద్రషడ్జముయొక్క మధ్యమ స్వరమువఱకు పోయి, ఆ మధ్యమ స్వరమును ఆధారషడ్జముగా నేర్పఱచుకొని శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

19. గాన్ధార గ్రామమనగా ఎట్టిది?

మధ్యమగ్రామముయొక్క షడ్జస్థానము మొదలు ఒక స్థాయి ఆరోహణముగా పోయి, దానిపైనున్న గాన్ధారస్వరమును ఆధారషడ్జముగా శ్రుతిని గూర్చుకొనుట

20. రాగమనగా నేమి?

స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడినదై జనుల చిత్తమునకు రంజకమైన ధ్వని విశేషము రాగ మనబడును.

21. రాగము ఎన్ని విధములు గలది? అవి ఎన్ని బేదము లగుచున్నవి?

షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణవము అని రాగములు మూడువిధములు అది ఒక్కొక్కటి శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని మూడుభేదములగుచున్నవి.

22. షాడవ ఔడవ సంపూర్ణమునకు గల భేదమేమి?

షాడవము 6 స్వరములును, ఔడవము 5 స్వరములును, సంపూర్ణము 7 స్వరములును గలిగియుండును.

23. సంపూర్ణస్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదములు ఎన్ని?

సంపూర్ణ స్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదములు పదిహేను.

24. ఆరోహణమునందు ఆఱును అవరోహణములో సప్తస్వరములుండు దాని పేరేమి?

ఆరోహణమునందు ఆఱు స్వరములును, అవరోహణమునందు యేడు స్వరములుండిన వానిని షాడవ సంపూర్ణరాగమని పేరు.

25. స్థాయి అనగా నేమి?

షడ్జమము మొదలు పై షడ్జమము నందుట స్థాయి యనంబడును.

26. మేళకర్త అనగా నేమి? అవి యెన్ని గలవు?

సంపూర్ణస్వరములుగల జనకరాగములకు మేళకర్తలని పేరు అవి 72 గలవు

27. డెబ్బదిరెండు మేళకర్తలకు చక్రము లెన్ని? చక్రమొక్కంటికి రాగము లెన్ని? చక్రమొక్కంటికి ఆఱేసి రాగముల చొప్పున 72 మేళకర్తలకు 12 చక్రములు గలవు.

28. సంగతి యనగా నేమి?

సంగీత రచనయొక్క భాగములందు గాని పదజాలమునందుగాని, రంజకము కొరకు రాగతాళము లనుసరించి భావసంపత్తితో పాడబడు హెచ్చుతగ్గుల మార్పుగలది

29. జన్యరాగము లనగా నేమి?

మేళకర్తల వలన బుట్టిన ఔడవషాడవాది రాగములకు జన్యరాగములని పేరు

30. మధ్యమము ఎన్ని భేదములు గలది?

శుద్ధమధ్యమము, ప్రతిమధ్యమము అని రెండు భేదములు గలది.

31. రాగాంగము లెన్ని భేదములు గలవు?

రాగాంగము, ఉపాంగము, క్రియాంగము, దేశాంగము అని నాలుగు భేదములు గలవు

32. రాగాంగ మనగా నేమి?

రాగాంగ మనగా సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగము. (దీనికే జనకరాగమని పేరు.)

33. ఉపాంగ మనగా నేమి?

మేళకర్తలవలన ఔడవ షాడవాది వర్జములచే బుట్టిన రాగములు. (రాగాంగ రాగమునకు స్వంత పుత్రుని బోలినదై యున్నది.)

34. క్రియాంగ మనగా నేమి?

రాగస్వరములను వక్రముచేయగా బుట్టిన రాగములు.

35. దేశాంగ మనగా నేమి?

రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టిన రాగములు.

36. రాగస్వరూపము దేనివలన ఏర్పడు చున్నది?

న్యాసము, అంశము, గ్రహము అను నీ మూటివలన రాగస్వరూపము ఏర్పడు చున్నది.

37. న్యాసము అనగా నేమి?

ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివర స్వరముమీద నిలుపుచుండునది న్యాసస్వర మనబడును.

38 ప్రత్యాహత మనగా నేమి ?

అవరోహణ జంటస్వరములలో రెండవ స్వరమును కొట్టి దాని మీది స్వరము యొక్క ఛాయను రప్పించుట

39. అంశస్వర మనగా నేమి ?

ఆయా రాగములలో సంగతి వేసి పాడునపుడు విశేషముగ ఆ స్వరమునే మాటి మాటికి ప్రయోగించునది అంశస్వర మనబడును.

40. గ్రహస్వర (లేక ఎడుప్పు) మనగా నేమి ?

రాగము నారంభించు నపుడేమి మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించునపుడేమి ఆ స్వరములోనే యారంభించునది గ్రహస్వర (లేక ఎడుప్పు) మనబడును.

41. సమఎడుప్పు అనగా నేమి ?

ఒక పాటలోని పల్లవినిగాని వేఱే యితర భాగమునుగాని తాళమునందు మొదటి దెబ్బమీద ప్రారంభించునది.

42. వాదిస్వర మనగా నేమి ?

ఒక రాగమునందు గల జీవస్వరమును బోలి మాటి మాటికి నుపయోగింప బడు స్వరము.

43. సంవాది స్వర మనగా నేమి ?

రెండు స్వరములు, మధ్య ఎనిమిది లేక పండ్రెండు శృతులుండిన అట్టి రెండు స్వరములు ఒకటి కొకటి సంవాదు లనబడును.

44. కంపితము అనగా నేమి ?

ఒక స్వరమును ఒక అక్షరకాలము కదలించి దానికి సమీపమునందు గల మీది స్వరముయొక్క ఛాయను రానటుల జేయుట.

45. నాదము అనగా నేమి ?

సంగీతధ్వని నా, ద యను రెండక్షరములలో, నకారము ప్రాణమనియు, దకారము అగ్ని యనియు సంజ్ఞ గావున నట్టి ప్రాణాగ్నుల సంయోగము వలన యేర్పడు ధ్వని.

46 గమకము అనగా నేమి ?

మనదేశ సంగీతములో నుపయోగింపబడు రకరకములగు అందములు, కదలికలు, అలంకారములు మొదలైనవి, వినువారి కింపుగలుగు, ఆకర్షణలకు అర్థమిచ్చు పదము

47. తాళమనగా నేమి ?
సంగీతకాలమును దెలిసికొనుటకు నుపయోగించు కొలత.

48 జతి యనగా నేమి ?
తక తరి కిట నక-తధిం-గిణ తొం అను తాళ ప్రత్యయములు గల రచనకు నామము.

49. గతి యనగా నేమి ?
తాళమునకు ఆధారముగనుండి లీనమై నిర్ణీత సమయములందు గల్గు ధ్వని.

50. ప్లుతము అనగా నేమి ?
ఎడమ చేతిమీద కుడిచేతితో కొట్టి మూడక్షర కాలములు ప్రేళ్ళను యెంచి నాల్గక్షరకాలములు ఎడమచేతిచుట్టు కుడిచేతిని త్రిప్పి నాల్గక్షరకాలములు కుడిచేతిని కుడివైపుక్రింద విడుచుట.

51. శుద్ధ మధ్యమ మేళకర్తలెన్ని ? ప్రతి మధ్యమ మేళకర్తలెన్ని ?
స్వరములయందు భేదముగలదా ?
శుద్ధ మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ ప్రతి మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ గలవు స్వరములకు భేదముగలదు.

52. వికృతిని పొందని శుద్ధస్వరములు గల రాగమేది ?
వికృతి భేదములేని శుద్ధస్వర రాగము మాయామాళవగౌళ

53 తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి ఎట్లు ? అది ఎన్నివిధములు ?
తః ప్రతిష్ఠాయాం అను ధాతువులను, కరతలద్వయ సంయోగము వలనను, కాలము, క్రియ మానము అను ఈమూటి చేరికవలనను, ఇన్ని విధముల చేత తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి గలుగుచున్నది.

54. తాళమునకు ప్రాణము లెన్ని ? అవి ఎవ్వి ?
తాళమునకు ప్రాణములు పది. అవి కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము అనునవి.

55. ఘాత అనగా నేమి ?
ఘాతఅనగా చేతితో కొట్టేడి దెబ్బకు పేరు.

56. సంయోగ వియోగములకు గల భేదమేమి ?
రెండు హస్తములచేత ఘాతవేయుట సంయోగ మనబడును.
ఆ రెండు హస్తములు విడదీయుట వియోగ మనబడును.

57. తాళము ఎన్ని విధములు ?
మార్గము, దేశి అని రెండు విధములు.

58. మార్గతాళము లెవ్వి ? దేశియతాళము లెవ్వి ?
ఈశ్వర ప్రణీతమైనటువంటి చంచత్పుట, చాదత్పుట, షట్పితాపుత్రిక, సంపద్వేష్టిక, ఉద్ఘట్టములను పంచతాళములు, మార్గతాళములు, తదితరములు దేశియ తాళము లనబడును.

59. తాళమునకు గల జాతులెవ్వి ?
చతురశ్ర, తిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణములను నవి తాళజాతులు.

60. సంకీర్ణజాతి ఎన్ని అక్షరములు గలది ?
9 అక్షరములు గలది సంకీర్ణజాతి యనబడును.

61. మిశ్రజాతి ఎట్లేర్పడినది ?
చతురశ్రము, కలసి మిశ్రజాతి అయినది.

62. తాళాంగము లెన్ని ? అవి యెవ్వి ?
తాళాంగము లాఱు. అవి అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, కాకపాదము అనునవి.

63. జాతిభేద మగునట్టి అంగ మెద్ది ?
లఘువు మాత్రమే జాతిబేదమగునట్టి అంగము.

64. అంగమనగా నేమి ?
అంగమనగా తాళసంఖ్యను గుర్తెఱుంగుటకు చిహ్నమయిన సంజ్ఞ. అంగమనబడును.

65. ధ్రువతాళము ఎన్ని అంగములు గలది ?
ధ్రువతాళము నాలుగు అంగములు గలది.

66. అనుధ్రుతమునకు ఎన్ని పేళ్లు గలవు ?
అర్ధచంద్రము, అవ్యక్తము, అనునాశికము, వ్యంజనము. విరామము అనునవి అను ధ్రుతమునకు పేళ్ళు.

67. ఏయే అంగములచేత ఝంపెతాళ మనబడును ?
లఘువు, అనుధ్రుతము, ధ్రుతము అను నీ మూడు అంగములచేత ఝంపెతాళ మనబడును

68. త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము ఎన్ని అక్షరములు గలది?
త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము 11 అక్షరములు గలది.

69. మాత్ర అనగా నేమి? లఘువుకే మాత్ర అని పేరు.

70. తాళమార్గము లెన్ని విధములు?
దక్షిణము, వార్తికము, చిత్రము, చిత్రతమము, చిత్రతరము, అతిచిత్రతరము అని తాళమార్గములు ఆఱు విధములు.

71. మార్గము లనగా నేమి?
తాళాక్షరముయొక్క అక్షరము మొదలు మఱియొక అక్షరమువఱకు నడిచెడి కాలదీర్ఘములకు మార్గము లనఁబడును.

72. దక్షిణమార్గము ఎన్ని మాత్రలచే నడచును?
తాళాక్షరముయొక్క ఒక్కొక్క యక్షరమునకు ఎనిమిదేసి మాత్రలు నడచునది దక్షిణమార్గ మనబడును.

73. తాళక్రియలు ఎన్ని విధములు? మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండు విధములు.

74. క్రియలనగా నేమి? చేతితో వేసెడి అంగసంజ్ఞలకు క్రియ లనబడును?

75. కాకపాదము ఏయే క్రియలచేత వాడవలెను?
సర్పిణి, క్రిష్య, పతాక, పతిత అను నీ నాలుగు నిశ్శబ్ద క్రియలచేత వాడవలయును.

76. అతీత అనాగత గ్రహమునకు గల భేదమేమి?
గీతము నడచిన పిమ్మట తాళము నడచునది అతీత మనబడును. తాళము నడచిన పిమ్మట గీతము నడచునది అనాగత మనబడును.

77. లయ అనగా నేమి? తాళము నడుమ నడచెడి కాలము లయ యనబడును.

78. లయ ఎన్ని విధములు? అందు ధ్రుతలయ ఎట్లగుచున్నది?
ద్రుతలయ, మధ్యలయ, విళంబితలయ అని మూడు విధములు. ద్రుతలయ అనగా ఎంత త్వరగా పాడదగునో అట్లు తాళము వేసికొని పాడుట.

79. మధ్యలయ ఎట్లుండునది?
ద్రుతలయ రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది మధ్యలయ యనబడును.

80. విళంబితలయకు గల భేదమేమి ?

మధ్యలయ కంటె రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది విళంబిత లయ యనబడును.

81. యతి యనగా నేమి ?

తాళాంగములుండు రీతినిబట్టి ఏర్పడుదానికి యతి అనబడును.

82. సమయతి యెట్లుండును ?

అనుద్రుత, ద్రుత, గురుప్లుతములలో ఎవ్వియైనను సరే; సమాన జాతీయములగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

83. ప్రస్తార మనగా నేమి ?

ఒక సంఖ్యగల స్వరమునుగాని, తాళాంగమునుగాని పైన వ్రాసి ఆ సంఖ్యకు సమానమగు నితరస్వరములచే రూపభేదము చేయునది ప్రస్తార మనబడును.

84. కాలము లెన్ని ? ఆఱవకాలము ఎన్ని అక్షరములచే నడచును ?

కాలములు ఆఱు. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ వగైరా ఆఱవ కాలమున 32 అక్షరములచే నడచును.

85. అవృత్త మనగా నేమి ? తాళముయొక్క సంపూర్తికి అవృత్తమని పేరు.

86. తాళోదాత్తమనగా నేమి ?

తాళఘాత యేస్వరముమీద బడుచున్నదో అట్టి స్వరమునకు తాళోదాత్తమని పేరు.

87. స్వరోదాత్త మనగా నేమి ?

తాళఘాతబడిన స్వరములు తప్ప మరి యే స్వరమునైనను అదిమి యుచ్చరించుదానికి స్వరోదాత్తమని పేరు.

88. దేశాదితాళము అనగా నేమి ?

ఇది ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలు గలది. ఈ తాళమునకు నడక నెమ్మదిగా నుండును. విసర్జితములో ముప్పాతికె అక్షరకాలము విశ్రాంతి అయిన పిమ్మట పాట ప్రారంభింపబడును.

89. మధ్యాది తాళము అనగా నేమి ?

దేశాదితాళమువలె ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలుండునుగాని తాళము నడక అంత నెమ్మదిగా నుండదు. ఇందు విసర్జితములో అర అక్షర కాలము విశ్రాంతియైన తరువాత పాట ప్రారంభింపబడును.

90. **చాపుతాళ మనగా నేమి? అది ఎన్ని విధములు? అవి ఏవి?**

సంగీతముయొక్క కాలపరిమాణమును దెలియజేయు నొక విధమగు కొలత. అవి మూడువిధములుగా నుండును. (1) మిశ్రచాపు (లేక చాపు). మొదటి దెబ్బకు మూడు అక్షరముల కాలమును, రెండవ దెబ్బకు నాల్గు అక్షరముల కాలమును గలిగినది. (2) ఖండచాపు మొదటి దెబ్బకు రెండక్షరముల కాలమును, రెండవ దెబ్బకు మూడక్షరముల కాలమును గలిగినది. (3) త్రిశ్ర చాపు మొదటి దెబ్బకు ఒక అక్షరకాలమును, రెండవ దెబ్బకు రెండు అక్షరముల కాలమును గలిగినది.

91. **జారు అనగా నేమి?**

జారు అనగా క్రిందినుండి పైకిగాని, పైనుండి క్రిందికి గాని, ఒక స్వరము నుండి మఱికొన్ని స్వరములవరకు ఈడ్చుట.

92. **వఱయికు అనగా నేమి?**

వఱయికు అనగా ఒక స్వరము మొదలు దానిపై స్వరమువఱకు ఊగించుట.

93. **అన్యస్వరమనగా నేమి?**

మేళకర్తరాగమునకు యేర్పర్చిన స్వరమును విడిచి ఇతర రాగస్వరము ఆ రాగములో యుపయోగించుట. (ఉదాహరణము) కాంభోజిరాగము :—
స ని ప ధ స అను ప్రయోగములో దానికిగల కైశికి నిషాదమును, కాకలీ నిషాదముగా ఉపయోగించుట.

94. **పూర్వాంగ మనగా నేమి?** స రి గ మ

95. **ఉత్తరాంగ మనగా నేమి?** ప ధ ని

96. **పూర్వమేళము లనగా నేమి?**

శుద్ధమధ్యమ ప్రస్తారముచే పూర్వమేళము లనబడును.

97. **ఉత్తరమేళములనగా నేమి?**

ప్రతి మధ్యమ ప్రస్తారములచే ఉత్తరమేళము లనబడును.

98. **ఘనరాగమనగా నేమి?**

ఇది ఘనమైన నాభితానముగా గానక్రియలను చేయదగినది. శౌర్య వీరోత్సాహములు గల పురుషుని బోలినదై యున్నది.

99. **రక్తిరాగమనగా నేమి?**

ఇది వినువారి చిత్తమును రంజింపచేయునది. దీనిని నయరాగము, మార్గ రాగము అని యందురు. ఇది సొంపు, ఇంపులుగల మాటలచే చిత్తమును రంజించి మోహింపజేయు స్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

100. దేశీయరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉత్తరదేశమునుండి వచ్చినదగుటచే ఔత్తరరాగమని చెప్పుదురు. మరియు రంజనముచేయు స్వభావముగలది. ఇంపుగల మాటలచే మనస్సును కరిగించి మోహింపజేయగల భోగస్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

101. భాషాంగరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉపాంగరాగముగా నుండియు అన్యరాగాంగ రాగ శుద్ధవికృతి స్వరములలో నేవైన ఒకటిలేక రెండు స్వరములను గొనియుండును. ఈ రాగము రాగాంగరాగమునకు స్వీకరించిన యితర స్త్రీపుత్రుని బోలినదై యున్నది.

102. వక్రరాగమనగా నేమి ?

ఈ రాగము, ఆరోహణ మార్గమునగానీ, అవరోహణ మార్గమునగానీ, లేదా రెంటి మార్గములలోగాని, వక్రముగా, వంకరటెంకరగా, క్రమాపూర్ణమై యుండును. ఉదాహరణము శ్రీరాగము.

103. స్వరస్థాన మనగా నేమి ?

శబ్దార్థమును బట్టి స్వరస్థానమనగా స్వరము యొక్క స్థానము (ఉత్పత్తి స్థానము) వ్రేళ్ళు వేయుటకు అనువగు తంత్రులుగల జంత్రములలో, స్వరము తంత్రిమీది రేఖాగణితమందలి కేంద్రబిందువును తెలియజేయును. ఇదియే వ్రేలు వేసినప్పుడు కావలసిన ప్రత్యేక స్వరమును ధ్వనింపజేయును. స్వరస్థానము గూడ చిన్ని చిన్ని అవకాశములతోఁ గూడి, కొంత సంఖ్యా పరిమితములైన శృతులుగలిగిన ప్రదేశము. ఇదియే రాగనిర్మాణమునకు, రాగాలాపమునకు ప్రాతిపదికగా నంగీకరింపబడినది. స్థాయికి పన్నెండు స్వరస్థానము లుండును. ఇరువదిరెండు శృతులును పన్నెండు స్వర స్థానములలో విభక్తములై యుండును.

104. ధాతు, మాతు అనగా నేమి ?

స్వరము, సాహిత్యము లనబడును.

105. మేళకర్తలు 72. కిన్ని చక్రము లెన్ని ? వాటి పేర్లేమి ?

చక్రములు పన్నెండు. 1. ఇందు, 2. నేత్ర, 3. అగ్ని, 4. వేద, 5. బాణ, 6. ఋతు, 7. ఋషి, 8. వసు, 9. బ్రహ్మ, 10. దిశి, 11. రుద్ర, 12. ఆదిత్య.

106. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు అనగా నేమి ?

ప్రథమకాలములో ఒక్కొక్క లయప్రమాణ కాలమునకు, ఎన్ని అక్షరములు చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో, ద్వితీయకాలమునకు అదే లయ ప్రమాణ

కాలమునకు రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. మరియు రెండవ కాలములో నొక్కొక్క లయప్రమాణకాలమునకు ఎన్ని అక్షరములు చొప్పున ప్రదర్శింపబడునో తృతీయ కాలములో నదే లయప్రమాణ కాలమునకు మరల రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింపబడును. (ఈ రీతిగా కాలములు హెచ్చినకొలది క్రింది కాలమునకు రెట్టింపు అక్షరములు ప్రదర్శింప బడుచుండును.

107. అక్షరకాలమనగా నేమి ?

ఏదయిన ఒక కాలమును దాని జాతి ననుసరించి ఘాతలను, వేళ్ళను విసర్జితములను, వాని వాని క్రమములో ప్రదర్శించుటకు అక్షరకాలములో తాళమును ప్రదర్శించుట అని చెప్పబడును. మరియు తాళము ప్రదర్శించునపుడు వానిలో ఎన్ని ప్రత్యేకమయిన నడకలు ఉండునో, ఆ నడకల మొత్తమునకు అక్షర కాలమని పేరు.

108. వాగ్గేయకారు డనగా నేమి ?

ధాతుమాతుకారుడు అనగా గేయము (గితము) ను రచించువాడును, దానికి రాగకల్పనము (స్వరకల్పనము) చేయువాడును, వాగ్గేయకారుడే. ధాతు మాత్ర ప్రాధాన్యకములగు జతిస్వరముల రచించువారును వాగ్గేయకారులే.

109. తాయము :— అనగా రాగాలాపనలో నేదైన నొక స్వరము స్థాయిగా నుంచుకొని పాడుట.

110. మనోధర్మసంగితము :— అనగా నేమి – ఊహాశక్తినిబట్టి మనసునకు తోచినటుల కల్పనజేసి, రంజకముగా గానముచేయుట.

“ప్రదర్శకుడు తన అద్భుత మేధాశక్తివలన అప్పటికప్పుడు స్వయముగా సృష్టించిన సంగితమును పాడుట గాత్రమునగాని, జంత్రమునగాని, మనోధర్మ సంగితమనిగాని, ఊహించిన సంగితమనిగాని చెప్పుదురు.”

18–19 శతాబ్దములలో దక్షిణ హిందూదేశములోని సంగిత నిలయములు:–
బొబ్బిలి, విజయనగరము, మద్రాసు, ఎట్టియాపురము, మైసూరు, తిరువాన్కూరు, తంజావూరు.

111. జతిస్వరము (లేక) స్వరపల్లవి అనగా నేమి ?

దీనికి సాహిత్యము యుండదు. పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములు గలిగియుండును.

* * *

ఇప్పటి కాలములో మిక్కిలి వాడుకయందుండు రాగములను, వాని మేళకర్తల సంఖ్యలతోడ ఈ క్రింద వివరింపబడుచున్నవి.

అఠాణా	29	చలనాట	36
ఆసావేరి	8	ఛాయాతరంగిణి	28
ఆనందభైరవి	20	ఛాయానాట	34
ఆంధాళి	28	జంఝూటి	28
ఆభోగి	22	జనరంజని	29
ఆభేరి	20	జయనారాయణి	22
ఆరభి	29	తోడి	8
ఆహిరి	8	దర్బారు	22
ఈశమనోహరి	28	దేశ్యతోడి	8
ఉదయరవిచంద్రిక	22	దేవమనోహరి	22
కన్నడ	20–29	దేవగాంధారి	29
కానడ	22	దేశాక్షి	28
కమలామనోహరి	27	ద్విజావంతి	28
కాంభోజి	28	ధన్యాసి	8
కాఫి	22	ధీరశంకరాభరణము	29
కీరవాణి	21	నటభైరవి	20
కుంతలవరాళి	28	నవరసకన్నడ	28
కురంజి	29	నవరోజు	29
కేదార	29	నాగస్వరావళి	28
కేదరగౌళ	28	నాట	36
కైకవశి	60	నాటకురంజి	28
కోలాహలము	29	నాదనామక్రియ	15
ఖమాసు	28	నాయకి	22
ఖరహరప్రియ	22	నారాయణగౌళ	28
గమకప్రియ	51	నీలాంబరి	28
గరుడధ్వని	29	పున్నాగవరాళి	8
గౌరీమనోహరి	23	పూర్వీకల్యాణి	53
గౌళ	15	పూర్ణచంద్రిక	29
చక్రవాకము	16	ఫరజు	15

మంజరి 22
బంగాళ 28
బలహంస 28
బిలహరి 29
బేగడ 29
బౌళి 15
బ్యాగు 29
భవప్రియ 44
భూపాలము 8
భైరవి 20
మధ్యమావతి 22
మలయమారుతము 16
మలహరి 15
మాంజి 20
మాధవమనోహరి 57
మాయామాళవగౌళ 15
మారువ 15
మాళవి 28
ముఖారి 22
మేఘరంజి 15
మేచకల్యాణి 65
మోహన 28
యదుకుల కాంభోజి 28
యమునాకల్యాణి 65
రీతిగౌళ 20
రేగుప్తి 15
లలిత 17
వసంత 15
వరాళి 39
వాచస్పతి 64
వీరవసంతము 24
శహాన 28
శంకరాభరణము 29
శుద్ధసావేరి 29
శుద్ధబంగాళ 22
శుద్ధపంతువరాళి 45
శోకవరాళి 9
శ్యామకల్యాణి 65
శ్యామ 28
శ్రీరంజని 22
శ్రీరాగము 22
షణ్ముఖప్రియ 56
సరసాంగి 27
సరస్వతీమనోహరి 28
సారంగ 65
సావేరి 15
సురటి 28
సౌరాష్ట్ర 15
హంసధ్వని 29
హనుమత్తోడి 8
హమీరుకల్యాణి 65
హరికాంభోజి 28
హుసేని 22
హెజ్జజ్జి 13

* * *

అనుబంధము

2 9వ మేళకర్త
చరి-అంగ-శుమ-ప-చద-కాని

శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము
(శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి)

ఆ. సరిగమపదనిస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ స్వరరాగసుధారసాయుత భక్తి స్వర్గాపవర్గ ముర ఓ మనసా ॥స్వర॥

అ॥ పరమానందమనే కమలము పై బకబేకము చెలగేమి సుఖము ॥స్వర॥

చ॥ (1) మూలా ధారాజా నాదామెరుగుటె ముదమగు మోక్షమురా కోలాహల సప్తస్వర గ్రహముల గురుతే మోక్షమురా ఓ మనసా ॥స్వర॥

(2) బహుజన్మములకు పైని జ్ఞానియై బరగుట మోక్షమురా-సహజవృత్తితో రాగజ్ఞాన సహితుడు ముక్తుడౌర ఓమనసా ॥స్వర॥

(3) మద్దెల తాళగతులు దెలియక మర్దించుట సుఖమా-శుద్ధమనసు లేక పూజసేయుటే సూకరవృత్తిగాదా ఓమనసా ॥స్వర॥

(4) రజితగిరీశుడు నగజకు దెల్పుస్వరార్ణవమర్మములు విజయముగల త్యాగరాజుకెరుకె-విశ్వసించి దెలుసుకో ఓమనసా ॥స్వర॥

వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

। లఘువు	० ద్రుతము	० ద్రుతము
స॥ ,, - స రి గా ,, గా గ మా - రి గా	,, - మ పా - మ గా	రి గ మ గ - గ రి - గ రి
,, - స్వర రా ,, గా అ అ - సు ధా	,, - ర సా - యు త	ఖ అ అ అ - క్రి ఇ - ది ఇ
సని - స రి గామగ గామగ - గా గ మా రి గ మా	,, - మ పా - మ గా	గ రి - గామప - గ రి - గ రి
ఇఇ- స్వర రా అఅ అ అ ఆ - గ ఆ అ సుఉ ధా	,, - ర సా - యు త	ఖ అ , ఆ అ అ క్రి ఇ - ఇఇ
సని̣- స స రిరి - గగమమ - ధపగరిసని̣	సా ,, , - పా	,,మ-గమపమ - మగగరిపమగరి
ఇఇ స్వఆగ్గఅ - పఅవఆ - గ్గ అఅ - అము	రా ,, , - ఓ	ఒ-మఅఆఅ - అఆఅఆనఅఅఆ
గరిసరి - సరి గామగ గామగ - గాగమా రి గ మా	,, - మ పా - మ గా	సరి గామప గరి - గ రి
సఆఅఅ-స్వరరాఆఅ అఅ ఆ - గ అ అ సుఉధా	,, - ర సా - యు త	ఖ అఅఅ అఅ క్రి ఇ
స ని - స రి రి-రి గ గ - గ మ - ధ ప గ రి స ని	పా ,,, - మ గ మ ప	ధ ని స̇ రి̇ - గ̇ మ̇ గ̇ రి̇
ఇ ఇ - స్వఆఅ-గ్గ అ ఆ - ప ఆ - వ అ గ్గ అఅము	రా ,,, - ఒ ఒ ఒ ఒ	ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
		స ని ధ ప - ని ధ ప మ
		మ అ ప ఆ అ ఆ అ అ
గరిసని - సరి గామగ గామగ - గా గ మా రి గ మా	,, - మ పా - మ గా	గరి గమపమ - మగగరి పమగరి
పఅఆఅ- స్వర రాఅఆఅఅ ఆ- గ అ అ సుఉధా	,, - ర సా - యు తా	ఖ ఆఆ అఅఅ-ఆఅఆ- క్రి ఇఇఇ

స ని - స రి స - రి గ రి - గమ ధపగరిసని -
ఇ ఇ - స్వ ఆఅ - ర్గ ఆ ఆ - పఆపఅర్గ అఅము -

గ రి స ని - రి స - గ రి - మగ - ప మ - ధ ప గ రి స ని
స అఆఅ - స్వఅ - ర్గ ఆ - ష - ఆ - వ అ - ర్గ అ ఆ అముడు

అ॥ ,, - గమాపా ,,, దా , నీ న్ని
,, - పరామా ,,, నం , దామ

మరి - డిటో డిటో
ఇఇ - డిటో డిటో

దని - సాసనిదా పా ,, దా , నీన్ని
ఇఇ - ప ర అ అమా,, నం , దామ

దని - సాసనిదా పా , - మామపాధ నిని
ఇఇ - పర అ అ మా, - నం ందాఅఅమ

సా .... - పగమప
రా .... - ఒఒఒఒ

సా .... - ధ ని స రి
రా .... - ఒ ఒ ఒ ఒ

సా .... - సా
నే .... - క

డిటో
డిటో

సా .... - సా
నే .... - క

సా —— - స రి స రి
నే .... - క అ అ అ

ధ ని స రి - గ మ గ రి
ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
స ని ధ ప - ని ధ ప మ
షు ఆ ప అ - అ ఆ అ ఆ
గ మ గ రి - స రి గ రి
ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
సనిధప - నిధపమ । గ రి స ని
ఒఒఒఒ - మఅనఅ । నఅఅఅ

సని దాపా - గ మ ప - గ
మఅఅలా - ము ఉ ఉ - పై

సనిదాపా —, గ మ ప
మఆఅ అ—, ముఉపై

సనిదా పా మ — గ మ ప
మఅఅ అ ఆ — ముఉపై

సనిదా పా , — గ మ ప
మఆఅ అ , — ముఉపై

దని - సానినిదా - పద నీసని ద ప మా ప దా నీ ని
ఇఇ - ప ర ఆఅ- మఆఅఆ ఆ ఆ ఆ స ం దాప

మరి - ప ద పా - ప ద మా - ప మ గా మ రి
ఇఇ - బ ఆ క - పె ఎ ఏ - క ఆ మూ ఉ ఉ

చ॥ ,, - పా , ప పా ,,, మా మ మా
,, - మూ, ల అ ,,, ధా ర ణా

,, - పాపమగా - మామగరీ - పమగరిసా - రిగ
,, - ముపఅ అ - మగు ఉఉ - మొఒఒక్ష -ముఉ
,, - స ని స రి రి స - రి గ గ రి-గ మ మ గ
,, - కొ ఒ రి అ ఆఅ - హా అ ల అ-స అ అ అ

పా - సరి సా స ని దా పా - మ గ మ ప ద ని
ఆ - గుతు తే ఎ ఎ ఏ మొా - ఒ ఒ క్ష అ ము ఉ

సా .... - ని రి
నే .... - క అ

గ మ ప మ పా - దనిసరి
చె ఎ ల అ గే- మిఇఇఇ

,,, మా గ మా
,,, నా ద మె

గామగగామగ గా,,-రీగరిరీగరి
రఅఅఆఅఅ,- అఅఅఅఅఅ
మ ప ప మ - ప ద ద ప
త్త అ అ అ - స్వఅ ర అ
సా ,,, - ద ని స రి
రా ,,, - ఒ ఒ ఒ ఒ

నిద - దని - దపమ - గ
మఅ - లఅ - మఉఉ - పై

సనిదని పా, మ - గమపమ
సుఉఉఉ ఖా, అ - అఆఅఆ
మ గ గ రి । గ రి స ని
ము ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ ఉ
మ గ గ రి - స రి గ రి రీ
రు ఉ గు ఉ - లెఎ ఎ ఎ ఏ

రీ ,, - సా రి స సా రి స సా
ఆ ,, - ఆ అఅ అ అఅఅ
ప మ గ రి - గ మ పా
గ్రఅ హా అ - ముఉ లా
సని దని పా , మ -
ఒఒ ఒఒ మా , అ -
గ మ ప మ । గరిస స॥
న ఆ అ అ ।సఆఅ ఆ ॥స్వ

రాగలక్షణము : ఇది 65 వ మేళకర్తరాగము

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చద-కాని

ఆ. సరిగమపదనిస

అ. సనిదపమగరిస

కల్యాణిరాగము - ఖండలఘువు-ఝంపెతాళము

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ అమ్మ । రావమ్మ తులశమ్మ నను పాలింపవమ్మ । సతతము పదములే నమ్మినాను ॥అమ్మా॥

అ॥ నెమ్మదిని నీ విహాపవమ్మ లొసగుదువనుచు కమ్మ విల్తుని తండ్రి కలనైన బాయడట ॥అమ్మా॥

చ॥ నీ మృదు తనువును గని - పరిమళమునుగని నీ మహత్వమునుగని - నీరజాక్షీ తామరసదళ నేత్రి
త్యాగరాజుని మిత్రి ప్రేమతో శిరసునకు - బెట్టుకున్నాడట ॥అమ్మా॥

ప॥ సా స - స̇ ని ద ప । ధ నీ సా । స ని రీ సా - స̇ ని ద ప । మ ప ద ని - స̇ రీ
అమ్మ - ర అ అఅ । వఅమ్మా । అ అ ఆమ్మా- ర ఆ అ అ । వ ఆ అ అ - అమ్మా

స̇ ని గ̇ రి - స̇ ని ద ప మ ప । దా గ̇ రీ । ద ని స̇ రి స̇ ని ద పా - ధ నీ సా̇
ఆ ఆ అ ఆ - మ్మఅర అ ఆ ఆ । వ అమ్మా । ఆఅ ఆ అ మ్మఅ ర ఆ అ । వ ఆ మ్మా

స̇ ని గ రి - ని రి ని ద ప మ । పా ప ప ప । ని ద ద ప మ గ - రి స । స ని̣ ద ని - సా స
ఆ అ అ అ - మ్మఅర అ అ అ । వమ్మ తు ల । శ అ ఆ అ మ్మ ఆ - న ను । ప ఆ ఆ అ - లిం ప

రీ రి - మ గ । ని ద - ద ప ద । నీ , , , , । ని ద ద ప మా - గ మ పా
నమ్మ - న త । త ము - ప ద ము । లే ఎ ఎ ఎ । న అ అ అ మ్మి - న అ నూ

రి̇ రి - మ గ । ని ద - ద ప ద । నీ , ని ద ద ప । మా ప - మ ప ద ని ॥సా̇స̇॥
పమ్మ - స త । తము - ప ద ము । లే ఎ స అఆ మ్మి । నా అ - ను ఉ ఉ ఉ ॥అమ్మ॥

అ॥ స̇ ని ని ద - । ప ద ప । పా ద ప ప మ - గ మ ప । ద ని సా̇ సా̇ - స̇ ని దా - ద ని సా̇ - ద ని సా̇ సా
నె ఎ ఎ ఎ - । మ్మదిని । నీ ఇ ఇ ఇ ఇ - వి హా ప । ర ం ం బు - లొా ఒ స - గు ఉ దు - వ అ ను చు

రి̇ రి - గ̇ రి̇ స̇ ని । రి̇ స ని ద - స̇ ని ద ని సా । రి̇ స - స̇ ని ని ద పా । ప మ గ మ రీ - గ మ పా ॥సా̇స̇॥
కమ్మ - వి ఇ ఇ ఇ । ల్తుఉ ని ఇ - త ం ం ం ద్రి । క ల - నై ఇ ఇ ఇ న , బా ఆ అ అ య - డ అ ట ॥అమ్మ॥

తి॥ పా ద ప మా - ప ప - ప మ - ప ప ప ప ప । ని ద ద ప - ప మ గ రి సా । గ రి - స - రి రి
నీ ఇ ఇ ఈ - న్మృదు - త అ । ను పు నుగ వి । ని ఇ ఇ ఇ - ప అ రి ఇ మ । శము - ను - గ ని

గా మ పా । ద ప ప ప స । , పా ద ని - స ని ని ద । ప మ గ మ ప ద పా
నీ మ హా । త్వమునుగ వి । ఇ నీ ఇ ఇ - ర ఆ అ అ । ఙ అ అ ఆ అ ఆ క్షీ

, ని ద ప మ । గ మ ప ద ప । , మ ప ద ప । ద - ని̣ స̇ రి̇ స
ఇ తా మ ర స । ద ళ నె ఏ త్రి । ఇత్య గ ర ఆ । జు - ని మి ఇ త్రి

రి̇ రి - గ̇ రి స ని । రి̇ స ని స స । స̇ రి̇ స̇ ని - స ని ద ని ద ప । ప మ గ రి - గ మ ప ॥సా̇ స॥
ప్రేమ - తొా ఒ ఒ ఒ । శి ర ము నను ! బె ఎ ఎ ఎ - ట్టు ఉ కొా ఒ ఒ ఒ । న్నఆ అ ఆ - డ అ ట ॥అమ్మ॥

చ్రి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని శుద్ధసావేరిరాగము - రూపకతాళము అ. సరిమపధస

[శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కృతి]

ప॥ శ్రీ గురుగుహ తారయాంశు మాం శరవణ భవ ॥శ్రీ గురు॥

అ॥ సురపతి శ్రీపతి - రతిపతి వాక్పతి - క్షితిపతి పశుపతి - సేవిత ॥శ్రీగురు॥

గ॥ రాగాదిరహిత హృదయ - విభావిత - సురముని పూజిత - త్యాగాధిరాజకుమార - తాపత్రయ హరకుమార - భోగి
రాజవినుత పాద -భూదేవ క్రియామోచ - యోగిరాజ యోగభేద యుక్తమనోలయ వినోద ॥శ్రీ గురు॥

రాగలక్షణము :— ఇది 20వ మేళకర్త ధీరశంకారభరణ రాగజన్యము, ఔడవరాగము; ఋషభ - దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు, గాంధార - నిషాదములు వర్జ్యములు, ఎల్లప్పుడు పాడదగినది —

ప॥ సా̇ , , స̇ ద పా - మాదా । పా , , మా రీ - రీ సా । రీ , , రీ , , సా , , । సా రీ - మాపా - ధా రీ ॥సా॥
శ్రీ ఇ ఇ గు ఉ రు - గు హ । తా అ ర ర యా - ం శు । మాం ం ం ం ం ం ం ం । శ ర - ణ ణ - భ వ ॥శ్రీ॥

స̇ ద రీ - స̇ ద పా - మాదా । పా , , మా - పమరీసా । రీ ,, రీ , , సా , , । సా , , , , - స రి మ ప ధ రి̇ ॥సా॥
శ్రీ ఇ ఈ గు ఉ రు - గుహ । తా అ ర - యాం , , , శు। మాం ంంంంం ంం । ం ం ం ం ం - - శరవణభవ ॥శ్రీ॥

అ॥ సా , , , , , , - స స ధ రి । సా మ రి - మ ప ధ స̇ - దా రి స । మ̇ రి̇ స రి̇ - స̇ ద స̇ ద - ప మ ప ద ॥పా॥
ఆ అఅఅఆ అఅ - సు ర ప తి । శ్రీ ప తి - ర తి ప తి - వాక్ప తి । క్షి తి స తి - ప శు ప తి - సె ఎ వి త ॥శ్రీ॥

చ॥ ధా , , ప ధ సా̇ - దా పా । మా పా - రి మ ప ద - పా , , । మా,, మ రి సా - సా రి̇ । రి మ పా - దా , పా దా
రా అ గా ఆ ఆ - ది న । హి త - హృఉ దయ - వి ఇ ఇ । భా ఆ వి ఇ త - సు ర । ముఉ ని - పూఊ జి త

దా , , - ధ స̇ రి - సా̇ - రి̇ - రి̇ న దా - సా̇ దా , , -సా । దా రి̇ రి̇ న దా - పాదా । మాపా - ప మరి - రిసా
త్యా ఆ - గా ఆ ఆ - ధి - రా । ఆ ఆ జ - కు మా ఆ - ర । తా ఆ-ప ఆ ఆ - త్రయ । హా ర - కు ఉమా- అర

సా ధ̣ రిస-మ రి మ పా ద । మ స̇ ధా ప ద స̇ దా రి̇ స । రి̇ మ̇ ప స - రి̇ స పా ధా ప । మ ద మ రిసధ-సరిమ పాద పాసా॥
భోగిరాజ - వి ను త పా ద । భూ ఉ దే వ ఆ- క్రియమోద । యోగిరాప - యో గ భే ద । యుక్తమనోఒ-లయవినోద ॥శ్రీ॥

22 వ మే ఖరహరప్రియ జన్యము. మధ్యమావతిరాగము - రూపకతాళం ఆ సరిమపనిస
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] ఆ సనిపమరిస

ప॥ అలకలల్ల లాడఁగఁగని - యారాణ్మని యెటుపొంగెనో ॥అ॥

అ॥ చెలువు మీఱఁగను మారీ - చుని మదమణచెడి వేళా ॥అ॥

చ॥ముని కనుసైగ దెలిసి శివ-ధనువును విఱచెడి సమయమునఁ త్యాగరాజ విను - తుని మోమున రంజిల్లు ॥అ॥

రాగలక్షణము 297 పేజీలో యున్నది.

ప॥ ప మ రి - రి రి స - ని̣ ధ̣ ని̣ స రి రి । స రి మా - రి మ ప మ - ప ప । ప ని సా̇ ప మ ప మ రి స రి మ ।
అ ల క - ల అల్ల । ల అ డ గ గ ని । అ అ ఆ - ర అ అ ఆ - ణ్మని । ఏ ఏ టు పొ ం ం ం గె ఏ నొ ఒ ।

ప మ రి - ప మ రీ సా । స ని̣ సా - ని స - రి స రీ స ని̣ పా స రి మ రి - మ ప నీ । స ని ప రి̇ సా̇ , ని ప మ రి మ।
అ ల క - ల ఆ అల్ల । ల అ అ - డ గ - గ అ నీ అ అ అ ర ఆ అ అ ణ్మ ఉ నీ । ఎ ఎ టు ఉ పొ , ం గె ఎ నొ ఓ।

ని పమారీ - ప మ రీ సా । ని̣ ధ̣ నీ - స స - రి స । ని̣ స రి మ - రిమపమ-ప ని స̇ రి̇ । స̇ రి మ రి స ని - స̇ ని స̇ మ ప ని।
అఅ ల క - ల అ అల్ల । ల ల అ - డ గ - గ పి । ఆ అ ఆ ఆ - ర అ,, ణ్మ ఉ ని ఇ । ఎ ఎ టు ఉ పొ ం - ం ం గె ఎ నొఒ।

నినిపమరీ - పమరీసా । సని̣రిస - సని̣ధా-ని̣సరీ । సరిమరి - రి మ ప మ - పనిసా̇ । నిస̇రీ̇మరి̇-సా రి̇ న నీ స ని ప మరిమ ॥పమ॥
అఆ ల క - లఆ అల్ల - లఅఅఅ- డఅగ-గఅనీ । అఅఅఅ - ర ఆ ఆ అ - ణ్మఉనీ ఎ ఏటూ ఉఉ-పొ ం ౦ ం ం ం గెఎనొఒ ॥అల

అ॥ ,-రి̇రి̇రి̇-రి̇రి̇-రి̇మ̇రి̇రి̇। సా̇,,,,। మపనిస̇-రిమ̇రి̇సని-రి̇స̇-
చెలుపు-మీర-గనుమారీ। ఈఈఈ। ఇఇఇఇ-ఇఇఈఇఇ-ఇఇ

నిస̇-రి̇రి̇రి̇-రి̇రి। స̇రి̇రిమ-స̇రి̇స-సరి̇స̇ని। పా,,,,। నిస̇రిస-రి̇మ̇పమ-రిమరిస
ఇఇ-చెలువు-మీర। గఅనుఉ-మఅఅరిఇఇఇ। ఈఈఈ। ఇఇఇఇ-ఇఇఇఇ-ఇఇఇఇ

నిస̇-రి̇రి-రి̇రి।సరిరిమ-పమ̇రిమరిస। నిస̇రి̇।స̇రి̇స̇ని-పనిపమ।సరి̇సమ̇రిస ని-పమపని। ॥పమరి ॥అలక॥
ఇఇ చెలువు-మీర। గ అను ఉ-మ అఅఅరిఇ చు ఉ నీ-మ ఆ దల-మఅణ చెఎ డి ఇ వె ఎ ఎ ఎ-శ అఅఅ

చ॥ పమపరిమరిరిమపమ-నినిపమ-రిమరిమ̇-పనిసా̇-నినిమా-పరిరిమపనిపమ-పపప
ముని కనుపై ఇగఅచెఎ-లిఇసి ఇ-శి ఇవఅ-ధఅను-పుఉసూ-విరిచెఎఎఎడి ఇ-సమయ

,-రి̇రి-రి̇రి̇సరి̇రిమ-స̇రిస-నిస-నిసా̇రి̇మ-రి̇సనిస పనిసా̇ సా̇-సనిపమపని ॥పమరి॥ అలక॥
ఆమున-త్యాగర అఅఆ-జఅఅ-నుడ-తునిమో-ముఉనఆ ర౦౦౦-జిఇఇఇల్లుఉ ॥అలక॥

గవర్నమెంటు డిప్లొమా కోర్సు

కర్ణాటక సంగీతము - (గాత్ర వాయిద్యములలో)

మొదటి సంవత్సరము — సిద్ధాంత భాగము

I. సాంకేతిక పదములు :-

1. అనురాననసము. 2. భావని, 3. అలంకారము, 4. ఘటకము, 5. సారిక, 6. అతిసూక్ష్మము, 7. సూక్ష్మము, 8. పుష్టము, 9. అపుష్టము, 10. కృత్రిమ.

II. 15 విధముల గమకములు. III గ్రామమూర్ఛన - జతిపద్ధతి

IV. దేశ్యమార్గ తాళములు

V. ఈ క్రింది రాగ లక్షణములు

1. సౌరాష్ట్రి, 3. సురటి, 3. అభేరి, 4. ముఖారి, 5. దేవగాంధారి 6. చారుకేశి, 7. ఆనందభైరవి, 8. యదుకుల కాంభోజి.

VI. ఈ క్రింది రచనలయొక్క లక్షణములు :- 1. తరంగము. 2. ప్రబంధము

VII. ఈ క్రిందివారి జీవిత చరిత్రలు, వారి రచనలను గురించిన సంక్షిప్తజ్ఞానము :-

1. భరతుడు, 2. సారంగదేవ, 3. మాతంగ.

VIII. ఈ క్రింది వాయిద్యములను శృతిపరచుటను తెలిసికొనుట :

1. తాంబుర, 2. వీణ, 3. ఫిడేలు.

అభ్యాస ప్రకరణము

I. వర్ణము - వివిబోణి - ఖండజాతి ఝంపె కేదార గౌళలో.

II. కీర్తనలు :-

1. సాధించెనె	ఆరభి - ఆది	త్యాగరాజు
2. జగదానందకారక	నాట ,,	,,
3. శ్రీగణపతిని	సౌరాష్ట్రి ,,	,,
4. రామనీసమాన	ఖరహరప్రియ-రూపకం	,,
5. రామబాణ	సావేరి - ఆది	,,
6. ఎవరిమాట	కాంభోజి ,,	,,
7. గీతార్థము	సురటి ,,	,,
8. ఎలనీదయరాదు	అఠాణ ,,	,,

9. సర్వరాగసుధ	శంకరాభరణం-ఆది	త్యాగరాజు
10. నగుమోము	అభేరి ,,	,,
11. బ్రోవభారమా	బహుదారి ,,	,,
12. వేణుగానలోలుని	కేదారగౌళ-రూపకం	,,
13. నాదోపాసన	బేగడ ఆది	,,
14. ఎంతనినే	ముఖారి - రూపకం	,,
15. పశ్యతిదిశి	సింధుభైరవి-ఆది	జయదేవ
16. జయజయ వైష్ణవి	దేవగాంధారి	నారాయణ తీర్థులు
17. కృపయాపాలయ	చారుకేశి - త్రిపుట	స్వాతితిరునాళ్
18. పరమ పావన	పూర్వికళ్యాణి-ఆది	శ్రీనివాస అయ్యంగార్
19. దయమాడోరంగ	కళ్యాణి ,,	పురందరదాసు
20. పలుకే బంగారమాయెనా	ఆనందభైరవి-ఆది	రామదాసు
21. శ్రీరామ జయరామ	యదుకుల కాంభోజి-జంపె	త్యాగరాజు
22. తిల్లాన (ధిరన)	జంఝూటి-ఆది	

III. రాగాలాపన :- 1. ఆరభి, 2. బిలహరి, 3. సావేరి,
4. కేదారగౌళ, 5. అఠాణ, 6. పూర్వికళ్యాణి.

IV. నెరవలు :- ఆదితాళ రూపక తాళములలో

V. స్వరకల్పన :- III వ అంశములో యిచ్చిన రాగము లన్నిటిలోను

VI. పల్లవులు : ఆది రూపక తాళములలో.

2 వ సంవత్సరం - సిద్ధాంత భాగము

1. సాంకేతిక పదములు :-

1. ప్రమాణ, 2. చ్యుతస్వర, 3. అచ్యుత స్వర, 4. చిత్ర,
5. అర్చిక, 6. గధిక, 7. సామిక, 8. స్వరాంతర.

II. ఈ క్రింది 5 మార్గతాళముల లక్షణములు : చంచత్పుట,
2. చాచత్పుట, 3. షట్పితా పుత్రిక, 4. ఉద్ఘటము, 5. సంపద్వేష్ట.

III. ఈ క్రింది రాగలక్షణములు : 1. అసావేరి. 2. వాగధీశ్వరి, 3. కీరవాణి,
4. నీలాంబరి, 5. రీతిగౌళ, 6. పున్నాగవరాళి.

VI. ఈ క్రింది రచనల యొక్క లక్షణములు :

1. రాగమాలిక 2. దారు 3. తాయ

V. ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన ప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసుల సంక్షిప్త జీవితచరిత్రలు

అభ్యాస ప్రకరణము

I. వర్ణము : కనకాంగి - తోడి - ఖండజాతి అటతాళం

II. కీర్తనలు :

1. దుడుకుగల	గౌళ	ఆది	త్యాగరాజు
2. మేరుసమాన	మాయామాళవ గౌళ-ఆది		,,
3. హెచ్చరికగా	యదుకుల కాంభోజి-ఝంపె		,,
4. రారా మాయింటిదాకా	అసావేరి	ఆది	,,
5. విధిశాల	కళ్యాణి-త్రిపుట		,,
6. పరమాత్ముడు	వాగధీశ్వరి	ఆది	,,
7. కలిగియుంటే	కీరవాణి	ఆది	,,
8. కనకశైల	పున్నాగవరాళి	ఆది	శ్యామశాస్త్రి
9. కద్దనువారికి	తోడి	,,	త్యాగరాజు
10. ఉయ్యాలలూగ	నీలాంబరి	ఝంపె	,,
11. క్షీరసాగర	దేవగాంధారి-ఆది		,,
12. మరివేరెగతి	ఆనందభైరవి-మిశ్రత్రిపుట		శ్యామశాస్త్రి
13. జనని	రీతిగౌళ	త్రిపుట	సుబ్బరాయశాస్త్రి
13. నీలమేఘ శరీర		ఆది	నారాయణతీర్థ
15. లేమరా	సావేరి-త్రిపుట		క్షేత్రయ్య
16. భావయామి	రాగమాలిక-రూపకం		స్వాతితిరునాళ్

III. రాగాలాపన :

1. మాయా మాళవగౌళ, 2. శహన, 3. ధన్యాసి, 4. ముఖారి,
5. ఆనందభైరవి, 6. రీతిగౌళ, 7. ఖమాసు, 8. దేవగాంధారి,
9. యదుకుల కాంభోజి.

IV. నెరవు :- త్రిపుట ఝంపె తాళములలో.

V. స్వరకల్పన :- II^4 వ అంశములోని ఏ ఆరు రాగములలోనైన.

VI పల్లవులు :- త్రిపుట తాళములో ఒక పల్లవి. ఆదితాళములో త్రికాలములలో ఒక పల్లవి.

కర్ణాటక సంగీతం (గాత్రం, వాయిద్యం)

సర్టిఫికెటు కోర్సు సిలబసు — మొదటి సంవత్సరం

సిద్ధాంతము ;

పరిచయము : సంగీతం లలితకళలలో ఒకటి. నిత్య జీవితంలో సంగీతానికున్న స్థానం, భారతీయ సంగీతము యొక్క స్వరూప స్వభావాలు.

1. ఈక్రింది ప్రాథమిక సాంకేతిక పదముల అర్థములు :—

శృతి, స్వరము, సప్తస్వరములు, ద్వాదశస్వర స్థానములు, ఆరోహణ, అవరోహణ, స్థాయి, త్రిస్థాయిలు, ఆవర్త, పూర్వాంగ, ఉత్తరాంగ, ధాతు, మాతు, ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు; అక్షరకాలము, మాతృకాలము.

2. తాళము :- ప్రధాన తాళాంగములు :— అనుదృత, దృత, లఘు, లఘు యొక్క ఐదు జాతులు, అంగచిహ్నములు, సప్తతాళములు, వాటి అంగములు

3. ఈ క్రింది రాగముల యొక్క లక్షణములను సంక్షిప్తముగ తెలిసికొనుట
మాయామాళవ గౌళ, మలహరి, మోహన, శుద్ధసావేరి.

4. సంచారి గీతముయొక్క లక్షణము.

5. పురందరదాసు, పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రిగార్ల జీవిత చరిత్రలు.

అభ్యాస ప్రకరణము :

I స్వరావళులు—మాయామాళవ గౌళరాగంలో 10 (3 కాలములు)
II జంటస్వరములు—మాయామాళవ గౌళ రాగంలో 8 (3 కాలములు)
III. దాటువరుసలు—మాయామాళవ గౌళ రాగంలో 2 (3 కాలములు)
IV హెచ్చుస్థాయి వరుసలు—మాయామాళవ గౌళరాగంలో 2 (3 కాలములు)
V. అలంకారములు—7 (7 తాళములు, మాయామాళవ గౌళ రాగంలో) (3 కాలములు)

VI. గీతములు (3 కాలములు) :

1. శ్రీ గణనాథ—మలహరి — చతురశ్ర రూపకం
2. కుంద గౌర ,, ,,
3. నెరయ నీరను ,, త్రిశ్రత్రిపుట
4. పదుమనాభ ,, ,,

5. వరవీణ	మోహన	చతురశ్ర రూపకం
6. గోవిందాచ్యుత	శంకరాభరణం	చతురశ్ర మఠ్యతాళం
7. ఆనలేకర	శుద్ధసావేరి	త్రిశ్రత్రిపుట
8. కమలజాదళ	కళ్యాణి	,,

రెండవ సంవత్సరము

సిద్ధాంతము :-

1. ఈ క్రింది ప్రాథమిక సాంకేతిక పదముల అర్థము :
   భరతము, తౌర్యాత్రికము, సంగీతము, నాదముయొక్క నిర్వచనము
2. 36 శుద్ధ వికృత స్వరములు
3. 35 తాళముల పథకము
4. తాళ దశప్రాణముల వివరణ
5. ఈ క్రింది రాగములయొక్క లక్షణములు :
   1. శంకరాభరణం 2. కల్యాణి 3. కాంభోజి 4. నాట 5. భైరవి
   6. హంసధ్వని 7. దర్బారు 8. సావేరి
6. ఈ క్రింది రచనలయొక్క లక్షణములు :
   1. లక్షణగీతము 2. స్వరపల్లవి (జతిస్వరము) 3. స్వరజతి
7. జయదేవ, నారాయణతీర్థ, భద్రాచల రామదాసు, అన్నమాచార్యుల యొక్క జీవిత చరిత్రలు, వారి సంగీత సేవ.
8. సంగీత వాయిద్యముల వర్గీకరణ :— తంబుర, వీణ చిత్రపటములు గీయుట, భాగముల వివరణ.
9. దాక్షిణాత్య సంగీత స్వరరచనను గురించిన స్థూలపరిశీలన,సాంకేతిక గుర్తులు.

అభ్యాస ప్రకరణము :-

1. గీతములు : నాట, గౌళ, ఆరభి, శ్రీరాగము, భైరవి
2. లక్షణ గీతము
3. జతి స్వరములు (సర్వ పల్లవులు)
   1. వసంత—మిశ్రచాపు—2. బిలహరి—చతురశ్రజాతి త్రిపుట
4. వర్ణములు :

1. సామినిన్నె	శంకరాభరణము	చతురశ్ర త్రిపుట
2. వనజాక్షి	కల్యాణి	,,
3. జలజాక్షి	హంసధ్వని	,,
4. చలమేల	దర్బారు	,,

5. తరుణి	కాంభోజి	,,
6. సరసుడా	సావేరి	,,
7. వలచి	నవరాగమాలిక	,,

సూచన :— ఈ పై వర్ణములను రెండు కాలములలో పాడుటను నేర్పవలెను. అంతేగాక ఈ అన్నిరాగముల యొక్క ఆరోహణ, అవరోహణల స్వరసంచారమునందు శిక్షణ ఈయవలెను.

3 వ సంవత్సరము

సిద్ధాంత భాగము :-

1. రాగము :- జనకరాగములు, జన్యరాగములుగా రాగముల యొక్క వర్గీకరణ, నిర్మాణము, జనకరాగముల లక్షణములు.

2. 72 మేళకర్తల పథకము, 12 చక్రములు, వాటిపేర్లు, భూతసంఖ్య, క, ట, ప యాది సూత్రము, దానిని అమలు చేయుట; వివాది మేళములు, మేళసంజ్ఞలు, ఔడవ షాడవ, సంపూర్ణ భేదములు — మేళకర్తపు సంఖ్య కనుగొనుట.

3. తాళ దశప్రాణములు

4. దేశాది, మధ్యాది తాళములు, చాపుతాళ భేదములు, వాటి గణన పద్ధతి

5. ఈ క్రింది రాగలక్షణములు :—
ఆరభి, బేగడ, తోడి, ఖమాసు, శ్రీరంజని, బిలహరి, కేదారం, ఖరహరప్రియ, పంతువరాళి, ధన్యాసి, నాదనామక్రియ

6. ఈ క్రింది సంగీత రచనలయొక్క లక్షణములు :
తానవర్ణము, కీర్తన, కృతి

7. త్యాగరాజు, శ్యామశాస్త్రి, ముత్తుస్వామి దీక్షితర్ - వీరియొక్క జీవిత చరిత్రలు, సంగీతసేవ

8. ఈ క్రింది వాయిద్యములను గురించిన జ్ఞానము, వాటి నిర్మాణము, వాటి చిత్రములను గీయుటను తెలిసికొనవలెను.

గోటు వాయిద్యము ఫ్లూటు. నాదస్వరము, మృదంగము

అభ్యాస ప్రకరణము :-

1. తానవర్ణములు :

ఇంతచలము-బేగడ-ఆది ఎరానాపై-తోడి-ఆది చలమేల-నాటకురంజి-ఆది

స్వరజతి-కామాక్షి-భైరవి మిశ్రజాతి ఏకతాళం (శ్యామశాస్త్రి)

2. కీర్తనలు :

1. శ్రీగణనాథం	ఈశమనోహరి-రూపకం	(దీక్షితరు)
2. కాలహరణమేలరా	శుద్ధసావేరి-రూపకం	(త్యాగరాజు)
3. సీతాపతే	ఖమాసు-ఆది	,,
4. బ్రోచేవారెవరె	శ్రీరంజని—ఆది	,,
5. ఆరగింపవె	తోడి-రూపకం	,,
6. పరిదానమిచ్చితె	బిలహరి-మిశ్రఝంపె	(పట్నంసుబ్రహ్మణ్యయ్యరు)
7. రామా నీపై	కేదారం-ఆది	(త్యాగరాజు)
8. ప్రక్కల నిలబడి	ఖరహరప్రియ-త్రిపుట	,,
9. అప్పరామభక్తి	పంతువరాళి-రూపకం	,,
10. సంగీత జ్ఞానము	ధన్యాసి-ఆది	(త్యాగరాజు)
11. ఏతీరుగనను	నాదనామక్రియ-ఆది	(భద్రచలరామదాసు)
12. తరంగము	నారాయణ తీర్థులు	

– 4 వ సంవత్సరము –

సిద్ధాంత భాగము :-

1. ఈ క్రింది ప్రాథమిక సాంకేతిక పదముల అర్థములు :- వాది స్వరము, సంవాది స్వరము, అనువాది స్వరము, వివాది స్వరము, ముక్తాయి, జతి.
   పంచనాదములు :- (నఖజము, వాయుజము, చర్మజము,లోహజము, శరీరజము)
2. గమకముయొక్క నిర్వచనము, దశవిధ గమకములు, అలంకారములను గురించి తెలిసికొనుట
3. మనోధర్మ సంగీతము, దాని వివిధ స్వరూపములు: రాగాలాపన పద్ధతి, స్వర కల్పనలను గురించి విశదముగ తెలిసికొనుట.
4. ఈ క్రింది రాగముల లక్షణములు :
   1. మధ్యమావతి 2. అఠాణ 3. హిందోళ 4. సామ 5. నాదనామక్రియ 6. వసంత 7. పూర్వికళ్యాణి 8. నాటకురంజి 9. శహన 10. కానడ 11. జగన్మోహిని
5. ఈ క్రింది సంగీత రచనల యొక్క లక్షణములు :
   1. అష్టపది 2. తిల్లాన
6. వాగ్గేయకార లక్షణములు, గాయకగుణ దోషములు
7. వీణకుప్పయ్యరు, పచ్చిమిరియం ఆదిఅప్పయ్య, పట్నం సుబ్రమణ్యయ్యరు రామనాధ్ శ్రీనివాస అయ్యంగార్, క్షేత్రయ్య, సదాశివ బ్రహ్మేంద్రులు- వీరి జీవిత చరిత్రలు

3. సంగీత వాద్యములు : వేణువు. గోటు, నాదస్వరముల చిత్రపటములు గీచి వివరములు వ్రాయుట.

అభ్యాస ప్రకరణము :-

1. స్వరజతి	భైరవి	శ్యామశాస్త్రి
2. అటతాళ వర్ణములు :-		
i) విరిబోణి	భైరవి	అటతాళము
ii) సరసిజనాభ	కాంభోజి	అటతాళము

కృతులు :-

1. ఉపచారము	భైరవి-రూపక	త్యాగరాజు
2. శోభిల్లు	జగన్మోహిని-రూపక	త్యాగరాజు
3. జ్ఞానమొసగరాదా	పూర్వికల్యాణి-రూపక	త్యాగరాజు
4. అలకలల్ల లాడగ	మధ్యమావతి-రూపక	త్యాగరాజు
5. హిమాద్రిసుతె	కల్యాణి-రూపక	శ్యామశాస్త్రి
6. నీవె నన్ను పరిపాలించుటకు	కాంభోజి-ఆది	కున్నక్కుడి కృష్ణయ్యర్
7. ఎందరో	శ్రీరాగము-ఆది	త్యాగరాజు
8. నాదసుధారసం	ఆరభి-రూపకం	త్యాగరాజు
9. నారదగానలోల	అఠాణ-రూపకం	త్యాగరాజు
10. సామజవరగమన	హిందోళ-ఆది	త్యాగరాజు
11. ఎవరుర నిన్ను వినా	మోహన-త్రిపుట	త్యాగరాజు
12. అనుదినము	బేగడ-రూపకం	ఆర్. యస్. అయ్యంగారు
13. మనసుస్వాధీన	శంకరాభరణం-ఆది	త్యాగరాజు
14. రామఇకనన్ను	శహాన-రూపకం	పట్నం సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరు

15. జయదేవుని అష్టపది ఒకటి

మానససంచరరే - సామ - ఆది. సదాశివబ్రహ్మేంద్ర

పురందరదాసు రచన ఒకటి అన్నమాచార్య రచన ఒకటి.

తోం తదర-ఖానడి-రూపకం : తిల్లాన; క్షేత్రయ్య పదము - ఒకటి

ఈ క్రింది రాగములను సంగ్రహముగా ఆలాపించుట :-

1. కళ్యాణి 2. శంకరాభరణం 3. భైరవి 4. కాంభోజి

నేర్చుకున్న కృతులకు ఆది, రూపకత్రిపుట తాళములలో స్వరకల్పన చేయుట. కృతుల (కీర్తనల) నన్నిటిని అర్థములతో నేర్పవలెను.